

Rømskog bygdebok

Bosettings- og næringshistorie

ULF GRØNDAHL

Rømskog bygdebok

Bosettings- og næringshistorie



RØMSKOG KOMMUNE

2006

ISBN-13 978-82-991284-2-4 (kpl.)
ISBN-10 82-991284-2-0 (kpl.)

ISBN-13 978-82-991284-2-1 (bd. 1)
ISBN-10 82-991284-2-0 (bd 1)

Grafisk formgivning:
Lars P. Andresen

Repro og trykk:
Nr1Arktrykk, Mysen

Papir:
130 g. Arctic silk

Skrift:
New Baskerville

Rømskog kommune

Samlet areal 184 km²

Produktiv skog 77 % av kommunens areal

Dyrket mark 2 %

14 navnegårder

Fram til 1903 var Rømskog en del av Rødnes kommune

Folketallsutvikling

1801: 420 – 1815: 386 – 1825: 429 – 1835: 521 – 1845: 552 – 1865: 606 – 1875: 539

1900: 492 – 1920: 498 – 1950: 648 – 1980: 690 – 2000: 674



Rømskog kommunehus. (Foto: Rolf Aabel).



STATENS KARTVERK
© Statens kartverk 2003

Forord

Forarbeidet til Bosettings- og næringshistorie-bind 1 for Rømskog har en lang og møysommelig historie. Den aller første bygdeboken «Rømskogen Herred» 1814-1914 var en bygdebeskrivelse i forbindelse med 100 års jubileet for grunnloven i 1814. Lærer og kirkesanger Nikolai Nilsen (1853-1936) kunne glede sine sambygdinger med en bok om Rømskog i 1914. Nytt opplag av boken utkom i 1999. Sammen med Kart- og namnebok over Rømskog, som utkom i 1984, har disse verkene vært verdifullt grunnlagsmateriale for boken om bosettings- og næringshistorien som nå foreligger.

Innsamling av stoff til en omfattende bygdebok har ligget i rømsjingenenes hjerte i mange år. Når innsamlingen egentlig startet er man ikke helt sikker på. Det man vet er at Anders Taraldrud (1886-1973) sammen med flere var ivrige samlere, men det var hans sønn Hans Taraldrud (1912-1985) som for alvor tok fatt i arbeidet med å samle og

systematisere personopplysninger om alle menn fra 1500-1900. Hans kone Ebba var en samvittighetsfull medhjelper og skaffet opplysninger om alle kvinner i samme periode sammen med Ole Ous.

I realiteten er det vel takket være Hans Taraldrud at det i det hele tatt har vært mulig å utgi bosettings- og næringshistorien i Rømskog. Bibliotekaren Mari Haukvik har også nedlagt en kjempestor innsats for bygdeboksaken.

2. juni 1969 ble Rømskog historienemnd oppnevnt av Rømskog kommunestyre med Arne Bergli som formann. Med seg i komiteen hadde han Hans Taraldrud, Alf Dalheim, Arne Jensen og Arne Lindaas. Arne Bergli sto for et stort innsamlingsarbeid i sin tid.

Det var i realiteten Kart- og namneboken i 1984 som satte fart i planene om utgivelse av en omfattende bosettings- og næringshistorie og kulturhistorien i Rømskog. I sitt



De som først samlet stoff til bygdeboka var samlet på Tårnby på 1950-tallet. Fra venstre; Arne Bergli, Jensine Taraldrud, Hans Taraldrud, Johan Tørnby, Klemet Tørnby, Anders Taraldrud og Andreas Myrvold.



Den første bygdebokkomiteen. Fra venstre: Bjørn Tørnby, Mari Haukvik, Ole Ous, Ebba Taraldrud og Willy Bray. (Foto: Per Erik Nilssen).

møte 11. august 1988 nedsatte Rømskog formannskap en komité til å arbeide videre med bygdebokprosjektet. Mari Haukvik ledet komiteen. Medlemmer ble Ebba Taraldrud, Willy Bray og Bjørn Tørnby, sekretær, og som faglig veileder ble Svein G. Eliassen valgt.

I sitt langtidsbudsjett for perioden 1988-92 hadde kommunen avsatt 200.000 kroner på fond til bygdebokarbeidet. Komiteen ønsket at prosjektet skulle leve videre utover langtidsperioden og arbeidet utrettelig for å skaffe stoff til bygdeboken, og hadde tro på at kommunen fulgte opp med midler til fortsettelsen av arbeidet. Hos de mange historieinteresserte var skuffelsen stor da kommunen i 1993 ikke fant midler til å fortsette innsamlingsarbeidet. I en arbeidsrapport over fem års perioden 1988-1993 går det frem at Widerøes fotos over Rømskog forelå,

likedan bilder fra arbeidslivet. Under ledelse av Arne Bergli var hus fra før 1920 fotografert, ordnet og arkivert. Fløtningsdammene var fotografert og registrert ved Jørgen Dahl og Arne Bergli. Nils Nilssen hadde laget fagoppgave om fløyta i Rømskog. Topografisk- arkeologisk registrering var utført. Kart- og navnebok utgitt. 150 folkeminneopptak ved Kristian Strømshaug og Mari Haukvik med flere lå klar på kassetter. Truls Haugen og Arne Bergli skaffet flere opplysninger til Helle Korshavns topografiske og arkeologiske materiale. Hans Taraldruds personregister over alle personer i Rømskog fra 1500 til 1900 var samlet og systematisert, og lå tilgjengelig på biblioteket. Ole Ous hadde lagt gårdsregister og eierrekker fra 1500-1900 over på data. Ebba Taraldrud sto for arkiv over alle kildene til gårdsregisteret. I alt 47 bokser med inn-

holdsfortegnelse. Den store stoffmengden var ikke nok til å overbevise kommunepolitikere om å bevilge penger til fortsettelse av bygdebokarbeidet. I denne lavkonjunkturperioden ble andre formål prioritert.

Historieinteresserte i Rømskog mente at bygdebokarbeidet fortsatt var verd å kjempe for, og levde i troen på at kommunen senere ville finne penger til formålet, og det skjedde også. I perioden 1993-1997 fortsatte frivillige grupper arbeidet med å samle stoff. Rømskog historielag var så engasjert at det arrangerte to loppemarkeder for å samle penger til utgivelse av bygdebøker. Bygdefolket og andre interesserte støttet opp med 150.000 kroner. Med denne store interessen for prosjektet tok formannskapet i Rømskog kontakt med historielagets formann Hemming Ringsby. Det resulterte i en ny bygdebokkomité hvor historielaget fikk to med-

lemmer ved Willy Bray, leder, og Jørgen Dahl, mens kommunen valgte Anne Synnøve Lysaker, Nils Nilssen, Inger Johanne Taraldrud og Per Øyan (fra 1998). Som sekretær ble Tormod Kleiven valgt. Han ble senere etterfulgt av bibliotekar Faith Ann Sevilä som sekretær. Sammen med sin kone Karin skrev Per Øyan over på data det kartotekførte personregistret som Ebba og Hans Taraldruds hadde laget. Personregistret ligger nå tilgjengelig for allmennheten på egen PC i Rømskog biblioteks arkiv, og i sin opprinnelighet som kortarkiv.

Fra 1997 har kommunen sørget for å sikre det økonomiske grunnlaget for bygdebokarbeidet og utgivelsen av nærings- og næringshistorien og kulturhistorien. Bygdebokkomiteen er svært takknemlig for den enestående oppslutningen kommunen har vist. Det har også stimulert til en ekstra inn-



Dagens bygdebokkomite. Bak fra venstre: Jørgen Dahl, Willy Bray og Nils Nilssen. Foran fra venstre: Anne Synnøve Lysaker, Faith Ann Sevilä og Inger Johanne Taraldrud.

sats for å fullføre det første bindet som nå foreligger.

I utgangspunktet ble Svein G. Eliassen forespurt om å ta på seg forfatterskapet til den første boken om bosettings- og næringshistorien, men hadde ikke anledning på det tidspunktet. Han lovt heller å skrive kulturhistorien, og er i gang med den. Han anbefalte Ulf G. Grøndahl til å skrive bosettings- og næringshistorien, og det ble et lykkelig valg. Grøndahl startet skrivearbeidet i år 2000 i 20% stilling. Med ham har bygdebokkomiteen alltid følt at arbeidet har vært i trygge hender. Det er all grunn til å takke for hans systematiske og samvittighetsfulle arbeid.

Vi ønsker også å takke alle informanter og bidragsytere gjennom mange år som har gjort det mulig å fullføre det første bind av

Rømskogs historie. Dette er en bok som bygdefolket på en eller annen måte kan føle at de står bak. En takk går også til tidligere bygdebokkomiteer for deres oppofrende arbeid.

Likedan er det all grunn til å takke Ark-Trykk, Mysen for behagelig samarbeide og fin service.

I forbindelse med de forberedende trykkaarbeider og bilderedigeringen har Per Erik Nilssen vært konsultert og gitt oss verdifull hjelp ved gjennomføringen av den avsluttende del av boken.

Et møysommelig, tidkrevende og interessant arbeid er nå ved veis ende. Vi håper at boken blir til glede for alle som vil bli kjent med hvordan en rekke generasjoner i Rømskog har innrettet sitt samfunn.

Rømskog 23. oktober 2006.

Willy Bray
leder

Anne Synnøve Lysaker

Inger Johanne Taraldrud

Faith Ann Sevilä

Jørgen Dahl

Nils Nilssen

Forfatterens forord

Arbeidet med bosettings- og næringshistorien for Rømskog har gått over flere år, og det har vært et prosjekt med mange involverte. Arbeidsformen har vært en stor utfordring både for forfatteren og for oppdragsgiveren, men den gode kontakten mellom forfatter og bygdebokkomiteen og komiteens tette oppfølging av arbeidet, har likevel gjort det mulig å holde en jevn progresjon. Faste møter og rapportering og komiteemedlemmenes grundige gjennomlesing av mine utkast, har vært den faste rammen rundt arbeidet. Jeg vil takke bygdebokkomiteen for det gode og tillitsfulle samarbeidet

Leder av komiteen Willy Bray og Jørgen Dahl må nevnes spesielt. De har i flere år brukt mye av sin tid til arbeidet med bygdeboka, og uten deres engasjement ville vi ikke ha nådd målene vi satte oss da arbeidet begynte. De har bidratt på alle områder boka dekker og har sørget for at folk i bygda er blitt trukket med i arbeidet.

Mange har svart på våre henvendelser og sett igjennom manuskriptet. Vi mangler svar fra enkelte, slik at personopplysningene ikke er blitt komplette på alle bosteder. Dette gjelder særlig de nyere boligene.

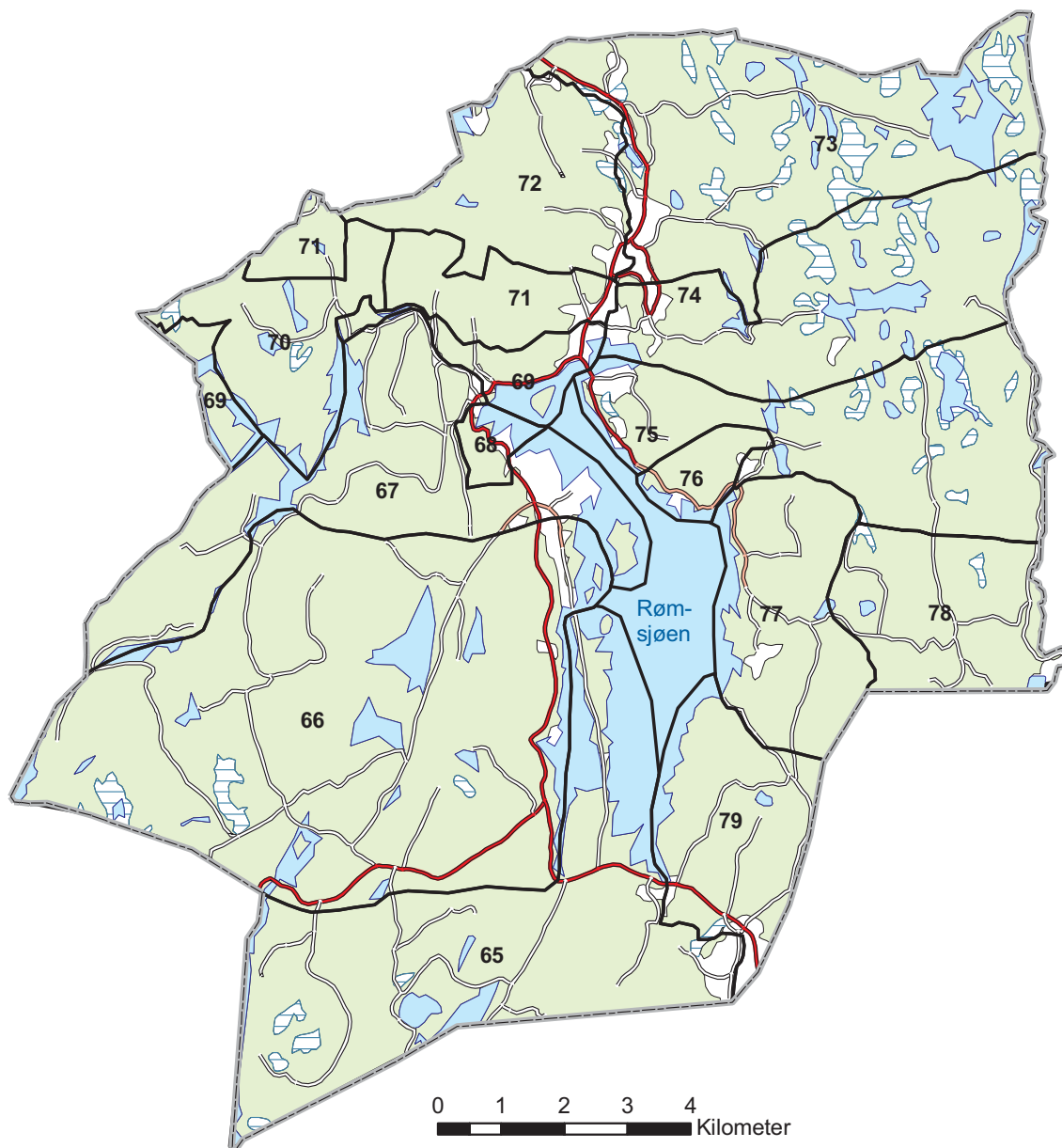
Noen har bidratt spesielt og har nedlagt et stort arbeid for bygdeboka, som informanter, ved å lese deler av manuskriptet og skaffe til veie fotografier. Dette har styrket fremstillingen vesentlig.

Per Erik Nilssen har bistått komiteen i arbeidet med å gjøre manuskriptet til bok. Jeg synes dette er blitt meget bra.

I en bok med fire hundre års eiendoms- historie og personhistorie, kan det selvsagt være feil, selv om alle som har bidratt i arbeidet har gjort det de kan for å gjøre dette så riktig som mulig. Det er viktig at de som oppdager feil og mangler, melder fra om dette til bygdebokkomiteen, slik at dette kan rettes opp i neste bind av Rømskog bygdebok.

Ottestad 27. oktober 2006

Ulf Grøndahl



Gårdsnummer 65 Flaten med Nes
 Gårdsnummer 66 Sundsrud
 Gårdsnummer 67 Haukenes
 Gårdsnummer 68 Ramberg
 Gårdsnummer 69 Tørnby

Gårdsnummer 70 Vortungsneset
 Gårdsnummer 71 Steinby
 Gårdsnummer 72 Tukun vestre
 Gårdsnummer 73 Trandem
 Gårdsnummer 74 Tårnby

Gårdsnummer 75 Bøen
 Gårdsnummer 76 Kurøen
 Gårdsnummer 77 Ringsby
 Gårdsnummer 78 Østtukun
 Gårdsnummer 79 Trosterud

Innledning

Dette første bindet av Rømskog bygdebok tar for seg bosettingen og næringslivet i bygda og viser hvordan gårdene rundt Rømsjøen utviklet seg gjennom århundrene og ga livsgrunnlag for menneskene som bodde her.

Jord- og skogbruk har vært grunnlaget for bosettingen og har fått stor plass i boka. Sag- og kvernbruk og forskjellige håndverk har vært viktig for noen, men må likevel ses som binæringer i forhold til landbruket. Først på 1900-tallet fikk Rømskog andre næringer og virksomheter av betydning.

Rømskog er inndelt i 14 navnegårder, og gårdene blir presentert i samme rekkefølge som i siste matrikkel, med unntak av Trosterud, som kommer etter Flaten, siden de to gårdene lenge er blitt brukt sammen. Vi begynner med Flaten/Trosterud og Sundsrud og fortsetter så nordover på vestsiden av Rømsjøen opp til Trandem og vender sør- over på østsiden av sjøen og ender med Øst- tukun. Tørnby er delt i to gårdsnumre, 69 og 70. Da den vestre delen av skogen, Vortungsneset, ble fradelt i 1812, fikk denne skogparten gnr. 70.

Målet har vært å få med alle boplassene i bygda, gårder, gårdsbruk, husmannsplasser, stuer og boliger. Nå har gårdene en historie som går hundrer av år bakover, og det meste av denne ligger i mørke. Men i de siste 400 årene er alle kommet med, med unntak av stuer og plasser som kan ha vært bebodd i få år. Fra 1600-tallet kan vi også følge folket som har bodd her. Til å begynne med har vi sparsomt med personopplysninger. Men på 1700-tallet får vi tilgang til arveskifter og kirkebøker, og på 1800-tallet kommer folketel-

lingene, slik at vi kan få med oss hele familiene.

Vi har ikke tilgang til kirkebøker og folketellinger for de siste 100 årene. Her har vi i hovedsak bygd på opplysninger fra slektninger og andre i bygda. Vi har også forsøkt å få med alle som har bodd og bor i de nyere boligområdene. Alle er tilskrevet, og vi har også bedt folk komme innom biblioteket, hvor manuskriptet har ligget til gjennomsyn, og hvor de kunne føre inn opplysninger de ønsket å ha med. Mange har vi dessverre ikke hørt noe fra, og for disse eiendommene har vi bare ført inn opplysningene fra sorenskriverens grunnbøker.

Personopplysningene er knyttet til familiene som har bodd på gårdene og de andre boplassene, så dette er ikke en fullstendig slektshistorie for Rømskog. Boka vil likevel være et godt grunnlag for alle som ønsker å vite mer om sine forfedre og formødre. Rømskog historielag har samlet det viktigste slektshistoriske materialet i et personarkiv, med muligheter for å søke elektronisk.

Personnavn

Fram til slutten av 1800-tallet brukte folk i Rømskog navneskikken som var vanlig på landsbygda. Folk hadde ikke slektsnavn eller etternavn som gikk i arv fra generasjon til generasjon. Personnavnet besto av to ledd, nemlig fornavn og et navn avledet av farsnavnet (patronymikon). Knut Olsen og Kari Olsdatter hadde altså en far som het Ole.

Ofte ble stedsnavn føyd til navnet, og navnet skiftet når de flyttet til en annen gård eller plass. Dette var altså ikke et slektsnavn, men viste hvor folk bodde, som en adresse.

Noen kunne derfor ha mange «etternavn». Dette skapte etter hvert problemer i mange sammenhenger, og i 1923 ble derfor faste slektsnavn lovfestet (Lov om personnavn 9. februar 1923).

Skrivemåten av fornavn har heller ikke vært fast. Skrivemåten ble ofte bestemt av dem som skrev navnet. Prestene eller andre embetsmenn kunne skrive navnet på samme person forskjellig fra gang til gang. Folk kunne også skrive sitt eget navn på forskjellige måter. For mange festet ikke skrivemåten seg før ut på 1900-tallet. I denne boka er skrivemåten blitt normalisert for personer født før midten av 1800-tallet. I de tilfelle hvor vi har visst at en fast stavemåte har festet seg tidligere, har vi brukt denne. I noen tilfelle har vi kanskje valgt en stavemåte som enkelte mener er uriktig.

Stedsnavn

Navn på gårdene er skrevet slik de står i den siste offisielle matrikkelen, og dette er i samsvar med Stadnamnlova fra 1990. Ifølge loven skal det ved fastsetting av skrivemåten av stedsnavn tas utgangspunkt i den nedarvede lokale uttalen, og skrivemåten skal følge gjeldende rettskrivingsprinsipper. Skrivemåten av gårdsnavn skal som hovedregel også være retningsgivende for skrivemåten av bruksnavn som er identisk med gårdsnavnet, eller der gårdsnavnet går inn som en del av bruksnavnet.

Mange gårdsnavn blir brukt som slektsnavn. Dette er da private navn, og familiene står fritt til å bruke den skrivemåten de vil.

Uttalen av gårdsnavnene er gjengitt med enkel lydskrift. Fra 1600-tallet og fremover er enkelte skriftformer av gårdsnavnet tatt med for å illustrere skrivemåten.

Den gamle uttalen tra`nnåm er forsvunnet, og vi har derfor skrevet navnet slik det uttales og skrives i dag, altså Trandem i stedet for Trandum, som det står i matrikkelen. Det samme gjelder matrikkelformen San-

dum som i boka blir skrevet Sandem. Skriftformer på bruk og plasser som er godt innarbeidet, blir også brukt, selv om de ikke er i samsvar med offisielle skriveregler.

Den eldste bosettingen i Rømskog

Steinalderplassen i Sandvika viser at det var folk i Rømskog for noen tusen år siden. Men vi kan ikke snakke om en fast jordbruksbosetting på denne tiden. I boka har vi sagt noe om alderen på de enkelte gårdene, men med stort slingringsmonn. Jeg skal derfor si litt om problemer knyttet til denne dateringen.

I begynnelsen av 1600-tallet møter vi gårdene i Rømskog slik vi kjenner dem i dag. For noen gårder får vi enkelte glimt bakover til 1300-tallet når det gjelder eierforhold. Men alle gårdene i bygda har en historie som går langt bakenfor 1600-tallet, men hvor langt tilbake kan vi ikke si sikkert med kildene vi har i dag. Det er forsket lite på bosettingen i skogområdene i de indre bygdene av Østfold og Akershus.

I siste årtusen før Kristi fødsel slo jordbruket igjennom for alvor i Norge, og jordbruksbosetting fantes i de fleste bygder der klimaet lå til rette for korndyrking. I tillegg til de best egnede områdene langs kysten, kjenner vi blant annet til jordbruksbefolkning på Røsmoen øst for Rena i Hedmark og i Slidreåsen i Valdres, 700 meter over havet. Men vi har i dag ikke funn som tilsier jordbruk i Rømskog på denne tiden.

Går vi fram til eldre jernalder forteller synlige gravhauger, gravfunn og mange rydningsrøyser i de sentrale bygdene, om en kraftig utvidelse av jordbruket. Det var en ny kraftig utvidelse av dyrkingsarealet ved overgangen folkevandringstiden og merovingertiden, og i tidsrommet 800-1350 begynte landbruk, slik vi kjenner det i dag, for alvor å ta form.

Hvor skal vi så plassere gårdene i Rømskog?

Gravhaugene på Flaten, Trosterud og Kirkerud og flere oldsaker viser til bosetting i førkristen tid, men hvor langt tilbake kan vi ikke si sikkert, selv om vi i Norge gjerne knytter gravhaugene til jernalderen.

Gårdsnavnene hører til våre eldste språklige kulturminner. Navnene har i tillegg til arkeologien betydning for tolkingen av bosettingshistorien, og det er bygd opp en detaljert stedsnavnkronologi. Nyere forskning blant annet innen arkeologi og vegetasjonshistorie viser at gårdsnavnene må brukes med stor varsomhet når det gjelder å rekonstruere den forhistoriske bosettingsutviklingen. Men selv om vi vet at navn som kan ha blitt dannet i eldre jernalder, er blitt brukt helt inn i middelalderen, kan de forskjellige navnetypene likevel gi et bilde av bosettingsutviklingen.

Usammensatte naturnavn blir oppfattet som de eldste navnene. Sammen med de arkeologiske funnene på Flaten og Trosterud, er det rimelig å tro at den eldste bosettingen i Rømskog var omkring Nes. Vi har også to heim-gårder i bygda, nemlig Sandem, som ble en del av Haukenes, og Trandem lenger nord i bygda. Denne navnegruppen knyttes også til eldre jernalder, men navnene kan være yngre. Men det er registrert en gravhaug på Kirkerud, som viser at det har vært tidlig bosetting nord for Rømsjøen, og Sandem på vestsiden av sjøen hadde beliggenhet og jordsmonn passende for jordbruk.

Når det gjelder de øvrige gårdene, er det mest sannsynlig at de ble ryddet i perioden 800-1350, da de store skogvokste strekningene på Østlandet ble fast bosatt, ryddet og dyrket for første gang. For å få et best mulig bilde, må bosettingen i Rømskog ses i sammenheng med utviklingen av bosettingen i de andre skogbygdene på begge sider av riksgrensen.

Kommentarer til tabellene over husdyrhold og kornproduksjon

Under de enkelte gårdene er det tatt med tabeller over utsæd og husdyr. Høyavling er også nevnt her. Tallene er nyttige når det gjelder sammenligning av gårdene, men disse offisielle tallene gir ikke et fullstendig bilde av produksjonen på gården og hva folk hadde til livsopphold. De eldste tallene, fra matrikkelen i 1665 og matrikelutkastet i 1723, forteller hva myndighetene forventet at gården kunne fø av dyr og hvor mye korn som vanligvis ble brukt til utsæd. Oppgavene skulle være grunnlag for skattlegging, og er trolig for lave. Utover på 1800-tallet har vi jordbrukstillinger, som forteller om situasjonen det året tellingen ble tatt opp. Men også disse kan være unøyaktige. Tallene for husdyr i jordbrukstillingen 1835 mener man er for lave, mens tellingene fra 1845 og fremover er mer pålitelige.

Tabellene viser en jevn vekst i jordbruksproduksjonen utover på 1800-tallet. Men samtidig økte folketallet, og gårdene ble delt i flere bruk og det ble opprettet mange nye husmannsplasser. Det er beregnet at det på landsbasis ble sådd 0,51 tønne per pers i 1665, 0,47 i 1723 og 0,45 i 1809, slik at utsæden omtrent holdt følge med folkeveksten 1665-1809. Hvordan samlet utsæd i Rømskog forholdt seg til folkeveksten vil bli et tema i neste bind av Rømskog bygdebok.

Tabellene under de enkelte gårdene viser de offisielle tallene for utsæd på gårdene i Rømskog, men sier ikke noe om hvor mye de fikk igjen. På landsbasis regner man med 4 fold i normalår på 1700-tallet og til begynnelsen av 1800-tallet. Sven G. Eliassen sier 3 fold i sin bok om Østfold.

Et voksent menneske trengte 3 tønner korn og et barn under 12 år 1 ½ tønne i året. I tillegg til egen produksjonen trengte bygda innførsel av korn, som de fleste bygder i landet. I nødsår ble det ofte sviakt i disse forsyningene. Hvor stor innførselen var til

Rømskog har jeg ikke tall på her, men det er klart at de små leilendingsbrukene ikke kunne gi nok mat til dem som bodde her, og at mye av inntektene fra skogdriften måtte gå til kornkjøp. I flere arveskifter ser vi at leilendinger ikke hadde gjort opp for kornkjøp.

Utover på 1800-tallet ble avlingene stadig større, og da Jørgen Olsen Trandem med hjelpere hadde avsluttet jordbrukstillingen i Rømskog i 1835, sier de at det i alminnelige gode år kunne avles følgende, «alt omtrent»: Rug 8 foll, bygg 6 fold, blandkorn 5 fold, havre 4 fold, erter 3 fold og poteter 10 fold. Ved registreringen som Herredskommisjonen foretok i 1865, er de fleste gårdsbrukene i bygda oppført med 9 fold rug, 6-7 fold bygg, 4-5 fold havre og 7-8 fold poteter.

Potetene innvarsler en ny tid. De kom til landet i siste halvdel av 1700-tallet og hadde det store gjennombruddet de to første 10-årene av 1800-tallet. Dette hadde stor betydning for kostholdet i hele landet.

På landsbasis regner man at kornet dekket 70-80 prosent av kaloribehovet til langt ut på 1800-tallet. I Rømskog var det små åkrer, og her betydde nok husdyrholdet mer. Sommerbeite for husdyra var i hovedsak i skogen, og det må ha blitt setret i Rømskog så lenge det har vært jordbruk her. Alle

setrene vi kjenner er tatt med i teksten, men dette er sikkert langt fra alle.

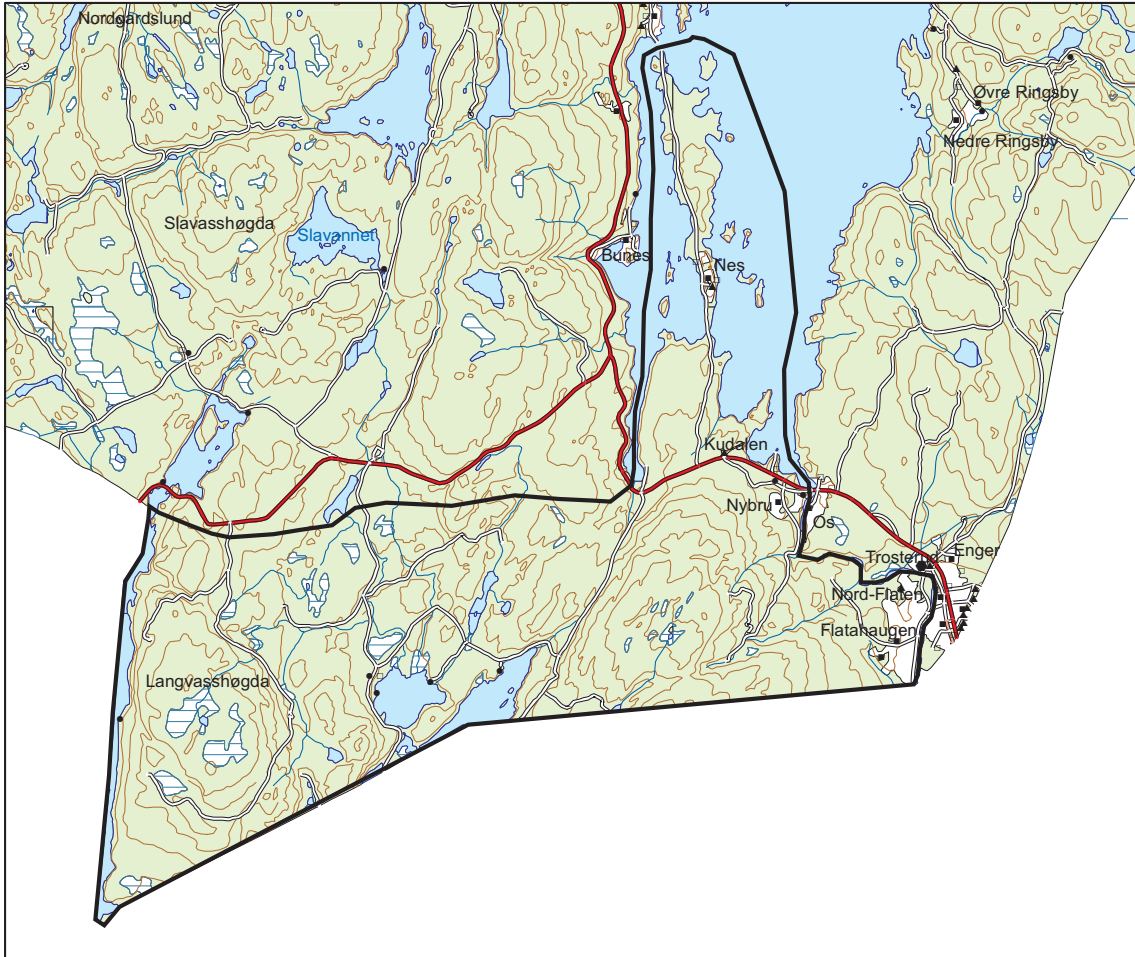
Vinterfôret fra innmarka var høy og halm, mens mye av vinterfôret, kanskje det meste, ble hentet i utmarka. Lauv og mose og høy fra myrer og utslåtter var kanskje mest brukt i Rømskog, og førsankingen i utmarka kan ha vært knyttet til seterdriften. Oppgavene over høyavlinger i 1723 må være alt for lave, dersom vi regner et lass for 150 kg. I jordbrukstillingen 1875 er grasfrø kommet med for første gang. Men utlegging av åker til hadde nok begynt noen ti-år tidligere.

Skogen var nødvendig for gårdsdriften. Her var sommerbeite, og her hentet de vinterfôr, brensel og materialer til hus, redskaper og gjerder. Da det meste av skogen ble kjøpt opp av utenbygdsboende sagbrukseiere, ble bøndene lønsmottakere og leilendinger. For å drive jordbruk på de små gårdsbrukene, måtte leilendingene kunne bruke skogen som før, med unntak av å ta ut tømmer til salg. Leilendingenes rettigheter i skogen ble derfor nevnt i de fleste kontrakter.

De mange dyregravene og matrikkelskyld i tørre gjedder på tre gårder viser at det også ble hentet mat i utmarka. Hvor mye jakt og fiske betydde for mattilgangen er vanskelig å si.

Innhold

| | |
|----------------------------------|-----|
| FLATEN MED NES..... | 19 |
| TROSTERUD..... | 61 |
| SUNDSRUD..... | 93 |
| HAUKENES..... | 141 |
| RAMBERG..... | 247 |
| TØRNBY..... | 265 |
| STEINBY..... | 307 |
| TUKUN VESTRE..... | 337 |
| TRANDEM..... | 367 |
| TÅRNBY..... | 459 |
| BØEN..... | 513 |
| KURØEN..... | 567 |
| RINGSBY..... | 581 |
| ØSTTUKUN..... | 603 |
| Mål og vekt..... | 627 |
| Myntenheter..... | 627 |
| Landskyldenheter..... | 627 |
| Tidstavle..... | 628 |
| Forkortelser..... | 628 |
| Ordforklaringer..... | 629 |
| Kilder..... | 631 |
| Bostedene alfabetisk ordnet..... | 633 |



FLATEN med NES

Gårdsnummer 65

Matrikkelskyld

1647: 1 ½ skpd tg

1838: 7 daler 3 ort 13 skilling

1886: 31, 14 mark

Flaten ligger lengst sør i bygda og grenser i øst til Trosterud, i sør til Sverige, i nord til Sundsrud og i vest til Marker kommune. Innmarka ligger lengst øst på gårdsområdet og på neset ut i Rømsjøen. Flaten lå til Trosterud skolekrets.

Den gamle veien gikk over Hagasundet, og det ble ferjet her til 1899, da det ble bygd flytebru over sundet. Lignende bru ble bygd på Gåsvik i Setskog. Det sies at bestefaren til Ove Gedde i Setskog lærte å bygge flytebrygger av torv da han deltok i frigjøringskrigen på Cuba i 1895.

Skogen dekker det meste av gårdsområdet, og Flaten er en av de store skoggårdene i bygda. Flatens skogen drives nå sammen med Trosterud og en skogpart av Trandem (73/13). Eiendommen heter Flaten-Trosterud Skog.

Fra omkring 1960 ble alle gårdsbrukene på Flaten brukt sammen med Flatahaugen, og i 1976 kjøpte brukeren hele jordveien på Flaten og 322 mål skog. Flaten har i dag ca. 270 dekar jordbruksareal. Det er ingen annen næringsvirksomhet enn jord- og skogbruk på Flaten. Det er ingen villa-bebyggelse, og det er ikke fradelt hytte-tomter.

Navnet Flaten, uttales fla'ten, kommer av fløtin, som er bestemt form av fløt, som betyr flat strekning. Navnet ble skrevet Flotennæ, Flotenne, Flotenna i Røde bok fra omkring

1400, Fladen i 1604, 1626 og 1723 og Flaten i matrikkel 1838 og 1886..

Nes er den eldste gården i denne delen av bygda ut fra navneformen og beliggenheten på neset ut i Rømsjøen. Usammensatte naturnavn er tradisjonelt blitt oppfattet som de eldste gårdsnavnene, og på Østlandet blir gårder med slike naturnavn gjerne datert tilbake til tiden omkring Kristi fødsel. Men den nære sammenhengen mellom gårdsnavn og bosetting er blitt modifisert de siste åra, og det er rimelig å tro at Kristi fødsel er for tidlig i Rømskog. Det er mer sannsynlig at det meste av Rømskog ble bosatt i perioden 800-1350, da beiteområder og store skogvokste strekningene på Østlandet ble fast bosatt, ryddet og dyrket for første gang. Men ut fra navneform og den gode beliggenheten på neset kan bosettingen på Nes være eldre.

Flaten var trolig egen gård fra tidlig middelalder eller kanskje allerede i vikingtida. Delet til Trosterud må ha gått langs elva fra Rømsjøen. Det gamle tunet på Flaten kan ha ligget der Flatahaugen har husa. Flaten var i bruk i de vanskelige åra etter svartedauen, mens Nes ble fraflyttet. Flaten ble nå den største gården i denne delen av bygda, og Nes ble en del av Flaten. Mer om bosettingen i Rømskog i innledningen.

I 1967 ble det registrert en samling gravhauger ca. 250 m nord-øst for våningshuset på Flatahaugen. Det er to dyregraver vest for Svarteberget, på vestsiden av elva, og to dyregraver i Langvasshøgda i Graverdalen. Dyregravene ble registrert i 1972. Det er også dyregraver ved Kudalen og vest for Nybru.



Det gikk vei over Hagasundet og videre forbi Nes. Det ble ferjet her til 1899, da det ble bygd flytebru over sundet. Rittmester Ove Gedde i Setskog lærte å bygge flytebrygger av torv på Cuba i 1895. Ferjemannen bodde på plassen Sundet ytterst på Nordneset. På bildet. Bak fra venstre: Kolbjørn Bergquist, Rebekka Haga, Bjarne Brekke, Edel Haga, Astrid Holmedal og Marry Holmedal. På panseret Asbjørn Holmedal.

Det er funnet flere gjenstander på Flaten. Ellen Brynteson fra Østervallskog fant et spinnehjul av lys grå kleberstein på morene ryggen midt mellom våningshuset på Flatahaugen og gravhaugene. Det er også funnet en lysestake av lys grå kleberstein ca. 30 m vest for gravhaugene. Her ble det tidligere funnet et skaft til en øse av kleber. Videre fant Kåre Nygaard skraper av lys gråbrun kvartsittisk bergart i 1967, da han tømte stein fra åkeren mellom gravhaugene og våningshuset på Flatahaugen.

Deler av gården Flaten lå til Rømskog kirke i mellomalderen. Utenbygdsboende eiere hadde trolig overtatt hele gården allerede på 1500-tallet, og fra tidlig på 1600-tallet kjenner vi navnene på eierne. Eierhistorien fra 1600-tallet og framover er stort sett den

samme som for de andre gårdene i denne delen av bygda. Da det ble mulig å fløte tømmer fra Rømskog til sagbrukene i Tistedalen, ble mange gårder i Rømskog overtatt av sagbrukseiere i Fredrikshald, og jorda på Flaten ble leid bort til leilendinger og husmenn. Først i 1976 ble bonden på Flaten selveier.

Flaten og nabogården Sundrud var av de beste gårdene i bygda ut fra matrikkelskylda. I 1647 hadde de to gårdene høyeste matrikkelskyld, og gårdene var i skatteklassen helgårder (fullgårder) sammen med Haukenes og Tårnby. I utkast til ny matrikel i 1723 ble skylda på Flaten foreslått redusert med 15 lisp tunge på grunn av skogbrannen her i 1719. I 1865 foreslo Herredskommisjonen å heve skylda med hele 2

daler 4 ort 12 skilling. De store skogstrekningene har betydde mye for den høye skylda. Men Flaten hadde også stor jordvei sammenlignet med andre gårder i Rømskog.

Inntektene fra tømmerkogene gikk til de utenbygdsboende eierne. Men leilendingsfamiliene hadde også faste inntekter fra skogsdriften. Folkeøkningen og eiernes ønske om stabil og sikker arbeidskraft i skogen førte til etablering av mange boplasser på 1700- og 1800-tallet. Nye leilendingsbruk og husmannsplasser ga utkomme for flere familier og sørget for sikker arbeidskraft til skogdriften på Flaten.

Det var én bruker på Flaten i 1593, to brukere i 1647 og før 1723 var innmarka på Flaten delt mellom fem leilendinger. Det var trolig to leilendinger på Flatabråtan en tid, men det ble igjen fem brukere på Flaten før 1801. I første halvdel av 1700-tallet fikk går-

den to husmannsplasser, Nybru og Kudalen. Det var også en boplass ved Hagasundet på 1800-tallet, hvor ferjemannen bodde.

Denne delingen av gården holdt seg helt til midt på 1900-tallet. Nord-Flaten og Mellom-Flaten ble brukt samme med Flatahaugen fra 1945 og sammen med Flatabråtan fra omkring 1960. Hele jordveien på Flaten ble nå samlet under Flatahaugen. Nybru lå til Flatahaugen til 1998. Nybru ble da lagt til Nes.

Kåre Nygaard ble ansatt som gårdsbestyrer på Flaten i 1949, men de fem gårdsbrukene var egne forpaktingsbruk helt til 1976, da Nygaard kjøpte hele jordveien på Flaten, unntatt Nes og Kudalen. Nygaard bodde på Flatahaugen.

Innmarka på Trosterud med husmannsplassene Enger og Os hører til eiendommen Flaten-Trosterud Skog.

Folke og husholdninger på Flaten

I 1711 er folketallet beregnet ut fra skoskatten dette året. De øvrige opplysningene er fra folketellinger.

| År | Antall personer | Husholdninger | Selveierfamilier | Leilendingsfamilier | Føderådsfolk | Husmannsfamilier | Tjenestefolk | Losjerende, håndverkere, fattig, andre |
|------|-----------------|---------------|------------------|---------------------|--------------|------------------|--------------|--|
| 1711 | 21 | 5 | | | | | 4 | |
| 1801 | 57 | 7 | | 5 | 3 | 2 | 9 | |
| 1825 | 50 | 8 | | 8 | 3 | | 3 | |
| 1835 | 56 | 7 | | 5 | | 2 | 8 | 1 |
| 1845 | 55 | 7 | | 5 | 3 | 2 | 5 | 8 |
| 1865 | 52 | 7 | | 5 | | 2 | 3 | 1 |
| 1875 | 52 | 7 | | 5 | 1 | 2 | 4 | 8 |
| 1900 | 33 | 5 | | 5 | | | | 3 |

Jordbruket

Det meste av innmarka på Flaten ligger lengst vest på gården langs Oselva, med Nord-Flaten lengst nord og Mellom-Flaten, Flatahaugen og Flatabråtan på rekke sør-
over. Flatabråtan lengst sør ble i enkelte kil-
der på 1800-tallet kalt Søndre Flaten. Nes
ligger lenger nord, på neset i Rømsjøen.

Leilendingene hadde beiterett i skogen, og med såpass liten jordvei måtte dyra holdes i skogen det meste av sommerhalvåret. Vi kjenner ni setrer på Flaten. Fôrsanking i utmarka var også nødvendig for å kunne fø dyra gjennom vinteren. Høy og halm strakk

ikke til, og i 1723 hører vi at gården hadde 20 sauer og geiter, som for det meste ble fôret med lauv og mose.

I 1865 var de fem leilendingsbrukene på Flaten alminnelig godt dyrket og lettbrukt, men et par bruk var frostlendt. Matrikkel-skylda ble foreslått hevet på alle brukene.

Landbruksoppgaver

Tallene fra 1665, 1723 og 1802 gir et forventet snitt av utsæd og husdyr. Tallene fra 1835 og framover bygger på jordbrukstillinger. Mer om de offisielle tallene i innledningen til boka.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|---------|--------|-------|--------|--------|
| 1665 | 3 | 8 | 4 | | | |
| 1723 | 2 | 15 | | 20* | | |
| 1802 | 5 | 15 | | 65 | | |
| 1835 | 11 | 25 | | 56 | 4 | 5 |
| 1845 | 12 | 29 | | 55 | 8 | 5 |
| 1865 | 11 | 42 | | 61 | | 3 |
| 1875 | 10 | 32 kuer | 18 | 48 | | 4 |
| 1907 | 8 | 34 | | 19 | | 6 |

* Sauer og geiter

Utsæd (t)

| | Hvete | Bl. korn | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------|-------|----------|-----|------|-------|-------|---------|
| 1665 | | | | | 7 | | |
| 1723 | | ½ | | | 8 | | |
| 1835 | | | 1 ⅛ | 1 ½ | 34 ½ | ⅞ | 15 |
| 1845 | | | 1 ¾ | 3 ½ | 39 | ¾ | 26 |
| 1865 | 1 ⅞ | | 3 ½ | 1 ¾ | 40 | | 28 |
| 1875 | 2 ¼ | | 4 ½ | 3 ½ | 36 | ¼ | 31 |

1723: 2/3 skjepper lin og hamp

1802: 18 t. korn

1875: 152 skålpund grasfrø

Høyavling

1723: 7 lass

1802: 13 lass

1855: 167 skippund

Kornavling

Se innledningen til boka

1865: 301 mål åker og dyrket eng og 147 mål naturlig england (mål = 1080 m²).

2005: Ca. 270 dekar jordbruksareal

Kvernbruk

Kvern for høst- og vårmaling til husbehov er nevnt i 1665 og 1723, og kvernbruk «sammen med flere» i 1802.

Setrer

Der er nevnt seter på Flaten i 1723 og 1802, men det var sikkert setrer her lenge før. Vi kjenner ni setrer på Flaten. De fleste setrene lå 4-5 km fra gården, og seks av setrene lå ved Vestre Rømungen. På kartet fra 1795 er det avmerket fire setrer under Flaten og Nes, nemlig Nessetra og tre Flaten-setrer ved Vestre Rømungen. Husmannsplassene hadde også setrer.

Husmannsplasser

1. Nybru var husmannsplass under Flaten fra tidlig på 1700-tallet, men er ikke nevnt i matrikkelutkastet i 1723. Nybru hadde egen seter. Da Flaten ble samlet og overtatt av én bruker, fulgte Nybru med. I 1994 solgte Nygaard Flaten med Nybru til Trond Arne Grøndahl, som i 1998 solgte til Frank Bøhn Jensen. Anders Stang kjøpte nå Nybru, som siden har ligget til Nes.
2. Kudalen ble ryddet i første halvdel av 1700-tallet. Kudalen hadde egen seter ved Vestre Rømungen.
3. Sundet, også kalt Hagasundstua og Ferjemannsstua, lå ved Hagasundet ytterst på

1. Nordstusetra lå ved Vestre Rømungen, ca. 5,5 km vest-sørvest for Nordstua.
2. Andreassetra under Mellom-Flaten lå ved sørenden av Vestre Rømungen, ca. 4,5 km vest-sørvest for Mellom-Flaten.
3. Hauersetra lå ved Vestre Rømungen, ca. 5,5 km vest-sørvest for Haugen.
4. Bråtåsetra lå ved Vestre Rømungen, ca. 4,5 km vest for Bråtan.
5. Nybrusetra lå ved Vestre Rømungen, ca. 5,5 km vest-sørvest for Nybru.
6. Kudalssetra lå 5 km vest-sørvest for Kudalen, ved sørenden av Vestre Rømungen.
7. Framsetra var seter under Nes og lå i skogen øst for Skillesvika, på delet til Sundsrud og 2 km sør-sørvest for Nes.
8. Nessetra lå 5 km sør vest for Nes, nær delet til Sundsrud.
9. Maisetra nord for Morttjern ved delet til Sundsrud var seter under Nes. Her ble det trolig setret fra mai måned.

- Nordneset. Det ble ferjet over Hagasundet på 1800-tallet. Plassen ble nedlagt i 1899, da det ble bygd flytebru av torv over Hagasundet. Ny vei rundt Skillesvika sto ferdig i 1956.
4. Ifølge Hans Taraldrud lå det en plass kalt Huken ca. 250 m nordvest for Flatabråtan. Vi vet ikke mer om plassen.

Skogen

I 1647 er Flaten oppført med høyeste matrikkel skyld i bygda, og i 1723 sies det i utkastet til ny matrikkel at skogen var «gårdens eneste herlighet». Det hadde vært skogbrann her i 1719, så det var lite tømmer



Jørgen og August Nybro på Flatasetra.

å hente. Skylda ble derfor foreslått nedsatt med hele 15 lisp tunge, som var halve skylda på gården. I 1865 mente Herredskommisjonen at det årlig kunne selges skogsprodukter for 372 spdl i skogen på Flaten.

Flaten har skog vestover til Marker og Rødenes. Tidlig på 1600-tallet, da det ble mulig å fløte tømmer fra Rømskog til sagbrukene i Tistedalen, ble en rekke gårder i Rømskog overtatt av sagbrukseiere i Fredrikshald, som skaffet seg tømmer til sagbrukene i Tistedalen ved å kjøpe opp skoggårder. Leilendingene på Flaten tok del i skogarbeidet som tømmerhoggere og tømmerkjørere. Det store hesteholdet på Flaten-gårdene viser dette.

Den lokale foredling av virket har vært begrenset. I 1920-30-åra ble det skåret trelast på flere sager drevet med flyttbare

dampmaskiner. Slike lokomobiler ble satt opp ved Torvhaugene ved Langvannet, på Flatasetra, på Nybru og på Rømuningsneset. Trelasten ble kjørt med lastebiler på vinterveier over frosne vann og myrer, i hovedsak inn i Sverige. Etter krigen var ikke dette lenger en lønnsom driftsform.

I 1903 ble Trosterud (gnr. 79/1) med Trandem Skog (gnr. 73/13) lagt til Flaten. Eiendommen heter nå Flaten-Trosterud Skog og er på til sammen 26 000 mål. Mads Wiel Stang, som ble eier i 1903, hadde utdannelse inne skogbruk og forstvesen og ble på mange område en foregangsmann for skogsdriften i Rømskog. Sønnen Ole A. Stang fortsatte sin fars arbeid med skogskjøtsel og skogkultur.

Se også under Sundsrud og Trosterud om skogsdriften i denne delen av bygda.

Skogbestyrere

Ole Jacob Skattum ble i 1927 ansatt som forstmester på Sundsrud, og fra 1930 også på Flaten-Trosterud. Stillingen med halv tid på hver av eiendommene hadde Skattum til han gikk av med pensjon i 1970. Det ble inngått kontrakt mellom godseier Ole A. Stang og Interessentskapet Sundrudskogen i desember 1929 om Skattums stilling som bestyrer av de to eiendommene.

Skattum skulle ha det driftsmessige daglige tilsyn, sørge for å holde driften i skogen gående til enhver tid, og skaffe folk til skogsarbeidet i samråd med godseier Stangs nåværende skogbestyrere Rolf og Hemming Ringsby. Til hjelp for sitt arbeid i Stangs skog skulle Skattum også ha hjelp av Paul Edvindson på Rømuningsneset og en av Ringsbys sønner. Ansettelse og avskjedigelse av skogarbeidere gjaldt for begge skogseiene. Skattum skulle forestå blinkingen i Stangs skog. Når det gjaldt driften av sagbruket, skulle de to skogsbestyrerne ta seg av denne, men Skattum skulle ha et overordnet tilsyn.

Kontrakten ble inngått for ett år, siden alle parter ønsket et prøveår. Ordningen må ha fungert bra, for Skattum bestyrte de to skogeiendommene til han gikk av med pensjon i 1970.

Thorbjørn Nordengen (1926-2002) var ansatt i Flaten-Trosterud Skog fra 1951, og han ble skogbestyrer i 1970, da Skattum gikk av med pensjon. Denne stillingen hadde han til han selv gikk av med pensjon i 1993. Nåværende eier av Flaten-Trosterud Skog nevner spesielt Nordengens innsats for å ta vare på bjørka, i en tid da dette slett ikke var vanlig, men som i ettertid har vist seg å være meget fremtidsrettet.

Da Thorbjørn Nordengen gikk av med pensjon i 1993, ble Ola H.S. Nygård ansatt som ny skogbestyrer, og han ble i 2004 etterfulgt av Jan Dedorsson fra Østervallskog.

Familien Ringsby på Trosterud har arbeidet på eiendommen Flaten-Trosterud i en årrekke. Hemming Ringsby (1869-35) var i mange år Ole Stangs høyre hånd, og Hemmings tre sønner Rolf, Ole og Thor har alle hatt ledende roller i driften av eiendommen.

Eierne

Deler av gården Flaten lå til Rømskog kirke i middelalderen. Ifølge biskop Eysteins jordebok (Røde bok) fra omkring 1400 eide Rømskog kirke og Rømskog prestebord til sammen et halvt markebol i søndre Flaten. Parten er ikke nevnt i Oslo og Hamar bispedømmes jordebok fra 1577.

I 1613 eide Laurits Vikeby 1 skippund tunge i Flaten. Han eide også 1 skippund tunge i Vikeby og Klerud i Rødenes. Hele matrikkelskylda var 1 ½ skpd tunge.

I 1647 står Jens Bjelke som eier av hele gården. Han var landets største jordeier på den tid, og han eide også Trosterud og Ringsby. Sønnen Henrik står som eier i 1666 og til 1680. I 1665 hadde Peder Olsen gården som pant med bygselrett. Oberstløytnant Peder Colbjørnsen er eier fra 1680. Han eide også Trosterud og Ringsby. I 1723 står Peder og Hans Colbjørnsen og proviantforvalter Svend Olsen som eiere av gården.

I 1743 pantsatte Niels Stub Colbjørnsen sin broderarv etter oberstløytnant Peder Colbjørnsen, som utgjorde en rekke gårder og gårdparter i Rømskog og andre bygder, til sin svoger Thomas Blix, som han skyldte 1200 rdl. I tillegg til halve Flaten med Nes, pantsatte Niels Stub Colbjørnsen eiendommene Bøen med Kirkerud, Trosterud, Sundsrud med Bunes, Steinby, Haukenes og Ringsby i Rømskog, og gårder i Eidskog, Aremark, Øymark, Berg og Idd, og parter i sagbruk i Tistedalen.

I 1753 fikk Thomas Blix (som tok adels-

navnet Blixenschiold) auksjonsskjøte på nok en fjerdepart i Flaten for 870 rdl av dødsboet etter Peder Colbjørnsen. I 1757 ble Blix eier av nye 7 ½ lisp tunge i Flaten med underliggende Nes ødegård og to plasser. 7 ½ lisp var en fjerdepart av gården, slik at Blix nå eide hele skylda i Flaten.

I 1764 solgte arvingene etter avdøde Thomas Blix $\frac{3}{8}$ av Flaten til Erik Hansen på Østby i Høland. Erik Hansen kjøpte samtidig hele Østtukun, halve Ringsby, $\frac{3}{8}$ av Trosterud, fjerdepart i Sundsrud og en fjerdepart i Steinby.

Christian Heyerdahl i Høland må ha blitt eier av halvparten av Erik Østbys part, for i 1769 overtok handelsmann i Fredrikshald Peder Wiel parten på $\frac{3}{8}$, som Erik Hansen og Christian Heyerdahl hadde eid. Peder Wiel kjøpt samme år flere gårdparter av enken etter Erik Østby. Dette var parter i Østtukun, Ringsby, Sundsrud, Steinby, Trandem og Trosterud i Rømskog, samt eiendommer i Eidskog.

I 1776 opprettet boet etter Peder Svendsen Blix kjøpekontrakt med kjøpmann i Fredrikshald Thomas Andersen Stang, som nå overtok $\frac{3}{8}$ i Flaten. Stang kjøpte samtidig en rekke gårdparter i Rømskog – en halvpart i Ringsby, fjerdepart i Sundsrud, fjerdepart i Steinby, og $\frac{5}{8}$ i Trosterud. Stang kjøpte også gårdparter, skog og sagbruk i Øde-mark, Berg, Eidskog og Aurskog.

I 1799 utsteder Thomas Stangs enke Anna Stang auksjonsskjøte til kanselliråd Wiel i Fredrikshald på parten i Flaten. Stang hadde også overtatt hele Sundsrud, og Truls Wiel kjøpte også hele Sundsrud i 1799, samt halve Østtukun. Nils Anker kjøpte samtidig halve Ringsby og $\frac{3}{8}$ i Trosterud.

I 1783 overdrar kjøpmann Peder Wiels dødsbo ved auksjon $\frac{3}{8}$ parter i gården Flaten til Niels Tank for 600 rdl og 130 rdl i omkostninger. Ved makeskifte mellom Niels Tank og Truls Wiel i 1800 blir Wiel eier av hele Flaten og Tank blir eier av hele Østtukun.

Ved skiftet etter kanselliråd Truls Wiel i 1812, ble sønnen Mads Wiel eier av hele Flaten. Ved skiftet etter Mads Wiel i 1845, ble enkefru Petronelle Wiel utlagt Flaten og andre eiendommer for 7000 spdl. Det ble skiftet etter Petronelle Wiels myndige arvinger i 1880, og Flaten ble utlagt svigersønnen Ole Andreas Stang, gift med Anne Bolette Wiel.

I 1883 skjøtet Ole A. Stangs enke Anne Bolette Stang og svigersønnen ingeniør B. Geelmuyden gården Flaten til sønnen Mads Wiel Stang. Ifølge skifteattesten var det ikke flere arvinger. I 1903 kjøpte Mads Wiel Stang gården Trosterud og Trandem Skog av Chr. Anker AS. Mads Wiel Stang f. 1838 d. 1909, var gift med Anne Cathrine Didrikke Christine Breder f. 1848 d. 1908.

Mads W. Stang hadde utdannelse innen skogbruk og forstvesen fra Giessen i Tyskland. Han var en moderne skogbruker og ble særlig kjent for grøfting av vannsyk skogsmark. Han begynte også med forsiktig flatehogst.

I 1906 ble Flaten-Trosterud overtatt av sønnen Ole Andreas Stang. Allerede i 1900 hadde han bygd det nåværende hovedhuset og gårdsanlegget på Nes. Da Mads W. Stangs store sagbruk og høvleri Seiersborg i Fredrikstad brant i 1896, ble det besluttet å ikke bygge dette opp igjen, men i stedet investere i skog. Ole A. Stang gjennomførte på vegne av sin far oppkjøp av store jord- og skogeiendommer i Odal og Vinger i tiårsperioden 1896-1906. I 1906 var det samlede arealet ca. 250 000 dekar.

Etter Mads W. Stangs død i 1909, ble disse eiendommene delt mellom Ole A. Stang og hans to brødre. Ole Stang beholdt blant annet det som i dag er Maarud Gaard i Sør-Odal og eiendommene i Rømskog. Ole Andreas Stang f. 1872 d. 1955, var gift med Emma Heiberg f. 1874 d. 1927.

Ole A. Stang og hans hustru Emma Stang bodde i Oslo, men de bodde minst to måne-

der hver sommer på Nes. Ole A. Stang var jurist, men fortsatte med stor interesse sin fars arbeid med skogskjøtsel og skogkultur. Emma Stang var overhoffmesterinne hos Dronning Maud.

Ole A. Stang flyttet til Nes i 1936 og bodde her til sin død i 1955. Det ble nå bygd en fløy på hovedhuset og lagt inn vann og sentralvarme. Det ble også ført fram elektrisitet fra et nybygd kraftverk ved Os. Dette verket er fremdeles i drift og forsyner Nes med strøm.

I 1929 overdro Ole A. Stang sine eiendommer i Sør-Odal, Nes og Aurskog til sine to sønner Thomas Stang og Axel Stang i sameie. I 1936 overtok Thomas Stang alene eiendommene i Rømskog og tilstøtende eiendommer i Östervallskog. Thomas Stang, f. 1897 d. 1981, var gift 1. gang med Agnes Schweigaard f. 1899. Barn: Ragnhild f. 1922, Ole Andreas f. 1923 d. 1999, Niels Thomas f. 1927, Agnes Emma f. 1936. Gift 2. gang med Wenche Foss f. 1917. Barn: Christian August f. 1954, Fabian f. 1955.

Axel Stang f. 1904 d. 1974, var gift med Helene Fretheim f. 1917. Barn: Emma f. 1943, Gudrun f. 1943, Anders f. 1944.

Axel Stang mistet som følge av landssvikdom i 1946 alle sine eiendommer og hele sin formue. Hans bror Thomas Stang fikk anledning til å bruke sin forkjøpsrett, slik at eiendommene ble i familiens eie. Ole A. Stang og Thomas Stang bestemte i 1950 at Axel Stangs sønn Anders Stang skulle få kjøpe en ideell halvpart av Flaten-Trosterud, og med sikte på å kjøpe den andre halvpart da han ble 21 år.

Axel Stang bodde på Nes fra 1956 til han døde i 1974, og han bestyrte eiendommen på vegne av sin sønn. I hans tid ble det bygd en rekke skogbilveier i Flaten-Trosterud Skog, og han var også en pådriver for bygging av skogbilveier i andre deler av bygda.

Anders Stang er utdannet siviløkonom fra Frankrike og Sveits. Han arbeidet i mange

år i forskjellige lederstillinger i Kværnerkonsernet og har fra 1984 vært partner i det internasjonale konsulentfirmaet Deloitte Consulting.

Anders Stang, f. 1944, er gift med Kirsti f. Andresen f. 1945, som er førskolelærer og spesialpedagog med utdannelse fra Norge og USA. De har sønnene Ole f. 1976, Peder f. 1979 og Jacob f. 1982.

Leilendinger på Flaten med Nes

Gunnar på Flaten er nevnt i biskop Eysteins jordebok fra omkring 1400 (Røde bok). Gunnar hadde gitt et halvt markebol i søndre Flaten til Rømskog kirke og prestebord. Han eide også nabogården Trosterud, som Gunnar også hadde gitt til Rømskog kirke.

Sten Flaten er nevnt i 1591, da Sten og Anders Trandem var med på kongehyllingen. Sten døde i 1628. Sten hadde sønnene Berger f. ca. 1593 og Knut f. ca. 1604. Sten brukte trolig gården alene, men før 1647 er gården delt mellom «Innguor» og Berger. I 1664 har Sten Flatens sønn Knut og Oluf Andersen overtatt bruken av hver sin halvdel av gården.

Knut Stensen f. ca. 1604

Hustru ukjent

Barn i 1664-66:

1. Sten f. ca. 1651, brukte Trosterud
2. Nils f. ca. 1654
3. Mikkel f. ca. 1661, brukte Flaten
4. Rasmus f. ca. 1663

Sønnen Mikkel Knutsen overtok trolig bruket etter foreldrene, og han bodde her til ca. 1690. Vi vet ikke om han hadde familie.

Oluf Evensen 40 år, f. ca. 1625, er nevnt som husmann på Flaten i 1666. Han er oppført under Sundsrud i 1664. Han leide kanskje hus her, for det er lite trolig at han var husmann slik vi møter dem på 1700-tallet. Vi

har ingen opplysninger om familien. Oluf Andersen var leilending på Flaten midt på 1660-tallet sammen med Knut Stensen.

Oluf Andersen f. ca. 1602

Foreldre og hustru ukjent

Barn:

1. Mikkel f. ca. 1643

2. Anders f. ca. 1658

Sønnen Mikkel bodde her til ca. 1677.

Mikkel Olufsen f. ca. 1663

Hustru ukjent

Barn:

1. Berte

2. Nils f. ca. 1666

Andre som bodde på bruket til Oluf Andersen da manntallene ble tatt opp i 1664-66:

Husmann Mikkel Larsen f. ca. 1615

Husmann Tollef Andersen f. ca. 1622

Tjenestegutt Brynhild Engebretsen f. ca. 1645

Soldat Anders Torstensen f. ca. 1642

Flaten ble delt i flere leilendingsbruk utover på 1600-tallet og i begynnelsen av 1700-tallet, slik at gården var delt i fem leilendingsbruk før 1723. De fem leilendingene i 1723 var Johannes Pedersen, Anders Mikkelsen, Jon Halvorsen, Brynild Andersen og Steffen Halvorsen.

Johannes Pedersen var leilending på en del av Flaten fra begynnelsen av 1720-åra til han døde i 1734.

Johannes Pedersen f. ca. 1678 på Flaten d. 1734

Gift med Berte Mikkelsdatter

Barn:

1. Johannes f. ca. 1714

2. Jøran f. ca. 1715

3. Even

4. Maria

5. Marte

6. Mikkel f. 1728

Anders Mikkelsen var leilending her i 1723 og flytte trolig fra Flaten få år senere.

Anders Mikkelsen

Gift med Marte Andersdatter (usikkert)

Jon Halvorsen var leilending her i 1723. Jon kom senere til Sundsrud

Jon Halvorsen

Far Halvor Jonsen Sundsrud

Gift med Rønnoug Nilsdatter

Brynild Andersen var leilending her i 1723. Vi kjenner ikke familien. Steffen Halvorsen brukte her i 1723. Han hadde en sønn Brynild som bodde på Nes i 1759.

Amund Bergersen var leilending på ett av brukene i noen år før han flyttet til Hokås i Båstad ca. 1745.

Amund Bergersen

Foreldre Berger Torkildsen Trandem og Siri Bjørnsdatter

Gift 1. gang i 1738 med Gunvor Larsdatter

Barn:

Halvor f. 1738

Gift 2. gang med Kristense Andersdatter

Barn:

Lars f. 1743

Peder Halvorsen brukte en del av Flaten ca. 1730-50.

Peder Halvorsen f. ca. 1693 d. 1751

Barn:

1. Maria f. ca. 1718 d. 1731

2. Halvor f. ca. 1720

3. Berte f. 1730

I 1759 var Flaten delt mellom seks leilendinger. To parter med skyld 2 ½ lisp tǵ ble senere på 1700-tallet slått sammen til det som ble Flatabråtan.

Fra siste halvdel av 1700-tallet har det vært fem leilendingsbruk på Flaten, og vi klarer stort sett å plassere de enkelte leilendingene på de fem brukene, som har vært de samme helt opp til vår tid. Etter oppgitt

skyld ved inngåelse av bygselkontraktene og jordbrukstallinger på 1800-tallet, var leilendingsbrukene omtrent like store.

Brukerhistorien viser at samme familie kunne sitte som leilendinger i flere generasjoner, og at forholdene var mer stabile her enn på fleste gårder i bygda.

NORD-FLATEN

Det nordre bruket på Flaten, kalt Nord-Flaten, ble drevet som eget bruk til 1944. Jorda er siden brukt sammen med Flatahaugen. Uthusa på Nord-Flaten ble revet omkring 1950. Våningshuset er gammelt. Den eldste

delen av bygningen er reist av grovt tømmer og kan være fra 1600-tallet. Det har vært flere ombygginger, sist i 1925 da en sval på østfasaden ble revet og det ble satt opp rekkverk. I 2005 ble huset flyttet til Flatabråtan.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer | Geiter | Griser |
|-----------|--------|--------|-------|--------|--------|
| 1802..... | 1 | 3 | 13 | | |
| 1835..... | | | | | |
| 1845..... | 2 | 5 | 7 | 3 | 1 |
| 1865..... | | | | | |
| 1875..... | 1 | 4 kuer | 5 | | 2 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|-----------|-------|-----|------|-------|-----------------|---------|
| 1835..... | | | | | | |
| 1845..... | | ¼ | ½ | 6 | ½ ₁₂ | 4 |
| 1865..... | | | | | | |
| 1875..... | ¼ | ¾ | ½ | 7 | | 3 |

1802: Utsæd tils. 4 ½ t.

1875: 8 skålpund grasfrø

1865: 63 mål åker og dyrket eng og 90 mål naturlig england, det meste på noenlunde god sandjord (mål = 1080 m²). Havn i

skogen. Høyavling 30 skpd. Gården var litt frostlent og alminnelig bra dyrket.

Leilendinger

I 1759 byggslet de Blixenschioldske arvingene gården Flaten til seks leilendinger. Tor Stenersen var én av leilendingene, og han fikk kontrakt på 5 lisp tg, som var en sjettepart av gårdens matrikkelskyld. Tor Stenersen bodde her fra ca. 1744 og til han døde i 1787. Tor var klokker i Rømskog.

Tor Stenersen f. ca. 1720 d. 1787

Foreldre Stener Olsen Berger i Rødenes og Tore Olsdatter

Gift i 1745 med Hille Kristoffersdatter fra Vest-Tukun f. 1723 d. 1787

Barn:

1. Mari f. 1746
2. Kristense f. 1748
3. Ragnhild 1751, gift med Hemming Eriksen fra Haugerud i Rødenes, gårdsgutt på Sundrudhaugen
4. Marte f. 1754
5. Stener f. 1755, brukte Trosterud
6. Marte f. 1758 d. 1760
7. Marthe f. 1760
8. Anne f. 1763
9. Ole f. 1767, brukte Nord-Flaten
10. Tore f. 1774



Nord-Flaten 1936/37. Det sies at stua er fra 1700-tallet og er det eldste huset i Rømskog. Det ble flyttet til Flatabråtan i 2005. (Ukjent fotograf. Eier Hemming Ringsby)

Sønnen Ole Toresen overtok som leilending på Nord-Flaten etter foreldrene og bodde her til han døde i 1833. Framskapet som står i gangen på Kurøen, kommer fra Nord-Flaten og bærer initialene til Ole og Kari.

Ole Torsen f. 1767 d. 1833

Gift i 1788 med Kari Gulbrandsdatter Bråten f. 1768

Barn:

1. Hille f. 1790
2. Berthe f. 1792
3. Marte f. 1794, gift med Ole Andersen Gløtta (se 73/8)
4. Tor f. 1797
5. Gulbrand f. 1799, brukte Nord-Flaten
6. Anne f. 1803

Sønnen Gulbrand overtok bygsla etter foreldrene, og han bodde på Flaten til han døde i 1894, over 94 år gammel. Gulbrand er nevnt på Sandem og Haukenes 1823-29.

Gulbrand Olsen f. 1799 d. 1894

Gift i 1822 med Karen Gulbrandsdatter Haukenes f. 1804

Barn:

1. Gulbrand f. 1829
2. Johan f. 1839, brukte Nord-Flaten

Sønnen Johan Gulbrandsen overtok som leilending på Nord-Flaten etter foreldrene. Ifølge kontrakten skulle Johan betale 60 kr i årlig leie, i tillegg til pliktarbeid.

Johan Gulbrandsen f. 1839 d. 1914

Gift i 1874 med Ingeborg Persdatter fra Östervallskog f. 1848

Barn:

1. Karen f. 1876 d. 1939 gift med Hans Josefsen Kudalen (se Nybru)
2. Gunhild f. 1879 d. 1971, ugift og bodde sammen med Gulbrand
3. Thea f. 1880 gift med August Nybro,



Flatabråtan slik det ser ut i dag. (Foto: Rolf Aabel).

Simastua i Bøn, Östervallskog

4. Andreas f. 1882 d. 1921 gift med Olga fra Flatahaugen
5. Peter f. 1884 d. 1918 på Flaten, ugift
6. Gulbrand f. 1887 d. 1960, brukte Nord-Flaten
7. Karoline f. 1889, gift med Nils på Fjellsrud

Sønnen Gulbrand Johansen Flaten brukte Nord-Flaten etter foreldrene, og han

bodde her sammen med sin søster Gunhild. Gulbrand var femte generasjon leilending på Nord-Flaten, og han var den siste brukeren her. Gulbrand var ugift. I 1945 flyttet han til Trosterudskolen sammen med sin søster. De bodde her til slutten av 50-tallet, før de flyttet til Bjørkelangen pleiehjem.

MELLOM-FLATEN

Mellom-Flaten ligger mellom Nord-Flaten og Flatahaugen. Den siste leilendingen flyttet fra Mellom-Flaten i 1944. Jorda ble fra

1945 brukt sammen med Flatahaugen. Husa ble revet omkring 1950.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer | Griser |
|------------|--------|--------|-------|--------|
| 1802 | 1 | 3 | 13 | |
| 1835 | | | | |
| 1845 | 2 | 5 | 7 | |
| 1865 | | | | |
| 1875 | 1 | 5 kuer | 7 | 1 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|-------|-----|------|-------|-----------------|---------|
| 1835 | | | | | | |
| 1845 | | ¼ | ½ | 6 | ½ ₂ | 4 |
| 1865 | | | | | | |
| 1875 | ¼ | ¾ | ½ | 5 | ½ ₂₄ | 6 |

1802: Utsæd tils. 4 ½ t. korn

1875: 24 skålpund grasfrø

Leilendinger

Det var trolig Mikkel Ingvaldsen som overtok det mellomste bruket på Flaten, da de Blixenschioldske arvingene inngikk kontrakter med seks leilendinger i 1759. Mikkel fikk kontrakt på 5 lisp tunge, som var en sjettepart av gårdens samlede skyld.

Vi vet ikke hvor lenge Mikkel var på Mellom-Flaten og hvem som bygslet dette bruket før Rasmus Stensen kom hit som leilending i begynnelsen av 1790-åra. Rasmus var født på Nes, hvor han trolig bodde før han kom til Mellom-Flaten. Rasmus døde her i 1808. Arveskiftet ble åpnet 22. oktober i 1808 og sluttet 14. april 1809.

Gårdsredskaper, innbo og husdyr ble taksert til 122 rdl. Boets gjeld utgjorde vel 90 rdl. Her kan nevnes 52 rdl i avgifter til land-

Husdyra ved skifteregistreringen

| | |
|---------------------|-------------------|
| 1 sort hoppe 9 år | 14 rdl |
| 1 gammel hest 24 år | 1 ort 2 sksilling |
| 1 rød og hvit ku | 12 rdl |
| 1 sort og hvit ku | 10 rdl |
| 1 hvit kvige | 5 rdl |
| 1 sort kalv | 1 rdl 1 ort |
| 3 sau | 3 rdl |
| 2 lam | 3 ort |
| 2 geiter | 1 rdl 1 ort |
| 1 ung bukk | 1 rdl 12 skilling |
| 1 geitunge | 1 ort |

En del hestehøy for 12 rdl og en del høy for 4 rdl.

herren cancelliråd Wiel, 8 rdl for magasin-korn, kongelige skatter for 1808, til sammen 9 rdl 3 ort 8 skilling, 15 rdl til enke Marte Flaten og 2 rdl 2 ort til Morten Næss. Når skifteomkostningene på 11 rdl var betalt, var det vel 20 rdl igjen til deling mellom arvingene. Av dette skulle enken ha det halve, de tre sønnene fikk 2 rdl 2 ort 8 skilling hver, og de to døtrene det halve av en broderlod.

Rasmus Stensen f. 1761 på Nes d. 1808.

Foreldre Sten Knutsen Trosterud og Marte Brynildsdatter Nes.

Gift med Anne Halvorsdatter fra Flatahau-
gen f. 1764.

Barn:

1. Brynild dbt. 1793
2. Torkild f. 1793 død ung
3. Halvor f. 1795, leilending på Mellom-
Flaten
4. Torkild f. 1796 d. før 1808
5. Anders f. 1800 død ugift i 1838
6. Jøran f. 1803
7. Marte f. 1806
8. Rasmus f. ca. 1808 d. 1809

Sønnen Halvor overtok bygsla midt på 1830-tallet, og Halvor var leilendig på Mellom-Flaten til han døde i 1857. Halvor bodde en ti års tid på Myrvold før han overtok Mellom-Flaten.

Halvor Rasmussen f. 1795 på Flaten d. 1857.
Gift 1. gang i 1825 med Maria Halvorsdatter Myrvold.

Barn:

Rasmus f. 1827

Gift 2. gang i 1829 med Anne Jørgensdatter Trosterud f. 1807.

Barn:

1. Berte Maria f. 1829
2. Andreas f. 1831 d. 1832
3. Anne Maria f. 1833
4. Kristine f. 1836
5. Johan f. 1838 d. 1838
6. Andreas f. 1839, brukte Flaten
7. Iver f. 1842
8. Markus f. 1846
9. Teodor f. 1850

Enke Anne Jørgensdatter er oppført som gårdbruker og leilending i folketellingene 1865 og 1875.

Sønnen Andreas Halvorsen overtok etter foreldrene, og han bodde på Flaten til han døde i 1921.

Andreas Halvorsen f. 1839 d. 1921

Gift i 1874 med Maria Andersdatter f. 1837.

Barn:

Anne f. 1875 d. 1909, bodde på Flaten

Dattera Anne giftet seg med Ola Esaiasson fra Töcksmark i Sverige. Anne døde i 1909, og ektemannen bodde her til 1944, da de måtte evakuere til Arstua på Sundsrud. I 1945 flyttet de til Enger.

Ola Esaiasson fra Langvassdalen i Sverige f. 1872 d. 1960.

Gift med Anne Andreasdatter på Mellom-
Flaten f. 1875 d. 1909.

Barn:

1. Elof f. 1903 d. 1985
2. Marius d. som barn
3. Olaf f. 1908 d. 1967, bodde på Enger

HAUGEN

(Flatahaugen)

Flatahaugen er kanskje det eldste tunet på Flaten, ut fra beliggenheten oppe på haugen. Bruket ble vanligvis kalt Haugen.

Våningshuset fra ca. 1925 brant i 2001. Ny bygning ble oppført samme år. Den gamle låven lå øst for våningshuset og ble revet omkring 1950. Stabburet er gammelt. Korn-tørke ble oppført i 1974.

Nord-Flaten og Mellom-Flaten er brukt

samme med Flatahaugen fra 1945, og Flatabråten er brukt under Flatahaugen fra omkring 1960.

I 1976 kjøpte Nygaard Flatahaugen og de andre Flaten-brukene, altså hele innmarka på Flaten. Nygaard bodde på Flatahaugen. Bruket ble altså kalt «Flaten med Nybro» (bnr. 2). I 1998 ble Nybru fradelt og overtatt av Anders Stang. Nybru har nå bnr. 3.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|--------|--------|-------|--------|--------|
| 1802 | 1 | 3 | | 13 | | |
| 1835 | | | | | | |
| 1845 | 3 | 7 | | 16 | 3 | 1 |
| 1865 | | | | | | |
| 1875 | 2 | 6 | 3 | 13 | | 1 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|-------|-----|------|-------|-------|---------|
| 1835 | | | | | | |
| 1845 | | ½ | 1 | 10 | ¾ | 7 |
| 1865 | | | | | | |
| 1875 | ¼ | 1 | ¼ | 7 | | 6 |

1802: Utsæd til sammen 4 ½ t.

1875: 48 skålpund grasfrø

Leilendinger

I 1759 ble bruket kalt Flatahaugen bygset bort til Halvor Pedersen. Han fikk kontrakt på 5 lisp tunge av de Blixenschioldske arvinger. Dette var sjetteparten av gårdens skyld.

Halvor hadde sikkert brukt denne delen av gården en tid før han fikk kontrakt i 1759. Halvor var født på Flaten, trolig her på Flatahaugen, men vi kjenner ikke foreldrene til Halvor.

Halvor Pedersen f. ca. 1720 på Flaten d. 1801

Gift 1. gang i 1752 med Anne Bryntesdatter Haukenes

Barn: ingen

Gift 2. gang i 1753 med Jøran Torkildsdatter

Barn:

1. Peder f. 1754, brukte Flatahaugen

2. Jørgen f. 1759

3. Torkild f. 1761

4. Anne f. 1764, gift med Rasmus Stensen på

Mellom-Flaten

5. Halvor f. 1766 d. 1775
6. Kristen f. 1770 d. 1771
7. Siri f. 1772
8. Marte f. 1776

I 1792 ønsket Halvor og kona Jøran å oppgi deres ringe løsørebo til deling mellom sine barn. De var gamle og skrøplige folk, og især Jøran får vi vite. Hun hadde ikke kunnet utrette noe de siste 15 år, og behøvde pleie som et barn.

Husdyra ved skiftet i 1792 var 1 hest, 1 ku, 2 kviger, 1 kvigekalv, 2 lam, 1 geitunge. Med gårdsredskaper og innbo ble boet vurdert til vel 56 riksdaler. Halvor opplyste nå at han skyldt sin sønn Torkild 7 rdl. Videre kunne han fortelle at hadde gitt de tre gifte barna 24 rdl hver i hjemmegifte. Han ønsket å gi de tre ugifte det samme.

Skifteforhandlingene foregikk 22. desember 1792, og skiftet ble utsatt til over jul, nemlig til 25. februar. Halvor Pedersen forklarte skifteretten at hans svigersønn Rasmus Stensen på Mellom-Flaten nå hadde blitt enig med sin kones søsken. Rasmus skulle betale de ugifte arvingene 17 rdl hver, nemlig til Torkild for sin fordring og tilkommende hjemmegave, og samme beløp til Siri og Marte. Rasmus skulle videre betale skifteomkostningene og forsyne sine svigerforeldre med nødvendig underhold. For dette skulle han overta boets løsøre som var vurdert til vel 56 rdl. Halvor og Jøran flyttet nå til datter og svigersønn på Mellom-Flaten.

Sønnen Peder overtok etter foreldrene i 1792 og var leilending her til han døde i 1803.

Peder Halvorsen f. 1754 d. 1803

Gift i 1783 med Marte Gulbrandsdatter f. 1764

Barn:

1. Halvor f. 1783, Sundsrud
2. Anne f. 1786 d. før 1820

3. Brynild f. 1789, overtok Flatahaugen
4. Torkild f. 1789, Haukenes
5. Kristine f. 1791, gift med Anders Pedersen Trandemødegården
6. Johanne f. 1795, gift med Halvor Pedersen på Næset i Høland
7. Maria f. 1798, hjemme hos moren på Flaten i 1820
8. Gunnhild f. 1802, hjemme hos moren på Flaten i 1820

Martes mor Mari Tarvaldsdatter 64 år bodde her i 1801.

Peder brukte Flatahaugen i bare 11 år før han døde. Men ved skiftet etter Peder i 1803, var det hele 366 rdl til deling mellom arvingene. Vi skal se nærmere på arveskiftet.

Registrering og vurderingsforretning ble foretatt 29. juni 1803, og lagrettemennene Halvor Torkildsen Tørnby og Sven Andersen Høgenes vurderte boets løsøreeffekter. Innboet og den avdødes klær viser at det var økonomisk romsligere på Flatahaugen enn på de andre brukene på Flaten. Men det som bidro mest til boets inntekter, var Peders tilgodehavende på neste 130 rdl.

Løsøret ble taksert til 153 rdl 3 ort. Disse skyldte penger til boet:

| | |
|---------------------------|---------|
| Lars Gudmundsen Ramberg | 150 rdl |
| Anders Gulbrandsen Sandem | 60 rdl |
| Jørgen Halvorsen Os | 12 rdl |
| Morten Nybru | 4 rdl |

| | |
|---------------------------|----------|
| Boets samlede inntekt vel | 384 rdl. |
|---------------------------|----------|

Skiftet ble avsluttet 24. februar 1804. Ole Eriksen Flaten, som verge for enken, erklærte at hun ikke krevde noe i begravellesvederlag og at hun innesto for all gjeld som heretter kunne bli krevd i boet, uten at noe av dette skulle komme hennes barn til utgift. Og da dette skjedde alene av kjærlighet til sine barn og til deres fordel, ba hun om at hun måtte bli utloddet i løsøre for sin

Kreaturer

| | |
|-------------------|-------------------|
| 1 rød hest 6 år | 30 rdl |
| 1 brun hest 12 år | 18 rdl |
| 5 kuer | 42 rdl 3 ort |
| 1 kvigekalv | 2 rdl 4 ort |
| 1 galtegris | 2 rdl 2 ort |
| 1 bukk | 2 rdl |
| 5 geiter | 4 rdl 12 skilling |
| 4 sauer med lam | 4 rdl |
| 2 værer | 2 rdl |

Av innbo kan nevnes

| |
|-----------------------|
| 1 benketavle |
| 1 nymalt benketavle |
| 3 par gardiner |
| 1 framskap |
| 1 stueviser med kasse |
| 4 tinnfat |
| 1 tinntallerken |
| 2 porselensfat |
| 6 stentallerkener |

Avdødes klær (vurdert til 7 rdl)

| |
|---------------------|
| 1 blå kjole og vest |
| 1 blå frakk |
| 1 blå kledesvest |
| 1 gammel hvit vest |
| 1 par skinnbukser |
| 1 par vadmelbukser |
| 1 par blå sokker |
| 2 par hvite hoser |
| 2 lerretsskjorter |
| 1 lue |
| 1 gammel hatt |

tilkommende andel i boet, og at barna kunne få sitt tilgodehavende i rede penger.

Før delingen mellom arvingene tok til, sa Marte at hun ville gi sine barn 220 rdl, selv om dette ville gå av hennes egen arvelodd. Ingen hadde innvendinger mot hennes for-

slag. Boet hadde ingen gjeld, men enken måtte betale vel 17 rdl i skifteomkostninger, slik at det ble 366 rdl til arvingene. 220 rdl skulle gå til barna, 40 rdl til sønnene og 20 rdl til døtrene. Resten fikk moren.

Enke Marte Gulbrandsen satt med gården helt til 1820. Vi hører da at Marte bebor og bruker $\frac{1}{5}$ part av gården Flaten imot årlig avgift til eier Mads Wiel, og at sønnen Brynild Pedersen i 1819-20 har brukt halvdel av denne femteparten. Brynild var nå 31 år og gift.

I 1820 delte hun sitt bo mellom sine barn. Registrerings- og vurderingsforretning ble avholdt 23. november 1820.

Husdyr

En brun hest 16 år, ei sort og hvit ku kalt Sælegås, ei sort og hvit ku kalt Linderos, ei rød ku kalt Rødside, en sort og hvit kvigekalv, en sort og hvit kalv, tre hvite sauer, to hvite sauelam og et sort sauelam.

Korn, høy og halm

Halve havreavlinga ble vurdert til 12 tønner korn etter tresking og ble verdsatt til 19 rdl 1 ort. Sønnen Brynild eide andre halvparten. Boet eide også halvparten av høyet og halmen, og dette ble verdsatt til 12 rdl 2 ort.

Summen av boets inntekter var 92 rdl 2 ort.

Marte hadde gitt sine gifte barn like mye i hjemmegave, nemlig seks tønner havre, ei ku, en kalv, en sau og et lam. Arvingene ble enige om at de to ugifte barna skulle få samme hjemmegave som sine søsken, og at resten av boet skulle tilfalle enken. Dette ville knapt dekke det hun ville trenge til underhold, pleie og klær resten av sin levetid, ble det sagt.

Ved hennes død, skulle det hun eide tilfalle sønnen Brynild, imot at han med konsul Wiels samtykke overtok hele denne femtedelen av Flaten til bruk og bekostet sin mors begravelse. Inntil den tid skulle han gi

henne klær, mat og drikke, husvær, samt pleie og øvrige fornødenheter.

Det heftet ikke noen gjeld ved boet, og det ble anmerket at Martes hensikt med å avholde dette skiftet, var å sikre sine to umyndige døtre like stor hjemmegave som de andre barna hadde fått. Hadde hun fortsatt å bruke gårdparten, kunne hennes løssøre ha medgått, slik at hennes umyndige døtre ikke hadde fått det samme som sine søsken.

Brynild Pedersen f. 1789 d. 1857
Gift med Ingeborg Jørgensdatter f. 1799

Barn:

1. Peder f. 1822 (ugift)
2. Johan f. 1832
3. Halvor f. 1838, overtok Flatahaugen
4. Andreas f. 1846

Enke Ingeborg Jørgensdatter brukte gården da folketellingene ble tatt opp i 1865 og 1875. Sønnen Halvor Brynildsen ble neste leilending, og er fjerde generasjon på Flatahaugen som vi kjenner. Halvor fikk kontrakt på plassen i 1875. Halvor flyttet til Hærlend i 1892.

Halvor Brynildsen f. 1838 d 1918 i Hærlend
Gift i 1882 med Børet Andersdatter fra Bøn i Sverige
Ingen barn

Nils Anderson overtok som leilending på Flatahaugen i 1896. Nils og Ingeborg bodde i Ivarsbyn før de kom til Flatahaugen.

Nils Andersson Flaten f. 1865 d. 1936
Gift i 1892 med Ingeborg Olsdatter fra Östervallskog f. 1867

Barn:

1. Olga Marie f. 1892
2. Anna Boretta f. 1893
3. Inga Nilsine f. 1895
4. Alette Mathilde f. 1896

5. Paul
6. Jørgen
7. Helga
8. Tora

Flatahaugen ble fraflyttet i 1940, da krigens brøt ut. Ole Ringsby på Trosterud brukte jorda. Fra ca. 1945 til 1948 brukte han jorda sammen med Ole Tjernes fra Aremark, som var gårdsbestyrer på Flaten. Dette gjaldt altså brukene som beboerne på Trosterud og Flaten ikke brukte selv. Ole Tjernes og kona Marie bodde på Flatahaugen 1945-48.

Selveier

Kåre Fredrik Nygaard ble ansatt som gårdsbestyrer på Flaten i 1949, og Nygaard bodde på Flatahaugen. I 1976 kjøpte Nygaard hele jordveien på Flaten, unntatt Nes og Kudalen, for 510 000 kr (skjøte 20.12.1976). Det var nå over 350 år siden forrige selveiende bonde på Flaten.

Eiendommen var på ca. 300 dekar innmark, 150 mål skog og 50 dekar annen innmark. Den ble kalt Flaten med Nybro (bnr. 2). Nes og Trosterud på til sammen 200 dekar blitt forpaktet av brukerne av Flaten. Plassen Nybru ble solgt til Anders Stang i 1998.

Kåre Fredrik Nygaard fra Skogbygda i Nes på Romerike f. 1921 d. 2003

Foreldre Torvald Nygaard og Elida Aasvang
Gift med Helene Røed fra Hansberget(2 mil nord for Rena) f. 1922 d. 2004

Foreldre Peter H. Røed og Kirsti Larsdatter
Barn:

1. Karin f. 1948, gift med Bjørn Terje Norheim f. 1943 (se Tørnby 69/1)
2. Eli f. 1949. Bor i Oslo
3. Berit f. 1953. Bor i Oslo
4. Åshild f. 1958, gift med Tommy Olausson, Hälgeboda i Sverige



Flaten ca. 1960. Kåre Nygaard og datter Åshild. (Eier av foto Karin Norheim)

5. Helga f. 1958, gift med Halvor Sveistrup, Aurskog
6. Grete f. 1958, gift med Kolbjørn Høilund (se Trandem 73/103)

I 1994 solgte Nygaard til Trond Arne Grøndahl. I 1998 solgte Grøndahl til Frank Bøhn Jensen. Anders Stang overtok Nybru.

- Frank Bøhn Jensen f. 1958
 Gift med Anna Birgitta Alvarsson f. 1961
 Barn:
1. Tobias f. 1985
 2. Marius Falch f. 1991
 3. Alexander f. 2000

FLATABRÅTAN

Flatabråtan var eget bruk før 1700. Dette er det søndre bruket på Flaten, og det ble også kalt Søndre Flaten. Midt på 1700-tallet var det to brukere på Flatabråten.

Det er to våningshus på Flatabråtan, det ene fra ca. 1820. Det andre er også gammelt, men alderen er usikker. Eierne av Flaten med Nes bodde på Flatabråtan når de var i Rømskog.

Flatabråten var eget gårdsbrukt til ca. 1960, og er siden brukt sammen med Flatahaugen og resten av Flaten.

1865: 86 mål åker og dyrket eng og 26 mål naturlig eng (mål = 1080 m²). Noenlunde god jord. Lettbrukt og godt dyrket. Høyavling 41 skpd. Havn i skogen.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|-------------|--------|--------|--------|-------|--------|--------|
| 11802 | 1 | 3 | | 13 | | |
| 1835 | | | | | | |
| 1845 | 3 | 7 | | 16 | 2 | 2 |
| 1865 | | | | | | |
| 1875 | 3 | 6 | 5 | 7 | | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|-------|-----|------|-------|-------|---------|
| 1835 | | | | | | |
| 1845 | | ½ | 1 | 11 | ¼ | 7 |
| 1865 | | | | | | |
| 1875 | ½ | 1 | 1 | 5 | ⅛ | 6 |

1802: Utsæd tils. 4 ½ t. korn

1875: 48 skålpund grasfrø

Leilendinger

Den første vi kjenner på Flatabråtan er Amund Mortensen, som bodde her fra ca. 1690 til ut i 1740-åra.

Amund Mortensen f. ca. 1669 d. 1747

Far Morten Torvardsen Tørnby

Gift 1. gang (ukjent)

Gift 2. gang i 1730 med Anniken Olsdatter f. ca. 1692 d. 1772

Barn:

1. Brynild f. ca. 1688, leilending på Flata-

bråtan d. 1770

2. Tarvald, leilending på Flatabråtan

3. Kristoffer f. ca. 1730

Sønnene Brynild og Tarvald overtok nå hver sin halvdel av Flatabråten

Del I

Brynild Amundsen var leilending på den ene halvparten til 1759, da han og kona Anne Halvorsdatter oppga sitt bo til skifte og deling «i deres levende live». De var



Anna Flaten og Arne Jensen utenfor stua på Flatabråtan.

gamle og skrøplige folk, og de overlot nå bruken av Flatabråten til sønnen Gulbrand Brynildsen. Husdyra ved skifteregistreringen var en hest, tre kuer, en okse, en kvigekalv, fem voksne geiter med kje, tre unge geiter uten kje, tre sauer med lam, en sau uten lam og to værere.

Med gårdsredskaper og innbo ble boet taksert til vel 24 rdl Av dette «reserverte» Brynild og Anne til underhold og opphold i deres alderdom, ei ku, 1 sau og 2 geiter. Da skifteomkostningene var betalt, var det vel 15 rdl igjen til arvingene. Sønnen Gulbrand fikk 7 rdl 3 ort 3 skilling og de to døtrene det halve.

Gulbrand Brynildsen fikk samtidig kontrakt på denne halvparten av Flatabråtan. Sønnen til onkelen Tarvald, Brynild Tarvaldsen, fikk samtidig kontrakt på den andre halvparten.

Gulbrand Brynildsen f. 1728 på Flaten d. 1793 på Flaten

Foreldre Brynild Amundsen Flaten og Anne Halvorsdatter

Gift i 1759 med Mari Tarvaldsdatter

Barn:

1. Marte f. 1764

2. Kari f. 1764 d. 1764

3. Kari f. 1768

4. Anne f. 1774 d. 1778

5. Berte f. 1774 d. 1787

Del II

Broren Tarvald Amundsen brukte den andre halvparten av Flatabråtan.

Tarvald Amundsen

Gift 1. gang med Berte Bergersdatter til 1734 eller 1738

Gift 2. gang med Ingeborg Larsdatter

Barn:

1. Marte f. 1722
2. Brynild f. 1725, leilending på Flatabråten
3. Lars f. 1729
4. Marte f. 1732
5. Morten f. 1734
6. Marte f. 1738
7. Kirsti f. 1742, gift med Nils Ingebretsen
8. Even Tarvaldsen, gift med Marte Brynildsdatter Nes (ifølge skifte på Nes i 1779)

Sønnen Brynild Tarvaldsen fikk bygsel-seddell på 2 ½ lisp i 1759, og hans søskenbarn Gulbrand Brynildsen fikk samtidig kontrakt på den andre halvparten av Flatabråtan.

Brynild Tarvaldsen f. 1725 på Flaten d. 1786
Gift i 1753 med Marte Kristoffersdatter

Barn:

1. Tarvald f. 1754
2. Anders f. 1757
3. Kristofer f. 1760
4. Ingeborg f. 1764
5. Kristian f. 1772
6. Kristense f. 1775
7. Arne f. 1775

Brynild frasa seg bygsla over sin part på 2 ½ lisp i 1761, og han flyttet til Nordgårds-lund. Eierne bygslat nå bort denne parten til Nils Larsen.

Nils Larsen f. 1730 på Sundsrud d. 1773
Foreldre Lars Jakobsen og Anne Ingebretsdatter

Gift i 1757 med Kari Kristoffersdatter

Barn:

1. Lars f. 1758
2. Kristoffer f. 1762
3. Anne f. 1765
4. Kristense f. 1767
5. Maria f. 1770
6. Nils f. 1773

Husdyra ved skiftet etter Nils i 1773

En hest, tre kuer, fire sauer med lam, tre unge sauer, to værere, fire geiter med kje, fire unge geiter og en resbit bukk (ung hannsau).

Gårdsredskaper

En gammel plog med jern og ristil, ei harv, en slipestein med jernvind, en slede med drag, en gammel kirkeslede, en gammel høyslede, to møkksleder, en gammel møkkslede, en arbeidssele, to hoggeøkser, en skohammer og tang. Boets formue var vel 31 rdl. Boet skyldt tiende for 1771 og 1772 til sammen 3 ort, og sognepresten hadde en rdl til gode. Mer gjeld var det ikke.

Enken Kari Kristoffersdatter deklarerer nå at hun «ved sin salige mann» var blitt fruktsommelig, og hun ba om at skiftet ble utsatt inntil videre. Dette fant sted 11. juni 1773, og 20. september samme år fortsatte skiftebehandling. Vi hører nå at Kari hadde nedkommet med en sønn, som var blitt døpt Nils.

Da gjeld og skifteomkostningene ble trukket fra boets formue, var det verdier igjen for vel 23 rdl, som nå skulle deles mellom arvingene. Enken Kari skulle ha det halve, sønnen Lars, Kristoffer og Nils skulle hver ha 2 riksdaler 2 ort 7 skillinger av boet, mens døtrene fikk det halve hver.

Flatabråtan samlet

Nils Larsen og Gulbrand Brynildsen brukte hver sin halvdel til Nils Larsen døde i 1773. Gulbrand overtok nå bygsla over hele Flatabråtan.

Ole Eriksen overtok som leilending på Flatabråten da Gulbrand Brynildsen døde i 1793. Ole bodde på Prestegården 1780-91 og på Gåseby i Rødenes før han kom til Flatabråten.

Ole Eriksen f. 1759 i Rødenes d. 1834

Foreldre Erik Olsen og Jøran Pedersdatter
Gift 1. gang i 1792 med Anne Torsdatter Flaten d. 1793

Gift 2. gang i 1794 med Marte Ingvaldsdatter

Barn:

1. Erik f. 1795
2. Anders f. 1798 d. 1819
3. Jørgen f. 1801
4. Kristine f. 1804
5. Iver f. 1808
6. Anne f. 1811
7. Jens f. 1817, leilending på Flatabråtan

Tjenestefolk i 1865 var:
 Kristian Tarvaldsen 26 år
 Brynhild Pedersen 12 år
 Maria Nilsdatter 17 år

Ved skiftet etter Ole møtte Rasmus Svendsen Næss, som verge for enke Marte Ingvaldsdatter, og han fortalte skifteretten at avdøde ikke hadde etterlatt seg noe til skifte og deling, for Ole og kona Marte hadde for fire år siden inngitt seg til sønnen Jens Olsen med alt de eide. Sønnen skulle forsyne dem med mat og drikke, klær og sko, husvære og seng, så vel som enhver annen fornødenhet, og etter deres død bekoste dem anstendig begravelse. Alle arvingene hadde samtykket i dette.

Sønnen Jens overtok Flatabråtan etter foreldrene. Jens bodde på Sør-Trandem 1838-40.

Jens Olsen Flaten f. 1817 d. 1899
 Gift i 1841 med Marie Kristiansdatter Sundsrud f. 1822 d. 1907

Barn:

1. Ole f. 1844 d. 1926 (se 72/16)

2. Caroline f. 1847 d. 1919 (se Oppstua Ringsby 77/2)

3. Kristian August f. 1849

4. Maren Bolette f. 1849 d. 1883

5. Josefine Eugenie f. 1852

6. Jens Julius f. 1855, leilending på Flatabråten (Jul Flaten)

7. Nikolaus Emil f. 1857 d. 1919

8. Dorte Marie f. 1863, gift med Emil Krosby (se Trosterud skole)

Sønnen Jens Julius overtok som bruker på Flatabråtan etter foreldrene. En tid bodde han i Östervallskog i Sverige. Jens giftet seg med Ingeborg Andersdatter fra Östervallskog, som var tjenestejene her i 1875.

Jens Julius (Jul) Jensen Flaten f. 1855

Gift med Ingeborg Andersdatter f. 1858 i Östervallskog d. 1930

Barn:

1. Jens f. 1886, gift med Ester Esaiasson. Bodde i Rommenäs i Sverige

2. Marie f. 1888, var til sjøs og døde i 1942

3. Anders f. 1892. Brukte Flatabråten og bodde der til sin død i 1973

4. Anna f. 1893 d. 1984, bodde sammen med broren Anders

5. Julia f. 1896, gift i Töcksfors

Anders og søstra Anna overtok som brukere på Flatabråtan. Anders og Anna var de siste leilendingene her. Anders bodde her til sin død i 1973, og Anna bodde her alene i mange år. Den siste tiden bodde hun hos sin søster Julia i Töcksfors. Anna døde i 1984.

NES

Nes ligger på det lange og smale neset ut i Rømsjøen. En av veiene gjennom bygda gikk tidligere over Hagasundet og nedover langs neset. Delet til Sundsrud går i Skillesvika.

Den eldste gården i dette området lå trolig på Nes.

Jordveien på ca. 30 mål er flat og lettbrukt. Jordene ligger nord og sør for tunet og er nå bortleid. Nybru har ligget til Nes siden 1998.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Griser |
|-----------|--------|--------|--------|-------|--------|
| 1802..... | 1 | 3 | | 13 | |
| 1835..... | | | | | |
| 1845..... | 2 | 5 | | 9 | 1 |
| 1865..... | | | | | |
| 1875..... | 1 | 5 kuer | 4 | 6 | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|-------|-----|------|-------|-----------------|---------|
| 1835 | | | | | | |
| 1845 | | ¼ | ½ | 6 | ½ ₁₂ | 4 |
| 1865 | | | | | | |
| 1875 | ½ | 5/8 | | 6 | ½ ₁₆ | 4 |

1802: Utsæd tils. 4 ½ t. korn

1875: 16 skålpund grasfrø

1865: 15 mål åker og dyrket eng, mest sandblandet leirjord av noenlune god beskaffenhet. Litt frostlent. Høyavling 25 skpd. Havn i skogen.

Det har vært to setrer til gården, framseter i Skillesvika og ei seter øst for skogsveien kalt Nesseserveien, ca. 50 m innover veien fra bommen. Setrene var trolig i bruk til 1880-90-åra.

I 1900 bygde Ole A. Stang ny hovedbygning på Nes. Den ble brukt som sommerbolig til 1937. Familien Stang flyttet nå til Rømskog. Den gamle leilendingsstua ble flyttet og restaurert og kalles i dag Rødstua. Låve og andre uthus er restaurert, og det ble bygd to stabbur midt på 1920-tallet. Nede

ved sjøen er det badstu og brygge. Brukerne av jorda på Nes bodde i i Rødstua til ca. 1937. Jorda er siden brukt under Flaten og er nå leid bort.

Leilendinger på Nes

Midt på 1600-tallet var det to brukere på Flaten. I de neste femti åra ble gården delt i 5-6 leilendingsbruk, og ett av disse var Nes. Den første leilendingen vi kjenner her er Steffen Halvorsen. Han kom hit omkring 1690 og bodde her til han døde i 1741.

Steffen Halvorsen f. ca. 1664 på Steinby d. 1741



Nes i 1980-åra. Ole A. Stang bygde ny hovedbygning på Nes i 1900, og den ble brukt som sommerbolig til 1937. Familien Stang flyttet da til Rømskog (Foto: Aero Nor A/S).

Far Halvor Tarvardsen Steinby
Gift ca. 1683 med Marte Rasmusdatter Vest-Tukun

Barn:

1. Brynild f. ca. 1692, leilending på Nes
2. Anders, til Kirkerud
3. Kirsti, til Gåseby
4. Ragnhild, til Krog
5. Kari, til Gangnæs
6. Margrete, til Mørk
7. Eli, til Torneby

Sønnen Brynild overtok som leilending etter foreldrene, og i 1759 fikk han bygselkontrakt på «en plass under Fladen Næs kaldet» skyld 5 lisp tunge, av de Blixenschioldske arvinger, som dette året opprettet kontrakt med brukerne på Flaten og på andre gårder i Rømskog.

Brynild Steffensen f. ca. 1692 d. 1780

Gift i 1736 med Berte Eriksdatter Vest-Tukun

Barn:

1. Berte f. 1736, Ole Larsen Vest-Tukun
2. Kari f. 1739, gift med Nils Mortensen Trandemsætra
3. Rasmus f. 1740 d. 1760
4. Marte f. 1743, gift med Even Tarvaldsen Flaten
5. Klaus f. 1744 d. før 1779
6. Ingrid f. 1748 d. før 1779
7. Halvor f. 1750, leilending på Nes

I 1779 var Brynild og Berte gamle og skrøplige og kunne ikke lenger «bestride sine bruksrettigheter i Nes», så de bestemte seg nå til å overlate bruken av Nes til sin sønn Halvor. Siden deres felles bo bare

besto av løsøre, så var de blitt enige med sine barn om at sønnen Halvor skulle beholde boet urørt, sammen med bruksrettigheten i Nes, imot at han betalte sine søsken 34 rdl hver. Videre skulle Halvor underholde sine foreldre så lenge de levde, og sørge for at deres legemer ble begravet på en anstendig og Christsømmelig måte.

Halvor Brynildsen f. 1750 d. 1798

Gift i 1774 med Maren Hansdatter Gåsevika
Barn:

11 barn, 7 døde i tidsrummet 1777-96. Disse barna vokste opp:

1. Ingeborg f. 1783, gift med Daniel Hågensen Moe i Høland
2. Ragnhild f. 1785, gift med Rasmus Svendsen
3. Anne f. 1787
4. Marte f. 1791

Halvor døde i 1798, og Maren fikk 25. januar kongelig bevilling til å sitte i uskiftet bo, «og i sin tid skifte med samfrender». I. mars året etter ble det avholdt samfrendeskifte på Nes, for å dele boet mellom enken Maren og barna i hennes ekteskap med Halvor Brynildsen. Ved skifteforretningen møtte Marte med Nils Opsal som lovverge, og Rasmus Halvorsen Vest-Tukun var beskikket som lovverge på de umyndige barns vegne. Svigersønn Daniel Hågensen Mo var også til stede. Maren Hansdatter foreviste så sitt løsøre, som ble vurdert til 350 rdl.

Boets inntekt var vel 900 rdl.

Eldste datter Ingeborg hadde fått 72 rdl i hjemmegifte og bryllupsferd. De tre andre jentene skulle få det samme. Mer gjeld heftet ikke på boet. Enken ville betale sorenskriverens regning, hun krevde ikke å få dekket utleggene til begravelsen etter sin ektemann og hun ville betale annen smågjeld som måtte hefte på boet. For dette skulle hun få overta boets løsøre.

Boets beholdning på vel 684 rdl ble så

Boet hadde penger til gode hos følgende personer

| | |
|-----------------------------|-------------|
| Rasmus Hansen Grepperud | 100 rdl |
| Ole Olsen Østereng | 60 rdl |
| Anders Paulsen Flåtuken | 50 rdl |
| Svend Andersen Haukenes | 20 rdl |
| Kristen Olsen Tårnby | 20 rdl |
| Jon Halvorsen Kallager | 100 rdl |
| Halvor Heyerdal | 100 rdl |
| Erik Hansen Kurøen | 9 rdl |
| Jørgen Halvorsen Trandem | 33 rdl |
| Tollef Helleesen Bergsjø | 8 rdl |
| Lars Hansen Steinby | 25 rdl |
| Morten Brynhildsen Nybberud | 4 rdl 2 ort |
| Halvor Hansen Kudalen | 2 rdl 1 ort |
| Ingevald Bunæs | 2 rdl |
| Lars Engebretsen Sundsrud | 2 rdl |
| Nils Mortensen Mortegropa | 4 rdl |
| Nils Tank – efter kontrabok | 8 rdl 3 ort |
| | 16 skilling |
| Rasmus Torkildsen Engen | 2 rdl |

delt mellom Maren og de fire døtrene. Maren giftet seg et par år senere med Ole Iversen.

Ole Iversen f. ca. 1771 d. 1808

Foreldre Iver Gundersen Stillesby og Pernille Akselsdatter

Gift med enke Mari Hansdatter Nes

Ole døde allerede i 1808, og Maren og Ole hadde ingen barn sammen. I 1812 forlangte Marte at det skulle skiftes mellom henne og barna fra sitt ekteskap med Halvor Brynildsen. Hun var nå «gammel og skrøpelig» og hadde bestemt seg for å oppgi sitt bo og inngi seg til svigersønnen Rasmus Svendsen, som var gift med Ragnild Halvorsdatter,

og som hadde overtatt bruken av Nes da Ole Iversen døde i 1808.

Rasmus og Ragnhild skulle ha Martes løsøre, samt hester, kreaturer og avling, imot at de utbetalte en viss pris for dette til medarvingene. Ifølge testamentet som var opprettet mellom Ole og Marte, skulle lengstlevende beholde hele boet. Ole Iversens arvinger hadde derfor ingen krav i boet.

Rasmus Svendsen skulle betale 2000 rdl for boets løsøre. Av dette skulle Marte ha 400 rdl «som hendes levebrød», og 1600 rdl skulle deles mellom døtrene Ingeborg, Ragnhild, Anne og Marte. Boet var ikke beheftet med noen betydelig gjeld, og Rasmus Svendsen lovet å betale annen gjeld som ville dukke opp, uten utgift for medar-

vingene. Rasmus betalte også skifteomkostningene på 66 rdl.

Ragnhild giftet seg i 1808 med Rasmus Svendsen, og de bodde på Nes. Rasmus var født på Tårnby, og han bodde på Rud i Høland i 1801 og på Haukenes fra 1802 til 1808, da han giftet seg med Ragnhild og flyttet til Nes.

Rasmus Svendsen f. ca.1783 på Tårnby d. 1854

Foreldre Svend Andersen og Kristense Halvorsdatter

Gift i 1808 med Ragnhild Halvorsdatter Nes f. 1785

Barn:

1. Ole f. 1813
2. Halvor f. 1821



Hovedbygningen på Nes slik den ser ut i dag. (Foto: Andres Stang).



Rødstua på Nes ca. 1890. Leilendingene på Nes bodde i stua, som ble flyttet nordover da de nye husa på Nes ble bygd i 1900. (Eier Rigmor Vesje, Oslo).

3. Anders f. 1823, overtok som leilending på Nes

4. Karen Sofie f. 1825

Sønnen Anders Rasmussen overtok Nes etter foreldrene.

Anders Rasmussen f. 1823

Gift i 1852 med Karen Brynildsdatter Strand f. 1829

Barn:

1. Rasmus f. 1855

2. Ole f. 1858

3. Svend f. 1858

4. Karen Sofie f. 1862

5. Halvor f. 1865

6. Karl August f. 1871

7. Rikard Bernhard f. 1875

8. Markus f. 1877

Tjenestjente i 1875 Marta Arnesdatter fra Östervallskog f. 1859.

I 1883 utvandret familien til USA. I folketellingen 1900 nevnes ingen brukere på Nes.

Paulinius Eriksen og hustru Anna fra Sletta leide jorda på Nes fra 1919 og fram til 1936. De flyttet da til Øststua Trosterud og deretter til Mysenbråten på Mysen. Paulinius og Anna var de siste som bodde i Rødstua og brukte jorda på Nes. Paulinius hadde vært i USA, hvor han var frisør. Etter at de flyttet fra Nes, ble jorda brukt under Flaten og er siden leid bort.

Paulinius Eriksen f. 1887 d. 1949

Gift med Anna Sletten f. 1887 d. 1973

Barn:

1. Borghild f. 1916 d. 1928

2. Yngvar f. 1918 d. 1989
3. Magna f. 1926

Ole og Hansine Ringsby med sønnen Hemming flyttet hit i 1944 på grunn av evakueringen, og de bodde her også vinteren

1945/46. Kristine og Anders Nordbø bodde i Rødstua fra 1954 til høsten 1963. Kristine var fra Engen i Rømskog og Anders var fra Arendal. Anders arbeidet på gården (se 67/41).

NYBRU

Nybru ligger rett sør for Rømsjøen og var husmannsplass under Flaten fra tidlig på 1700-tallet. Plassen var på ca. 35 mål innmark, og jordsmonnet her er sand og sandholdig jord. Jorda ble brukt under Troste-

rud/Flaten fra 1953, og Flaten bnr. 2 ble kalt Flaten med Nybro.

Da Frank Bøhn Jensen kjøpte Flaten med Nybru i 1998, solgte han Nybru til Anders Stang. Nybru ble nå fradelt som bnr. 3.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer | Geiter | Griser |
|-----------|--------|--------|--------|--------|--------|
| 1865..... | 1 | 4 | 7 | | |
| 1875..... | 1 | 3 kuer | 1 kalv | 4 | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|-------|-----|------|-------|-------|---------|
| 1865 | 1/8 | 1/4 | 1/4 | 4 | 3 | |
| 1875 | 1/4 | 1/4 | 1/2 | 4 | 4 | |

1875: 6 skålpund grasfrø

Låven på Nybru lå i øst-vest, med stallen i vest. Fjøset ble bygd i 1947 og står ennå. Låven ble revet i 1960-åra. Sørøver fra låven var det vognskjul, vedskjul og hønsehus. Våningshuset er trolig fra siste halvdel av 1800-tallet.

Nybru hadde seter ved Flatasetra, og det er merket etter det gamle fjøset. Seterveien går ut fra Nybru 20-30 m sør for den store furua ved jordet vest for våningshuset. Stien er merket fram til Bergtrangdalen.

Nybru hadde treskeverk sammen med Os,

Enger, Husa og Flatabråtan. Strøm ble fremført i 1936, da Stang bygde kraftverk ved Osdammen.

Nybru er i dag leid ut som feriested.

Husmenn

Morten er nevnt på Nybru fra 1738, og han var husmann her til han døde i 1757.

Morten bodde på Haukenes, Tårnby, Trandemsætra og Trosterud før han kom til Nybru.

Morten Andersen f. ca. 1700 på Steinby d. 1757

Far Anders Halvorsen Steinby

Gift i 1728 med Kari Knutsdattter Tårnby f. 1696 d. 1781

Barn:

1. Anders f. 1728

2. Nils f. 1730, gift i 1761 med Kari Brynildsdatter

3. Marte f. 1736, gift med Brynild Mikkelsen, husmann på Nybru

4. Halvor f. 1738, gift i 1767 med Jøran Rasmusdatter Tørnby

5. Kari f. 1741

Skiftet etter Morten ble åpnet på Nybru med registrerings- og vurderingsforretning 17. mars 1759.

Enke Kari Knutsdatter fortalte skifteretten at hun nå var en gammel og skrøpelig kvinne, og at hun hadde sagt fra seg bruken av plassen som hennes salige mann og hun før hadde hatt. Hun hadde derfor bestemt

Husdyr

| | |
|------------------|--------------------------|
| 1 hest 15 år | 3 rdl |
| 3 kuer | 9 rdl |
| 2 bingekalver | 4 ort 12 skilling |
| 11 voksne geiter | 5 rdl 4 skilling |
| 5 voksne sauer | 2 rdl 1 ort 4 skilling |
| Boets formue | 25 rdl 2 ort 18 skilling |

Gjeld

| | |
|----------------|-------------------|
| Rasmus Tørnby | 10 rdl |
| Marte Kirkerud | 2 rdl 12 skilling |

Skifteomkostninger

| | |
|---------------------------|--|
| Fogden | 16 skilling for utnevnelse av vurderingsmenn |
| Stemplet papir | 2 ort |
| Lensmannen | 1 ort 8 skilling for sin umake |
| De to vurderingsmennene | 1 ort 8 skilling for deres forretning |
| Sorenskriverens sallarium | 1 ort 8 skilling |



Stua på Nybru i 2006. (Foto: Anders Stang).

at hun ikke skulle ha sin del av arven etter ektemannen, som hun etter loven tilfalt. Hun ville ha ei ku og en sau, til en samlet verdi 3 rdl 3 ort 20 skilling, og resten av hennes arvelodd ville hun at barna skulle dele. Når gjeld og skifteomkostninger var betalt, ble det ikke mye igjen til arvingene. De to sønnene fikk 2 rdl 2 ort 22 ½ skilling hver, mens de to jentene fikk det halve.

Dattera Marte giftet seg med Brynild Mikkelsen, og de overtok som husmannsfolk på Nybru. Brynild døde i 1797.

Brynild Mikkelsen f. 1728 på Trosterud d. 1797

Foreldre Mikkel Bergersen Trosterud og Berte Larsdatter

Gift i 1759 med Marte Mortensdatter d. 1787

Barn:

1. Mikkel f. 1760
2. Morten f. 1762, husmann på Nybru
3. Halvor f. 1765
4. Knut f. 1768
5. Kari f. 1772
6. Rasmus f. 1777

Marte Mortensdatters søster Kari bodde her da hun døde i 1777 eller 1778. Kari ble kalt Kari Mortensdatter Ringsby, og hun var gift med Gudmund Steffensen. De hadde umyndige barn, og det ble foretatt offentlig skifte med registrerings- og vurderingsforretning. Boets formue besto bare av løsøre og ble taksert til vel 6 rdl. Kari og Steffens yngste barn hadde bodd hos Marte og Brynild i sju år, og for dette krevde Marte 30 rdl av boet. Steffen bekreftet dette, men boet var så fattig at skifteretten bestemte at det ikke kunne avholdes noe ordentlig skifte, og det ble heller ikke beregnet skifteomkostninger.

Marte Mortensdatter døde i 1787, og skiftet etter henne ble åpnet 14. juni med registrerings- og vurderingsforretning på Nybru.

Husdyr

| | |
|--------------------|-------------|
| 1 blakk hest 16 år | 8 rdl |
| 2 hvitflekke kuer | 6 rdl 1 ort |
| 1 kvigekalv | 1 rdl 2 ort |
| 4 voksne geiter | 2 rdl |
| 2 sauer | 1 rdl |

Med gårdsredskaper og innbo ble skiftets formue vurdert til vel 23 rdl. Enkemannen Brynild forklarte at boet var beheftet med gjeld til landherrene Thomas Stang og Niels Tank i Fredrikshald. Han visste ikke hvor stort beløp var, men han trodde det var betydelig, og at det ville overstige boets inntekt. Skifteforvalteren bestemte derfor at skiftet skulle utsettes inntil fordringene kom inn på lovlig måte. Skiftebehandlingen ble tatt opp igjen 7. september samme år.

Sorenskriver Bassøe hadde skrevet brev til Stang og Tank og orienterte om hva som hadde skjedd under skifteforretningen på Nybru, og at skiftet var blitt utsatt fordi enkemannen Brynild Mikkelsen ikke kunne oppgi hvor stor gjeld han hadde til sine landherrer. Sorenskriveren ba nå om å bli underrette om gjeldskravene til boet, og om de ville forlange auksjon over løsøret eller ikke.

Sorenskriveren sier videre i brevet at han ikke ville unnlate å meddele at dersom de forlangte auksjon over løsøret, kunne han ikke se at enkemannen med sine seks barn kunne holde på bruket.

De to landherrene meldte tilbake at Brynild skyldte Thomas Stang 32 rdl 2 ort 15 skilling og Nils Tank 14 rdl 1 skilling. De sier videre at det ikke ville bli til noen synderlig nytte for dem om løsøret ble solgt ved auksjon, og at det ville ruinere den fattige mann, slik at han ikke lenger kunne holde på bruket og underholde sine barn. De takket sorenskriveren for hans «velmente og kristelige forestilling», som var i overensstemmelse med deres formening, nemlig at Brynild måtte bli «urørt og ikke opprykket,

slik at de fattiges tall ikke skal vorde formert i sognet».

Brynild kunne altså bruke Nybru videre. Men det ble tatt utlegg i boets formue til dekning av skifteomkostninger og gjeld. Det ble derfor ikke noe til deling mellom enkmannen og barna, «men derimot ble enkmannen Brynild Mikkelsen som boets verge etter loven, ansvarlig for gjeldens avbetaling».

Brynild døde i 1797. Sønnen Morten ble husmann, og han overtok trolig plassen da han giftet seg i 1788. Morten var husmann her til han døde i 1841. Morten var født på Nybru, og han bodde på Flatabråtan, Kirkerud og Tørnby før han overtok Nybru.

I det vanskelig året 1813 lånte Morten 16 riksbankdaler 64 skilling av den «Kongelige Casse». Dette var lån til dem som manglet evne til å kjøpe korn, «men dog kunne ven-

tes med tiden at blive istand til at tilbagebetale». Renten var 4 % rente, og lånet skulle betales i løpet av tre år. Kausjonist for Morten var Stener Torsen Trosterud. Sikkerhet for lånet satt av debitor var en hest, ei ku og ei kvige.

Morten Brynildsen f. 1762 d. 1841

Gift i 1788 med Berte Ingebretsdatter Kirkerud f. 1767

Barn:

1. Marte f. 1789
2. Ingebret f. 1790, husmann på Nybru
3. Kari f. 1792
4. Siri f. 1794
5. Brynild f. 1795
6. Rasmus f. 1803
7. Ragnhild f. 1806
8. Torkild f. 1807
9. Berte f. 1811



Fra venstre Anders Skogheim, Hanna Nybro, Aurora Skogheim, Solveig Nybro, Hansine Skogheim og Signe Skogheim. (Eier av foto Hemming Ringsby).

Sønnen Ingebret ble ny husmann på Nybru.

Ingebret Mortensen f. 1790 d. 1851
Gift i 1824 med Hille Jørgensdatter Trosterud f. 1803 d. 1880

Barn:

1. Marte f. 1824
2. Anne f. 1827
3. Halvor f. 1829 d. 1840 (druknet)
4. Johan f. 1833, husmann på Nybru
5. Kristine f. 1835, gift med Rasmus Halvorsen Myrvold, Jovallbråten/Skjønhaug
6. Andreas f. 1839
7. Halvor f. 1841
8. Magnus f. 1847

Ingebret døde i 1851, og enke Hille Jørgensdatter fikk ny husmannskontrakt på Nybru av enkefru Petronelle Wiel mot en årlig avgift 8 spesiedaler og 112 skilling.

I folketellingen 1865 er Hille Jørgensdatter oppført som husmannskone med jord, og hun blir hjulpet av sin ugifte sønn Johan Ingebretsen. Johan giftet seg i 1875, og han overtok nå som husmann på Nybru.

Johan Ingebretsen f. 1833
Gift i 1875 med Maren Augusta Andersdatter fra Kudalen f. 1848

Barn:

1. Ingebret August f. 1875, gift med Tea Johansdatter Nord-Flaten
2. Hilmar f. 1877
3. Karen
4. Teodor f. 1880
5. Jørgen f. 1883
6. Anne Marie f. 1885
7. Teoline f. 1887
8. Ole f. 1891 d. 1897
9. Amalia f. 1894

Andre som bodde her i 1875:

Hille Jørgensen husfarens mor, føderådskone f. 1803

Magnus Ingebretsen, husfarens bror, snekker ugift f. 1847

Karoline Halvorsdatter, husfarens brordatter, f. 1869 i Östervallskog

Halvor Halvorsen, legdslem f. 1865 i Rømskog

Johan Ingebretsen flyttet med familien til Simastua omkring 1900.

I 1898-99 flyttet beboerne på Kudalen til Nybru. Hans Josefsen, som er oppført som legdslem på Kudalen i 1875, giftet seg med Karen Sofie Johansdatter fra Nord-Flaten, og de flyttet med sine tre barn til Nybru. Mor til Hans, Rebekka Hansdatter f. 1844 d. 1904, og enkemann og tidligere husmann på Kudalen Anders Gulbrandsen, ble også med til Nybru.

Hans Josefsen f. 1868 d. 1902

Gift i 1893 med Karen Sofie Johansdatter f. 1876 på Nord-Flaten d. 1939

Barn:

1. Amalia Josefine f. 1894, gift med Olaf Ous og flyttet til Belserud i Sverige
2. Signe Marie f. 1895, gift med Anders Edvardsen Skogheim. Bodde på Nybru
3. Thea Jørgine f. 1897, gift med Anders Edvindson i Rømmenäs
4. Hanna Sofie f. 1903 d. 1993. Hun bodde på Nybru med datteren Hjørdis f. 1922 d. 1977. Hanna flyttet til Buer i Sverige i 1944.

Rebekka Hansdatter, mor til Hans Josefsen, bodde her i 1900. Hun var født i 1844 og døde i 1904. Tidligere husmann på Kudalen Anders Gulbrandsen bodde også her i 1900. Han var født i 1824 og han døde i 1910.

Da Hans Josefsen døde i 1902, satt Karen Sofie igjen med tre jenter under 10 år og den fjerde på vei. Karen var kokke hos Ole A. Stang til hun døde i 1939.

I 1916 giftet nest eldste datter Signe

Marie seg med Anders Edvardsen Skogheim, og de overtok bruken av Nybru. Ved siden av bruket arbeidet Anders i Flaten - Trosterud Skog.

Anders Edvardsen Skogheim f. 1897 d. 1972
Gift med Signe Marie Nybru f. 1895 d. 1961
Barn:

1. Aurora f. 1916 d. 1991
2. Hansine f. 1920, gift med Ole Ringsby Veststua Trosterud

Anders, Signe Marie og datteren Aurora flyttet til Veststua Trosterud i 1953, og jorda er siden brukt under Haugen

Men det var fastboende her til 1973. I 1953 flyttet Edla og Ole Solbrekke til Nybru. Ole arbeidet på gårdsbruket Flaten-Trosterud. De flyttet til Sollia i 1959. Samme år flyttet Aud og Alf Pålerud til Nybru. Alf arbeidet i skogen og på gårdsbruket Flaten-Trosterud. I 1962 flyttet de til Løken i Høland. De siste som bodd fast på Nybru var Dagny og Erling Ous. De bodde her i 1973, før de flyttet til Os.

KUDALEN

Kudalen ligger vest for Kudalsvika lengst sør i Rømsjøen. Her ble det ryddet husmannsplass i første halvdel av 1700-tallet.

De gamle husa på Kudalen ble revet i begynnelsen av 1900-tallet. Den gamle stua lå før 1900 ca. 50 m nord for nåværende bygning. Det er rester etter den gamle

muren. Låven lå sør for den gamle stua. Det er ingen rester etter låven. Et laftet tømmerhus ble bygd på slutten av 1940-tallet, sammen med et uthus. Det bodde folk her i 1950-åra. Kudalen leies nå ut som feriested. Kudalen er delvis gjenvokst.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer |
|------------|--------|--------|--------|-----------|
| 1865 | 1 | 4 | | 7 |
| 1875 | 1 | 2 kuer | 1 | 6 med lam |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter |
|------------|-------|-----|------|-------|-------|
| 1865 | 1/8 | | 1/4 | 2 | 2 |
| 1875 | 1/4 | | 1/4 | 2 | 2 |

1875: 2 skålpund grasfrø

Husmenn

Den første husmann vi kjenner på Kudalen er Mikkel Bergesen, som bodde her fra 1720-åra til han døde i 1751

Mikkel Bergesen Kudalen f. ca. 1689 d. 1751
Gift med Berte Larsdatter

Barn:

1. Morten f. 1724 d. 1751
2. Kirsti f. 1726
3. Marte f. 1728
4. Ingebret f. 1731
5. Hans f. 1739, husmann på Kudalen

Anders Larsen er nevnt på Kudalen fra ca. 1757 og til han døde i 1762. Vi vet ikke om han hadde kontrakt på plassen eller bare bodde her en tid.

Anders Larsen f. 1725 på Sundsrud d. 1762
Foreldre Lars Jakobsen Sundsrud og Anne Ingebretsdatter

Gift 1. gang med Kari Pedersdatter

Barn:

1. Kari f. 1753
- Gift 2. gang i 1754 med Marte Mikkelsdatter
- Barn:
2. Jøran f. 1755
 3. Mikkel f. 1757

4. Ingebret f. 1760

5. Anne f. 1763

Skiftet etter Anders Larsen ble åpnet 15. april 1763 med registrerings- og vurderingsforretning på plassen Kudalen.

Husdyr i boet var en rød hest 14 år, tre kuer, ei kvige, tre geiter, ei geit uten kje, to unge geiter og to sauer med lam

Med gårdsredskaper og husgeråd ble boets samlede formue vel 28 rdl.

Når den prioriterte gjeld var trukket fra boets formue, var det bare vel 11 rdl til boets øvrige kreditorer, som fikk 1 ort 21/22 skilling for hver riksdaler de hadde til gode.

Sten Knutsen kom trolig hit fra Nes da Anders Larsen døde, og Sten flyttet få år etter til Enger.

Sten Knudsen f. 1731 på Trosterud d. 1804
Foreldre Knut Stensen og Marte Larsdatter
Uekte barn Rasmus f. 1761. Mor Marte Brynildsdatter

Gift i 1764 med Aase Kristensdatter f. 1743 d. 1787

Barn:

1. Kristine f. 1766 d. 1772
2. Ole f. 1768
3. Jørgen f. 1770
4. Kristine f. 1774

Gjeld

1. Anders hadde vært formynder for Mari Pedersdatters arvemidler på 10 rdl. Mari var søster til Halvor Flaten, som fortalte skifteretten at Mari fortsatt var umyndig og at pengene var innestående i boet. Enke Marte Mikkelsdatter kunne bekrefte dette, og beløpet ble derfor boet til utgift.
2. Boet skyldte 1 rdl til Jakob Pedersen Flaten.
3. To regnskapsbøker viste at boet skyldte 11 rdl 7 skilling til landherre Mossencrone og 28 rdl 9 skilling til landherre Peter Blix.
4. Tjenestedreng Sten Knutsen krevde et års tjenerlønn 3 rdl.
5. Even Johannessen kreve 1 rdl som Anders hadde lånt.
6. Ekstraskatt for seks måneder 2 ort.
7. Skifteomkostninger 5 rdl 3 ort 16 skilling.



Kudalen i 2004. (Foto: Hemming Ringsby).

5. Marte f. 1777

6. Knut f. 1780

Hans Mikkelsen sønn av Mikkil Kudalen, var husmann her fra midt på 1760-tallet. Hans døde i 1786.

Hans Mikkelsen f. 1739 d. 1786

Foreldre Mikkil Bergersen Kudalen og Berte Larsdatter

Gift i 1764 med enke Marte Mikkelsdatter

Barn:

1. Halvor f. 1765, husmann på Kudalen

2. Berte f. 1768

3. Kristi f. 1770

4. Brynild f. 1773 d. 1774

Sønnen Halvor Hansen overtok som husmann på Kudalen etter foreldrene. Halvor var født på Kudalen, og han døde her i 1852.

Halvor Hansen f. 1765 på Kudalen d. 1852
Gift i 1793 med Anne Madsdatter fra Bolstad i Setskog f. ca. 1769 d. 1837

Barn:

1. Hans f. 1794, husmann på Kudalen

2. Marte f. 1796

3. Mari f. 1798, gift med husmann Halvor Rasmussen på Enger

4. Kari f. 1804 d. 1807

5. Kristian f. 1807

6. Berte f. 1811

Sønnen Hans Halvorsen overtok trolig som husmann på Kudalen da han giftet seg i 1835.

Hans Halvorsen f. 1794 d. 1851

Gift i 1835 med Sissel Rasmusdatter Bråten f. 1808 i Rømskog

Barn:

1. Anne Marie f.ca. 1840

2. Rebekka f. 1843

3. Helene f. 1846
4. Johan f. 1850

Hans døde i 1851, og enka Sissel Rasmussen opprettet ny kontrakt med enkefru Petronelle Wiel på plassen Kudalen under Flaten gård, mot årlig avgift 8 spdl 96 skilling.

Sissel giftet seg året etter med Anders Gulbrandsen, som inngikk ny kontrakt med Petronelle Wiel mot en årlig avgift på 8 spdl 4 skilling og pliktarbeid. Anders bodde på Stillesby i Rødenes i 1848.

Anders Gulbrandsen f. 1824 i Rødenes d. 1910

Foreldre Gulbrand Andersen Sandbakken u. Oppsal og Maria Jensdatter

Gift 1. gang i 1847 med Anne Maria Torersdatter Degnesødegården fra Rødenes

Gift 2. gang i 1853 med enke Sissel Rasmussen Kudalen

Barn:

1. Maren Augusta f. 1848, gift med husmann Johan Ingebretsen på Nybru
2. Johan f. 1849

Losjerende i 1875

Anne Marie Hansdatter, datter av Hans Halvorsen, ugift f. 1840 (hun er oppført med 1 sau i jordbrukstillingen i 1875).

Legslem Hans Josefsen, f. 1868 i Rømskog.

I 1898-99 flyttet beboerne på Kudalen til Nybru. Hans Josefsen, som er oppført som legdslem i 1875, ble gift med Karen Sofie Johansdatter fra Nord-Flaten, og de flyttet med sine tre barn til Nybru. Mor til Hans, Rebekka Hansdatter f. 1844 d. 1904, og tidligere husmann Anders Gulbrandsen, ble også med til Nybru.

Hans Josefsen f. 1868 d. 1902

Gift i 1893 med Karen Sofie Johansdatter f. 1876 på Nord-Flaten d. 1939

Barn:

1. Amalia Josefine f. 1894 d. 1974
2. Signe Marie f. 1895 d. 1961
3. Thea Jørgine f. 1897 d. 1953

Det bodde ingen på Kudalen fra 1900 til 1950. I 1950-åra bodde Else og Magne Skjelseth her sammen med barna Thor-Olav, Kjell og May. Magne var fra Romedal i Hedmark og Else fra Hemnes i Høland. Magne arbeidet i skogen.



Hagasundet med Sundstua, hvor ferjemannen bodde. Avfotografert maleri fra 1892-93. (Eier Rigmor Vesje, Oslo).

SUNDET

(Hagasundstua, Ferjemannsstua)

Ved Hagasundet helt ytterst på Nordneset lå fergestedet Sundet. Vi har ingen kontrakter fra Sundet, men sundmennene fikk trolig bo på plassen imot å forestå fergevirksomheten.

Sundmannfamilien hadde ei ku i 1875, men de brukte ikke noe jord, ifølge jordbrukstillingen. På et kart fra 1884 over Flaten skog, er det avmerket en liten dyrket jordlapp. Åkerlandet kan ha vært et par mål, og det var ei tømmerstue, en liten låve, fjøs og skjul på plassen

Torkel Mortensen var sundmann fra 1872 til 1892. Torkel er også nevnt som skredder og skinnfellbereder. I Nikolai Nilsens Bygdebeskrivelse 1814-1914 kan vi lese at Torkel kappløp med en ulveflokk på Rømsjøen. Torkel var født på Nybru og er nevnt på

Enga, Storøya og Østre Tårnby før han kom til Hagasundet.

Torkel Mortensen f. 1808 d. 1899
Foreldre Morten Brynildsen Flaten og Berte Ingebretsdatter

Gift i 1836 med Rebekka Olsdatter Opsal f. 1813 i Høland d. 1912

Barn:

1. Anne f. 1836 d. før 1875, gift med Nils Ertevassfallet på Nedstua Fallet u. Bøen
2. Mina f. 1838 d. 1839
3. Mina f. 1840, gift med Anders Eriksson fra Östervallskog, Nord-Saga u. Tørnby
4. Olaus f. 1842
5. Ole f. 1846 d. 1867 (drept ved vådeskudd mellom Haugbak og Venemoen, hvor det er kors i en stein)

Edvard Olausen bodde her siste halvdel av 1890-tallet. Edvard var i født i Degernes. Han bodde kort tid på Sandem skole før han kom til Hagasundet. Han bodde på Bjørkenes i 1900 og på Skogheim fra 1908 til han døde i 1949 (se Steinby 71/18). Edvard tok navnet Skogheim.

Edvard Olausen f. 1868 i Degernes d. 1949
Far Olaus Olsen Ådalen i Degernes
Gift i 1891 med Regine (Gina) Nilsdatter Hagasundet (datterdatter til Torkel Mortensen) f. 1867 d. 1942

Barn:

1. Ole Skogheim f. 1894 d. 1963

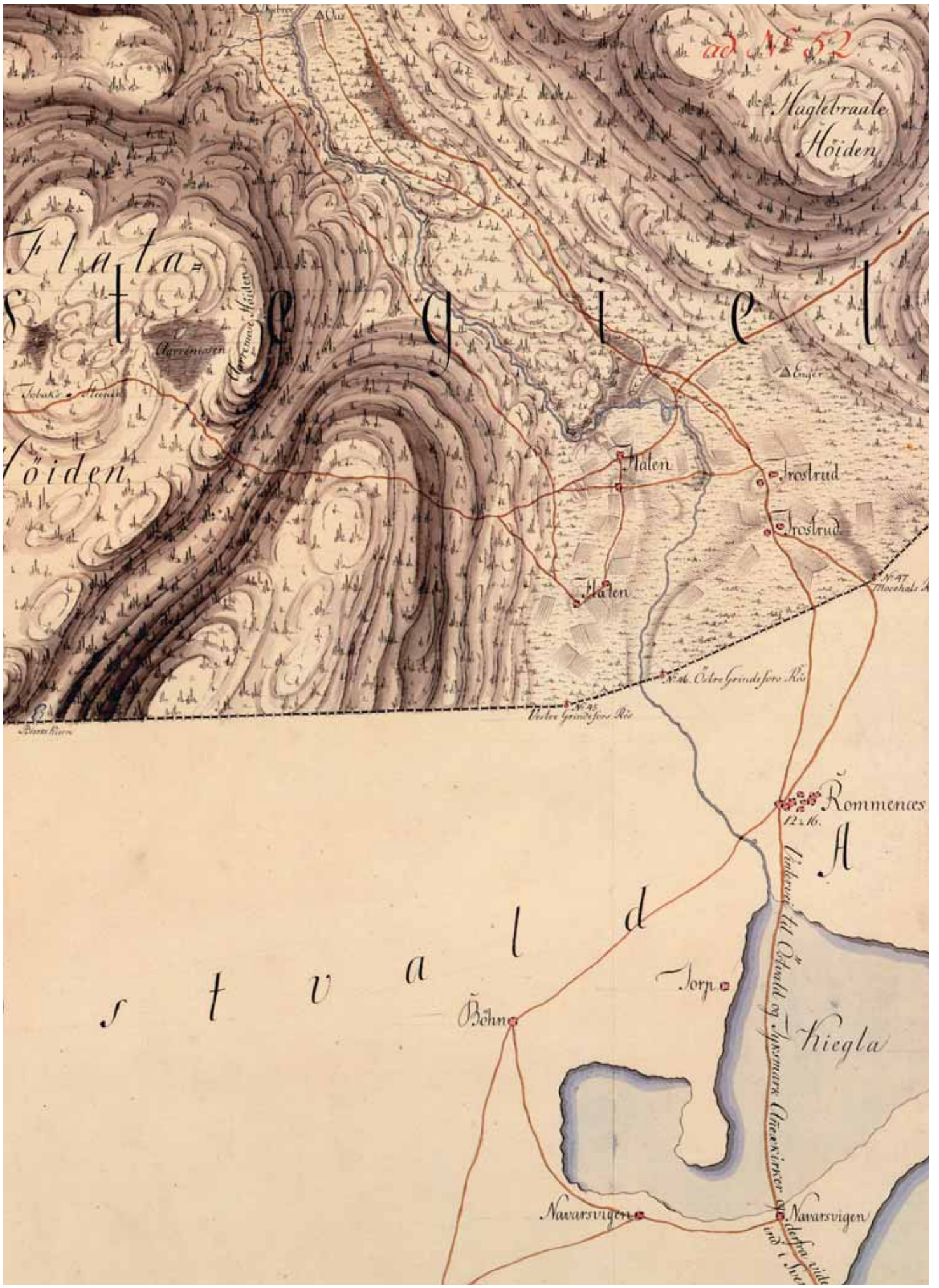
2. Anders Skogheim f. 1897 d. 1972, Nybru under Flaten

Folketellingen fra 1875 nevner to legdslemmer på Sundet, nemlig Regine Nilsdatter f. 1867 og Mina Emilie Nilsdatter f. 1868. Dette var barnebarna til Torkel og Rebekka og døtrene til Anne Torkelsdatter, som var gift med Nils Ertevassfallet. Legdslem Regine Nilsdatter ble altså gift med sundmann Edvard Olausen.

I 1899 ble det bygd torvbru over Hagasundet, og ferjestedet ble nedlagt.



Trosterud skole i 1970. Skolen ble bygd i 1860 og nedlagt 1939. Det er skolemuseum her i dag. (Eier Hemming Ringsby).



ad N° 52

Haglebraute
Høiden

Flata

Åpnes
Høiden

Høiden

Halen

Trostrud

Trostrud

Halen

N° 46. Oltre Grundfjore Rie

N° 45. Oltre Grundfjore Rie

Rommene
12. 16.

A

stvald

Torp

Behn

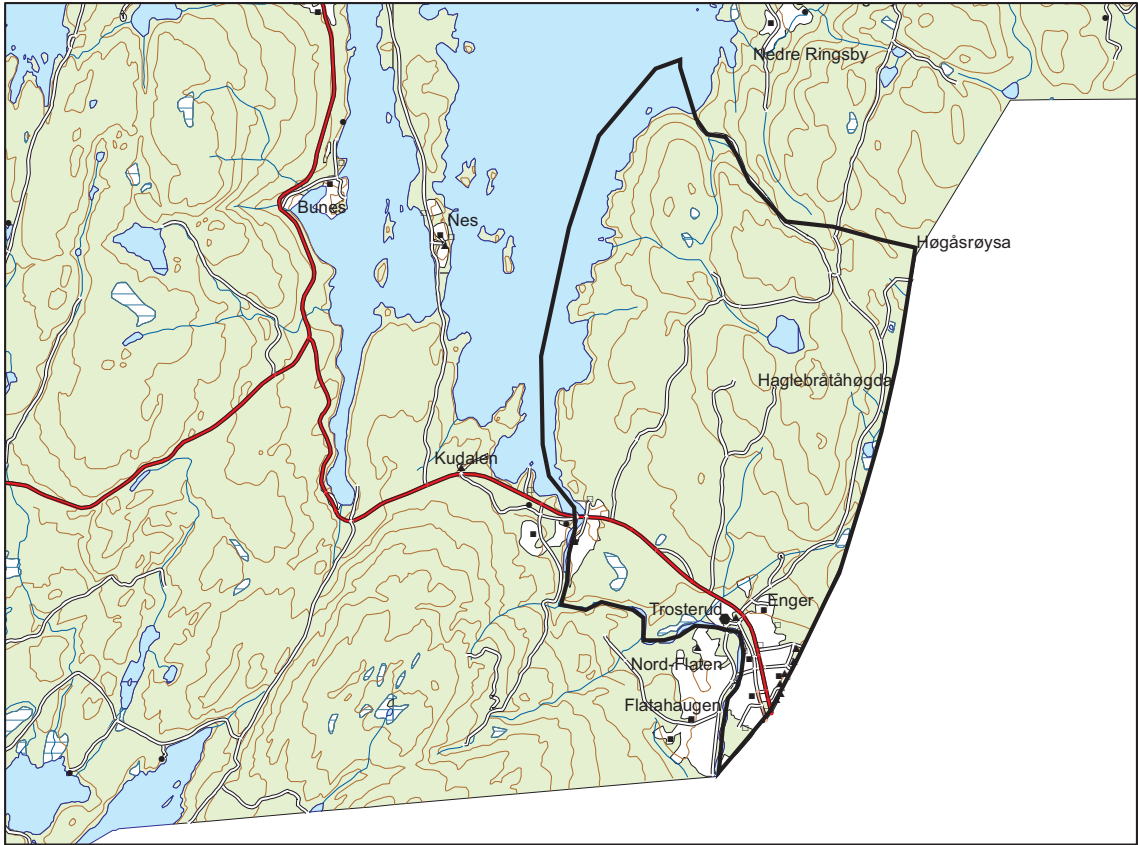
Lindereid til Østfold og Spjermars Utsvister

Hiegla

Navarsvigen

Navarsvigen

12. 16.



TROSTERUD

Gårdsnummer 79

Matrikkelskyld

1647: 1 hud

1723: 10 lisp tg

1838: 3 daler 4 ort 6 skilling

1886: 16,96 mark

Trosterud ligger på østsiden av Rømsjøen og grenser mot Flaten langs elva, Ringsby i nord og Sverige i øst. Gårdsbrukene på Trosterud ligger lengst sør på eiendommen, og her finner vi også husmannsplassene Enger og Os.

I 1903 kjøpte Mads Wiel Stang gården Trosterud av Chr. Anker A/S, og Flaten-Trosterud Skog har siden vært en eiendom. Jordveien på Trosterud og Flaten er brukt sammen siden 1940-åra.

Navnet Trosterud, uttales tró`steru, kommer ifølge Oluf Rygh av fuglenavnet trost, brukt som mannsnavn. Trosterud finner vi i Ås i Akershus, i Østre Aker og på Nes i Hedmark. Navnet ble skrevet Trostarud i Røde Bok fra omkring 1400, Throsterudt i 1577, Trosterøed i 1723 og Trosterud i 1838.



Veststua Trosterud. Den største stua kalles Oppi og den minste stua Morastua eller Neri. På den andre siden av veien ligger uthusa på Øststua Trosterud. Stua er revet. (Eier av foto Hemming Ringsby).

Trosterud hører trolig til de yngste gårdene i bygda og ble ryddet i seinmiddelalder. Gården lå øde etter svartedauen og ble tatt opp igjen under Flaten på 1600-tallet. Det bodde ingen her i 1647. «Brukes under Flaten» står det i matrikkelen. Da manntallene ble tatt på 1660-tallet, bodde det folk på Trosterud.

Ved matrikuleringen av gårdene i Rømskog i 1640-åra, ble Trosterud vurdert til samme matrikkelskyld som nabogården Østtुकun, nemlig 10 lisp tunge. Nabogården Flaten ble vurdert til hele 1 skpd 10 lisp, altså tre ganger så høy skyld. 1723 ble matrikkelskylda på Trosterud foreslått nedsett med 2 ½ lisp tunge.

Vi ser av jordbruksstillingen i 1835 at utsæden av korn på Flaten var mer enn dobbelt så stor som på Trosterud, og husdyrholdet var også betydelig større. Men Trosterud hadde vesentlig større innmark enn nabogården Østtुकun etter utsæd og husdyrhold

i 1835. I 1865 mente Herredskommisjonen at skylda på Trosterud burde heves med hele 1 daler 3 ort og 4 skilling, og i matrikkelen fra 1886 har Trosterud over fire skyldmark høyere skyld enn Østtुकun og 2 skyldmark høyere skyld enn Ringsby.

En rund haug 375 m nord for driftsbygningen på Enger er kalt Gravene etter dyregravene her. Haugen er tydelig i terrenget. Mellom haugen og skogsbilveien over bekken, er det et par langaktige rydningsgroper etter gammel dyrking. Ifølge tradisjonen ville det brenne på Trosterud dersom man gravde i haugen, og en gang noen virkelig gravde her, lyste det fra Trosterud. Men da de kom fram til gården var det ingen brann der. Ei trollkjerring pleide å ake i et traue ned bekkefarete, og hvis man gravde i haugen og snakket når hun kom, ville haugen åpne seg og man ville bli tatt av de underjordiske. Det var Olaf Flaten på Enger som fortalte dette.

Folk og hushold på Trosterud

| År | Antall personer | Husholdninger | Selveierfamilier | Leilendingsfamilier | Føderådsfolk | Husmannsfamilier | Tjenestefolk | Losjerende, håndverkere, fattig, andre |
|------|-----------------|---------------|------------------|---------------------|--------------|------------------|--------------|--|
| 1711 | 10 | 3 | | | | | 1 | |
| 1801 | 39 | 5 | | 3 | | 2 | 5 | 6 |
| 1825 | 29 | 6 | | 5 | | 1 | | 1 |
| 1835 | 34 | 6 | | 5 | | 1 | 5 | |
| 1845 | 40 | 5 | | 4 | 3 | 1 | 4 | 7 |
| 1865 | 32 | 6 | | 5 | | 1 | 3 | |
| 1875 | 35 | 7 | | 4 | | 1 | 4 | 1 |
| 1900 | 38 | 5 | | 5 | | | 4 | |

Trosterud var delt i et nordre og søndre bruk i middelalderen. Etter ødetida ble gården brukt under Flaten. Det var én bruker her 1660-åra og to i 1723. I 1759 ble gården bygslet bort til fire brukere, to parter på 4 skinn og to parter på 2 skinn. På kartet fra 1795 er det avmerket fire bruk på Trosterud.

Det var tre bruk her da folketellingen ble tatt opp i 1801, et søndre, østre og vestre bruk. Det var også tre bruk i 1835 og 1865, og de samme brukene finner vi igjen i dag. Det var også to husmannsplasser under Trosterud.

I matrikkelen fra 1886 er Trosterud opp-

ført med ett bruksnummer, men jordveien ble fortsatt leid bort til tre leilendinger.

Jordbruket

Gården ligger i sollien på skarp sandjord som under Sundsrud forklart, står det matrikelutkastet fra i 1723. I 1865 sier Herredskommissjonen at Trosterud var lettbrukt og alminnelig bra drevet. Det ble havnet i skogen, og Trosterud hadde egen seter, som

de andre gårdene i bygda. Mye av vinterfôret ble hentet i utmarka. Ingen gårder i Rømskog hadde høy og halm for hele vinteren.

Landbruksoppgaver

Tallene fra 1665, 1723 og 1802 gir et forventet snitt av utsæd og husdyr. Tallene fra 1835 og framover bygger på jordbrukstillinger. Mer om de offisielle tallene i innledningen til boka.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer og geiter | Griser |
|-----------|--------|-----------|--------|-----------------|--------|
| 1665..... | 1 | 2 | 1 | 4 | |
| 1723..... | 1 ½ | 7 | | 10 | |
| 1802..... | 3 | 12 | | 24 | |
| 1835..... | 7 | 15 | | 28 | 4 |
| 1845..... | 6 | 12 | | 24 | 3 |
| 1865..... | 8 | 28 | | 23 | 2 |
| 1875..... | 6 | 18 (kuer) | 5 | 24 | |
| 1907..... | 5 | 25 | | 19 | 6 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Blandkorn | Havre | Erter | Grasfrø (skålp) | Poteter |
|------|-------|-----|------|-----------|-------|-------|-----------------|---------|
| 1665 | | | | | 1 ½ | | | |
| 1723 | | | | ¾ | 4 | | | |
| 1835 | ¾ | 1 | | | 16 | | | 7 |
| 1845 | | ¾ | 1 ¼ | | 19 | ¼ | | 10 |
| 1865 | ¾ | 2 ¼ | 1 ⅛ | | 29 | | | 10 |
| 1875 | ¾ | 2 ¼ | 1 ¼ | | 26 ½ | ¼ | 61 | 17 |

1723: 1 ½ skjepp lin og hamp

1802: Utsæd 15 t. korn

Høyavlinger

1723: 6 lass

1802: 48 lass

1865: 117 skpd

Kornavling

Se innledningen til boka.

1865: 198 mål åker og kunstig eng og 96 mål naturlig eng (mål = 1080 m²).

1965: Trosterud bnr. 1 og 2, med Husa, Os og Enger, 320 mål dyrket jord og 6500 mål produktiv skog (Norske gårdsbruk).

2005: 331 dekar fulldyrket jordbruksareal. Einar Dalheim bruker 210 dekar, mens Frank Bøhn Jensen på Flaten bruker 61 dekar.

Setrer

Trosterud hadde seter ca. 200 m nord-nord-vest for Myrtjern, 2,5 km nord for gården. Setra ble kalt Fagerlisetra.

Skogen

Etter 1903 har Flaten-Trosterud Skog vært en eiendom. I 1914 ble Trosterud Skog skyldsatt som egen eiendom (bnr.2).

På 1600-tallet ble det stor etterspørsel etter tømmer, og så snart det ble mulig å få tømmeret ut av bygda og ned til sagbrukene i Tistedalen, ble gården kjøpt opp av borgere i Fredrikshald. Men skogsdriften ga også inntekter til leilendinger og husmenn på Trosterud, slik at de kunne kjøpe korn og andre matvarer.

1723 var skogen forbrent, og det er bare skog til husfornødenhet og 2 tylfter sagtømmer årlig.

I 1865 sier Herredskommisjonen at gården hadde skog til husbehov og at det årlig kunne årlig selges tømmer for 186 spdl.

Det ble bygd sagbruk i Trosterudfossen tidlig på 1900-tallet, og hus og deler av demningen står ennå. Saga ble drevet av en turbin. Driften stoppet midt på 1920-tallet. Fløtinga i Trosterudelva pågikk til 1962.

Kvernbruk

Røde bok fra omkring 1400 nevner kvernfoss under det nordre bruket på Trosterud, og kvern til husbehov står det i matrikelutkastet fra 1723. Kvernbruket må ha ligget i Trosterudfossen. Det er ikke avmerket kvernbruk på kartet fra 1795, og i 1802 nevnes ikke kvernbruk på Trosterud.

Husmannsplasser

Det var to husmannsplasser under Trosterud, nemlig Os og Enger. Bare Enger er avmerket på kartet fra 1795, men det bodde husmannsfolk på Os da folketellingen ble tatt opp i 1801.

Fradelinger

| | | |
|-----------------------------|-----------------------|---------------------|
| Bnr. 2 Trosterud Skog | fradelt bnr. 1 i 1914 | skyld 12,72 mark |
| Bnr. 3 Fredheim | fradelt bnr. 1 i 1935 | skyld 7 øre |
| Bnr. 4 Løvli | fradelt bnr. 1 i 1935 | skyld 7 øre |
| Bnr. 5 Solheim | fradelt bnr. 1 i 1949 | skyld 10 øre |
| Bnr. 6 Elverud | fradelt bnr. 1 i 1949 | skyld 1 øre |
| Bnr. 7 Løvstad | fradelt bnr. 1 i 1950 | skyld 1 øre |
| Bnr. 8 Skogly | fradelt bnr. 1 i 1957 | skyld 2 øre |
| Bnr. 9 Sollia | fradelt bnr. 1 i 1957 | skyld 2 øre |
| Bnr. 10 Bjørklund | fradelt bnr. 1 i 1976 | skyld 1 øre |
| Bnr. 11 Husa | fradelt bnr. 1 i 1977 | skyld 2 øre |
| Bnr. 12 Fjellheim | fradelt bnr. 2 i 1981 | 1086 m ² |

Eiere

Trosterud lå til Rømskog kirke i mellomalderen, og i biskop Eysteins jordebok fra ca. 1400 ser vi at Gunnar på Flaten hadde gitt Trosterud til Rømskog kirke. I en jordebok fra 1577 er gården ført opp under Rømskog kirkes inntekt med 1 hud.

I 1647 ble hele Trosterud brukt under Flaten, som nå ble eid av kansler Jens Bjelke, den største jordeieren i landet. Sønnen Henrik Bjelke, dansk-norsk riksadmiral, ble eier av Trosterud og Flaten da faren døde i 1659.

Eierforholdene på Trosterud de neste 300 år er stort sett de samme som på nabo-gårdene. Vi møter de samme familiene, og de fleste bodde i Fredrikshald.

Niels Stub står som eier i 1687, og i 1721 ble gården overtatt av søstersønnen Peder Colbjørnsen som arv. I 1723 eide Peder og Hans Colbjørnssønner en halvpart, mens Svend Olsen eide den andre halvparten, hver med bygselrett over sine halvdel.

Peder Colbjørnsen testamenterte gården i 1738 til Niels Stub Colbjørnsen, som samme år pantsatte den til Thomas Blix. Familien kalte seg senere for Blixenschiold. Før 1753 var Peder Blix blitt eier av $\frac{2}{3}$ i Trosterud, og Christian Heyerdahl på Fosser i Høland og Erik Hansen Østby eide $\frac{1}{3}$. Ved auksjon i dødsboet etter oberstløytnant Peder Colbjørnsen, kjøper Petter Svendsen Blix en fjerdepart i Trosterud for 457 rdl, og Thomas Blix kjøper en fjerdepart for samme sum.

I 1757 selger Ernst Colbjørnsen og hans søster den andre halvparten i Trosterud til de Blixenschioldske arvingene, som var konferensråd Christopher Schøller, Banco Caserer Peder Moss og Petter Svendsen Blix. De kjøpte samtidig $7\frac{1}{2}$ lisp tunge i Flaten med underliggende Nes ødegård og to plasser. For dette betalte de 1327 rdl.

I 1764 selger arvingene etter Thomas de

Blixenschiold tre åttedeler i gården til Erik Hansen på Østby i Høland. De solgte samtidig hele Østtुकun, halve Ringsby, $\frac{2}{3}$ av Flaten og fjerdeparten i Sundsrud og Steinby.

I 1769 selger Carine Jølsen, enke etter Erik Hansen Østby, parter i Østtुकun, Ringsby, Flaten, Sundsrud, Steinby, Trandem og Trosterud, samt eiendommer i Eidskog i Vinger, til kjøp- og handelsmann i Fredrikshald Peder Wiel. Han overtok også Heyerdahls part i Trosterud, slik at han eide $\frac{2}{3}$ i gården.

I 1776 opprettet boet etter Peder Svendsen Blix kjøpekontrakt med Thomas Stang, kjøpmann i Fredrikshald, som nå overtar $\frac{1}{8}$ part i gården Trosterud, sammen med gårder, skog og sagbruk i Ødemark, Berg, Eidskog, Aurskog og Rømskog. I Rømskog omfattet salget en halvpart i Ringsby, fjerdepart i Sundsrud, fjerdepart i Steinby og $\frac{5}{8}$ i Flaten og Trosterud.

Niels Tank kjøpte i 1783 Peder Wiels parter i Trosterud for 576 rdl, ved auksjon i dødsboet. Ved auksjon i 1798 etter Thomas Stangs død, kjøpte Niels Tank parten på $\frac{5}{8}$ i Trosterud og blir eier derved av hele Trosterud.

Sønnen Carsten Tank overtok eiendommen ved arv. Ved auksjon etter Tank i 1831, kjøpte svigersønnen P. Anker Trosterud, sammen med Tanks øvrige eiendommer på Rømskogen, som var Ringsby og Østtुकun, for til sammen 1002 spd.

Peder Anker solgte halvparten i gårdene Trosterud, Ringsby og Østtुकun til Mads Wiel i 1834 (halvpart B). Selv beholdt han halvpart A. I skjøtet står det at de brukte gården i felleskap.

Halvpart A

I 1868 fikk sønnene Niels og Christian Anker skjøte av sin mor og de myndige arvingene etter P. Anker på halvdel av Trosterud, sammen med halvdel av Ringsby og Østtुकun for tilsammen 8000 spd.

Halvpart B

Mads Wiel kjøpte denne halvparten i Trosterud, sammen med halvparten i Ringsby og Østtukun, av Peder Anker i 1834. Ved skiftet etter enken Petronelle Wiel i 1880, ble andelen i Trosterud, Ringsby og Østtukun overdratt svigersønnen Fritz Lorch i Trondheim.

Lorch solgte i 1883 til Niels Krog, Olaus Olsen Høgenes, Real Tukken, Julius Tukken og Ole Flaten for 300 000 kr. I kjøpekontrakten sies det at det ikke må hogges over en viss dimensjon tømmer før en bestemt del av kjøpesummen er betalt.

Trosterud samlet

I 1883 ble Nils Og Christian Anker (Firmaet P. Anker), som eier av halvparten i Trosterud, Ringsby og Østtukun, og Niels Krog, Olaus Høgenes, Real Tukken, Julius Tukken og Ole Flaten, som dette året hadde kjøpt den andre halvparten i de tre gårdene, enige om å dele eiendommene og senere trekke lodd om skogpartene.

Trosterud og nordre delen av Østtukun tilfalt Firmaet P. Anker, mens Ringsby og søndre delen av Østtukun gikk til Niels Krog og de øvrige andelshaverne. Begge parter forbeholdt seg fri kjørsel til sjø og vassdrag etter alminnelige vinterveier, adgang til leggeplass for tømmer og havnerett som før. Eierne av Ringsby skulle ha rett til å oppføre dam ved Gåsetjern uten avgift.

Ved makeskifte i 1899 ble Christian Anker eier av hele Trosterud. I 1902 solgte Christian Anker hele Trosterud, sammen med flere eiendommer i Rødnes, Rakkestad og Eidsberg til Firmaet Chr. Anker A/S. I 1903 solgte Chr. Anker A/S gården Trosterud og Trandem skog (gnr. 73/13) til Mads W. Stang for samlet sum 210 000 kr. Trosterud har siden ligget til Flaten.

Brukere

Torleif Gunnarson på Nordre Trosterud er nevnt i Røde bok fra omkring 1400. Torleif var sønn av Gunnar Flaten.

Det bodde ingen her da matrikkelen ble tatt opp i 1647. Før 1660 flyttet det folk inn på Trosterud. Ellef er da nevnt som leilending. Midt på 1660-tallet har Sten Knutsen, 14 år og sønn på Flaten, flyttet til Trosterud, og han brukte her til ut på 1700-tallet.

Sten Knutsen født før 1650 på Flaten

Far Knut Stensen på Flaten

Gift med ?

Barn:

1. Berger f. ca. 1665, Trosterud
2. Knut f. ca. 1670, Trosterud
3. Rasmus f. ca. 1703, Trosterud brukte en part på 4 skinn i 1759

Gården ble trolig delt tidlig på 1700-tallet, kanskje først i to bruk mellom Berger og Knut Stensen, som brukte her i 1723, og i to ny bruk før 1759. I 1723 hadde Berger og Knut overtatt gården, og de brukte kanskje hver sin halvdel.

Del I

Berger Stensen f. ca. 1665 d. 1742

Sten Knutsen Trosterud

Gift med

Barn:

Mikkel f. ca. 1703, Trosterud

Sønnen Mikkel etterfulgte faren.

Mikkel Bergersen f. ca. 1703 d. 1773

Gift i 1727 med Berte Larsdatter Bøen

Barn:

1. Brynild f. 1728
2. Halvor f. ca. 1732
3. Siri f. ca. 1734 d. 1736
4. Berger f. ca. 1736
5. Hans f. 1736

6. Anfrid f. ca. 1738, gift med Anders Mortensen, del II på Trosterud
7. Hans f. 1739
8. Berger f. 1742
9. Knut f. 1745
10. Margareta f. 1749

Det ble skiftet etter Mikkel og Berte i 1759, mens de begge var i live, «så som de er gamle og skrøplige folk og som ikke formår lenger å befatte seg med noget jordbruk».

Registreringen ble foretatt 17. mars, og på gården var det 2 tønner havre, ½ tønne bygg, 3 kvarter blandkorn. Husdyra var 1 hest, 2 kuer, 1 kvige, 3 voksne geiter, 3 voksne sauer. Boet ble taksert til vel 26 rdl. Foreldrene reserverte seg «i deres eiendom» 1 hest, 1 kvige, 2 tønner havre, ½ tønne bygg og ½ tønne blandkorn, taksert til 13 rdl. Da skifteomkostningene var trukket ifra, var det vel 10 rdl igjen til deling mellom barna.

Del II

Knut Stensen f. ca. 1670 d. 1740

Far Sten Knutsen

Gift 1. gang med Kari Rasmusdatter Tukum

Gift 2. gang i 1730 med Marte Larsdatter

Barn:

1. Anders, brukte 4 skinn i Trosterud fra 1759
2. Ingeborg
3. Berte
4. Kirsti
5. Eli
6. Berte
7. Sten f. 1731

Trosterud delt i fire deler i 1759

I 1759 ser vi at eierne, arvingene etter Blixenschiold, bygsler bort gården i fire deler, to deler på 2 skinn og to deler på 4 skinn. På kartet fra 1795 er det avmerket fire bruk på Trosterud.

Del I: 4 skinn

Anders Knutsen fikk bygselseddel på denne tredjeparten av Trosterud i 1759. Anders hadde trolig vært bruker på Trosterud i flere år før han fikk kontrakt på denne delen.

Anders Knutsen f. 1704 d. 1772

Foreldre Knut Stensen og Kari Rasmusdatter Tukum. Gift i 1732 med Mari Madsdatter Bunes i Høland.

Barn:

1. Mattis f. 1728
2. Kari f. 1741
3. Siri f. 1744
4. Knut f. 1745
5. Lars f. 1748
6. Kristoffer f. 1750
7. Lars f. 1753 d. 1754

Del II: 2 skinn

Anders Mortensen fikk bygselseddel på denne sjetteparten av Trosterud i 1759. Anders bodde på Flaten i noen år før han kom til Trosterud.

Anders Mortensen f. 1728

Foreldre Morten Andersen Nybru og Kari Knutsdatter

Gift i 1759 med Anfrid Mikkelsdatter Trosterud f. ca. 1738 d. 1784

Barn:

1. Maria f. 1759
2. Morten f. 1761
3. Brynild f. 1764
4. Kirsti f. 1767
5. Halvor f. 1770

Det ble skiftet etter Anfrid i 1785.

Husdyr: En blakk hest, en voksen sau med lam og ei voksen geit med kje.

Boets inntekter var 18 rdl 2 ort 22 skilling.

Boets gjeld

Sogneprest hr. Sommer 2 rdl 1 ort 4 skilling
Gudmund Andersen Sundsrud 5 rdl.

Even Johannesen Tukun 1 rdl 2 ort 6 skilling.

Peder Pedersen Navervigen i Sverige 2 rdl
Skoleholder Halvor Rasmussen, resterende skolepenger 1 rdl.

Begravelsesomkostninger betalt av enkemannen 2 rdl 20 skilling.

Gjeld og skifteomkostninger ble til sammen 18 rdl 2 ort 22 skilling, samme sum som boets inntekter. Så det ble ikke noe igjen til enkemann og barn.

Del III: 4 skinn

Rasmus Stensen fikk bygselseddel på denne tredjeparten av Trosterud i 1759. Rasmus hadde trolig brukt denne delen i flere år før han fikk bygselseddel.

Rasmus Stensen f. ca. 1703 på Trosterud d. 1782

Far Sten Knutsen Trosterud

Gift i 1728 med Anne Eriksdatter Tårnby

Barn:

1. Jøran f. 1732, gift med Nils Andersen, bodde på Trosterud i 1777
2. Et barn f. 1735
3. Marte, gift med Gullik Hemmingsen på Ulfby i Rødenes
4. Kari f. 1738
5. Kristen f. 1738 d. 1740
6. Kristen f. 1742, brukte Trosterud
7. Berte ca. 1745 d. 1777
8. Gudmund f. 1747 d. før 1771
9. Sten f. 1746 d. før 1771
10. Siri f. 1749 d. før 1771

Det ble skiftet etter Rasmus og Anne i 1771, «da de begge som gamle og skrøpelige folk» ikke lenger klarte å befatte seg med noe gårdsbruk. De ønsket derfor å inngi seg til en av barna og oppgi boet til kreditorers betaling, og deretter dele resten mellom barn og arvinger.

Husdyr

2 kviger, 1 sort geit, to hvite og en liten blå. 1 liten bukk og en liten vær.

Av gårdsredskapene kan nevnes en gammel plog, et plogjern, ei harv, ei kjerre med beslåtte hjul, to gamle høysleder, en gammel vedsleder, en gammel ferdingslede, to møkksleder og en gammel slipestein med jernvind. Videre kan nevnes et malt roskap med lås og et malt framskap med lås og en tredjepart i en gammel bekkevern.

Boet hadde også til gode 2 rdl hos Ole Halvorsen Rommenäs i Sverige, og boets samlede inntekt var vel 33 rdl.

Boets gjeld

Anders Pedersen Bøhn i Sverige 1 rdl 3 ort
Brynild Nes 2 rdl 1 ort

Even Johannesen Nes 20 skilling

Johannes Johannesen 1 ort 4 skilling

Anne Sundsrud 3 ort

Anders Jonsen Svendsby i Sverige 1 rdl

Anders Bentsen Joskov i Sverige 1 rdl 8 skilling

Nils Nilsen Rommenäs i Sverige 4 rdl 16 skilling

Rasmus fortalte også at han hadde gitt hver av sine barn ei ku, en sau og ei geit i hjemmegifte. Dette ble verdsatt til 4 rdl 1 ort 16 skilling. De to ugifte døtrene Kari og Berte skulle nå få samme sum av boet.

Når skifteomkostningene til fogd, soren-skriver, vurderingsmenn og lensmann var dekket, ble det bare 4 rdl 3 ort og 4 skilling til deling mellom arvingene. Rasmus foreslo at de to ugifte døtrene skulle dele dette, siden han hadde bekostet bryllup til sine gifte barn. De andre arvingene samtykket i dette.

Dattera Berte døde ugift i 1777, og det ble skiftet etter henne samme år. Hun etterlot seg sin foreldrearv på 6 rdl 3 ort og 6 skilling, og hennes gangklær ble taksert til 1 rdl

2 ort 12 skilling. Vi hører nå at broren Kristen og svoger Nils Andersen hadde «utlagt til hennes underholdning i en langvarig svaghed», og betalt for hennes begravelse 9 rdl 20 skilling etter regning. De fikk derfor hennes «afterlatenskaper», og det ble intet å arve for de andre søsknene

Sønnen Kristen Rasmussen bodde her til han døde i 1786, og han brukte trolig denne parten av Trosterud.

Kristen Rasmussen f. 1742 på Trosterud d. 1786. Gift med Mari Halvorsdatter d. 1785.

Barn:

1. Ingeborg f. 1771
2. Anne f. 1773 d. 1777
3. Halvor f. 1776 d. før 1785
4. Rasmus f. 1776 d. 1777
5. Berte f. 1778
6. Erik f. 1782

Mari Halvorsdatter døde i 1785, og skifte-registrering ble foretatt på Trosterud 17. november. Boets inntekt var vel 21 rdl.

Husdyr

1 rød hest, 1 rødsidet ku, 1 rød og hvit ku, 1 kvige, 2 voksne sauer, 2 lam, 2 voksne geiter og 2 geitunger

Kristen opplyste at han skyldte sine landherrer i Fredrikshald Thomas Stang og Niels Tank «en temmelig del og meget mer enn hans forestående ringe bo formår å betale». Hvor stor denne summen var, visste han ikke. Men han var sikker på at landherrene ville gi ham henstand inntil han med arbeid eller på annen måte kunne gjøre opp for seg.

Boet hadde ikke annen gjeld, og da skifteomkostningene var trukket fra, kunne vel 18 riksdaler overføres til Tank og Stang i Fredrikshald. Men de hadde mer til gode, så skifteretten bestemte derfor at det ikke ble noe til de umyndige arvingene.

Det ble skiftet etter enkemann Kristen Rasmussen 17. desember 1787.

Husdyr

| | |
|------------------|------------------|
| 1 brun hest | 8 rdl |
| 1 rød ku | 3 rdl |
| 1 rødsidet ku | 2 rdl 2 ort |
| 1 rødflekket ku | 2 rdl 2 ort |
| 1 kvigekalv | 1 rdl 1 ort |
| 4 voksne sauer | 2 rdl |
| 1 lam | 1 ort 2 skilling |
| 2 voksne geiter | 1 dl 2 ort |
| 1 halle geit | 16 skilling |
| 1 kje | 12 skilling |
| 1 risbit bukk | |
| (ung hannsau) | 3 ort 8 skilling |
| 2 do | 1 rdl 2 ort |
| 1 liten ung bukk | 8 skilling |

Fôr

Hestehøyet i den søndre lade ble vurdert til 12 rdl. Halmen i den nordre lade med litt høy under til 1 rdl, noe bygghalm i en skyke ved låvebroen 1 ort 16 skilling, noe «bladehøy» 2 ort, litt rug-halm på søndre låve 12 skilling, høy for 3 ort i en utelade og seks sneis aspeløv ved Høemyren 16 skilling.

Korn

2 tønner bygg, 1 kvarter lett bygg, 9 ½ tønner havre, 1 ¾ tønne letthavre og ½ tønne malt.

Løsøret ble solgt på auksjon for 130 rdl. Vi hører at Rasmus Andersen på Rømmenäs, som var Kristens svoger, skyldte boet 2 rdl 2 ort 8 skilling. Rasmus tilsto at dette var riktig. Men Rasmus la samtidig fram en regning fra 1756 på et lerretslaken, en lerretskjorte, spiker og arbeidslønn, og penger utlagt ved tingsretten i Sverige for en pro-

sess «i henseende hans søsken». Til sammen ble dette 2 rdl 2 ort 12 skilling. Videre forteller Rasmus at han hadde tatt til seg den umyndige sønnen Erik Kristensen, og at han ville beholde ham «inntil han oppnår den alder og ferdighet at han kan fortjene sitt brød». Rasmus ble enig med skifteforvalteren at han skulle ha 15 rdl av boet.

Nils Andersen Ramberg fortalte skiftretten at han hadde tatt til seg den yngste datter Berte Kristensdatter, som han ville beholde til oppfostring og oppdragelse inntil hun oppnådde den alder at hun kunne fortjene sitt brød. For dette ble Nils tillagt 15 rdl. Eldste datter Ingeborg hadde bodd hos Gulbrand Flaten. Hun var såvidt til års at hun kunne fortjene sitt brød, slik at Gulbrand Flaten bare fikk 2 rdl, mens Ingeborg selv fikk 13 rdl, slik at hun fikk samme sum som sine søsken.

Det var også flere andre som hadde krav overfor boet

| | |
|--------------------|---------------------------|
| Anne Halvordatter, | |
| Høgboda i Sverige | 2 ort 14 skilling |
| Kari Jerpset | 4 rdl |
| Jon Rommenes | 12 skilling |
| Sogneprest Sommer | 3 rdl 2 ort 8 skilling |

Anders Olsen Rommenäs og Nils Andersen forklarte på skifteforvalterens forespørsel at boet ikke hadde noen gjeld til landeierne Tank og Stang. Det var heller ikke kommet noe krav fra dem til boet, og Anders og Nils kunne bekrefte at Stener Torsen, som overtok bruket etter avdøde Kristen, hadde påtatt seg å betale all gjeld, dersom det var noen.

Da skifteomkostningene var betalt, var det vel 48 rdl igjen til deling mellom barna. Sønnen Erik fikk vel 24 rdl, mens Ingeborg og Berte fikk det halve hver.

Del IV: 2 skinn

Steffen Eriksen fikk bygselseddel på denne sjetteparten i gården i 1759 av arvingene etter Blixenschiold. Steffen bodde på Trandem før han kom til Trosterud i 1733.

Steffen Eriksen f. ca. 1699 d. 1766
Gift i 1732 med Berte Bergersdatter
Barn:

1. Marte f. 1733
2. Margrete f. 1736
3. Anne f. 1738 d. 1739
4. Erik f. 1739, Trosterud
5. Kirsti f. 1743
6. Berger f. 1746

Det ble skiftet etter Steffen i 1766. Lensmannen Iver Olsen og vurderingsmennene Amund Huuser og Gulbrand Flaten takserte løsøret til vel 44 rdl. Men gjeld og skifteomkostninger beløp seg til hele 81 rdl. Sønnen Erik påtok seg å betale gjelda imot at han fikk beholde løsøret.

Erik Steffensen f. 1739
Gift med Maren Torsdatter d. 1785
Barn:

1. Siri f. ca. 1774
2. Ragnhild f. ca. 1776
3. Berte f. ca. 1778
4. Rasmus f. ca. 1782

Husdyra i boet etter Maren i 1785

| | |
|------------------------------------|-------------------|
| 1 brun hest | 5 rdl |
| 1 grå kollet ku | 4 rdl |
| 1 liten rød kvige med rødt hode | 1 rdl 2 ort |
| 2 voksne sauer | 1 rdlø |
| 1 ung sau | 1 ort 12 skilling |
| 1 lite lam | 12 skilling |
| 1 liten ung bukk | 16 skilling |

To parter i en gammel bakstehelle 1 ort 8 skilling

| | |
|---|-------------------|
| En rød ullen damaskes kvinnfolktrøye | 1 ort 16 skilling |
| En grønn damaskes skjørt | 2 ort |
| En damaskes kåpe | 2 ort |
| Sum inntekt 20 riksdaler | 1 ort 17 skilling |

Enkemannen skyldte penger til

| | |
|---|-------------------|
| Even Johannesen Tukun | 4 rdl 10 skilling |
| Tor Ramberg | 4 rdl 3 skilling |
| Halvor Skoleholder | 2 ort |
| Enkemannens utgifter til begravelsen | 2 rdl |

Da skifteomkostningene var dekket, ble det 5 rdl 3 ort 4 skilling igjen til deling mellom enkemannen og barna. Men siden barna var mindreårige og bodde hjemme hos faren, ble pengene utbetalt til faren «til hjelp til hans barns underholdning eller fornødne klæder».

Trosterud delt i tre bruk

Da folketellingen ble tatt opp i 1801, var det tre leilendinger på Trosterud og to husmenn med jord. I 1810 fikk de tre leilendingen nye bygselsedler på hver sin tredjedel av eieren Carsten Tank.

TROSTERUD

(Veststua)



Vestre Trosterud ca. 1895. Fra venstre: Thor Ringsbu, Bøen med datter Olea Anne Ringsbu. Karel Trandem Tømte med sønnen Ole og datteren Kristine. Maren Augusta Trandem, Anne Ringsby, Olaf Ringsby, Martinus Ringsby, Hemming Ringsby, Mari Ringsby, Johan Ringsby, Hanna Ringsby med datter Olga. Sittende: Ole og Olea Ringsby. (Eier Hemming Ringsby).

Det gamle navnet er Veststua, men bruket blir nå kalt Trosterud. Det grenser i sør mot Husa (Søndre Trosterud) langs bekken. Brujordet mellom Trosterud skole og elva, er det nordligste jordet. Vestjordet nord og øst for skolen tilhører også Veststua.

Veststua hadde 40-50 mål innmark. Det er nå leid bort og brukes sammen med de andre brukene på Trosterud.

Skogsbestyreren bodde vanligvis på Veststua.

Låven ble bygd ca. 1885 og hadde stall i sør og fjøs i nord. Vinkelrett på låven mot veien var det grisehus, vognskjul og vedskjul. Disse ble revet midt på 1960-tallet, og låven ble revet sommeren 2005. På andre siden av veien var det også et hus som ble brukt til grisehus og hønsehus. Rett ut for låven ved siden av veien var det en stokkbrønn med

vannledning av stokker til fjøset. Sommerfjøset lå nord for jordet ved Kirkegrinda, øst for elva.

Veslestua, også kalt Morastua og Neri, er bygd omkring 1900 eller noe før. Navnet Morastua kommer av Mor Olea, som bodde her en tid før hun døde i 1920. Stabburet ligger sør for Veslestua. Nedenfor Veslestua var det jordkjeller, og det lå ei kjone nede ved elva litt nord for Saga, ifølge Ole Ringsby. Det ble satt opp bensinpumpe øst for veien ca. 1930. Den ble tatt ned på slutten av 1940-åra.

Hovedhuset ble bygd i sveitserstil i 1890. Det ble restaurert i 1955.

Tyske soldater bodde i Neri fra april til ut på høsten i 1940. De flyttet da til Solheim (Grensen), hvor de bodde til krigens slutt.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer | Geiter | Griser |
|-----------|--------|---------|-------|--------|--------|
| 1802..... | 1 | 4 | 8 | | |
| 1835..... | 2 | 4 | 4 | 8 | 1 |
| 1865..... | 2 | 8 | 8 | | 1 |
| 1875..... | 2 | 4(kuer) | 2 | 8 | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter | Erter | Grasfrø |
|-----------|-------|-----|------|-------|---------|-------|---------|
| 1835..... | | 1/8 | 1/4 | 4 | 2 | | |
| 1865..... | 1/8 | 1/2 | 1/4 | 7 | 2 | | |
| 1875..... | 1/2 | 1/2 | 1/2 | 7 | 3 | 1/8 | 16 |

Brukere

Nils Amundsen brukte denne tredjedelen av Trosterud i 1801. Nils var nå 60 år gammel, han var ugift og bodde her sammen med sin søster på 75 år. De hadde tre tjenestefolk.

Nils Amundsen f. ca. 1741 d. 1805
Åse Amundsdatter f. ca. 1726(søster)

Tjenestefolk i 1801:

Ragnhild Eriksdatter 25 år

Nils Brynildsen 18 år

Mikkel Pedersen 17 år

I 1801 overdro Nils sin leilendingskontrakt til Jørgen Olsen Haukenes, med Carsten Tanks samtykke. Det ble samtidig opprettet en kontrakt mellom Nils og Jørgen

Olsen. I 1801, 1815 og 1819 inngikk Jørgen nye bygselkontrakter med eieren Carsten Tank.

Jørgen bodde på Haukenes, Østtukun, Bunes, Ringsby og igjen på Haukenes i 1801, og kom til Trosterud et par år senere. Jørgen eide Nordre Haukenes, som han senere makeskiftet med Storøya under Haukenes. Vi kan ikke se at Jørgen har bodd på Haukenes etter at han flyttet derfra i 1803.

Jørgen Olsen Haukenes f. ca. 1769 d. ca. 1843 (kalt Snekker-Jørn)

Foreldre Ole Larsen og Berte Brynildsdatter
Gift i 1799 med Tore Torsdatter

Barn:

1. Ole f. 1799,
2. Hille f. 1803, gift med Ingebret Mortensen. Bodde på Nybru
3. Anne f. 1807
4. Tor f. 1811
5. Anders f. 1814
6. Berte f. 1818.

Sønnen Ole Jørgensen overtok bygsla etter foreldrene.

Ole Jørgensen f. 1799 på Ringsby d. 1887 på Nordre Haukenes

Foreldre Jørgen Olsen og Tore Torsdatter
Gift i 1826 med Kristine Olsdatter Flaten f. 1802

Barn:

1. Anders f. 1828
2. Anne f. 1829 d. 1927, gift med Arne Olsen Moen (se 73/8)
3. Johan f. 1833, gift med Jørgine Jørgensdatter Sør-Tukun f. 1847. Til USA
4. Olaus f. 1836 d. 1837
5. Olaus f. 1838, gift med Karen Torkildsdatter Nord-Tukun (se 67/2)
6. Markus f. 1842, til Øvre Ringsby i 1884
7. Teodor f. 1846, ugift (se 67/2)

Barnebarn Josefine Onathia Johansdatter f. 1870, datter av sønn Johan, bodde hos besteforeldrene i 1875.

Tjenestefolk i 1865: Marie Andersdatter 21 år fra Holmedal pastorat i Sverige.

Tjenestefolk i 1875: Julius Jakobsen f. 1857 og Anne Olsdatter f. 1855, begge i Östervallskog sogn.

I 1884 flyttet Ole Torsen Ringsby og kona Olea til Veststua Trosterud. Samme år flyttet Markus og Karoline til Ringsby. I 1887 fikk Ole forpaktningkontrakt på Veststua. Ole Thorsen Ringsby var skogfullmektig for Anker og O.A. Stang.

Ole Thorsen Ringsby f. 1828 på Oppstua Ringsby d. 1912

Foreldre Tor Hemmingsen og Mari Eriksdatter

Gift i 1861 med Olea Johansdatter Ous f. 1835 d. 1920

Barn:

1. Maren Augusta f. 1861 d. 1953, gift med Karel Trandem på Tømte i Blaker
2. Johan f. 1863 d. 1946, bodde på Østtukun, gift med Hanna Høgebøl
3. Thor f. 1866 d. 1951, bodde på Bøen, gift med Anne Andreasdatter f. 1865
4. Hemming f. 1869 d. 1935, bruker på Veststua Trosterud
5. Olaf f. 1871 d. 1935, Solheim (Grensen)
6. Anne f. 1874 d. 1949, gift med Johan Trandem
7. Mari f. 1874 d. 1875
8. Mari f. 1877 d. 1967, gift med toller Nils Karlsson i Bottner

Sønnen Hemming overtok etter foreldrene. Hemming var skogfullmektig for O.A. Stang på Nes, sammen med sønnen Rolf.

Hemming Olsen Ringsby f. 1869 d. 1935
Gift i 1897 med Marianne Pamela Andreas-

datter Kjernmoen f. 1874 d. 1941

Barn:

1. Olea f. 1898 d. 1986, gift med Hilding Nilsson, bodde på Sagbakken i Bøn
2. Rolf f. 1899 d. 1991, skogfullmektig, gift med Ida Fritjofsson. Bodde på Tangen i Bøn
3. Ole f. 1902 d. 1985, bodde på Veststua
4. Annie f. 1904 d. 1986, gift med Georg Kunell i Langvassdalen i Sverige.
5. Andreas f. 1906 d. 1982, gift med Ruth Persson fra Gate i Bottner
6. Thor f. 1909 d. 1966, gift med Ingeborg Høgenes. Bygde hus på Løvstad
7. Mari f. 1913 d. 1994, gift med Bengt Lundell i Østervallskog og bodde her

Disse bodde på Veststua da folketellingen ble tatt opp i 1900

Lovise Augustdatter f. 1886 i Sverige, barneoppasserske og husstell

Ole Andreassen (bror til Marianne) f. 1877, snekker og tømmerkjører

Ole og Hansine Ringsby var de neste som bodde på Veststua Trosterud. Ole reiste til Canada i 1926 og kom tilbake til Trosterud i

1938. Ole og Hansine bodde først Neri (Morastua), men flyttet Oppi da Thor og Ingeborg flyttet til Løvstad i 1946. Ole arbeidet på jorda og i skogen, og fra slutten av 1950-åra kjørte han gravemaskin.

Ole Ringsby f. 1902 d. 1985

Gift med Hansine Skogheim fra Nybru f. 1920

Barn:

1. Hemming f. 1942, gift med Anni Norum på Bjørkelangen. Bor på Bjørkelangen.
2. Liv f. 1949, gift med Raimo Haglund (skilt)

Olea og Hilding Nilsson med barna Lars f. 1923 og Thora Mariane f. 1924, bodde Neri i noen år på 1930-tallet. Ragnhild, Hjørdis og Bård Dahlum bodde Neri i noen år før de flyttet til Elverud i 1953.

Etter Ole Ringsbys død i 1985, bodde Hansine Oppi til 1993, da hun flyttet Neri. Skogsbestyrer Ola Nygaard og Anita Lykkja flyttet inn Oppi og bodde her til 1. mai 2004. Sønnen Elias ble født i 2000. Huset er i dag leid bort.

SØNDRE TROSTERUD

(Husa)

Dette søndre bruket på Trosterud er kalt Husa. Bruket er på ca. 50 mål og brukes nå sammen med de andre Trosterud-brukene. Andreas og Otto drev gårdsbruket her til begynnelsen av 1960-åra. I 1977 ble tunet med hus fradelt, og jordveien ble lagt til Flaten-Trosterud (se bnr. 11).

I vest grenser Husa til elva og i sør til grensen mot Sverige. I øst er det et lite jorde nord for Solheim, mellom den gamle og den nye veien.

Husa her i dag er bygd omkring 1910. Et lite hus sør på jordet ble revet i 1960-åra. Dette ble satt opp da det nye våningshuset

ble bygd. Det gamle huset sto antakelig der den gamle butikken står i dag. Butikken ble satt opp i 1950-åra og ble nedlagt midt på 1970-tallet.

Låven sto vest for bakken og i nord-sør, med låvebrua langt nord. Stall og fjøs lå vegg i vegg, ikke i hver sin ende, som var vanlige. I dag står bare fjøsdelen igjen. Låven ble revet i slutten av 1980-åra. I sør er det uthus med vogn- og vedskjul. Det gamle stabburet står nordvest for våningshuset. Sør for vognskjulet var det revefarm før siste krig.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|-------------|--------|----------|--------|-------|--------|--------|
| 11802 | 1 | 4 | | 8 | | |
| 1835 | 3 | 4 | | 4 | 12 | 2 |
| 1865 | 2 | 4 | | 4 | | |
| 1875 | 2 | 2 (kuer) | 1 | | | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter | Grasfrø (skålpund) |
|------------|-------|-----|------|-------|---------|--------------------|
| 1835 | | 1/8 | 1/2 | 8 | 3 | |
| 1865 | 1/8 | 1/2 | 1/4 | 5 | 2 | |
| 1875 | | 1/2 | 1/2 | 6 | 4 | 12 |

1802: Utsæd 5 t. korn.

Brukere

Halvor Johannesen brukte denne delen av Trosterud i 1801. I 1810 opprettet Carsten Tank bygselskontrakter med Halvor Johannessen på en tredjepart av Trosterud. I 1815 og 1819 fikk Halvor kontrakt for tre nye år av Carsten Tank. Halvor bodde trolig her til

ut i 1820-åra. Han bodde på Haukenes noen år før han døde i 1844.

Halvor Johannessen f. ca. 1764 d. 1844

Gift med Kristine Olsdatter f. ca. 1764

Barn i 1801:

Kristine f. 1791

Tjenestefolk i 1801

Halvor Torkildsen 28 år

Kari Halvorsd. 22 år

Jørgen Torkildsen 27 år Gevorben soldat og skredder.

Halvor ble etterfulgt av Erik Olsen, som var leilending på Husa fra midt på 1820-tallet til midt på 1850-tallet. Han er nevnt på Jovallbråten i Rødenes omkring 1850. Familien emigrerte til USA.

Erik Olsen f. 1795 på Flatabråtan

Foreldre Ole Eriksen og Marte Ingevaldsdatter

Gift i 1819 med Anna Larsdatter Steinby

Barn:

1. Andreas f. 1820

2. Anne Kirstine f. 1823

3. Pernille f. 1825, gift med Johannes Brynildsen, Trosterud

4. Maren f. 1827 d. 1829

5. Olea f. 1829

6. Maren f. 1832

7. Elisabeth f. 1835

8. Joab f. 1840

9. Berte f. 1826, uekte barn med Berte Eriksdatter Sundsrud

Dattera Pernille giftet seg med Johannes Brynildsen, og de flyttet hit i 1845. Johannes bodde på Eikestan og Tårnby før han giftet seg med Pernille og ble leilending på Trosterud.

Johannes Brynildsen f. 1822 på Kirkerud d. 1882

Foreldre Brynild Mikkelsen Kirkerud og Berte Bryntesdatter

Gift i 1845 med Pernille Eriksdatter Trosterud f. 1825

Barn:

1. Beate f. 1846

2. Erik f. 1848 d. 1856

3. Olava f. 1851

4. Andreas f. 1854

5. Erik f. 1857, Trosterud

6. Johan f. 1860

7. Maren f. 1863

Forpaktningkontrakt

I 1887 inngikk P. Anker forpaktningkontrakt med Pernille Eriksdatter, som nå hadde vært enke i fem år. Den årlige avgiften for bruk av gården var 54 kr. I tillegg kom de årlige skatte, unntatt herredsskatte. Gården skulle brukes forsvarlig og ikke forringes på hus og jordvei. Halm og annet fôr måtte ikke selges eller bortføres, og all gjødsel måtte brukes på eiendommen. Forpakteren skulle føre nøye tilsyn med skogen og påse at det ikke ble brent bråte eller lyng og at det ikke ble foretatt noen uberettiget hogst i skogen. Dersom noe slikt skulle skje, måtte hun straks melde fra om dette til eieren eller hans fullmektige, hvis hun ikke selv ville stå som gjerningsmann. Forpakteren var forpliktet til å utføre all slags arbeid på eiendommen, for samme betaling som andre arbeidere i bygda fikk for samme slags arbeid. Nødvendige materialer til vedlikehold av husa og gjerder kunne forpakttersken hente i skogen etter utvisning, slik at hun ikke hogg eller skadet noe ferskt eller voksende tre av furu eller gran uten eierens tillatelse. Til brensel skulle hun bruke avfall, og i mangel av dette kunne hun bruke or eller bjørk. Såkalte innerster, enkelte eller flere personer, måtte ikke tas inn i huset uten eierens tillatelse (kontrakt tinglyst 18.11. 1887).

Sønnen Erik Johannessen overtok etter Pernille, og han bodde her til han døde i 1929.

Erik Johannessen f. 1857 d. 1929

Gift i 1883 med Lovise Andersdatter f. 1858 d. 1926

Barn:

1. Johannes f. 1884 d. 1947, bodde på Husa, ugift
2. Anders f. 1886, til USA i 1910
3. Paulinius f. 1887, til USA i 1910, kom tilbake til Rømskog (se Flaten/Nes)
4. Oskar f. 1889, til Elofsbyn i Töcksmark
5. Emil f. 1890, til USA
6. Birger f. 1892, til Kroken i Östervallskog
7. Andreas f. 1894 d. 1973, bruker på Husa (etternavn: Eriksen)
8. Otto f. 1896 d. 1969, bodde på Husa
9. Borghild Marie f. 1898 d. 1912
10. Knut f. 1903 d. 1979, til Tollesbyn Koppom

Andreas ble neste bruker på Husa. Brødrene Johannes og Otto bodde også her. Andreas bodde noen år i Sverige før han overtok Husa. Andreas og Otto drev gårdsbruket her til begynnelsen av 1960-åra. Sønnen Erik Eriksen fikk skjøte på tun og hus i 1977 (se bnr. 11). Erik fikk dette vederlagsfritt imot at jordveien gikk tilbake til Flaten-Trosterud.

Andreas Eriksen f. 1894 d. 1973

Gift i 1926 med Jenny Eugenia fra Töcksfors f. 1900 d. 1980

Barn:

Erik f. 1927 d. 1990, gift med Gerd Linken Sørhol, bodde i Oslo (se bnr. 11)

ØSTSTUA TROSTERUD

Bruket grenset i sør mot Veststua langs bekken, i øst til skogen, og i vest var den gamle rikseien delet mot Veststua. Bruket hadde

også noe jord i Østdalen og en mindre teig i dalen øst for Trosterud skytebane.

Bruket var på ca. 40 mål.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|----------|--------|-------|--------|--------|
| 1802 | 1 | 4 | | 8 | | |
| 1835 | 2 | 2 | | 4 | 8 | 1 |
| 1865 | 2 | 7 | | 7 | | |
| 1875 | 2 | 5 (kuer) | 1 | 5 | | 1 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|---------------|---------------|---------------|-------|-------|----------------|
| 1835 | | $\frac{1}{8}$ | $\frac{1}{4}$ | 4 | 2 | |
| 1865 | $\frac{1}{8}$ | $\frac{1}{2}$ | $\frac{1}{4}$ | 7 | 2 | |
| 1875 | $\frac{1}{4}$ | $\frac{1}{2}$ | $\frac{3}{4}$ | 5 | 3 | $\frac{1}{48}$ |

1802: 5 t. utsæd korn

1875: 20 skålpund grasfrø

I dag står bare låven igjen på Øststua, og det er innredet korntørke her. Det var stall i vest og fjøs i øst. Fra fjøset og sørover var det vedskjul, vognskjul og grisehus. Dette ble revet sammen med låvebrua i begynnelsen av 1950-tallet. Stabburet lå sør for veien til Løvstad. Våningshuset sto litt øst for veien fra Veststua, der den når riksveien. Huset ble revet 1948/49. Sør for våningshuset lå jordkjelleren.

Brukere

Stener Torsen bodde på denne delen av Trosterud fra 1786 og til han døde i 1834. Stener var født på Flaten, og han bodde på nordre Askerud et par år før han kom til Trosterud.

I 1810 opprettet Carsten Tank bygselkontrakt med Stener. Det ble opprettet ny kontrakt for tre år i 1819.

Stener Torsen f. 1755 på Flaten d. 1834
Foreldre Tor Stenersen og Hille Kristoffersdatter fra Vest-Tukun

Gift i 1783 med Kirsti Rasmusdatter

Barn:

1. Jørgen f. 1784, leilending på Trosterud
2. Torkild f. 1787 d.1787
3. Tor f. 1788 d. 1789
4. Marte f. 1790
5. Helvig f .1793
6. Anne f. 1797 d. 1814
7. Tor f. 1800
8. Halvor f. 1804 d.1804
9. Ragnhild f. 1805

Skomaker Rasmus Torkildsen 32 år losjerte her i 1801.

Sønnen Jørgen Stenersen overtok som leilending etter foreldrene og bodde her til han døde i 1875.

Jørgen Stenersen f. 1784 på Nordre Askerud d. 1875

Gift i 1810 med Ragnhild Olsdatter

Barn:

1. Berte f. 1812 d. 1813
2. Halvor f. 1814, leilending på Trosterud

Sønnen Halvor overtok Øststua etter foreldrene og bodde her til 1857. Familien flyttet da til Tørnby, hvor Halvor døde i 1893.

Halvor Jørgensen f. 1814 d. 1893

Gift 1. gang i 1836 med Marte Andersdatter Trandemsætra

Gift 2. gang i 1842 med Berte Jørgensdatter Trosterud

Barn:

1. Anne Kirstine f. 1836
2. Markus f. 1843
3. Tea f. 1847
4. Anne Rebekka f. 1849
5. Johan f. 1852
6. Josephine f. 1855
7. Sophie f. 1858
8. Anne Kirstine f. 1861 d. 1867

Eldste datter Anne Kirstine giftet seg med Andreas Torsen, og de overtok bruken av Øststua Trosterud. Andreas var bror til Ole Thorsen Ringsby, som flyttet fra Ringsby til Veststua Trosterud i 1884.

Andreas Torsen f. ca. 1826 d. 1871

Gift 1. gang med Anne Kirstine Halvorsdatter Trosterud f. 1836 d. 1860

Gift 2. gang med Maren Svendsdatter f. 1843 i Rødenes

Barn:

1. Martinius f. 1858 (vokste opp hos Ole og Olea Ringsby på Veststua)
2. Theoline Elise f. 1864
3. Sabine Mathilde f. 1865 d. 1879
4. Emil Haldor f. 1868, brukte Øststua Trosterud

Tjenestefolk i 1865

Tjenestegutt Tøger Kristiansen, 29 år fra Rødenes

Tjenestejente Karen Rasmussdatter 21 år fra Rødenes

Andreas Torsen døde i 1871, og Maren Svendsdatter giftet seg igjen i 1875 med Karl Eriksen Kaldin fra Järnskog sogn i Sverige. Karl Eriksen Kaldin er nevnt på Kurøen i 1868, og han bodde i Östervallskog for han kom til Trosterud i 1875. I 1876 fikk Karl Eriksen forpaktningkontrakt på Øststua mot en årlig avgift på 13 spesiedaler 60 skilling.

Karl Eriksen Kaldin f. 1849 i Bøn i Östervallskog (tjenestegutt på Nes i 1865)

Far Erik Andersson Näsåkeren

Gift i 1875 med enke Maren Svendsdatter f. 1843 i Rødenes

Barn:

Andreas Edvard f. 1875

Tjenestefolk i 1875

Olaf Andersen f. 1849 Järnskog sogn. Kristina Pedersdatter f. 1858 i Östervallskog sogn.

Losjerende i 1875

Keisa Andersdatter f. 1840 i Järnskog sogn. Sypike og veverske.

Karl, Maren og sønnen Andreas flyttet til Östervallskog i 1881, og Marens sønn fra

første ekteskap, Emil Haldor Andreassen, overtok Øststua. I 1887 fikk han forpaktningkontrakt av P.Anker. Emil Haldor var nå 19 år gammel. Karl Eriksen flyttet til Fykerud.

Emil Haldor Andreassen var tolloppsynsmann. Han bodde på Trosterud til 1914.

Emil Haldor Andreassen f. 1868 på Trosterud

Foreldre Andreas Torsen Trosterud og Maren Svendsdatter

Gift i 1891 med Selma Andersdatter f. 1871
Barn:

1. Andreas Karel f. 1891 d. 1892

2. Signe Marie f. 1894, gift med Elof Rhøse i Kirkebyn

3. Hilding Arthur f. 1898, gift med Jenny Brudahl fra Ørje

4. Sverre f. 1902, gift med Elvi Alfredsson i Ivarsbyn

5. Anna Margreta f. 1907, gift med Folke Dalen i Norra Ivarsbyn

Tjenestefolk i 1900

Edvard Andreassen f.1877 Sverige, jordbruk og tømmerkjøring. Thea Johansen f. 1880, hus og fjøsstell.

Hilding Arthur og Sverre ble boende på Øststua til de bygde hus på Fredheim og Løvli 1936/37. De flyttet til Eda og Arvika før 1940.

GRENSEN

(Solheim fra 1949)

Matrikkelskyld

1949: 10 øre. Bnr. 5

Olaf Ringsby, sønn av Ole Thorsen Ringsby og Olea Johansdatter på Veststua Trosterud, leide i 1900 noen mål av Mads W. Stang ved grensen til Sverige. Ifølge leiekontrakten datert 12. oktober 1900 skulle Olaf betale en årlig avgift på 150 kr for leie «af en tomt for 49 år». Stedet ble kalt Grensen, og Olaf ble kalt «Olaf på Grensen».

Olaf bygde nytt beboelseshus på Grensen og drev landhandleri her fram til 1. verdenskrig. Det var også poståpneri her i noen år. Olaf Ringsby arbeidet i skogen for Saugbrugsforeningen, som tømmerhogger, tømmermåler og ansvarlig for skogsdriften.

Olaf Ringsby f. 1871 på Ringsby d. 1935
Gift i 1904 med Ingeborg Park fra Ivarsbryn i

Sverige d. 1946

Barn:

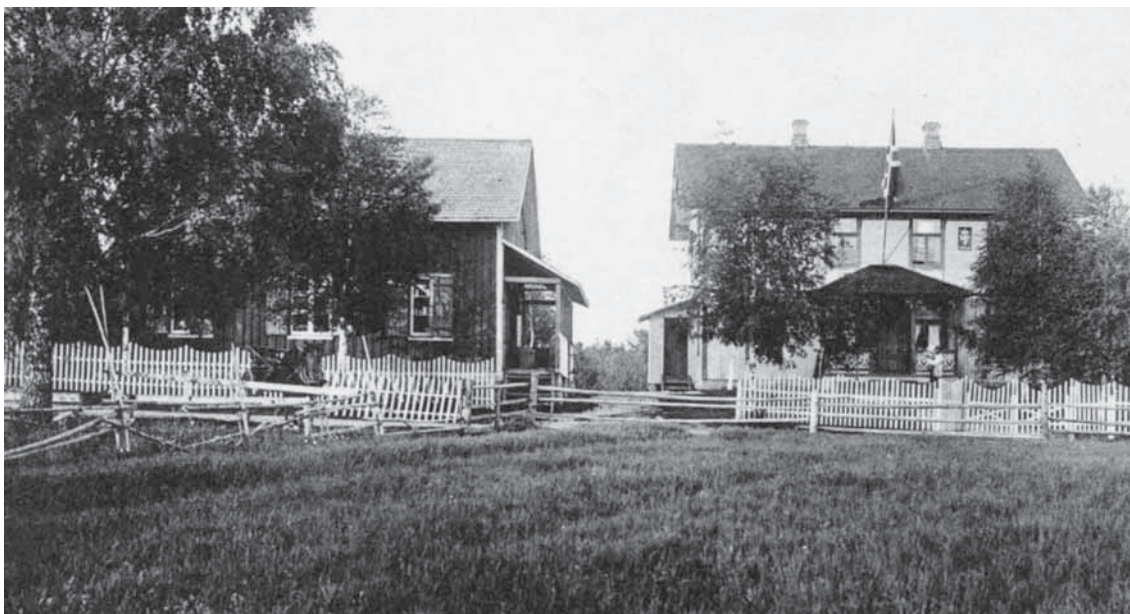
1. Astrid f. 1906, flyttet til Sverige
2. Thora Olivia f. 1907, flyttet til Sverige
3. Marta f. 1911 d. 1935

Grensen ble fradelte Trosterud bnr. 1 i 1949, og den fradelte eiendommen ble kalt Solheim.

Thora Ringsby Andreassen overtok Solheim ved ekspropriasjon. I 1956 solgte hun Solheim til Thomas Stang og Anders Stang for 30 000 kr. I 1966 solgte Thomas Stang sin halvpart til sin nevø Anders Stang for 1000 kr.

Rømskog Tollstasjonen lå her, i den minste av de to bygningene. Stasjonen ble nedlagt i 1959, og Olav Pelsholen fra Grue Finnskog var den siste tollbestyreren.

Husa på Solheim ble revet i 1980-åra.



Olaf Ringsby Landhandleri ca. 1910. Dette ble også kalt Grensen og Solheim. Tollstasjonen til høyre (skilt på veggen), butikken til venstre. Tollstasjonen var først i bygningen til høyre, men ble senere flyttet til Ringsbys landhandel da den ble nedlagt. (Prospektkort eier Hemming Ringsby).



Enger på 1950-tallet. (Foto: John Flaten).

ENGER

Enger ligger nord for Trosterud, og Enger var husmannsplass under Trosterud fra midt på 1700-tallet. Enger er avmerket som husmannsplass på kartet fra 1795. Grensen mellom Enger og Øststua gikk 70-80 m nord for låven på Øststua og rett østover til skogen, hvor det var gjerdet.

Våningshuset på Enger er fra 1800-tallet. Av uthusa er bare fjøset igjen, og det er omgjort til slakteri for jaktlaget. Vest for fjøset lå låven med låvebru og to høygolv. Stal-

len lå lengst vest. Låven ble revet i slutten av 1980-åra. Nord for gårdsplassen i øst-vest lå vognskjul og vedskjul. Det var smie øst mot skogen like ved Lykketjernet. Sommerfjøset lå ned mot hovedveien.

Enger hadde 30-40 mål dyrket mark.

Jorda på Enger brukes i dag under Trosterud.

Det lå et tjærebrenneri 100-150 m nord-øst for gårdsplassen.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer |
|-----------|--------|----------|-------|
| 1865..... | 1 | 3 | 5 |
| 1875..... | 1 | 3 (kuer) | 6 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter | Grasfrø (skålpund) |
|------------|-------|-----|------|-------|---------|--------------------|
| 1865 | 1/8 | 1/4 | 1/4 | 3 | 2 | |
| 1875 | 1/8 | 3/8 | 1/2 | 3 1/2 | 3 | 5 |

1875: 5 skålpund grasfrø

Husmenn og leilendinger

Sten Knutsen bodde på Nes og Kudalen før han kom til Enger omkring 1770. Omkring 1780 flyttet han til Oppstua Ringsby.

Sten Knudsen f. 1731 på Trosterud d. 1804
Foreldre Knut Stensen og Marte Larsdatter
Uekte barn Rasmus f. 1761. Mor Marte Brynildsdatter
Gift i 1764 med Åse Kristensdatter

Barn:

1. Kristine f. 1766 d. 1772
2. Ole f. 1768
3. Jørgen f. 1770
4. Kristine f. 1774
5. Marte f. 1777
6. Knut f. 1780

Halvor Mortensen var husmann med jord på Enger fra ca. 1790 og til han døde i 1801. Han hadde tidligere bodd på Tårnby og



Ester Flaten foran sommerfjøsset på Enger i begynnelsen av 1970-åra. (Foto: Per Erik Nilssen).

Haugen og Nesplass i Trøgstad før han kom til Enger.

Halvor Mortensen f. ca. 1733 på Nybru d. 1801

Foreldre Morten Andersen Nybru og Kari Knutsdatter

Gift i 1767 med Jøran Rasmusdatter f. ca. 1740

Barn:

1. Morten f. 1768
2. Ingebor f. 1770
3. Halvor f. 1771
4. Berte f. 1775
5. Kari f. 1778
6. Jørgen f. 1782
7. Maria f. 1785, bodde på Enger
8. Torkild f. 1789

Kari Rasmussdatter 60 år, innerst og nyter almisse, bodde her i 1801.

Dattera Maria giftet seg med Hans Torersen, og de var husmannsfolk på Enger til Hans døde i 1823.

Hans Torersen f. ca. 1783 d. 1823

Foreldre Torer Nilsen Ramberg og Kari Hansdatter. Gift i 1807 med Maria Halvorsdatter Enger f. 1785.

Barn:

1. Kristine f. 1810,
2. Johanne f. 1812
3. Jørgen f. 1816 d. 1821
4. Halvor f. 1818 d. 1818

Hans døde 18. mai 1823, og det ble foretatt skifteregistrering på plassen Enger 9. juni samme år. Vurderingsmenn var Erik Olsen Tørnby og Jørgen Olsen Trosterud. Faren til avdøde, Torer Nilsen Ramberg, var også til stede ved skifteregistreringen.

Husdyr

| | |
|-------------------|--------|
| 1 brun hest 11 år | 10 rdl |
| 1 ku kalt Blomme | 9 rdl |

| | |
|----------------------|-------|
| 1 voksen sau | 4 ort |
| 1 voksen sau med lam | 4 ort |
| 1 liten sau | 4 ort |

Med gårdsredskaper og innbo ble boets samlede inntekt vel 43 rdl. Boets gjeld var vel 17 rdl. Den største gjeldsposten var 6 rdl i avgift til gårdeieren statsråd Tank. Videre 4 rdl 2 ort til Jon Torersen Ramberg og 2 rdl 2 ort og 12 skilling til Rasmus Mortensen Trosterud. Fogden Grundt krevde 1 rdl 3 ort og 3 skilling i resterende skatt. Da skifteomkostningene var trukket fra og enken var tilstått begravellesvederlaget på 6 rdl, var det vel 13 rdl igjen til arvingene.

Maria Halvorsdatter giftet seg igjen med Halvor Rasmussen. Halvor var født på Tørnbybråtan, og han bodde på Ringsby og Østtukun før han kom til Enger.

Halvor Rasmussen f. 1797 på Tørnbybråtan d. 1880

Foreldre Rasmus Halvorsen Tørnbybråtan og Ingrid Andersdatter

Gift 1. gang i 1824 med enke Maria Halvorsdatter Enger d. 1825

Ingen barn

Gift 2. gang ca. 1826 med Mari Halvorsdatter Kudalen

Barn:

1. Ingeborg f. 1827, bodde hos faren på Os i 1875, ugift.
2. Maren f. 1829
3. Kristine f. 1834
4. Anne f. 1837
5. Rasmus f. 1840, bodde på Enger

Skiftet etter Maria Halvorsdatter ble åpnet 12. september 1825 og avsluttet 24. juli 1826.

Det ble holdt auksjon over løsøret 22. oktober 1825, og det innbrakte vel 90 rdl. Samlet gjeld utgjorde vel 41 rdl. Her kan nevnes at de umyndige døtrene Kristine og Johanne hadde krav på arv etter faren Hans

Toresen, hver 3 rdl 1 ort 14 skilling. Videre resterende skatter på 3 rdl, hele 15 rdl i gjeld til Tor Stenersen Trosterud og 6 rdl til gårdeieren statsråd Tank. Vi ser også at Berger Engen skulle ha 4 ort for likkista. Da skifteomkostningene var trukket fra, ble det 37 rdl igjen til deling mellom enkemann og barn.

Da folketellingen ble tatt opp i 1875, var Halvor 78 år, men står fortsatt oppført som «husfader, gårdbruker og leilending». Yngste sønn Rasmus Halvorsen «hjelper faderen» står det i folketellingen. I 1876 fikk Rasmus forpaktningkontrakt på «Parcellen Enger» mot en årlig avgift på 6 spesiedaler.

Rasmus Halvorsen f. 1840 d. 1937
Foreldre Halvor Rasmussen og Mari Halvorsdatter

Gift i 1871 med Lisa Andersdatter fra Östervallskog i Sverige f. 1845 d. 1911

Barn:

1. Marianne f. 1872, gift med Haldor Eriksen Ringsby, bodde i Östervallskog
2. Augusta f. 1874, gift med Johan Eriksen Nedstua Ringsby
3. Halvorine f. 1876, ugift, flyttet til Östervallskog i 1944
4. Ole f. 1878, ugift, flyttet til Östervallskog i 1944

5. Christine f. 1881, gift med Arvid Vik, Rommenäs i Östervallskog

6. Anders f. 1885, til USA

7. Teoline f. 1887

I 1945 kom Ola Esaiasson med familie fra Mellom-Flaten til Enger.

Ola Esaiasson fra Langvassdalen i Sverige f. 1872 d. 1960

Gift med Anne Andreasdatter Flaten fra Mellom-Flaten f. 1875 d. 1909

Barn:

1. Elof f. 1903 d. 1985
2. Olaf f. 1908 (tok navnet Flaten)

Sønnen Olaf overtok bruken av Enger etter foreldrene.

Olaf Flaten f. 1908 d. 1967

Gift med Ester Bjørklund fra Hemnes f. 1907 d. 2001

Barn:

John f. 1942, gift med Aud Fæø fra Namsos. De bor nå i Askim.

John Flaten leier nå Enger som feriested.

OS

På slutten av 1700-tallet ble det ryddet en husmannsplass ved elva ut fra Rømsjøen. Plassen fikk navnet Os etter beliggenheten nær oset. Familienavnet knyttet til plassen skrives Ous.

Nytt våningshuset ble bygd midt på 1920-tallet, og det er senere blitt restaurert. Sidebygningen er kanskje like gammelt som

plassen. Låven hadde tidligere fjøs i østenden, og sør for dette lå grisehuset. Ned mot elva ligger skjul, stabbur og jordkjeller.

Os er på ca. 45 dekar dyrket mark og 25 dekar utmark.

Jordet øst for husa mot Oshagan har trolig ligget til Os tidligere. Jorda brukes nå under Trosterud, og husa er utleid.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Griser |
|-----------|--------|----------|--------|-------|--------|
| 1865..... | 1 | 5 | | 5 | 1 |
| 1875..... | 1 | 4 (kuer) | 1 | 5 | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygge | Havre | Poteter | Grasfrø (skålpund) |
|------------|-------|-----|-------|-------|---------|--------------------|
| 1865 | ¼ | ¼ | ⅛ | 4 | 2 | |
| 1875 | ⅛ | ⅜ | ½ | 5 | 4 | 8 |



Os med utsikt nordover. Ny vei kom i 1958. (Prospektkort).



Stua på Os i 2006. (Foto: Anders Stang).

Husmenn og leilendinger

Den første vi kjenner på Os er Gulbrand Jonsen og Kari Larsdatter, som bodde her på slutten av 1700-tallet.

Gulbrand Jonsen f. ca. 1717 på Flaten d. 1801

Foreldre Jon Andersen Flaten (Sukken)

Gift i 1747 med Kari Larsdatter Sundsrud d. 1797

Barn:

1. Jøran f. 1749, gift med Nils Eriksen
2. Kristense f. 1752, gift med Paul Paulsen
3. Elias f. 1755, bodde på Os i 1801
4. Kari f. 1760, bodde på Os
5. Marte f. 1763
6. Berte f. 1770, gift med Torkel Halvorsen

Kari Larsdatter døde i 1797, og arveskiftet ble åpnet 15. januar i 1798. Registreringen av boet viste en inntekt på 7 rdl 1 ort 10 skilling. Det var ingen gjeld. Tatt i betraktning

«boets ubetydenhet» ble det ikke beregnet noen skifteomkostninger, og de vel 7 rdl ble delt mellom enkemann og barn.

Dattera Kari giftet seg med Jørgen Halvorsen, og de overtok som husmannsfolk på Os i 1798.

I folketellingen 1801 er Jørgen kalt husmann med jord.

Jørgen Halvorsen f. 1759 på Flaten d.1805

Foreldre Halvor Pedersen Flaten og Jøran Torkildsdatter

Gift i 1789 med Kari Gulbrandsdatter Os f. 1760

Barn:

1. Kristian f. 1789, bodde på Trosterud i 1830
2. Kristine f. 1791
3. Torkild f. 1794
4. Gulbrand f. 1796
5. Jøran f. 1799
6. Halvor f. 1803, bodde på Trosterud i 1839

Det bodde flere her i 1801

Elias Gulbrandsen, Karis 46 år
 Marthe Halvorsdatter, Jørgens søster 25 år
 Jørgen Eriksen, Martes barn 3 år
 Syver Nielsen 72 år, Kari Larsdatter 74 år
 og Eli Mikkelsdatter 65 år var ugifte om-
 vandrende fattiglemmer.

Sønnen Halvor Jørgensen var husmann på Trosterud i 1839, trolig på Os, da det ble skiftet etter hans kone «husmandskone Marte Andersdatter». Vi vet ikke mer om denne familien.

Hans eldre bror Kristian Jørgensen bodde på Os omkring 1830. Han flyttet mye, og vi vet at han bodde på Bøen 1809-12, på Tårnby i flere år før han kom til Moen i 1820-åra. Etter noen år på Os, kom han til Fallet og Østtुकun, og ifølge kirkeboka døde han på Fallet i 1849.

Kristian Jørgensen f. 1789 d. 1849
 Foreldre Jørgen Halvorsen og Kari Gulbrandsdatter
 Gift i 1818 med Ingeborg Knutsdatter Tårnby
 Barn:
 1. Jørgen f. 1818
 2. Marte f. 1821
 3. Kristine f. 1823
 4. Ole f. 1828
 5. Karen f. 1830
 6. Ole f. 1834
 7. Helene f. 1836
 8. Anne Marie f. 1839 d. 1840
 9. Markus f. 1844

Johan Halvorsen bodde på Os fra midt på 1830-tallet til han døde i 1862. Husmannskontrakten med eierne Wiel og Anker ble tinglyst i 1836. Den årlige avgift på 10 spdl skulle være betalt innen utgangen av november måned, med halvparten til hver av eierne.

Johan Halvorsen f. 1807 på Hagan d. 1862
 Foreldre Halvor Evensen Hagan og Berte Evensdatter
 Gift i 1834 med Anne Olsdatter Flaten f. 1811 d. 1887

Barn:
 1. Olea f. 1835
 2. Bolette f. 1838
 3. Halvor f. 1841 d. 1909, husmann på Os
 4. Magnus f. 1844
 5. Ole f. 1848 d. 1930
 6. Caroline Augusta f. 1851 d. 1852
 7. Carelius f. 1853 d. 1855

Johan døde i 1862, og enke Anne Olsdatter fikk fornyet kontrakten året etter. Sønnen Halvor Johansen bodde på plassen sammen med mora, og i 1876 fikk Halvor husmannskontrakt på Os mot årlig avgift 10 spdl og pliktarbeid. Ifølge kontrakten skulle husmannen og hans hjemmeværende barn straks etter tilsigelse utføre det arbeidet de ble anvist, for samme betaling som de andre oppsitterne på Rømskogen fikk. Oppsyn med skogen ble også understreket i kontrakten. Husmannen skulle påse at det ikke forekom skjødesløs bruk av ild i skogen og at det ikke ble foretatt noen uberettiget hogst. Han måtte straks melde fra om dette til eieren eller eierens fullmektig, hvis han ikke selv ville stå som gjerningsmann.

Men året etter kjøpte Halvor Kopperudsetra, hvor han drev handel. I 1891 flyttet han til Lia.

Halvor Johansen f. 1841 på Os d. 1909
 Foreldre Johan Halvorsen og Anne Olsdatter f. 1811 i Rømskog
 Gift i 1872 med Ellen Sofie Brynildsdatter Gløtta f. 1845 i Setskog
 Barn:
 Ingeborg Augusta f. 1873

I 1875 bodde Halvor i Setskog sammen med kone og barn. Vi vet ikke hvor lenge de

oppholdt seg i Setskog. De som bodde på plassen var Halvors mor Anne Olsdatter, som nå var 64 år og står oppført som føderådskone i folketellingen. Det bodde tre andre sammen med Anne på Os da folketellingen ble tatt opp. Det var tjenestegutt Anders Nilsen f. 1859 i Skillingmark i Sverige, og skogsarbeider Ole Johansen f. 1848 i Rømskog og hans kone Netta Svendsdatter f. 1855 i Setskog. Den ene kua på Os tilhørte Ole og Netta.

Markus Jørgensen og Kirstine Torsdatter bodde på Os fra 1878 til 1920. Markus var født på Sør-Tukun 1838, og han bodde her til 1866. Markus og Kirstine var så på Djurskog i Östervallskog 1867-69, på Sandem 1870-73 og på Nedre Moen, før de kom til Os i 1878. I 1878 fikk Markus Jørgensen Tukken forpaktningkontrakt på Os mot årlig avgift 49 kroner. Pliktarbeid er ikke nevnt i kontrakten.

Markus Jørgensen f. 1838 på Tukun d. 1920
Foreldre Jørgen Rasmussen Tukun og Kristine Hansdatter
Gift i 1866 med Kirstine Torsdatter Ringsby f. 1842 d. 1880 i barseng

Barn:

1. Theodor Julius f. 1866
2. Johan Olaf f. 1869, til USA 1892 tilbake 1920. Bodde på Nybru og senere i Sverige.

3. Caroline Marianne f. 1872, gift med skredder Nils Johansen, Ørje
4. Teoline f. 1874, gift med møller Nils Olsen fra Rommenäs
5. Andreas f. 1877, bodde på Os
6. Hemming f. 1880 d. 1881

Sønnen Andreas Ous overtok bruken av Os.

Andreas Ous f. 1877 d. 1962
Gift med Kristiane Sletten fra Vestsida f. 1878 d. 1940

Barn:

1. Truls f. 1914 ugift d. 1993
2. Jørgen f. 1915 ugift d. 1993
3. Erling f. 1922, gift med Dagny Eriksson fra Boda i Sverige f. 1922 d. 1991. De bodde en tid på Nybru før de flyttet til Os.

Sønnen Erling overtok som forpakter på Os og bodde her til han døde i 1996.

Erling Ous f. 1922 d. 1996
Gift med Dagny Eriksson fra Boda i Sverige f. 1923 d. 1991

Fra 1996 ble Os leid bort til Edel og Gunnar Diskerud, som hadde hester her. De flyttet herfra i år 2000, og Os er siden leid ut som feriested.



Trosterud skole i 1927. Fra venstre: Lærer Paul Høitorp, Truls Ous, Eilert Skau, Maren og Ruth Ringsby, Mari Ringsby, Hansine Skogheim, Magna Skau og lærer C. A. Holmsen. Sittende foran fra venstre: Jørgen Ous og Ivar Skau.

TROSTERUD SKOLE

Skolestua på Trosterud ble bygd av Kasper Kristiansen omkring 1860, og det var skole på Trosterud til 1939. Barn fra svensk side gikk også på skole her. Det er skolemuseum her i dag.

Trosterud hadde lærer sammen med Haukenes krets, og det var mulighet for overnatting for læreren på Trosterud skole. Vi kjenner ingen lærere som bodde fast på skolen.

I 1860 ble Olaus Olsen Høgenes lærer i Haukenes og Trosterud kretser. Han sluttet som lærer i 1870, og lærer Theodor Olsen ble ansatt i hans sted. Omkring 1880 flyttet han til Ulfsby krets i Rødenes, og Emil Krosby var lærer i Haukenes og Trosterud kretser til 1885. Han flyttet da til Krosby krets i Rødenes.

Lærer Krosby ble etterfulgt av Oluf Martinsen fra Nes på Romerike. Han døde høs-

ten 1893, og etter ham kom Carl Anton Halvorsen. Paul Høitorp overtok i 1921 og virket her til skolen ble lagt ned i 1939.

Beboere

Jens Gulliksen bodde på Trosterud skole 1888-89. Jens bodde i Östervallskog i Sverige før han kom til Trosterud.

Jens Gulliksen (kaldt Gravander) f. 1850 i Skoger prestegjeld

Far Gullik Knutsen Grav i Skoger

Gift i 1888 med Anne Kirstine Olsdatter Myrvoldbråten

Barn:

1. Elen f. 1888

2. Marta f. 1889

3. Gunda f. 1891

Jørgen Martin Johansen bodde på Trosterud skole 1893-94. Jørgen bodde i Høland og Aurskog før han kom til Trosterud.

Jørgen Martin Johansen f. 1860 i Høland d. 1894. Gift i 1885 med Julie Halvorsdatter.

Barn:

1. Ragna Marie f. 1885
2. Alma Konstanse f. 1886
3. Johan Hagbart f. 1892

I tillegg til disse to familiene bodde også Gunhild og Gulbrand Johansen Flaten her til slutten av 1950-tallet, etter at de flyttet fra Nord-Flaten i 1945. Lauman Olsen var trolig den siste som bodde her.

Boliger

Fredheim bnr. 3

Parten med skyld 7 øre ble fradelt bnr. 1 i 1935 og solgt til Hilding Haldorsen Trosterud. I 1952 solgte Hilding Trosterud til Arne Jensen for 11 500 kr.

Arne Louis Jensen f. 1927

Gift med Gunvor Bøhn f. 1930

Barn:

1. Aud f. 1952 (s 79/10)
2. Roger f. 1954, gift med Åse Jensen f. 1956. Bor på Fetsund
3. Arve f. 1956, gift med Lena Johansson f. 1955. Bor i Sverige
4. Frank f. 1958 (se 79/12 og 75/2)
5. Gunbjørg f. 1960, gift med Roar Grindvoll f. 1951. Bor i Oslo

Løvli bnr. 4

Parten ble fradelt bnr. 1 i 1935 med skyld 7 øre, og solgt til Sverre Haldorsen Trosterud. Sverre Trosterud solgte i 1952 til Arne Paulsen for 12 000 kr. I 1982 solgte Arne Paulsen til sønnen Arne Paulsen for 22 700 kr.

Arne Paulsen f. 1950

Samboer Susanne Karlsson f. 1958

Barn:

1. Erik Kristian f. 1991
2. Ida Emilie f. 1993

Arne Paulsen solgte Løvli i 2003 til Vidar Nordby (se 67/7)

Solheim bnr. 5 (se Grensen)

Elverud bnr. 6

Tomta ble skyldsatt i 1949, skyld 1 øre. Bård Dahlum kjøpte senere tomta og bygde hus her. Han drev kafé her.

Bård Sverre Dahlum f. 1915 d. 1973

Gift med Hjørdis Nybro f. 1922 d. 1977

Barn:

Ragnhild f. 1941 (se 66/16)

I 1999 ble huset solgt til Alf Gunnarstad.

Løvstad bnr. 7

Tomta ble fradelt bnr. 1 i 1950, skyld 1 øre. I 1950 fikk Thor Ringsby festekontrakt på denne eiendommen i 99 år for årlig avgift 1 kr.

Thor Ringsby f. 1909 d. 1966

Gift med Ingeborg Høgenes f. 1913 d. 1996

Barn:

Inger f. 1943 (se 68/2)

I 1973 solgte Ingeborg Ringsby bebyggelsen på Løvstad til Anders Stang for 46 000 kr.

I 1972 bygde hun hus på Haukeli bnr. 78 på Haukenes og flyttet dit.

Skogly bnr. 8

Tomta ble fradelt bnr. 1 i 1957, skyld 2 øre. Rolf Fossneset kjøpte denne for 300 kr.

Rolf Fossneset f. 1924

Gift med Mary Grimsrud f. 1927

Barn:

1. Britt Karin f. 1951, gift med Arild Solbrekke f. 1949. Bor i Trøgstad.
2. Jan Erik f. 1954, gift med Grete Delingsby. Bor på Setskog

Sollia bnr. 9

Denne parten ble fradelt bnr. 1 i 1957, skyld 2 øre. Olav Pelsholen kjøpte denne i 1959 for 300 kr og bygde hus her.

I 1961 solgte Persholen til Ole Kristian Solbrekke for 30 000 kr.

Ole Kristian Solbrekke f. 1928

Gift med Edla Arnesen f. 1930

Barn:

1. Arild f. 1949, gift med Britt Karin Fossneset f. 1951
2. Oddmund f. 1952. Bor i Sverige
3. Trond f. 1956. Bor i Sverige
4. Morten f. 1959. Bor i Sverige
5. Jostein f. 1965. Bor i Sverige

Bjørklund bnr. 10

Tomta ble fradelt bnr. 1 i 1976, skyld 1 øre. Thor Granholt kjøpte denne for 8540 kr.

Thor Granholt f. 1951

Gift med Aud Jensen f. 1952

Barn:

1. Hilde f. 1978
2. Ingunn f. 1980

Husa bnr. 11

Parten kalt Husa ble fradelt bnr. 1 i 1977, skyld 2 øre. Dette er tunet på bruket Husa.

Erik Eriksen, sønn av Andreas Eriksen på bruket Husa, overtok dette vederlagsfritt imot at jordveien ble lagt av Flaten-Trosterud. Ved Erik Eriksens død i 1990, gikk hjemmelen over til ektefelle Gerd Linken Eriksen.

Hans-Jakob Sandum kjøpte Husa i 1995.

Hans-Jakob Sandum f. 1929

Gift med Jette Spang f. 1936

Barn:

1. Torbjørn f. 1962
2. Anne-Marie f. 1963
3. Erik Asbjørn f. 1968

Fjellheim bnr. 12

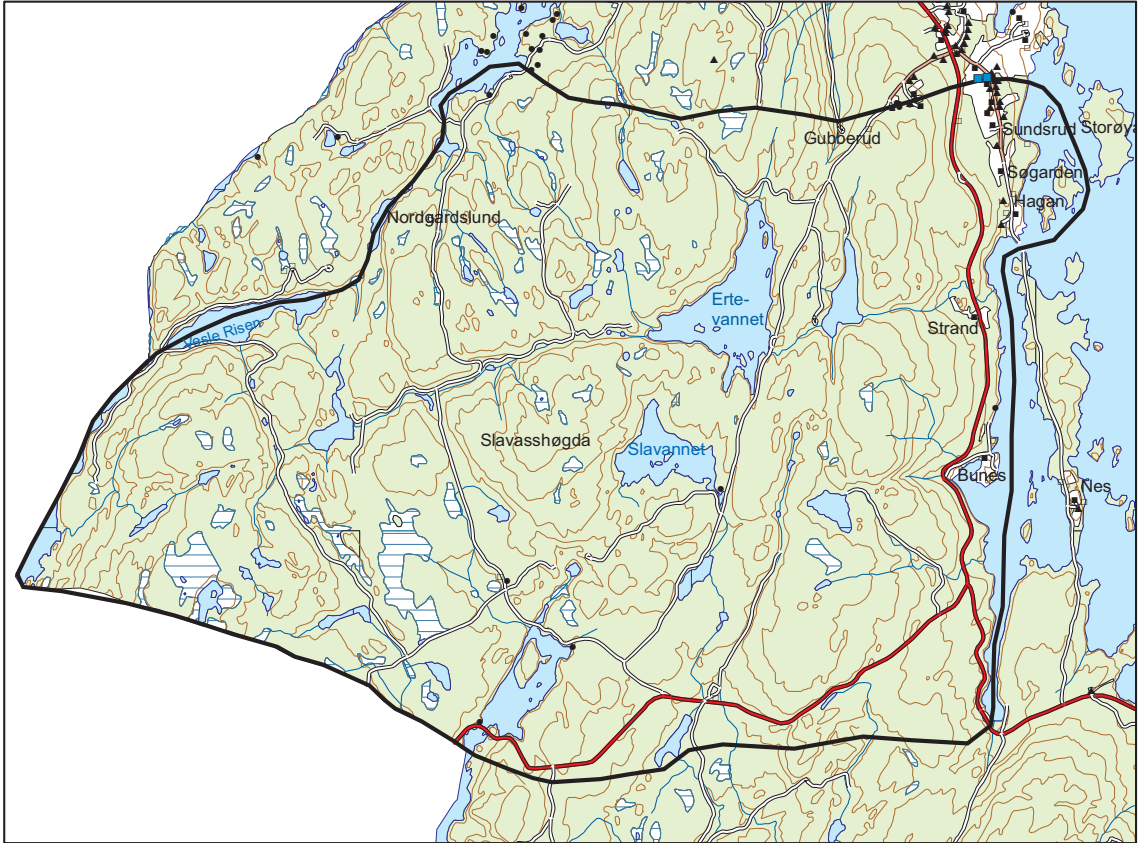
Parten på vel ett mål ble fradelt bnr. 3 i 1981. Arne Jensen solgte denne til Frank Bøhn Jensen for 1000 kr (se 65/2). I 2001 ble Fjellheim solgte til Inger Sofie Hansen.

Frank Bøhn Jensen f. 1958

Gift med Anna Birgitta Alvarsson f. 1961

Barn:

1. Tobias f. 1985
 2. Marius Falch f. 1991
- Alexander f. 2000



SUNDSRUD

Gårdsnummer 66

Matrikkelskyld

1647: 1 ½ skpd tunge

1838: 8 daler 10 skilling

1886: 32, 91 mark

Sundsrud ligger sør i bygda på vestsiden av Rømsjøen. Skillesvika deler til Nes i øst, og dette gamle delet mellom gårdene har gitt navn til vika i Rømsjøen. I nord grenser Sundsrud til Haukenes, i sør i skogen til Flaten og Marker kommune og i vest i skogen til Akershus.

Den gamle veien mot Rødenes er avmerket på kartet fra 1795. Den ble kalt Prestevegen og krysset delet til Rødenes ved Prestebordet. Presten hvilte nok her på vei til Rømskog anneks. Det gikk også vei over Hagasundet og videre forbi Nes. Det ble ferjet over Hagasundet til 1899, da det ble bygd flytebru over sundet. Ferjemannen bodde på plassen Sundet ytterst på Nordneset.

Den gamle riksvei 2 fra Rømskog til Rødenes gikk gjennom Sundsrud. Da behovet for bilveier ble større, ble den nye riksvei 21 bygd langs yttergrensene i øst og sør på Sundsrud. Eierne av Sundsrud ga fri grunn til den nye veien imot vederlagsfri overtakelse av den gamle veien.

Det ligger store skogstrekninger til Sundsrud, og i dag blir Sundsrud brukt som navn på skogeiendommen.

Det var jordveien, rydningen ved sundet, som ga navnet til gården. Navnet Sundsrud uttales både so´nnsru og su´nnsru. Gårdsnavnet ble skrevet Sundtzrud i 1593, Sultzrø i 1626, Sundsrud i 1723 og i matriklene 1838 og 1886.

Gården ble trolig tatt opp i høymiddelalderen eller kanskje allerede i vikingtida. Gården var i bruk etter svartedauen. Det eldste tunet på Sundsrud lå trolig der Søgarden i dag har husa.

Det er funnet et spinnehjul på Søgarden under pløying på jordet sør for tunet. Det var Ole Sundsrud som fant hjulet. Det er registrert en rekke dyregraver i skogen. Mange er avmerket på kartet til Nordre Rømskog Jeger- og Fiskerforening.

Det var trolig selveiere på Sundsrud fram til 1670-80-åra. Utenbygdsboende, for det meste borgere i Fredrikshald, eide så Sundsrud til 1956, da Arnt Christian Astrup overtok gården etter sin far. Arnt Chr. Astrup flyttet til Sundsrud i 1964. Mer om dette i avsnittet om eierne.

Jordbruk og senere skogbruk er grunnlaget for bosetningen på Sundsrud. Nabogården Flaten og Sundsrud hadde fra 1600-tallet den høyeste matrikkelskyld av gårdene i Rømskog, og skogen på de to gårdene må allerede på 1600-tallet ha utgjort en vesentlig del av skylda. Etter skogbrannen på Sundsrud i 1719, da gårdens samlede skyld ble foreslått redusert med 7 ½ lisp tunge, ble den utbrente skogen vurdert til hele 10 lisp tunge, som var en tredjepart av gårdens matrikkelskyld.

Hovedinntektene av tømmerسالget gikk til utenbygdsboende eiere. Skogsdriften ga faste inntekter for familiene på Sundsrud utover på 1700- og 1800-tallet, og folkeøkning og behov for stabil og sikker arbeidskraft til skogsdriften førte til opprettelse av flere leilendingsbruk og husmannsplasser

på Sundsrud. Det er nevnt to brukere på Sundsrud i 1647, og i matrikkelen 1665 står det søndre og nordre Sundsrud. Det var tre brukere i 1665 og fire fra tidlig på 1700-tallet.

På kartet fra 1795 er det avmerket tre Sundsrud-gårder. På den nordre gården var det fire brukere, slik at det var seks leilendinger på Sundsrud da kartet ble tegnet i 1795. Det var også seks leilendinger her da folketellingen ble tatt opp i 1801. I jordbrukstillingen fra 1835 er det fem leilendinger på Sundsrud, og samme antallet er oppgitt i jordbrukstillingen 1845, folketellingene 1865, 1875 og 1900. Regner vi Bunes og Hagan som leilendingsbruk, blir

antallet seks på hele 1800-tallet og fram til fradelingene i 1927. I tillegg til leilendingsbrukene hadde Sundsrud seks husmannsplasser.

I 1927 ble de tre leilendingsbrukene Arstua, Nordstua og Sundsrudhaugen fradelt med jordveien og en liten skogpart. Nordstua og Arstua byttet nå navn til Lønnberg og Krokvoll. Bunes og Hagan ble fradelt i 1933 og 1982. Hovedbølet (bnr. 1) beholdt innmarka på Søgarden og hele Sundsrudskogen, unntatt mindre skogparter som ble lagt til de fradelte brukene.

Bnr.1 er i dag på 32 000 dekar produktiv skog og 5500 dekar annen utmark. Søgarden har 45 dekar innmark.



Sjøli nærmest i bildet. Søgarden Sundsrud og Sundsrudvillaen bak i bildet. (Widerøe 1953).

Folk og husholdninger på Sundsrud

| År | Antall personer | Husholdninger | Selveierfamilier | Leilendingsfamilier | Føderådsfolk | Husmannsfamilier | Tjenestefolk | Losjerende, håndverkere, fattig, andre |
|------|-----------------|---------------|------------------|---------------------|--------------|------------------|--------------|--|
| 1711 | 18 | 4 | | 4 | | | 5 | |
| 1801 | 51 | 9 | | 6 | 3 | 3 | 4 | |
| 1825 | 50 | 11 | | 8 | | 3 | 3 | |
| 1835 | 53 | 8 | | 5 | | 3 | 4 | |
| 1845 | 65 | 8 | | 5 | 5 | 3 | 4 | 11 |
| 1865 | 64 | 9 | | 5 | 1 | 4 | 5 | 1 |
| 1875 | 76 | 9 | | 5 | | 3 | 4 | 18* |
| 1900 | 30 | 7 | | 6 | | 1 | 5 | 3 |

* Bl.a. losjerende jordarbeiderfamilie på 9 personer

Jordbruket

Sundsrud hadde mye dyrkbar jord sammenlignet med de fleste gårder i Rømskog, og gården ble delt mellom mange leilendinger på 1700- og 1800-tallet.

Det ble beitet og setret i skogen, og vi kjenner 10 setrer på Sundsrud. Mye av vinterfôret ble også hentet her. Sauer og geiter blir for det meste fôret om vinteren med «løv og mosegress», hører vi i 1723, og lauvskog er nevnt som fôrsurrogat i 1865. Jordbrukstillinger og arveskifter viser at kornavlingene på de enkelte bruk var små, mens husdyrholdet stort sett var det samme som

på andre gårder i bygda. Det store hesteholdet skyldes skogsdriften. Gården er for en stor del tungbrukt, men frostfri og alminnelig godt dyrket, sier Herredskommissjonen i 1865.

Det er nevnt bekkevern på Sundsrud i 1802.

Landbruksoppgaver

Tallene fra 1665 og 1723 gir et forventet snitt av utsæd og husdyr. Tallene fra 1835 og framover bygger på jordbrukstillinger. Mer om de offisielle tallene i innledningen til boka.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|-----------|--------|-------|--------|--------|
| 1665 | 2 | 6 | 2 | 6 | | |
| 1723 | 2 | 12 | | 16* | | |
| 1802 | 6 | 22 | | 34 | | |
| 1835 | 7 | 23 | | 42 | 25 | 6 |
| 1845 | 10 | 28 | | 72 | 9 | 10 |
| 1865 | 7 | 37 | | 41 | | 1 |
| 1875 | 8 | 32 (kuer) | 11 | 42 | | |

* Sauer og geiter

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Blandkorn | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|-----------|-------|-----|-----------|------|-------|-------|---------|
| 1665..... | | | | | 6 | | |
| 1723..... | | | ¼ | | 9 | | |
| 1835..... | | | | 1 ¾ | 25 ½ | ½ | 15 |
| 1865..... | 1 ¾ | 1 ¾ | | 1 ⅝ | 20 ⅛ | ⅛ | 26 |
| 1875..... | 1 ¼ | 2 ¼ | | 2 ⅝ | 23 ½ | | 22 ½ |

1723: 1 setting lin og hamp

1802: 24. t. korn

1875: 50 skålpund grasfrø

Kornavlinger

Se innledningen til boka

Høyavlinger

1723: 8 lass

1802: 60 lass

1865: 129 skpd

I 1865 hadde Sundsrud 241 mål åker og dyrket eng og 123 mål naturlig eng (mål er vel 1080 m²).

Jordbruksarealet på hele Sundsrud var i 1976 på vel 300 dekar, hvorav 290 dekar fulldyrket.

I 2005 ble det søkt om produksjonstilskudd til 180 dekar fylldyrket areal og 19 dekar innmarksbeite. Alt var leid bort.

Setrer

På kartet fra 1795 er det avmerket to «Sondsrudsætrer» øst for Ertevannet. Dette må være setrene under Søgarden og Arstua.

1. Løkensetra lå vest i skogen sør for Vesle Risen, 8 km vest for gården, og var seter under Søgarden.
2. Tollefsetrene 6 km sør-vest for gården var setrer for Nordstua, Arstua og Haugen. To av setrene ble kalt Engemåsetra og Arstusetra.
3. Kulpesetra 3,5 km sør-sørvest for gården var seter under Søgarden

4. Strandsetra lå 4 km sør-sørvest for gården og var seter under Strand
5. Hagasetra sør-vest for gården var seter under Hagan
6. Framsetrene lå 1,5 km vest for gården var setrer for Nordstua og Haugen.
7. Arstusetra lå øst for Ertevannet, sør for Framsetrene. Det er avmerket seter her på kartet fra 1795.
8. Bunesetra lå 3,5 km sør-vest for gården og var seter under Bunes. Setra er avmerket på kartet fra 1795.
9. Søgardssetra lå øst for Ertevannet. Det er avmerket seter her på kartet fra 1795.
10. Risensetra ved Vesle-Risen var seter under Nordstua.

Husmannsplasser

1. Bunes er nevnt som husmannsplass i matrikkelutkastet fra 1723. Bunes ble leilendingsbruk før 1835 og ble fradelt som eget bruk i 1933 (bnr. 6).
2. Hagan var husmannsplass fra midt på 1700-tallet. Plassen kalles Hage på kartet fra 1795. Plassen ble fradelt i 1982 (bnr. 17).
3. Nordgardslund lå vest i skogen ved Langtjern og var husmannsplass fra ca. 1700. Plassen er nedlagt.
4. Strand er nevnt som husmannsplass i folketellingene 1865 og 1875. Hus og husomtene ble solgt i 1983 (bnr. 18). Jord-

- veien ligger fortsatt til 66/1 og er nå tilplantet.
5. Gubberud vel 1 km vest for Søgarden er nevnt som husmannsplass i kirkebøkene fra 1760-åra. Plassen er ikke nevnt etter 1805 og det er ingen merker etter hus her i dag.
 6. Berget (se side 136).

Skogen

Skogen har betydd mye for livsgrunnlaget på Sundsrud. Skogen ga tømmer til husbygging, ved til oppvarming og matlaging og beite og vinterfôr. Dyregraver viser at folk fra gammelt av også hentet mat i skogen.

Verdien av skogen økte betydelig da det ble mulig å fløte tømmeret ut av bygda og ned til sagbrukene ved Fredrikshald. Utenbygdsboende overtok etter hvert de verdifulle skogeiendommene.

Skogen brant i 1719, og det var nå bare skog igjen til husfornødenheter og litt sagtømmer, kan vi lese i matrikelutkastet fra 1723. For å bevare skogen kunne det ikke hogges mer enn 10 à 12 tylfter årlig. Tømmeret ble fløtet gjennom Sverige ned til sagbrukene på norsk side, med stor bekostning med toll og fosseleie til svenskene, står det matrikelutkastet. Verdien på skogen ble i 1723 vurdert til 10 lisp tunge, som var tredjeparten av gårdens samlede matrikel-skyld.

I 1865 sier Herredskommisjonen at det årlig kunne selges tømmer for 420 spd. Dette var den høyeste summen i bygda.

Nesten hele Rømskog ligger øst for vannskillet og drenerer til Sverige, og det var derfor betydelig salg av tømmer til svenske kjøpere. Men etter at Engebret Sooth hadde bygd kanal ved Otteid, var det mulig å ta tømmeret tilbake til Norge og inn i Haldenvassdraget. Den vestre delen av Sundsrud kunne levere tømmer direkte til Risenvassdraget, som var en del av Haldenvassdraget.

Storparten av tømmeret fra Sundsrud endte derfor hos Saugbrugsforeningen i Halden, enten direkte eller via Sverige. Utdrift av tømmeret foregikk med hest til vassdragene, for deretter å fløtes videre. Det var ikke store bekken som skulle til før det ble bygd dammer som tok vare på smeltevannet.

Fløtingen tok etter hvert slutt; først i bekkene, så i vassdragene og til slutt også i hovedvassdragene. Det ble bygd skogsveier, og Sundsrud har nå 35 km skogsbilveier og 10 km offentlig vei.

Først på 1950-tallet fikk Sundsrud egen tømmerbil. Tømmeret ble kjørt til et nærliggende sagbruk eller til vassdraget, der det ble buntet for så å bli fløtet videre. Etter hvert ble også bilene større og dyrere, og Sundsrud valgte å avvikle ordningen med egen bil omkring 1980. Nå er det tømmerkjøperen som er ansvarlig for transport fra veikanten til sagbruk og fabrikk.

Skogbestyrere

Grindal ble ansatt som forstmester i Sundsrud i 1925. To år etter overtok Ole Jacob Skattum, og han ble i stillingen til 1970. Skattum døde i 1974. I 1929 fikk han også ansvaret for naboeiendommen Flaten-Trosterud Skog. Kontrakt ble nå inngått mellom godseier Ole A. Stang og Interessentskapet Sundsrudskogen i desember 1929.

Skattum skulle ha det driftsmessige daglige overtilsyn og var ansvarlig for å holde driften i skogen gående til enhver tid og skaffe folk til skogsarbeidet, i samråd med godseier Stangs daværende skogbestyrere Rolf og Hemming Ringsby. Til hjelp for sitt arbeid i Stangs skog, skulle Skattum også ha hjelp av Paul Rømuningsneset og en av Ringsbys sønner.

Ansettelse og avskjedigelse av skogarbeidere gjaldt for begge skogseiendommene. Med hensyn til arbeidsprisene for hogst og kjøring, skulle han i begge parters skog sørge for best mulig forhold til arbeiderne,

Om mekaniseringen, kulturarbeid og jakt

(fortalt av Arnt Chr Astrup)

Mekaniseringen i skogen startet ikke før etter krigen. Før den tid var redskapene øks, svans og bue-sag. Barkingen foregikk med barkespade. Tyskerne hadde med seg de første motorsagene, men de var store og tunge og trengte to mann. Det var først da Jobu Junior kom på midten av 1950-tallet at motorsaga fikk sitt gjennombrudd blant tømmerhoggerne. Den ble først brukt til felling og kapping, og etter hvert som sagene ble lettere utover i 1960-årene, ble de også tatt i bruk til kvisting.

I 1960-årene kom barkemaskinene. I den første tiden ble tømmeret barket ved veikanten, dit tømmeret ble kjørt fram. Men det tok ikke lang tid før hele barkeprosessen ble overført til tømmerkjøpernes industritomt. Opphøret av barkingen i skogen var en stor lettelse for skogsarbeiderne.

De første forsøkene på å erstatte hesten med traktor begynte i 1950-årene, men det var først i 60-årene at traktoren for alvor gjorde sitt inntok i Sundsrud. Den første traktoren var en jordbrukstraktor med halvbelter. Maskinene ble stadig større. Utover i 1980-årene kom de avanserte og meget kostbare skogsmaskinene, og Sundsrud solgte i begynnelsen av 1990-årene eget utstyr og innledet samarbeid med skogsentreprenører som nå etablerte seg. Nesten all hogst i Sundsrud foregår nå med innleide skogsmaskiner. Årsavirkningen i Sundsrud på ca. 5000 m³ gjør en slik skogsmaskin unna på en drøy måned. Sundsrud har fram til i dag brukt firmaet Holth Skogsdrift AS fra Rømskog.

Hestekjørere og tømmerhoggere

Etter krigen ble det stort behov for tømmer. Etter-spørsel etter arbeidskraft ble tilsvarende stor, for mekaniseringen i skogen hadde ennå ikke begynt. Det ble drevet på den gamle måten, og skogsdriften foregikk bare om vinteren. Forstmester Skattum fortalte at på det meste var det 50 hestekjørere og 150

hoggere i Sundsrud og Flaten-Trosterud. Mange av hestekjørerne hadde småbruk i bygda, men det var også mange kjøpere og tømmerhoggere fra bygdene omkring. Det var spesielt mange fra Odalsbygdene.

Men med den økende mekaniseringen sank behovet for arbeidskraft. Da Arnt Astrup overtok i 1964, var det 25 mann i arbeid gjennom vinteren. Men forholdene endret seg raskt de neste 30 årene, slik at det før 1990 bare var et arbeidslag på ca. 5 ansatte igjen. Etter at skogsmaskinene overtok for fullt etter 1990, ble arbeidsstokken redusert til én mann, og lassbæreren ble solgt. Klemet Haukenes ble igjen alene. Han begynte i Sundsrud da han var konfirmert, og han ble der til han fylte 67 år i 2004. Klemet mottok H.M. Kongens fortjenstmedalje for sin innsats i skogen og i samfunnet for øvrig.

Kulturarbeid

Til langt på 1900-tallet var det spredt hogst, og det var viktig å påse at det ble grobunn for nye planter mellom de gjenstående trærne. I 30-årene ble man klar over at forholdene for spireprosessen ville bli vesentlig bedre dersom det kom mer varme til skogbunnen, og noen begynte å hogge små flater der sola kunne komme til. Skattum begynte så smått med flatehogst før krigen, selv om dette ble heftig debattert.

På 50- og 60-tallet økte forståelsen for at ungsbogen måtte ha hjelp til etablering og oppfølging for å få en ønsket utvikling. Planting og ungsogpleie ble viktige arbeidsoppgaver, og dette arbeidet måtte skje om sommeren. I Sundsrud ble det en periode satset på flatebrenning for å bedre spirevilkårene for furu, og på myrgrøfting med planting og gjødsling, for å gjøre uproduktiv myr produktiv. Skog på fastmark ble gjødslet for å øke tilveksten, og det er blitt foretatt kunstig kvisting for å bedre kvaliteten på tømmeret. Planting var nødvendig for å få bestand

av ønsket tetthet og produksjonsevne, og ungskogpleie ble viktig for å gi best mulig vekstforhold til trærne man ønsket å satse på. Mesteparten av det som er gjort av kulturarbeid, har hatt god og tilsiktet virkning, men myrgrøfting har nok de fleste steder kostet mer enn den har gitt.

Jakt

Tidligere kunne omtrent alle som ønsket være med på elgjakten, og jaktlaget i Sundsrud og naboeiendommene besto av omtrent 40 mann. Det var få fellingsstillatelser, og jaktutbyttet var enda mindre. Men utover i 1970-årene økte elgstammen sterkt, og den ble etter hvert så stor at den voldte stor skade på furuskogen. En betydelig avskyting startet, og samtidig økte samfunnets krav til jegerne. I 1989 ble Sundsrud eget jaktlag. Inntekten fra elgjakten er nå ca. 10 % av brutto omsetning. I dag (2005) leies 70 % av jakten ut. Resten drives av grunneieren sammen med 8-10 personer fra Vestre Rømskog Jeger- og fiskerforening. Foreningen leier også rådyr- og småviltjakten. Ulvens etablering i grensetraktene de siste årene er en stor trussel for elg, rådyr og bever. Gaupe er en trussel for rådyrbestanden.

og «særlig ta sikte på om mulig å unngå fagforeningsdannelse, ved imøtekommenhet i den utstrekning som kan skje innenfor rammen av distriktets ellers vanlige driftsutgifter». Meldte det seg spørsmål om mindre pålegg, var Skattum berettiget til å strekke seg for å holde driften gående og beholde et godt forhold til arbeiderne.

Skattum skulle forestå all blinking i Stangs skog. Når det gjaldt driften av Stangs sagbruk, skulle de to skogsbestyrerne ta seg

av denne, men Skattum skulle ha et overordnet tilsyn.

Når det gjaldt arbeidet i Sundsrud, sier Skattum at han heretter ikke kunne måle alt tømmeret under driften, men han ville ta stikkprøver. Videre ville han av og til trenge assistanse under blinkingen. Forøvrig ville han kunne utføre sitt arbeid for Sundsrudskogens eiere som hittil.

Forstmesterens lønn skulle være 6 000 kr pr. år, samt fri bolig, lys og ved i annen etasje i Villaen på Sundsrud. I første etasje kunne han holde kontor til de tider av året dette var nødvendig av hensyn til driften.

Kontrakten ble inngått for ett år, siden alle parter ønsket et prøveår. Ordningen må ha fungert bra, for Skattum bestyrte de to skogeiendommene helt til han gikk av med pensjon i 1970. Ole Jacob Skattum mottok H.M. Kongens fortjenstmedalje i gull for sine skogbruksmessige gjøremål, for sin innsats som områdesjef for Hjemmefronten under krigen og som ordfører i Rømskog.

Fløting, kvern- og sagbruk

I tidligere tider ble flere vann og bekker brukt til fløting. Det var dammer ved Ertevann, Damtjern, Attholdsdammen og Vesle Risen. Dammen her er i god stand. Det har også vært tømmerrenne fra Kvenneslora til Rennodden i Rømsjøen.

Det har vært kvern nedenfor fossen i Kvenneslora, og dette er trolig bekkekverna til husbehov ved høst- og vårflommen, som er nevnt i 1723. Det er ingen rester etter kverna i dag.

I nordenden av Langvannet var det et lokomobilsagbruk før og under 2. verdenskrig. Under krigen var det også et trekullbrenneri ved siden av sagbruket.

Oversikt som viser bruksdeling og fradeling av tomter

| Bnr. | Navn | Fradelt bnr. | År | Skyldmark |
|----------|---------------------------------|--------------|------|--------------|
| 2 | Krokvoll (Arstua) | 1 | 1927 | 1,75 |
| 3 | Lønnberg (Nordstua) | 1 | 1927 | 1,25 |
| 4 | Sundsrudhaugen | 1 | 1927 | 1,50 |
| 5 | Berg vestre | 3 | 1933 | 0,20 |
| 6 | Bunes | 1 | 1933 | 0,80 |
| 7 | Sannerud | 3 | 1938 | 0,10 |
| 8 | Sundet ¹ | 1 | 1940 | 0,05 |
| 9 | Øiseth | 3 | 1948 | 0,10 |
| 10 | Vestbyskiftet | 3 | 1951 | 0,30 |
| 11 | Store Risen-parcel ² | 1 | 1954 | 0,30 |
| 12 | Bratteli | 3 | 1955 | 0,05 |
| 13 | Røitjernparcellen ³ | 1 | 1956 | 1,47 |
| 14 | Sannerud | 3 | 1958 | 0,05 |
| 15 | Bergtun | 9 | 1960 | 0,02 |
| 16 | Vang | 2 | 1970 | 0,07 |
| 17 | Hagan | 1 | 1982 | Ca. 60 dekar |
| 18 | Strand (feste nr. 3 fra 1973) | 1 | 1983 | 3,35 dekar |
| 19 | Sjøli | 1 | 2002 | 2,18 dekar |

1) Forstmester Skattum

Feste nr. 1 på bnr. 1 1966

2) Skogteig ved Akershusgrensen – sammenføyet med bnr. 1 og 13

Feste nr. 2 på bnr. 1 1966

Feste nr. 3 på bnr. 1 1973 (fradelt som bnr. 18 i 1983)

3) Skogteig sammenføyet med bnr. 1 og 11

Bleiken naturreservat ble opprettet i 1994. Området består av myr og vann med furuskog i kantsonen og på noen holmer.

skoggårdene i Rømskog, nemlig Stub, Colbjørnsen, Blix, Stang, Heyerdahl/Østby og Wiel.

Eiere

Det var selveiere på Sundsrud til 1670-80-åra. Peder Normann var kanskje den første utenbygdsboende eier. Han eide 3 lisp tunge i 1665, 6 lisp i 1670 og ti år senere halve gården.

Niels Stub er før 1690 blitt eier av hele eiendommen Sundsrud. Han eide også Ringsby, Trosterud og Flaten. Før 1723 hadde Peder Colbjørnsen overtatt Niels Stubs eiendommer i Rømskog.

Utenbygdsboende, for det meste borgere i Fredrikshald, eide så hele gården til 1956, da Arnt Christian Astrup overtok gården etter sin far. Arnt Christian Astrup flyttet til Sundsrud i 1964.

Ved auksjon i dødsboet etter oberstløytnant Peder Colbjørnsen i 1754, ble en fjerdepart i Sundsrud solgt til Petter Svendsen Blix for 1796 rdl. Thomas Blix, også kalt Blixenschiold, og Fabian Stang kjøpte hver sin part i gården. Arvingene etter Thomas Blixenschiold, som var konferensråd Schøller og Peder Mossencrone, Peter Svendsen Blix, Johannes Berg og Fabian Stang, solgte i 1764 denne fjerdeparten i Sundsrud, samt

Hele 1700- og 1800-tallet tilhørte Sundsrud de samme familier som eide de andre

hele Østtुकun og parter i Flaten, Trosterud og Steinby til Erik Hansen på gården Østby i Høland.

Major Christian Hejerdahl i Høland ble eier av det halve av denne parten i 1765, slik at Erik Hansen og Christian Hejerdahl eide hver sin åttendepart i Sundsrud. Hejerdahl ble samtidig eier av parter i andre gårder i Rømskog og Eidskog, som Erik Hansen hadde kjøpt tidligere.

I 1769 solgte Mette Carine Jølsen, enke etter Erik Hansen Østbye, sin åttendepart i Sundsrud til kjøp- og handelsmann Peder Wiel i Fredrikshald. Salget omfattet også halve Østtुकun, en fjerdepart i Ringsby, $\frac{3}{16}$ av Trosterud, $\frac{3}{16}$ av Flaten, $\frac{1}{8}$ av Steinby, og gårdsparter i Snedsbøl, Tobøl og Ingelsrud i Eidskog, samt halvdelen av et skogstykk i Trandemskogen, til hogst og brukelighet i 18 år fra 1760. For dette betalte Wiel 2000 rdl.

I 1772 kjøpte Wiel den andre åttendepart av Christian Hejerdahl, slik at han ble eier av en fjerdepart i Sundsrud. Wiel overtok også Hejerdahls parter i gårder i Rømskog og Eidskog.

I 1776 ble Thomas Stang eier av en fjerdepart i Sundsrud. Parten var en del av et meget omfattende eiendomssalg som Peder Svendsen Blix nå foretok. Thomas Stang ble eier av gårdparter i Eidskog, Aurskog, Ødemark og Berg, parter i Ringsby, Steinby, Flaten og Trosterud i Rømskog, sagbruk i Tistedalen og halvparten i en sjøbod i Fredrikshald. Thomas betalte 40 000 rdl for eiendommene.

I 1777 overtok Thomas Stang nok en fjerdepart i Sundsrud for 890 rdl ved auksjon i dødsboet etter Fabian Stang og hustru, og i 1783 kjøpte Thomas Stang fjerdeparten i Sundsrud som Peder Wiel hadde kjøpt i 1769/1772. Stang overtok dette ved auksjon



Hesten har vært en trofast tjener i skogen.

i boet etter Peder Wiel. Samme år overtok Thomas Stang fjerdeparten i Sundsrud, som Niels Stub hadde eid, for 1200 rdl. Thomas Stang eide nå hele Sundsrud.

Femten år senere, i 1798, solgte Anna Stang som var enke etter Thomas Stang, hele Sundsrud til kanselliråd Truels Wiel. Gården var taksert for 5000 rdl, men etter atskillige bud og overbud kjøpte Wiel gården for 6600 rdl. Truels Wiel kjøpte samtidig 5/8 i Flaten, slik at han nå eide hele Flaten. I 1805 fikk Truels Wiel odelsskjøte på Sundsrud og 5/8 parten i Flaten av Andreas Stang, sønn av Thomas og Anna Stang, for 4000 rdl.

Ved skiftet etter Truels Wiel i 1812, ble

Sundsrud overtatt av sønnen Mads Truelsen Wiel. Ved skiftet etter Mads i 1845, ble gården utlagt enken Petronelle Wiel for 7650 spdl. I 1880 ble det skiftet etter enkefru Petronelle Wiel, og gården Sundsrud ble overdratt sønnen Truels Madsen Wiel for 376 650 kr.

Truels Madsen Wiels enke Venche Malvina Glykstad solgte i 1902 gården til sin datter, enke Agnes Jakobine Due, for 478 225 kr. Agnes' ektemann Hans Christian Smith Due døde i 1901. De hadde fire barn: Truels Wiel, Edle, Malvina og Jens.

Da de fire barna skulle dele boet etter sine foreldre, valgte Truels Wiel å ta sin del i såpefabrikken Nordstrøm & Due, mens de



Midt på 1800-tallet ble det bygd en villa nord på Søgarden. Villaen ble brukt under jakt og som feriested, og var administrasjonsbolig 1927-36 og fra 1964 til den brant to år senere. Arnt Christian Astrup, som eide gården fra 1956, bygde ny bolig på den gamle tomte. (Widerøe 1953).

tre andre overtok Sundsrud. Malvina Due, som var gift med major Johs. Dahl, trakk seg ut av fellesskapet.

Da Edle Due døde i 1931, arvet hennes seks barn halve Sundsrud, mens Jens Due satt med den andre halvparten.

Edle Due f. 1871 d. 1931 var gift med doktor Arnt Uchermann Astrup f. 1864 d. 1934

Barn:

1. Christian Due Astrup
2. Agnes Henriette, gift Dahm
3. Alfhild, gift Lund
4. Edle, gift Kielland
5. Wenche Malvina, gift Døhlen
6. Ingeborg, gift Brodtkorb

De seks barna eide Sundsrud sammen med Jens Due til han døde barnløs i 1952. Christian Due Astrup gjorde nå sin odelsrett gjeldende og overtok etter hvert hele Sundsrud. Christian Due Astrup var arkitekt, og han drev arkitektpraksis i Los Angeles, Lillehammer og Oslo. På Lillehammer bisto han ved byggingen av De Sandvigske Samlingers nybygg. Christian Due Astrup var også rittmester i det norske forsvar.

Christian Due Astrup f. 1896 d. 1956

Gift med Eva Petterøe f. 1908 d. 1994, datter av Halfdan Petterøe og

Karen Abel Helene Elise Falchenberg

Barn:

1. Arnt Christian
2. Eva Elisabeth

Sønnen Arnt Christian Astrup overtok Sundsrud da faren døde i 1956. Arnt Christian Astrup ble uteksaminert fra Norges Landbrukshøgskole som forstkandidat i 1964. Han flyttet til Rømskog og har siden forestått driften av eiendommen.

Arnt Christian Astrup f. 1935

Gift med Torill Øiestad f. 1943

Foreldre Lars Øiestad og Gerd Jæger

Barn:

1. Elisabeth f. 1970, gift med Øystein Strand
Barn: Anders Christian f. 1998 og Maria f. 2001
2. Morten f. 1978

Folket på Sundsrud

Bøndene eide selv hele gården til 1680-åra, da den ble overtatt av utenbygdsboende eiere. Brukere på Sundsrud var leilendinger til 1927, da tre av leilendingsbrukene ble fradelte som selvstendige bruk.

Helge Sundsrud var hyldningsmann i 1591, og en jordebok i 1615 viser at Helge var selveier på Sundsrud. I 1647 bruker Lars Aslaksen og Halvor Larsen hver sin halvdel av gården, som de selv eide.

Lars Aslaksen f. ca. 1605

Barn:

1. Aslak f. ca. 1662
2. Lars
3. Halvor
4. Jakob, bruker på Sundsrud

Halvor Larsen d. før 1664

Barn:

Lars f. ca. 1652

Gården ble trolig varig bruksdelt allerede midt på 1600-tallet. Det var to brukere her i 1647, og i matrikkelen 1665 er gården kalt søndre og nordre Sundsrud, med Halvor og Lars som brukere.

Eiere ifølge matrikkelen var Lars 15 lisp tunge, Halvor 12 lisp tunge og Peder Olsen Normann 3 lisp tunge.

Da manntallene ble tatt opp midt på 1660-tallet var det tre brukere på Sundsrud.

Part I

Enken Ellen brukte 7 ½ lisp tunge i 1664. I 1666 brukte Oluf Andersen 5 ½ lisp, mens



M

S

K

O

Sjøen Rømmen

ad N° 60.

Skjellere Vigen

Parallell med Havn

Perpendiculair

d

d

e

n

enken brukte 2 lisp. Oluf var 23 år i 1666 og soldat.

Part 2

Anders Tostensen, soldat 22 år gammel, brukte 7 ½ lisp tunge i 1664. Denne parten var trolig overtatt av Kristoffer Karlsen i 1666. Kristoffer var 25 år i 1666. Anders Siggesen 30 år var tjener her i 1666. Ole Evenesen 40 år var husmann.

Part 3

Lars Aslaksen brukte halve gården i 1664-66, slik han gjorde i 1647. Lars bodde her til 1666.

I 1680 er gården fortsatt delt mellom tre brukere, nemlig Kristoffer Larsen, Jakob Larsen og Tor. De eide halve gården, dvs. 15 lisp tunge, og den andre halvdel leide de av Peder Normanns arvinger.

Jakob Larsen d. ca. 1717

Far Lars Aslaksen

Barn:

Lars Jakobsen, Sundrud ca. 1691-1741, gift med Anne Ingebretsdatter Haukenes (se 66/1)

I 1711 bodde han på denne parten med hustru og tre barn.

Jakob er nevnt sammen med Even i 1690, og i 1711 hadde han tre andre medbrukere, som var Tor, som nå var enkemann, og Nils og Ole som bodde her sammen med sine hustruer.

I 1723 var det fire leilendinger på Sundrud. Lars Jakobsen, som var født på Sundrud, brukte her sammen med Ole Trondsen, Nils Kristoffersen og Tor Iversen.

Marsruten til Karl 12. den 8. mars 1716 er avmerket på kartet. Topografisk kart 1775/95, kvadratmil nr. 52 og 60, målestokk 1:10 000. Darre og Stockfleth (Statens kartverk).

Tor Iversen brukte Arstua Sundrud og Nils Kristoffersen brukte Sundrudhaugen.

Fra 1750-åra kan vi følge leilendingene på alle brukene på Sundrud. I 1759 fikk leilendingene nye bygselsedler av de Blixenschioldske arvinger.

Halvor Jonsen Sundrudhaugen skyld 10 lisp tunge

Engebret Nilsen Søgarden skyld 5 lisp tung
Tarvald Ingvaldsen Bunes av skyld 5 lisp tunge

Steffen Larsen Nordstua Sundrud skyld 2 ½ lisp tunge

Anders Torsen Arstua Sundrud skyld 2 ½ lisp tunge

Ifølge kontrakten skulle brukeren og hustru bebo og bruke sin part inneværende år og så lenge eierne fant det for godt, på disse vilkår

1. At han betaler de kongelige eller andre kontributioner som nu er eller herefter påbydes.
2. At han yter den landskyld som vi er forenet om til rett tid.
3. At han holder gårdens hus, åker og eng i forsvarelig stand og hevd.
4. At han aldeles ingen hugst i skogen må foretage, unntagen brendevved, gjerdefang og bygningstømmer til eget og gårdens behov, uten vår spesielle tillatelse, hvorav følger at han ingen ulovlig bråtehugst må bruke eller deslike som kan være skogen til skade.
5. Skal han og hustru efter utsigelse uten videre prosess være forbundet til å vike gården, når vi ikke lenger vil at han eller hustru må bebo samme, i hvilket henseende han ikke heller til oss har betalt bygselpenger.

SØGARDEN SUNDSRUD

(hovedbølet) bnr. 1

Matrikkelskyld:

1759: 5 lisp tunge

1886: Sundsrud med Bunes 32,91 mark

I en skiftetakst fra 1959 er dyrket mark oppgitt til 45 dekar. Ifølge jordregisteret 1976 hadde Søgarden 107 mål jordbruksareal, 92 dekar fulldyrket. I 2005 er 47 dekar leid bort til Einar Dalheim. Skogarealet er 32 000 dekar produktiv skog. Annen utmark 5500 dekar.

Det ble bygd ny låve i 1947. De øvrige husa er restaurert.

Eierne av Sundsrud bygde en villa på Søgarden, nord for tunet, midt på 1800-tallet. Villaen ble brukt under jakt og som feriested, og den var administrasjonsbolig 1927-36 og fra 1964 til den brant to år senere. Arnt Christian Astrup, som eide gården fra 1956, bygde ny bolig på den gamle tomta.

Arnt Christian Astrup flyttet til Rømskog i 1964 og har siden forestått driften av Sundsrud. Det var mer enn 300 år siden forrige eier av Sundsrud bodde fast på gården.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|----------|--------|-------|--------|--------|
| 1835 | 3 | 9 | | 16 | 10 | 1 |
| 1865 | 2 | 9 | | 12 | | |
| 1875 | 2 | 7 (kuer) | 4 | 10 | | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|---------------|---------------|---------------|-----------------|---------------|---------|
| 1835 | | | $\frac{3}{4}$ | $9 \frac{1}{2}$ | $\frac{1}{2}$ | 5 |
| 1865 | $\frac{1}{2}$ | $\frac{1}{2}$ | $\frac{1}{4}$ | 2 | | 2 |
| 1875 | $\frac{1}{4}$ | $\frac{1}{2}$ | $\frac{1}{4}$ | 6 | | 4 |

1875: 8 skålpund grasfrø

1865: 70 mål åker og dyrket eng, en del temmelig god jord og litt myr. 42 mål naturlig eng, steinfull og mindre god (mål = 1080 m²).

I 1927 ble leilendingsbrukene Arstua, Nordstua og Sundsrudhaugen fradelt. Bunes bnr. 6 ble fradelt i 1933 og Hagan bnr. 17 i 1982. Fradelingene omfattet innmarka og en liten skogpart til hvert bruk.

I 1959 ble det avholdt skiftetakst over eiendommen Sundsrudskogen bnr. 1, tilhørende arkitekt Christian Due Astrups sær-eiebo. Taksten ble 1 100 000 kr.

«Eiendommen er beliggende i et sammenhengende areal vest for Rømsjøen i Rømskog, i den såkalte grensesone nær grensen mot Sverige», står det i takstpapirene fra 1959. Sammenhengende skogareal var 36.631 dekar, hvorav produktiv skog 30.268 dekar. På eiendommen var det et godt utbygget bilveinett, dels offentlig og dels bygget av eieren, og fremdriften foregikk på disse veiene til såvel norske som svenske vassdrag, noe som muliggjorde salg både i Norge og Sverige. Inne i skogen var det et gammel nedlagt sagbruk, som ble ansett som verdiløst. På eiendommen var det også en administrasjonsbolig på ca. 130 m² i 1 1/2 etasje, som var meget godt vedlikeholdt.

I 1959 er det også nevnt fire forpaktningensbruk under «Sundsrudskogen» bnr. 1, nemlig Sundsrud søndre på ca. 45 dekar dyrket mark, Hagan med ca. 30 dekar dyrket, Strand med 20 dekar dyrket og Nordgardslund med ca. 25 dekar dyrket mark.

Leilendinger

Ole Trondsen er nevnt som bruker på Sundsrud i 1711 og 1723. Han bodde kanskje på Søgarden.

I 1759 fikk de fem leilendingene på Sundsrud bygsesdler på sine bruk av de Blixenschioldske arvingene. Ingebret Nilsen brukte nå Søgarden Sundsrud. Ingebret var født på Søndre Vikeby i Rødenes og kom til Sundsrud i begynnelsen av 1740-åra. Han døde her i 1768.

Ingebret Nilsen f. ca.1712 på Søndre Vikeby i Rødenes d. 1768

Foreldre Nils Olsen og Åse Olbjørnsdatter på Søndre Vikeby

Gift 1. gang med Ragnhild Olsdatter

Gift 2. gang i 1742 med enke Anne Ingebretsdatter, tidligere gift med Lars Jakobsen på Nordstua Sundsrud

Barn:

1. Åse f. 1742 d. 1743

2. Nils f. 1744, Vikeby i Rødenes/Nordstua Sundsrud

3. Lars f. 1746, Søgarden Sundsrud/Sundsrudhaugen

Registrering av boet etter Ingebret Nilsen ble holdt 24. oktober 1768

Husdyr

| | |
|------------------|-------------------|
| 1 sort hest 9 år | 14 rdl |
| 1 sort hest 7 år | 7 rdl |
| 4 kuer | 19 rdl |
| 2 kviger | 4 rdl 2 ort |
| 1 stor okse | 4 rdl |
| 1 liten okse | 2 rdl 2 ort |
| 4 voksne sauer | 2 rdl 2 ort |
| 6 lam | 1 rdl 3 ort |
| 8 voksne geiter | 4 rdl |
| 2 unge geiter | 2 ort 16 skilling |
| 2 unge bukker | 2 ort 16 skilling |
| 3 geitunger | 2 ort |

Gårdsredskaper

| |
|---------------------------------------|
| 1 gammel plog med behør |
| 1 harv |
| 2 baklenker |
| 1 fremlenke |
| 2 høysleder |
| 2 møkksleder |
| 2 gamle arbeidsseler |
| 1 gammel spisslede |
| 1 bordslede med andrer |
| 4 huggeøkser |
| 1 gammel huggebile |
| 1 smiested og tang |
| 1 håndsag |
| 1 gammel fossekvern med anden redskap |
| 1 fiskevad (3 rdl 2 ort) |

Bøker

Det nye testamentet
Den Bibelske Kiærne

Gjeld

| | |
|--------------------|-------------------|
| Tor Ringsbu | 7 rdl 2 ort |
| Ingebret Mikkelsen | 3 ort 16 skilling |
| Rasmus Tårnby | 3 ort 12 skilling |
| Halvor Sundrud | 2 ort |
| Tarvald Bunes | 2 ort |
| Nils Vikeby | 2 ort |

Ingebret arvet mindre parter i søndre Vikeby, Jovald og Kåtorp ved skiftet etter faren Nils Olsen i 1742. Ingebret eide fortsatt en part i Kåtorp da han døde, og parten ble taksert til vel 19 rdl.

Boets samlede inngjeld var vel 147 rdl. Sønnen Lars fordret det samme som hans bror hadde fått i «hjemmegave og bryllupsutflytning», nemlig 2 kuer, 2 sauer med lam, 1 skinnfell, 6 t. havremalt, 2 t. byggmalt og noen andre varer, til samlet verdi 21 rdl. Når annen smågjeld og skifteomkostningene på 69 rdl var betalt, ble det 78 rdl igjen til deling mellom arvingene.

Sønnen Lars påtok seg å betale utestående gjeld til landherren i Fredrikshald, imot at han fikk beholde «nævepenge som han har oppebåret av kaptein Heyerdahl, siden han aktet å bruke gården videre sammen med sin mor». Året etter ble Lars gift med Kristense Tarvaldsdatter. Omkring 1790 overtok Lars som leilending på Sundsrudhaugen, og han bodde trolig en tid på en husmannsplass under Sundrud før han flyttet inn på Haugen.

Lars Ingebretsen f. 1746 på Søgarden Sundrud d. 1816

Foreldre Ingebret Nilsen og Anne Ingebretsdatter på Søgarden

Gift i 1769 med Kristense Tarvaldsdatter f. 1748

Barn:

1. Ingebret f. 1770
2. Ingevald f. 1775, leilending på Sundsrudhaugen
3. Anne f. 1778, gift med Halvor Olsen Trandemsætra
4. Torkild f. 1781 d. 1782
5. Kristian f. 1784
6. Torkild f. 1787
7. Torvald f. 1790
8. Ole

Anne Ingebretsdatter døde i 1776, og boet ble registrert 28. januar 1777. I tillegg til sønnene Nils og Lars fra ekteskapet med Ingebret Nilsen, var også hennes syv barn fra første ekteskap med Lars Jakobsen på Nordstua Sundrud arvinger til boet (barna er nevnt under Nordstua). Anne hadde nå vært enke i åtte år og hadde i denne tiden bodd hos sønnen Lars. Halvor Sundrud og Anders Sundrud var oppnevnt som vurderingsmenn. Boets inntekter:

Husdyr

Ei sort ku kalt Sadelin, en voksen sau, ei geit og en liten risbit bukk (ung hannsau, ennå ikke avlsdyktig).

Av innboet kan nevnes

- 1 malt framskap (1 rdl 2 ort)
- 1 bord med krak i søndre stue
- 1 hylleskap
- 1 høy gryte med istøpte bein (1 rdl)
- 1 mindre gryte
- 1 gammel underdyne med pute (3 rdl)
- 2 skinnfeller
- 1 gammelt strielaken
- 1 to kledeskister
- 1 bakstehelle (ødelagt)
- 1 smiested (1 rdl)
- 1 hjulrokk

Tilgodehavende

Sønnen Nils Ingebretsen på Vikeby 16 rdl 2 skilling (en part som Anne hadde arvet i Vikeby etter sin salige mann).

Kristen Trosterud 2 ort 16 skilling.

Sønnen Lars Ingebretsen 1 rdl for et fiskevad.

Anders Sundsrud for to alen lerret 1 rdl 20 skilling.

Anders Bryntesson Rommenäs i Sverige 16 skilling.

Boets gjeld

Sønnen Lars Ingebretsen for sin salige moders opphold og tilsyn i åtte år 24 rdl.

Ingebret Nilsen 12 skilling.

Sønnen Jakob Larsen 8 skilling.

Sønnen Nils Ingebretsen på Vikeby 3 rdl.

Sogneprest Sommer 2 rdl.

Klokkeren 1 ort 8 skilling.

Siden boet var beheftet med så mye gjeld, ønsket noen av arvingene at løsøret skulle selges ved offentlig auksjon. Auksjonen over Anne Ingebretsdatters dødsbo, bestående av kreaturer, gårdsredskaper, atskillig husgeråd, sengelin og gangklær med videre, ble foretatt på Sundsrud 21. mars 1777. Sønnen Lars kjøpte kua, sauene og geita, mens Hans Nilsen på Kurøen kjøpte bukken. Lars kjøpte også framskapet, bordet, den store gryta med istøpte bein, smiestellet, en gammel kiste, balje med lokk, seks merker striegarn, fem merker lerretsgarn, en lerretsserk og en sort fløyel pannepute til 12 skilling. Ingevald Bunes kjøpte boka Den Bibelske Kiærne for 20 skilling, mens Halvor Sundsrud kjøpte Thomas Kingo for 16 skilling. Berger Mikelsen på Lukashytta hadde kommet til auksjonen på Sundsrud, og han kjøpte en blå trøye for 1 ort 12 skilling og et silketørkle for 2 ort.

Løsøret ble solgt for vel 35 rdl, og når auksjonsomkostningene var betalt, var det vel 29 rdl igjen som «virkelig inntekt». Når

tilgodehavende var lagt til og gjeld og skifteomkostninger var trukket fra, ble det 15 rdl 2 ort og 15 skilling igjen til arvingene. Hver av sønnene, fire i live og to døde med til sammen 11 barn, fikk 2 rdl 8 skilling, mens de to døtrene fikk det halve.

Peder Steffensen var fra Studsrud i Høland og kom til Sundsrud som leilending midt på 1780-tallet.

Peder Steffensen f. 1757 d. 1826

Foreldre Steffen Eriksen Studsrud og Anne Pedersdatter. Gift 1785 med Johanne Halvorsdatter Sundsrud f. ca. 1762

Barn:

1. Anders f. ca. 1790
2. Kristian f. 1792
3. Nils f. 1795, leilending på Søgarden
4. Peder f. 1797
5. Steffen f. 1800 d. 1802
6. Johan f. 1803
7. Andrea f. 1807

Tjenestefolk i 1801: Steffen Evensen 24 år og Kari Gudmundsdatter 31 år

Sønnen Nils Pedersen overtok som leilending på Søgarden etter foreldrene. Han brukte her til ca. 1839. Han flyttet da til Ødegården, hvor han døde i 1847.

Nils Pedersen f. 1795 d. 1847

Gift i 1823 med Maria Pedersdatter

Barn:

1. Halvor f. 1824, leilending på Søgarden
2. Peder f. 1830 d. 1830
3. Peder f. 1834, til Kongtorp i Høland

Sønnen Halvor Nilsen overtok som leilending på Søgarn Sundsrud etter foreldrene og bodde her til 1879.

Halvor Nilsen f. 1824 d. etter 1879

Gift i 1846 med Marte Olsdatter f. 1825 d. 1879

Barn:

1. Pauline Amalia f. 1848 d. 1874, gift med Jørgen Rasmussen Tårnby f. 1848 d. 1904
2. Nils Abel f. 1852, leilending på Søgarn og skogbestyrer i Flaten skog
3. Andreas f. 1855, gift med Milla Dorthea Skogstad f. 1853 i Rødenes.
4. Johannes f. 1858, gift med Maren Sophie Olsdatter Sundsrud f. 1855 d. 1918. Bodde på Pommern i Rødenes. Senere på Ørje
5. Anette Mathilde f. 1860 d. 1939, gift med August Andreassen Østre Høgenes f. 1850 d. 1920 (se 67/9)
6. Oliana f. 1862, gift med Petter Andreasen Østre Haukenes f. 1856. Bodde på Gåseby i Rødenes

1865: Tjenestejente Berte Eriksdatter f. 1795

1875: Pauline Amalia Jørgensdatter f. 1874, barnebarn, datter av Jørgen Rasmussen Tårnby og Pauline Amalia Halvorsdatter

Sønnen Nils Abel Halvorsen var skogbestyrer for Stang (Flaten skog), og han bodde på Søgarden til 1890, da han flyttet til Rømungsneset.

Nils Abel Halvorsen f. 1852 d. 1910

Gift i 1890 med Bolette Svendsdatter Storeby fra Høland f. 1860 d. 1936

Barn:

1. Nils Abel f. 1888 d. 1972, gift med Ester – f. 1888 d. 1935. Bodde i Östervallskog
2. Helga Marie f. ca. 1891

Nils Abel ble etterfulgt på Søgarden av Halvor Johansen, som bestyrte Sundsrudgodset fra ca. 1893 til 1925. Han etterfulgte Even Melleby som bestyrer.

Halvor Johansen Sundsrud f. 1855 på Sundsrudhaugen d. 1927

Foreldre Johan Halvorsen f. 1826 d. 1906 og Anne Torsdatter Ringsby f. 1836 d. 1924

Gift med Mina Andrine Andersdatter Sundsrud fra Arstua f. 1857 d. 1934

Ingen barn.

I 1900 var Halvor ugift, og det var to tjenestefolk på gården. Det var Josefine Johansdatter f. 1868 i Rømskog og Johan Juliussen f. 1878 i Sverige. Henrik Olsen fra Gate f. 1892 d. 1962 var tjenestegutt her. I 1905 kom Agnes Wiik som sekstenåring fra Rødenes til Søgarden som tjenestejente. Hun ble som en datter i huset, blir det fortalt. Da Halvor døde i 1927, flyttet kona Mina Andrine til Sletta.

Anders Karel Olsen flyttet fra Nordstua til Søgarden Sundsrud ca. 1927, og han døde her i 1949. Anders Karel giftet seg ikke før i 1909, og i 1900 var Ingeborg Rasmussen «husbestyrer» på Nordstua. Hun var født i Rømskog 1855.

Mads Tørnby leide jordveien på Søgarden og bodde her fra 1953 til 1976 (se 73/94 tomt 1).

Arnt Christian Astrup, sønn til eieren Christian Due Astrup i Oslo, overtok Sundsrud da faren døde i 1956. Se under Eiere.

ARSTUA SUNDSRUD

(Krokvold bnr. 2)

Matrikkelskyld

1759: 2 ½ lisp tunge

1927: 1,75 mark

Arstua Sundsrud ligger mellom Nordstua og Haugen og er trolig «den andre stua»

sett fra Nordstua. Arstua ble fradelt i 1927 og er siden kalt Krokvold (bnr. 2). Vang bnr. 16 ble fradelt i 1970.

Våningshuset er fra ca. 1900, en gammel sidebygning, tømret låve og fjøs ca. 1910, smie, stabbur og garasje oppført ca. 1925.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|----------|--------|-------|--------|--------|
| 1835 | 1 | 3 | | 4 | 2 | 1 |
| 1865 | 1 | 5 | | 9 | | |
| 1875 | 1 | 5 (kuer) | 1 | 9 | | |

1942: 1 hest, 5 storfe, 2 ungfø, 2 griser, 16 småfe (Norske gårdsbruk)

1962: 8 okser, 3 griser (Norske gårdsbruk)

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter |
|------------|-------|-----|------|-------|-------|
| 1835 | | | ⅛ | 2 ½ | 2 |
| 1865 | ⅛ | ¼ | ⅜ | 4 | 4 |
| 1875 | ⅛ | ½ | ⅝ | 3 ½ | 4 |

1875: 15 skålpund grasfrø

1865: 40 mål åker og dyrket eng, halvparten god sandjord og det øvrige mindre god myr. 12 mål naturlig eng, steinfull og en del mindre god (mål = 1080 m²).

1976: 51 dekar jordbruksareal, alt fulldyrket. 134 dekar skogareal og 5 dekar annet areal. I 2005 er 25 dekar fulldyrket jord bortleid.

Leilendinger

I 1723 var det fire leilendinger på Sundsrud, nemlig Lars Jakobsen, som var født på Sundsrud, Ole Trondsen, Nils Kristoffersen

og Tor Iversen. Tor Iversen brukte Arstua Sundsrud, og han ble etterfulgt av sønnen Anders Torsen, som trolig overtok som leilending her da han giftet seg i 1749. I 1759 fikk han bygselseddel på sin part av Sundsrud av de Blixenschioldske arvingene.

Anders Torsen Sundsrud f. 1722 d. 1791

Far Tor Iversen Sundsrud

Gift i 1749 med Mari Olsdatter

Barn:

1. Kari f. 1750, Arstua, gift med Anders Olsen

2. Gudmund f. 1757

Anders ble etterfulgt av datter Kari og svigersønn Anders Olsen. Anders brukte Ramberg før han kom til Arstua Sundsrud i 1781.

Anders Olsen f. 1750 på Østtukun d. 1834
Foreldre Ole Ingvaldsen Østtukun og Anne Rasmusdatter

Gift i 1779 med Kari Andersdatter f. 1750 på Arstua Sundsrud

Barn:

1. Tor f. 1782
2. Anne f. 1785 d. 1854, gift i 1816 med Ole Ingvaldsen Høgenesengen f. 1788 (se 67/18)

3. Berte f. 1787 gift med leilending Kristian Svendsen Arstua

4. Marte f. 1790

5. Anders f. 1794

Svigermor Mari Olsdatter 91 år bodde her i 1801. Ingrid Andersdatter 48 år var tjenestejente.

I 1817 overdro Anders og Kari gården til datter Berte og svigersønn Kristian Svendsen, «da de på grunn av alderdom ikke lenger klarte å bruke noen jordeiendom og ikke selv kunne erverve hva de heretter behøvde». Overdragelsen skjedde med eieren Mads Wiels samtykke.



Arstua Sundsrud (Krokvoll) i 1964. (Widerøe).

Anders og Kari ble flettført til datter og svigersønn på følgende vilkår

1. Alt de eide skulle heretter tilhøre datter Berte og svigersønnen Kristian. Det var to kuer, to geiter, to sauer, ei jerngryte, ei sag, et fiskevad med behør, en bakstegang, noe smieredskaper og tre tønner sædhavre.
2. Berte og Kristian skulle så forsyne de gamle med føde og klær, samt alt annet nødvendig, og etter deres død gi dem en anstendig begravelse.
3. Videre skulle eldste datter Anne, som var ugift, ha det samme som de to gifte døtrene hadde fått i hjemmegifte. Når Anne ønsket, skulle Berte og Kristian levere henne en vinterfødt hest, ei ku samt fem geiter eller sauer, ei seng, et framskap, ei gryte, en rokk, ei øltønne, en tyllt svarvede kjøreler, og gi henne en anstendig bryllupsaften og betale presten for vielsen. Dersom Anders og Kari skulle bestemme seg for å flytte fra gården, skulle de ha alt som er nevnt i pkt.1 eller andre likeså gode ting. Selv om de flyttet fra Arstua, skulle Anne ha sin hjemmegave og sitt bryllupsutstyr.

Svigersønnen Kristian Svendsen brukte Arstua til 1858. Han flyttet til Ringstadenga i Høland i 1858, bodde på Flatabråten 1861-64 og på Sloreby fra 1864.

Kristian Svendsen f. 1789

Foreldre Svend Andersen og Kristense Halvorsdatter

Gift i 1812 med Berte Andersdatter Arstua Sundsrud

Barn:

1. Svend f. 1813
2. Kristine f. 1815. Til Hallesby i Aremark (bestemor til professor Hallesby)

3. Anders f. 1820, leilending på Arstua
4. Maria f. 1823
5. Gunhild f. 1825 d. 1829
6. Halvor f. 1827 d. 1828

Sønnen Anders Kristiansen overtok som leilending på Arstua etter foreldrene og bodde her til han døde i 1903.

Anders Kristiansen f. 1820 d. 1903

Gift i 1846 med Marit Olsdatter f. 1828 i Sverige d. før 1886

Barn:

1. Karoline Amalie f. 1847 d. som barn
2. Ole f. 1848 d. 1860
3. Kristian Abel f. 1850 d. 1889, gift med Oleanna Andersdatter Ramberg f. 1862 d. 1932
4. Kristine f. 1853 d. 1883
5. Julius f. 1855, leilending på Arstua, gift med Hilda Julie fra Hagan (se 66/17)
6. Mina Andrine f. 1857 d. 1934, bodde i bryggerhuset i 1900, ugift og levde av husstell, syng og veving (se 66/1). Hun ble senere gift med Halvor Johansen Sundsrud.
7. Svend f. 1859 d. 1860
8. Onathea f. 1861 d. 1880
9. Svend f. 1862 d. 1880
10. Tea Marie f. 1865 d. 1892
11. Augusta f. 1867 d. 1884

Sønnen Julius etterfulgte foreldrene og bodde her til han døde i 1935.

Julius Andersen f. 1855 d. 1935

Gift i 1887 med Julie Johansdatter f. 1866

Barn:

1. Margrete f. 1887 d. en dag gammel
2. Hanna f. 1887 d. 1963 (se 67/6), gift med Jørgen Sletten f. 1883 d. 1970
3. Augusta Margrete f. 1890 d. 1981. Ugift. Bodde på Sletta
4. Anders f. 1894 d. 1974

Selveiere

Arstua Sundsrud ble fradelt som eget bruk i 1927 og byttet samtidig navn til Krokvold. Anders Juliussen Sundsrud kjøpte bruket for 24 000 kr. Skjøtet inneholdt bestemmelser om brenneved etter utvisning, havnerett for Arstua og senere frasolgte parceller og tjenestegjøring ved hogst og drift av skogsprodukter.

Anders Sundsrud f. 1894 d. 1974
 Gift i 1921 med Jenny Tørnby f. 1901 d. 1989 (se 69/3)

Barn:

1. Jørgen f. 1922, brukte Krokvold
2. Marit f. 1925 (se 67/21)
3. Rolf f. 1926 (se 67/3)
4. Henry f. 1931 (se 66/16)

I 1954 solgte Anders Sundsrud bruket Krokvold til sønnen Jørgen for 40 125 kr.

Jørgen Sundsrud f. 1922

Gift med Astrid Kjernmoen f. 1928

Foreldre Gudmund Kjernmoen og Olga Emilie Olsen (se 73/4)

Barn:

1. Bjørn f. 1950, gift med Ylva Barbra Cristina Olsson f. 1951d. 1998. Bor i Östervallskog.
2. Wenche f. 1951, gift med Martin Sundstrøm f. 1941. Skilt. Bor i Stockholm.
3. Berit f. 1954, gift med Dag Olav Åke Andersson f. 1955 Bor i Østervallskog
4. Tore Gudmund f. 1958 (se 73/22)
5. Arne Jørgen, gift med Maria Henriksen f. 1961. Skilt. Bor i Hærland.

HAUGEN

(Sundsrudhaugen) bnr. 4

Matrikelskyld

1759: 10 lisp tunge

1927: 1, 50 mark

Haugen var eget bruk før 1700, og var i 1759 det største bruket på Sundsrud etter

landskylda. Sundsrudhaugen ble fradelt bnr. 1 i 1927. Skjøtet inneholder bestemmelser om felles beite og rett til ved til husbehov i selgerens skog.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|----------|--------|-------|--------|--------|
| 1835 | 1 | 3 | | 4 | 2 | 1 |
| 1865 | 2 | 3 | | 5 | | |
| 1875 | 1 | 3 (kuer) | 1 | 3 | | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter |
|------------|-------|-----|------|-------|-------|
| 1835 | | | 1/8 | 2 1/2 | 2 |
| 1865 | 1/4 | 1/4 | 1/4 | 3 | 3 |
| 1875 | 1/8 | 1/4 | 3/8 | 2 1/2 | 3 |

1875: 3 skålpund grasfrø

1865: 31 mål åker og dyrket eng, halvparten god sandjord og det øvrige mindre god jord. 23 mål naturlig eng, steinfull og en del mindre god (mål = 1080 m²).

1976: 41 dekar jordbruksareal, hvorav 37 dekar fulldyrket. 179 dekar skog og 6 dekar annet areal.

I 2005 er jorda leid bort til Bjørn Terje Norheim (34 dekar fulldyrket eng og 3 dekar beite).

Leilendinger

Nils Kristoffersen f. ca. 1680 bodde her fra 1690-åra. Han var også her da matrikkelen ble tatt opp i 1723. Vi vet ikke hvor lenge han bodde på Sundsrudhaugen. Nils var født i Östervallskog og var svensk dragon.

Nils Halvorsen og kona Anne Eriksdatter brukte Sundsrudhaugen fram til 1754, men vi vet ikke hvor mange år de var her.

Nils Halvorsen

Gift med Anne Eriksdatter d. 1760

Barn:

1. Rønnaug, gift med Halvor Jonsen, Sundsrudhaugen f. 1716 d. 1789
2. Berte f. ca. 1741
3. Kirsti f. ca. 1745

I 1754 giftet eldste datter Rønnaug seg med Halvor Johnsen. Nils og Anne overlot nå Sundsrudhaugen til datter og svigersønn og innga seg til de nye brukerne, imot at de upåklagelig skulle forsyne dem til de døde.

Det ble foretatt skifteforretning på Sundsrudhaugen 20. april 1754.

Nils og Anne forbeholdt seg løsøre til en verdi av 17 rdl, og resten av løsøret ble nå delt mellom de tre barna. Når sorenskriver Stochflet hadde fått dekket sine omkostninger «og det øvrige var fradragen», ble det vel 37 rdl til hver av jentene.

Svogeren Halvor overtok løsøret til Berte og Kirsti, imot at han skulle betale hver av dem 8 rdl mer enn løsøret var vurdert for, slik at de to jentene hver kunne arve 41 rdl 3 ort 4 skilling i penger, og som Halvor skulle betale dem. Halvor ble samtidig beskikket som verge for de to jentene, og etter loven forpliktet han seg til å anbringe de umyndiges midler slik at de kastet mest mulig av seg. Minst en gang i året skulle han avlegge øvrigheten «riktighet om midlenes forvaltning».

Halvor Jonsen brukte Sundsrudhaugen fra 1754 og til han døde i 1789. I 1759 fikk de fem leilendingene på Sundsrud bygselsedler på sine parter av gården. Halvor var født på Flaten og er nevnt på Ringsby i 1752.

Halvor Jonsen Sundsrud f. ca. 1716 på Flaten d. 1789

Far Jon Andersen Flaten

Gift i 1754 med Rønnaug Nilsdatter Sundsrud

Barn:

1. Jon f. 1756 d. ung

2. Johanne f. 1763, gift med Peder Steffensen på Sundsrud
3. Anne f. 1772, gift med Jonas Pedersen på en plass under Krog i Høland
4. Nils f. 1780

Ved skiftet etter Halvor i april 1790, ble boets formue vurdert av Tor Ramberg og Anders Knutsen Flaten. Husdyra i boet var to kuer, ei kvige, to geiter, en risbit bukk (ung hannsau), en voksen sau og to lam. Det var en del høy og halm i den vestre lade, noe høy i en annen lade og tre skippund høy på plassen Sandem.

Fra den lange lista over innbo kan nevnes: Et langt bord med forsete, et malt roskap, et roskap med låser, et framskap, en rund stol, en gammel skammel, tre kister, en fønneskurv, et godt sengeklede, tre skinnfeller, to underdyner, to overdyner, en hodepute, duk med fletter og fire stykker gardiner.

Den salige manns klær: En gammel hatt, en sort skinnlue, en blå vadmelskjole med knapper, en rød klædes vest, et par skinnbukser, et par klædes snesokker, et par hoser, et par vanter, et par hansker, et skinnliv og en rød hette. Halvor etterlot seg også et gammelt gevær, ridesal og en rakekniv med futteral og brynestein.

Peder Sundsrud skyldte boet 20 rdl og Ole Olsen Mork i Høland 4 rdl. Med husdyr, gårdsredskaper, smieredskaper og innbo, ble boets formue vurdert til 102 rdl. Boets samlede gjeld var 35 rdl. 24 rdl av dette var hjemmegave til de to ugifte barna på 12 rdl, det samme som datter Johanne hadde fått da hun giftet seg. Videre opplyste enken at Halvor før han døde hadde gitt sønnen Nils, som nå var 9 år, 10 rdl til klær. Dette skulle også belastes boet.

Løsøret ble solgt ved auksjon for vel 93 rdl, og da skifteomkostningene var betalt, tilgodehavende lagt til boet og gjeld var betalt, var det vel 59 rdl til deling mellom

enken og barna. Enken skulle ha det halve, sønnen Nils fikk vel 14 rdl og de to døtrene Johanne og Anne det halve

Lars Ingebretsen overtok som leilending etter Halvor Jonsen og brukte her til han døde i 1816.

Lars brukte Søgarden etter sin far som døde i 1768, og han bodde kanskje en tid på en husmannsplass under Sundsrud, før han overtok som leilending på Sundsrudhaugen.

Lars Ingebretsen f. 1745 på Søgarden Sundsrud d. 1816

Foreldre Ingebret Nilsen og Anne Ingebretsdatter på Søgarden

Gift i 1769 med Kristense Tarvaldsdatter f. 1748

Barn:

1. Ingebret f. 1770, gift med Ingeborg Knutsdatter, Storøya
2. Ingevald f. 1775, leilending på Sundsrudhaugen
3. Anne f. 1778, gift med Halvor Olsen Trandemsætra
4. Torkild f. 1781 d. 1782
5. Kristian f. 1784
6. Torkild f. 1787
7. Torvald f. 1790
8. Ole

7. oktober i 1801 møtte Lars opp hos sorenskriver Jacob Roll i Rakkestad, sammen med sine to myndige sønner Ingebret og Ingevald. Lars begjærte et lovlig oppgi-velsessskifte mellom sine barn og boets kreditorer, ettersom Lars og kona Kristense nå ønsket å flytte inn hos sønnen Ingevald.

Det var allerede blitt foretatt en registrerings- og vurderingsforretning, med arvingene og to skiftevitner til stede. Av boets inntekt kan nevnes:

Husdyr

En brun gjelk (vallak) 15 år gammel, to røde kuer, fem voksne sauer, en risbit bukk, en ung bukk og to små kje.

Lars skulle beholde hesten, ei ku, to sauer og to kje, og dette ble derfor holdt utenfor skiftet. Husdyr, gårdsredskaper, husgeråd og innbo ble vurdert til vel 42 rdl

Gjeld

| | |
|---------------------------|-------------------|
| Magasinkorn | 7 rdl 2 ort |
| Kongens tiende for to år | 2 ort 4 skilling |
| Kirkens tiende for tre år | 3 ort 21 skilling |
| Lensmannstoll for to år | 1 ort 18 skilling |
| Sogneprest Nilsen | 3 ort 3 skilling |
| Amund Olsen Ringstad | 1 rdl |
| Amund Torgersen Grimsby | 2 rdl |
| Sønnen Ingevald Larsen | 12 rdl 2 ort |
| Ole Torsen Flaten | 10 rdl |
| Peder Halvorsen Flaten | 1 rdl |
| Rasmus Brynildsen Bunes | 20 skilling |
| Skifteomkostninger | 5 rdl 18 skilling |

Når samlet gjeld på vel 42 rdl var fratrukket inntekten, ble det 1 ort 2 skilling tilbake, som Lars fikk beholde.

Lars og kona Kristense, «som nu var gamle folk», flyttet inn hos sønnen Ingevald Larsen, som overtok som leilending etter foreldrene. Ingevald forpliktet seg til å gi dem underhold og oppvartning til deres død, og deretter gi dem en sømmelig begravelse. Han skulle ha det «ubetydelige» som foreldrene kunne eie når de døde, uten minste påanking eller fordring av de andre søsken.

Ingevald Larsen f. 1775 d. 1807

Gift med Ingeborg Gulbrandsdatter

Barn:

1. Marte f. 1805
2. Kristian f. 1807

Ingevald døde allerede i 1807, 32 år gammel. Ved skiftet ble boets inntekt vurdert til vel 35 rdl og utgiftene 31 rdl. Da var ikke skifteomkostningene medregnet. Det ble ikke utstedt noe skiftebrev, bare en kort antegnelse i skifteprotokollen «til etterretning i fremtiden».

Ole Amundsen Melleby fra Aurskog overtok etter Ingevald og var leilending her til han døde i 1826.

Ole Amundsen f. ca. 1776 d. 1826

Gift i 1806 med Anne Nilsdatter Sundsrud f. 1779 fra Nordstua Sundsrud

Barn:

1. Anders f. 1807
2. Kristine f. 1811
3. Torkild f. 1816
4. Johan (John) f. 1819

Johan bodde på Haugen til 1838, da han flyttet til Trøgstad og senere til USA. Han testamenterte 27 000 kr til Rømskog kommune, og rentene av kapitalen skulle utdeles til verdig trengende i bygda.

Ved skiftet etter Ole Amundsen i 1826, var boets inntekt 56 spdl. Men boet var insolvent, med utgifter på over 76 spdl. De største gjeldspostene var 33 spdl til gårdeier Mads Wiel i Fredrikshald, 10 spdl til Kristian Svendsen Sundsrud, 8 spdl til Anders Olsen Sundsrud, 3 spdl til Halvor Sundsrud, 2 spdl 3 ort 7 skilling i skatt for året 1825 og skifteomkostninger på nesten 6 spdl.

Johan Halvorsen overtok som leilending på Sundsrud ca. 1854. Johan var født på Nordstua.

Johan Halvorsen f. 1826 på Nordstua Sundsrud d. 1906

Foreldre Halvor Pedersen Sundsrud og

Berte Olsdatter

Gift i 1854 med Anne Torsdatter Ringsby f. 1836 d. 1924

Barn:

1. Halvor f. 1855 d. 1927. Hjelper faren på gården i 1875. Bestyrer av Sundsrudgodset fra 1893, bodde på Søgarden Sundsrud, gift med Mina A. Andreasdatter (66/2).
2. Maren Kirstine f. 1858, gift med Leander Jansson. Bodde i Töcksmark i Sverige.
3. Tor Karel f. 1860. Bodde på gården i 1900 d. 1928, enkemann etter Mina Elise Johansdatter fra Hagan f. 1864 d. 1888. Datter Mina f. 1888 d. 1980, gift med Arnt Skau f. 1891 d. 1941 (se 69/4).
4. Halvorine Elise f. 1863 d. 1881.
5. August Berthinius f. 1866 d. 1956, leilending på Sundsrudhaugen fra 1908.
6. Josefine (Fina) Amalia f. 1868 d. 1959. Ugift. Bodde på Sundsrudhaugen.
7. Anne Theoline f. 1873 d. 1929 ugift
8. Anders Olaf f. 1876 d. 1885

Sønnen August Johansen overtok som leilending på Sundsrudhaugen etter foreldrene. August var i USA 1888-1901, hjemme

på Sundsrudhaugen 1901-03 og i USA igjen fra 1903 til 1908. Han kom nå tilbake til Sundsrudhaugen, hvor han bodde til han døde i 1956. August var ugift.

I 1927 ble Sundsrudhaugen fradelte hovedbølet og overtatt av Karel (Tor Karelius) J. Sundsrud, August J. Haugen, Josefine Sundsrud og Anne Sundsrud for 19 000 kr.

I 1929 solgte Mina Elise Karelsdatter og ektemann Arnt A. Skau sin del av eiendommen, som eneste arvinger etter Karel J. Sundsrud, til August J. Haugen, Josefine Sundsrud og Anne Sundsrud for 5 000 kr. Mina og Arnt flyttet til Torkildsbråtan. Barn: Asbjørn f. 1920 og Kjell f. 1928. Da Arnt døde i 1941, flyttet Mina og barna til Sundsrudhaugen.

I 1963 fikk Mina Skau skjøte på hele gården. Verdi 20 000 kr. Mina Skau døde i 1980, og hjemmelen over Sundsrudhaugen gikk over til hennes arvinger Asbjørn Skau og Kjell Skau. Verdi 60 000 kr. Kjell døde i 2002 og Asbjørn i 2004.

Det ble holdt auksjon over alt løsøret i 2005. Jan Kristian Bergquist kjøpte eiendommen (se 67/56).

NORDSTUA SUNDSRUD

(Lønnberg) bnr. 3

Matrikkelskyld

1759: 2 ½ lisp tg

1927: 2,00 mark

Dette nordre bruket på Sundsrud grenser i nord til Haukenes i innmarka. Nordstua ble fradelte i 1927 og er siden kalt Lønnberg.

Våningshuset ble oppført i 1967, sidebygningen er fra 1850, låve, fjøs og stall fra 1928. Det gamle stabburet ble flyttet og restaurert i 1962.

Fradelinger

Berg vestre bnr. 5 i 1933

Sannerud bnr. 7 i 1938

Øiseth bnr. 9 i 1948

Vestbyskiftet bnr. 10 i 1951

Bratteli bnr. 12 i 1955

Sannerud bnr. 14 i 1958

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|----------|--------|-------|--------|--------|
| 1835 | 2 | 5 | | 12 | 7 | 2 |
| 1865 | 2 | 6 | | 5 | | |
| 1875 | 1 | 5 (kuer) | 1 | 1 | | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|-------|-----|------|-------|-----------------|---------|
| 1835 | | | ½ | 6 | ½ ₁₂ | 4 |
| 1865 | ⅛ | ⅛ | ½ | 4 | | 3 |
| 1875 | | | | | | |

1875: Utsæd ikke oppgitt

1865: 50 mål åker og dyrket eng, mest sandjord av noenlunde god beskaffenhet. 27 mål naturlig eng, steinfull og mindre god (mål = 1080 m²).

1962: 2 griser, 40 høner (Norske gårdsbruk).

1976: 44 dekar jordbruksareal, alt fulldyrket. 180 mål skog og 7 dekar annet areal.

I 2005 er 41 dekar fulldyrket eng leid bort til Bjørn Erik Lauritzen.

Leilendinger

Lars Jakobsen brukte trolig Nordstua Sundsrud før sønnen Steffen overtok.

Lars Jakobsen d. 1741

Gift med Anne Ingebretsdatter (Anne ble i 1742 gift med Ingebret Nilsen på Søgarden Sundsrud)

Barn:

1. Jakob



Arstua (Krokvoll) og Lønnberg. I bakgrunnen det gamle samvirkelaget, Lundsrudgårdene og Sandem skole. Haukenes til høyre ned mot Rømsjøen. (Widerøe 1953).

2. Steffen, Nordstua Sundsrud
3. Anders, Kudalen
4. Nils, Flatabråten
5. Kari, gift med Gulbrand Jonsen Os under Trosterud
6. Jøran, gift med Ingebret Mikkelsen på Gubberud under Sundsrud
7. Marte

Steffen Larsen overtok som leilending på Nordstua etter foreldrene. I 1759 fikk Steffen bygselkontrakt på Nordstua sammen med de andre fire leilendingene på Sundsrud.

Steffen Larsen f. 1722 på Sundsrud d. 1795
Foreldre Lars Jakobsen og Anne Ingebretsdatter
Gift i 1746 med Kirsti Torsdatter d. 1779
Barn:

1. Lars f. 1746, gift med Berte Jørgensdatter. Flyttet i 1770 til Vest-Tukun og en plass under Haukenes i 1776
2. Kari f. 1747 d. før 1779
3. Erik f. 1749 d. før 1779
4. Gunder f. 1751, tjente på Ramberg i 1779
5. Tor f. 1753, bodde i Setskog i 1779
6. Jøran f. 1755, ugift og hjemme hos faren i 1779
7. Erik f. 1756, hjemme hos faren i 1779
8. Kari f. 1758, tjente på Tørnby i 1779
9. Ingebret f. 1760, tjente på Bunes i 1779
10. Maria f. 1762 d. før 1779

Skiftet etter Kirsti ble åpnet 9. juli 1779, og boet ble registrert og vurdert av de oppnevnte vurderingmennene Halvor Sundsrud og Gulbrand Haukenes.

Husdyr og øvrige løsøre ble vurdert til 20

rdl 1 skilling. Enkemannen forklarte at ingen gjeld heftet ved boet. Det var heller ingen kreditorer som meldte seg. Videre forklarte Steffen at han av kjærlighet til sine barn, selv ville betale skifteomkostningene uten at det skulle gjøres utlegg i boets løssøre. Han ville nå oppgi hele sitt bo til deling mellom sine ugifte barn Gunder, Erik, Ingebret, Jøran og Kari, fordi hans to sønner som var gifte, nemlig Lars og Tor, hadde fått mer i hjemmegave enn hva de ugifte barna nå kunne få i arv. Steffen ba derfor skifteforvalteren pålodde hver av de ugifte barna likeså mye av boets «ringe» løssøre, som hans to gifte sønner tidligere hadde fått i hjemmegave. Sønnene Lars og Steffen erklærte seg fornøyde med dette.

Boets formue, som besto av husdyr, gårdsredskaper, innbo og husgeråd, ble ifølge forestående forklaring samt ifølge lov og anordning, delt mellom de fem ugifte barna, som nå fikk løssøre for 4 rdl $\frac{1}{2}$ skilling hver, som vederlag imot hva de to brødrene Lars og Tor har fått i hjemmegave.

Løssøret ble delt slik

Gunder Steffensen

1 ku kalt Rødside
1 baklenke og en jernvie
1 gammel fjerdingsslede med andrer
1 halv bakstehelle
1 gammel skohammer
2 dreide fat
1 ler koks (steintøy med hanker) sammen med sine søsken

Erik Steffensen

1 ku kalt Springros
1 harv
2 gamle økser

1 gammel sigd
1 knanue
1 ler koks sammen med sine søsken

Ingebret Steffensen

1 kvige
1 voksen saubukk
2 geiter med kje
1 ler koks sammen med sine søsken

Jøran Steffensdatter

2 sauer med lam
2 geiter med kje
1 bingekalv
1 plog
1 bred gryte
1 gammel vev med behør
1 gammel kledeskiste med gammel lås
1 gammel tinntallerken
1 lertallerken
2 emberer
1 gammel kjerne
1 ler koks sammen med sine søsken

Kari Steffensdatter

2 sauer med lam
2 geiter med kje
1 malt framskap med lås
1 lite kar
1 ølltønne
2 gamle tepper
4 traug
2 møkksleder
1 ler koks sammen med sine søsken

Faren Steffen ble beskikket til formynder for de umyndige barna Erik, Ingebret, Jøran og Kari, og minst en gang i året skulle han avlegge regnskap for øvrigheten om forvaltningen av myndlingenes midler.

Nils Ingebretsen fra Søgarden Sundsrud hadde overtatt bruken av Nordstua før 1800, og han var her til han døde i 1820. Nils bodde på Vikeby i Rødenes før han kom til Nordstua. Faren Ingebret Nilsen var fra Vikeby og eide en part i gården. Nils bodde på Vikeby da det ble skiftet etter faren i 1768.

Nils Ingebretsen f. 1744 d. 1820

Foreldre Ingebret Nilsen og Anne Ingebretsdatter på Søgarden (se 66/1)

Gift i 1767 med Kirsti Tarvaldsdatter

Barn:

1. Ingebret f. ca. 1767
2. Ingeborg f. 1771 d. 1789
3. Anne f. ca. 1779, gift med Ole Amundsen på Sundsrudhaugen (se 66/4)
4. Torkild f. ca. 1779
5. Torkild f. 1782
6. Maria f. 1785
7. Jøran f. 1788

Sønnen Ingebret bodde her sammen med foreldrene. Ingebret er nevnt på Tørkås og Orekleven i Rødenes i 1795 og 1801, og på Os i 1810. Ingebret døde i 1821, året etter faren.

Ingebret Nilsen f. ca. 1767 d. 1821

Gift i 1794 med Ragnhild Olsdatter Ringsby f. 1773

Barn:

1. Brynild f. 1795 d. 1801
2. Ole f. 1798

Halvor Pedersen brukte Nordstua fra ca. 1813 og til han døde i 1835.

Halvor Pedersen f. 1783 d. 1835 på Flatahaugen

Foreldre Peder Halvorsen og Marte Gulbrandsdatter

Gift i 1813 med Berte Olsdatter Trandem-sætra f. 1792 d. 1885

Barn:

1. Peder f. 1815, gift med Kristine Amundsdatter f. 1803 d. 1868. Peder dro til Amerika med sine to barn, da han ble enke-mann.
2. Ole f. 1818, brukte Nordstua
3. Andreas f. 1821 d. 1864, gift med Ingeborg Christiansdatter Kurøen f. 1823 d. 1913. Bodde på Sør-Ramberg.
4. Maren Sofie f. 1824 d. 1891, gift med Anders Olsen Engen f. 1821. Bodde på Nord-Ramberg.
5. Johan f. 1826 d. 1906, gift med Anne Torsdatter Ringsby f. 1836 d. 1924. Bodde på Sundsrudhaugen.
6. Halvor f. 1827 d. 1883. Ugift.
7. Olaus f. 1832 d. 1884, bodde på Nordstua til han døde ugift i 1884.
8. Helene f. 1835 d. 1835

Sønnene Olaus og Ole ble boende på gården sammen med sin mor. «Bestyrer gården», står det om Olaus i folketellingen i 1865, og i 1875 «hjelper» han moren. Sønnen Ole bodde her med familie i 1875. Han kalles jordarbeider og hadde to kuer, et ungdyr og en sau, ifølge jordbrukstelingen dette året. Olaus var ugift og døde i 1884, og Ole døde to år senere.

Ole Halvorsen f. 1818 d. 1886

Gift i 1854 med Anne Olsdatter Ringsby f. 1830 d. 1891. Hun hadde en datter Olava f. 1852 før hun giftet seg med Ole (se 67/19).

Barn:

1. Maren Sofie f. 1855, gift med Johannes Halvorsen Sundsrud f. 1858 d. 1907. Bodde på Pommern i Rødenes og senere i Ørje.
2. Halvor f. 1858, til USA i 1882, gift med svenske Beda (?)
3. Julius f. 1860, til Strømmer i Sverige i 1886, gift med Marianne Eriksdatter Strømmer
4. Anders f. 1863 d. 1863

5. Anders Karel f. 1865 d. 1865
6. August f. 1866, til USA i 1892
7. Karoline Amalia f. 1869, gift med Nikolai Andresen f. 1857 på Kopperudsetra. Bodde på Trandemsætra, senere Steinby på Setskog.
8. Anders Karel f. 1872, overtok som leilending på Nordstua
9. Jørgen f. 1875, til USA i 1892

Tjenestejente i 1865 og 1875: Olava Emilie Andersdatter f. 1853 i Rømskog

Anders Karel Olsen overtok som leilending på Nordstua etter Olaus og Ole. Anders Karel (brukte bare navnt Karel) flyttet til Søgarden Sundsrud ca. 1923, og han døde her i 1949. Karel giftet seg ikke før i 1909. I 1900 var Ingeborg Rasmussen «husbestyrer» på Nordstua. Hun var født i 1855 i Rømskog.

(Anders) Karel Olsen f. 1872 d. 1949

Gift i 1909 med Dina Mathilde Danielsdatter fra Gulltjernmoen på Setskog f. 1878

Barn:

1. Kaja Sofie f. 1908, gift med Johan Anton Buer f. 1903 i Setskog.
2. Anna Emilie f. 1910 d. 2001 (se 67/10)
3. Ole f. 1912 d. 1968 (se 66/9)
4. Gunnar f. 1914 d. 1980 (se 67/37)
5. Bertha f. 1915, gift med Alf Hjalmar Ringsby. Bor i Östervallskog.
6. Emma f. 1917, d. 1992, gift med Torleif Bolstad f. 1915 i Setskog d. 2000.
7. Daniel f. 1919 d. 2000 (se 67/38)

Markus Jørgensen overtok Nordstua da Anders Karel flyttet til Søgarden. Markus var født på Vestre Bøen, og han bodde på Venemoen og Østre Bøen før han kom til Nordstua Sundsrud.

Markus Jørgensen f. 1847 d. 1932

Foreldre Jørgen Mortensen og Berte Maria

Halvorsdatter

Gift i 1886 med Olava Nilsdatter f. 1862 d. 1889

Et barn som døde.

Selveiere

Nordstua ble fradelt som eget bruk i 1927. Klemet Høgenes kjøpte bruket, som nå byttet navn til Lønnberg. Skjøtet inneholdt bestemmelser om fellesbeite og rett til ved til husbehov i selgerens skog. Lønnberg ble ca. 1947 overtatt av datter Gunvor Høgenes, som var gift med Olaf Karlsen.

Gunvor Høgenes f. 1904 d. 2000 gift med Olaf Karlsen f. 1901 d. 1961. Skilt.

Barn:

1. Ingeborg f. 1926 d. 1936
2. Aud f. 1928
3. Åse f. 1934 d. 1993 gift med Kjell Andersen f. 1931

I 1949 solgte Gunvor Karlsen til døtrene Aud og Åse Karlsen for 16 000 kr. Salget innbefattet også skogparten Vestby (67/30). Aud giftet seg med Thorbjørn Nordengen i 1957. De overtok Lønnberg i 1958.

Aud Karlsen f. 1928

Gift med Thorbjørn Nordengen f. 1926 d. 2002

Foreldre Gunerius og Katerine Nordengen, Aurskog

Barn:

1. Marit f. 1959 gift med Jonny Ringsby f. 1959, bor på Gate i Sverige.
2. Thor f. 1962 gift med Mona Nilsen f. 1961. Skilt. Barn: Tonje f. 1981.

Sønnen Thor overtok Lønnberg i 2003. Samboer med Hilde Østreng (se 67/23).

BUNES

bnr. 6

Matrikkelskyld

1759: 5 lisp tg

1933: 0,80 mark

Bunes ligger på neset ut i Skillesvika. Bunes kalles «en ny husmannsplass» i matrikkelarbeidet i 1723. Husmannen sådde 1 tønne havre, og plassen kunne ikke forbedres, står det i matrikkelutkastet. Fra 1750-åra og fram til 1933 var Bunes leilendingsbruk.

Bunes ble fradelt som eget bruk i 1933, med følgende klausuler:

Ingen del av den frasolgte eiendom skulle kunne fraselges eller bortfestes til hytter eller annen bebyggelse. Selgeren forbeholdt seg retten for hovedbølet, plasser og frasolgte parseller til fremdrift av skogsprodukter over den frasolgte eiendommen, samt til velteplasser uten erstatning for mulig skade. Dersom velteplassen ble lagt på dyrket

mark, skulle erstatning ytes for beviselig skade. Beiteretter skulle opprettholdes, slik at hovedbølet og senere frasolgte parseller skulle ha rett til å beite med sin besetning i skogen til den frasolgte parten. Bunes skulle ha rett til brenneved, men ikke gjerdefang, i hovedbølets skog i 25 år.

Kjøperen av Bunes og fremtidige eiere forpliktet seg til «fortrinsvis» å tilby eieren av hovedbølet sine tjenester ved kjøring og hogst i skogen, «såfremt han vil påta seg sådant arbeid og får den betaling som han kan få annensteds i bygden». Eieren av hovedbølet ville på samme måte «fortrinsvis» tilby eieren av Bunes skogsarbeid på like fot med eieren av andre av hovedbølets parseller, «dog ikke til fortregelse for hovedbølets oppsittere».

Våningshuset er oppført i 1951, fjøs og stall er fra 1957. Tømret bryggerhus og låve er gammelt, og stabburet er ca. 200 år, ifølge Norske gårdsbruk 1962.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|----------|--------|-------|--------|--------|
| 1835 | 1 | 3 | | 6 | 4 | 1 |
| 1865 | 1 | 5 | | 6 | | 1 |
| 1875 | 1 | 3 (kuer) | 2 | 3 | | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|-------|-----|------|-------|-------|---------|
| 1835 | | | ¼ | 5 | | 2 |
| 1865 | ½ | ½ | ¼ | 5 | ⅓ | 4 |
| 1875 | ¼ | ¼ | ½ | 5 | | 3 |

1875: 8 skålpund grasfrø



Bunes i 1964. (Widerøe).

1865: 50 mål åker og dyrket eng og 19 mål naturlig eng. Det meste er sandblandet moldjord av noenlunde god beskaffenhet (mål = 1080 m²).

I 1962 hadde Bunes 50 dekar jordbruksareal og 50 dekar produktiv skog. 2 hester, 4 kuer, 4 ungdyr, 2 griser (Norske gårdsbruk)

Jordregisteret 1976: 46 dekar jordbruksareal, alt fulldyrket. 79 dekar skog, 16 dekar annet areal.

I 2005 er 34 dekar fulldyrket jord leid bort til Einar Dalheim.

Husmenn

Plassen ble kalt «ny» i 1723. Erik Bunes er nevnt som kirkeverge i 1707, og han er den første vi møter på Bunes. Matrikkelkommissjonen i 1723 har Anders Larsen som husmann på den «nye» plassen Bunes. Anders bodde trolig her til 1750-åra, da han flyttet til Kudalen, hvor han døde i 1762.

Anders Larsen f. 1725 d. 1762

Foreldre Lars Jakobsen Sundsrud og Anne Ingebretsdatter

Gift 1. gang med Kari Pedersdatter

Gift 2. gang i 1754 med Marte Mikkelsdatter

Barn:

1. Kari f. 1753
2. Jøran f. 1755
3. Mikkel f. 1757
4. Ingebret f. 1760
5. Anne f. 1763

I 1764 ble det foretatt arveskifte på Bunes etter avdøde Tarvald Mikkelsen. Han døde på «pladsen» Bunes under gården Sundsrud, men det er usikkert om han hadde brukt Bunes. Mari Olsdatter var enke etter Tarvald, og de hadde barna, Klaus og Berte. Boets formue var 4 rdl 3 ort 22 skilling, og da gjeld var trukket fra, ble det 2 rdl 2 ort 22 skilling til deling. Mari tilkom det halve som var 1 rdl 1 ort 11 skilling, sønnen Klaus fikk

3 ort 15 ⅓ skilling og Berte det halve av dette. Barnas lodd ble utlagt i ei rød ku med navn Stjerne, som Mari ble betrodd under sitt vergemål.

Leilendinger

Tarvald Ingvaldsen var leilending på Bunes fra ca. 1750. I 1759 fikk han bygselkontrakt på plassen, sammen med de fire andre leilendingene på Sundsrud.

Tarvald Ingvaldsen f. ca. 1716 på Østtukun d. 1790

Foreldre Ingvald Andersen og Marte Andersdatter

Gift i 1739 med Kari Nilsdatter f. ca. 1710 d. 1782

Barn:

1. Mari f. 1739, gift med Gulbrand Brynildsen Flaten
2. Even f. 1741
3. Ingvald f. 1744, overtok Bunes
4. Margrete f. ca. 1747 d. 1750
5. Kristense f. 1748, Sundsrud

Sønnen Ingvald Tarvaldsen overtok trolig Bunes da han giftet seg i 1771. Han var leilending her til han døde i 1805.

Ingvald Tarvaldsen f. 1744 d. 1805

Gift i 1771 med Kristense Torsdatter

Barn:

1. Tor f. ca. 1773, overtok Bunes
2. Marte f. 1776, gift med Ole Eriksen Bråten (Os)
3. Gudmund f. 1780 d. 1785
4. Kari f. 1784
5. Helvig f. 1795

Tjenestefolk i 1801: Rasmus Brynildsen 26 år og Nils Gudmundsen 15 år.

Sønnen Tor Ingvaldsen overtok trolig som leilending på Bunes da faren døde. I

1797 bodde Tor og Susanne på Struten og i 1804 på Bøen.

Tor Ingvaldsen f. ca. 1773 på Bunes d. 1854
Gift i 1797 med Susanne Torsdatter Østtukun

Barn:

1. Gudmund f. 1799
2. Ingeborg f. 1801, til USA
3. Kristian f. 1804, brukte Bunes
4. Johanne f. 1809, til Dybedal i Rødenes
5. Ingvald f. 1812, til Dalen u/Opsahl i Rødenes
6. Berte Marie f. 1815/16
7. Torer f. 1819, til USA

Sønnen Kristian Torsen overtok trolig etter foreldrene da han giftet seg i 1831. Kristian bodde på Ringsby og Trosterud 1825-27 og på Opsal før han kom tilbake til Bunes. I 1870 flyttet han til Salstroken i Høland.

Kristian Torsen f. 1804

Gift i 1831 med Dorte Olsdatter f. 1812 på Opsal

Barn:

Iver f. 1831

Sønnen Iver Kristiansen bodde på Bunes sammen med foreldrene, også etter at han giftet seg i 1857. I 1870 flyttet han til Salstroken i Høland sammen med foreldrene. Samme slekt hadde nå brukt Bunes i fem generasjoner, fra ca. 1750 til 1870.

Iver Kristiansen Bunes f. 1831

Gift i 1857 med Kirstine Halvorsdatter Flaten

Barn:

1. Helene f. 1857 d. 1862
2. Gunhild f. 1859 d. 1863
3. Josefine f. 1861 d. 1863
4. Helvin f. 1863
5. Gunhild f. 1866

6. Knut f. 1868

7. Dagmar ?

Tjenestejenter i 1865: Helene Hansdatter 17 år og Karoline Halvorsdatter 47 år.

Johan Olsen overtok Bunes da Kristian Torsen og sønnen Iver med familie flyttet til Høland i 1870. Johan Olsen var født på Trosterud, og han brukte Bunes til ca. 1876, da han flyttet til Kopperud. I 1882 reiste familien til USA.

Johan Olsen f. 1833 på Trosterud
Foreldre Ole Jørgensen Trosterud og Kristine Olsdatter
Gift i 1870 med Jørgine fra Sør-Tukun f. 1847

Barn:

1. Josefine Onathea f. 1870
2. Kristiana f. 1872
3. Jørgen f. 1873
4. Ole f. 1875
5. Tore Marie f. 1880

Johan Olsen, kona Jørgine og yngste sønn Ole var i Høland da folketellingen ble tatt opp i 1875. De to andre barna på to og tre år var på Bunes hos tjenestejenta Karoline Henriksdatter f. 1853 i Rødenes sogn og tjenestegutt Anders Hansen f. 1843 i Østervallskog i Sverige. Eldste datter Josefine Onathea er ikke nevnt i folketellingen 1875. Johan Olsen og familien byttet kort tid etter 1875 bosted med Rasmus Kristiansen på Kopperud, som nå overtok som leilending på Bunes. I 1893 reiste Rasmus og familien til USA.

Rasmus Kristiansen f. 1834 på Kopperud
Foreldre Kristian Taraldsen og Margrete Knudsdatter

Gift i 1871 med Marta Olsdatter fra Järnskog

Barn:

1. Ole Karel f. 1873

2. Johan f. 1876

3. Karl August f. 1879

4. Markus f. 1885

Halvor Johansen overtok etter Rasmus i 1893 og brukte Bunes til han døde i 1898. Halvor var født på Nordgardslund og bodde der til han overtok Bunes.

Halvor Johansen f. 1857 på Nordgardslund d. 1897

Foreldre Johan Johannessen og Rebekka Halvorsdatter Tårnby på Nordgardslund
Gift i 1886 med Kristine Simonsdatter fra Strømmer i Sverige f. 1860 d. 1932

Barn:

1. Rebekka f. 1887 d. 1972, gift med Rudolf Strand f. 1884 d. 1964 (se 66/18)
2. Marie f. 1890, gift med Otto Tørnby f. 1898 fra Østre Tørnby (se 69/3). Bodde på Haga i Nes.
3. Markus f. 1892 d. 1925
4. Josefine (Fina) f. 1894 d. 1980, gift med Kasper Engen f. 1892 på Delingsby i Setsko d. 1969 (se 67/41).
5. Sina f. 1897, bodde på Bunes, gift med Henrik Moseby f. 1898 d. 1984

Sønnen Markus Halvorsen bodde på Bunes til han døde i 1925, 33 år gammel. Markus var ugift.

Selveiere

I 1933 ble Bunes solgt til svigersønn Henrik Moseby for 8800 kr. Skjøtet inneholdt bestemmelser om frasalg og bortfeste til hytter eller annen bebyggelse. Rett til brenneved i hovedbølets skog for inntil 25 år, ble verdsatt til 50 kr pr år.

Henrik Moseby f. 1898 d. 1984

Foreldre: Hans og Kristine Moseby, Setskog
Gift i 1930 med Sina Halvorsdatter Bunes f. 1897 d. 1978

Barn:

1. Hans Kristian f. 1930 d. 1982
2. Leif f. 1936 d. 1986

Henrik Moseby døde i 1984, og hjemmelen gikk da over til sønnen Leif Moseby.

Inger-Johanne og Odd Steinar Sundsrud fikk skifteskjøte på eiendommen i 1987, i

henhold til testamet av 21.12.1985. Verdi 300 000 kr.

Odd Steinar Sundsrud f. 1961 (se 66/9)

Gift med Inger-Johanne Tørnby f. 1963 (se 74/11)

Barn:

1. Linn f. 1983

NORDGARDSLUND

Nordgardslund ligger inne i skogen i nordre del av eiendommen og var husmannsplass under Sundsrud fra omkring 1700.

Ved skiftetaksten i 1959 hadde Nordgardslund 25 mål dyrket mark og godt vedlikeholdte bygninger.

Nordgardslund ble fraflyttet i 1964. Alle hus er tatt ned og brukt som hyttematerialer. Stuebygningen var tømret og oppdelt

med kjøkken, kammers og stue i første etasje og to soverom i annen etasje. Stabburet var tømret, mens låven var av reisverk. Tufene etter våningshus og låvebru er synlige (2005).

Den gamle veien til Nordgardslund kunne kjøres med hest og kjerre, og veien kom ned ved Gubberud. Det ble bygd skogsbilvei til Nordgardslund i 1959.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer |
|------------|--------|----------|--------|-------|
| 1865 | 1 | 3 | 1 | 6 |
| 1875 | 1 | 3 (kuer) | 1 | 6 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter |
|------------|-------|-----|------|-------|-------|
| 1865 | | | ½ | 2 | 3 |
| 1875 | ¼ | ¼ | ½ | 2 | 3 |

1875: 5 skålpund grasfrø

Husmenn

Jakob Bjørnson brukte trolig plassen i 1691, da sønnen Lars ble født. Vi kjenner ikke de andre i familien. Sønnen Lars var husmann på Nordgardslund fra ca. 1720 til han døde i 1741.

Lars Jakobsen f. ca. 1691 d. 1741

Far Jakob Bjørnson trolig fra Admarkck sogn i Sverige

Gift med Anne Ingebretsdatter fra Gåsevika

Barn:

1. Jakob f. ca. 1720, Berget under Sundsrud

2. Steffen f. 1722
3. Kari f. 1723
4. Anders f. 1725
5. Gunne f. 1728 d. 1751
6. Kirsti f. 1730 d. 1742
7. Nils f. 1730 d. 1773
8. Ingebret f. 1732
9. Jøran
10. Marte f. 1740

Mikkel Olsen er nevnt på plassen i 1750-åra. Han var kanskje sønn til Ole Nordgardslund som bodde her midt på 1730-tallet.

Mikkel Olsen d. 1770
 Gift i 1738 med Klara Bryntesdatter f. 1704 d. 1765
 Barn:
 1. Maria f. 1739
 2. Ole f. 1743
 3. Brynte f. 1745
 4. Anders f. 1750 d. 1751

Nils Larsen brukte Nordgardslund ca. 1758-62. Nils var født på Sundsrud, og han brukte Flaten fra ca. 1762 til han døde i 1773.

Nils Larsen f. ca. 1730 d. 1773
 Foreldre Lars Jakobsen og Anne Ingebretsdatter
 Gift i 1757 med Kari Kristoffersdatter
 Barn:
 1. Lars f. 1758
 2. Kristense f. 1760 d. 1761
 3. Kristoffer f. 1762
 4. Anne f. ca. 1765
 5. Kristense f. 1767
 6. Mari f. ca. 1768 d. 1770
 7. Maria f. 1770
 8. Nils f. 1773

Brynild overtok plassen etter Nils Larsen i begynnelsen av 1760-tallet og var husmann

her til han døde i 1786. Brynild var trolig født på Flatabråtan og han bodde på Flaten før han kom til Nordgardslund.

Brynild Tarvaldsen f. 1725 d. 1786
 Foreldre Tarvald Amundsen Bråten og Berte Bergersdatter
 Gift i 1753 med Marte Kristoffersdatter
 Barn:
 1. Tarvald f. 1754
 2. Anders f. 1756
 3. Kristoffer f. 1760
 4. Ingeborg f. 1764
 5. Kristian f. 1772
 6. Kristense f. 1775
 7. Anne f. 1775 ?

Tor Gudmundsen overtok som husmann på Nordgardslund da Brynild døde i 1786. Tor Gudmundsen var født på Ramberg og bodde på Ringsby og Haukenes før han kom til Nordgardslund.

Tor Gudmundsen f. ca. 1748 d. 1788
 Foreldre Gudmund Ingvaldsen Ramberg og Berte Larsdatter
 Gift 1. gang i 1779 med Berte Johannesdatter fra Ertervik i Rødenes f. 1752 d. 1784
 Gift 2. gang 1785 med Ingeborg Brynildsdatter
 Barn:
 1. Marte f. 1779
 2. Halvor f. 1784 (uekte), mor Kari Olsdatter Steinby
 3. Berte f. 1786 d. 1786
 4. 5. Berte og Gudmund f. 1787 d. 1787

Ved skiftet etter Tor Gudmundsen i 1788, vurderte Tor Ramberg og Nils Opsal boets formue til 20 rdl. Men anmeldt gjeld var hele 36 rdl, uten at skifteomkostninger var medregnet. Boets kreditorer etterga Ingeborg hele gjelden, og det ble ingen auksjon og «intet ordentlig skifte», står det i skifteprotokollen.

Husmannsenka Ingeborg giftet seg med Hans Nilsen, og han overtok nå som husmann på Nordgardslund. Hans var født på Bøen og bodde på Kurøen, Ramberg, Tårnby og Haukenes før han kom til Nordgardslund.

Hans Nilsen f. 1754 på Bøen d. 1809
Foreldre Nils Larsen og Kari Kristoffersdatter. Gift i 1789 med enke Ingeborg Brynildsdatter

Barn:

1. Anne f. 1790 (uekte datter med Berte Jakobsdatter på Sundsrudeie, trolig på plassen Berget).
2. Niels f. 1790 d. 1790
3. Marte f. 1791
4. Jøran f. 1794
5. Brynild f. 1803 d. 1890
6. Berte f. 1804

Johannes Pedersen var husmann på Nordgardslund fra ca. 1805 til han døde i 1852.

Johannes Pedersen Digerneset f. 1780 på Digerneset d. 1852
Foreldre Peder Johannessen Digerneset og Marte Rasmusdatter
Gift med Alis Olsdatter f. ca. 1782 d. på Nordgardslund 1862

Barn:

1. Ole f. 1814
2. Johan f. 1818, husmann på Nordgardslund
3. Maren f. 1822 d. 1839

Sønnen Johan overtok plassen etter foreldrene.

Johan Johannessen f. 1818 d. 1861
Gift i 1842 med Rebekka Halvorsdatter Tårnby f. 1819 i Høland

Barn:

1. Joab f. 1845, husmann på Nordgardslund

2. Markus f. 1847
3. Real f. 1849, snekker, til Kristiania
4. Maren Helene f. 1852 d. 1891, gift med Anders Emil Rasmussen f. 1853 d. 1924 fra Tårnby (se 68/8)
5. Johanne f. 1854. Ugift. Var i USA, seinere på Nordgardslund.
6. Halvor f. 1857 d. 1898, gift med Kristine Simensdatter fra Strømmer i Sverige (se 66/6).
7. Amalie f. 1860, gift med Anders Olsson f. 1859 i Töcksmark. Bodde på Sør-Saga, senere til Oslo.

Johan døde i 1861, og enka Rebekka drev plassen i noen år sammen med sønnen.

Sønnen Joab Johansen overtok plassen som han brukte til ca. 1915.

Joab Johansen f. 1845 d. 1925

Ugift

Johan Myrvold kom trolig til Nordgardslund etter at han ble gift med Elin Svendsson i 1916.

Johan Myrvold f. 1883 d. 1971 (se Solberg 68/8). Gift i 1916 med Elin Svendsson fra Sverige f. 1881 d. 1947

Barn:

1. Maren f. 1916d. 2005, gift i 1940 med Artur Olson f. 1912 d. 1988. Bodde i Sverige
2. Astrid f. 1918 d. 1967, gift med Erling Bråten, Setskog f. 1915
3. Thomas f. 1921 d. 1988, gift med Hedvig Haugen f. 1921. Flyttet til Vestby 67/32. Faren Johan Myrvold flyttet til Thomas og Hedvig og bodde der til sin død i 1971.

Kristian Holth og hans familie bodde på Nordgardslund fra 1950 til 1964 og var de siste som bodde her. Husene ble nå revet. Sønnen Knut bruker i dag et skogshusvær nord for Nordgardslund som feriested.

HAGAN

bnr. 17

Hagan var husmannsplass under Sundsrud fra midt på 1700-tallet. Plassen ligger ned til Hagasundet.

Bruket hadde ca. 30 mål dyrket mark og

eldre, godt vedlikeholdte hus, ifølge skifte-takst i 1959. I 1982 ble Hagan fradelt med ca. 60 dekar innmark. Jorda brukes til korn-dyrking (2006).

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer |
|-----------|--------|----------|-------|
| 1865..... | 1 | 4 | 4 |
| 1875..... | 1 | 4 (kuer) | 6 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter |
|-----------|---------------|---------------|---------------|-----------------|-----------------|
| 1865..... | $\frac{1}{8}$ | $\frac{1}{8}$ | $\frac{1}{8}$ | 2 $\frac{1}{2}$ | 2 $\frac{1}{8}$ |
| 1865..... | $\frac{1}{8}$ | $\frac{3}{8}$ | $\frac{3}{8}$ | 2 $\frac{1}{2}$ | 3 $\frac{1}{2}$ |

1875: 8 skålp grasfrø



Hagan var husmannsplass fra midt på 1700-tallet. Plassen ble fradelt i 1982. I bakgrunnen ser vi boligen Sundet, som skogbestyrer Ole Jacob Skattum bygde. (Widerøe 1953).

Husmenn

Erik Johnsen var husmann på Hagan fra ca. 1755 til han døde i 1765, og han er den første vi vet brukte plassen.

Erik Jonsen f. ca. 1720 d. 1765

Far Jon Andersen Flaten (broren Halvor var på Sundsrudhaugen)

Gift 1. gang i 1746 med Berte Nilsdatter fra Øymark

Barn:

1. Kari f. ca. 1749

2. Berte f. 1750 d. før 1773

Gift 2. gang i 1751 med Ingeborg Olsdatter

Barn:

3. Knud f. 1752 d. 1753

4. Jøran f. 1753

14. juni 1765 ble det foretatt skifteregistrering etter Erik Jonsen.

Husdyr

| | |
|--------------------------|-------------------|
| 1 brunskimlet hest 15 år | 6 rdl |
| 1 ku | 4 rdl |
| 1 ku | 4 rdl |
| 1 ku | 3 rdl 3 ort |
| 2 unge sauer | 3 ort |
| 3 geiter med kje | 1 rdl 2 ort |
| 2 geiter uten kje | 1 ort 16 skilling |
| 1 liten bukk | 2 ort |

Gjeld

| | |
|-------------------|------------------|
| Tor Ringsby | 3 rdl 4 skilling |
| Brynhild Næs | 16 skilling |
| Ingebret Sundsrud | 8 skilling |
| Nils Sundsrud | 2 ort 8 skilling |
| Ingbret Mikkelsen | 2 ort |

Enken fortalte at hennes salige mann skyldte for leie av plassen til Peter Blix og Johannes Berg i Fredrikshald. Hvor mye viste hun ikke før hun fikk regningen. Derksom dette ble mer enn hun kunne betale, så var hun villig til å selge løsøret på auksjon. Skifteforhandlingene ble nå avsluttet, og tatt opp igjen 12. januar 1766.

Husdyr og løsøret ble solgt ved offentlig auksjon på Hagan 15. oktober 1765. Auksjonen innbrakte til sammen 42 rdl 3 ort 22 skilling. Eierne Peter Blix og Johannes Berg hadde henholdsvis 2 rdl 1 ort og 11 rdl og 3 ort 18 skilling til gode av boet. Når soren skriver, lensmann, auksjonsforvalter, fogd og vurderingsmenn hadde fått dekket sine omkostninger, og det stemplede papiret til skiftetbrevet var betalt, ble den samlede gjeld på over 32 rdl. Det ble vel 10 rdl igjen til deling mellom arvingene.

Enken Ingeborg Olsdatter giftet seg igjen i 1766 med Herman Hansen. Ingeborg døde i 1773 og Herman i 1782, 70 år gammel.

Det ble skiftet etter Ingeborg i 1773, og skifteregistreringen ble foretatt 3. juli. Husdyra i boet var ei ku, tre voksne sauer, en vær, fire voksne geiter med kje og en liten geit. Med redskaper og innbo ble skiftet vurdert til 11 rdl 3 ort. Boet hadde en gjeld på 6 rdl 3 ort 2 skilling.

Siden boet var beheftet med en så «vidløftig» gjeld, ba enkemannen om at boets løsøre ble solgt ved auksjon. Dette innbrakte 9 rdl 3 ort, mens gjeld og skifteomkostninger beløp seg til hele 11 rdl 2 ort 10 skilling. Skifteomkostningene, gjeld til kornmagasinet i Fredrikshald og en rdl til Halvor Sundsrud, ble ifølge loven anført som prioritert gjeld og betalt fullt ut. De øvrige kreditorene fikk 2 ort 17 skilling for hver rdl de hadde til gode.

Erik Jonsens bror Even Jonsen, overtok trolig som husmann på Hagan da Ingeborg Olsdatter døde i 1773. Even var født på Fla-

ten og bodde på Ringsbu og Storøya før han kom til Hagan.

Even Jonsen f. 1728 på Flaten d. 1806²

Far Jon Andersen Flaten

Gift 1. gang i 1762 med Marte Bergersdatter

Gift 2. gang i 1768 med Kirsti Steffensdatter f. ca. 1741

Barn:

1. Berte f. 1761 d. 1762

2. Marte f. 1770

3. Berte f. 1772, husmannskone på Hagan

4. Jørgen f. 1775

5. Steffen f. 1777

6. Ole f. 1780

Datter Berte giftet seg i 1794 med Halvor Evensen, og de overtok nå som husmannsfolk på Hagan. Halvor var født på Østtukun, og han bodde på Nes da han ble konfirmert i 1785.

Bertes foreldre ble boende på plassen og «nyder deres ophold i familien», står det i folketellingen 1801.

Halvor Evensen f. ca. 1767 d. 1850

Foreldre Even Tarvaldsen Østtukun og Marte Brynildsdatter

Gift i 1794 med Berte Evensdatter f. 1772

Barn:

1. Anders f. 1797, gift i 1820 med Mari Eriksdatter Nylenna

2. Brynild f. 1804

3. Johan f. 1807 d. 1862, gift i 1834 med Anne Olsdatter Flaten

4. Rasmus f. 1810, husmann på Hagan

5. Marte f. 1817

6. Kristine f. 1820

Sønnen Rasmus overtok plassen da faren døde. I 1872 reiste Rasmus med familien til USA.

Rasmus Halvorsen f. 1810

Gift i 1834 med Johanne Hansdatter

Barn:

1. Kristine f. 1835, husmannskone på Hagan

2. Mari f. 1835, uekte sønn Johannes i 1863 med skredder Olai Kristiansen fra Trøgstad

3. Bolette f. 1840

4. Helene f. 1843, uekte sønn Johan Emil i 1868 med ungkar Halvor Halvorsen Tårnby

5. Karen f. 1845

6. Halvor f. 1851

7. Jørgine f. 1851

8. Lisabeth f. 1855

Eldste datter Kristine giftet seg i 1859 med Johan Brynildsen fra Strand, og de bodde på Hagan til 1882, da de flyttet til USA.

Johan Brynildsen f. 1833 på Strand

Foreldre Brynild Mortensen Strand og Gunhild Villumsdatter

Gift i 1859 med Kristine Rasmusdatter Hagan f. 1835 i Rømskog

Barn:

1. Jens Emil f. 1860

2. Gunnild Maria f. 1862

3. Real f. 1865

4. Severin Bertinius f. 1867

5. Josefine Emilie f. 1871

6. Karoline f. 1873

Svigerfaren Rasmus Halvorsen var enke-mann i 1865 og bodde på plassen med sønnen Halvor og datter Jørgine, begge 15 år gamle.

Disse losjerte her i 1875

Tilreisende fra Setskog:

Markus Brynildsen f. 1841 i Rømskog

Kone Juliana Rebekka Klavesdatter f. 1839 i Setskog

Barn: Gusta f. 1870

Tilreisende fra Setskog

Even Noriens Johansen f. 1851 i Setskog
Kone Gusdine Rebekka Andersdatter f.
1852 i Rømskog

Tilreisende fra Eidskog

Kasper Hansen f. 1854 i Eidskog

Tilreisende fra Östervallskog i Sverige

Ole Andersen f. 1856 i Rømskog

Johan Olsen fra Høland overtok Hagan i 1882 og var her til han døde i 1909. Johan bodde på Tukunsetra i 1870-åra og på Kurøen før han flyttet til Hagan. I folketellingen 1900 er Johan oppført som leilending, tømmerkjører og tømmerhugger. Johan var nå enkemann og bodde her sammen med sønnen Hans Oskar, som også arbeidet i skogen. Ingeborg Olsdatter, f. 1851 i Sverige, tok seg av hus- og fjøsstell.

Johan Olsen f. ca. 1838 i Høland d. 1909
Gift ca. 1863 med Helene Hansdatter f.
1833 på Langsrud i Høland d. før 1900

Barn:

1. Mina Elise f. 1864 d. 1888, gift med Karel J. Sundsrud f. 1860 d. 1928 (se 66/4)
2. Hilda Julie f. 1866 d. 1940, gift med Julius Sundsrud, Arstua (se 66/2)
3. Hans Oskar f. 1868 d. 1952, bodde på Hagan
4. Martin Julius f. 1871 d. 1953. Var underoffiser-elev i Fredrikstad. Til USA i 1893, farm i Nord-Dakota

Helene Hansdatter hadde en sønn før hun giftet seg med Johan Olsen. Det var Herman Andreassen, som var født 1859 på Lukashytta. Han kjøpte Toreid i Blaker i 1892. Han drev senere drosjeforretning.

Sønnen Hans Oskar bodde på Hagan til han døde i 1952.

Hans Oskar Johansen f. 1868 i Høland d. 1952

Gift med Anna Danielsdatter f. 1879 i Sverige d. 1945

Barn:

1. Jenny f. 1906 d. 1987, gift med Conrad Nilsen (se 72/2 og 3)
2. Johan f. 1909 d. 1991, gift med Emilie Myrvold (se 67/31)
3. Ragnar f. 1912 d. 1962, gift med Bertha Julie Østreng fra Høland
4. Hans Daniel f. 1914 d. 1988, gift med Else Haugen (se 66/19)
5. Margit f. 1917, gift med Agnar Sletten (se 67/14)
6. Ruth f. 1922 d. 2003 gift med Roald Nybro. Bosatt i Oslo

I 1966 leide Arnt Astrup bort det dyrkede areal på Hagan til Bertha Hagen. Årlig leie var 45 kr. Kontrakten inneholdt også rett for Roar Hagen til å kjøpe våningshuset på Hagan med 2 dekar tomt (feste nr. 1).

Selveiere

Hagan med 60 dekar ned til Hagasundet ble fradelte bnr.1 1982. Arnt Chr Astrup solgte bruket til Roar Hagen for 195 000 kr.

Ragnar Hagen f. 1912 d. 1962

Gift med Bertha Julie Østreng fra Høland f. 1918 d. 2002

Barn:

1. Roar f. 1948
2. Bjørg f. 1950, gift med Karl Tore Næss, Trøgstad

Sønnen Roar Hagen bor her i dag.

STRAND

bnr. 18

Strand ligger ved riksveien et par kilometer sør for Sundsrudgårdene. Strand var husmannsplass under Sundsrud fra begynnelsen av 1800-tallet.

Ca 20 dekar dyrket mark og eldre godt

vedlikeholdte hus, står det i en skiftetakst på bnr. 1 i 1959.

Hus og 3,5 dekar tomt ble solgt til Ivar Skullerud i 1981. Jorda på Strand blir ikke brukt.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer |
|------------|--------|---------|--------|-------|
| 1865 | | 3 | | 4 |
| 1875 | | 2 (kuer | 1 | 4 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter |
|------------|-------|-----|------|-------|-------|
| 1865 | 1/8 | 1/8 | 1/8 | 1 1/8 | 1 1/8 |
| 1875 | 1/8 | 1/4 | 1/4 | 2 | 2 |

1875: 3 skålpund grasfrø

Husmenn

Den første vi vet brukte plassen er Brynild Mortensen som bodde her fra 1829 til han døde i 1887. Brynild var født på Nybru og bodde noen år på Storøya før han kom til Strand.

Brynild Mortensen f. 1798 på Nybru d. 1887
Foreldre Morten Brynildsen Nybru og Berte Ingebretsdatter

Gift i 1825 med Gunhild Villumsdatter fra Storøya f. 1802

Barn:

1. Marie f. 1826
2. Karen f. 1829
3. Johan f. 1833, gift med Kristine Rasmussen Hagan (se 66/17), til USA.
4. Kristine f. 1836
5. Villum f. 1841, husmann på Strand, til USA

6. Markus f. 1845

7. Bolette f. 1849

Sønneren Villum overtok trolig plassen da han giftet seg med Helene Hansdatter i 1868. I 1892 utvandret familien til USA.

Siri Mortensdatter er nevnt på plassen i folketellingen 1865. Hun var 71 år og hun levde av å spinne og annet håndarbeid.

Villum Brynildsen f. 1841 på Strand
Gift i 1868 med Helene Hansdatter Kudalen f. 1846

Barn:

1. Halvor f. 1868
2. Josefine Gunhild f. 1870
3. August f. 1872
4. Svend Karel f. 1874
5. Ole f. 1878

6. Johan f. 1880
7. Markus f. 1882
8. Anton f. 1884
9. Julius f. 1885 d. 1887 (druknet)
10. Julius f. 1887

Det er usikkert hvem som bodde her i første halvdel av 1900-tallet.

Rudolf Strand fra Fågelvik i Sverige f. 1884 d. 1964

Gift med Rebekka Halvorsdatter Bunes f. 1887 d. 1972 (se 66/6)

Barn:

1. Solveig f. 1915 d. 2001, gift med Ivar Skullerud fra Høland

I 1966 festet Arnt Chr. Astrup bort det dyrkede arealet på Strand til Ivar Skullerud, Solveig Skullerud og Rebekka Eriksen Strand i deres levetid, så lenge de var bosatt på Strand. Årlig leie var 350 kr (feste nr. 2).

I 1983 solgte Arnt Chr. Astrup hus og tomt til Ivar Skullerud for 25 000 kr. Strand eies nå av døtene.

Ivar Skullerud f. 1911 d. 1997

Gift med Solveig Strand f. 1915 d. 2001

Barn:

1. Vera f. 1950 (se 66/7)
2. Torill f. 1955, gift med Arne Ekrum. Skilt. Bor i Oslo.

Berget

Berget er nevnt som husmannsplass under Sundsrud fra 1780-åra og er nevnt siste gang som husmannsplass i folketellingen 1801. Plassen er ukjent i dag. Plassen kan ha blitt nedlagt tidlig på 1800-tallet, eller dette kan være en av de andre plassene på Sundsrud.

Husmenn

Lars Ingebretsen fra Søgarden Sundsrud bodde på en plass under Sundsrud i noen år, kanskje på Berget, før han overtok som

leilending på Sundsrudhaugen etter Halvor Jonsen.

Jakob Larsen var husmann på Berget fra 1789 til han døde i 1799. Jakob var fra Nordgardslund. Jakob bodde utenfor bygda i 1750-åra og var på Trosterud og Os før han kom til Berget.

Jakob Larsen f. ca. 1720 på Nordgardslund d. 1799

Foreldre Lars Jakobsen og Anne Ingebretsdatter

Gift i 1749 med Ingeborg Mikkelsdatter f. ca. 1725

Barn:

1. Lars f. ca. 1751 d. 1760
2. Anne f. ca. 1755 d. 1777
3. Berte f. ca. 1756
4. Lars f. ca. 1761
5. Anders f. ca. 1767 d. 1773
6. Margrete f. ca. 1770

Enka Ingeborg Mikkelsdatter drev plassen Berget sammen med dattera Berte da folketellingen ble tatt opp i 1801.

Gubberud

På delet til Haukenes er det et område som i dag kalles Gubberud, og i dette området lå husmannsplassen Gubberud. Plassen er nevnt i kirkebøkene allerede i 1760-åra. Vi kjenner ingen her etter 1805.

Husmenn

Ingebret Mikkelsen er nevnt på Gubberud 1769-78. Ingebret var født på Kudalen og bodde på Sundsrud og Næs før han kom til Gubberud. Han er nevnt på Haukenes 1779-85, men vi vet ikke hvor. Ifølge kirkeboka døde han på Kudalen i 1792.

Ingebret Mikkelsen f. 1731 på Kudalen d. 1792

Far Mikkel Kudalen

Gift i 1761 med Jøran Larsdatter

Barn:

1. Lars f. 1761
2. Mikkel f. 1764
3. Klaus f. 1766 d. 1767
4. Berte f. 1778

Anders Gubberud er nevnt i 1805, da han og flere underskrev kontrakt med prokurator Hoff om Kopperudfossen. Anders er den siste vi kjenner på Gubberud.

Vestre Berg bnr. 5

1933: skyld 20 øre

Vestre Berg ble fradelt Lønnberg bnr. 3 i 1933. K. Høgenes solgte denne parsellen til Kristian Solbakken for 1500 kr. Skjøtet inneholdt bestemmelser om havnerett, forkjøpsrett m.v.

I 1961 solgte Kristian Solbakken (f. 1904

d. 1993) til Jens Gustavson for 22 500 kr. Jens Gustavson hadde i 1955 kjøpt Teigen under Østtukun (78/10). I 1961 solgte han halve Teigen til Thomas Myrvold for 6000 kr. Jens og Ågots sønn Tor Ronny overtok hele Teigen, som han solgte i 2005 til Torbjørn Naug fra Oslo.

Jens Gustavson f. 1924

Gift med Ågot Nilsen fra Setskog f. 1925

Barn:

Tor Ronny f. 1957 (se 73/121)

Sannerud bnr. 7

Skyld 1938: 10 øre

Sannerud ble fradelt Lønnberg bnr. 3 i 1938. Torine Høgenes solgte denne parten til Rømskog Samvirkelag for 600 kr, med samtykke fra eierne av bnr. 1. I 1975 solgte



Sundet ligger ned til Hagasundet. Skogbestyrer Ole Jacob Skattum bodde her med sin familie fra 1936. (Widerøe 1964).

Rømskog Samvirkelag butikklokale til Nils Østreng for 105 500 kr. Rømskog Samvirkelag bygde ny butikk ved Skjønhaug. (67/81, 85).

Nils Asbjørn Østreng fra Høland f. 1935
 Gift med Vera Skullerud f. 1950 (se 66/18)
 Barn:
 Hilde f. 1970 (se 67/23)

Arne Paulsen solgte Løvli 79/4 i 2003 og kjøpte Sannerud i 2004.

Arne Paulsen f. 1950
 Samboer Susanne Karlsson f. 1958
 Barn:
 1. Erik Kristian f. 1991
 2. Ida Emilie f. 1993

Sundet bnr. 8

Skyld 1940: 5 øre

Sundet ligger ned til Hagasundet og ble fradelt bnr. 1 i 1940, da forstmester Ole Jacob Skattum kjøpte tomte for 1200 kr av Interessentskapet Sundsrudskogen v/Jens Due og Christian Astrup. Skattum flyttet hit allerede i 1936. Skattum var forstmester i Sundsrud og Flaten-Trosterud. Han var ordfører i Rømskog 1945 – 1951. Mer om Skattum side 97.

Ole Jacob Skattum f. 1900 d. 1974
 Gift med Aimée Frølich f. 1904 d. 1988
 Barn:
 1. Aimée f. 1927 gift med Jan Johnsen, Aurskog
 2. Ole Jacob f. 1928 d. 1989 (se 73/89)
 3. Agnes Elisabeth f. 1936, gift med Reidar Wahl. Bor i Oslo

I 1983 solgte Aimée Skattum til Lillemor Johanne Emilie Engelstad f. 1914 d. 1997 for 600 000 kr. Hun var gift med Roy Engelstad f. 1912 d. 1995. De bodde i Kina i flere år før de flyttet til Rømskog. Eldste sønn Roy

Engelstad, gift med Elisabeth, overtok Sundet etter foreldrene. De bor i Bærum.

Øiseth bnr. 9

Skyld 1948: 10 øre

Parten kalt Øiseth ble fradelt bnr. 3 i 1948. Olaf Karlsen solgte denne parten og bnr. 3, som denne parten er fradelt, til hustru Gunvor Karlsen. I 1958 solgte Gunvor Karlsen parten kalt Øiseth til Ole Sundsrud for 2500 kr.

Ole Sundsrud f. 1913 d. 1968

Gift med Sigrid Kaspara Høilund f. 1914 (se 69/15)

Barn:

1. Odd Torstein f. 1937 (se 66/15).
2. Knut f. 1942, gift med 1.gang med Ullabritt Bryntesson fra Østervallskog f. 1945. Gift 2. gang med Anna Mikkelsen fra Færøyene. Bor på Ørje.
3. Terje f. 1949, gift med Marit Jensen

Roy Flenstad f. 1971 kjøpte Øiseth i 2004. Han er samboer med Tonje Grønvik f. 1983 fra Mosjøen.

Vestbyskiftet bnr. 10

Skyld 1951: 0,30 mark

Skogparten Vestbyskiftet ble fradelt Lønnberg bnr. 3 i 1951. Skogparten ligger inntil Vestby. Aud Karlsen og Åse Karlsen v/verge Gunvor Karlsen og med samtykke av Overformynderiet solgte parten til Johan Myrvold for 5000 kr.

I 1971 solgte Johan Myrvold til Thomas Myrvold for 11 200 kr (se 67/32)

Store Risen-parcel bnr. 11

Skyld 1954: 0,30 mark

Skogparten Store Risen ble fradelt bnr. 1 i 1954. Christian Astrup solgte denne til sønnen Arnt Christian Astrup for 29 000 kr. I 1975 ble denne eiendommen sammenføyet med bnr. 1 og bnr. 13.

Bratteli bnr. 12

Skyld 1955: 5 øre

Parten ble fradelt bnr. 3 i 1955. Gunvor Karlsen solgte denne parten og bnr.3 til døtrene Aud og Åse Karlsen.

Røitjernparcellen bnr. 13

Skyld: 1956 1,47 mark

Skogparten ble fradelt bnr. 1 i 1956. Christian Astrup solgte til sønnen Arnt Christian Astrup for 79 000 kr. I 1975 ble denne eiendommen sammenføyet med bnr. 1 og bnr. 11.

Sannerud bnr. 14

Sannerud ble fradelt Lønnberg i 1958. Torbjørn Nordengen har hjemmel til eiendommen.

Bergtun bnr. 15

Skyld 1960: 2 øre

Parten ble fradelt bnr. 9 i 1960. Ole Sundsrud solgte denne parten til Odd Sundsrud for 500 kr.

Odd Torstein Sundsrud f. 1937

Gift med Inger Karina Engen fra Setskog f. 1940 d. 2001

Barn:

1. Bente f. 1959, samboer med Tommy Glitre. Bor på Ørje.
2. Odd Steinar f. 1961 (se 66/6)

Vang bnr. 16

Skyld 1970: 7 øre

Parten ble fradelt bnr. 2 i 1970. Jørgen Sundsrud solgte Vang til sin far Anders Sundsrud for 2000 kr.

I 1982 solgte Jenny Sundsrud, enke etter Anders Sundsrud, til Henry Sundsrud for 100 000 kr.

Henry Sundsrud f. 1931

Gift med Ragnhild Dahlum f. 1941 (se 79/6)

Barn:

1. Jane f. 1961, gift med Geir Larsen f. 1962. Bor på Fjellhamar (se 73/74)
2. Turid f. 1964 (se 71/14)

Hagan bnr. 16

Se under husmannsplasser

Strand bnr 18

Se under husmannsplasser

Sjøli bnr. 19

26. mars i 1973 fikk Daniel Hagen festekontrakt på en tomt av bnr.1 fra dags dato til år 2046. Årlig leie var 1 kr. Tomta ble fradelt i 2002, Sjøli bnr. 19

Hans Daniel Hagen f. 1914 på Hagan d. 1988

Gift med Else Lissie Haugen f. 1925 d. 2004 (se 73/6)

Barn:

1. Hans Robert f. 1948, gift med Åse Sissel Johansen f. 1947. Bor på Mysen
2. Anna Sofie f. 1951 (se 67/56)
3. Aud Helene f. 1955, gift med Duval Charles Rosenvinge f. 1955. Bor i Asker

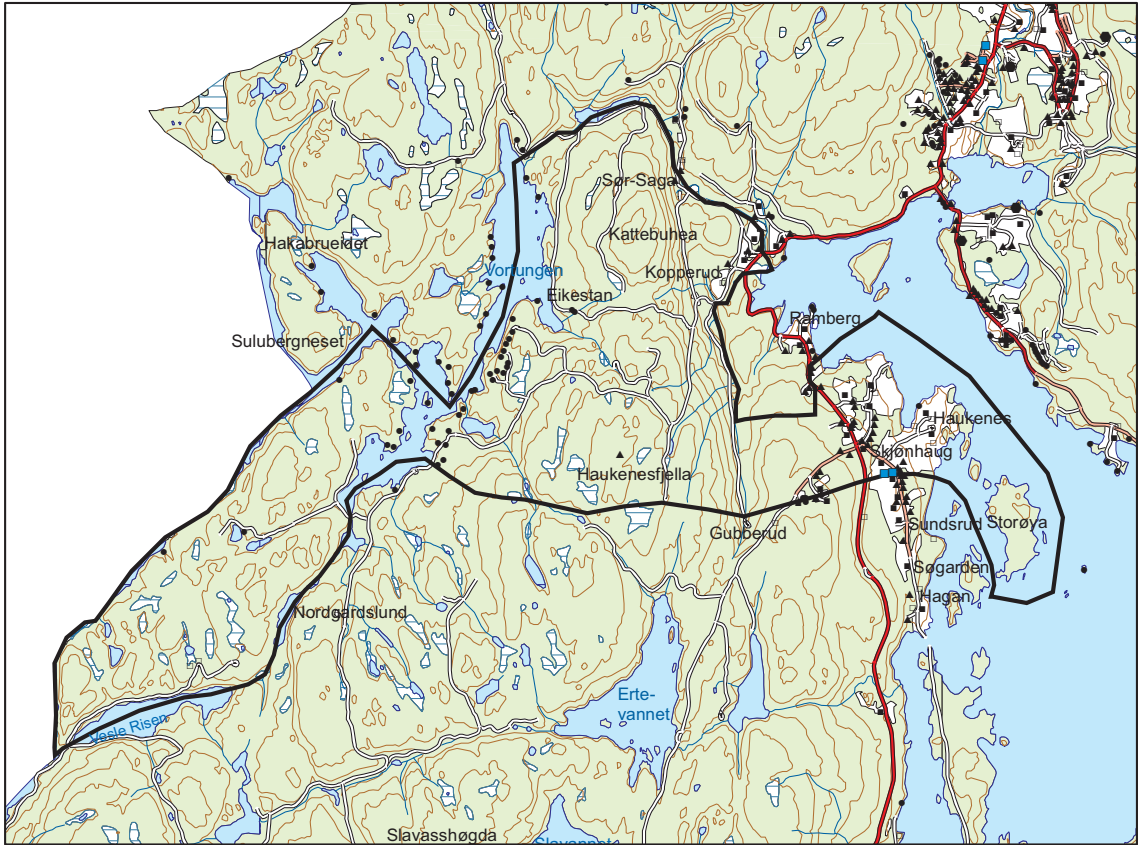
Hans Olav Bergquist overtok Sjøli i 2002.

Hans Olav Bergquist f. 1973

Gift med Gunhild Maudal fra Hommersåk f. 1973

Barn:

1. Daniel f. 1998
2. Kristina f. 2001



HAUKENES

Gnr. 67

Matrikkelskyld

1647: 1 $\frac{1}{4}$ skippund tunge og 1 bismerpund tørre gjedder

1838: 4 daler 3 ort 6 skilling

1886: 23, 24 mark

Haukenes ligger på vestsiden av Rømsjøen med innmarka i kupert lende ned mot sjøen, og skogen vestover til Akershusdelet og nordover til Vortungbekken. Ramberg ligger nordvest for innmarka på Haukenes. I nord grenser Haukenes til Tørnby langs

Vortungbekken, mens det ikke er noen naturlig grense mot Sundsrud i sør, hvor delet går i innmarka.

Sand og moldblandet sandjord og beliggenheten i lia ned mot sjøen gir gode dyrkingsforhold på Haukenes. Det er derfor sannsynlig at dette området hører til den eldste bosettingen på vestsiden av Rømsjøen, og at det kan ha blitt ryddet en gård her allerede i eldre jernalder. Heim-gården Sandem er nå en del av Haukenes, men er trolig den eldste gården i dette området.



Haukenes til venstre og Sundsrud til høyre i bildet. Rømsjøen med øyene i bakgrunnen. (Widerøe 1953).

Navnet «Sandheimr» peker på jordsmonnet her på vestsiden av sjøen. Gården kan ha skiftet navn etter at deler av gården lå øde etter svartedauen. Men det knytter seg stor usikkerhet til å bruke gårdsnavn på denne måten i bosettingshistorien.

Navnet Haukenes kommer av fuglenavnet haukr, som på dansk heter høg. Vi møter navnet først i 1577, og det ble da skrevet Høgeness. Gårdsnavnet ble skrevet Høgenæs til ut på 1800-tallet. I matrikkelen fra 1838 skrives gårdsnavnet fortsatt Høgenes, men i 1886 er navnet endret til Haukenes. Høgenes blir brukt som slektsnavn.

Kopperud var egen gård før svartedauen og ble tatt opp igjen under Haukenes etter ødetida. Kopperud er kalt en liten ødegård i 1615 og skyldte 1 pund tørre gjedder til Rødenes prestebord.

Ramberg lå trolig også øde etter svartedauen. I prestens manntall i 1664 er gården kalt «Rydningssplass». Ramberg ble ikke tatt opp under Haukenes, men noe av Haukenesskogen nordvest for Ramberg opp til Vortungbekken, kan være skog som opprinnelig lå til Ramberg.

Vi kjenner ikke eierforholdene i mellomalderen. I en jordebok fra 1577 tilhørte Haukenes og Kopperud Rødenes prestebord. Før 1660 hadde Jens Bjelke i Fredrikshald overtatt hele Haukenes med Kopperud. Haukenes hadde utenbygdsboende eiere til 1763, da Ole Syversen kjøpte gården og tok den i bruk.

Skoleloven fra 1860 påla kommunene å bygge faste skoler. På Tårnby var det allerede fast skole, og i 1860 ble det bygd skole på Sandem for Trosterud og Haukenes krets. Det var skole her til 1958. Skolebygningen ble fradelt Sandem skolegård i 1975, og Guri og Arne Lindaas fikk skjøte samme år av Rømskog kommune. De har siden drevet kunstgalleri i den gamle skolen (se 73/40).

Haukenes var av de største gårdene i bygda ut fra matrikkelskylda på 1600-tallet

og fremover og var i skatteklassen helgårder (fullgårder) sammen med Sundsrud, Tårnby og Flaten. I utkast til ny matrikkel i 1723 ble skylda foreslått redusert med 7 ½ lisp. I 1865 ble det foreslått heving av skylda på alle brukene på Haukenes, til sammen 4 ort 20 skilling.

Kopperud hadde skyld i tørre gjedder, så gjeddefisket i Rømsjøen må ha vært viktig.

Jordbruket var grunnlaget for bosettingen på Haukenes. Skogen var nødvendig for husdyrholdet, som beite om sommeren og sanking av fôr for vinteren. Skogen ga også materialer til husbygging og ved til oppvarming og koking. På 1600-tallet ble verdien av skogen utvidet. Uttak av tømmer ga store inntekter til eierne og arbeid og inntekter for leilendinger og husmenn.

Fra 1760-tallet og utover på 1800-tallet ble jordveien på Haukenes sterkt oppstykket. I 1838 var gården delt i 15 parter, og oppdelingen fortsatte. I tillegg kom husmannsplassene, slik at det i 1835 var 20 husholdninger på Haukenes. Virksomheten rundt Kopperudfossen må ha bidratt til den store økningen av boplasser.

Innmarka på mange av brukene ble ikke mer enn 30-60 mål, og inntekter fra skogsdriften og arbeid på saga og mølla i Kopperudfossen må ha gitt nødvendige inntekter til kjøp av korn og andre matvarer, og til å betale de faste bygselavgiftene.

Folk og hushold på Haukenes

| År | Antall personer | Husholdninger | Selveierfamilier | Leilendingsfamilier | Føderådsfolk | Husmannsfamilier | Tjenestefolk | Losjerende, håndverkere, fattig, andre |
|------|-----------------|---------------|------------------|---------------------|--------------|------------------|--------------|--|
| 1711 | 16 | 3 | | | | | 4 | |
| 1801 | 46 | 10 | 4 | 2 | 3 | 4 | 5 | 2 |
| 1825 | 58 | 11 | 5 | 3 | | 3 | 2 | 2 |
| 1835 | 90 | 20 | 6 | 7 | | 7 | 7 | 3 |
| 1845 | 78 | 17 | 10 | 2 | 4 | 5 | 7 | 15 |
| 1865 | 82 | 16 | 10 | 1 | | 4 | 7 | 1 |
| 1875 | 85 | 15 | 10 | | 1 | 2 | 8 | 10 |
| 1900 | 74 | 17 | 12 | 1 | 1 | 1 | 4 | 5 |

Jordbruket

Ifølge matrikelutkastet 1723 lå gården lå i baklien og var skarplendt. I 1865 sier Herredskommissjonen at gården var alminnelig bra dyrket og lettbrukt, unntatt Sandem som var tungbrukt. Deler av gården var frostlendt.

Sommerbeite for husdyra har i hovedsak vært i skogen. Seter er nevnt i 1723 og 1802, men det var sikkert setrer her langt tilbake. Vi kjenner seks setrer på Haukenes, og det har trolig vært flere. Fôrsanking i utmarka

var nødvendig for å kunne fø husdyra gjennom vinteren. I 1723 hører vi at sauer og geiter på Haukenes «fôres for største del med løv og mose». Lauv som fôrerstatning er også nevnt på flere gårder i 1865.

Landbruksoppgaver

Tallene fra 1665 og 1723 gir et forventet snitt av husdyrhold og utsæd. Tallene fra 1835 og framover bygger på jordbrukstellingene. Mer om de offisielle tallene i innledningen til boka.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|--------------|--------|--------|--------|-------|--------|--------|
| 1665 | 2 | 6 | 2 | 8 | | |
| 1723 | 4 | 16 | | 20* | | |
| 1802** | 5 | 12 | | 20 | | |
| 1835 | 7 | 30 | | 66 | | 2 |
| 1845 | 8 | 40 | | 94 | 2 | 8 |
| 1865 | 10 | 51 | | 37 | | 2 |
| 1875 | 10 | 45 | 12 | 49 | | 2 |

* 20 sauer og geiter

** Husmannsplassene er ikke tatt med

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Blandkorn | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|-----------|-----------------|-----------------|-----------------|---------------|------------------|----------------|------------------|
| 1723..... | | | | $\frac{3}{4}$ | 8 $\frac{1}{2}$ | | |
| 1835..... | | | 2 $\frac{1}{2}$ | | 29 $\frac{1}{4}$ | $\frac{1}{12}$ | 18 $\frac{1}{2}$ |
| 1845..... | | $\frac{7}{8}$ | 3 | | 39 | 1 | 45 |
| 1865..... | 3 $\frac{1}{2}$ | 2 $\frac{1}{4}$ | 4 | | 39 $\frac{1}{2}$ | $\frac{1}{4}$ | 51 $\frac{1}{2}$ |
| 1875..... | 3 | 3 | | 3 | 34 $\frac{1}{2}$ | $\frac{1}{9}$ | 32 |

1723: 1 skjeppelinn og hamp

1802: 13 t. korn

1875: 107 skålpund grasfrø

Høyavlinger

1723: 22 lass

1802: 47

1865: 190 skipfund

Kornavlinger

Se innledningen til boka.

I 1865 hadde Haukenes 432 mål åker og dyrket eng og 174 mål naturlig eng (mål = 1080 m²).

I 1976 var det samlede jordbruksarealet på Haukenes i underkant av 800 dekar, og vel 500 dekar blir i 2005 betegnet som fulldyrket. Halvparten av arealet ble i 2005 brukt av eierne til kornproduksjon, mens den andre halvparten ble leid bort, det meste til slåtteng og beite.

Setrer

1. Kopperudsetra ligger ved Rømsjøen, mellom Kopperud og Nordli, og ble lagt til Storøya da Haukenes ble delt i 1769.
2. Torvtjennsetra var seter for Nordre Haukenes. Setra ble nedlagt tidlig på 1900-tallet.
3. Rognedrågsetra ble også kalt Rognesetra, og i nyere tid «Den brente setra». Rognesetra var seter for Nordre Haukenes, men kan også ha vært brukt av Veststua og Sandem. Den ble nedlagt ca. 1870.

4. Eikestadsetra var seter for Østre Haukenes. Setra ble bygd av August Høgenes og nedlagt litt etter 1900.

5. Sagtjennsetra var seter for Østre Haukenes. Setra ble nedlagt før 1875.

6. Knutsetra ved Vortungen ble nedlagt før 1875. Vi vet ikke hvilket bruk som setret her.

Husmannsplasser

I listen over skoskatten i 1711 er det nevnt tre husmenn på Haukenes. I 1723 var det ingen husmannsplasser på Haukenes, det ifølge matrikkelukastet, så husmennene i 1711 kan være noen som bodde på gården og ikke husmenn med egne plasser.

I 1801 var det fire husmenn med jord, og på slutten av 1800-tallet var det hele 13 husmannsplasser på Haukenes.

Kopperud

I Haukenesskogen nordvest for Ramberg og opp til Vortungsbekken ble det anlagt flere boplasser før 1800. Kopperud var en av plassene her og ble kalt «ny plass» i 1794.

Kopperud må også ha blitt tillagt skog opp til elva. Da Haukenes ble delt i tre parter i 1769, ble Kopperud delt mellom Nordre Haukenes (halve gården) og den søndre tredjeparten av Haukenes. Kopperud lå sentralt til i forhold til utbyggingen av sag-

og kvernbruket og har også gitt navn til anleggene her. I begynnelsen av 1800-tallet ble Kopperud eid av sag- og kvernbrukseierne. I 1869 ble selve plassen Kopperud, uten skogen omkring, fradelt. Omkring 1890 ble Kopperud lagt til Nordli.

Struten

Halve Struten ble lagt til den søndre tredjedelen av Haukenes i 1769. Den andre halvparten lå til Sandem i 1790. Parten av Struten, som lå til den søndre tredjedelen av gården, ble fradelt som eget bruk i 1829 (bnr. 15). Navnet ble endret til Lønnset i 1951 (begjæring tinglyst 30.10.1951).

Dalen

Dalen lå vest for Dalheim og er nevnt som husmannsplass da gården ble delt i 1769. Halve Dalen ble da lagt til Nordre Haukenes, mens den andre halvparten av Dalen ble lagt til den søndre tredjeparten.

Nordli

Nordli ligger nord i skogen i lia ned mot Kopperudfossen. Plassen ble tatt opp i begynnelsen av 1800-tallet under Storøya. Plassen kom sammen med Eikestan under Østre Haukenes i 1838. Plassen ble fradelt som eget bruk i 1859. Kopperud bnr. 1 ble lagt til Nordli omkring 1890

Eikestan

Plassen Eikestan ligger vest i Haukenesskogen opp til Vortungen, i skogen som ble lagt til Storøya da gården ble delt i 1769. Plassen ble tatt opp på slutten av 1700-tallet. Eikestan og Nordli ble lagt til Østre Haukenes i 1838 og ble fradelt i 1859. Eikestan ligger fortsatt til Østre Haukenes bnr. 9.

Enga

Sven Andersen Haukenes solgte «plassen Engen» i 1795 til Jørgen Olsen Måseby. Dette ble senere Haukebøl.

Sør-Saga

Sør-Saga ligger ved veien opp til Vortungen, vest for Vortungbekken. Her ble det tatt opp en plass tidlig på 1800-tallet, og det har bodd folk her siden. Nord for Sør-Saga, i Tørnbyskogen, ligger plassen Nord-Saga. Da skogen under Østre Haukenes ble delt i 1976, ble Sør-Saga liggende under skogparten som ble lagt til Engen bnr. 16. Husa med tre mål tomt ble fradelt i 2002.

Dammen

Plassen lå i skogen under Østre Haukenes, der det i dag heter Damjordet. Den eneste vi kjenner på plassen er Ole Jørgensen, som bodde her i 15 år før han utvandret til USA i 1869.

Langetangen

Det er nevnt Grantangen og Høgenestangen på Haukenes, og det er rimelig å tro at denne plassen har ligget på det som i dag heter Langetangen på Nordre Haukenes. Her er det merker etter boplass. Det bodde folk på «Grantangen» fra midt i 1790-åra, og vi ser at Halvor Nilsen flyttet herfra i 1863.

Sletten

Plassen Sletten lå inntil et havnestykke under Østre Haukenes som ble kalt Storesletten. Levi Myrvold sier at Sletten ble fradelt Søndre Sandem.

Hakebruhytta/Sulubergneset

Det lå en plass på eidet mellom Vortungen og Steinsvika. Det bodde folk her i begynnelsen av 1800-tallet. Plassen lå under Haukenes og Tørnby.

Gråtanaset

Det lå en plass her vest for Vortungen. Det er rester etter kjellermur, men vi kjenner ingen som har bodd på plassen.

Vestby

Vestby er nevnt som husmannsplass i folketellingen 1865. Vestby ble fradelt i 1945 (se 67/30 og 67/32).

Haukenesskogen

Skogen under Haukenes strekker seg i vest helt til Akershusgrensen og nordvest for Ramberg opp til Vortungbekken. Skogen under Haukenes er ifølge jordregisteret 1976 på vel 15 000 dekar, fordelt på nesten 30 parter. To parter er på vel 2000 dekar og 13 under 1000 dekar.

Skogen har betydd mye for inntektene på Haukenes, ved salg av tømmer så lenge bøndene eide skogen selv, og siden inntekter fra tømmerhogging, kjøring og arbeid ved sagbruket i Kopperudfossen.

I 1665 ble skogen på Haukenes betegnet som liten. Dette var før skogen hadde noen annen verdi enn til gårdsbehov. I 1723 var det skog til husbehov, og det kunne avvirkes 6 à 8 tylfter tømmer årlig, uten å skade skogen. Tømmeret måtte fløtes ut av bygda gjennom Sverige, med store bekostninger i form av toll og avgifter, ifølge prestens og lagrettens beretning. Skogen ble ansett til 5 lisp tunge, av gårdens samlede skyld på vel 1 skpd tunge.

I 1865 ble årlig salg av skogprodukter på Haukenes beregnet til 176 spdl.

Haukenesskogen har fra gammelt av vært delt i fire hovedparter, og vi skal følge de enkelte partene.

Skogen vest for gården

Da Haukenes ble delt i 1769, ble skogen vest for gården mot Akershusgrensen lagt til den nordre halvdel av Haukenes. Dette skulle utgjøre halvparten av skogen. Skogstrekningen, sammen med halve plassen Kopperud nordvest for Ramberg, var fradelt gården fra 1806 til 1836. Rettighetene i sag- og kvernbruket i Kopperudfossen ble frasolgt

denne parten i 1835. Skogen ble lagt til Nordre Haukenes i 1836.

Skogen vest for Ramberg

Skogen i vest til Vortungen og skogen nordvest for Ramberg opp til Vortungbekken ble lagt til den søndre tredjeparten av gården og Storøya da gården ble delt i 1769. Her lå Kopperudsetra i 1769, og plassene Kopperud, Nordli, Eikestan og Sør-Saga ble senere ryddet her. Nordli, Eikestan og Kopperudsetra lå til Storøya, mens Nordre og Søndre Haukenes eide hver sin halvpart i Kopperud. Grensen i skogen mellom den søndre tredjeparten og Storøya kjenner vi ikke, for Storøya ble lagt til Østre Haukenes allerede i 1869. Skogen under Østre Haukenes ble delt i 1976, da den nordre delen av Kattebuhea bnr. 90 ble lagt til Engen bnr. 16.

«Skogpart fra Tørnby» lpnr 132

(bnr. 5 og 12)

Skogparten ble fradelt Haukebøl i 1797, da Jørgen Olsen solgte denne skogparten til Lars Halvorsen Buer. «Skogpart fra Tørnby», sies det i skjøtet, men parten var altså matrikulert under Haukenes.

Hågen Halvorsen Haukebøl og Torkild Pedersen på Søndre Haukenes eide parten sammen i 1838. I 1874 skjøtet Torkild Pedersen gården med nevnte skogskogpart til Teodor Jørgensen på Nordre Sandem. Salget foregikk sikkert tidligere, for i 1871 lå parten til Nordre Sandem, da delene mellom parten fra Søndre Haukenes og parten under Haukebøl ble gått opp.

Ved grensegangen i 1871 ble den nordre halvparten (bnr. 5) lagt til Nordre Sandem, mens den søndre parten (bnr. 12) skulle ligge til Haukebøl. Ved deleforretningen ble det bemerket at Teodor Jørgensen ikke hadde noen hjemmel, og dette ble ordnet ved skjøteoverdragelse 14.3.1874. Delet mellom de to partene skulle nå gå fra vest ved steinrøys på et berg på østre side av Vor-

tungen og ende ved Kopperudbakka. Ved loddtrekning fikk Teodor den nordre og Håkon Halvorsen Høgebøl den søndre halvdel. Den søndre parten lå slik til at de måtte kjøre sine skogprodukter over den nordre delen, og eieren av den søndre delen forbeholdt seg rett til fri transport over den nordre delen.

Vortungsneset på grensen til Akershus

Ole Syversen som var første selveier på Haukenes, solgte i 1763 skogstykket Vortungsneset til Simen Paulsen Soprim og Svend Svendsen Enger for 500 rdl. Vi må tro at Ole Syversen trengte pengene for å kunne overta gården.

Fra delebeskrivelsen i 1763

For at de kjøpende menn kan desbedre vite for seg selv og etterkommere hvorvidt disse ermeldte Vortungnes strekker sig i omkrets, så tar det sin begynnelse fra den vestre kant i vannet Vortungen, hvor Soprimskogen tilstøter, derfra østetter samme vann til Apal Sund, siden til syd-øst i bekken og til Langetjern, og derfra til Lille Usen og i Lille Lokken, hvor atter på den søndre side Soprimskogen vedtager av vestre kant av vanndraget. Siden derfra etter omrørte Soprim skogdele, til nord i Nibetjernet, som støtter til det første delespunkt i Vortungen.

Da skogparten ble frasolgt Haukenes i 1763, ble den ikke skyldsatt, slik at oppsitterne på Haukenes fortsatte med å betale skatt for denne delen. I 1799 ble eierne av skogparten, som var Nicolai Simonsen Soprim og Ole Svendsen Enger, og oppsitterne på Haukenes enige om å løse dette på følgende måte. Eierne av skogstykket skulle betale oppsitterne på Haukenes 2 rdl årlig

mot at sistnevnte betalte skatten for Vortungsneset som tidligere.

Hvorfor Vortungsneset ikke ble skyldlagt og fradelt på vanlig måte, vet vi ikke. Det var kanskje for å slippe utlegg til deleforretning og grenseoppgang. Først i 1935 ble Vortungsneset formelt fradelt Nordre Haukenes, bnr. 26 skyld 2,50 mark. En formell deling av skogen i to like deler i 1935 (bnr. 26 og bnr. 27), gjorde det sikkert nødvendig med en tingslyst fradeling av skogparten fra Haukenes.

Simen Povelsen Soprim og Svend Svendsen Soprim kjøpte altså Vortungsneset sammen i 1763. I 1788 overdro enke Marte Sypriansen Soprim halvparten av Vortungsneset til sin eldste sønn Svend Svendsen for 250 rdl. I 1792 solgte Svend denne parten til sin bror Ole Svendsen.

Den andre halvparten av Vortungsneset ble i 1787 utlagt arvingene etter Simen Paulsen, ifølge skiftebrev etter utflyttede Simen Paulsen. I 1789 overdro arvingene sine eierparter til medarving Nicolai Simonsen, som nå ble eier av hele denne halvparten av Vortungsneset.

Brynild Andersen på Nes i Høland eide den ene halvparten i 1867, da han overdro gården Nes med Vortungsneset til sønnen Christian Brynildsen. Den andre halvparten ble overtatt av Otto Hjalmar Simonsen for 20 000 kr ved skiftet etter foreldrene Nicolai Simonsen Soprim og hustru Rebekka Johanne (f. Hejerdahl).

I 1935 ble Vortungsneset formelt fradelt Nordre Haukenes, og samme år ble delene mellom de to halvpartene gått opp. Deleforretning ble avholdt 16.10.1935, og Anskar Simonsen skulle ha den nordre halvdel bnr. 26, mens Bredo Berg skulle ha den søndre delen bnr. 27, hver del 1,25 skyldmark. Anscar Heyerdahl Simonsen overtok den nordre delen av Vortungsneset (bnr. 26) i 1984, mens Roald Berg fikk skjøte på søndre halvdel av Vortungsneset (bnr. 27) i 1974.



Det første branntårnet på Haukenesfjellet ble bygd i 1909. Det ble bygd nytt tårn i 1950, og det var bemannet til 1975. Foran tårnet Daniel Sundsrud, som var siste faste brannvakt. (Foto: Per Erik Nilssen).

Branntårn på Haukenesfjellet

For å verne de nære skogområdene mot brann, bygde Østfold Skogselskap i 1909 branntårn på Haukenesfjellet. Tårnet ligger 335 m.o.h. og er ved siden av Slavasshøgda Østfolds høyeste punkt. Skogbrannforsikringen lønnet en vakt i de tørre tider om sommeren. På toppen av tårnet var det et rom med vinduer rundt det hele. Midt i rommet sto et åttekantet bord med kart over områdene rundt. Det ble bygd nytt tårn i 1950, og det var bemannet fram til 1975.

Sagbruk og mølle i Kopperud fossen

I 1723 nevnes bekkervev på Haukenes ved høst- og vårflom til husbehov. Kvernbruk er nevnt i 1802. På Tørnby er det også nevnt et kvernbruk i et arveskift i 1784. Dette lå trolig også i Kopperudelva, som deler mellom Haukenes og Tørnby.

I 1805 fikk brukerne på Tørnby, Haukenes og Ramberg kongelig bevilling til å bygge et «bondesagbruk» i Kopperudelva. Her skulle de skjære bord av tømmer fra omliggende odelsskoger, bord som de selv og andre i bygda trengte til gårdens vedlikehold og annet bruk. Sagbruksdrift ble tillatt så lenge de omliggende odelsskogene «uten skade og forhuggelse» kunne avgi tømmer. Videre måtte alle bordene skjæres med vannkant, og intet måtte utføres fra bygda (Kongelig bevilling 29. mai 1805).

Denne kongelige bevillingen var begynnelsen på en industriell virksomhet som skulle vare helt fram til 1965, da møllebruket ble lagt ned. Kopperud har gitt navn til fossen og anleggene i Vortungbekken, selv om plassen Kopperud ligger et godt stykke sør for elva og fossen. Det er rimelig å tro at hele dette området nordvest for Ramberg opp til fossen ble kalt Kopperud da sag- og

kvernbruk ble bygd. Enkelte ganger er fossen også kalt Rambergfossen og Høgenesfossen.

Men Halvor Torkildsen på Tørnby, Svend Andersen på Haukenes og Torer Nilsen på Ramberg benyttet seg ikke av sin bevilling de fikk 29. mai. De solgte sine rettigheter måneden etter til prokurator Morten Hoff fra Høland. Om dette var avtalt vet vi ikke.

Brukerne på Tørnby og Haukenes inngikk følgende avtale med prokurator Hoff.

Hoff og etterkommende eiere skulle årlig male skattefritt for bøndene på Tørnby og Haukenes alt det de trengte av sammalt. Dersom Hoff skulle finne for godt å sette opp sikte og grynkvern, da skulle de to gårdene betale for å male her som andre fremmede.

Videre skulle Hoff og etterkommende eiere være forbundet til å føre opp en bandsag i fossen straks hans Majestet allernådigst ga bevilling til dette. På denne saga skulle Hoff årlig skjære for eierne av Tørnby og Haukenes, forholdsmessig etter matrikelskylda, 10 tylfter sagtømmer til bord og planker, uten betaling. Hoff kunne gjøre dette når det falt ham mest bekvemt. Tørnby og Haukenes skulle betale lønn til sagmesteren (tinglyst kontrakt 7. oktober 1805).

Torer Nilsen Ramberg inngikk en egen kontrakt med prokurator Hoff. Her selger Torer Nilsen til prokurator Hoff hele gården Ramberg og det han eier i Haukenes, nemlig halve plassen Kopperud, Haukenesenga og fjerdeparten av Haukenesskogen med hogst og seterbol, for til sammen 1200 rdl. Rambergs rettigheter i Haukenesfossen var inkludert i salget.

Det er usikkert om prokuratoren begynte å bygge anlegg i fossen. Etter fem år selger han sine rettigheter i Kopperudfossen sammen med Ramberg og det han eide i Haukenes til kjøpmann Andreas Chrystie i Moss, og møllebruk blir ikke nevnt. I 1822 over-

drar Andreas Chrystie det han eier rundt Kopperudfossen til sønnen Hans Chrystie, og i 1828 selger Hans Chrystie de samme partene til Nils Engebretsen Ous, og nå er det både vannsag og kvernbruk i Kopperudfossen.

Grunnen til de raske eierskiftene skyldes trolig at det ikke var mye å tjene på mølle- og sagbruket. Og etter sju år, i 1835, selger også Nils Engebretsen Ous «det som var tilstått Morten Hoff ved kontrakt tinglyst 7. oktober 1805», samt et kvernhus og en vannsag, begge deler med innretninger og inventar, til Johan Andersen og Svend Nil- sen, hver for en fjerdepart, og Rasmus Svendsen Nes, Torkild Pedersen, Kristoffer Svendsen og Hågen Halvorsen Høgebøl, hver for en åttendedel. Etter 30 år står bøn- der i Rømskog igjen som eiere av anlegget.

I 1856 og omkring 1860 ble det fradelte tre parter av Tørnby ved Kopperudelva, nedenfor det gamle anlegget. Johan Andersen Tørnby solgte en part til Svend Nilsen Tørnby, og fire-fem år senere selger Sven Nilsen to parter til Kristian Hansen Sandem, Iver Kristiansen Bunes og Anders Rasmussen Nes. Til den ene parten lå eiendoms og disposisjonsretten over «det dertil hørende vann i Kopperudelva». Parten lå opp til Tor- kildsbråtan. De kjøpte også en skogpart på samme side av elva, som grenset til denne parten.

Ved skylddelingen i 1860 hører vi at et nytt møllebruk er oppført her, et godt stykke nedenfor den gamle mølla. Den nye mølla ble drevet med to store vasshjul, 4 m i diameter og 1 m bredt. Det var demning ved Sagtjernet. Når det var mye maling på mølla, ble vannet stengt om natta. Gudbrand Tårnby bygde den nye mølla.

Møller Peder Bergquist kjøpte mølla av Gudbrand Tårnby på slutten av 1800-tallet, og i begynnelsen av 1900-tallet bygde Ole Bergquist og svogeren August Høgenes nytt sagbruk 300 m ovenfor mølla. Det gamle

Fra kontrakten med Hoff

1. Prokurator Hoff gis fri adgang til å opprette de innretninger som han og etterkommende eiere finner for godt at opprette i og ved siden av elven på begge sider, som går fra vannet Vortungen til sjøen Rømmen, oppdemninger, planke- og tømmerlotter, kort sagt alt som nevnes kan.
2. Til alle disse innretningers opprettelse og vedlikehold skal Hoff og etterkommere ha rett til å hugge alle de materialer som han behøver til innretningene i elven og ved siden av, så langt våres eiendommer strekker seg, i de nærmeste og for ham best beleiligste trakter- forholdsmessig etter gårdenes skyld – uten noen betaling til oss og etterkom- mende eiere av disse gårder. Videre skal Haukenes og Tørnbys eiere alltid være for- bundet til å fremskaffe på tomten hvor byg- ningene skal stå, alt det tømmer som måtte behøves til å oppføre et kvernhus nå og for all fremtid. Og når det skulle behøves å ombygge, så skal også disse eiere være for- pliktet til å fremkjøre fra Kristiania de kvern- steiner han der kjøper for dette kvernhus, uten noen betaling. Dette siste skal påligge eiere som ikke har skog.
3. Selv om Hoff ikke eier plassen Kopperud under Haukenes, skal han mot en årlig avgift på 6 riksdaler ha fri disposisjonsrett over plassen, med alle rettigheter av hogst til hus- behov, gjerdesfang, neverflåing, løvbrudd og havning, og disponere over plassen som det var hans egen.
4. Den kongelige bevillingen som bøndene har fått til å drive sagbruk i Kopperudfossen, skal overdras prokurator Hoff.

sagbruket hadde stått lenger opp i elva. Det ble bygd elektrisitetsverk ved mølla, og det var lys i husa her i 1924.

Møllebruket var i drift til 1965.

Oppdelingen av gården

Det var en bruker på Haukenes til ut på 1660-tallet. Det var to brukere her i 1647 og tre brukere omkring 1665. Anders Nilsen bruker en halvpart i 1664, mens Herli Mathiassen og Tor Olsen bruker hver sin fjerdepart. Ifølge matrikkelutkastet var det fire brukere her i 1723.

I 1763 var bonden på Haukenes selveier. Oppstykkingen av gården mellom familiedlemmer begynte i 1769, da den første selveiende bonde Peder Syversen døde.

Samme år fikk bøndene anledning til å dele gårdene mellom to eller flere av livsvingene. Betingelsene var at gården

kunne gi utkomme til flere familier, og at beste åsetesmann fikk minst halvparten av gården.

I 1769 ble Haukenes delt mellom sønne Gulbrand, Knut og Syver. Gulbrand overtok halve gården (12 lisp tunge og $\frac{1}{2}$ pund tørre gjedder), Syver overtok en tredjepart (8 lisp 12 bismesmerker tunge og 8 bismesmerker tørre gjedder), mens Knut overtok Storøya, som utgjorde en sjettedel av skylda (4 lisp 6 bismesmerker tunge og 4 bismesmerker tørre gjedder).

Utover på 1800-tallet ble de tre partene sterkt oppstykket, slik at det var 15 parter allerede i 1838. Utbyggingen av Kopperudfossen med sag og kvernbruk kan ha påskyndet oppstykkingen av gården.

Men allerede i 1763 skjedde den første fradeling, da Vortungsneset, en stor skogpart opp til Akershusdelet, ble solgt til to bønder på Soprim i Høland for 500 rdl.



De to første boligene på Haukenesfeltet. (Foto: Rolf Aabel).



Inngangspartiet til Storsletten hvor Maggi Sletten bodde. (Foto: Rolf Aabel).



Sandem skole hvor Guri og Arne Lindaas driver kunstgalleri. (Foto: Rolf Aabel).

Oppdeling av Haukenes 1763 – 1883

(Mindre skogparter og andeler i Kopperufossen er ikke tatt med)

| | 1/2 | 1/3 | 1/6 |
|------|---|--|---|
| 1763 | | | |
| 1769 | Nordre halvdel med Sandem, halve Kopperud, halve Dalen og halve Struten | Sør-østre halvdel med halve Kopperud, halve Dalen og halve Struten | Storøya med Kopperudsetra og plassene Nordli og Ekestan |
| 1790 | 1790 Sandem med halve Struten | | |
| 1794 | 1795 Haukebøl | | |
| 1795 | | | |
| 1800 | | 1803 | |
| 1803 | Nordre Haukenes | 1/4 Til Haukebøl i 1805 | 1/2 Østre Haukenes |
| 1806 | | 1/4 Søndre Haukenes | |
| 1807 | 1807 | | |
| 1809 | | | |
| 1829 | | | |
| 1845 | | | |
| 1859 | | | |
| 1869 | | | |
| 1883 | Bnr. 1 Kopperud Bnr. 2 Nordre Haukenes Bnr. 3 Nordre Sandem Bnr. 4 Søndre Haukenes | Bnr. 9 Østre Haukenes Bnr. 10 Nordli Bnr. 11 Kopperudsetra Bnr. 12 Skog | Bnr. 13 Haukebøl Bnr. 14 Haukebøl vestre (Enga) Bnr. 15 Struten Bnr. 16 Engen Til Østre Haukenes i 1869 |
| | Bnr. 26-27 | 1 | 8 |
| | 3 | 4 | 11 |
| | 6 | 15 | 11 |
| | 16 | 15 | 11 |
| | 14 | 10 | 9 |
| | 13 | 10 | 9 |
| | 18 | 10 | 9 |
| | 2 | 10 | 9 |

Bnr. 1 Kopperud
Bnr. 2 Nordre Haukenes
Bnr. 3 Nordre Sandem
Bnr. 4 Søndre Haukenes
Bnr. 5 Skog
Bnr. 6 Søndre Sandem
Bnr. 7 Sandem skole (1863 fra S. Haukenes)
Bnr. 8 Storøya
Bnr. 9 Østre Haukenes
Bnr. 10 Nordli
Bnr. 11 Kopperudsetra
Bnr. 12 Skog
Bnr. 13 Haukebøl
Bnr. 14 Haukebøl vestre (Enga)
Bnr. 15 Struten
Bnr. 16 Engen

Fradelinger 1893-2003

| | | | |
|-----------------------------|---------------------|------|----------------|
| Bnr. 17 Skjønhaug | fradelt bnr. 3 | 1893 | skyld 1 øre |
| Bnr. 18 Vestengen | fradelt bnr. 16 | 1904 | skyld 38 øre |
| Bnr. 19 Storsletten | fradelt bnr. 3 | 1913 | skyld 8 øre |
| Bnr. 20 Løkka | fradelt bnr. 14 | 1914 | skyld 4 øre |
| Bnr. 21 Dalheim | fradelt bnr. 2 og 4 | 1921 | skyld 16 øre |
| Bnr. 22 Skjønhaug | fradelt bnr. 2 | 1921 | skyld 7 øre |
| Bnr. 23 Skjønnberg | fradelt bnr. 19 | 1929 | skyld 1 øre |
| Bnr. 24 Kollberg | fradelt bnr. 13 | 1930 | skyld 5 øre |
| Bnr. 25 Brøtum | fradelt bnr. 2 | 1933 | skyld 12 øre |
| Bnr. 26 Vortungneset | fradelt bnr. 2 | 1935 | skyld 122 øre |
| Bnr. 27 Vortungneset søndre | fradelt bnr. 26 | 1935 | skyld 125 øre? |
| Bnr. 28 Flateby | fradelt bnr 14 | 1937 | skyld 1 øre |
| Bnr. 29 Steinsborg | fradelt bnr. 26 | 1942 | skyld 3 øre |
| Bnr. 30 Vestby (skogskifte) | fradelt bnr. 2 | 1943 | skyld 6 øre |
| Bnr. 31 Østby | fradelt bnr. 30 | 1945 | skyld 2 øre |
| Bnr. 32 Vestby | fradelt bnr. 30 | 1945 | skyld 2 øre |
| Bnr. 33 Lande | fradelt bnr. 2 | 1946 | skyld 4 øre |
| Bnr. 34 Smørmoseskiftet | fradelt bnr. 2 | 1947 | skyld 70 øre |
| Bnr. 35 Tårnåsen | fradelt bnr. 2 | 1947 | skyld 70 øre |
| Bnr. 36 Furuholmen | fradelt bnr. 35 | 1947 | skyld 5 øre |
| Bnr. 37 Granli | fradelt bnr. 15 | 1951 | skyld 2 øre |
| Bnr. 38 Skøgtun | fradelt bnr. 3 | 1951 | skyld 2 øre |
| Bnr. 39 Aune | fradelt bnr. 21 | 1960 | skyld 1 øre |
| Bnr. 40 Nordeng | fradelt bnr. 14 | 1961 | skyld 2 øre |
| Bnr. 41 Haugerud | fradelt bnr. 14 | 1961 | skyld 1 øre |
| Bnr. 42 Søreng | fradelt bnr. 14 | 1961 | skyld 1 øre |
| Bnr. 43 Høgheim | fradelt bnr. 2 | 1961 | skyld 5 øre |
| Bnr. 44 Høie | fradelt bnr. 2 | 1961 | skyld 5 øre |
| Bnr. 45 Høgheim | fradelt bnr. 9 | 1961 | skyld 1 øre |
| Bnr. 46 Rundemyrskiftet | fradelt bnr. 2 | 1963 | skyld 40 øre |
| Bnr. 47 Høyebo | fradelt bnr. 15 | 1965 | skyld 1 øre |
| Bnr. 48 Struten | fradelt bnr. 15 | 1967 | skyld 1 øre |
| Bnr. 49 Roligheta | fradelt bnr. 15 | 1967 | skyld 1 øre |
| Bnr. 50 Granli 2 | fradelt bnr. 15 | 1967 | skyld 1 øre |
| Bnr. 51 Lillebo | fradelt bnr. 6 | 1968 | skyld 1 øre |
| Bnr. 52 Brendtøya | fradelt bnr. 26 | 1968 | skyld 1 øre |
| Bnr. 53 Bergbo | fradelt bnr. 10 | 1969 | skyld 1 øre |
| Bnr. 54 Annabo | fradelt bnr. 3 | 1970 | skyld 1 øre |
| Bnr. 55 Tårnodden | fradelt bnr. 35 | 1970 | skyld 1 øre |
| Bnr. 56 Seterli | fradelt bnr. 10 | 1970 | skyld 1 øre |
| Bnr. 57 Einerli | fradelt bnr. 13 | 1971 | skyld 1 øre |
| Bnr. 58 Bratodden | fradelt bnr. 26 | 1971 | skyld 1 øre |
| Bnr. 59 Hareholmen | fradelt bnr. 26 | 1971 | skyld 1 øre |
| Bnr. 60 Bjørnbo | fradelt bnr. 26 | 1971 | skyld 1 øre |
| Bnr. 61 Kova | fradelt bnr. 26 | 1971 | skyld 1 øre |
| Bnr. 62 Geitungøya | fradelt bnr. 26 | 1971 | skyld 1 øre |
| Bnr. 63 Dritarbekkvold | fradelt bnr. 34 | 1971 | skyld 1 øre |

| | | | |
|-----------------------------|----------------------|------|---------------------------------|
| Bnr. 64 Moseby | fradelt bnr. 46 | 1971 | skyld 5 øre |
| Bnr. 65 Stein | fradelt bnr. 64 | 1973 | skyld 1 øre |
| Bnr. 66 Fjell | fradelt bnr. 64 | 1973 | skyld 1 øre |
| Bnr. 67 Berg | fradelt bnr. 64 | 1973 | skyld 1 øre |
| Bnr. 68 Ås | fradelt bnr. 64 | 1973 | skyld 1 øre |
| Bnr. 69 Lie | fradelt bnr. 64 | 1973 | skyld 1 øre |
| Bnr. 70 Bås | fradelt bnr. 64 | 1973 | skyld 1 øre |
| Bnr. 71 Skog | fradelt bnr. 64 | 1973 | skyld 1 øre |
| Bnr. 72 Odden | fradelt bnr. 64 | 1973 | skyld 1 øre |
| Bnr. 73 Myra | fradelt bnr. 64 | 1973 | skyld 1 øre |
| Bnr. 74 Moe | fradelt bnr. 64 | 1973 | skyld 1 øre |
| Bnr. 75 Bye | fradelt bnr. 64 | 1973 | skyld 1 øre |
| Bnr. 76 Haug | fradelt bnr. 64 | 1973 | skyld 1 øre |
| Bnr. 77 Brøttumfeltet | fradelt bnr. 25 | 1973 | skyld 6 øre |
| Bnr. 78 Haukeli | fradelt bnr. 2 | 1973 | skyld 1 øre |
| Bnr. 79 Haugsettvollen | fradelt bnr. 35 | 1973 | skyld 1 øre |
| Bnr. 80 Ararat | fradelt bnr. 34 | 1974 | skyld 1 øre |
| Bnr. 81 Rømskog Samvirkelag | fradelt bnr. 38 | 1974 | skyld 1 øre |
| Bnr. 82 Furutangen | fradelt bnr. 9 | 1974 | skyld 1 øre |
| Bnr. 83 Steinsodden | fradelt bnr. 9 | 1974 | skyld 1 øre |
| Bnr. 84 Syd Saga | fradelt bnr. 9 | 1974 | skyld 1 øre |
| Bnr. 85 R.skog Samvirkelag | fradelt bnr. 3 | 1975 | skyld 1 øre |
| Bnr. 86 Norom | fradelt bnr. 7 | 1975 | skyld 1 øre |
| Bnr. 87 Sørrom | fradelt bnr. 7 | 1975 | skyld 1 øre |
| Bnr. 88 Sandem skolegård II | fradelt bnr. 7 | 1975 | skyld 3 øre |
| Bnr. 89 Vesleskedsmo | fradelt bnr. 26 | 1975 | skyld 1 øre |
| Bnr. 90 Nordre Kattebuhea | fradelt bnr. 9 | 1976 | skyld 200 øre |
| Bnr. 91 Ilebu | fradelt bnr. 1 | 1976 | skyld 1 øre |
| Bnr. 92 Storetyven | fradelt bnr. 8 | 1974 | skyld 1 øre |
| Bnr. 93 Haugsettvolden II | fradelt bnr. 35 | 1978 | skyld 1 øre |
| Bnr. 94 Haukli II | fradelt bnr. 2 | 1978 | skyld 1 øre |
| Bnr. 95 Ilebu II | fradelt bnr. 1 | 1980 | skyld 1 øre |
| Bnr. 96 Haugerud | fradelt bnr. 13 | 1981 | skyld 1 øre |
| Bnr. 97 Fredly | fradelt bnr. 35 | 1987 | areal 1633 m ² |
| Bnr. 98 Smørmoseskifte | fradelt bnr. 34 | 1988 | areal 1172 m ² |
| Bnr. 99 Smørmoseskifte | fradelt bnr. 34 | 1988 | areal 1238 m ² |
| Bnr. 100 Smørmoseskiftet | fradelt bnr. 34 | 1988 | areal 1118 m ² |
| Bnr. 101 Brøtum I | fradelt bnr. 9 | 1991 | areal 269 m ² |
| Bnr. 102 Sjøgløtt | fradelt bnr. 16 | 1992 | areal 3447 m ² |
| Bnr. 103 Hyttebo | fradelt bnr. 12 | 1997 | areal 1456 m ² |
| Bnr. 104 Høgbo | fradelt bnr. 2 | 1997 | areal 825 m ² |
| Bnr. 105 Vestby I | fradelt bnr. bnr. 32 | 1998 | areal 536 m ² |
| Bnr. 106 Kopperud | fradelt bnr. 1 | 2001 | areal 8957 m ² |
| Bnr. 107 Haukenæs | fradelt bnr. 2 | 1999 | areal 15, 334 dekar (boligfelt) |
| Bnr. 108 Haukenes I | fradelt bnr. 9 | 2001 | areal 4009 m ² |
| Bnr. 109 Haukenæs | fradelt bnr. 9 | 2002 | areal 14, 399 dekar (boligfelt) |
| Bnr. 110 Tårnåsen II | fradelt bnr. 35 | 2003 | areal 1083 m ² |
| Bnr. 111 Tårnåsen I | fradelt bnr. 35 | 2003 | areal 926 m ² |

| | | | |
|------------------------|------------------|------|---------------------------|
| Bnr. 112 Tittut | fradelt bnr. 1 | 2003 | areal 2712 m ² |
| Bnr. 113 Tittut | fradelt bnr. 1 | 2003 | areal 1314 m ² |
| Bnr. 114 Tittut | fradelt bnr. 11 | 2003 | areal 446 m ² |
| Bnr. 115 Haukenæs V | fradelt bnr. 109 | 2002 | areal 1819 m ² |
| Bnr. 116 Haukenæs VI | fradelt bnr. 109 | 2003 | areal 1905 m ² |
| Bnr. 117 Haukenæs VII | fradelt bnr. 109 | 2003 | areal 1669 m ² |
| Bnr. 118 Haukenæs VII | fradelt bnr. 109 | 2003 | areal 1039 m ² |
| Bnr. 119 Haukenæs III | fradelt bnr. 107 | 2003 | areal 1437 m ² |
| Bnr. 120 Haukenæs VII | fradelt bnr. 107 | 2003 | areal 1991 m ² |
| Bnr. 122 Haukenæs IV | fradelt bnr. 107 | 2003 | areal 1356 m ² |
| Bnr. 123 Haukenæs | fradelt bnr. 107 | 2005 | areal 1613 m ² |
| Bnr. 124 Tårnåsen II | fradelt bnr. 35 | 2005 | areal 1588 m ² |
| Bnr. 125 Tårnåsen III | fradelt bnr. 35 | 2005 | areal 2105 m ² |
| Bnr. 126 Tårnåsen IIII | fradelt bnr. 35 | 2005 | areal 1979 m ² |
| Bnr. 127 Tårnåsen V | fradelt bnr. 35 | 2005 | areal 1720 m ² |
| Bnr. 128 Tårnåsen VI | fradelt bnr. 35 | 2005 | areal 1769 m ² |
| Bnr. 129 Tårnåsen VII | fradelt bnr. 35 | 2005 | areal 1860 m ² |
| Bnr. 130 Tårnåsen VIII | fradelt bnr. 35 | 2005 | areal 1442 m ² |
| Bnr. 131 Tårnåsen I | fradelt bnr. 35 | 2005 | areal 1627 m ² |

Eiere

Vi kjenner ikke eierforholdene i mellomalderen. Gården er ikke nevnt i biskop Eysteins jordebok fra omkring 1400. I en jordebok fra 1577 tilhørte hele Haukenes (1 ¼ skpd tunge) og hele Kopperud (1 pund tørr fisk) Rødenes prestebord. Haukenes og Kopperud var fortsatt kirkegods i 1647. Før 1660 hadde kansler Jens Bjelke i Fredrikshald overtatt Haukenes.

I 1723 ble Rømskog kirke overtatt av løytnant, senere oberstløytnant, Peder Colbjørnsen i Fredrikshald. Colbjørnsen eide flere gårder i Rømskog og i andre bygder. I Rømskog eide han foruten Haukenes, Bøen med underliggende Kirkerud, Trosterud, Sundsrud, Steinby og Flaten med Nes.

Broren Niels Stub Colbjørnsen arvet Haukenes og flere gårder i Rømskog og i andre bygder etter sin bror Peder. I 1743 pantsatte han sine eiendommer for 1200 rdl til sin svoger Thomas Blix. I 1753 ble det holdt auksjon over Peder Colbjørnsens dødsbo,

og Jens Pedersen Jølsen Hanneborg og Erik Hansen Østby kjøpte hver sin halvpart av Haukenes for 1455 rdl. De overtok samtidig hver sin halvpart av Rødenes kirke og Rømskog anneks for 830 rdl.

I 1755 ble det inngått makeskifte mellom Erik Hansen Østbye og Jens Jølsen, slik at Erik Hansen ble eier av Rødenes kirke og Rømskog anneks, mens svogeren Jens Jølsen ble eier av hele Haukenes. I 1757 selger Jens Jølsen hele Haukenes til sin bror Nils Pedersen Jølsen for 1600 rdl.

I 1763 selger så Nils Pedersen Jølsen til Ole Syversen for 1800 rdl. Ole Syversen var trolig første selveier på Haukenes etter svartedauen.

Folket på Haukenes

Skelvord Haukenes var hyldningsmann i 1591. I 1615 bruker Anders gården, og Rasmus bodde her i 1620-åra.

I 1647 var Anders Nilsen og Gunder leilendinger på Haukenes, og i 1664 brukte

Anders gården sammen med Herlik Matiasen og Tor Olufsen. Anders brukte halve gården, mens Herlik Matiasen (40 år) og Tor Olufsen (30 år) brukte hver sin fjerdepart av gården. Anders eide 10 lisp tunge i Vest-Tukun og 15 lisp tunge i Garsvik i Høland, ifølge odelsskattelisten i 1656.

Anders Nilsen født ca. 1605

Gift med Eli Knutsdatter

Barn:

1. Rasmus f. 1637 d. 1719, gift med Ingrid 2. Kristoffer datter
2. Datter gift med Brynild Garsvik i Høland

Herlik Mattissen, f. ca. 1624, er også nevnt på Haukenes i 1680.

Barn:

1. Hochen? f. ca. 1656
2. Anders f. 1661 død etter 1715, leilending på Haukenes i 1711
3. Ingebret f. 1664 d. 1732, gift med Jøran Olsdatter Gåsevika d. 1726. Barn: Anne gift med Lars Jakobsen Sundsrud f. 1691 d. 1741 og Kari gift med Tore Ingvaldsen.

Tor Olufsen bodde fortsatt på Haukenes i 1680.

Tor Olufsen f. ca. 1634

Barn:

Nils f. ca. 1662

Anders, Tor og Herlik er også nevnt på Haukenes i 1680. Brynild Haukenes var kirkeverge i 1673, men vi vet ikke mer om Brynild.

Da skoskatten ble tatt opp i 1711, bodde disse på Haukenes:

Anders Olsen med hustru og fire barn.

Anders Herliksen med hustru og to barn.

Ingvar Haukenes med hustru og soldat.

Anders Olsen d. ca. 1718. Fire barn i 1711. Vi kjenner bare Berger Andersen som kom til Kurøen.

Anders Herliksen f. 1661 d. etter 1715

Barn:

1. Brynte f. ca. 1680, leilending på Haukenes
2. Berger f. ca. 1700.

Sønnen Brynte Andersen overtok som leilending på Haukenes etter foreldrene, og familien bodde her til Brynte døde i 1737.

Brynte Andersen f. ca. 1680 d. 1737

Far Anders Herliksen

Gift med Amfri Olsdatter Graverholt

Barn:

1. Ingeborg
2. Klara
3. Knut, på Haukenes 1734-1758 og Bøen 1759-77
4. Anne f. 1722
5. Ole f. 1725 d. 1730
6. Kari f. 1728

Sønnen Knut Bryntesen var leilending på en del av Haukenes før han flyttet til Bøen i 1759.

Knut Bryntesen

Foreldre Brynte Andersen og Amfri Olsdatter Graverholt

Gift i 1735 med Kirsti Olsdatter

Barn:

1. Amfri f. 1736
2. Olof f. 1738
3. Brynte f. 1743
4. Anders f. 1745
5. Marte f. 1747
6. Ole f. 1749 d. 1750
7. Anders f. 1752
8. Marte f. 1754
9. Knut f. 1756

Tor Bergersen var også leilending på en del av Haukenes i 1730-åra. Tore var født på Haukenes og var trolig sønn av Berger Andersen, som senere kom til Kurøen.

Tor Bergersen Høgenes. Foreldre Berger Andersen Høgenes og Anne Andersen.

Gift med ? f. på Østtjukun i 1699

Barn:

Berte, gift i 1725 med Mikkel Ingebretsen Haukenes/Ramberg

Rasmus Andersen er nevnt på Haukenes fra 1720-åra og til ut i 1740-åra Vi vet ikke hvor stor del av Haukenes han brukte.

Rasmus Andersen f. ca. 1693 d. 1766

Gift i 1723 med Anne Bergersdatter Trandum

Barn:

1. Anne f. 1724
2. Anders f. 1725, gift med Mari Eriksdatter
3. Jøran f. 1728
4. Halvor f. 1733
5. Bjørn f. 1737
6. Siri f. 1740 d. 1750
7. Kari f. 1746

Mikkel Torsen Haukenes er nevnt i skattemaliste fra 1743. Han eier da 11 lisp tunge i Tøien i Høland. Anders Halvorsen fra Steinby var leilending på en del av Haukenes fra ca. 1745 til 1757, da familien flyttet til Tårnby.

Anders Halvorsen Stenby f. 1721

Gift i 1744 med Marte Eriksdatter

Barn:

1. Ragnhild f. 1745
2. Kristen f. 1748
3. Ragnhild f. 1750
4. Tor f. 1752 d. 1753
5. Erik f. 1752 d. 1753
6. Tor f. 1753 d. 1753
7. Halvor f. 1757
8. Kari f. 1759

Mikkel Ingebretsen Ramberg ble gift med Berte Torsdatter, som var datter til leilending Tor Bergersen på Haukenes. Mikkel

var også leilending på en del av Haukenes i 1740-50-åra. Han bodde på Ramberg før han flyttet til Haukenes.

Mikkel Ingebretsen f. ca. 1698 d. 1773

Gift i 1725 med Berte Torsdatter

Barn:

1. Ingeborg f. 1725
2. Anna f. 1728
3. Margrete f. 1737
4. Siri f. 1741
5. Marte f. 1744
6. Tor f. 1750

Nils Pedersen var leilending her i noen år før 1761.

Nils Pedersen

Gift med Inger Jørgensdatter

Barn:

1. Peter f. 1757
2. Gjertrud Maria f. 1761

Selveiere

I 1764 fikk Ole Syversen skjøte på gården av Nils Pedersen Jølsen for 1800 rdl. Men Ole må ha overtatt gården året før, for i 1763 solgte han en skogpart vest for Vortungen til Svend Svendsen og Simen Paulsen Soprim i Høland for 500 rdl. Ole trengte nok pengene når han skulle kjøpe Haukenes. Ole Syversen hadde sikkert brukt gården noen år som leilending før han kjøpte den.

Ole Syversen

Foreldre Syver Sypriansen Eid og Marte Olsdatter

Familie ukjent.

I 1767 selger Ole Syversen hele gården til sin halvbror Peder Syversen på Lund i Høland for 2200 rdl. Peder flyttet til Haukenes, hvor han døde to år senere. Kona Ingeborg døde i 1766 på Lund i Høland.

Peder Syversen f. 1703 d. 1769
Foreldre Syver Sypriansen Eid og Marte Olsdatter

Gift med Ingeborg Knutsdatter d. 1766

Barn:

1. Gulbrand f. ca. 1729, til Nordre Haukenes
2. Knut f. ca. 1733, til Storøya under Haukenes
3. Jørgen f. ca. 1736, til Østre Tårnby
4. Kari f. ca. 1744 d. før 1771
5. Syver f. ca. 1749, til Søndre Haukenes

Fra 1. ekteskap hadde Ingeborg to barn:

1. Ole Gulbrandsen, til Nes i Høland
2. Maria Gudbrandsdatter, gift med Mathias Saksegård på Rugen i Trøgstad.

Ingeborg Knutsdatter døde i 1766, og i 1769 forlangte Peder Syversen at det skulle foretas et lovlig skifte over det han eide, «efterdi han for alderdom og svaghed» ikke klarte å drive gården. Peder var sengeliggende og så svak at han ikke kunne i delta ved skiftebehandlingen.

Inngjeld (inntekter)

Arvingene foreviste Ole Syversens skjøte til Peder Syversen på gården Haukenes for 2200 rdl (skjøte 3. januar 1767). Peder betalte 2200 rdl kontant for gården «med alle sine herligheter», med unntak av skogstykket Vortungneset, som Ole Syversen hadde solgt til Simon Paulsen Soprim og Svend Svendsen Enger i 1763. Arvingene bestemte verdien på gården til 2200 rdl, det samme som kjøpesummen to år tidligere. Med husdyr, gårdsredskaper og annet løssøre ble boets inntekter til sammen 2281 rdl.

Utgjeld (gjeld)

Peder Syversen skyldte Frans Gulbrandsen Tuen i Høland 370 rdl, «efter vekselobligation som creditor har i hende».

Peders fem barn hadde også penger til gode fra skiftet etter sin mor Ingeborg

Knutsdatter, som døde på Lund i Høland i 1766.

Boets inntekt ved skiftet etter Ingeborg i 1766

Lund i Høland hadde en skyld på 1 $\frac{3}{4}$ skpd tunge 3 skjegger pors og 12 bismemerker smør. Smørparten tilhørte Høland prestebol. I 1763 hadde Peder Syversen solgt gården Lund til Svend Olsen Evenby for 2012 rdl. Peder skyldte samme Svend Olsen 450 rdl, og de resterende 1562 rdl skulle Svend Olsen Evenby betale ved nyttår 1767.

Boets samlede inntekter var 2336 rdl, blant annet en part i Østre Næss og utestående gjeld på 100 rdl hos Jørgen Torp. Når utgiftene var trukket fra, var det 2232 rdl i behold. Faren Peder Syversen skulle ha det halve, og den andre halvparten ble delt mellom Ingeborgs sju barn. De fem guttene fikk 184 rdl hver, 173 rdl i kontanter og de resterende 11 rdl i husdyr og løssøre. De to jentene fikk det halve.

Ved skiftet etter Peder Syversen Haukenes i 1769, hadde altså hans fire sønner til gode 173 rdl hver i morsarv, og dattera Kari 86 rdl. Dette skulle belastes boet. Barna hadde fått ei ku i hjemmegave da de giftet seg. Kua til Kari, som var ugift, skulle bli stående på Haukenes

Arvingene kunne også fortelle at faren ville beholde en part på 2 $\frac{1}{2}$ lisp tunge i gården til sitt opphold. Han ville inngi seg til sin eldste sønn Gudbrand Pedersen, som uten videre tilskudd eller utgift for sine andre søsken, skulle forsyne faren med alt hva han trengte til livets opphold så lenge han levde, «enten det måtte blive lenge eller kort».

Sønnen Gulbrand skulle overta parten i gården på 2 $\frac{1}{2}$ lisp tunge når faren døde. I forhold til den satte verdi på gården, var verdien på denne parten 194 rdl.

Gjeld og skifteomkostninger utgjorde til sammen 1387 rdl 3 ort 2 skilling, og det ble

igjen 897 rdl til deling mellom arvingene, 198 rdl til sønnene og 99 rdl til dattera Kari.

Skifteomkostningene

Sorenskriveren skulle ha 16 rdl for å skrive skiftebrevet på 32 ark. For å publisere skiftebrevet på tinget, skulle sorenskriveren ha 2 ort 16 skilling. Sorenskriveren skulle også ha salær som skifteforvalter, efter Kongelig. Allernådigste Forordning, med 1 prosent av boets formue. Dette ble 9 rdl 12 skilling. Det stemplede skiftepapiret kostet 3 rdl. Sorenskriverens fullmektig skulle ha 2 rdl. Lensmannen skulle ha 3 rdl for umake og reiser, og de fire vurderingsmennene skulle hver ha 2 ort 16 skilling.

Det sies også i skiftebrevet at Gulbrand og Syver skulle dele gården likt mellom seg og løse ut de andre arvingene «efter den verdi som gaarden nu er ansatt».

Men slik gikk det ikke. Da Peder Syversen døde i 1769, ble gården delt mellom tre av sønnene, nemlig Gulbrand, Knut og Syver. Gulbrand overtok halve gården, Syver overtok en tredjepart og Knut overtok en sjettep.

Syvers part ble tillagt halvparten av plassen Struten. Den andre halvparten av Stru-

ten lå til Sandem etter 1790. Knut overtok Storøya («Øen»), som utgjorde en sjettep.

part av skylda. I 1790 fikk Knut hjemmelbrev av sin bror Syver. Ifølge hjemmelbrevet skulle Storøya også ha en sjettep.

part av skogen og seterbolet. Setra må være Kopperudsetra. Dette var begynnelsen på en sterk oppstyking av gården. Og dette begynte i 1769, samme år som loven overlot til bøndene selv å bestemme om gården skulle deles mellom livsarvingene. Betingelsene var at gården kunne gi utkomme til flere familier, og at beste åsetesmann fikk minst halvparten av gården.

Delingen av Haukenes holdt seg innenfor disse betingelsene. Eldste sønn Gulbrand, som var beste åsetesmann, overtok halve gården, og to brødre overtok hver sin store part. Og Haukenes kunne gi utkomme til mange. I 1801 bodde det 11 familier med til sammen 46 personer på Haukenes.

Oppdelingen fortsatte utover på 1800-tallet, og virksomheten i Kopperudelva fra 1805 kan ha betydd mye for opprettelsen av nye boplasser.

Skisse side 141 viser oppstykingen av gården. Vi skal følge de enkelte bruk, plasser og parter fram til i dag.

NORDRE HALVDELEN AV HAUKENES

(med Sandem og Haukebøl)

Matrikkelskyld

1769: Halve gården
12 ½ lisp tunge og ½ bmpd gjedder

Denne delen utgjorde i hovedsak det som i dag er Nordre Haukenes, og Sandem, Haukebøl og Struten sør og vest på Haukenes. Ved delingen i 1769 ble denne parten tillagt halvparten av skogen, vest for gården mot fylkesgrensa.

I 1769 ble «plassene» Sandem, Dalen,

halve Struten og halve Kopperud lagt til denne nordre halvdel av Haukenes. Sandem ble fradelt i 1790, Haukebøl i 1795 og Engen (bnr. 16) i 1800. «Høgenes skog» var fradelt Nordre Haukenes i tiden 1806-1839.

Gulbrand Pedersen brukte denne halvdel av gården fra 1769 til 1790, da han solgte ⅔ av det han eide til Svend Andersen, og beholdt tredjeparten som utgjorde plassen Sandem og halve Struten. Han beholdt også halvparten av skogen som lå til denne

delen. Gulbrand brukte Sandem til han døde i 1800.

Gulbrand Pedersen f. ca. 1729 på Lund i Høland d. 1800.

Foreldre Peder Syversen og Ingeborg Knudsdatter

Gift 1. gang i 1768 med Marte Andersdatter d. 1776

Gift 2. gang i 1777 med Ragnhild Henriksdatter Ringsby

Barn:

1. Ingeborg f. 1772, gift med Engebret Larsen Sundsrud
2. Uekte barn Gulbrand f. ca. 1774 med Ragnhild Henriksdatter
3. Anders f. 1778, Sandem
4. Jørgen f. 1781, tjener på Bunes i Høland i 1801
5. Maria f. 1784 d. 1809, tjener på Jovald i Rødenes i 1801
6. Kristian f. 1791

Marte Andersdatter døde i 1776, og i januar 1777 ble det skiftet mellom gjellevende mann Gulbrand Pedersen og umyndige datter Ingeborg.

Blant innboet var «1 gl. ubrugelig Brændevins Redskap», som ble taksert til hele 4 rdl. Her var det også en liten sølvkanne med årstall 1652, taksert til 6 rdl, og Meullers Huspostil til 1 rdl.

Jordegods

Enkemannen forklarte at han ifølge skiftebrevet etter sin avdøde far Peder Syversen 25. februar 1769, som eldste sønn og odelsberettiget til gården Haukenes, nå eide halve gården av skyld 12 ½ lisp tunge og ½ bismerpund tørre gjedder med odel bygsel

Husdyra ved skiftet etter Marte Andersdatter i 1776

| | |
|----------------------------------|-------------------|
| 1 rød hest 12 år gammel | 5 rdl |
| 1 rød skjut (hoppe) med folunge | 8 rdl |
| 1 ku Freliin | 3 rdl 1 ort |
| 1 ku Kristine | 3 rdl |
| 1 ku kalt Regga | 3 rdl 1 ort |
| 1 ku Grælleros | 3 rdl 1 ort |
| 1 ku Era | 2 rdl 2 ort |
| 1 ku Løkkeros | 3 rdl 1 ort |
| 1 ku Ringelien | 2 rdl 2 ort |
| 1 rødsidet okse Adam | 2 rdl 2 ort |
| 1 ditto Grånen | 1 rdl 1 ort |
| 1 ditto Guldbånd | 1 rdl 2 ort |
| 1 ditto Kolleros | 2 ort |
| 3 risbit bukker (unge hannsauer) | 2 rdl |
| 4 voksne geiter | 1 rdl 2 ort |
| 4 kje | 2 ort |
| 6 voksne sauer | 3 rdl |
| 2 sauer | 3 ort |
| 3 lam | 1 ort 12 skilling |

og herlighet. Verdien på gården ble satt til 500 rdl og boets hele inntekt til vel 595 rdl.

Boets eneste gjeldspost var en obligasjon datert 15. august 1772 til Tor Larsen Ringsby på 400 rdl med resterende renter, til sammen 449 rdl 3 ort 10 skilling. Når skifteomkostningene var betalt, ble det 96 rdl 1 ort 16 skilling til deling mellom enkemannen Gulbrand Pedersen og datteren Ingeborg.

Gulbrand Pedersen flyttet til Sandem i 1790.

NORDRE HAUKENES

bnr. 2

Matrikkelskyld

1790: 8 lisp tunge og 7 17/23 bmkr gjedder

1838: 3 ort 13 skilling

1886: 7, 14 skyldmark

I 1790 solgte Gulbrand Pedersen to tredjeparter av sin del til Svend Andersen fra Rud i Høland for 599 rdl. Ifølge skjøtet skulle Svend Andersens part utgjøre «halve gården innengårds og halve plassen Dalen, tilige halvdel av min eiende skog i fornevnte gård, og for øvrig forbeholder jeg meg den under gården liggende plass Sandem, tillige halve plassen Struten og halvparten av gårdens skog».

Vi skal se nærmere på utviklingen fram til Nordre Haukenes i dag:

I 1795 selger Svend Andersen «plassen Engen, nybygd og oppryddet mark med havn og hugst», til Jørgen Olsen Måseby fra Høland, skyld vel 1 ½ lisp tunge og 3 bmkr gjedder. Det meste av dette er nå Haukebøl bnr. 13 og 14.

I 1807 solgte Torkild Halvorsen halve bruket med halvparten av husa (skyld 2 ½ lisp tunge og 9/100 bmkr gjedde) til Anders Gulbrandsen på Sandem. Denne parten ble lagt inntil Nordre Haukenes igjen tre år senere.

I 1807 solgte Torkild Halvorsen en part kalt Vestengen, skyld ½ lisp tunge til Ingvald Olsen Engen, som eide en part på vel 1 ½ lisp tunge som var fradelt Haukebøl i 1803, Haukebøllengen (Engen) bnr. 16. Parten



Østre Haukenes ca. 1995.

Vestengen på ½ lisp tunge ble fradelt Haukebølengen i 1904 og lagt til Nordre Ramberg, som faddergave ifølge tradisjonen. Parten som ligger ned til sjøen, har i dag bnr. 18.

Da Lars Gudmundsen på Ramberg solgte Nordre Haukenes, holdt han tilbake en skogpart på 2 lisp tunge, som i 1805 ble sagt å være en fjerdepart av Haukenesskogen. Da Lars Gudmundsen giftet seg med Kristense Larsdatter Høgenes, fikk de Høgenesenga med «½ nye plass Kopperud» i bryllupsgave, og de tre partene med samlet skyld 3 lisp tunge, ble slått sammen.

Da Svend Andersen solgte gården i 1806, beholdt han noe av skogen med halve plassen Kopperud og rettighetene i Kopperud-

fossen. Skogen med halve Kopperud ble lagt til gården igjen 1836. Halve Kopperud ble fradelt Nordre Haukenes i 1839 og slått sammen med den andre halvparten som lå under Østre Haukenes. Kopperud fikk senere bnr. 1.

I 1828 ble Nils Engebretsen Ous eier av begge skogpartene, og disse sammen med halve Kopperud selger han i 1836 til Rasmus Svendsen, og skogen har siden ligget til Nordre Haukenes. Nils holdt igjen halvparten av Kopperud, som i sin tid lå under Haukenesenga. Denne halvparten solgte han i 1839 til Kristian Taraldsen, som samtidig kjøpte den andre halvdel av Kopperud av Rasmus Svendsen på Nordre Haukenes.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|--------|--------|-------|--------|--------|
| 1835 | 1 | 7 | | 10 | 4 | 1 |
| 1845 | 1 | 6 | | 15 | | 1 |
| 1865 | 1 | 4 | | 4 | | 1 |
| 1875 | 2 | 6 kuer | 1 | 5 | | 1 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter |
|------------|-------|-----|------|-------|---------|
| 1835 | | | ¼ | 6 ¼ | 4 |
| 1845 | | ⅛ | ⅛ | 5 | 5 |
| 1865 | ¾ | ¾ | ¾ | 7 | 6 |
| 1875 | ¼ | ¾ | ¾ | 5 | 4 |

1875: 20 skålpund grasfrø

1865: 80 mål åker og dyrket eng og 20 mål naturlig eng (mål = 1080 m²). Det meste på noenlunde god sandjord. Årlig salg av skogprodukter for 80 spdl.

1965: 80 dekar dyrket areal, 400 mål produktiv skog, annen utmark 30 dekar. 2 hester, 5 kyr, 5 ungdyr, 2 griser (Norske gårdsbruk).

1976: 110 dekar jordbruks areal, hvorav 87 dekar fulldyrket. 472 dekar skog.

Det ble lagt om fra husdyrhold til kornproduksjon i 1975. I dag (2005) dyrkes korn på vel 100 dekar.

Hovedbygningen ble oppført 1860 og føderådsbygning i 1914. Øvrige hus i 1942:



Haukebølenga med Lonkøya og Bjørnøya. (Widerøe 1953).

Låve med fjøs og stall, stabbur og gammel smie (Norske gårdsbruk).

Albert Bråthen fra Sverige f. 1880 d. 1960 hadde vært i tjeneste flere steder i bygda, og han bodde sine siste 27 år i smia ved sjøen på Nordre Haukenes.

Det er fradelt en rekke parter og bolig-tomter.

Brukere på Nordre Haukenes

I 1790 solgte Gulbrand Pedersen to tredjeparter av gården til Svend Andersen fra Rud i Høland for 599 rdl.

Svend Andersen Rud f. ca. 1756 på Rud i Høland d. 1807 i Fredrikstad

Foreldre Anders Olsen Rud og Kristense Svendsdatter f. 1725 d. 1760

Gift i 1779 med Kristense Halvorsdatter Trandem f. 1757 d. 1813

Barn:

1. Kristoffer f. ca. 1780, til Østre Haukenes

2. Rasmus f.1783, til Storøya og Nordre Haukenes

3. Kristian f. ca. 1789

I 1796 selger Svend Andersen til sin nevø Lars Gudmundsen Ramberg, men Svend kjøper tilbake gården i 1799. Det er uklart hva som egentlig skjedde. Vi vet at Lars måtte betale for odelsretten til Anders Gulbrandsen på Sandem etter forlik 1. juni 1798.

Det ser også ut som om Svend eide parten som ble Østre Haukenes, før sønnen Kristoffer overtok denne i 1803. Svend var bror til enka som eide tredjeparten av gården som denne parten ble fradelt.

I 1805 fikk Svend Andersen Høgenes, sammen med Halvor Torkildsen Tørnby og Torer Nilsen Ramberg, kongelig bevilling på å bygge sag i Vortungsbekken. Svend solgte nå gården til Torkild Halvorsen Trandem, men beholdt «Høgenes Skov», som må være skogen vestover til Akershusdelet, og halve

plassen Kopperud med rettighetene i Kopperudfossen. Samme år ble rettighetene i Kopperudfossen overdratt prokurator Hoff.

Samme år kjøpte Svend nabobruket Storøya.

14. juli 1807 fikk Mads Møller Dessen, sorenskriver over Rakkestad sorenskriveri, besøk av Rasmus Halvorsen Tukun og Rasmus Svendsen Høgenes fra Rømskog. De leverte en registreringsforretning etter avdøde Svend Andersen Høgenes, som var foretatt av Wilhelm Schell, «Kaptein af Infanteriet, Byfogd og Byskriver samt skifteforvalter udi Fredrikstad By».

Vi får nå vite at Svend Andersen med

kone og yngste sønn hadde kommet til Fredrikstad omtrent åtte dager etter påske og hadde losjert seg inn hos borger Anders Gudmundsen. De hadde tenkt å flytte til Fredrikstad, men i mai måned ble Svend syk og sengeliggende, og han døde tre uker senere. De hadde ennå ikke skaffet seg fast bolig i byen.

Skifteforvalter Scheel foretok nå en gjennomgang av avdødes etterlatenskaper. Siden ingen av den avdødes slekt var til stede, ble Johan Hegnander innsatt som interimsverge, for å påse de fraværendes og umyndiges rettigheter.

De åpnet nå avdødes skatoll og fant følgende «Gield og Documenter»

| | |
|---|---------|
| Revers fra C. O. Kolstad av 14. august 1806..... | 300 rdl |
| Revers fra C.O. Kolstad datert 12. desember 1806..... | 42 rdl |
| Revers fra Thor Ingvaldsen Bunes datert Høgenes 7 april 1806 47 rdl, hvorpå etter kvittering var betalt 37 rdl | 5 rdl |
| Avregningsbevis John Ingvald Larsen Johnsrud datert Høgenes 8 september 1806..... | 10 rdl |

Det var også andre papirer i skatollet, som de ikke kunne si noe om før de hadde snakket med avdødes eldste sønn, «da enken ikke var vidende».

Enken fortalte at boet hadde 2 ort til gode hos skredder Peder Villumsen, som hadde lånt et par sølv skospenner. De hadde også med seg en del løsøre til Fredrikstad, som tinnallerkener, takke, brannjern, kjevele, tinnfat og trefat. Av dyrere ting kan nevnes sølv lommeur til 4 rdl, en stor kleskiste med lås 3 rdl og skatollet med lås verdt 4 rdl. Vi ser også fra registreringen at de hadde med seg til Fredrikstad to kubjeller, klave, jerndrot, en gammel hesteskrape og et økseskaft.

Enken kunne også fortelle at for en fem ukers tid siden hadde Svend Andersen vært i Fredrikshald og gjort handel om en gård,

og Svend hadde da levert selgeren Jørgen Viig 50 rdl «paa handelen».

Av kontanter var det 11 rdl i boet, og disse fikk enken til den avdødes begravelse.

Enken fortalte videre at de ennå eide en «plads kaldet Storøen under Høgenes i Rømskogen», og som den mellomste sønnen skulle ha. Sønnen hadde ennå ikke fått skjøte på Storøen, og han hadde heller ikke betalt noe.

Skifteforretningen ble nå utsatt, slik at de kunne kalle inn avdødes fraværende sønner og boets kreditorer og debitorer. Det ble senere bestemt, etter anmodning fra familien, at de videre skifteforretningene skulle holdes i Rømskog, «siden boets debitorer og kreditorer bodde i og i nærheten av sognet hvorfra de var fraflyttet», og avdøde hadde ennå eiendommer her.

Boets inntekter

| | |
|--|---------|
| 1. Som regning viser hos hr. Kolstad | 342 rdl |
| 2. Hos Tor Ingevoldsen Bunes | 5 rdl |
| 3. Hos Ingvald Larsen Sundsrud | 10 rdl |
| 4. Kontante penger | 11 |
| 5. Det oppskrevne løsøret | 20 rdl |
| 6. 4 lisp 6 bmkr tunge og 4 bmkr tørre gjedder i Storøya, som avdøde havde solgt til nesteldst sønn Rasmus for..... | 350 rdl |

Kristoffer Svendsen Høgenes skulle skyldte 300 rdl etter revers av 28. desember 1806. De fremmøtte sa at dette var en misforståelse, og at dette for lengst var oppgjort.

Når det gjaldt de 50 rdl som boet hadde til gode hos Jørgen Viig i Fredrikhald, ble de ansett som «ganske tabte», selv om det var to vitner til handelen.

Sum inntekt 738 rdl

Gjeld

| | |
|---|---------|
| Til Anders Gudmundsen i Fredrikstad, hvor de losjerte | 30 rdl |
| Til Iver Olsen Krog og Amund Ringsby | 200 rdl |

De fremmøtte oppgav deretter «avdødes bestemmelser og enkens og arvingenes for- ening å være således». Enke Kristense Halvordatter skulle ha til sitt leverbrød alt løsøre og en sum på 200 rdl. Det øvrige i boet skul- le overlates til hendes barn.

Siden de to eldste sønnene Kristoffer og Rasmus var forsynt med jordbruk, som deres avdøde far hadde skaffet dem for godt kjøp, så skulle de gi sin bror Kristian 400 rdl, som de skulle utrede av egne penger. Skifteret- ten mente at 400 rdl var mer enn han kunne forvente å få i arv i boet etter lovlig deling, og godkjente derfor denne løsningen. Ras- mus Halvorsen Tukun skulle påse at den umyndige broren fikk sine 400 rdl og at de to eldste brødrene gjorde opp med boets kreditorer.

Torkild Halvorsen Trandem overtok Nor- dre Haukenes i 1806 for 698 rdl. Torkild bodde på Måserud i 1825 og døde på en plass under Haukenes i 1842.

Torkild Halvorsen f. 1776 på Nordby d. 1842
Foreldre Halvor Jørgensen Trandem og
Ingeborg Kristoffersdatter
Gift i 1803 med Berte Torkildsdatter Tørnby
Barn:

1. Kristine f. 1796, uekte datter. Mor var
Marte Larsdatter Høgenes
2. Halvor f. 1803 d. 1813
3. Jørgen f. 1804
4. Mari f. 1806
5. Torkild f. 1808 d. 1813
6. Kristian f. 1810 d. 1813
7. Ingeborg f. 1812 d. 1813
8. Ingeborg f. 1813 d. 1814
9. Helene f. 1814
10. Halvor f. 1818
11. Kristian f. 1822, gift I 1852 med Johanne
Rasmusdatter Sagmoen
12. Sofia f. 1825

I 1807 solgte Torkild engstykket Vestenga til Ingvald Olsen på Haukebølenga for 95

rdl. Samme år ble halvparten av det han eide i Haukenes lagt til Sandem. Anders Gulbrandsen Sandem kjøpte parten for 450 rdl.

Tre år senere ble parten som Torkild eide og parten som Anders Gulbrandsen kjøpte i 1807, solgt til Jørgen Olsen for 1050 rdl. Jørgen hadde tidligere bodd på Østtukun, Bunæs og Ringsby, og i 1803 flyttet Jørgen med familie til Trosterud.

Jørgen Olsen f. 1769 d. 1843 (kalt «Snekkerjørn»)

Foreldre Ole Larsen og Berte Brynildsdatter
Gift i 1799 med Tore Torsdatter

Barn:

1. Ole f. 1799
2. Hille f. 1803 d. 1803
3. Anne f. 1807
4. Tor f. 1811
5. Anders f. 1814
6. Berte f. 1818

Jørgen Olsen flyttet til Trosterud i 1803, men han eide fortsatt Nordre Haukenes. Det er usikkert hvem som brukte Nordre Haukenes fram til 1820.

I 1820 inngitt Jørgen makeskifte med Rasmus Svendsen på Storøya. Storøya hadde skyld 2 lisp 3 bmkr tunge 2 bmkr gjedde, mens Jørgen Olsens bruk hadde skyld 4 lisp tunge 6 9/50 bmkr gjedde. Rasmus ga Jørgen et vederlag på 200 rdl.

Rasmus var sønn av Svend Andersen, som tidligere hadde brukt denne delen av Haukenes.

Rasmus Svendsen f. 1783 d. 1854

Foreldre Svend Andersen og Kristense
Halvorsdatter

Gift i 1808 med Ragnhild Halvorsdatter Nes d. 1835

Barn:

1. Svend f. 1808 d. 1813
2. Halvor f. 1810 d. 1813

3. Ole f. 1813

4. Karen Sofia f. 1815 d. 1825

5. Halvor f. 1816 d. 1818

6. Halvor f. 1821, Nordre Haukenes

7. Anders f. 1823.

8. Karen Sofia f. 1825.

I 1828 kjøpte Rasmus $\frac{1}{8}$ andel i Kopperudfossen av Nils Engebretsen Ous, og i 1836 kjøpte Rasmus «Høgenes Skov» og halve Kopperud av samme Nils Engebretsen. Dette var blitt fradelt gården i 1806 og ble altså kjøpt inntil igjen 30 år senere. Rasmus solgte i 1839 sin halvdel av plassen Kopperud til Kristian Taraldsen, som nå ble eier av hele Kopperud.

I 1840 ble det avholdt samfrendeskifte etter Rasmus Svendsens kone Ragnhild Halvorsdatter. Jordegodset i Nordre Haukenes, med tilhørende $\frac{1}{8}$ part i «Ramberg Sag og Kvern» (dvs. Kopperud sag og kvern), ble utlagt boets sønner Halvor og Anders Rasmussen, hver for det halve av takasjonssummen 1200 spdl. I summen ble det gitt utlegg til enkemannen for 150 spdl og til datteren Karen Sofie vel 20 spdl (tinglyst 20.7.1849).

I 1851 solgte Halvor tømmer til Olof Andersson og Anders Olofsson Lillegutt. Salget omfattet alle trær av furu og gran, 10 tommer 6 alen fra roten, som fantes i den delen av Haukenesskogen som Halvor eide. Kjøpesummen var 700 spdl. Trærne skulle utblikes innen 1. oktober 1851, men kunne bli stående på rot i 15 år fra denne tid. 1862 solgte Anders sin halvdel i gården, nemlig «halvparten av Høgenes Skov, Høgenes nordre og $\frac{1}{8}$ i Ramberg Sag», til sin bror Halvor Rasmussen for 600 spdl.

Halvor Rasmussen f. 1821 på Nes d. 1862

Foreldre Rasmus Svendsen og Ragnhild Halvorsdatter

Gift i 1843 med Ragnild Mortensdatter
Bøen

Barn:

1. Karen Rebekka f. 1847
2. Maren Sofie f. 1849
3. Real f. 1851
4. Ole f. 1853 d. 1857
5. Jens Karel f. 1856
6. Ole f. 1858
7. Severin f. 1860

Ved skiftet etter Halvor i 1863, ble gården taksert til 3300 spdl. Enka Ragnhild Mortensdatter giftet seg igjen i 1865 med Petter Andersen.

Petter skal ha tente på huset på Haukenes like etter at han ble gift med Ragnhild, og han ble kalt «Svartepetter».

Familien bodde på Søndre Måstad i Rødenes 1865-73. Ragnhild dro senere til Amerika med noen av barna. Petter Andersen solgte gården i 1866 til Torkild Rasmussen Tukun for 3500 spdl.

Torkild Rasmussen f. 1803 på Vest-Tukun d. 1886

Gift 1832 med Mari Kristiansdatter f. 1808 på Bøen d. 1887

Barn:

1. Ingeborg Kristine f. 1834 d. 1837
2. Real f. 1837 d. 1864, gift med Gunild Marie Johannesdatter Hiin. Bodde i Rødenes
3. Ingeborg Kristine f. 1839, gift 1858 med Nils Olsen Krog. Bodde i Rødenes
4. Karen Sophie f. 1841, gift i 1863 med Olaus Olsen, Trosterud
5. Thea f. 1844, gift i 1867 med Amund Olsen Huser. Bodde i Rødenes
6. Caroline f. 1847, gift 1867 med Clemet Taraldsen Heyerdahl
7. Svend Karel f. 1849, gift i 1876 med Ingeborg Augusta Kind. Bodde på Tangen i Setskog
8. Julius (Torkildsen Tukun) f. 1852, gift 1878 med Dorthea Mathilde Iversdatter Krog (se 72/4).

Torkild bodde på Tukun. I 1870 solgte Torkild Rasmussen til Olaus Olsen Trosterud. Olaus Olsen var skolelærer og bodde trolig på Sandem skole noen år før han flyttet til Nordre Haukenes.

Olaus fikk skjøte på gården i 1870, men hadde flyttet hit før 1865. I folketellingen 1865 er han oppført under Nordre Haukenes som «husfader, gårdbruker, leilending, samt skolelærer». Olaus Olsen drev landhandleri på Nordre Haukenes 1875-1886.

Olaus Olsen Høgenes f. 1838 på Vestre Trosterud i Rømskog d. 1923

Foreldre Ole Jørgensen Trosterud og Kristine Olsdatter

Gift i 1863 med Karen Sophie Torkildsdatter Vest-Tukun f. 1841 d. 1917

Barn:

1. Thorkild f. 1863 d. 1956, gift med Johanne Lovise Andersdatter Kind f. 1859 d. 1944. Thorkild overtok Nordstuen Skrepstad på Bjørkelangen i 1886, men bodde mye av 90-åra og til litt over århundreskiftet i Rømskog. Kjøpte Enga i 1898.
2. Constanse Marie f. 1865 d. 1865
3. Constanse Marie f. 1866, gift 1. gang med Olaf Kind på Kirkerud. 3 sønner. Gift 2. gang med Torvald Hansen fra Trøgstad. Ingen barn. Bodde på Kirkerud (se 75/4).
4. Olga Susanne f. 1869, gift med emisær Deglum
5. Ole f. 1872 d. 1872
6. Ragna f. 1873 d. 1873
7. Ole f. 1874, gift med sin kusine Marie Tukkun. Skilt. Ole var først bryggerimester hos Ringnes og siden bodde han på Odals Værk
8. Klemet f. 1876 d. 1878
9. Klemet f. 1878
10. Ingeborg Janny f. 1881 d. 1906, gift med Emil Sletten (se 67/14)

11. Josephine Amanda f. 1883, gift med Otto Melleby, Garsvik i Høland

Theodor Olsen, bror til Olaus Olsen, f. 1846 på Vestre Trosterud, bodde her til han døde i 1929. Han var ugift. Som sin bror var han utdannet lærer og hadde gått på Asker Seminar.

Tjenestefolk i 1875: Sara Lisa Andersdatter f. 1853 i Kallan Sogn i Sverige. Tea Torkildsdatter f. 1859 i Rømskog.

Tjenestefolk i 1900: Ingeborg Olsdatter f. 1876 i Rømskog.

Sønnen Klemet Høgenes overtok gården etter foreldrene.

Klemet Olaussen Høgenes f. 1878 d. 1937
Foreldre Olaus Olsen og Karen Torkildsdatter Tukun

Gift med Torine Sophie Nikolaisdatter (Nilssen) f. 1881 d. 1964

Barn:

1. Gunvor f. 1904 d. 2000 (se 66/3)
2. Olaus f. 1905 d. 1983, overtok nordre Haukenes
3. Odd f. 1907 d. 1928
4. Thor f. 1909 d. 1967 (se 67/43)

5. Astrid f. 1911 d. 1936

6. Ingeborg f. 1913 d. 1996 (se 67/78)

7. Hans f. 1916 (se 67/44)

8. Kjell f. 1919 d. 1920

Klemet døde i 1937. Sønnen Olaus Haukenes overtok nå gården.

Olaus Haukenes f. 1905 d. 1983

Gift i 1933 med Marta Sofie Ruud fra Trøgstad f. 1904 d. 1995

Barn:

1. Torhild Sofie f. 1935, gift i 1965 med Jon Berger fra Trøgstad f. 1934
2. Klemet August f. 1937

Sønnen Klemet overtok gården i 1972 for 35 650 kr.

Klemet Haukenes f. 1937

Gift i 1965 med Karin Helene Gløtta fra Setskog f. 1935

HAUKEBØL

bnr. 13

Matrikkelskyld

1795: lpr. 133: 1 lisp 2 ½ bmkr tunge

1838: lpr. 133: 21 skilling

lpr. 135a: 9 skilling

1886: 91 øre

Haukebøl har innmarka i kupert lende ned til Rømsjøen. Skogen ligger opp til Vortungen.

«Plassen Engen, nybygd og oppryddet, med havn og hugst» ble fradelt den nordre

halvdelen av gården i 1795, og det er denne parten som i dag utgjør bruket Haukebøl. Det er usikkert når navnet først ble tatt i bruk, men «Haukebøl» er trolig første gang nevnt i skriftlige kilder i 1803.

I 1797 ble et skogstykke, som tidligere hadde tilhørt Tørnby, fradelt og solgt til Lars Halvorsen Buer for 80 rdl. Skogparten ble senere overtatt av Torkild Pedersen på Søndre Haukenes og Hågen Halvorsen på Haukebøl. Søndre Haukenes ble lagt til

Nordre Sandem, som samtidig ble medeier i denne skogparten. Denne ble så delt mellom Nordre Sandem og Haukebøl i 1871. Den søndre parten, skyld 10 skilling (bnr.12), ble lagt til Haukebøl og den nordre parten, skyld 11 skilling (bnr. 5), ble lagt til Sandem.

Ved deleforretningen ble det bemerket at Teodor Jørgensen Sandem ikke hadde noen hjemmel. Dette ble ordnet ved skjøteoverdragelsen 14.3.1874. Skogparten grenset i nord til Øst-Høgenes skog, mot øst til Ramberg skog, mot sør til Nord- Høgenes skog og mot vest til Vortungen. Delet begynte i vest ved en røs på et berg på østre side av Vortungen, og endte ved Kopperudbakka.

Den søndre skogparten lå slik til at de måtte kjøre sine skogprodukter over den nordre delen. Eierne av den søndre del forbeholdt seg derfor rett til fri transport over den nordre delen.

Engen bnr. 16 ble fradelte i 1800.

I 1805 ble en part av den østre tredjeparten av Haukenes (l.pnr. 135a) kjøpt inntil Haukebøl, skyld 1 lisp 3 rem 3 bmkr tunge og 2 bmkr tørre gjedder. Anders Torkildsen Bjerkenes solgte denne delen til Jørgen Olsen Haukebøl for 310 rdl. Parten ble i 1838 kalt Høgenesengen, skyld 9 skilling.

I 1805 solgte Jørgen Olsen en skogpart som lå til Haukebøl til Halvor Johansen på Søndre Haukenes for 215 rdl. Jørgen skulle



Haukebøl med Engen bak i bildet. (Widerøe 1953).

fortsatt ha rett til havn for sine dyr i den frasolgte skogparten, og her skulle han også kunne hente det han trengte av ved og gjerdefang. Halvor Johansen overtok brukets rettigheter i bygdesaga på Haukenes.

I 1831 fikk Hågen Halvorsen Haukebøl og Torkild Pedersen auksjonsskjøte fra boet til Handelshuset Tanks & Co på en part av Høgenesskogen for 30 spdl. De delte parten likt mellom seg. Det sies ikke noe om hvor skogparten lå.

$\frac{1}{8}$ part av rettighetene som Haukenes hadde i Kopperudfossen, ble lagt til Haukebøl i 1828. Hågen Halvorsen kjøpte parten av Nils Engebretsen Ous.

I 1834 ble en part kalt Høgenesengen lagt til Haukebøl. Peder Jonsen solgte denne parten til Hågen Halvorsen.

I 1883 ble Vestre Haukebøl bnr. 14 (Enga) fradelte. Enga ble trolig brukt som eget bruk fra ca. 1870.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer | Griser |
|------------|--------|--------|-------|--------|
| 1835 | 1 | 2 | 4 | 1 |
| 1845 | 1 | 3 | 6 | 1 |
| 1865 | 2 | 5 | 6 | |
| 1875 | 1 | 4 kuer | 4 | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|---------------|---------------|---------------|-----------------|----------------|---------|
| 1835 | | | $\frac{1}{8}$ | 2 | | 2 |
| 1845 | | $\frac{1}{2}$ | $\frac{1}{4}$ | 3 | $\frac{1}{12}$ | 4 |
| 1865 | $\frac{1}{8}$ | $\frac{1}{8}$ | $\frac{1}{8}$ | 5 | $\frac{1}{16}$ | 6 |
| 1875 | $\frac{3}{8}$ | $\frac{1}{4}$ | $\frac{3}{8}$ | 2 $\frac{1}{4}$ | | 2 |

1875: 3 skålpund grasfrø

1865: 50 mål åker og dyrket eng og 33 mål naturlig eng (mål = 1 080 m²). Utilstrekkelig havn. Kunne årlig selge skogsprodukter for 4 spdl.

Norske gårdsbruk 1942: 40 dekar dyrket innmark, annen innmark 30 dekar, 574 dekar produktiv skog. 1 hest, 4 storfe, 3 unge, 2 griser, 3 småfe, 20 fjærfe.

1976: 49 dekar jordbruksareal, alt fulldyrket, og 618 dekar skog

Fram til 1975 hadde Haukebøl sju atskilte åkerlapper med hvert sitt navn. Mellom åkerlappene lå 20 dekar med skrabbeslått. I 1975 ble skrabbeslått dyrket opp, og de

sju åkerlappene ble slått sammen til et jorde.

Etter 1975 har Haukebøl hatt 50 dekar innmark, som brukes til kornproduksjon.

Den gamle låven og fjøset lå øst for husa i dag. Den gamle kjona ble tatt ned i 1975, mens den gamle kjelleren med steinhvelv er i god stand. Låven som står her i dag er fra 1925 og hovedbygningen er fra 1955. Den gamle hovedbygningen var fra ca. 1790.

Brukere

Svend Andersen Høgenes skjøter og overdrar i 1795 «nybygd og oppryddet» plass Engen med havn og hogst til Jørgen Olsen Måseby fra Setskog for 356 rdl.

Anders Gulbrandsen på Sandem hadde odelsrett til denne delen av Haukenes og til Nordre Haukenes, som Lars Gudmundsen hadde kjøpt i 1796. I forlikskommissjonen godtok Anders Gulbrandsen en erstatning på 200 rld for sin odelsrett.

I 1800 selger Jørgen Olsens en part av skyld 1 ½ lispund 1 ½ bmkr tunge til Ingevald Olsen (Engen bnr. 16).

Jørgen Olsen f. 1760
Gift med Siri Olsdatter
Ingen barn

I 1805 solgte Jørgen til Rasmus Hansen Grepperud for 700 rdl, skyld 3 lisp 6 ½ bmkr tunge 1 bmkr tørrede gjedder.

Rasmus Hansen. Gift med Ragnhild Bergersdatter (Rasmusdatter ?)
Barn:

1. Brynild f. 1812
2. Kristine f. 1815
3. Rebekka f. 1816

Rasmus Hansen solgte i 1817 til Torkild Nilsen Fransvold fra Trøgstad for 300 spdl, og i 1831 selger så Torkild Nilsen til Hågen Halvorsen for 300 spdl. Rett til hogst- og havnerett står det i skjøtet. Samme år kjøper Hågen Haukebøl og Torkild Pedersen Haukenes en skogpart av boet til Handelshuset Tank - hver for en halvdel – for 30 spdl.

I 1835 kjøpte Hågen ⅓ part av Haukenes rettigheter i sag- og kvernbruket i Kopperudfossen.

Hågen Halvorsen f. 1793 i Setskog d. 1882
Gift med Andrine Pedersdatter Sundrud f.

1807 d. 1838

Barn:

1. Halvor f. 1832, Haukebøl
2. Peter f. 1835, Haukebøl vestre (Enga) bnr. 14

Tjenestepike i 1875 Marte Torkildsdatter f. 1856 i Rømskog

Det ble skiftet etter Andrine Pedersdatter i 1839. Jordegodset ble taksert til 600 spdl, og dette skulle utlegges enkemannen Hågen Halvorsen.

Skiftet etter Andrine Pedersdatter

Jordegodset

Etter skjøte fra Torkild Nilsen av 2. november 1831: Haukebøl med rett til hogst og havn, skyld 3 rem 6 ½ bmkr tunge og 1 bmkr tørre gjedder.

Etter auksjonsskjøte av 16. mai 1831 er Hågen Halvorsen Haukebøl og Torkild Pedersen overdratt statsråds Tanks part i Høgenes skog, skyld 3 rem 5 ½ bmkr tunge og 1 bmkr tørre gjedder. En halvdel av denne skogparten tilhørte boet, men eiendommen var fremdeles felles. Til inntekt for boet 1 rem 7 ¼ bmkr tunge og ½ bmkr tørre gjedder.

Jordstykket Høgenesengen av skyld ½ lisp tg etter skjøte fra Peder Jonsen Svendsby av 23. mars 1835. Skjøte fra Nils Engebretsen Ous på en åttendel i adskillige rettigheter i et kvernhus kalt Kopperudmøllen og en vannsag kalt Kopperudsagen, begge deler med innretninger og inventarier (samme rettigheter som var tilstått prokurator Hoff i 1805). Skyld 1 lisp 3 rem 4 ¾ bmkr tunge og 1 ½ bmkr tørre gjedder.

Utestående fordringer

Kristen Svendsen Tårnby skylder boet 10 spdl 3 ort. Til gode en del småsummer hos omtrent 40

forskjellige personer i Sverige. Enkemannen mente at en del av disse måtte anses som usikre, og at det ville medføre utgifter for boet dersom dette skulle inndrives. Han mente det samlede beløp utgjorde 33 spdl, og han ble pålagt innen neste skiftesamling å levere en fortegelse over boets svenske debitorer. Han ble også pålagt å levere en fortegelse over debitorer i Rømskog, som skyldte boet til sammen 25 spdl.

På neste skiftesamling hadde Hågen med noen lister over boets fordringer i Sverige og Norge. Men disse listene var så «maculerede» at de ikke kunne fremlegges ved skiftet. Vergen for de umyndige barna hadde imidlertid forvisset seg om at det hele ikke utgjorde mer enn omtrent 60 spdl, og siden han var sikker på at atskillige fordringer var «uerholdelige», så var han fornøyd med at dette ble påloddet enkemannen med 58 spesiedaler, som Hågen nå vedtok å tilsvare fellesboet.

Gjeld

100 spdl til Nils Pedersen Sundsrud. Gjeld til Anders Pedersen Trandem (sum ikke oppgitt). Utgifter til begravelsen 10 spdl. Lånt 15 spdl av «Bygdens formandskab» i 1838.

Hågen døde i 1882, og Haukebøl ble nå delt mellom sønnene Halvor og Peter. Halvor beholdt hovedbølet, mens Peter fikk den vestre delen (bnr. 14 Haukebøl vestre, Enga).

Halvor brukte denne halvdel av Haukebøl til 1918.

Halvor Hågensen f. 1832 d. 1926

Gift i 1871 med Rebekka Hansdatter fra Ned-Gropa og Lukashytta f. 1843

Barn:

1. Andrine f. 1872 d. 1972, gift med Johannes Andreassen Ramberg f. 1862 d. 1944

2. Julia f. 1874 d. 1960, gift med. Even Østrenng fra Høland f. 1880 d. 1963 (se 67/24)
3. Herman f. 1877 d. 1927, emissær, ugift
4. Hanna f. 1880. Bodde på Høgebøl, ugift, d. 1949
5. Peter f. 1882, overtok Høgebøl
6. Ragna f. 1886, gift i 1914 med Marius Ramberg f. 1884 (se 68/1)

Sønnen Peter Høgebøl overtok gården i 1918.

Peter Halvorsen Høgebøl f. 1882 d. 30/12 1922 (druknet i Rømsjøen)

Gift med Marte Braarud f. 1887 på Burhol i Høland d. 1966

Barn:

1. Inger f. 1914, bor i Oslo
2. Øystein f. 1916, bor i Oslo
3. Ragnhild f. 1919, bor i Oslo

Marte Høgebøl drev Haukebøl til 1928. Hun solgte da til sin svoger Johannes Andreassen Ramberg og flyttet selv med barna til Oslo. Familien bodde på Engen og Gåsvik før de kom til Høgebøl.

Johannes Andreassen Ramberg f. 1862 på Ramberg d. 1944

Foreldre Andreas Halvorsen Sundsrud f. 1821 d. 1864 og Ingeborg Christiansd. Kurøen f. 1823 d. 1913

Gift i 1895 med Andrine Halvorsdatter Høgebøl f. 1872 d. 1972

Barn:

1. Ingeborg f. 1896 d. 1963, gift med Søren Størløs i Degernes
2. Håkon f. 1898 d. 1972 (se 68/2)
3. Ruth f. 1902 d. 1985, gift med Ewald Chr. Christensen, Danmark
4. Astrid f. 1906 d. 2002
5. Ragnfrid f. 1910 d. 2003. Bodde på Ramberg

I 1939 solgte Johannes Ramberg til Harald Bergquist (skjøte på bnr. 13 og 12 for 32 825 kr).

Harald Bergquist f. 1905 d. 1992
Foreldre Ole Bergquist og Susanne f. Høgenes (se Nordli 67/10)

Gift med Astrid Ramberg f. 1906 d. 2002

Barn:

1. Kolbjørn f. 1933
2. Synnøve f. 1934 (se 71/64)
3. Ragnhild f. 1936 (se 67/57)
4. Olav Johannes f. 1938 (se 67/53)
5. Arne f. 1942 (se 67/56)
6. Gunnbjørg Susanne f. 1950, gift med Karsten Myrvold, Koppom f. 1947 d. 1982
Gift. 2. gang med Sven Åke Bryngelsson f. 1954. Bor i Koppom
7. Inger Andrine f. 1953 (se 67/91)

I 1968 solgte Harald Bergquist bnr. 13 og 12 til sønnen Kolbjørn Bergquist for 101 000 kr.

Kolbjørn Bergquist f. 1933

Gift med Kristine Tørnby f. 1938 (se 67/3)

Barn:

1. Ole Johan f. 1964
2. Leif Harald f. 1967 (se Steinby gnr. 71, bnr. 1)

Sønnen Ole Johan overtok Høgebøl 1. januar 1997. Han leier 35 dekar på Steinby, hvor han dyrker korn.

Ole Johan Bergquist f. 1964

Gift med Tone Else Høgenes f. 1968 (se 67/86)

Barn:

1. Hans Petter f. 1994
2. Susanne f. 1997
3. Ole Jørgen f. 2001

ENGA

(Haukebøl vestre) bnr. 14

Matrikkelskyld

1886: Gl. 15 skilling

Ny 91 øre

Denne vestre parten av Haukebøl, som nå kalles Enga, har vært eget bruk fra omkring

1870. Enga er ikke nevnt i folketellingen 1865, men er kommet med i 1875. Bruket er kalt Haukebølengen i 1875. Enga ligger på morenejord og grenser mot Engen og Haukebøl i øst og Ramberg i nord (deleforr 4.10.1883).

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer |
|-----------|--------|--------|-------|
| 1875..... | 1 | 3 | 3 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter |
|-----------|-------|-----|------|-------|-------|
| 1875..... | 1/3 | 1/8 | 1/2 | 2 1/4 | 21/2 |

Norske gårdsbruk 1965: 30 dekar dyrket og 15 dekar produktiv skog. 1 hest, 3 kuer, 3 ungdyr, 2 griser

1976: 40 dekar jordbruksareal, alt fulldyrket og 27 dekar skog. Annet areal 2 dekar.

Husdyrholdet ble avviklet ca. 1970, og jorda er nå (2005) leid bort til kornproduksjon. Våningshus, stabbur og jordkjeller er fra ca. 1860.

Brukere

Sønnen på Haukebøl Peter Hågensen overtok denne vestre halvdel av Haukebøl før 1875. «Bruker gården for faderen», står det i folke- og jordbrukstelingen fra 1875. Peter bodde i Sarpsborg, Tomter og Kristiania etter at han solgte gården i 1898.

Peter Hågensen Høgebøl f. 1835 d. 1916
Gift med Anne Halvorsdatter Enger f. 1832 i Rømskog d. 1907

Barn:

1. Amalia f. 1863, gift med Torstein Kilde. Bodde i Fredrikstad.
2. Marie f. 1865, ugift
3. Hanna f. 1867 d. 1915, gift med Johan Ringsby, se Østtukun.
4. Halvor f. 1869
5. Karel f. 1871 d. 1874
6. Julie f. 1873 d. 1971. Ugift. Misjonær i Swaziland.
7. Karel f. 1876, ugift
8. Pauline f. 1878, gift med Kristian Karlsen. Bodde i Tomter.
9. Olaf f. 1881 d. 1882.

Thorkild Olsen Høgenes overtok Enga i 1898.

Thorkild Olsen Høgenes f. 1863 i Rømskog d. 1956. Bodde på Nordre Skrepstad, Bjørkelangen

Gift i 1886 med Johanne Lovise Andreasdatter Kind f. 1854 d. 1944

Barn:

1. Olaf f. 1887 d. 1914
2. Andreas f. 1889 d. 1958, gift med Ingrid Burhol
3. Sigurd f. 1891 d. 1972, gift med Margit Taiet
4. Olaus f. 1896 d. 1975
5. Dagny f. 1898 d. 1991, gift med Ole Taiet
6. Astrid f. 1901 d. 1996, gift med Ivar Krog Burhol

Tjenestejente i 1900 var Emilie Augustdatter f. 1881 i Sverige.

Emil Sletten overtok Enga i 1927. Emil bodde tidligere på Sletta.

Emil Sletten f. 1876 d. 1949

Gift 1. gang med Ingeborg Høgenes f. 1881 d. 1906

Gift 2. gang med Mabel Isaksen f. 1901 d. 1959 fra Oslo. Skilt.

Barn:

1. Einar f. 1903 d. 1903
2. Olga f. 1904 d. 1912
3. Ruth f. 1919 d. 2000. Bodde på Enga som barn. Flyttet med sin mor til Oslo.
4. Alf Falkenberg Sletten f. 1921 d. 1994, gift med Ingebjørg Falkenberg Sletten f. 1918 d. 1981

Broren Hemming Sletten overtok i 1937.

Hemming Sletten f. 1892 d. 1983

Gift med Gulborg Andersen f. 1892 i Trøgstad d. 1971

Barn:

1. Agnar f. 1919 d. 2001
2. Mads f. 1921 (se 67/40)
3. Olga f. 1923 (se 67/33)

I 1961 solgte Hemming Sletten til sønnen Agnar Sletten for 30 000 kr, hvorav 10 000 kr for løsøre.



Enga og Sjøgløtt. (Widerøe 1964).

Agnar Sletten f. 1919 d. 2001
 Gift med Margit Hagen f. 1917 (se 66/17)
 Barn:
 1. Willy f. 1947
 2. Rolf f. 1949, samboer med Berit Lund f.
 1954, bor i Blaker.

Sønnen Willy Sletten overtok Enga i 1991.

Willy Sletten f. 1947
 Gift i 1980 med Toril Aarstad fra Bjørke-
 langen f. 1953
 Barn:
 1. Heidi f. 1981
 2. Kjetil f. 1985

ENGEN

bnr. 16

1838: 1 ort 20 skilling

1886: 2, 28 mark

Bruket som kalles Engen ligger nord og østvendt og noe bratt ned til Rømsjøen. Bruket grenser til Haukebøl i sør og Enga og nordre Ramberg i vest.

I 1800 solgte Jørgen Olsen på Haukebøl en part av skyld 1 ½ lispund 1 ½ bmkr tunge til Ingevald Olsen. Denne parten utgjør det som i dag er Engen bnr. 16.

I 1807 ble en part kalt Vestengen under

Nordre Haukenes med skyld ½ lisp tunge kjøpt inntil. Denne parten ble i 1904 fradelt (bnr. 18) og lagt til Nordre Ramberg, visstnok som faddergave. Engen bnr. 16 ble kalt Vestengen i 1845, 1865 og 1875 og Engen i matrikkelen fra 1886.

I 1974 ble den nordre delen av skogen under Østre Haukenes lagt til Engen bnr. 16 (Nordre Kattebuhea bnr. 90). Lyshea under Tørnby (69/2) ligger også til Engen.

I 2002 ble Sør-Saga (bnr. 84) solgt til Tom Rune Forsberg. Forsberg eide husa.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Griser |
|-----------|--------|--------|--------|-------|--------|
| 1835..... | 1 | 4 | | 8 | 1 |
| 1845..... | 1 | 5 | | 14 | 1 |
| 1865..... | 2 | 8 | | 6 | 1 |
| 1875..... | 1 | 6 kuer | 2 | 8 | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|-------|-----------------|------|-------|-----------------|---------|
| 1835 | | | ¼ | 4 ½ | | 2 |
| 1845 | | ½ ₁₂ | ¼ | 6 | ½ ₁₂ | 8 |
| 1865 | ⅛ | ¼ | ⅓ | 5 | ½ ₁₂ | 5 |
| 1875 | ¼ | ¼ | ¼ | 4 | | 3 |

1875: 3 skålpund grasfrø

1865: 60 mål åker og dyrket eng og 34 mål naturlig eng på steinfull og mindre god jord (mål = 1080 m²)

1942: 50 dekar dyrket innmark og 1350 dekar produktiv jord. 2 hester, 5 storfe, 3 ungf, 1 gris, 8 småfe. (Norske gårdsbruk)

Utover i 40-åra ble det grøftet og dyrket opp mye jord, og etter at Ole Moen overtok, ble ytterligere ny jord dyrket opp, og Engen fikk en bedre arrondering.

Det var husdyr på Engen til ut i 1980-

åra, og det var vanligvis hest, 5 kuer og ungdyr.

1976: 91 dekar jordbruksareal, hvorav 76 dekar fulldyrket. 1384 dekar skog (bnr. 67/16: 79 dekar, 67/90: 1097 dekar, 69/2: 208 dekar). Annet areal 45 dekar.

69 dekar er i dag (2005) leid bort til kornproduksjon.

Våningshuset er fra 1914, låve med fjøs og stall 1928, stabbur 1924. Bryggerhus med badstue (ifølge Norske gårdsbruk 1942).

Brukere

Ingvald Olsen kjøpte denne parten i 1800 av Jørgen Olsen på Haukebøl for 299 rdl. Ingvald bodde på Søndre Gåseby før han overok Engen.

Ingevald Olsen f. ca. 1758 på Østtukun d. 1833

Foreldre Ole Ingevaldsen Østtukun og Anne Rasmusdatter

Gift i 1788 med Marte Torsdatter Flaten

Barn:

1. Ole f. 1788
2. Tor f. 1791 d. før 1801
3. Marte f. 1800
4. Anders f. 1803 d. 1831

I 1828 fikk Ingevald tinglyst en erklæring om at Engen skulle deles mellom sønnene Ole og Anders når han døde. Anders døde allerede i 1831, og broren Ole Ingevaldsen overtok hele Engen.

Ole Ingevaldsen f. 1788 d. 1875

Gift i 1816 med Anne Andersdatter Sundsrud f. 1785 d. 1854 (se 66/2)

Barn:

1. Tor f. 1817
2. Anders f. 1819 d. 1820
3. Anders f. 1821
4. Marte f. 1823
5. Kristine f. 1827, bodde på Engen. Ugift

Sønnen Tor Olsen overtok etter foreldrene før 1865.

Tor Olsen f. 1817 d. 1896 på Engen
Ugift

I 1865/75 bor søsteren Kristine på Engen og «bestyrer husholdningen».

Føderådsmann Ole Ingevaldsen bor her i 1865, og tjenestefolk var Berte Marie 39 år og Ole Gulbrandsen fra Høland 20 år. Tje-

nestefolk i 1875 var Andreas Andersen f. 1854 i Rømskog og Sørine Andersdatter f. 1851 i Östervallskog i Sverige.

Kristine Olsen f. 1827, står som eier i 1900. Anders Olsen forpaktet gården.

Tjenestejente i 1900 var Augusta Eriksen f. 1867 i Rømskog.

I bryggerhuset bodde:

Anders Olsen f. 1850 i Rømskog

Gift med Oleane Andersdatter f. 1862 i Rømskog.

Barn:

- Anne Sofie f. 1896
Olga Marie f. 1898

August Høgenes kjøpte Engen i 1902.

Helene og Halvor Kaspersen Delingsby bodde her med familie etter at de hadde bodd på Mellom-Saga. De tok Engen som familienavn (se Haugerud 67/41).

Kristian og Marte Myrvold overtok Engen i 1921 (grunnbokshjemmel i 1954).

Kristian Myrvold f. 1896 d. 1987

Gift 1921 med Marte Høgenes f. 1898 d. 1972 (se 67/9)

Barn:

1. Ragna f. 1923
2. Levi f. 1924, overtok Østre Haukenes (se 67/9)

Dattera Ragna og ektemannen Ole H. Moen overtok Engen i 1964. Skjøte fra Kristian Myrvold til Ragna og Ole H. Moen i 1974 for 60 000 kr. Ole var yrkessjåfør.

Ole H. Moen f. 1922 d. 2002 (se 73/30)

Gift i 1953 med Ragna Myrvold f. 1923
Ingen barn.

Ragna Moen solgte i 2004 Engen til Kristian Myrvold f. 1983 (se 67/9).



Haukebøl i forgrunnen med Engen i bakgrunnen.

SANDEM

Matrikelskyld for hele Sandem

1790: 4 ½ lisp tg 4 6/23 bmkv gjedder

1838: 4 ort 5 skilling

Sandem ligger sørvest på Haukenes opp mot Sundsrud, med jordveien ned mot sjøen.

Navnet ble skrevet Sandum i matrikkelen 1886. Sandum kan komme av norrønt Sandheimr, og heim-gårder hører vanligvis til tidlig bosetting. Vi antar ut fra jordsmonn og beliggenhet at den eldste bosettingen i bygda er her på vestsiden av Rømsjøen, og det kan være mulig at Sandem er det eldste navnet her. Dersom deler av Sandem ble lagt øde etter svartedauen, kan Haukenes ha overtatt som navn på hele området etter svartedauen. Men det er stor usikkerhet knyttet til dette.

Vi møter ikke Sandem før i siste halvdel av 1700-tallet, og Sandem blir da kalt «plass

under Haukenes». Fra 1790 var Sandem eget bruk, da Gulbrand Pedersen, som hadde brukt halve Haukenes fra 1769, solgte to tredjeparter av gården (Nordre Haukenes) til Svend Andersen Rud og beholdt Sandem, som utgjorde en tredjepart av skylda. I skjøtet fra 1790 står følgende: «Og for øvrig forbeholder jeg meg den under gården liggende plass Sandem, tillige halve plassen Struten og halvparten av gårdens skog».

I 1845 ble Sandem delt i to like deler, da løytnant Josephus Falstad solgte den nordre parten til Kristian Mortensen og den søndre parten til Torkild Tordsen. Sandem har siden vært delt.

Husdyr og utsæd (Sandem samlet)

1845: 1 hest, 5 storfe, 10 sauer, 1 gris. ½ t. bygg, ¼ t. rug, 5 t. havre., ½ t. erter, 4 t. poteter.



Utsikt ved Sandem skole. Foto: Carl Normann 1925

Brukere på Sandem (samlet)

Vi kjenner noen familier på Sandem før plassen ble selvstendig bruk. Vi vet ikke om de var husmenn eller hadde andre leieforhold.

Jørgen Mortensen og kona Ragnhild Olsdatter bodde her med familie i 1770-80-åra. De hadde tidligere bodd på Trandem og Steinby og kom senere til Tårnby.

Jørgen Mortensen f. ca. 1743 d. 1787
Foreldre Morten Brynildsen og Anne Brynildsdatter

Gift i 1774 med Ragnild Olsdatter Steinby

Barn:

1. Morten f. 1775
2. Ragnhild f. 1777
3. Halvor f. 1779
4. Ole f. 1782
5. Marte f. 1786

Skoleholder Tor Mikkelsen og kona Ragnhild Kristoffersdatter bodde også her i 1770-åra. De hadde tidligere bodd på Ramberg og Bøen, og i 1781 bodde de på Kleven.

Tor Mikkelsen f. 1750 på Ramberg
Foreldre Mikkel Ingebretsen og Berte Torsdatter

Gift i 1773 med Ragnhild Kristoffersdatter

Barn:

1. Mette f. 1773
2. Mikkel f. 1776
3. Berthe f. 1778 d.1780
4. Karen f. 1780 d.1780
5. Kristoffer f. 1781

Syver Pedersen og kona Kristine Amunds-
datter er nevnt på Sandem i 1780-åra. Syver

var født på Lund i Høland og kom til Rømskog i slutten av 1760-åra. Familien bodde noen år på Ådal og Kind i Rødenes, før de kom til Sandem. De kom senere til Tårnby, hvor Syver døde i 1795.

Syver Pedersen f. ca. 1749 i Høland d. 1795
Foreldre Peder Syversen Høgenes og Ingeborg Knutsdatter

Gift i 1775 med Kristine Amunds-
datter d. 1795

Barn:

1. Ingeborg f. 1778
2. Jørgen f. ca. 1781
3. Anders f. 1786
4. Johannes f. 1789 d. 1795

Selveiere på Sandem

Gulbrand Pedersen Høgenes, som eide halve Haukenes fra delingen av gården i 1769, brukte Sandem til han døde i 1801 (mer om Gulbrand under Nordre halvdel av Haukenes og Storøya).

Ved skiftet etter Gulbrand i 1801 ble Sandem verdsatt til 300 rdl.

Fra skiftergistreringen

| | |
|------------------------------|-------------|
| 1 blakk hoppe | 16 rdl |
| 1 rød ku kalt Blomster | 4 rdl 2 ort |
| 1 rød og hvit ku kalt Rødsie | 4 rdl |
| 1 kvige kalt Kindros | 4 rdl |
| 1 hvit sau med lam | 1 rdl |

Boets samlede inntekt 366 rdl.

Boets gjeld

| | |
|--|-------------------------|
| Ingeborg Gulbrandsdatters mødrene arv er innestående med | 48 rdl 20 skilling |
| Etter obligasjon av 14. mars 1788 skylder til lensmann | |
| Iver Olsens enke 150 rdl + renter | 150 rdl 2 ort |
| Skylder Anders Gulbrandsen Sandem | 60 rdl |
| Den avdøde har fått 4 ½ tønne magasinkorn..... | 11 rdl 1 ort |
| Amund Ringsby | 20 rdl |
| Jørgen Engen | 8 rdl 1 ort 4 skilling |
| Brynild Mortegropa | 6 rdl |
| Ingeborg Gulbrandsdatter | 6 rdl 2 ort 16 skilling |
| Erik Jerpeset | 2 rdl |
| Ingevold Torkildsen | 2 ort |
| Rasmus Trosterud | 1 ort 12 skilling |
| P. Næs | 1 rdl 2 ort |
| Enkens begravellesutlegg | 30 rdl |
| <hr/> | <hr/> |
| Til sammen | 351 rdl 1 ort 4 skill |

Ved auksjonen 6. februar 1801 ble løsøret solgt for vel 97 rdl, og det var vel 87 rdl igjen når omkostningene var betalt.

Med nye gjeldsposter og skifteomkostningene ble samlet gjeld vel 373 rdl. Når dette ble fratrukket boets inntekt, ble det 13 rdl 3 ort og 4 skilling til deling mellom arvingene. Siden de umyndige fikk så lite, skulle dette utbetales eller anvendes til klær for dem, ifølge reskript av 8. februar 1790.

Enken og eldste sønn Anders erklærte for skifteretten at de var blitt enige om at hun skulle inngi seg til ham med hva hun eide eller kunne bli eiende, imot at hun fikk nødvendig underholdning både i sunne og syke dager, samt oppvartning og en sømmelig begravelse.

Når Anders Gulbrandsen hadde utbetalt det de andre arvingene var utlagt i Sandem, skulle bruket tilhøre ham og arvinger, og skiftedokumentet skulle være hans hjemmel.

Anders hadde også odelsrett til de fradelte partene Haukebøl og Nordre Haukenes. I 1798 ble han forlikt med de nye eierne Jørgen Olsen og Lars Gudmundsen om en erstatning på 200 rdl for odelsretten.

Anders Gulbrandsen f. 1778

Foreldre Gulbrand Pedersen Høgenes og Ragnhild Henriksdatter Ringsby

Gift i 1806 med Gunhild Torersdatter Ramberg

Barn:

1. Kristine f. 1807 d. 1808
2. Maria f. 1810 d. 1813
3. Kristine f. 1813
4. Gulbrand f. 1816 d. 1819
5. Kristian f. 1819
6. Gulbrand f. 1822

Anders bodde på Sandem til ca. 1809. Han flyttet til Storøya, hvor han var noen år før han flyttet til Nedre Moen og senere til

Ramberg. I 1825 flyttet han til Vestby prestegjeld. Broren Gulbrand Gulbrandsen overtok bruken av Sandem etter Anders, og Gul-

brand bodde her til han døde i 1821. Gulbrand bodde på en plass under Rørvik før han overtok Sandem.

Husdyr ved skiftet etter Gulbrand 28. mai 1821

| | |
|--|--------------|
| 1 blakk hest 8 år | 12 spdl |
| 1 hest 3 år | 16 spdl |
| 1 rød og hvit kolloed ku kalt Kollerøs | 6 spdl |
| 1 rød og hvit kvige | 2 spdl 2 ort |
| 1 sort sau med 2 lam | 4 ort |
| 1 hvit sau med 1 lam | 3 ort |
| 1 hvit sauebukk | 2 ort |
| 1 sort sauebukk | 2 ort |

Boets inntekt 47 spdl 4 ort 18 skilling.

Boets gjeld

| | |
|---------------------------------------|---------------------------|
| Svend Gulbrandsen på Vestre Næs | 28 spdl 2 ort |
| Peder Sundsrud | 10 spdl 12 skilling |
| Amund Ringsby | 6 spdl |
| Brynild Ramberg | 4 spdl |
| Hågen Høgenes | 5 spdl 1 ort 16 skilling |
| Syprian Hjellebø | 2 spdl |
| Lensmann Lund | 1 spdl 4 ort |
| Resterende kongelige skatter | 22 spdl 3 ort 15 skilling |
| Til sammen | 82 spdl 1 ort 19 skilling |

Skiftet ble sluttet 1. juli 1822. Vi får nå vite at datteren Karen var blitt gift med Gulbrand Olsen Flaten, som møtte sammen med sin kone Karen. På spørsmål opplyste Gulbrand at han var 23 år gammel, og Svend Gulbrandsen på Vestre Nes ble beskikket til kurator. Enken Ingeborg og datterens ektemann ble nå enige om at enke Ingeborg Jakobsdatter skulle overta hele boet, imot at hun forpliktet seg til å «tilfredsstille enhver rettmæssig kreditor i boet».

Gulbrand Gulbrandsen f. ca. 1774 d. 1821
Foreldre Gulbrand Pedersen Høgenes og Ragnhild Henriksdatter Ringsby
Gift med Ingeborg Jakobsdatter f. ca. 1761
Barn:
Karen f. ca. 1804, gift med Gulbrand Olsen Flaten f. 1799 d. 1894. De flyttet til Nord-Flaten og overtok bygsla etter foreldrene (se 65/1).

Vi kan ikke se at Gulbrand hadde tinglyst skjøte, og han må ha leid bruket av Hans Chrystie i Moss. I 1824 selger Hans Chrystie

Sandem med deler av skogen og part i Kopperud sag og kvernbruk til løytnant Josephus Falstad for 350 spdl, samlet skyld 5 lisp tunge. og 4 bmkr tørre gjedder. Ifølge skjøtet skulle kjøper og fremtidige eiere av plassen være «forbunden med arbeid ved Ramberg Sagbruk» så lenge Chrystie eller hans arvinger eide bruket, dog mot betaling. Kjø-

peren skulle ha rett til havnegang, ved, gjerdefang og bygningstømmer i Høgenes skog.

I 1845 selger løytnant Falstad til Kristian Mortensen og Torkild Torsen for 600 spdl, og Sandem blir nå delt i to like deler. Kristian overtok den nordre delen, skyld 2 ort 2 skilling, og Torkild den søndre delen, skyld 2 ort 3 skilling.

NORDRE SANDEM

bnr. 3

Matrikelskyld

1845: 2 ort 2 skilling

1886: 81 øre

1904: 3,09 mark (bnr. 3, 4, 5)

Denne nordre delen av Sandem har vært eget bruk siden 1845. Jordveien på Nordre Sandem heller mot nord-øst og grenser i nord til Nordre Haukenes, mot øst til Østre Haukenes og i sør til Søndre Sandem.

Bnr. 4 og 5 er lagt inntil.

Før 1871 (skjøte 1874) ble en part kalt

søndre Haukenes kjøpt inntil, bnr. 4 med skyld 1 ort 18 skilling (tidligere lprnr. 131, mer om denne parten under den østre/søndre tredjeparten).

En skogpart ble delt mellom Haukebøl og Nordre Sandem i 1871, bnr. 5 med skyld 11 skilling. Parten hadde tidligere ligget under Søndre Haukenes og Haukebøl. Mer om dette under Haukebøl.

Skjønhaug bnr. 17 ble fradelt Nordre Sandem i 1891.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Griser |
|-----------|--------|--------|--------|-------|--------|
| 1865..... | 1 | 3 | | 4 | |
| 1875..... | 1 | 6 kuer | 1 | 6 | 1 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|---------------|---------------|------|-------|---------------|---------|
| 1865 | $\frac{3}{4}$ | $\frac{1}{4}$ | | 2 | | 3 |
| 1875 | $\frac{1}{2}$ | $\frac{1}{2}$ | 1 | 5 | $\frac{1}{2}$ | 4 |

1875: 25 skålpund grasfrø



Nordre Sandem med Skjønhaug bakenfor. (Widerøe 1953).

1865: 16 (?) mål dyrket åker og eng på noenlunde god jord og 12 mål naturlig eng på steinfull og mindre god jord (mål = 1080 m²). Tungbrukt, men godt dyrket.

1942: 60 dekar dyrket innmark, annen innmark 20 mål, 540 mål produktiv skog, 70 mål beiteland. 2 hester, 5 storfe, 2 ungfe, 13 småfe, 15 fjærkre (Norske gårdsbruk).

1965: 56 dekar dyrket sandjord, annet jordbruksareal 25 dekar, 540 dekar produktiv skog. 2 hester, 5 kuer, 1 ungdyr, 2 griser (Norske gårdsbruk).

1976: 103 dekar jordbruksareal, hvorav 77 dekar fulldyrket. 625 dekar skog.

I dag (2006) brukes 70 dekar til kornproduksjon. Det drives også produksjon av juletrær. Salg av skogvirke har betydd mye for gårdsdriften.

Våningshuset er bygd ca. 1870, låve, fjøs og stall 1924, stabburet fra 1880 ble restaurert i 1904, smie 1920 og garasje 1958.

Brukere

Christian Mortensen overtok denne nordre halvdel da Sandem ble delt i 1845. Christian hadde bodd på Ramberg et par år før han kom til Sandem. Han kom senere til Jovaldråtan, Slottet og Jørnehaugen i Rødenes.

Christian Mortensen f. 1815 på Bøen d. 1878 på Nylenna

Gift 1. gang i 1843 med Karen Andersdatter Tørnby f. 1816 d. 1856

Gift 2. gang i 1859 med Karen Olsdatter Ringsby

Gift 3. gang i 1866 med enke Marit Eriksdatter fra Tøcksmark

Barn:

1. Marte

2. Andreas f. 1843 d. 1880

3. Markus f. 1845 d. 1913

4. Kristian Sivert f.1848 d. 1848 ??
5. Kristian Sivert f. 1849 d. 1915
6. Johan f. 1853 d. 1854
7. Ole f. 1864 d. 1864
8. Anne f. 1866

Skomaker Kristian Hansen kjøpte Nordre Sandem før 1865. Kristian var fra Haugerud i Rødnes, og han bodde på Flaten og Vestby i Rømskog før han kom til Sandem. Han flyttet til Høland da han solgte Nordre Sandem i 1870.

Kristian Hansen f. 1825

Foreldre Hans Halvorsen og Karen Margrete Hansdatter Tangerud.

Uekte barn Karoline i 1849 med pike Kristine Kristoffersdatter Høgenes

Gift i 1851 med Berte Marie Halvorsdatter Flaten f. 1829 (se 65/1)

Barn:

1. August f. 1853
2. Karoline f. 1856
3. Julius f. 1859
4. Hanna f. 1861
5. Kornelius f. 1864
6. Andreas f. 1866
7. Elise f. 1869

I 1870 solgte Kristian Hansen til Markus Jørgensen for 630 spd. Markus bodde på Djurskog i Sverige før han kom til Sandem, og han flyttet til Nedre Moen da han solgte Sandem. Han flyttet senere til Os.

Markus Jørgensen f.1838 på Tukun d. 1920
Foreldre Jørgen Rasmussen og Kristine Hansdatter Tukun

Gift i 1866 med Kristine Torsdatter Ringsby f. 1842 d. 1880

Barn:

1. Theodor Julius f. 1866. Giftet seg og flyttet til Østervallskog
2. Johan Olaf f. 1869. Til USA i 1892, tilbake til Rømskog i 1920, bodde på Nybru, flyt-

tet senere til Sverige.

3. Karoline Mariane f. 1872, gift med Nils Johansen. Bodde på Ørje.
4. Teoline f. 1874, gift med Nils —(?), møller på Ørje
5. Andreas f. 1877, gift med Kristiane Sletten f. 1878 d. 1940 (se 67/19). Bodde på Os.
6. Hemming f. 1880 d. 1881

I 1874 solgte Markus til sin bror Theodor Jørgensen for 700 spd. I skjøtet nevnes «husbehovsretten i Høgenes utmark eller skog» (skjøte 14.3.1874). Theodor bodde på Myrvold før han overtok Sandem og flyttet til Nedre Moen da han solgte Sandem.

Theodor Jørgensen Tukun f. 1842 i Rømskog d. 1941

Gift med Berte Marie Rasmusdatter f. 1842 i Rømskog

Barn:

1. Thea Susanne f. 1864, gift med Per Moen, Sverige.
2. Jørgen f. 1869 d. 1921. Ugift.
3. Karoline Kristiane f. 1876, gift med Aksel Krog, Setskog.
4. Rasmus Julius f. 1885 d. 1961, gift med Lydia Lydersen fra Froland. Bodde på Nedre Moen.

Tjenestefolk i 1875 var Peder Torkildsen f. 1813 i Rømskog og Anne Maria Jakobsdatter f. 1854 i Østervallskog.

I 1874 ble et skogstykke, som Nordre Sandem og Haukebøl (Torkild Pedersen) hadde eid sammen, delt likt mellom de to bruka (skyld 11 skilling). Samme år fikk Theodor skjøte på Søndre Haukenes av samme Torkild Pedersen for 980 spd (skyld 1 ort 11 skilling lpr. 131 bnr. 4, skjøte 14.3.1874).

I 1892 selger Theodor Jørgensen til Johan Andreassen Høgenæs for 15 000 kr. Nordre Sandem besto nå av bnr. 3, 4 og 5 (skjøte

21.3.1901). Johan bodde på Østre Haukenes 1863-79, Tårnby 1879-81 og på Haukenes igjen 1881-92, før han overtok Sandem.

Johan Andreassen Høgenæs f. 1855 d. 1931
Gift i 1879 med Kristine Torneby fra Øststua
Tårnby f. 1859 d. 1881

Barn:

Kirstine f. 1880 d. 1956, gift med Johan Jørgensen Tørnby

Johan Sophus Jørgensen Tørnby f. 1877 d. 1968

Gift i 1902 med Kirstine Johansdatter Sandem f. 1880 d. 1956

Barn:

1. Anna f. 1903 d.1992 ugift
2. Jørgen f. 1905, overtok Nordre Sandem
3. Andreas f. 1907, gift med Anne Marie Moen f. 1911 fra Rømskog (se 69/3)
4. Rakel f. 1910, gift med Ole Holmedal f. 1912 fra Setskog.
5. Aase f. 1917, gift med Harald Moen f. 1913 fra Rømskog (se 75/13)

Johan Jørgensen Tørnby solgte i 1946 Nordre Sandem til sin sønn Jørgen J. Tørnby. Johan og Kirstine flyttet da til Sand (69/44) og bodde der sammen med sin datter Anna. Etter foreldrenes død flyttet Anna til eget hus Annabo (67/54.)

Jørgen J. Tørnby f. 1905 d. 1996
Gift i 1929 med Gunvor Oline Johansen Steinby f. 1905 d. 1970

Barn:

1. Sofie f. 1930, gift med Rolf Sundsrud
2. Kristine f.1938, gift med Kolbjørn Bergquist f. 1933 (se 67/13)

I 1970 solgt Jørgen J. Tørnby Sandem til eldste datter og svigersønn for 90 000 kr.

Sofie Tørnby f. 1930

Gift med Rolf Sundsrud f. 1926 (se 66/2)

Barn:

Anders Jørgen f. 1956

Sønnen Anders Jørgen overtok Nordre Sandem i 1993 og eiendommen Tomta (71/1) med skogstykket Steinby (søndre del) i 2001.

Anders Jørgen Sundsrud f. 1956

Gift med Inger Lise Nilsen fra Sørumsund f. 1959

Barn:

1. Peter f. 1981, gift med Maria Gunnes fra Arvika.
2. Lars Jørgen f. 1985
3. Jonas f. 1990

SØNDRE SANDEM

bnr. 6

Matrikkelskyld

1845: 2 ort 3 skilling

1886: 51 øre

Søndre Sandem har vært eget bruk fra
1845. Sandem skolegård ble fradelte i 1863.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer |
|-----------|--------|--------|-------|
| 1865..... | 1 | 2 | 6 |
| 1875..... | | 3 kuer | 1 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter |
|-----------|-------|-----|------|-------|---------|
| 1865..... | ¼ | | ¼ | 2 | 3 |
| 1875..... | ¼ | ⅛ | ¼ | 2 | 2 |

1875: 10 skålpund grasfrø

1865: 15 mål åker og dyrket eng og 6 mål naturlig eng på temmelig god sandjord (mål = 1080 m²). Tungbrukt, men alminnelig godt dyrket.

1976: 43 dekar jordbruksareal, hvorav 34 dekar fulldyrket. 28 dekar skog og 5 dekar annet areal.

60 dekar leies nå (2005) bort til Einar Dalheim og brukes til kornproduksjon.

Brukere

Torkild Torsen overtok denne parten da Sandem ble delt i 1845. Torkild bodde på en plass under Tørnby før han overtok Søndre Sandem, og familien flyttet til Ilebekk i Høland ca. 1849.

Torkild Torsen f. 1821

Foreldre Tor Torkildsen og Marte Olsdatter Tørnbyeie.

Gift med Juliane Marie Eriksdatter Tørnby

Barn:

1. Kristian f. 1845

2. Marthe Marie f. 1847

Arnold Tollefsen overtok Søndre Sandem ca. 1847. Arnold kom nå fra Østervall i Sverige. Arnold solgte grunn til Sandem skole i 1863, og Rødenes prestegjelds skolekommune betalte 200 spdl for tomta.

Arnold Tollefsen f. ca. 1813 i Rollag
Gift med Ingerid Olsdatter (Andersdatter ?)
f.1803 i Holmedal Pastorat i Sverige

Barn:

Ingeborg f. 1845 i Strømmer.

I 1870 solgte Arnold Tollefsen til Svend Halvorsen for 300 spdl. Svend var skredder.

Svend Halvorsen f. 1831 på Trandemløgka d. 1899

Foreldre Halvor Ingebretsen Trandemseie og Anne Bergersdatter

Gift i 1869 med Bolette Kristiansdatter Teigen f. 1844

Barn:

Haldor f. 1870 d. 1909

I 1968 ble det tinglyst hjemmelattest som viser at Jørgen Sletten hadde hjemmelen til Søndre Sandem. Han overtok gården ca. 1910.

Jørgen Sletten f. 1883 d. 1970 (se 67/19)
Gift med Hanna Sundsrud f. 1887 d. 1963 (se 66/2)

Barn:

1. Maggie f. 1915 d. 1997. Ugift
2. Jenny Olava f. 1922 d. 1989, gift med Kåre Langberget f. 1915 d. 1982. Barn: Evy Irene Sletten f. 1952 (Jenny Olavas datter)

Da Jørgen Sletten døde i 1970, gikk hjem-

melen over til arvingene Jenny Olava Langberget og Maggie Sletten. Eiendommen ble nå verdsatt til 50 000 kr.

I 1971 fikk Maggie Sletten skjøte på Søndre Sandem av sin søster Jenny Olava for 15 000 kr. Maggie døde i 1997, og Søndre Sandem ble nå overtatt av Jenny Olava Langbergets datter Evy Irene Sletten. Hun er gift med Hans Johansson, og de bor i Töcksfors.

Agnes Wiig f. 1889 d. 1969 fra Rødenes var tjenestejente på Søgarden, og hun fikk tomte Heim fra Søndre Sandem. Hun bygde hus her ca. 1935 og bodde her til hun døde.

Harald Stai fra Røros f. 1924 flyttet hit på 1980-tallet, og han bodde i dette huset i mange år. I 2004 leier han huset på Sør-Sandem.

SANDEM SKOLE

Matrikkelskyld

1863: 12 skilling

1884: 25 øre

Skoleloven fra 1860 påla kommunene å bygge faste skoler. På Tårnby var det allerede fast skole, og i 1860 ble det bygd skole på Haukenes for Trosterud og Haukenes krets.

Skoletomta på Haukenes ble fradelt Søndre Sandem i 1863, og skolen fikk navnet Sandem. Rødenes prestegjelds skolekommune betalte 200 spd for tomte.

I 1875 var det ei ku her, og det ble sådd $\frac{1}{4}$ t. bygg, $\frac{1}{2}$ t. havre, 2 skålpund grasfrø og satt $\frac{3}{4}$ t. poteter.

Det var skole her til 1958. Skolehuset ble fradelt i 1975 og har siden vært kunstgalleri (se Sandem skolegård bnr. 88).

Lærere på Sandem skole

Olaus Olsen var første lærer som bodde på Sandem skole og bodde trolig her noen år før han overtok Nordre Haukenes i 1870. Han fikk skjøte på gården i 1870, men han brukte jorda på Nordre Haukenes allerede i 1865.

Olaus Olsen Høgenes f. 1838 på Vestre Trosterud d. 1923

Foreldre Ole Jørgensen Trosterud og Kristine Olsdatter (se 67/2)

Gift 1863 med Karen Torkildsdatter Tukun

Barn:

Se Nordre Haukenes (67/2)

Theodor Olsen ble tilsatt som lærer på Sandem skole da Olaus Olsen overtok Nordre Haukenes. I 1875 var Theodor ugift og hadde Pernille Jørgensdatter som husholder. Hun var født i 1820 i Rømskog. Theo-



Parti fra Lønnberg med Sandem skole til venstre og Rømskogs første samvirkelag midt på bildet. (Widerøe 1953).

dor ble gift i 1885 og tok nå navnet Olsen Jaavall.

Theodor Olsen f. 1848 i Moss d.1941
Foreldre Ole Olsen og Gunhild Maria Gulbrandsdatter, Rødenes

Gift i 1885 med Helene Thorsdatter Jovall f. 1844 d. 1919

Barn:

1. Andreas f. 1886, gift med Helga Sofie Haugerud, Rødenes
2. Ole f. 1888, gift med Thora Krosby på Grav i Rødenes

Omkring 1880 flyttet Theodor Olsen til Ulfesby skolekrets i Rødenes, og Emil Thorsersen Krosby var lærer på Sandem skole til 1885 eller 1886. Han ble da lærer i Krosby krets i Rødenes.

Emil Thorsersen Krosby f. 1860 d. 1952

Foreldre Thorer Iversen Krosby og Anna Maria Christiansdatter

Gift i 1884 med Dorthea Marie Jensdatter Flaten

Barn:

1. Anna Marie f. 1885
2. Thorer f. 1886 d. 1886
3. Thora Marie f. 1887
4. Jens f. 1890 d. 1928,
5. Johanne f. 1899

Hans Oluf Martinsen flyttet nå inn på Sandem skole, hvor han var lærer til han døde i 1893. Martinsen var også organist i Rømskog kirke.

Hans Oluf Martinsen f. 1858 i Nes på Romerike d. 1893.

Gift med Julie Olsdatter f. 1867

Barn:
Helma f. 1892

Edvard Olausen bodde på Sandem skole noen år i 1890-åra. Han kom senere til Hagasundstua, Bjerkenes og Skogheim (se Steinby 71/18).

Edvard Olausen f. 1868 d. 1949
Far Olaus Olsen Ådalen i Degernes
Gift 1891 med Regine Nilsdatter Hagasundet f. 1867
Barn:
1. Ole f. 1894
2. Anders f. 1897.

Fra 1894 var Karl A. Halvorsen lærer på Sandem skole. Han var født 1857 i Hedrum og var ugift.

Paul Høitorp f. 1897 d. 1969 kom fra Skiptvedt som lærer i 1921, og han bodde på Nordre Haukenes. Ny skole ble bygd i 1921/22, og Høitorp flyttet dit. Han giftet seg i 1948 med Olga Sletten f. 1894 d. 1980 (se 67/19 og 67/23).

Sandem skolegård (bnr. 88)

Skolebygningen ble fradelte Sandem skolegård i 1975, skyld 3 øre, og Guri og Arne Lindaas fikk skjøte samme år av Rømskog kommune for 30 000 kroner. De har siden drevet kunstgalleri i den gamle skolen (se 73/40).

I 2000 ble Sandem skole overført fra Guri og Arne Lindaas til barna Tora Fredrikke Lindaas, Anders Lindaas og Henrik Lindaas.

SØNDRE TREDJEPARTEN AV HAUKENES

Matrikkelskyld 1769

8 lisp 12 bmkr tunge 8 bmkr tørre gjedder

Denne tredjeparten av gården ble senere delt i Østre og Vestre Haukenes, og en fjerdepart ble lagt til Haukebøl. Halve plassen Kopperud lå til denne søndre tredjeparten.

Sønnen på Haukenes Syver Gulbrandsen overtok denne tredjeparten av Haukenes i 1769.

Denne delen utgjorde i hovedsak det som i dag er Østre Haukenes og Struten. Skogen lå nordvest for Ramberg opp til Kopperudbekken og Vortungen.

I 1769 ble denne delen tillagt halve plassen Struten, og i 1794 nevnes også halvparten av den «nye» plassen Kopperud under denne delen av gården.

Brukere på hele søndre tredjeparten

Syver Pedersen overtok denne delen da brødrene Gulbrand, Syver og Knut Pedersønner delte Haukenes i mellom seg i 1769.

Syver Pedersen f. ca. 1749 d. 1795

Gift i 1775 med Kristine Amundsatter d.1795

Barn:

1. Peder f. 1777 d. 1777
2. Ingeborg f. 1778
3. Jørgen f ca. 1781
4. Anders f. 1786
5. Johannes f. 1789 d. 1795

I 1780 selger Syver Pedersen til Tor Larsen Ramberg for 650 rdl. Syver flyttet til Ådal i Rødenes, men kom tilbake til Sandem, og han bodde på Tårnby i 1790, da han

sørget for hjemmelsbrev til broren Knut på Storøya. Tor Larsen Ramberg eide også Kopperudsetra.

Tor Larsen Ringsby/Ramberg
Gift med Berte Andersdatter

I 1792 selger Tor Larsen denne søndre tredjeparten av Haukenes for 650 rdl til Lars Amundsen, som nå bodde på Bjerkenes i Høland.

Lars Amundsen f. 1743 på Flaten d. 1793
Foreldre Amund Bergersen og Gunvor Larsdatter

Gift med Kristine Andersdatter (søster til Svend Andersen på Nordre Haukenes)

Barn:

1. Kristense, gift i 1794 med Lars Gudmundsen Ramberg
2. Marte f. ca. 1776
3. Amund f. ca. 1788
4. Anders f. 1792 d. 1792
5. Anne Kristine f. 1793

Lars døde i 1793, og det ble skiftet i januar året etter.

Boets formue og inntekt ved skiftet etter Lars Amundsen i 1794

Husdyr

| | |
|----------------------------|--------------|
| 1 sort jelk | 16 rdl |
| 1 gammel sort skut (hoppe) | 3 rdl |
| 1 gammel ku kalt Månesros | 3 rdl |
| 1 ku kalt Pralle | 3 rdl 2 ort |
| 1 ku kalt Frenclin | 3 rdl 2 ort |
| 1 kvige kalt Torskjold | 3 rdl |
| 1 kvige kalt Inelin | 2 rdl |
| 1 liten tyr kalt Ringeboll | 1 rdl 1 ort |
| 6 voksne sauer à 3 ort | 4 rdl 2 ort |
| 3 unge sauer | 1 rdl 1 ort |
| 3 voksne geiter à 3 ort | 2 spdl 1 ort |

| | |
|-----------------------|-------------------|
| 2 unge geiter à 2 ort | 1 rd |
| 1 liten geitunge | 16 skilling |
| 1 liten resbit bukk | 1 ort 20 skilling |
| 2 unge bukker | 2 ort |

Av innbo kan nevnes et blåmalt framskap med skap over og to låser (4 rdl 2 ort), et malt roskap med to rom og lås (1 rdl) og klokke med kasse (3 rdl).

Tilgodehavende

Kjøpmann Christen Andersen i Fredrikshald skyldte boet 67 rdl.

Boet eide videre 28 tylfter sagtømmer som var hogget i gårdens skog og som nå lå ved Risenvannet, på grensen mellom Rødenes og Rømskog. Dette ble taksert til 2 rdl pr tyfft, til sammen 56 rdl.

Jordegods

Boet eide $\frac{1}{3}$ part av Haukenes. Gården ble taksert til 500 rdl.

Boets samlede inntekt 712 rdl.

Boet gjeld

Tor Larsen Ramberg

180 rdl

Begravelsesomkostninger

20 rdl

Hjemmegave til de tre utgifte barna, tils. 90 rdl

Skifteomkostninger tils

19 rdl

Samlet gjeld 309 rdl

Det ble 403 rdl til deling mellom arvingene. Enke Kristine Andersdatter skulle ha det halve, og de fire barna den andre halvparten, med vel 79 rdl i broderlodd og det halve i søsterlodd.

Siden enka Kristine Andersdatter «vedbliver bruk og besittelsen av boets eiendom»,

så ble det pålagt henne å sørge for at kreditor Tor Larsen Ramberg fikk det han hadde til gode, og som han ifølge utlegget var sikret «i såvel løsøre som i jordegods». For de umyndige barna, sønnen Amund og døtrene Marte og Anne Kristine, ble farsarven betrodd deres mor så lenge hun satt i enkestand. «Vergemål dog under tilsyn av hennes bror Svend Andersen Høgenes».

Enka Kristine Andersdatter ble gift i 1796 med Amund Tøgersen Krog Høgenes.

Denne delen av Haukenes ble sterkt oppstykket i begynnelsen av 1800-tallet. Den første fradelingen kom i 1794, da enka etter Lars Amundsen, Kristine Andersdatter, ga Høgenesenga og halvparten av «den nye

plassen Kopperud» i bryllupsgave til sin datter Kristense Larsdatter, som giftet seg med Lars Gudmundsen på Ramberg.

Før 1800 ble resten av denne tredjeparten delt i en halvpart og to fjerdeparter:

- Halvparten ble senere Østre Haukenes
- En fjerdepart ble Vestre Haukenes, som i 1874 ble lagt til Nordre Sandem
- En fjerdepart ble lagt til Haukebøl i 1805. En skogpart ble lagt til Søndre Haukenes i 1806.

Vi skal følge de enkelte partene.

VESTRE HAUKENES

(Veststua) bnr. 4

Matrikkelskyld

1803: 1 lisp 3 rem 6 bmkr tunge og 4 bmkr gjedde

1838: 1 ort 18 skilling

1886: 1,27 mark

Denne sør-vestre fjerdeparten av Haukenes var eget bruk fra 1803. Fjerdeparten av «den søndre tredjeparten av Haukenes» ble da overtatt av Halvor Johannessen Trosterud, som var gift med dattera på «den søndre tredjeparten». Fjerdeparten av plassen Dalen fulgte også med den fradelte delen.

1865: 30 mål åker og dyrket eng og 13

mål naturlig eng på sandjord (mål = 1080 m²).

En del av jorda var mindre god.

I matriklene fra 1838 og 1886 og i folke- og jordbrukstellingene 1835 og 1845 er denne parten kalt Haukenes søndre. Søndre må være i forhold til Nordre Haukenes. Men folk i grenda har kalt bruket for Veststua Haukenes, som viser til beliggenheten vest for Østre Haukenes, og Peder ble kalt leilending på Høgenes vestre i 1872.

I 1874 ble Veststua Haukenes lagt til Nordre Sandem.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer | Geiter |
|------------|--------|--------|-------|--------|
| 1835 | 1 | 3 | 7 | 1 |
| 1845 | 1 | 3 | 10 | 1 |
| 1865 | 1 | 4 | 6 | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|-------|-----|------|-------|-------|---------|
| 1835 | | | 1/8 | 3 | | 2 |
| 1845 | | 1/8 | 3/8 | 4 | 1/2 | 5 |
| 1865 | 1/8 | 1/4 | 1/2 | 4 | 1/2 | 5 |

Brukere

Halvor Johannessen Trosterud fikk skjøte på denne parten 8. oktober 1803.

Halvor Johannesen f. 1764 d. 1844

Gift med Kristine Olsdatter

Barn:

Kristine f. 1791

I 1825 selger Halvor til svigersønn Torkild Pedersen Høgenes for 300 spdl. Med i salget fulgte fjerdeparten av plassen Dalen og rettighetene i Haukenesskogen til havnegang for så mange dyr som vinterfôres, og gjerdefang, løvbrudd, bygningstømmer og vedhogst, «blott til fornødenhet på bemeldte jordvei etter utvisning av skogens eier». Dette bruket skulle også ha andel etter matrikkelskylda i Høgenes sag og kvernbruk «efter derom opprettede kontrakt».

Torkild Pedersen f. 1789 på Flaten d. 1874
Foreldre Peder Halvorsen Flaten f. 1754 d. 1803

og Marte Gulbrandsdatter f. 1764

Gift i 1812 med Kristine Halvorsdatter Trosterud f. 1791 d. før 1865

Barn:

1. Peder f. 1813

2. Kirstine f. 1816, gift med Rasmus Torneby

Torkild var enkemann i 1865. Maria Rasmussdatter var husholderske. Hun var 31 år og ugift og hadde sønnen Johannes Olaisen på 3 år. Sofie Gulbrandsdatter på 14 år var tjenestepike på Vestre Haukenes i 1865.

Sønnen Peder Torkildsen bodde her til faren solgte gården i 1874 til Teodor Jørgensen på Nordre Sandem. I folketellingen 1865 står det at Peder «hjelper faderen med gårdsbruket», og Peder ble kalt leilending på Høgenes vestre i 1872. Peder bodde på Nordre Sandem til 1891 og han døde på Myrvold i 1897.

Peder Torkildsen f. 1813 d. 1897

Gift i 1858 med Ragnild Torsdatter Jovald d. 1885

Barn:

Kristian f. 1859 d. 1859

I 1874 selger så Torkild Pedersen dette vestre bruket til Theodor Jørgensen på Nordre Sandem, skyld 1 ort 18 skilling. Veststua Haukenes har siden ligget til Nordre Sandem.

Theodor fikk samtidig skjøtet på et skogstykke som ble tillagt Nordre Sandem i 1871 (skjøte 14.3.1874). Det nevnte skogstykket (lpmr 132a) ble fradelt i 1797, og det ble sagt at det egentlig var en part fra Tørnby. Det ble solgt til Lars Halvorsen Buer, og det ble i 1871 delt mellom Haukebøl og Nordre Sandem. Sandem fikk den nordre delen skyld 11 skilling, mens Haukebøls part ble skyldsatt for 10 skilling. Da Torkild solgte Vestre Haukenes til Theodor Jørgensen i 1874, fikk Theodor samtidig skjøte på dette skogstykket.

ØSTRE HAUKENES

bnr. 9

Matrikkelskyld

1803: 3 lisp 2 rem 6 bmkr tunge
og 4 bmkr tørrede gjedder
1838: 4 lisp 7 skilling
1869: 4,56 skyldmark

Østre Haukenes har vært eget bruk siden 1803.

Halve Struten ble fradelt i 1829. Halvparten av husmannsplassene Nordli og Eikestan og en part av Haukenesskogen ble kjøpt

inntil fra Storøya før 1837 (skjøte 1838). Nordli ble fradelt i 1859 (bnr. 10). Storøya (bnr. 8) ble lagt til Østre Haukenes i 1869.

1865: 55 mål åker og dyrket en og 25 mål naturlig eng (mål = 1080 m²). Østre Haukenes kunne årlig selge skogsprodukter for 44 spdl, ifølge Herredskommisjonen.

Den søndre del av Østre Haukenes skog ble kjøpt inntil i 1973. Eikestan ligger her. Skogen har betydd mye som arbeidsplass og inntektskilde for gårdsdriften.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|--------|--------|-------|--------|--------|
| 1835 | 1 | 6 | | 16 | 2 | 1 |
| 1845 | 1 | 5 | | 12 | | 1 |
| 1865 | 1 | 6 | | 8 | | |
| 1875 | 2 | 6 kuer | 4 | 6 | | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|-------|-----|------|-------|-------|---------|
| 1835 | | | ¼ | 6 | | 3 |
| 1845 | | ½ | ½ | 4 | ½ | 7 |
| 1865 | ⅛ | ½ | ½ | 4 | | 5 |
| 1875 | ½ | 1 | 1 ¼ | 7 | | 4 |

1875: 40 skålpund grasfrø

Våningshuset er fra 1957, Veslestua 1913, stabbur 1953, låve fjøs og stall 1955. Gammel smie.

Ved århundreskiftet og en tid utover på 1900-tallet ble det slått og høstet høy på Storøya. Redskap ble fraktet på flåte eller båt. Det er fortalt at under dette arbeidet ble hesten satt på tjør til neste dag. Den fant seg ikke bestandig i dette, så en gang kom den svømmende hjem til gården med tjoret slepende etter sjøbunnen. Det gikk bra med hesten

I 1920- og 30-åra ble Storøya brukt til beite, og folk dro over til Storøya to ganger om dagen med båt for å melke. Dyra måtte svømme mellom øyene og gå i vannet tre ganger for å komme ut på Øya.

Hele Østre Haukenes ble etter hvert systematisk grøftet og god arrondering ble oppnådd ved oppdyrking.

1942: 60 dekar innmark, 15 dekar beite-land og 1400 dekar produktiv skog. 1 hest, 4 storfe, 2 ungfe, 1 gris, 20 fjærkre (Norske gårdsbruk).

1962: 60 dekar sandjord og mold, 200 dekar produktiv skog og 25 dekar annen utmark. 1 hest, 6 kyr, 3 ungdyr, 8 avlsgriser (Norske gårdsbruk).

1976: 68 dekar jordbruksareal, hvorv 67 fulldyrket. 1555 dekar skog og 50 dekar annet areal.

Det var allsidig husdyrbruk til ut i 1980-åra. Jorda leies nå (2005) bort til kornproduksjon.

Brukere

Kristoffer Svendsen Høgenes overtok denne halvparten med «husebygningene» i 1803.

Det er mulig at faren Svend Andersen på Nordre Haukenes eide parten som ble Østre Haukenes, før sønnen Kristoffer overtok denne i 1803. Svend var bror til enka som eide tredjeparten av gården, som denne parten ble fradelte.

Kristoffer Svendsen f. ca. 1782 på Rud i Høland d. 1837

Foreldre Svend Andersen og Kristense Halvorsdatter på Nordre Haukenes

Gift i 1809 med Marte Andersdatter

Barn:

1. Svend f. 1811, til USA i 1869
2. Kristian f. 1814
3. Andreas f. 1816 d. 1838
4. Gudmund f. 1820 d. 1840 (flere år syk og sengeliggende)
5. Kristine f. 1823
6. Tor f. 1826, til USA i 1863
7. Halvor f. 1829
8. Andreas f. 1834

Kristoffer døde i 1837. «Funnet under låven, skåret over halsen sin med ljå», står det i kirkeboka.

Ved skiftet etter Kristoffer i juli/november 1837, ble det bestemt at løsøret skulle selges ved auksjon. Ved registreringen i juli,

ble ei blakk hoppe verdsatt til 21 spd. Hoppa gikk på beite «i en vidløftig, flere mil lang fjellstrekning, hvor man almindeligvis lot sine hester gå på havn». Men til tross for flere dagers leting hadde de ikke klart å finne hoppa, så den var derfor ikke på plass da auksjonen ble avholdt. Men den ble likevel oppropt og solgt til enka for 22 spd. Men hun skulle slippe å betale beløpet dersom hoppa var kommet til skade eller ikke kunne gjenfinnes.

Etter fornyet ettersøkning fant de hoppa gående i «fjellmarken en mil innenfor riksgrensen». Men den var så bedervet i høyre bakbein at den ikke kunne brukes til noen som helst arbeid, og ved å konsultere dyrlege fikk de visshet om at skaden var uhelbredelig, og hesten måtte avlives. De ble imidlertid enige om at enken skulle ha huden, imot at hun for egen regning betale auksjonsbeløpet på 22 spd. Beløpet skulle komme boet til beste.

Jordegodset

i boet etter Kristoffer Svendsen i 1837

1. Skjøte fra Amund Tøgersen 3. oktober 1803 på 3 lisp 2 rem 6 bmkv tunge og 4 bmkv tørre gjedder.
2. Solgte i 1829 til Torer Nilsen halve Struten med rett til havnegang mv. skyld 6 $\frac{2}{25}$ bmkv tunge. Den avdøde hadde tilbake 3 lisp 1 rem 8 $\frac{23}{25}$ bmkv tunge og 4 bmkv tørre gjedder.
3. Ved skjøte fra Nils Engebretsen Ous overtok Kristoffer en åttendedel av rettighetene i kvernhus og vannsag mv. i Koppe-rudfossen.
4. Rasmus Svendsen Næss erkjente at han forrige år hadde solgt en halvdel av plassene Nordli og Eikestan og en del av Høgenesskogen til sin avdøde bror for 200 spd. Rasmus hadde mottatt disse 200 spd, men eiendommen var ikke særskilt skyldsatt og det var ikke opprettet noe skjøte. «Boets vedkommende» ble enige

om at jordegodset skulle utlegges enken og eldste sønn, hver for en halvdel.

Neste sommer skulle det så avholdes skyldsetningsforretning over Nordli, Eikestan og skogparten, og delene skulle gås opp mellom de to halvpartene av gården. Dette ble skrevet 8. desember, og skiftebehandlingene ble nå utsatt til tid og sted som skifteforvalteren nærmere skulle bestemme.

Skiftet ble tatt opp igjen 2. juli 1838. Eldste sønn Svend «lå på exertion i Fredrikshald», og Ole Ingvaldsen Engen skulle ivareta han tarv ved denne skiftesesjonen. Den nevnte skyldsetningsforretningen var blitt avholdt 9. juni. Partene i plassene Nordli og Eikestan og den tillagt skogparten ble skyld-satt for 23 $\frac{3}{4}$ skilling. Delene mellom de to halvdelene ble nøyaktig beskrevet, og partene ble skyldsatt for 2 ort 4 skilling og 2 ort 3 skilling. Sønnen Svend skulle ha den førstnevnte halvparten. De to eierne skulle dele de tillagte rettighetene i Kopperud sag og Kopperud mølle. Rasmus Svendsen Næs skulle sørge for tinglysning av skjøte på Nordli, Eikestan og skogparten senest på månedstinget i september.

Enka Marte Andersdatter og sønnen Svend Kristoffersen eide hver sin halvdel av gården til slutten av 1850-tallet, da sønnen Tor Kristoffersen overtok hele Østre Haukenes med plassene Nordli og Eikestan. Tor betalte 2150 spdl for gården, 1300 spdl til broren Svend og 850 spdl til moren Marte Andersdatter (skjøte 26.6.1860).

Svend Kristoffersen kjøpte samme året nabobruket Storøya av enka Ingeborg Jørgensdatter for 450 spdl. Familien utvandret til USA i 1863.

Tor Kristoffersen f. 1826 på Østre Haukenes Gift i 1855 med Kristine Amundsatter Kind f. 1828

Barn:

Føderåd

Da Marte Andersdatter skiftet mellom arvingene i 1860, forbeholdt hun seg 200 spdl av boet som levebrød. Hun inngikk nå føderådskontrakt med sønnen Tor, som skulle ha disse 200 spdl og dessuten «alt hva jeg eier og eiende vorder», mot at Tor sørget for et anstendig opphold med spise og drikke så godt som han selv nyter, klær, værelser, lys, varme, pleie og oppvartning, og dessuten alt hva moren til sin bekvemmelighet måtte behøve, samt en anstendig begravelse. I tilfelle Marte skulle finne for godt å flytte til et annet sted, så ville de 200 spdl ble oppsagt til utbetaling, og hun skulle i tillegg ha med seg følgende: 1 ku, 1 sau, 1 sengested med klær, 1 melkeskap, 1 gryte, 1 melkespann, 2 steinfat, 2 tinnallerkner, 1 par bordkniver og 3 trefat.

1. Anne Mathilde f. 1856
2. Gabriel f.1858
3. Amund f. 1861

I 1859 solgte Tor Kristoffersen plassen Nordli (bnr 10) til Peder Kristiansen. I 1863 utvandret Tor med familien til USA.

I 1867 blir Østre Haukenes og Eikestan overtatt av Andreas Halvorsen Tårnby for 2350 spdl. To år senere kjøper Andreas Halvorsen Storøya av Svend Kristoffersen for 500 spdl, og Storøya har siden ligget til Østre Haukenes.

Andreas bodde på Digerneset, Tørnby, Tukun og Kolstad før han kom til Østre Haukenes.

Andreas Halvorsen f. 1826 i Setskog d. 1905 Foreldre Halvor Pedersen Tørnby og Johanne Pedersdatter

Gift med Rebekka Jørgensdatter Sør-Tukun f. 1831 i Rømskog d. 1895

Barn:

1. Kristian August f. 1850, overtok Østre Haukenes
2. Hilaria f. 1852 d. 1929. Ugift. Jordmor i Rømskog
3. Johan f. 1855 d. 1931, gift med Kristine Jørgensdatter Tårnby f. 1859 d. 1881
4. Petter f. 1856, gift med Oliana Halvorsdatter f. 1862 på Søgarden Sundsrud. Bodde på Gåseby i Rødenes
5. Karoline f. 1858 d. 1936, gift med Markus A. Moen f. 1869 d. 1952 (se 73/8)
6. Julius f. 1860 d. 1863
7. Milian f. 1862 d. 1874
8. Josefine f. 1864 d. 1910, gift med Kristian A. Ramberg f. 1871 d. 1944. Kristian emigrerte til USA med barna da han ble enkemann
9. Maren Susanne f. 1866 d. 1961, gift med Ole Bergquist f. 1863 (se 67/10)
10. Andreas Richard f. 1869, gift med Berte Andersdatter Kurøen. Bodde på Vestre Bøen.
11. Ingeborg Gunhilde f. 1871. d. 1876.
12. Thea Kristine f. 1873 d. 1876.
13. Thea Kristine f. 1878 d. 1959. Ugift. Jordmor i Oslo, hvor hun eide en bygård.
14. Ingeborg Miliane f. 1880 d. 1974. Ugift. Bodde på Vinsor/Sandem.

Sønnen Kristian August Andreassen overtok gården etter foreldrene.

Kristian August Andreassen f. 1850 d. 1920
Gift i 1881 med Anette Halvorsdatter fra Søgarden Sundsrud f. 1860 d. 1939

Barn:

1. Ragna Marie f. 1882 d. 1903
2. Anna f. 1885, overtok Østre Haukenes
3. Marthe f. 1889 d. 1890
4. Marte f. 1898 d. 1972

Dattera Anna Augustdatter Høgenes overtok gården i 1939 (hjemmelsattest 1954, verdi 70 000 kr).

Anna Høgenes var ugift, og ved hennes død i 1963 ble gården overtatt av søstera Marte, som eneste arving. Verdi 150 000 kr. Marte var gift med Kristian Myrvold, og de eide og bodde på Engen 67/16.

Marte Høgenes f. 1898 d. 1972

Gift i 1921 med Kristian Myrvold f. 1896 d. 1987 (se 68/8)

Barn:

1. Ragna f. 1923, gift med Ole Moen (se 67/16 og 73/30)
2. Levi f. 1924

Sønnen Levi Myrvold og kona Anne kom til Østre Haukenes i 1954, og de forpaktet gården i 10 år før de kjøpte den i 1964 for 90 000 kr.

Levi Myrvold f. 1924 på Engen

Gift i 1954 med Anne Mary Thoreid f. 1922 i Blaker d. 2000

Barn:

1. August f. 1958
2. Marianne f. 1961, gift med Alf Gunnar Sæbø, Måndalen f. 1957

Sønnen August Myrvold fikk skjøte på gården i 1989 for 675 000 kr.

Anne og Levi flyttet da til Sjøgløtt 67/102.

August Myrvold f. 1958

Gift i 1982 med Siri Anita Skau f. 1961 på Fosser i Aurskog-Høland

Barn:

1. Kristian f. 1983, overtok Engen 67/16 i 2004
2. Veronica f. 1986

Forpaktere på Østre Haukenes

1929-34: Andreas Kind fra Høland

1935-43: Harald Holmedal fra Setskog

1949-51: Håkon Ramberg (se 68/2)

En fjerdepart av «den søndre tredjeparten»

Lagt til Haukebøl i 1805

Matrikkelskyld

1803: 1 lisp 3 rem tunge 2 bmkr tørrede gjedder.

Denne fjerdeparten av «den søndre tredjeparten» overtok datter Marte og svigersønn Anders Torkildsen. I skjøtet datert 7. februar 1800 kan vi lese at Anders Torkildsen Tørnby har ektet piken Marte Larsdatter og overtatt hennes arv i henhold til skiftebrev av 28. januar 1794. Parten ble fradelt i 1803, men Anders Torkildsen og Marte Larsdatter flyttet hit i 1800.

I 1805 flyttet Anders og Marte til Bjer-

kenes i Høland og solgte denne parten av Haukenes til Jørgen Olsen Engen/Haukebøl.

Anders Torkildsen f. 1776 på Tørnby
Foreldre Torkild Kirkerud og Maren Gudmundsdatter

Gift i 1799 med Marte Larsdatter Haukenes
Barn:

1. Kirstine Torkildsdatter f. 1797 (Marte Larsdatters datter)
2. Maria f. 1800
3. Lars f. 1804

KOPPERUD HØGENESENGEN og HØGENESSKOGEN

Disse tre partene var samlet i begynnelsen av 1800-tallet.

Vi vet ikke sikkert hvor parten kalt Høgenesengen lå. Denne «utenga» omtales sammen med Kopperud, og må ha ligget i skogen opp mot Vortungbekken. Høgenesengen gikk inn i eiendommen som sagbrukseierne Hoff og senere Chrystie eide i Haukenes, og som bestod av Kopperud og Haukenesskogen, som trolig var den nordre delen av Haukenesskogen opp mot Vortungen og Vortungbekken, og som i 1805 ble sagt å være fjerdeparten av Haukenesskogen.

Høgenesengen, en part på 1 lisp tunge med halve «nye plass Kopperud», er nevnt første gang i 1794. Kristine Andersdatter, som var enke etter Lars Amundsen og brukte hele sør-østre delen av Haukenes, ga da Høgenesengen med halve Kopperud som bryllupsgave til sin datter Kristense Larsdat-

ter, som giftet seg med Lars Gudmundsen på Ramberg.

Den såkalte «Høgenesskogen» ble lagt inntil denne parten i 1799, da Lars Gudmundsen Ramberg, som eide Nordre Haukenes, solgte gården til Svend Andersen, onkel til Kristense, men holdt tilbake en skogpart på 2 lisp. Dette ble i 1805 kalt fjerdeparten av Haukenesskogen og ble nå slått sammen med Haukenesenga og halve Kopperud, som Lars og kona Kristense altså fikk i bryllupsgave i 1794. Lars eide også Kopperudsetra, som han arvet etter sin onkel.

I 1805 byttet Lars Gudmundsen Ramberg gård med Torer Nilsen på Gapestad i Rakkestad, og foruten hele Ramberg, fulgte Høgenesengen, halve plassen Kopperud og skogstykket skyldsatt for 2 lispund med i handelen.

Samme år selger Torer Nilsen hele Ramberg og partene i Haukenes til prokurator

M. Hoff, som samme år hadde overtatt sagbruksbevillingen i Kopperudfossen. Partene i Haukenes hadde samlet skyld på 3 lisp tunge, og utgjordre halve plassen Kopperud, utenga Høgenesengen, samt en fjerdepart av Høgeneskogen med seterbol og hogst og rettighetene i Høgenesfossen. For dette betalte Hoff 600 rdl. Hoff betalte det samme for Haukenespartene som for hele Ramberg.

Torer ble trolig boende på Høgenesengen til 1828/29, da han flyttet til Struten. Høgeneskogen ble lagt til Nordre Haukenes i 1836.

De to partene av Kopperud ble fradelt og solgt samlet til Kristian Taraldsen i 1839.

Det var en lang vei fram til et samlet Kopperud:

Da Lars Gudmundsen på Ramberg solgte Nordre Haukenes, holdt han tilbake en skogpart på 2 lisp tunge, som i 1805 ble sagt å være en fjerdepart av Haukenesskogen. Da Lars Gudmundsen giftet seg med Kristense Larsdatter Høgenes, fikk de Høgenesenga med «halve nye plass Kopperud» i bryllupsgave, og de tre partene med samlet skyld 3 lisp tunge ble slått sammen.

Da Svend Andersen solgte Nordre Haukenes i 1806, beholdt han noe av skogen med halve Kopperud og rettighetene i Kopperudfossen. Skogen med halve Kopperud ble lagt til gården igjen 1836. Halve plassen Kopperud ble fradelt Nordre Haukenes i 1839 og slått sammen med den andre halvparten som lå under sør-østre Haukenes. Kopperud fikk senere bnr.1.

I 1810 overtok kjøpmann Andreas Chrystie prokurator Hoff's rettigheter i Kopperudfossen, sammen med Ramberg, halve Kopperud, fjerdeparten av Haukenesskogen med seterbol og Haukenesenga, skyld 3 lisp tunge. I 1822 overdro Andreas Chrystie dette til sin sønn Hans Chrystie.

I 1828 solgte Hans Chrystie de samme

partene med vannsag og kvernbruk til Nils Engebretsen Ous for 200 spd. (Ramberg solgte han til Ole Andersen fra Rommenäs i Östervallskog). I 1835 selger Nils Engebretsen kvernhus og vannsag med innretninger, som nå ble delt mellom seks eiere på denne måten:

Johan Andersen Tørnby $\frac{1}{4}$

Svend Nilsen $\frac{1}{4}$

Rasmus Svendsen Nes $\frac{1}{8}$

Kristoffer Svendsen $\frac{1}{8}$

Torkild Pedersen $\frac{1}{8}$

Hågen Halvorsen Haukebøl $\frac{1}{8}$

Men Nils Engebretsen beholdt skogen og Kopperud med engstykket Høgenesenga. Nils bodde på Kopperud med familien.

I 1828 ble altså Nils Engebretsen Ous eier av begge skogpartene og hele Kopperud. I 1836 selger han hele skogen, sammen med halve Kopperud, til Rasmus Svendsen på Nordre Haukenes, og skogen har siden ligget til Nordre Haukenes. Nils holdt igjen halvparten av Kopperud, halvdel som i sin tid lå under Haukenesenga. Denne halvdel solgte han så i 1839 til Kristian Taraldsen, som samtidig kjøpte den andre halvdel av Kopperud av Rasmus Svendsen på Nordre Haukenes. Kristian flyttet nå inn på Kopperud. Vi skal se hvem som har bodd på Kopperud fra slutten av 1700-tallet og fram til Kristian Taraldsen flyttet hit.

Brukere (1794 – 1834)

Anders Knutsen med familie er nevnt på Kopperud 1794-95. Anders døde her i 1795. De hadde tidligere bodd på Flaten, Ramberg, Dalen og Sandem under Haukenes før de kom til Kopperud.

Anders Knudsen f. 1734 d. 1795

Foreldre Knud Stensen Trosterud og Marte Larsdatter

Uekte barn Berte f. 1765. Mor Kari Rasmusdatter Haukenes

Gift i 1776 med Marte Gudmundsdatter Ramberg

Barn:

1. Knut f. 1776
2. Gudmund f. 1779
3. Maria f. 1781
4. Berte f. 1784
5. Lars f. 1788
6. Anne f. 1790 d. 1795
7. Ole f. 1794

Mikkel Ingvaldsen flyttet inn på Kopperud sammen med kona Mari Johannesdatter før 1801. De hadde tidligere bodd på Flaten, Østtukun og Haugen før de kom til Kopperud. Mikkel døde her i 1802.

Mikkel Ingvaldsen f. 1734 på Østtukun d. 1802.

Foreldre Ingvald Andersen og Marte Andersdatter

Gift i 1758 med Mari Johannesdatter

Ingvald Torkildsen og familien er nevnt på Kopperud 1812-24. De bodde på Nordby, Tørnby og Nedre Moen før de kom til Kopperud. Ingvald var skredder.

Ingvald Torkildsen Nordby f. 1760 på Tukunplass d. 1824

Foreldre Torkild Jonsen Tukunplass og Jøran Torsdatter

Gift i 1801 med Margrete Ingebretsdatter Kirkerud f. 1781

Barn:

Ingebret f. 1810

Ole Nilsen er nevnt her 1821-33. Han flyttet da til Høland med familien.

Ole Nilsen f. ca. 1778

Gift med Berte Maria Kristoffersdatter f. ca. 1781

Barn:

1. Kristine f. ca. 1815
2. Johanne f. 1821
3. Karen f. 1824
4. Ingebret f. 1829

Ole Jørgensen bodde på Kopperud 1825-32, samtidig med Ole Nilsen. Ole hadde tidligere bodd på Tårnby, Tørnbybråtan, Steinby, Nes, Kurøen, Bøen, Storøya, Sagmoen, Åseby og Nordli.

Ole Jørgensen f. 1782 på Sandem d. 1867

Foreldre Jørgen Mortensen og Ragnhild Olsdatter

Gift i 1822 med Jøran Larsdatter Kirkerud f. 1800 d. 1825

Gift 2. gang i 1825 med Anne Ingebretsdatter f. 1796

Barn:

1. Ingeborg f. 1822 d. 1824
2. Ingeborg f. 1826
3. Ingebret f. 1829
4. Jøran f. 1832
5. Rebekka f. 1835.

Lars Hansen bodde her et par år før han flyttet med familien til Sagmoen og Skurås omkring 1835.

Lars Hansen f. 1805 i Fjäll i Sverige d. 1885 (kalt Skure-Lars)

Gift i 1829 med Kari Eriksdatter Trandemplass f. 1792.

Barn:

1. Berte Maria f. 1833
2. Kirstine f. 1835.

Gift 2. gang i 1855 med Kristine Jørgensdatter Trandem f. 1811

Kjøpmann Hans Chrystie i Moss solgte i 1828 Ramberg og sine parter i Haukenes med vannsag og kvernbruk til Nils Engebretsen Ous for 200 spd. Nils ble nå eier av begge skogpartene, og disse, sammen med

halve Kopperud, solgte han i 1836 til Rasmus Svendsen. Skogen har siden ligget til Nordre Haukenes.

Nils holdt igjen halvparten av Kopperud, som i sin tid lå under Haukenesenga, og Nils Engebretsen bodde på Kopperud fra 1828. Nils var født på Struten og bodde på Sundsrud i 1780-åra og på Os før han flyttet til Kopperud i 1828. Nils Engebretsen solgte Ramberg og alt han eide i Haukenes, og til sist halve Kopperud hvor han bodde. Han flyttet nå til Høland og kom senere til Ødegården i Setskog.

Nils Engebretsen f. 1766 på Struten under Haukenes

Foreldre Engebret Nilsen og Jøran Larsdatter

Gift med Anne Maria Kristiansdatter

Barn:

1. Anders f. 1806 d. 1809
2. Ingebret f. 1808 d. 1809
3. Anne Maria f. 1810 d. 1813
4. Ingebret f. 1812 d. 1813
5. Ingebret f. 1814 d. 1835
6. Marte Maria f. 1816
7. Anne Christine f. 1819 d. 1821
8. Jørgen f. 1821
9. Halvor f. 1824 d. før 1838
10. Anne Kristine f. 1826 d. før 1838

Før 1838 solgte Nils sin halvdel i Kopperud til Kristian Taraldsen, som nå flyttet til Kopperud. Han kjøpte samtidig den andre halvdel av Kopperud av Rasmus Svendsen på Nordre Haukenes.

KOPPERUD SAMLET

bnr. 1

Skyld

1838: Samlet skyld 7 skilling (lptr. 127a og 135b)

1888: 51 øre

Kopperud ligger et par hundre mester vest for Rambergvika i Rømsjøen. I 1865 hadde bruket 18 mål åker og dyrket eng og 6 mål naturlig eng (mål = 1080 m²).

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer |
|-----------|--------|--------|-------|
| 1845..... | | 2 | 4 |
| 1865..... | | 4 | 4 |
| 1875..... | 1 | 3 | 2 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter |
|-----------|---------------|---------------|---------------|-------|---------|
| 1845..... | | | $\frac{1}{8}$ | 2 | 2 |
| 1865..... | $\frac{1}{8}$ | $\frac{1}{4}$ | $\frac{3}{8}$ | 2 | 3 |
| 1875..... | $\frac{1}{8}$ | $\frac{1}{8}$ | $\frac{1}{4}$ | 2 | 2 |

1875: 8 skålpund grasfrø

De siste på Kopperud var Hans og Kristine Kopperud, som bodde her til ca. 1900. De eide ikke Kopperud, som var lagt til nabobruket Nordli omkring 1890.

Brukere

Kopperud ble samlet under Kristian Taraldsen før 1838 (skjøte 1839). Han kjøpte den ene halvparten fra Rasmus Svendsen på Nordre Haukenes og andre av Nils Engebretsen Ous.

Kristian Taraldsen overtok bare selve plassen Kopperud. Skogen omkring og rettighetene i Kopperudfossen hadde Nils Engebretsen solgt i 1835 og 1836.

I skjøtet til Kristian Taraldsen av 19. mars 1839 er overdragelsen beskrevet slik:

Nils Engebretsen Ous og Rasmus Svendsen Næs har i forening avhendet til Kristian Taraldsen plassen Kopperud, eller som den undertiden også kalles, Vest-Kopperud, under gården Haukenes. De to eide hver sin halvdel av plassen.

Grensene for plassen ble beskrevet i skylddelingsforretning av 14. juli 1835, hvor ved plassen «forsåvidt den har tilhørt mig Nils Engebretsen», er skyldsatt for 1/8 av den overanførte eiendom til skyld 3 lisp, og «forsåvidt den har tilhørt mig Rasmus Svendsen», for 1/22 del av min ovennevnte gårdpart 4 lisp tg.

Plassen fikk fri havn i den felles utmarka på Haukenes, for så mange kreaturer som kunne vinterføres med fôret som ble avlet på plassen. Og i parsellen som Rasmus hadde solgt til boet etter sin bror Kristoffer Svendsen, skulle Kristian ha rett til at bryte løv og få never, og hogge etter utvisning det fornødne bygningstømmer og andre materialer, tillige med vedbrensel og gjerdesfang, alt til husbehov på plassen. Kjøpesummen var 190 spdl «hvilket vi skulle anses fyldestgjort. Selgerne frasa seg odelsretten ved salget.

Kristian flyttet trolig inn på Kopperud allerede i 1834, da han giftet seg med Margarete Knutsdatter. Kristian bodde på Flaten til han flyttet til Kopperud. I folketellingen 1801 er Kristian oppført som tjenestedreng hos Rasmus Stensen på Flaten. Kristian var nå 11 år gammel.

Kristian Taraldsen f. 1790 (uekte) d. 1867
Mor Anne Halvorsdatter Flaten og far tømmermerker Tarald Mortensen
Gift i 1834 med Margarete Knutsdatter Flaten
Barn:

1. Rasmus f. 1834
2. Johan f. 1837
3. Johanne Marie f. 1840
4. Andreas f. 1842
5. Markus f. 1845
6. Maren f. 1845

Sønnen Rasmus Kristiansen overtok Kopperud etter foreldrene for 350 spdl (skjøte 27.1.1872). Rasmus solgte Kopperud i 1883, og ti år senere dro han til Amerika..

Rasmus Kristiansen f. 1834
Gift i 1871 med Marta Olsdatter fra Järnskog sogn i Sverige f. 1848
Barn:

1. Johan f. 1871 d. 1874
2. Ole Karel f. 1873
3. Johan f. 1876
4. Karl August f. 1879
5. Emil f. 1882
6. Markus f. 1885
7. Anton f. 1888
8. Karoline Margrete f. 1892

To ektepar losjerte her i 1875

Skomaker Kalle Olsen f. 1838 i Järnskog sogn i Sverige, gift med Lena Kaisa Olsdatter f. 1850 i Ed sogn i Sverige.

Jordarbeider Nils Arnesen f. 1845 i Töcksmark sogn i Sverige, gift med Olea Torkildsdatter f. 1849 i Rømskog.

Andreas Svendsen Ødegården overtok Kopperud i 1883 for 1600 kr. Andreas var født på Nord-Trandem. I 1865 bodde han på Nordstua Tørnby og i 1870 reiste han til Amerika, men kom tilbake til Rømskog før 1883.

Andreas Svendsen f. 1842 på Nord-Trandem
Foreldre Svend Jørgensen Trandem f. 1807
og Gunhild Pedersdatter Steinby f. 1803
Gift i 1870 med Karen Rasmusdatter Sundet
Barn:

Johan Richard f. 1870

Johan Olsen Trosterud er nevnt på Kopperud med familie 1879-82. Han bodde på Bunes før han kom til Kopperud. Johan eide Kopperud, men vi kan ikke se at skjøttet ble tinglyst.

Familien utvandret til USA i 1882, og de solgte Kopperud til Anders Moen, som senere makeskiftet med Andreas Tørnby Holm, og fikk på den måten Ødegården. Andreas Holm solgte Kopperud til Andreas Høgenes, som overdro Kopperud til sin datter Susanne, som giftet seg med Ole Bergquist på Nordli i 1888. Kopperud har siden ligget til Nordli.

Johan Olsen f. 1833 på Trosterud
Foreldre Ole Jørgensen Trosterud og Kristine Olsdatter

Gift i 1870 med Jørgine Jørgensdatter Sør-Tukun f. 1847 (se også Bunes 66/6)

Barn:

1. Josephine Onatea f. 1870
2. Kristiane f. 1872

3. Jørgen f. 1873
4. Ole f. 1876
5. Tore Marie f. 1880

Hans Akselsen og kona Kristine flyttet inn på Kopperud da Johan og familien dro til USA. De bodde her i 1890-åra. Hans og Kristine bodde på Kopperudsetra før de kom til Kopperud. De hadde fattigunderstøttelse i 1900 og flyttet trolig til Åseby ved århundreskiftet.

Hans og Kristine var de siste som bodde på Kopperud. En jordlapp hvor de satte poteter, kalles Hanselappen.

Hans Akselsen f. 1827 i Rødenes d. 1905
Foreldre Aksel Hansen Søndre Åseby og Åse Kristiansdatter Haugerud

Gift 1. gang i 1848 med Helene Jønsdatter Svendsby f.1827

Gift 2. gang i 1862 med Kristine Brynildsdatter Strand f. 1835 i Rømskog

Barn:

1. Kristian f. 1849
2. Anne Marie f. 1849
3. Johan Theodor f. 1851 d. 1858
4. Karen Emilie f. 1853
5. August f. 1858
6. Johan Theodor f. 1860 d. 1860
7. Thea Gustine f. 1862
8. Theodor f. 1864,
9. Hilda Beate f. 1867, til U.S.A.
10. Julius f. 1869
11. Karel f. 1873 d.1875
12. Karel f. 1875
13. Johan f. 1878

«HØGENESENGEN»

Matrikkelskyld

1825: ½ lisp tunge

Torer Nilsen Ramberg, solgte Ramberg til prokurator Hoff i 1805, samt parter av Haukenes som utgjorde halve plassen Kopperud, utenga Høgenesengen og en fjerdepart av Høgenesekogen med seterbol og hogst og rettigheter i Høgenesfossen.

Torer Nilsen flyttet nå til en boplass som også ble kalt «Høgenesengen». Det er usikkert på hvor denne lå, men vi vet at den ble lagt til Haukebøl bnr. 13 i 1834.

Torer bodde trolig her til slutten av 1820-åra. Han kjøpte da Struten og flyttet dit. Sønnen Jon Torersen overtok nå det som ble kalt Høgenesengen. I 1825 fikk Jon Toresen skjøte på Høgenesengen av Hans Chrystie, og jordstykker ble skyldsatt 26. februar 1825 for ½ lisp tg.

Jon Torersen f. ca. 1798 i Rakkestad d. 1870 på Svendsby

Foreldre Torer Nilsen Ramberg og Kari Hansdatter

Gift i 1821 med Kari Mortensdatter Nybru

Barn:

1. Kristine f. 1822 d. 1840
2. Torer f. 1825
3. Helene f. 1827
4. Sofie f. 1830
5. Mikal f. 1834
6. Iver f. 1837

I 1834 inngikk Jon Torersen makeskifte med Peder Jonsen, som eide plassen Svendsby under Jovall i Rødenes. Peder hadde fått skjøte på denne plassen i 1831, skyld 3 ½ lisp tunge. Jon skulle betale 150 spdl i mellomlag.

Samme år solgte Peder Jonsen parten Høgenesengen til Hågen Halvorsen på Haukebøl bnr. 13 for 160 spdl.

KOPPERUD SAG- OG MØLLEBRUK

Beboere på Mølla (69/7)

Det ble bygd hus for mølleren og hans familie ved Kopperudelva, på Tørnbysiden. Brukes som kalles Mølla i dag ligger her.

Peder Pedersen Bergquist fra Koppom i Sverige kom hit som møller, og han er den første vi vet bodd her. Peder kalles forpakter i 1865, men det er ikke nevnt husdyr i 1865, og han brukte ikke jorda, ifølge jordbruksstillingen dette året.

I 1865 bodde møller Peder Bergquist på Kopperud Møllebrug med kona Kirsti Olsdatter og sønnen Ole på tre år. Tjenestegutten Gustav Olsen på 17 år hadde de med seg fra Sverige. Peder er i folketellingen også oppført som forpakter, men det er ikke

nevnt husdyr eller utsæd av korn eller poteter i tellingen fra 1865.

Peder og Kirsti flyttet til Nordli under Haukenes i 1869 (Familie: se Nordli).

Sønnen Ole Bergquist overtok mølla etter foreldrene. Han bodde også på Nordli. Ole var møller som sin far, og han kjøpte møllebruket av Gulbrand Tårnby på slutten av 1800-tallet. Ole bygde også nytt sagbruk her sammen med sin svoger August Høgenes.

Mølla ble solgt til kommunen i 1923. Carl Wallander var nå møller her. Han var sønn til møller Wallander på Eidsverket på Bjørkelangen. Arnt Skau på Bråten arbeidet også her til 1924.

Thorvald Høilund bestyrte Kopperud

møllebruk fra 1924 til 1945-46. Thorvald Høilund kom fra Søndre Høland. Familien bodde ved mølla. Kjell Skau arbeidet ved møllebruket.

Thorvald Høilund f. 1893 i Høland d. 1967
Foreldre Johan Johansen f. 1851 og Caroline Marie f. 1849 i Sillerud

Gift i 1913 med Hilma Marie Andreasdatter fra Sverige f. 1896 d. 1992

Barn:

Sigrud f. 1914 (se 66/9)

Harald og Aase Moen (se 75/13) kjøpte mølla av kommunen like etter krigen. Kjell Skau arbeidet på mølla sammen med Harald Moen. Det ble mindre virksomhet her etter krigen.

Ingvald og Edna Nyengen kjøpte mølla i 1954. De drev mølla fram til den ble nedlagt i 1964-65.

Ingevald Nyengen f. 1912 d. 1977

Gift med Edna Louise Thoresen f. 1915 d. 1998

Barn:

1. Turid f. 1941, gift med Oddbjørn Gunnar Lauritzen f. 1939 fra Eidsvoll (se 69/48)
2. Gro Ingvild f. 1946, gift med Per Martin Svendsby f. 1942

I 1981 selger Edna Nyengen til sin datter Turid Lauritzen og svigersønn Oddbjørn Lauritzen for 30 000 kr.

Turid Nyengen f. 1941

Gift med Oddbjørn Gunnar Lauritzen f. 1939

Barn:

1. Anne Cathrine f. 1959, gift med Knut Engebakken f. 1955
2. Robert f. 1960, gift med Åse Pernille Bjørntomt (se 69/50)
3. Bjørn Erik f. 1964

I 1985 selger Turid og Oddbjørn Lauritzen til sønnen Bjørn Erik Lauritzen for 50 000 kr.

Bjørn Erik Lauritzen har (i 2005) hester og sauer på Mølla og tar hester i pensjon i beitesesongen. Han leier jord på flere gårder i Rømskog, tilsammen vel 130 dekar, som brukes til eng og beite.

Bjørn Erik Lauritzen f. 1964

Gift med May-Britt Norderhaug f. 1963

Barn:

1. Iris Marie f. 1985
2. Andrine f. 1989
3. Jenny f. 1989

STORØYA

Matrikkelskyld

1769: 4 lisp 6 bmkr tunge 4 bmkr tørre gjed
der ($\frac{1}{2}$ av Haukenes)

1838: 1 ort 22 skilling

1886: 1,27 mark

Det bodde folk her før Storøya ble eget bruk i 1769. Hvor langt tilbake vet vi ikke.

Det fradelt bruket Storøya omfattet i 1769 selve Storøya, Kopperudsetera og den nordre sjetteparten av Haukenesskogen.

Knut Pedersen overtok bruket Storøya ved skiftet etter faren i 1769, og i 1790 fikk han hjemmelsbrev av sin bror Syver. Ifølge hjemmelsbrevet skulle Storøya ha en sjettepart av skogen og sæterbol. Men siden bruket ikke kunne anses som en sjettepart av den innvendige jordevei av åker og eng på Haukenes, skulle Knut slippe å betale full skatt av denne parten.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer |
|-----------|--------|--------|-------|
| 1835..... | 1 | 2 | 4 |
| 1845..... | 1 | 2 | 6 |
| 1865..... | 1 | 3 | 3 |

Utsæd (t)

| | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|-----------|---------------|---------------|-------|---------------|---------|
| 1835..... | | $\frac{1}{8}$ | 2 | $\frac{1}{2}$ | 1 |
| 1845..... | $\frac{1}{8}$ | $\frac{1}{8}$ | 3 | | 3 |
| 1865..... | $\frac{1}{4}$ | $\frac{1}{4}$ | 3 | | 3 |

1865: 22 mål åker og dyrket eng og 10 mål naturlig eng (mål = 1080 m²).

Storøya ble lagt til Østre Haukenes i 1869, og vi kan ikke se at det har bodd folk her siden.

Brukere på Storøya

Den eneste vi kjenner på Storøya før 1769, er Gulbrand Pedersen som døde på «Pladsen Øen» i 1769. Det ble skiftet etter Gulbrand i mai 1769, og vi skal se hva han etterlot seg.

Husdyr, gårdsredskaper og innbo ble taksert til 24 rdl 2 ort 8 skilling. Boet eide ikke

Husdyr

| | |
|-----------------------|-------------------|
| 1 muset hest 15 år | 8 rdl |
| 1 ku kalt Ringøye | 3 rdl |
| 1 blå geit med to kje | 2 ort |
| 1 geit med et kje | 1 ort 12 skilling |
| 1 geit uten kje | 1 ort |
| 1 ung bukk | 2 ort |
| 1 sau med to lam | 2 ort |
| 1 sort sau uten lam | 1 ort 16 skilling |

jord på Storøya, og så vi vet ikke om Gulbrand leide jord eller om han var husmann.

Boets utestående gjeld var over 23 rdl, som var vel 15 rdl til Svend Soprim i Høland, 6 rdl til Gulbrand Høgenes, 3 ort til Steffen Sundsrud og 2 ort til Ingebret Struten. Med skifteomkostninger ville utgiftene overstige boets formue, og enka etter Gulbrand ønsket derfor å selge boets effekter ved offentlig auksjon. Auksjonen ble holdt på Storøya 16. juni klokken 9 og innbrakte over 41 rdl. Da gjeld og omkostninger var betalt, var det 5 rdl 2 ort 15 skilling til deling mellom enke og datter.

Gulbrand Pedersen f. 1729 d. 1769

Gift med Maria Jakobsdatter

Barn:

Johanne f. ca. 1753

Sønnen på Haukenes Knut Pedersen overtok så denne delen ved skiftet etter faren i 1769.

Knut Pedersen f. 1733 på Lund i Høland d. 1809

Gift i 1770 med Margrete Olsdatter f. ca. 1732

Barn:

1. Ingeborg f. 1770, gift med Ingebret Larsen (Storøya)
2. Marte f. 1772
3. Maren f. 1775
4. Peder f. 1778 d. 1787

I 1791 solgte Knut Kopperudsetra «med sine slorer» og sjetteparten av Høgenes-skogen til Torer Larsen Ramberg for 130 rdl. Den frasolgte parten ble skyldsatt for 2 lisp 3 bmkr tunge og 2 bmkr tørre gjedder. Knut forbeholdt seg fri havn i Kopperud setermark for kreaturer som han kunne fø om vinteren på Storøya og fri hogst til nødvendig bygningstømmer i den frasolgte skogen.

I 1803 arvet Lars Gudmundsen Ramberg den fradelte Kopperudsetra etter sin onkel Torer Larsen, og sønnen til Lars Gudmundsen, Ingebret Larsen, solgte samme år parten til Knut Pedersen for samme sum som Torer Larsen hadde betalt i 1790, nemlig 130 rdl. Knut eide nå hele Storøya igjen, og bruket ble nå overtatt av svigersønnen Ingebret Larsen og datter Ingeborg.

Ingebret Larsen f. 1770 på Sundsrud

Foreldre Lars Ingebretsen og Kristense Tarvaldsdatter (se 66/4)

Gift i 1795 med Ingeborg Knutsdatter på Storøya

Barn:

1. Anne f. 1796
2. Peder f. 1798
3. Gulbrand f. 1801
4. Morten f. 1804, til Kopperudstra
5. Marte f. 1807
6. Gunild f. 1811

Men allerede samme år, i 1803, selger Ingebret hele bruket Storøya til Ole Torsen Flaten. Ingebret var leilending på Storøya ett års tid før han igjen ble eier, men selger så i 1805 til Svend Andersen, som tidligere hadde brukt Nordre Haukenes. Ingebret ble leilending på Kopperudsetra.

Svend Andersen døde i 1806, og ved skiftet ble Storøya overtatt av sønnen Rasmus Svendsen Nes for 350 spdl. I 1809 selger han en del av Kopperudsetra til kjøpmann Andreas Chrystie for 200 rdl. Matrikkelskyld på den frasolgte parten var bare halvparten av den tidligere fradelte Kopperudsetra, nemlig 1 lisp ½ bmkr tunge og 1 bmkr tørre gjedder.

I 1820 inngikk Rasmus Svendsen make-skifte med Jørgen Olsen, som eide Nordre Haukenes. Jørgen bodde på Trosterud. Rasmus overtok farsgården og overdro Storøya, skyld 2 lisp 3 bmkr tunge og 2 bmkr tørre gjedder, til Jørgen Olsen, som på sin side

overdro Nordre Haukenes, skyld 4 lisp tunge 6 %₀ bmk_r tørre gjedder, til Rasmus Svendsen. Videre ga Rasmus 200 rdl i vederlag til Jørgen Olsen.

Ved makeskiftet holdt Rasmus tilbake en part av bruket Storøya. Dette må ha vært plassene Nordli og Eikestan og skogen omkring, som Rasmus i 1838 selger til Kristoffer Svendsens dødsbo på Østre Haukenes for 200 spdl. Skjøtet inneholder også bestemmelser om rettigheter som Kopperud, Storøya og Kopperudsetra hadde i skogen, som nå ble lagt til Østre Haukenes.

I 1838 solgte Jørgen Olsen til Brynild Pedersen Flaten for 400 spdl.

I 1860 selger enka Ingeborg Jørgensdatter til Svend Kristoffersen for 450 spdl. Svend Kristoffersen var fra Østre Haukenes, f. 1811 og ugift. I 1865 hadde han to tjenestejenter. Det var Ingeborg Olsdatter 40 år og Karoline Kristiansdatter 17 år.

Svend Kristoffersen bodde trolig på Storøya noen år før han fikk skjøte i 1860. Samme år som Svend kjøpte Storøya, solgte han det han eide i Østre Haukenes med plassene Nordli og Eikestan til broren Tor Kristoffersen for 1300 spdl. Tor utvandret til USA med familien i 1863.

I 1869 utvandret Svend til USA, og han solgte Storøya til Andreas Halvorsen på Østre Haukenes for 500 spdl. Storøya har siden ligget til Østre Haukenes. Svend Kristoffersen er kanskje den siste som bodde på Storøya.

Andre som har bodd på Storøya

I perioden 1804-1847 har følgende familier bodd på Storøya. De fleste må ha leid bruket når eieren ikke bodde her.

Torkild Halvorsen bodde her med familie 1804-10. Han bodde på en plass under Tørnby før han kom til Storøya. I 1812 bodde familien på en husmannsplass under Tukun.

Torkild Halvorsen f. 1761 d. 1816
Foreldre Halvor Pedersen Flaten og Jørund Torkildsdatter

Gift I 1796 med Berte Gulbrandsdatter Os
Barn:

1. Jøran f. 1796, gift med Anders Andersen Basmoen
2. Halvor f. 1802,
3. Jøran f. 1804, gift med Anders Andersen (usikkert)
4. Jørgen f. 1807,
5. Kristine f. 1810

Anders Gulbrandsen er nevnt på Storøya 1812-13. Anders ble født på Haukenes, bodde på Moen under Trandem 1816-22, på Ramberg i 1825 og samme år flyttet han til Vestby prestegjeld

Anders Gulbrandsen f. 1778 på Haukenes.
Foreldre Gulbrand Pedersen og Ragnhild Henriksdatter

Gift i 1806 med Gunhild Torersdatter Ramberg

Barn:

Kirstine f. 1807 d. 1808

Kristian Evensen bodde på Storøya noen år før 1821. Han bodde på Flaten 1783-1802, Haukenes 1818 og i 1835-47 er han nevnt på Tangen.

Kristian Evensen f. 1783 d. 1847

Foreldre Even Tarvaldsen Haugen og Marte Brynildsdatter

Gift i 1816 med Marte Torkildsdatter

Barn:

1. Even f. 1818
2. Berte f. 1821

Ole Jørgensen var her i 1821, men vi vet ikke hvor lenge.

Brynild Mortensen med familie bodde her midt på 1820-tallet. Brynild ble født på Nybru i 1795 og bodde trolig her før han

kom til Storøya. Han er nevnt på Strand fra 1826, og han døde trolig her i 1887.

Brynild Mortensen f. 1795 på Nybru d. 1887
Foreldre Morten Brynildsen Nybru og Berte Ingebretsdatter
Gift i 1825 med Gunhild Villumsdatter Øya
Barn:

1. Maria f. 1826, gift i 1851 med Anders Olsson f. 1828 i Almtjärn, Bottner i Östervallskog. Anders var dreng på Haukenes da han giftet seg med Maria, som nå bodde på Strand. De tok navnet Strand. Anders var husmann på Trosterud til 1872, da de flyttet til østre Rönningen i Rommenäs og senere til Holtet i Norra Ivarsbyn. Anders døde i 1906 og Maria i 1917.
2. Karen f. 1829
3. Johan f. 1833
4. Kristine f. 1836
5. Willum f. 1841 (se Strand 66/18)
6. Markus f. 1845
7. Bolette f. 1849

Ingvald Mikkelsen bodde her med familie 1827-41. Ifølge kirkeboka ble Ingvald født på Langetangen/Grantangen på Haukenes i 1795. Faren Mikkell er nevnt på Storøya i 1792. Ingvald bodde på Sundsrud og Kurøen før han kom til Storøya, og han bodde på Sør-Saga fra 1841 til han døde i 1880.

Ingvald Mikkelsen f. 1795 på Haukenes d. 1880

Foreldre Mikkell Ingvaldsen og Kirsti Andersdatter Trosterud

Gift i 1826 med Kristine Brynildsdatter f. 1799 d. 1880

Barn:

1. Kirstine f. 1827
2. Anne Maria f. 1829

3. Elen f. 1833 d. 1837

4. Andreas f. 1836, Sør-Saga. På Storøya i 1853.

5. Elen f. 1839

6. Kristian f. 1843

7. Rebekka f. 1845

8. Karen f. 1847

Johan Jonsen er nevnt på Storøya i 1837. Han er nevnt på Myrvold 1840-47 og flyttet trolig til Rødenes i 1850.

Johan Jonsen.

Gift med Johanne Torsdatter

Barn:

1. Iver f. 1837 d. 1861
2. Markus f. 1840
3. Kristian f. 1843

Torkild Mortensen er nevnt på Storøya med familie 1838-47. Han er trolig født på Nybru og bodde på Engen før han kom til Storøya. Han flyttet trolig fra Storøya til Øststua Tårnby, og han bodde på Hagan fra ca. 1872 og til ut i 1890-åra.

Torkild Mortensen f. 1808 d. 1899

Foreldre Morten Brynildsen Flaten og Berte Ingebretsdatter

Gift i 1836 med Rebekka Olsdatter Opsal f. 1813

Barn:

1. Anne f. 1836 d. før 1875
2. Mina f. 1838 d. 1839
3. Mina f. 1840
4. Olaus f. 1842
5. Ole f. 1846 d. 1867 (vådeskudd ved Vene-moen)

Andreas Ingvaldsen er nevnt på Storøya i 1853 og Nils Andersson i 1857.

KOPPERUDSETRA

bnr. 11

Matrikkelskyld

1834: 1 lisp $\frac{1}{2}$ bmkr tg og
1 bmkr tørrede gjedder
1838: 1 ort
1886: 25 øre

Kopperudsetra ligger ved Rømsjøen, grenser til Kopperud og Nordli.

Da Storøya ble eget bruk i 1769, besto det nye bruket av selve Øya, sjetteparten av Haukenesskogen og sæterbol. Dette sæterbolet er Kopperudsetra. Kopperudsetra ble fradelte Storøya i 1791, og det er selveiere på Kopperudsetra fra 1879.

1865: 22 mål åker og dyrket eng og 4 mål naturlig eng (mål = 1080 m²)

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer | Griser |
|------------|--------|--------|-------|--------|
| 1845 | 1 | 5 | 12 | 1 |
| 1865 | | 3 | | |
| 1875 | | | | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Bygg | Havre | Poteter |
|------------|---------------|---------------|-----------------|---------------|
| 1845 | | $\frac{1}{8}$ | 1 | 1 |
| 1865 | $\frac{1}{8}$ | $\frac{1}{8}$ | 1 $\frac{1}{2}$ | 2 |
| 1875 | | | | $\frac{1}{2}$ |

1965: 1 ku, 2 ungdyr, 2 griser, 20 høns (Norske gårdsbruk).

1976: 13 dekar jordbruksareal, 6 dekar skog og 10 dekar annet areal.

Det har ikke vært dyr her etter 1980. Jorda ble tidligere brukt til korndyrking. 11 dekar brukes nå (2005) av Bjørn Erik Lauritzen til hø. Husa ble bygd i 1934/35.

Brukere

I 1790 kjøpte Torer Larsen Ramberg Kopperudsetra «med sine slorer» og sjetteparten av Høgenesskogen av Knut Pedersen på Storøya for 130 rdl. Knut forbeholdt seg fri

havn i Kopperud setermark for de kreaturer som han kunne fø om vinteren på Storøya og fri hogst til nødvendig bygningstømmer i den frasolgte skogen.

I 1803 arvet Lars Gudmundsen Ramberg den fradelte Kopperudsetra etter sin onkel Torer Larsen, og Lars Gudmundsen solgte samme år til Ingebret Larsen, som var svigersønn til Knut Pedersen på Storøya. Ingebret overtok også Storøya, som igjen fikk samme utstrekning som ved fradelingen i 1769.

Men allerede samme år – i 1803 – selger Ingebret hele bruket til Ole Torsen Flaten, og Ingebret ble leilending på Storøya et års tid før han igjen blir eier og selger i 1805 til



Kopperudsetra og Nordli til venstre i bildet med Torkildsbråtan bak. (Widerøe 1953).

Svend Andersen, som tidligere hadde brukt Nordre Haukenes. Svend hadde solgt Nordre Haukenes i 1806, men beholdt skogen (Høgenes skog) med rettighetene i Kopperudfossen. Og nå ble han altså eier av Storøya med Kopperudsetra.

Ingebret hadde bygselkontrakt datert 28.7.1806 og var leilending på Kopperudsetra til midten av 1820-åra.

Ingebret Larsen f. 1770 på Sundrud
Foreldre Lars Ingebretsen og Kristense Taraldsdatter

Gift i 1795 med Ingeborg Knudsdatter Storøya

Barn:

1. Anne f. 1796

2. Peder f. 1798

3. Gulbrand f. 1801

4. Morten f. 1804

5. Marte f. 1807

6. Gunild f. 1811

Svend Andersen døde i 1806, og ved skiftet ble Storøya overtatt av sønnen Rasmus Svendsen Nes f. 1783 for 350 spd.

I 1809 selger han en del av Kopperudsetra til kjøpmann Andreas Chrystie i Moss for 200 rdl. Chrystie eide flere eiendommer i Rømskog, blant annet Ramberg, deler av Haukenesskogen og sag- og kvernbruk i Kopperudfossen. I 1828 ble «plassen» Kopperudsetra solgt ved auksjon i Hans Chrysties bo til Morten Ingebretsen for 50

spdl. Morten Ingebretsen var sønn av Ingebret og Ingeborg, som hadde brukt Storøya og bygslet Kopperudsetra.

Morten Ingebretsen f. 1804
Foreldre Ingebret Larsen og Ingeborg Knutsdatter
Gift i 1829 med Mari Nilsdatter Ramberg f. 1799

I 1834 selger Morten Ingebretsen til Svend Nilsen Tyrenby for 90 spdl. Kopperudsetra hadde rett til havnegang og byg-

ningstømmer i skogen under Storøya. Svend kjøpte i 1835 en fjerdepart av rettighetene i Kopperudfossen. Disse solgte han i 1847 til Johan Andersen på Tørnby.

I 1834 inngikk Svend forpaktningkontrakt med sine foreldre om bruk av Kopperudsetra. Foreldrene hadde tidligere brukt plassen Tukun under Krog i Rødenes, og de hadde også bodd på Tørnby og Eidet. Vi skal se nærmere på kontrakten.

Forpaktningkontrakt 1834

Svend Nilsen Tyrenby forpakter bort Kopperudsæteret til sine foreldre Nils Svendsen og Johanne Halvorsdatter, som hittil har besittet en husmannsplass under gården Krog i Rødenes hovedsogn. De hadde nu funnet det besværlig for seg, etter at de nu hadde oppnådd en alder av omtrent 60 år, å oppfylle de plikter og byrder som besittelsen av denne plassen medførte for dem. Svend Nilsen var nu kommet i den stilling, dog især med deres hjelp, at han kunne uten savn for seg selv eller sin hustru, avse nytten av en del av sin jordeiendom, som han til fornevnte foreldre Nils Svendsen og Johanne Halvorsdatter for deres levetid har avstått og overdratt besittelsen og bruken av den ham tilhørende plass Kopperudsæteret, som er fraskilt under gården Høgenes på Rømskogen beliggende bruk Storøen kaldet, såvel rett til hugst i det nysnevnte bruks tilliggende skog, av nødvendig bygningstømmer etter utvisning til husenes oppbyggelse og vedlikehold, brøndeved, samt stør og gjerdesfang, og havnegang for så mange kreaturer som vinterføres på plassen – hvilke rettigheter mine foreldre således for deres brukstid skal kunne gjøre gjeldende, foruten endelig en min eiende part i gården Tørnby tilliggende plass Eidet kaldet, således som den nu er innhegnet – hvilke plasser etc mine foreldre altså har rett til å gjøre seg så nyttige som de ved bruken av samme selv måtte kunne, bare med sådan innskrenkning at gjødsel og fôr ikke må avføres eiendommen og at fremleie på ingen måte må finne sted, samt forøvrigt med følgende bestemmelser:

Plassen Kopperudsæteret har mine foreldre tiltrådt allerede ved forrige års begynnelse, men plassen Eidet derimot, som nu for tiden besittes av en Ole Andersen med hustru, kunne de således først etter disses død tiltrede. Imidlertid skulle mine foreldre være berettiget til, inntil plassen Eidet virkeligen kommer i deres besittelse, å nyte til bruk på den foranførte måte, et fra min øvrige part i gården Tørnby ved gjerder avsondret stykke jord, Myrjordet kaldet.

Det til pløying og havning og utfordrende arbeid som kjørsel av gjødsel og jord, påligger det meg å besørge utført, men alt annet arbeid som bygningene medfører, skal være meg uvedkommende.

De på plassen værende hus, skulle mine foreldre holde vedlike, dog bare som de selv finner nødvendig, likeledes skulle de når plassen Eidet en gang kommer i deres besittelse, vedlikeholde bygningene på denne plass, såvel som gjerdene omkring de eiendommer som mine foreldre har eller får i bruk, forsåvidt eiendomsretten

medfører det. Materialer til hus og gjerders vedlikeholdelse, skaffes fremkjørt av meg. Kopperudsættet er særskilt skyldsatt. Foreldrene betaler skatter, avgifter og utfører andre plikter som hviler på plassen (tiende, toll, skole- og fattighuspenge), og veiarbeid som hviler på plassen.

Med hensyn til at mitt søskenbarn Svend Ingebretsen, som i de siste 30 år har oppholdt seg hos mine foreldre og vært disse til hjelp ved bruken av plassen de før besatt, erklærer jeg derfor herved at nærværende kontrakt skal betraktes som utstedt også til fordel for ham, således at bemeldte Svend Ingebretsen etter mine foreldres død for sin levetid skal kunde overta den besittelse og bruksrett som denne kontrakt hjemler mine foreldre, altså med de like rettigheter og forpliktelser. Men skulle imidlertid Svend Ingebretsen imot formodning innlate seg i ekteskap, er både han og hans hustru forpliktet til innen neste påfølgende lovens faredag, uten noen som helst godtgjørelse og uten utsigelse eller dom, å fraflytte eiendommen under tvang av utkastelse på deres bekostning. I det tilfelle at den lengst levende av mine foreldre skulle, hvilket dog rimeligvis ikke skjer, indgå nytt ekteskap og etterlate seg ektefelle, er denne pliktig til på samme måte som Svend Ingebretsen, til å fraflytte eiendommen.

(Kontrakt 21.6.1834)

Anslått avgift for leie ble satt til høyst 6 spdl i året. Det var nødvendig å anslå en avgift siden det ble brukt stemplet papir. Hvor mye de egentlig betalte, vet vi ikke.

Nils Svendsen f. 1776 d. 1842
Foreldre Svend Jensen og Rønnaug Amundsdatter
Gift i 1801 med Johanne Halvorsdatter Huset f. 1777
Barn:
Svend (Svend Nilsen Tyrenby) f. 1802

Svend Nilsen eide Kopperudsetra fra 1834 og helt til 1879. Svend bodde på Tørnby, og plassen ble leid bort. I noen år må det ha bodd to familier her.

Søren Hansen er nevnt på Kopperudsetra 1847-66. Søren hadde tidligere bodd på Steinby, Tørnby og Østtjukun før han kom til Kopperudsetra, og han er nevnt på plassen Saga 1870-77. I 1877 flyttet han til Høland. Søren var født ca. 1807. Han var ugift.

Andreas Nilsen er nevnt på Kopperudsetra 1851-58. Andreas bodde på Tørnby-

bråtan før han kom hit, og han flyttet til Skurås og senere til Trandemsætra.

Andreas Nilsen f. 1822 på Haukenes d.1891
Foreldre Nils Larsen og Anne Halvorsdatter Høgenes
Gift i 1847 med Marte Mortensdatter f. 1818 d. 1893
Barn:
1. Markus f. 1847
2. Anne Kristine f. 1851
3. Julius f. 1854
4. Nikolai f. 1857
5. Rebekka f. 1860
6. Karen f. 1863

Erik Andersson fra Holmedal prestegjeld i Sverige står oppført som lottbruker på Kopperudsetra i 1860-åra. Han bodde på Haukenes 1855-59 og kom siden til Nord-Saga og Siljuås. Erik var tømmermann.

Erik Andersson f. ca. 1830
Far Anders Olsson, Bottner
Gift i 1859 med Kristine Halvordatter Enger f. ca. 1832 i Rødenes

Barn:

1. Ole f. 1860
2. Anne f. 1863,
3. Maria f. 1866
4. Hanna f. 1869
5. Rebekka f. 1872

Hans Akselsen bodde her 1875-79. «Arbeider og nyter fattigunderstøttelse», står det i folketellingen fra 1875. Det var ingen dyr på plassen, og det ble bare satt en halv tønne poteter. Hans Akselsen flyttet til Kopperud med familien ca. 1890.

Hans Akselsen f. 1827 d. 1905

Foreldre Aksel Hansen søndre Åseby og Åse Kristiansdatter Haugerud

Gift 1. gang i 1848 med Helene Jonsdatter Svendsby f. 1827

Gift 2. gang i 1862 med Kristine Brynildsdatter Strand

Barn:

1. Kristian f. 1849
2. Anne Marie f. 1849,
3. Johan Theodor f. 1851 d.1858
4. Karen Emilie f. 1853
5. August f. 1858
6. Johan Theodor f. 1860 d. 1860
7. Thea Gustine f. 1862
8. Theodor f. 1864
9. Hilda Beate f. 1867, til U.S.A
10. Julius f. 1869 d. 1915
11. Karel f. 1873 d. 1875
12. Karel f. 1875
13. Johan f. 1878

Selveiere på Kopperudsetra

I 1879 solgte Svend Nilsen Tyrenby Kopperudsetra til Halvor Johansen Ous for 1000 kr. Halvor drev landhandleri på Kopperudsetra. Halvor bodde på Setskog 1878-91 og på Lia i Rømskog 1892-1908.

Halvor Johansen Ous f. 1841 d. 1909 (se

73/18 og Os under Trosterud)

Foreldre Johan Halvorsen f. 1807 på Hagan d. 1862 og Anne Olsdatter Flaten f. 1811 d.1887

Gift i 1872 med Sofie Brynildsdatter Gløtta f. 1845 d.1941

Barn:

1. Ingeborg Augusta f. 1873 d. 1946
2. Johan f. 1875 d. 1875

Theodor Rasmussen overtok Kopperudsetra i 1891. Halvor flyttet til Lia i Rømskog

Theodor Rasmussen Skau f. 1868 på Fjellstua (Skysstasjonen på Rødenesfjellet)

Foreldre Rasmus Halvorsen Skau f. 1827 d. 1912 og Kristine Ingebretsdatter Nybru

Gift med Ida Christine Andersdatter f. 1869 d. 1894

Barn:

Andreas f. 1891. Vokste opp hos besteforeldrene på Fjellstua. Flyttet til Damperud i Östervallskog og giftet seg med Amalie Nybro.

Theodor ble her i bare ett år før han overlot Kopperudsetra til Anders Eriksson fra Östervallskog, som bodde her et par år. Anders flyttet tilbake til Östervallskog i 1894. Familien bodde på Bråten i Boviken.

Anders Eriksson «Kverndalingen» f. 1850 i Östervallskog.

Far Erik Gudmundsson Nafvarsviken

Gift 1. gang i 1874 med Ingeborg Olsdatter Karland. Skilt i 1891

Gift 2. gang i 1893 med Maren Helene Rasmusdatter Kopperudseter f. 1861

Barn:

1. Karoline f. 1874. Til USA i 1892 sammen med sin datter.
2. Emil f. 1891
3. Karl August f. 1893 (tvilling)
4. Johan Rikard f. 1893 (tvilling)
5. Melker f. 1895

- 6. Helmer f. 1898
- 7. Anna f. 1902

Johannes Skau kjøpte Kopperudsetra i 1955 og bygde hus her i 1934/35. Han kom fra Skjønhaug 67/17.

Johan August Skau f. 1856 d. 1932
Gift med Amalie Andersdatter Ramberg f. 1867 d. 1908

Barn:

- 1. Johannes f. 1889 d. 1891
- 2. Arnt f. 1891 d. 1941 gift med Mina Sundsrud (se 66/4)
- 3. Kristine f. 1893 d. 1989, ugift
- 4. Bertha f. 1896 d. 1991, gift med Robert Haugen (se 73/6)
- 5. Ruth f. 1900 d. 1969, ugift
- 6. Aagot f. 1903 d. 1977, ugift
- 7. Johannes f. 1905 d. 1998 (se 67/11)

Johan August Skau døde i 1932, og eiendommen var i felleseie til 1955, da den ble overtatt av sønnen Johannes og Astrid Skau.

Johannes Skau f. 1905 d. 1998
Gift med Astrid Fagersand f. 1908 d. 1988
Barn:

- 1. Ragnar f. 1935, gift med Solveig Huseby fra Bjørkelangen, bor i Oslo
- 2. Unni f. 1947

Datter Unni Ekeheien og ektemann Trygve Ekeheien overtok Kopperudsetra i 1974. Unni Ekeheien har eid bruket fra 1984.

Unni Ekeheien f. 1947.

Gift med Trygve Ekeheien f. 1941 (se 72/8).
Skilt

Barn:

- 1. Anita f. 1968, gift med Rune Tronstad. Bor i Hærland
- 2. Irene f. 1971, gift med Stig Laakso, skilt. Bor i Hærland
- 3. Lisbeth f. 1973, samboer med Muhamet Ademaj (se 71/70)

STRUTEN

(Lønnset) bnr. 15

Matrikelskyld

1829: 6 2/25 bmkr tunge
1838: 3 skilling
1886: 25 øre

Struten ligger sør-vest på Haukenes, ved skogsveien sørover mot Ertevannet, og grenser i sør til Sundsrud. Struten er nevnt som husmannsplass under Haukenes tidlig på 1700-tallet. Ordet strut, av gammelnorsk strutr, brukes om en kjegleformet topp på en hatt og snute eller tut. Navnet kan peke på formen på jordveien. Strutegutua og Strutejordet er kjent i dag.

I 1951 ble navnet endret til Lønnset, etter

tinglyst begjæring av 4. november fra Jørgen Ringsby.

Det gamle navnet i grunnboka var Halve Struten. Da gården ble delt i 1769, ble plassen delt mellom det nordre og søndre bruket. Halvparten som ble lagt til Nordre Haukenes i 1769, ble i 1790 lagt til Sandem. Vi hører ikke mer til denne parten, som må ha gått inn i Sandem.

Syver Pedersen fikk altså den andre halvparten av Struten, da han overtok den søndre tredjeparten av Haukenes i 1769. Denne halvdel ble lagt til Østre Haukenes, da denne søndre delen av Haukenes ble delt i 1803.



Lønnsset (Struten) ligger i samme grenda som Vestby. (Widerøe 1953).

I 1828 selger Kristoffer Svensen på Østre Haukenes sin halvdel i Struten til Torer Nilsen Ramberg for 100 spdl.

Husdyr og utsæd

1845: 2 storfe, 4 sauer. $\frac{1}{8}$ t. bygg, 1 t. havre, 2 t. poteter.

1875: 2 kuer, 2 ungdyr, 3 lam. Utsæd: $\frac{1}{6}$ t. hvete, $\frac{1}{4}$ t. bygg, 1 t. havre, $\frac{1}{6}$ t. erter, 2 t. poteter, 4 skålpund grasfrø.

1865: 6 mål åker og dyrket eng og 7 mål naturlig eng (mål = 1080 m²). Tilstrekkelig havn. Tungbrukt, mne alminnelig godt dyrket.

1976: 21 dekar jordbruksareal areal, alt fulldyrket, 33 dekar skog og 5 dekar annet areal.

Jorda på Struten er ikke i bruk (2006)

Husmenn

Den første vi møter på Struten er svensken Jakob Bjørnsen, som er nevnt her 1710-20. Jakob kom til Rømskog i begynnelsen av 1690-åra, og han døde på Struten i 1720, 58 år gammel.

Gudmund er nevnt her med familie på slutten av 1720-åra.

Gudmund Struten.

Gift med ? Kristoffersdatter

Barn:

1. Gunbjør f. 1722
2. Halvor f. 1723
3. Kirsti f. 1725
4. Berte f. 1728
5. Kari f. 1730

Nils Nilsen var husmann på Struten fra midt på 1730-tallet til han døde her i 1770.

Nils Nilsen f. ca. 1700 på Haukenes d. 1770
Gift i 1724 med Amfrie Ingebretsdatter

Barn:

1. Nils f. 1725, begravet 1. januar 1751
2. Sivert f. 1728
3. Amund f. 1731
4. Ingeborg f. 1731
5. Ingebret f. 1734
6. Johannes f. 1737

Sønnen Ingebret overtok som husmann på Struten etter faren og bodde her til ca. 1777.

Ingebret Nilsen f. 1734 på Struten
Uekte datter Berte f. 1765. Mor Kari Andersdatter

Gift i 1767 med Jøran Larsdatter

Barn:

Nils f. 1766 (før ekteskap)

To jenter døde som små

Erik Andersen etterfulgte Ingebret som husmann på Struten og er nevnt her fra 1779 til 1792. Han kom senere til Engen, Dalen og Nylenna.

Erik Andersen f. 1756 på Myrvold d. 1830.
Foreldre Anders Rasmussen og Mari Eriksdatter

Gift 1. gang i 1778 med Marte Knutsdatter Bøen

Gift 2. gang i 1799 med enke Ragnhild Olsdatter f. 1749

Barn:

1. Anne f. 1779
2. Tor f. 1782
3. Jørgen f. 1785
4. Kristian f. 1789 d. 1800
5. Mari f. 1793

Steffen Mikkelsen var husmann her fra 1792 til ca. 1798. Steffen bodde på Flaten, Ringsbyeie og Østtukun før han kom til Struten.

Steffen Mikkelsen f. 1766 d. 1798 (druknet i julehelga)

Foreldre Mikkel Johannessen og Margrete Steffensdatter

Gift i 1787 med Kirsti Olsdatter Ringsby

Barn:

1. Berte f. 1788 d. 1788
2. Anders f. 1789
3. Berte f. 1792 (Vispa)
4. Marte f. 1795 (Ulfsby)
5. Johanne f. 1798

Vi vet ikke hvem som var husmann her i 1801, da folketellingen ble tatt opp. Men vi ser at Jørgen Torkildsen bodde her i 1804 med familien. Jørgen bodde på Nordby, Steinby og Trosterud før han kom til Struten. Fra 1805 til han døde i 1812, bodde familien på Eidet.

Jørgen Torkildsen f. 1777 på Nordby d. 1812
Foreldre Torkild Jonsen Nordby og Jøran Torsdatter

Gift i 1803 med Marte Ingebretsdatter Kirkerud

Barn:

1. Tor f. 1804 d. 1804
2. Kari f. 1805 d. 1812
3. Ingebret f. 1807 d. 1808
4. Marte f. 1810 d. 1813

Nils Larsen var kanskje husmann her i 1818 og utover på 1820-tallet. Nils ble født på Haukenes ca. 1789 og er nevnt på Haukenes i 1818 og utover på 1820-tallet. Han kom senere til Trosterud, hvor han døde i 1860.

Nils Larsen f. ca. 1789 på Haukenes d. 1860
Gift i 1816 med Anne Halvorsdatter Næs f. 1787

Barn:

1. Kristine f. 1816,
2. Halvor f. 1818
3. Andreas f. 1822

Selveiere

I 1828 solgte Kristoffer Svensen på Østre Haukenes sin halvdel i Struten til Torer Nilsen for 100 spd. Struten ble tillagt rett til gjerdefang, brenneved, tømmer og havnegang i skogen på Haukenes.

Torer Nilsen eide Ramberg, som han solgte i 1805 til prokurator Hoff, sammen med halve Kopperud/Høgenesenga med skog og sæterbol. Torer bodde trolig på Høgenesenga før han kjøpte Struten.

Torer Nilsen f. 1763 på Gapestad i Rakkestad d. 1846

Foreldre Nils Jonsen Heier og Berte Enersdatter, Enebakk

Gift med Kari Hansdatter f. 1754

Barn:

1. Hans f. ca. 1783, gift med Maria Halvorsdatter Enger
2. Gunhild f. ca. 1788, gift med Anders Gulbrandsen Sandem/Ramberg
3. Sissel f. ca. 1791, gift med Torsten Oustorp, Rakkestad,
4. Maria f. ca. 1795, gift med Brynild Amundsen Ringsby Klubbemoen
5. Jon f. ca. 1797, gift med Kari Mortensdatter Nybro, se Høgenesengen

Torer Nilsen og Kari Hansdatter inngikk i 1841 en avtale om flettføring med husmann Gudmund Torsen på Gropa. Kari var 89 år gammel og Torer 86 år og mente at de nå var ute av stand til å bruke sin eiendom eller å bestyre noen husholdning. Barna var gifte og «åsatte», og ingen kunne flytte til foreldrene og overta plassen for deres regning.

Torer og Kari hadde tilbudt samtlige arvinger å overta hva de eide, imot at de underholdt de gamle så lenge de levde. Men ingen av arvingene ville gå inn på en slik ordning. «Især fordi vi er skrøplige av helse, således at jeg Kari Hansdatter, der har

oppnået en alder av 89 år, nu i det sistløpende år har været og fremdeles er senge-liggende, hvilket muligens kan befryktes at vil bli tilfelde også med meg Torer Nilsen, der er 86 år gammel». Men Torer og Kari fant en annen ordning. Husmann Gudmund Torsen på Gropa hadde sagt seg villig til å stille for Kari og Torer, og det ble nå opprettet følgende kontrakt:

Kari og Torer overdro Struten til anslått verdi 117 spd til Gudmund Torsen Gropa, samt alt det øvrige de eide, som besto av noen ubetydelige løsøreeffekter verdt 13 spd. Gudmund forpliktet seg til å skaffe ektefolkene, sålenge noen av dem leve, opphold, føde, klær og annet nødtørftigt som lys og varme, tilsyn og pleie, legehjelp og sjesørger, når de måtte trenge dette, og etter deres død sørge for en anstendig begravelse. I særdeleshet forpliktet Gudmund å skaffe de gamle hvert års oktober en voksen saueskrott, samt 12 skålpund kaffe og 10 ruller skråtobakk, men kun 6 skålpund kaffe og 5 ruller skråtobakk når en av dem var døde.

Arvingene samtykket ved å skrive under på kontrakten 13. november 1841. Arvingene var sønnen Jon Torersen Svendeby, datter Gunhild Torersdatter (enke), datter Sissel Torersdatter, gift med Torsten Oustorp, datter Maria Torersdatter, gift med Brynild Amundsen Klubbemoen, samt Jørgen Rasmussen Tukun og Rasmus Halvorsen Hagen, som var gift med sønne døtrene Kristine Hansdatter og Johanne Hansdatter.

Flettføringskontrakten ble avlyst i 1847, og Gudmund Torsen brukte plassen til han døde i 1852.

Gudmund Torsen f. 1799 på Østtukun d. 1852

Foreldre Tor Ingvaldsen Østtukun og Susanne Torsdatter

Gift i 1831 med Anne Maria Andersdatter, Flåtukken i Høland.

Barn:

1. Iver f. 1833 d. 1834
2. Kristine f. 1835 d. 1837

Halvor Halvorsen er også nevnt på Struten ca. 1856-62. Halvor hadde tidligere bodd på Løkken, Nybru, Lukashytta og Ramberg før han kom til Struten. Han bodde senere i skolestua på Tårnby og Sandem før han utvandret til USA i 1872. Halvor eide ikke Struten.

Halvor Halvorsen f. 1824 på Kirkerud
Foreldre Halvor Ingebretsen Kirkerud og Anne Bergersdatter
Gift i 1849 med Marte Ingebretsdatter Nybro

Barn:

1. Johan August f.1850 druknet 1868
2. Tea f.1852
3. Anne Helene f. 1854 d. 1856
4. Anne Helene f. 1857
5. Juliane f. 1859
6. Markus f. 1862
7. Halvor f. 1865

Enka etter Gudmund Torsen, Anne Marie Andersdatter, satt med «Halve Struten» til 1860, da hun solgte til Andreas Kristiansen for 180 spdl.

Andreas solgte i 1864 til Even Kristiansen for 300 spdl. Struten var ubebodd da folketellingen i 1865 ble tatt opp. Even kom hit året etter og bodde her til han døde i 1894. Han hadde bodd på Tangen ca. 1836-40, Sundsrud i begynnelsen av 1840-åra, på Tangen igjen i siste halvdel av 1840-åra, Struten 1854-55, Kurøengen ca. 1855-65 og så på Struten fra 1866.

Even Kristiansen f. 1816 på Haukenes d. 1894

Foreldre Kristian Evensen Haukenes og Marte Torkildsdatter

Gift i 1849 med Maria Olsdatter Ringsby

f. 1827

Barn:

1. Karoline f. 1850
2. Olava f. 1853, gift med Andreas Andersen Ramberg (på Struten 1884-88)
3. Andreas f.1857
4. Maren f. 1860
5. Anne Kirstine f. 1863 d. 1866
6. Karel f. 1866 d. 1876
7. August f. 1870, bodde her i 1900 sammen med sin mor, som nå var enke.

Sønnen Andreas bodde her 1885-91. Han dro til USA i 1891, men kom tilbake igjen til Struten i 1893. Han bodde senere på Torkildsbråtan og flyttet så til Ullensaker ca. 1910.

Andreas Evensen f. 1857

Gift i 1886 med Anne Andersdatter Ramberg f. 1860

Barn:

1. Anders f. 1888
2. Marie f. 1891
3. Emil f. 1894 d. 1898 «i en kokende vann-gryte»
4. Ole f. 1898 d. 1898
5. Emil f. 1899 d. 1905

Even Kristiansen døde i 1894, og i 1899 solgte enke og arvinger «Halve Struten» til sønnen August for 2700 kr. August var i USA 1891-93 og døde ugift i 1935.

Klemet Ringsby overtok 1937. Klemet kom hit fra Kurøen

Klemet Ringsby f. 1879 d. 1946

Gift med Pauline Augusta Ringsby f. 1867 d. 1942 De hadde ingen barn.

Klemet Ringsby døde i 1946, og hjemmelen gikk over til arvingene Thorvald, Martin, Anton og Jørgen Ringsby. Jørgen Ringsby flyttet fra Østtुकun til Lønnset og overtok eiendommen for 7000 kr.

Jørgen Ringsby f. 1890 d. 1983
 Gift med Olga Ringsby fra Østtukun f. 1894
 d. 1971

Barn:

1. Jon f. 1922, gift med Else Storløs f. 1922.
 Bor i Ski
2. Bjarne f. 1924 d. 1982, gift med Marwell
 Hermansen
3. Åse f. 1929, gift med Alf Holmedal fra Set-
 skog f. 1928. Bor på Sørumsand.

Nils Stenby overtok eiendommen i 1967
 for 65 000 kr. Han kom da fra Kurøen.

Nils Stenby f. 1913 i Høland d. 1999.
 Gift med Maren Ringsby f. 1913 d. 1998,

datter av Johan Ringsby og Augusta f. Enger
 Barn:

1. Leif f. 1943 Bor i Oslo
2. Ole Johan f. 1947, gift med Lisbet Olsson
 Skilt og bor i Askim
3. Dag Villy f. 1953. Bor i Årjäng

Sønnen Leif Stenby overtok Lønnset i
 2000.

Leif Stenby f. 1943.

Gift med Gunhild Olsen f. 1945 i Balsfjord

Barn:

1. Mariann f. 1970
2. Morten Amund f. 1976

NORDLI

bnr. 10

Matrikkelskyld

1859: 12 skilling

1886: 30 øre

Nordli ligger langt nord på Haukenes i lia
 ned mot Kopperudfossen. Plassen lå i sko-
 gen som ble lagt til Storøya, da Haukenes
 ble delt i 1769. Plassen ble trolig ryddet tid-
 lig på 1800-tallet. I 1838 ble Nordli sammen
 med Eikestan lagt til Østre Haukenes.

I 1859 ble Nordli fradelt og solgt til Peder

Kristiansen. Det ble bemerket at det ikke
 trengtes delelinjer eller delepunkter, fordi
 plassen lå fraskilt gårdens innmark, grenset
 mot utmarken og var innhegnet. Nordli ble
 tillagt vedrett, gjerdefang og bygningsmate-
 rialer etter utvisning i skogen under Østre
 Haukenes, og havnegang til dyr som kunne
 fødes på plassen.

Kopperud 67/1 ble lagt inntil omkring
 1890. Østre Vortungsneset 69/9 ble kjøpt
 inntil i 1909 fra Tørnby bnr. 4.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer |
|------------|--------|--------|--------|-------|
| 1865 | | 3 | | 5 |
| 1875 | 1 | 2 kuer | 1 | 3 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter |
|------------|-------|-----|------|-------|---------|
| 1865 | 1/8 | | 1/4 | 3 | 3 |
| 1875 | 1/4 | 3/8 | 1/8 | 2 | 2 |

1875: 3 skålpund grasfrø

1865: 12 mål åker og dyrket eng og 4 mål naturlig eng på steinfull og mindre god jord (mål = 1080 m²)

1942: 60 dekar innmark og 975 dekar utmark (Norske gårdsbruk).

1962: 48 dekar dyrkt jord og 750 dekar produktiv skog (Norske gårdsbruk).

1976: (bnr. 1 og 10): 56 dekar jordbruksareal, 25 dekar fulldyrket, 807 mål skog og 73 dekar annet areal (hvorav Kopperud bnr. 1: 28 dekar jordbruksareal, 52 dekar skog og 30 dekar annet areal)

Jorda blir i dag (2005) leid bort til Bjørn Erik Lauritzen (28 dekar) og Bjørn Terje Norheim (28 mål). Begge driver med hestehold, og jorda på Nordli og Kopperud brukes til engslått og beite.

Husmenn

Ole Jørgensen bodde på Nordli med familien i 1820-30-åra. Han bodde på Sandem, Tårnby, Torkildsbråtan, Steinby, Nes, Kurøen og Bøen før han kom til Nordli. Han flyttet senere til Kopperud og Åseby, men står oppført med Nordli som bosted da han døde i 1867.

Ole Jørgensen f. 1782 d. 1867

Foreldre Jørgen Mortensen og Ragnhild Olsdatter

Gift 1. gang i 1822 med Jøran Larsdatter Kirkerud f. 1800 d. 1825

Gift 2. gang i 1825 med Anne Ingebretsdatter f. 1796 d. 1836

Barn:

1. Ingeborg f. 1822 d. 1824

2. Ingeborg f. 1826

3. Ingebret f. 1829

4. Jøran f. 1832

5. Rebekka f. 1835

Gulbrand Steffensen kom til Nordli fra Høland i 1851. Gulbrand Steffensen (f. ca. 1816) druknet i Rømsjøen i 1851. Han fikk en datter Sofie i september 1851 med Ingeborg Olsdatter Nordli.

Anders Eriksen bodde her i begynnelsen av 1850-åra. Han hadde tidligere bodd på Kurøen, Nes, Høgenes, Ertevassfallet og Kopperud, før han kom til Nordli. Han flyttet siden til Jerpeset og Bjørnøya, før han utvandret til USA i 1872.

Anders Eriksen f. ca. 1820 i Køla pastorat i Sverige

Far Erik Andersson

Gift i 1845 med Ragnhild Kristiansdatter Fallet f. 1817

Barn:

1. Kristian f. 1846

2. Marte f. 1850

Selveiere

I 1859 solgte Tor Kristoffersen på Østre Haukenes plassen Nordli til Peder Kristiansen for 250 spdl. Etter utvisning skulle eieren av Nordli kunne hente det han trengte av ved, gjerdefang og tømmer i Haukenesskogen, hvor han også hadde havnegang til dyra han kunne vinterføre på plassen.

Peder bodde her allerede i 1855. Peder bodde på Stangebu i Høland før han kom til

Haukenes ca. 1850 og siden til Nordli. Han utvandret med familien til USA i 1869.

Peder Kristiansen f. ca. 1820

Far Kristian Andersen

Gift 1. gang i 1851 med Kirstine Kristoffersdatter Haukenes f. 1826 d. 1863

Gift 2. gang i 1863 med Marte Maria Jørgensdatter Tukunsæter

Barn:

1. Karoline f. 1849. Kirstines uekte datter med Kristian Hansen Haukenes. Karoline giftet seg i 1869 med Andreas Svendsen Tørnby
2. Justine Amalia f. 1852
3. Kristian f. 1855
4. Andreas f. 1860
5. Jørgen f. 1866
6. Anne Kirstine f. 1867

Før Peder dro til USA, solgte han Nordli til møller Peder Bergquist for 400 spdl. Rettighetene i Haukenesskogen ble nevnt ved overdragelsen. Peder var møller på Kopperudmølla, og bodde på møllebruket før han flyttet til Nordli.

Peder Pedersen Bergquist f. 1831 i Gunnarskog sogn i Sverige d. 1899

Gift med Kirstin Olsdatter f. 1842 i Järnskog sogn i Sverige

Barn:

Ole f. 1863 i Järnskog sogn

I 1875 bodde føderådsmann Olaf Olsen på Nordli. Han var enkemann og født 1807 i Järnskog sogn.

Sønnen Ole overtok Nordli etter foreldrene. «Jordbruger og møller» står det i fol-



Nordli. (Widerøe 1964).

ketellingen fra 1900. Kona Susanne var datter av Andreas Høgenes som eide Kopperud. Andreas overdro Kopperud til Susanne, og Kopperud (67/1) har siden ligget til Nordli.

Ole Pedersen Bergquist f. 1863 i Sverige d. 1936

Gift i 1888 med Susanne Andreasdatter Haukenes f. 1866 d. 1961 (se 67/8)

Barn:

1. Andreas f. 1889 d. 1977. Ugift
2. Petra f. 1891 d. 1987. Ugift
3. Rebekka f. 1893 d. 1989. Ugift
4. Kristian f. 1897 d. 1918. Ugift
5. Gulbrand f. 1900 d. 1919. Ugift
6. Olga f. 1903 d. 1989. Ugift
7. Harald f. 1905 d. 1992 (se 67/13)

I 1900 bodde Oles mor Kirstin Olsdatter på Nordli. Legdslem Elen Ingvaldsen f. 1836 i Rømskog og «vedhugger og tømmerhugger» August Olsen f. 1840 i Sverige bodde også her i 1900.

Susanne Bergquist beholdt hjemmelen til Nordli med Kopperud og Vortungneset til

hun døde i 1961. I 1968 var hjemmelen overtatt av barna Andreas, Petra, Olga, Rebekka og Harald Bergquist. Verdi 70 000 kr.

I 1978 solgte arvingene til Olav Bergquist for 151 000 kr.

Olav Johannes Bergquist f. 1938

Gift med Ulla Andersson f. 1940, fra Bøn i Østervallskog

Foreldre Paul Fritjof Anderson og Ella Nilsson

Barn:

1. Kjell Arne f. 1968
2. Steinar f. 1969 (se 67/106)
3. David f. 1978 (se 67/112)

Kjell Arne Bergquist overtok Nordli i 2002.

Kjell Arne Bergquist f. 1968

Gift med Linda Beate Høgenes f. 1972 (se 67/86)

Barn:

1. Simon f. 1994
2. Jonas f. 1996
3. Malin f. 2000

EIKESTAN

Plassen ligger ved Vortungen, i skogparten som ble lagt til Storøya da Haukenes ble delt i 1769. Plassen er ikke nevnt i 1760, men ble ryddet før 1800. I 1838 ble Eikestan og Nordli lagt til Østre Haukenes. En stor skogpart inn mot Vortungen fulgte med i salget. Det bodde folk på Eikestan til 1920.

Ved århundreskiftet var det seter på Eikestan, nede ved Vortungen. Seterbruket ble nedlagt tidlig på 1900-tallet.

Da skogen under Østre Haukenes ble delt i 1973, ble Eikestan liggende i skogen under Østre Haukenes bnr. 9.

Husdyr

| | Storfe | Ungdyr | Sauer |
|------------|--------|--------|-------|
| 1865 | 2 | | 3 |
| 1875 | 2 kuer | 1 | 4 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Bygg | Havre | Poteter |
|------------|----------------|----------------|---------------|-----------------|
| 1865 | | $\frac{1}{8}$ | 1 | 1 $\frac{1}{2}$ |
| 1875 | $\frac{1}{36}$ | $\frac{1}{30}$ | $\frac{1}{2}$ | 2 |

Husmenn på Eikestan

Gulbrand Paulsen f. ca. 1730 og kona Maria Pederdatter bodde på Eikestan. Gulbrand døde her i 1801. Vi kjenner ingen barn.

Knut Bryntesen bodde her med familie fra ca. 1804 til han døde i 1810. Knut bodde på Bøen før han kom til Eikestan.

Knut Bryntesen f. 1768 på Bøen d. 1810
Foreldre Brynte Knutsen og Amfri Nilsdatter

Gift i 1793 med Berte Mikkelsdatter Bråten

Barn:

1. Kristine f. 1795
2. Johannes f. 1798
3. Jørgen f. 1799 d. 1802
4. Jørgen f. 1804 d. 1807
5. Margrete f. 1807
6. Kari f. 1811

Brynild Halvorsen bodde på Eikestan fra 1827 til han døde i 1886.

Brynild Halvorsen f. 1804 på Haga d. 1886
Foreldre Halvor Evensen Haga og Berte Evensdatter

Gift i 1826 med Kristine Knutsdatter Kirkerud f. 1795 i Rømskog

Barn:

1. Johanne f. 1829
2. Berte Marie f. 1832
3. Even f. 1834, til USA
4. Kristian f. 1836, bodde på Eikestan
5. Karen f. 1841 d. 1930, bodde på Eikestan

Evens datter Karen Augusta Evensdatter bodde på plassen i 1875. Hun var født i 1869 og ble nå forsørget av besteforeldrene. Even reiste til USA.

Sønnen Kristian Brynildsen var husmann her i noen år før han døde i 1903. I 1900 ble han understøttet av fattigkassen. Kristian var ugift. Yngste søster Karen Brynildsdatter bodde her sammen med broren. Da Kristian døde tidlig på 1900-tallet, ble Karen boende alene på plassen.

Etter en tid flytte Kristian Ingvaldsen Saga til Eikestan, og han bodde her sammen med Karen i noen år. Kristian, som ble kalt Sagern, var født på Sør-Saga i 1843, og han bodde på Bunes før han kom til Eikestan. Omkring 1910 flyttet Kristian Ingvaldsen til slektninger i Høland, hvor han døde.

Karen flyttet fra Eikestan i 1920. De siste åra bodde hun på Nylenna, hvor hun døde i 1930.

LANGETANGEN

(Grantangen)

Grantangen og Høgenestangen er nevnt som husmannsplasser på Haukenes. Det er rimelig å tro at plassen har ligget på tangen som i dag heter Langetangen, ut mot sjøen på Nordre Haukenes. Her er det merker etter boplass. Det bodde folk på Grantangen fra midt i 1790-åra, og vi ser at Halvor Nilsen flyttet herfra i 1863.

Husmenn

Mikkel Ingvaldsen er nevnt på Grantangen 1795-1811. Han var født på Myrvold og bodde på Storøya før han kom hit. Han flyttet senere til Sundsrud og Saga.

Mikkel Ingvaldsen f. 1762 på Myrvoll d. 1842

Foreldre Ingvald Torsen og Mari Eriksdatter
Gift 1. gang i 1790 med Kirsten Andersdatter Trosterud

Gift 2. gang i 1811 med enke Ingeborg Gulbrandsdatter Sundsrud

Barn:

1. Anders f. 1791
2. Marte f. 1793
3. Ingvald f. 1795, Storøya 1827-41 og Sør-Saga 1841-80
4. Anne f. 1798
5. Tor f. 1800
6. Jørgen f. 1803
7. Andreas

Halvor Jørgensen bodde på Tangen ca. 1821-37. Halvor var født på Sandem og bodde på Trosterud, Torkildsbråten, Steinby og Tårnby før han kom til Tangen, og han kom til Bøen i 1818.

Halvor Jørgensen f. 1779 på Sandem d. 1848
Foreldre Jørgen Mortensen Sandem og Ragnild Olsdatter

Gift i 1818 med Kristine Olsdatter Tårnby d. 1837

Kristian Ingevoldsen bodde også på Tangen, kanskje Langetangen, fra ca. 1827 til 1831. Han var født på Sundsrud, bodde på Sandem ca. 1834-45 og døde på Opsalenga i 1882.

Kristian Ingevoldsen f. 1807 på Sundsrud d. 1882

Foreldre Ingevold Larsen Sundsrud og Ingeborg Gulbrandsdatter

Gift i 1831 med Jøran Eriksdatter f. 1807

Barn:

1. Iver f.1831, gift med Amalie Jovald
2. Erik f. 1835, til Kristiania i 1870
3. Johan f. 1840, til U.S.A i 1872
4. Markus f. 1843 d. 1846
5. Markus f. 1847, til USA i 1871

Den siste vi kjenner på plassen er Halvor Nilsen, som bodde her ca.1845 -1863.

Halvor Nilsen f. 1818 på Tangen

Foreldre Nils Larsen Tangen og Anne

Halvorsdatter

Gift i 1841 med enke Ingeborg Mortensdatter Høgenes

Barn:

1. Karen Juliane f. 1841
2. Magnus f. 1845
3. Maren f. 1847
4. August f. 1849
5. August f. 1852

DALEN

Dalen lå vest for Dalheim og er nevnt som plass under Haukenes da gården ble delt i 1769. Halve plassen ble da lagt til Nordre Haukenes. Vi kjenner ingen på plassen etter 1800.

Anders Knutsen bodde på Dalen med familie i 1788. Han hadde tidligere bodd på Trosterud, Flaten, Ramberg og Steinby før han kom til Dalen, og han kom senere til Sandem og Kopperud.

Anders Knutsen f. 1734 d. 1795

Foreldre Knut Stensen Trosterud og Marte Larsdatter

Uekte barn Berte i 1765 med Kari Rasmusdatter Høgenes

Gift i 1776 med Marte Gudmundsdatter Ramberg

Barn:

1. Knut f. 1776

2. Gudmund f. 1779

3. Maria f. 1781

4. Berte f. 1784

5. Lars f. 1788

6. Anne f. 1790 d. 1795

7. Ole f. 1794

Erik Andersen bodde her i 1790-åra. Han var født på Myrvold og er nevnt på Tårnby, Struten og Engen for han kom til Dalen under Haukenes. Fra 1799 bodde Erik på Nylenna, hvor han døde i 1830.

Erik Andersen f. 1756 på Myrvold d. 1830

Foreldre Anders Rasmussen og Mari Eriksdatter

Gift 1. gang i 1778 med Marte Knudsdatter Bøen

Gift 2. gang i 1799 med enke Ragnhild Olsdatter f. 1749

Barn:

1. Anne f. 1779

2. Tor f. 1782

3. Jørgen f. 1785

4. Kristian f. 1789 d. 1800

5. Mari f. 1793

SØR-SAGA

Sør-Saga ligger lengst nord i Haukenessko-gen ned til Kopperudbekken. Mellom-Saga og Nord-Saga på nordsida av bekken var plasser under Tørnby. Sør-Saga ble tatt opp i første halvdel av 1800-tallet, og det har bodd folk her siden. Plassen ble kalt Ingevald-Saga i 1890-tallet, da Julius Nilsen (Jul Haugbak) bodde her.

Plassen lå til Østre Haukenes, og da skogen ble delt i 1974, ble Sør-Saga liggende til Kattebuhea bnr. 90, som ligger til Engen bnr. 16. Husa på Sør-Saga ble fradelt i 2002 (bnr. 84).

Husdyr

| | Storfe | Ungdyr | Sauer |
|-----------|--------|--------|-------|
| 1865..... | 2 | | 2 |
| 1875..... | 1 ku | 1 | 4 |

| | Utsæd (t) | | | |
|------------|----------------|---------------|-------|-----------------|
| | Hvete | Bygg | Havre | Poteter |
| 1865 | $\frac{1}{16}$ | $\frac{1}{8}$ | 1 | 1 |
| 1875 | $\frac{1}{36}$ | | 1 | 1 $\frac{1}{2}$ |

Husmenn

Mikkel Ingevaldsen er den første husmannen vi kjenner på Sør-Saga, og han bodde her da han døde i 1842. Mikkel var født på Myrvold og er nevnt på Haukenes i 1792, Storøya i 1792, Langetangen (Grantangen) 1795-1811 og Sundsrud 1811-12. Vi vet ikke når han kom til Sør-Saga, hvor han døde i 1842.

Mikkel Ingevaldsen f. 1762 på Myrvoll d. 1842

Foreldre Ingvald Torsen og Mari Eriksdatter
Gift 1. gang med Kirsti Andersdatter Trosterrud

Gift 2. gang i 1811 med enke Ingeborg Gulbrandsdatter Sundsrud

Barn:

1. Anders f. 1790
2. Marte f. 1792
3. Ingvald f. 1795, Storøya/Sør-Saga
4. Anne f. 1797
5. Tor f. 1800
6. Jørgen f. 1803
7. Morten f. 1805
8. Knut (tvilling) f. 1805 d. 1806
9. Lars f. 1811 d. 1811

Sønnen Ingvald Mikkelsen overtok etter faren og var husmann på Sør-Saga til han døde i 1880. Mikkel er nevnt på Kurøen i 1815, Setskog i 1826, Storøya 1827-41 og Sør-Saga fra 1841.

Ingvald Mikkelsen f. 1795 på Langetangen (Grantangen) d. 1880

Gift i 1826 med Kristine Brynildsdatter f.

1799 på Bråten i Setskog d. 1890

Barn:

1. Kristine f. 1827
2. Anne Maria f. 1829, uekte datter Anne Bolette med Anders Steffensen fra Høland i 1856.
3. Ellen f. 1833 d. 1837
4. Andreas f. 1836, overtok Sør-Saga
5. Elen f. 1839
6. Kristian f. 1843
7. Rebekka f. 1845
8. Karen f. 1847

Sønnen Andreas Ingevaldsen bodde på Sør-Saga trolig fra 1860-åra til ut i 1880-åra. Han er nevnt på Storøya i 1853. Andreas ble kalt «Storesagærn».

Andreas Ingevaldsen f. 1836

Gift med Maren Sofie Markusdatter

Barn:

1. Ragna f. 1868,
2. Mikal f. 1870
3. August f. 1880
4. Anne Emilie f. 1883

Olaus Olsen bodde på Saga, kanskje på Sør-Saga, før han reiste til USA i 1887. Olaus var født på Myrvoldbråten i 1863, foreldre Ole Andersen og Marte Olsdatter. Olaus bodde på Nord-Tukun og Tørnby før han kom til Saga. Anders Olsson bodde trolig her 1889 – 1891. Anders og kona Amalie bodde på Tårnby før de kom til Saga.

Anders Olsson Tøcksmark f. 1859

Gift i 1884 med Amalie Johansdatter Nordgardslund

Anders ble trolig etterfulgt av Julius Nilsen, som bodde her i 1891 – 1896. Julius var født på Ertevassfallet og bodde på Tårnby før han kom til Sør-Saga. Han flyttet til Haugbak i 1902, hvor han døde i 1957.

Julius Nilsen f. 1864 på Ertevassfallet d. 1957
Foreldre Nils Andersson Fallet og Anne Torkildsdatter

Gift i 1889 med Kaisa Tolfsdatter f. 1860

Barn:

1. Torkel f. 1890, gift med Selma Gustavsson fra Sandbråten, Strømmer i Sverige
2. Anna f. 1893, gift med Andreas Kind (se 75/4)
3. Rebekka f. 1895, gift med Torkel Tørnby (se 71/22)
4. Nils f. 1897 d. 1967. Bodde på Haugbak
5. Agnes f. 1901 d. 1946. Ugift. Bodde i Oslo noen år. Sykepleier i Rømskog
6. Jørgen Kristian f. 1903 d. 1910

Anders Bengtson var husmann med jord på Sør-Saga 1899-1903. Han bodde på Røvassfallet før han kom til Sør-Saga. I 1903 reiste familien til USA.

Anders Bengtsson f. 1854 i Järnskog i Sverige

Gift med Ingeborg Andersdatter f. 1858 i Järnskog

Barn:

Alfred f. 1883 i Järnskog

Otilie f. 1887 i Järnskog

Anne Maria f. 1890 i Järnskog

Birger f. 1898 i Järnskog

Karl Andersson bodde på Sør-Saga 1920-35. Han bodde Østtukun, Mellom-Bøen, Myrvoldbråten, Ødegårdshaget, Nylenna og Tårnby før han kom til Sør-Saga.

Karl Andersson f. ca. 1865 i Sverige d. 1935

Gift ca. 1900 med Hilda Villumsen Saga

Barn:

1. Olaf f. 1901 d. 1961, gift med Gunvor Høgenes (se 66/3)

2. Borghild f. 1904 d. 1970, gift med Kristian Forsberg

Gustav Olsen kom til Mellom-Saga omkring 1908. Eldste sønnen ble født i Kristiania, og familien kom til Rømskog i 1908. Familien bor nå på Sør-Saga.

Gustav Olsen f. 1866 d. 1950

Gift med Anne Dorthea Andreassen Sauge f. 1864 d. 1951 fra Ovlien i Aurskog

Barn:

1. Kristian Adolf f. 1895 d. 1979, bodde på Sør-Saga

2. Anna ugift f. 1897 d. 1997. Bodde i Oslo.

3. Olga f. 1899 d. 1996, gift med Georg Graverholt (se 69/19)

4. Olaf f. 1905 d. 1980, ugift. Bodde på Mellom-Saga.

(barna har tatt navnet Forsberg).

Sønnen Kristian Adolf Forsberg flyttet til Sør-Saga.

Kristian Adolf Forsberg f. 1895 i Kristiania d. 1979

Gift med Borghild Karlsen f. 1904 d. 1970

Barn:

1. Harald f. 1927, bodde på Sør-Saga

2. Bjarne f. 1933, gift med Unni Wenke Arnesen f. 1939. Død. Bor i Oslo.

3. Kåre f. 1936, gift med Åse Andresen f. 1940 Bor i Oslo

Sønnen Harald etterfulgte foreldrene på Sør-Saga.

Harald Forsberg f. 1927 d. 1995

Gift med Synnøve Lauritzen f. 1934. Bor i Oslo

Barn:

1. Jan Roger f. 1956, gift med Tone Amundsen f. 1958

2. Tom Rune f. 1959 d. 2005
3. Torild Anita f. 1965. Enke, bor i Oslo
Sønnen Tom Rune Forsberg kjøpte Sør-Saga i 2002 (2,9 mål). Kjøperen eide husa.

DAMMEN

Plassen lå i skogen under Østre Haukenes, der det i dag heter Damjordet. Den eneste vi vet brukte plassen er Ole Jørgensen, som bodde her med familie fra midt på 1850-tallet og til de reiste til USA i 1869.

Ole står oppført som husmann med jord i folketellingen fra 1865. Det var to kuer på plassen, og utsæden var $\frac{1}{8}$ t. hvete, $\frac{1}{8}$ t. bygg, $\frac{1}{2}$ t. havre, 1 $\frac{1}{2}$ t. poteter.

Ole Jørgensen er nevnt på Trandemsætra, Tukunsetra, Bøen og Tørnbybråtan før han kom til Dammen.

Ole Jørgensen f. ca. 1825 i Aurskog
Foreldre Jørgen Olsen og Anne Marie Olsdatter

Gift i 1850 med Karen Mortensdatter Bøen f. 1827

Barn:

1. Maren f. 1851
2. Anne Marie f. 1853
3. Julius f. 1855
4. Karel f. 1858
5. Johanne f. 1860
6. Halvor f. 1865
7. Milla Amilie f. 1866

HAKEBRUHYTTA

Plassen lå vest for Vortungen, lengst nord på Sulubergneset. I 1812 selger Kristian Mortensen «Suluneset med Hakebruhytten» til Niels Ingebretsen på Østre Tørnby. Se Tørnby s. 295.

Den eneste vi kjenner på Hakebruhytta er Hans Olsen. Han er født her i 1764, men vi kjenner ikke navnene på foreldrene. Hans er nevnt på Sulubergneset 1821-32, og dette må være det samme som Hakebruhytta.



Vestby ligger vest for Skjønhaug. (Widerøe 1953).

Hans Olsen f. ca. 1764 på Hakebru d. 1832
(på Sulubergneset)

Gift med Berte Paulsdatter d. ca. 1820

Barn:

1. Ole f. ca. 1790
2. Kristian f. ca. 1792
3. Ingebret f. ca. 1795

Kristian Hansen bodde her i 1821. Han var født ca. 1792, og foreldrene var Hans Olsen og Berte Olsdatter.

GRÅTANESET

Denne plassen skal også ha ligget vest for Vortungen. Vi kjenner ingen av dem som har bodd på Gråtaneset.

VESTBY

Vi kjenner en familie på Vestby på 1800-tallet. Johan Hansen og Anne Marie Halvorsdatter kom fra Rødenes og bodde her fra ca. 1857 til 1873, da de flyttet til Nedre Krog i Rødenes. Johan og Anne Marie hadde butikk på Vestby og betalte 10 spd i handelsskatt i 1870.

Johan Hansen er oppført som husmann med jord i folketellingen 1865. I 1865 var det 2 kuer på plassen, og det ble sådd $\frac{1}{8}$ t. hvete og satt 1 $\frac{1}{2}$ t. poteter.

Johan Hansen f. ca. 1831 i Rødenes
Gift med Anne Marie Halvordatter f. ca. 1832 i Rødenes

Barn:

1. Anne Kristine f. ca. 1857
2. Halvor f. ca. 1858
3. Julius f. ca. 1859
4. Karen Helene f. ca. 1864

Vi kjenner ingen andre på Vestby før Thomas Myrvold flyttet hit i 1940-åra. Vestby ble nå fradelte som bnr. 32 og solgt til Thomas Myrvold.

KJERNSLUND

«Ny plass Kjernslund» er nevnt i en deleforretning i 1859. Dette er den eneste opplysningen vi har om plassen, og navnet er ukjent i dag. Dette kan være en av de andre plassene på Haukenes.

Fradelte bruk og boligtomter 1891-2005

Skjønhaug (bnr. 17)

Skjønhaug bnr. 17 ble fradelte Nordre Sandem i 1891. En tid var det landhandel, postkontor og telefonsentral her. I 1900 ble eieren kalt «Sersjant, landhandler og gaardbruger».

I 1891 solgte Theodor Jørgensen en part av Nordre Sandem til Johan August Rasmussen Skau for 1800 kr. Parten fikk navnet Skjønhaug og skulle ha rett til havnegang i «Høgenes gårds utmark». I 1913 fikk Johan August Rasmussen Skau skjøte på nok en part av Nordre Sandem av Johan Andreasen Sandem for 100 kr, skyld 1 øre.

Johan August Rasmussen Skau f. 1856 d. 1932.

Foreldre Rasmus Halvorsen Fjellstuen f. 1827 d. 1912 og Kristine Ingebretsdatter fra Nybru f. 1835. Bodde på Fjellstua 1865 – 1892. Gift 1888 med Amalia Andersdatter Ramberg f. 1867 d. 1908.

Barn:

1. Johannes f. 1889 d. 1891
2. Arnt f. 1891 d. 1941 gift med Mina Sundsrud (se 69/4)
3. Kristine f. 1893 d. 1989 ugift
4. Bertha Sofie f. 1896 d. 1991, gift med Robert Haugen (se 73/6)

5. Ruth f. 1900 d. 1969, ugift
6. Aagot f. 1903 d. 1977 ugift
7. Johannes f. 1905 d. 1998, gift med Astrid Fagersand (se 67/11)

I 1961 solgte arvingene til medarvingene Ruth, Kristine og Aagot Skau. Skjønhaug ble nå verdsatt til 5 000 kr.

Randi og Øyvind Sand kjøpte Skjønhaug i 2002. De rev det gamle huset og bygde nytt i 2004.

Randi Helene Dalheim f. 1962
(se 67/21)

Gift med Øyvind Sand fra Bjørkelangen f. 1962.

Barn:

1. Helene f. 1998
2. Håkon f. 2001

Vestengen (bnr. 18)

I 1807 solgte Torkild Halvorsen på Nordre Haukenes en part kalt Vestengen, skyld ½ lisp tunge til Ingvald Olsen Engen. Han eide fra før en part på vel 1 ½ lisp tunge, som var fradelt Haukebøl i 1803, Engen (Haukebølengen) bnr. 16.

Parten kalt Vestengen ble fradelt Engen i 1904 og lagt til Nordre Ramberg, som fadergave, ifølge tradisjonen. Parten som ligger ned til sjøen, har i dag bnr. 18.

Sletten (bnr. 19)

Sletten ble fradelt Søndre Sandem i 1913, men det bodde folk her fra omkring 1890. Eiendommen grenser i vest til Søndre Sandem, mot nord til Nordre Sandem, mot sør til Sundsrud og i øst til Østre Haukenes.

Hovedbygningen skal visstnok ha stått på Kirkerud og ble flyttet hit ved århundredskiftet. Huset kan være fra tidlig på 1800-tallet. Det ble restaurert i 1999/2000. Det har tidligere vært snekkerverksted på eiendommen. Skjønnberg bnr. 23 på ca. 1 mål ble fradelt i 1929.

Magnus Engebretsen betalte 400 kr for Sletten i 1913. Magnus og Olava bodde på Bunes i 1876, Torkildsbråtan i 1878, Tårnby i 1881, Nord-Steinby i 1883, Myrvold i 1885 og på Ødegården, før de kom til Sletten i 1891. Magnus kalles jordbruker og snekker i 1900.

Magnus Engebretsen f. 1847 på Nybru d. 1916.

Foreldre Ingebret Mortensen og Hille Jørgensdatter

Gift i 1876 med Olava Emilie Andersdatter Ringsby f. 1852 (se 66/3)

Barn:

1. Emil f. 1876 d. 1949, gift med Ingeborg Høgenes f. 1881 d. 1906 (se 67/14 og 67/23)
2. Kristiane f. 1878 d. 1939, gift med Andreas Ous f. 1877 d. 1962. Bodde på Os 79/1
3. Theoline f. 1880 d. 1896
4. Jørgen f. 1883 d. 1970, gift med Hanna Sundsrud f. 1887 d. 1963 (se 67/6)
5. Ole f. 1885 d. 1889
6. Anna f. 1887, gift med Paulinius Eriksen Husa f. 1887. Flyttet til Eidsberg
7. Ole f. 1889 d. 1894
8. Hemming f. 1892 d. 1983, gift med Gullborg Andersen fra Båstad f. 1892 d. 1971 (se 67/14)
9. Olga f. 1894 d. 1980, gift med Paul Høitorp f. 1897 d. 1969

Sønnen Hemming Sletten overtok eiendommen etter foreldrene. I 1929 solgte han Sletten til Mina Sundsrud for 7500 kr. Hemming forbeholdt seg et mål til byggetomt, Skjønnberg bnr. 23. Mina var enke etter skogforvalter Halvor Sundsrud. Agnes Wiik bodde her sammen med Mina Sundsrud. I 1934 solgte Mina Sundsruvs arvinger til Augusta Margrethe Sundsrud for 5500 kr.

Ved Augusta Margrethe Sundsruvs død i 1981, gikk hjemmelen over til arvingene Maggi Sletten og Jenny Langberget. I 1982

fikk Maggi Sletten skjøte på eiendommen for 30 000 kr.

Jan Bjørnstad kjøpte Sletten i 1994. Eiendommen hadde da vært ubebodd i noen år. Jan Bjørnstad kom til Rømskog under siste verdenskrig, sammen med flere barn fra Oslo som ble plassert rundt om på gårder i bygda. Jan Bjørnstad bodde på Søndre Sandem.

Jan Bjørnstad f. 1937 i Oslo

Gift i 1963 med Bjørg Marie Steffensen f. 1937 i Oslo

Barn:

1. Tom f. 1964
2. Anders f. 1969

Levi Myrvold brukte eiendommen i 1970/80-åra. Einar Dalheim har brukt jorda fra 1990.

Løkka (bnr. 20)

Parten ble fradelt Enga bnr. 14 i 1914. Kristian Andersen Myrvold fikk samme år skjøte på Løkka av Petter Høgebøl for 378 kr. Asbjørn Holmedal eier Løkka i dag.

Dalheim (bnr. 21)

Dalheim ble fradelt bnr. 2 og 4 i 1921 (11 øre fra bnr. 2 og 4 øre fra bnr. 4). Bnr. 39 ble fradelt i 1960. Dalheim er i dag på ca. 12 mål innmark. Det var hest og 2-3 kuer på Dalheim, men etter 1980 er jorda blitt brukt til korndyrking og litt poteter.

Johan J. Dalheim bodde her fra ca. 1910 og til 1945.

Johan Juliussen Dalheim f. 1879 d. 1949

Gift med Anne Marie Olsdatter (søster til Henrik Olsen) fra Østtुकun f. ca. 1876 d. 1939

Barn:

1. Einar Olaf f. 1903 d. 1935
2. Gudrun f. 1908 d. 1983, gift med Kristian Fjeld fra Setskog f. ca 1903 d. ca. 1978

3. Ingeborg f. 1915 d. 1938

Einar Olaf Dalheim f. 1903 d. 1935

Gift med Dagny Olsson f. 1905 fra Östervallskog i Sverige d. 1995

Barn:

1. Alf Jonny f. 1928
2. Anne-Mari f. 1930, gift med Hjalmar Gjemble f. 1925 fra Nord-Trøndelag (se 67/39)

Gunda Wiik fra Rødenes var tjenestejente her en tid.

I 1945 ble Dalheim overtatt av barnebarneret Alf Jonny Dalheim (hjemmelsattest 1959, verdi 10 000 kr).

Alf Jonny Dalheim f. 1928

Gift i 1955 med Marit Sundsrud fra Arstua Sundsrud f. 1925 (se 66/2)

Barn:

1. Einar f. 1957 (se 67/43)
2. Randi Helene f. 1962, gift med Øyvind Sand fra Bjørkelangen f. 1962 (se 67/17)

Sønnen Einar Dalheim overtok maskiner og redskap i 1995. Einar Dalheim bruker i dag (2005) over 400 dekar fulldyrket jord i Rømskog, ca. 350 dekar til åker og 60 dekar eng til slått og beite.

Einar Dalheim f. 1957

Gift i 1995 med Inger Torine Høgenes f. 1954 (se 67/43).

Skjønhaug (bnr. 22)

Skjønhaug ble fradelt Nordre Haukenes bnr. 2 i 1921. Jordstykke vest for riksveien og sør for Dalheim ble solgt til Alf Dalheim i 2002.

Ved hjemmelsattest i 1961 fikk Ruth, Kristine og Aagot Skaug hjemmel til eiendommen. Verdi 7000 kr. Ved Aagot Skaugs død i 1977, gikk hjemmelen over halve eiendom-

men over til hennes arving Kristine Skaug. Ved Kristine Skaugs død i 1989, gikk hjemmelen over til hennes arvinger.

Skjønberg (bnr. 23)

Skjønberg ble fradelt Sletten bnr. 19 i 1929. Olga Sletten, gift med Paul Høitorp, fikk skjøte på Skjønberg i 1943 av broren Emil Sletten for 3600 kr.

I 1978 solgte Olga Høitorp til Odd Sigmund Sponbugt for 50 000 kr. Sponbugt solgte året etter til Olga Høitorp for samme sum. Ved Olga Høitorps død i 1980 solgte arvingene til Mona Nordengen og Thor Nordengen for 140 000 kr. Det ble skiftet mellom ektefellene i 1988, og Thor Nordengen overtok Skjønberg. Hilde Østreng f. 1970 står som eier fra 1996, og i 2003 solgte hun til foreldrene Vera og Nils Østreng.

Kollberg (bnr. 24)

Kollberg ble fradelt Haukebøl bnr. 13 i 1930. Even og Julia Østreng fikk skjøte på denne parten på ca. 3 mål i 1930 for 1000 kr.

Even Østreng f. 1880 d. 1963, gift med Julia Halvorsdatter Høgebøl f. 1874 d. 1960

Barn:

1. Sigurd f. 1903 d. 1990. Bodde i Oslo
2. Håkon f. 1906 d. 2000. Bodde i Rakkestad
3. Johan f. 1907 d. 1998. Kunstmaler, bodde i Askim

I 1961 ble Kollberg overdratt sønnene Sigurd, Håkon og Johan Østreng som gave. I 1963 solgte Sigurd og Håkon sine parter til broren Johan Østreng som bodde i Askim. I 1982 solgte Johan Østreng til Berit og Rolf Dahl for 200 000 kr.

Brøtum (bnr. 25)

Brøtum ble fradelt Nordre Haukenes bnr. 2 i 1933. Brøtumfeltet bnr. 77 ble fradelt i 1973. Even Østreng fikk i 1933 skjøte på

denne parten av Klemet Høgenes for 1500 kr. I 1958 solgte Even Østreng til Thor Høgenes for 11 000 kr.

Vortungneset (bnr. 26)

Se avsnittet om Haukenesskogen. Jordregisteret 1976: 2023 dekar skog,

Vortungneset søndre (bnr. 27)

Se avsnittet om Haukenesskogen. Jordregisteret 1976: 1666 dekar skog. (Sammen med 74/2).

Flateby (bnr. 28)

Flateby ble fradelt Enga bnr. 14 i 1937. Simen Olsen Moen fikk samme år skjøte på denne parten av Hemming Sletten for 50 kr.

Simen Moen f. 1906 d. 1982 (se 73/2)

Gift med Anna Emilie Sundsrud f. 1910 d. 2001 (se 66/1)

Barn:

1. Tore f. 1935 d. 1966, gift med Åse Lie fra Løken (se 73/58)
2. Laila f. 1942, gift med Svein Nysether f. 1944. Bor på Hemnes.
3. Eva f. 1946, gift med Terje Skaug. Bor i Oslo

I 1984 solgte Anna Emilie Moen til barnebarnet Nina og Thor-Axel Ringsbu for 200 000 kr.

Thor-Axel Ringsbu f. 1958 (se 74/17)

Gift med Nina Moen f. 1960 (se 73/58)

Barn:

1. Vibeke f. 1982
2. Camilla f. 1984
3. Knut Tore f. 1994

Steinsborg (bnr. 29)

Steinsborg ble fradelt Vortungneset bnr. 26 i 1942. Fritjof Heyerdal-Simonsen fikk skjøte på denne parten i 1943 av sine foreldre for 150 kr.

Vestby (bnr. 30)

Skogskifte Vestby ble fradelt Nordre Haukenes bnr. 2 i 1943. Bnr. 31 og 32 ble fradelt dette skogskiftet i 1946.

I 1949 solgte Gunvor Karlsen denne eiendommen og gnr. 66 bnr. 3 til døtrene Aud og Åse Karlsen for 16 000 kr.

Østby (bnr. 31)

Østby ble fradelt skogskiftet Vestby bnr. 30 i 1945. Gunvor og Olaf Karlsen solgte denne parten i 1945 til Johan Sundsrud for 150 kr.

Johan Sundsrud, f. 1909 d. 1991 (se 66/17)
Gift med Emilie Myrvold fra Setskog f. 1913 d. 1977

Barn:

Inger f. 1945 d. 1966.

I 1993 ble Østby solgt til Mina Høier. Steinar Dæhlen kjøpte Østby i 1997, og i 2002 ble Østby overtatt av Wenche Ommundsen .

Vestby (bnr. 32)

Vestby ble fradelt skogskiftet Vestby bnr. 30 i 1945. Her lå den gamle husmannsplassen Vestby 66/10. Thomas Myrvold fikk skjøte på denne nedlagte plassen i 1949 av Gunvor og Olaf Karlsen. Han bygde hus her og flyttet hit i 1950 med sin familie og sin far Johan Myrvold fra Nordgardslund.

Thomas Myrvold f. 1921 d. 1988

Gift med Hedvig Aurora Haugen f. 1921 (se Teigen 78/10)

Barn:

1. Raimo f. 1948, gift i 1977 med Mary Irene Iversen f. 1954. Skilt 1993. Bor på Bjørkelangen
2. Jan Erik f. 1954, gift i 1982 med Torill Høisveen. Skilt 1998. Bor i Oslo

Raimo Myrvold overtok Vestby i 1998.

Lande (bnr. 33)

Lande ble fradelt Nordre Haukenes i 1946. Bjarne Willy Hermansen fra Lande i Sarpsborg kjøpte denne parten i 1946 av Torine Høgenes for 500 kr.

Bjarne Hermansen f. 1915 d. 1964

Gift med Olga Sletten f. 1923 (se 67/14)

Barn:

1. Aud Marwell f 1941, gift med 1. gang Bjarne Ringsby f. 1924 d. 1982 (se 67/15)
Gift 2. gang med Bjørn Ove Myrvang f. 1952. Bor på Eidsvoll
2. Bjørg Snefrid f. 1943, gift med Dagfinn Syversen, Bjørkelangen død 1987. Gift 2. gang med Rolf Fuglestad f. 1940. Bor i Stavanger
3. Sonja Marit f. 1945, gift med Tore Ramstad f. 1946, Oslo. Bor i Øvre Ådal
Fosterdatter Synnøve Bråthen f. 1949 (se 67/42)

Bjarne Hermansen døde i 1964. Olga Hermansen giftet seg i 1968 med Per Stigen f. 1914 d. 1986. Det ble skiftet med barna samme år.

I 1984 solgte barna Aud Marwell, Bjørg og Sonja sine parter i bnr. 33 til sin mor for 26 250 kr. Olga Hermansen heter nå Olga Sletten.

Smørmoseskiftet (bnr. 34)

Skogparten ble fradelt Nordre Haukenes bnr. 2 i 1947, skyld 70 øre. Men Torine Høgenes beholdt hjemmelen til hun døde i 1964. Arvingene skjøtet nå skogparten til medarving Hans Høgenes. Verdi 17 000 kr. I 1984 solgte Hans Høgenes til Kjell Erik Høgenes for 160 000 kr. I 2004 ble eiendommen overdratt til Tone Elise Høgenes Bergquist (se 67/13 og 67/86).

Jordregisteret 1976: 867 mål skog. Tre hyttetomter, bnr. 98, 99 og 100, ble fradelt i 1988.

Tårnåsen (bnr. 35)

Skogparten ble fradelt Nordre Haukenes bnr. 2 i 1947, skyld 70 øre. Torine Høgenes satt med hjemmelen til hun døde i 1964. Arvingene skjøtet nå skogparten til Torines datter Ingeborg Ringsby. Verdi 17 000 kr. I 1973 solgte Ingeborg Ringsby til svigersønnen Johannes Ramberg på Søndre Ramberg for 50 000 kr. Eier i dag er Thor Håkon Ramberg.

Tårnåsen er senere fradelt bnr. 36, 55, 79, 93 og 97 (hytter).

Jordregister 1976: Tårnåsen 990 dekar skog og 76 dekar annet areal.

Furuholmen (bnr. 36)

Parten ble fradelt Tårnåsen bnr. 35 i 1947. Torine Høgenes solgte nå parten kalt Furuholmen til K.H. Skullerud for 1000 kr. Ved Skulleruds død i 1980, gikk hjemmelen over til arvingene Ruth Holth, Borghild Berit Kildebo, Anne-Karin Holth Olsen, Edel Synnøve Skedsmo og Eva Kristin Melby. Eiendommens verdi 26 000 kr.

Granli (bnr. 37)

Parten ble fradelt Lønnset bnr. 15 i 1951. Jørgen Ringsby solgte denne parten til Kåre Haugen for 500 kr. I 1958 solgte Kåre Haugen til Gunnar Sundsrud for 3500 kr.

Gunnar Sundsrud f. 1914 d. 1980

Gift med Alfhild Skogheim f. 1929

Barn:

Åge Karel f. 1953, gift med Bjørg Flaten f. 1955 (Se 74/12 og 67/38)

Skogtun (bnr. 38)

Parten ble fradelt Nordre Sandem bnr. 3 i 1951. Samvirkelaget bnr. 81 ble fradelt i 1974. Daniel Sundsrud (f. 1919 d. 2000) fikk skjøte på denne parten i 1953 av Jørgen J. Tørnby for 1000 kr. Bjørg Irene og Åge Karel Sundsrud kjøpte Skogtun i 1999 og bosatte seg her.

Aune (bnr. 39)

Parten Aune ble fradelt Nordre Haukenes bnr. 21 i 1960. Ifølge hjemmelsattest 8.10.1959 på Dalheim bnr. 21, hadde Alf Dalheim hjemmel til denne eiendommen.

Anne Marie Gjemble og Hjalmar Gjemble fikk skjøte i 1960. Verdi 15 000 kr.

Anne Marie Dalheim f. 1930 d. 2005

Gift med Hjalmar Gjemble f. 1925 d. 1998

Barn:

1. Åse Karin f. 1951, gift med Odd Erik Hansen. Bor på Bjørkelangen
2. Jan Einar f. 1953, gift med Mona Melby (se 73/96)
3. Tove Kristin f. 1969, gift med Trond Aarstad (se 74/76)
4. Unni Helen f. 1973, gift med Ronny Veiby. Bor på Bjørkelangen

Nordeng (bnr. 40)

Det nord-vestre hjørne av Enga ble formelt fradelt Enga bnr.14 i 1961. Parten fikk navnet Nordeng. Hemming Sletten på Enga solgte parten til sønnen Mads og kona Astri, som hadde flyttet hit allerede i 1952. I 1961 betalte Astri og Mads Sletten 500 kr for eiendommen.

Mads Sletten f. 1921

Foreldre Hemming og Gulborg Sletten (se 67/14)

Gift med Astrid Nilssen f. 1923 (se 74/18)

Barn:

1. Svein f. 1949 d. 2004, gift med Kate Løken (se 74/50)
2. Marit f. 1951, gift med Frank Olsen (se 73/97)

Haugerud (bnr. 41)

Halvor Kaspersen bygde hus på Haugerud under Enga bnr. 14 ca. 1918. Halvor var født på Delingsby, og han bodde på Mellom-Saga 1890-1900 og på Engen, før han flyttet til

Haugerud i 1918. Haugerud ble ikke fradelt Enga før i 1961.

Halvor Kaspersen f. 1862 på Delingsby d. 1952

Far Kasper Kaspersen Delingsby
Gift i 1889 med Helene Olsdatter d. 1947

Barn (alle tok navnet Engen):

1. Marta Marie f. 1889 d. 1959. Ugift, bodde på Libak 73/20
2. Kasper f. 1892 d. 1969, overtok Haugerud
3. Ole f. 1894 d. 1983. Gift og bodde i Trømborg
4. Anna Margretha f. 1897 d. 1921
5. Johan f. 1900 d. 1938, gift med Kaspara Bakker f. 1901 d. 1984 (se 73/52)
6. Eli f. 1904 d. 1991, gift med Augustinius Westerby. Bosatt i Hærland
7. Håkon f. 1906 d. 1986. Ugift (se 73/20)

I 1961 ble Haugerud fradelt Enga bnr. 14. Kasper Engen fikk da skjøte på Haugerud av Hemming Sletten for 1000 kr.

Kasper Halvorsen (Engen) f. 1892 d. 1969
Gift med Josefine Halvorsdatter Bunæs f. 1894 d. 1980

Barn:

1. Kristine f. 1926
2. Magnhild f. 1932, gift med Odd Halvorsen (se 73/32)

I 1963 overtok dattera Kristine og Anders Nordbø Haugerud for 1000 kr.

Anders Nordbø f. 1927 fra Arendal d. 1977
Gift med Kristine Engen f. 1926

Barn:

1. Øyvind f. 1958
2. Dagfinn f. 1955, gift med Margret Borg f. 1956 i Sverige

Kristine flyttet til Libak, og sønnen Øyvind overtok Haugerud.

Øyvind Nordbø f. 1958

Samboer med Ann Torill Skullerud f. 1961

Søreng (bnr. 42)

Parten Søreng fradelt Haukebølenga bnr. 14 i 1961. Hemming Sletten overdro denne parten i 1981 til Laila Synnøve Strand vederlagsfritt. Verdi 30 000 kr.

Laila Synnøve Bråthen f. 1949 (se 67/33)

Gift med Paul Strand f. 1944 fra Åndalsnes

Barn:

Einar f. 1977

Henrik Olsen f. 1892 d. 1962 (bror til Anne Marie Olsdatter Dalheim) fra Gate i Sverige bygde ei stue her, som ble kalt Karihytta, og han bodde her til han døde.

Høgheim (bnr. 43)

Parten kalt Høgheim ble fradelt Nordre Haukenes bnr. 2 i 1961. Torine Høgenes på Nordre Haukenes overdro denne parten i 1961 til Thor Høgenes. Verdi 1000 kr.

Thor Høgenes f 1909 d. 1967 (se 67/2)

Foreldre Klemet og Torine Høgenes

Gift med Agnes Slorafoss f. 1916 fra Hennes

Barn:

Inger f. 1954, gift med Einar Dalheim f. 1957 (se 67/21)

Høie (bnr. 44)

Parten Høie på ca. 8 mål, for det meste skog, ble fradelt Nordre Haukenes bnr. 2 i 1961. Torine Høgenes overdro denne parten i 1961 til Hans Høgenes. Verdi 2000 kr.

Hans Høgenes f. 1916 (se 67/2)

Foreldre Klemet og Torine Høgenes

Gift 1942 med Gerd Inger Ekra fra Strømmen f. 1923 d. 2005

Barn:

1. Kjell-Erik f. 1943, Rømskog, gift med Else

Karin Lysfjord fra Ålesund f. 1944 (se 67/86)

2. Astrid f. 1944, gift med Arve Kristoffersen fra Oslo f. 1947. Bor i Oslo.
3. Odd f. 1947, Ørje, gift med Gredel Skaug, skilt. Bor på Ørje.
4. Tone f. 1952, Rømskog, gift med Ole Ringsbu f. 1954 (se 71/22 og 74/17)

Høgheim (bnr. 45)

Parten ble fradelt Østre Haukenes bnr. 9 i 1961. Anna Høgenes skjøtet parten til Thor Høgenes i 1961. Verdi 250 kr.

Rundemyrskiftet (bnr. 46)

Skogparten Rundemyrskiftet ble fradelt Nordre Haukenes bnr. 2 i 1963, skyld 40 øre.

Torine Høgenes hadde hjemmelen til denne parten da hun døde i 1964. Arvingene solgte nå skogparten til Thyra Lyngstad for 65 000 kr. I 1988 ble den solgt til Nils Nilssen og Per Haugen for 310 000 kr.

Jordregistret 1976: 741 mål skog

Høyebo (bnr. 47)

Parten Høyebo ble fradelt Lønnset bnr.15 i 1965. Jørgen Ringsby solgte denne parten til Odd Ekra for 3000 kr.

Odd Ekra f. 1926 fra Strømmen

Gift med Evy Constanse Eriksen f. 1925

Barn:

1. Liv Torhild f. 1956, gift med Jan Ornsäter f. 1961. Bor i Halden.
2. Gro Elisabeth f. 1965, gift med Joma Sei f. 1957. Skilt. Bor i Sandvika.

Struten (bnr. 48)

Parten kalt Struten ble fradelt Lønnset bnr.15 i 1967. Olga og Jørgen Ringsby solgte denne parten til Turid Kilde for 2400 kr. Tømm Ekra fikk skjøte på eiendommen i 1988 for 8437,50 kr.

Roligheta (bnr. 49)

Parten ble fradelt Lønnset bnr.15 i 1967. Jørgen Ringsby på bnr. 15 beholdt hjemmelen til denne parten til han døde i 1987. Arvingene solgte nå til Tømm Ekra for 6562,50 kr.

Granli 2 (bnr. 50)

Parten kalt Granli 2 ble fradelt Lønnset bnr.15 i 1967. Gunnar Sundrud fikk skjøte på denne parten i 1968 av Jørgen Ringsby for 1500 kr.

Lillebo (bnr. 51)

Parten Lillebo ble fradelt Søndre Sandem bnr. 6 i 1968. Jørgen Sletten hadde hjemmelen til denne parten til han døde i 1970. I 1971 solgte arvingene til medarving Jenny Olava Langberget og hennes mann Kåre Langberget for 2500 kr. Samvirkelaget startet her før de bygde nytt i 1938 (se Sannerud 66/7).

Brendtøya (bnr. 52)

Brendtøya ble fradelt Vortungsneset bnr. 26 i 1968. Ottar L. Simonsen solgte denne parten til Ole Langerud for 3000 kr.

Bergbo (bnr. 53)

Parten Bergbo ble fradelt Nordli bnr.10 i 1969. Olav Bergquist fikk skjøte på denne parten i 1971 for 3000 kr.

Annabo (bnr. 54)

Annabo ble fradelt Nordre Sandem bnr. 3 i 1970. Anna Tørnby (f. 1902 d. 1991) fikk skjøte på denne parten i 1970 for 2250 kr. Annabo ble i 1992 solgt til Helga Østreng Dalby. I 2003 ble huset solgt til Anne Lise Wold, Aurskog.

Tårnoddan (bnr. 55)

Tårnoddan ble fradelt skogparten Tårnåsen bnr. 35 i 1970. Ingeborg Ringsby solgte denne parten i 1970 til Ottar Gløtta for 2000

kr. Den er senere solgt til Egil Westreng, Løken.

Seterli (bnr. 56)

Parten Seterli ble fradelt Nordli bnr.10 i 1970 og grenser til Nordli, Kopperudsetra og riksveien.

Andreas, Petra, Olga, Rebekka og Harald Bergquist hadde hjemmelen til Nordli, og de solgte i 1971 parten Seterli til Arne Bergquist for 3000 kr.

Arne Bergquist f. 1942 (se 67/13)

Foreldre Harald og Astrid Bergquist

Gift med Anna Sofie Hagen f. 1951 (se 66/19)

Foreldre Hans Daniel Hagen og Else Lissi f. Haugen

Barn:

1. Hans Olav f. 1973, gift med Gunhild Maudal f. 1973, Hommersåk, Rogaland (se 66/19).
2. Jan Kristian f. 1978. Kjøpte Sundsrudhaugen 66/4 i 2005.

Einerli (bnr. 57)

Parten kalt Einerli ble fradelt Haukebøl bnr. 13 i 1971. Kolbjørn Bergquist solgte denne parten i 1971 til Sten Arnesen for 100 kr.

Sten Arnesen f. 1932

Gift med Ragnhild Bergquist f. 1936 (se 67/13)

Barn:

1. Gunstein f. 1968, gift med Linda Merete Tørnby f. 1972 (se 69/5)
2. Anne Lisbeth f. 1971. Bor i Oslo
3. Knut Edlar f. 1975, gift med Cecilie Huse f. 1982. Bor på Ørje

Bratodden (bnr. 58)

Parten ble fradelt Vortungsneset bnr. 26 i 1971. Ottar L. Simonsen solgte den fradelt parten til Terje Bratbak for 7000 kr.

Hareholmen (bnr. 59)

Parten ble fradelt Vortungsneset bnr. 26 i 1971. Ottar L. Simonsen solgte parten kalt Hareholmen til Bjørn Lundby for 5000 kr. I 1974 solgte Lundby til John Klyve for 25 000 kr.

Bjørnbo (bnr. 60)

Parten Bjørnbo ble fradelt Vortungsneset bnr. 26 i 1971. Ottar L. Simonsen solgte parten til Bjørn Lundby, som også hadde kjøpte bnr. 59. I 1974 solgt Lundby parten Bjørnebo til John Klyve for 5000 kr.

Kova (bnr. 61)

Parten ble fradelt Vortungsneset bnr. 26 i 1971. Ottar L. Simonsen solgte den fradelte parten kalt Kova til Even Lundby for 5000 kr.

Geitungøya (bnr. 62)

Parten ble fradelt Vortungsneset bnr. 26 i 1971. Ottar L. Simonsen solgte den fradelte parten til Even Lundby for 5000 kr. Even Lundby kjøpte samtidig bnr. 61.

Dritarbekkvold (bnr. 63)

Parten ble fradelt skogparten Smørrose-skiftet bnr. 34 i 1971. Hans Høgenes solgte i 1972 den fradelte parten til Torhild og Jon Berger for 1000 kr (se 67/2).

Moseby (bnr. 64)

Parten kalt Moseby ble fradelt Rundmyrskiftet bnr. 46 i 1971. Det er fradelt 12 tomter, bnr. 65 – 76. Thyra Lyngstad har hjemmelen til Moseby bnr. 64.

Stein (bnr. 65)

Parten kalt Stein ble fradelt Moseby bnr. 64 1973. Thyra Lyngstad solgte den fradelte parten til Tordis Løvlien for 15 500 kr.

Fjell bnr. 66)

Parten ble fradelt Moseby bnr. 64 i 1973. Thyra Lyngstad solgte den fradelte parten til Hanne Kari Thorrud for 17 000 kr.

Berg (bnr. 67)

Berg ble fradelt Moseby bnr. 64 i 1973. Thyra Lyngstad solgte den fradelt parten til Marie Hallager Risan for 19 000 kr.

Ås (bnr. 68)

Ås ble fradelt Moseby bnr. 64 i 1973. Thyra Lyngstad solgte den fradelte parten til Ebbe Bonner for 18 000 kr.

Lie (bnr. 69)

Lie ble fradelt Moseby bnr. 64 i 1973. Thyra Lyngstad solgte parten Lie til Enok Andersen for 17 500 kr. I 1982 solgte Enok Andersen til Per Andersen for 40 000 kr. Jan Frantzen kjøpte så Lie i 1988 for 60 000 kr.

Bås (bnr. 70)

Parten kalt Bås ble fradelt Moseby bnr. 64 i 1973. Thyra Lyngstad solgte den fradelte parten til Signe Ødegaard Bredde for 16 500 kr.

Skog (bnr. 71)

Parten ble fradelt Moseby bnr. 64 i 1973. Thyra Lyngstad solgte tomta til Arne Kobbernes for 14 500 kr.

Odden (bnr. 72)

Parten kalt Odden ble fradelt Moseby bnr. 64 i 1973. Thyra Lyngstad solgte tomta til Bjarne Steff for 10 000 kr. Steff solgte i 1976 til Pål Karl Løyning for 10 000 kr.

Myra (bnr. 73)

Parten kalt Myra ble fradelt Moseby bnr. 64 i 1973. Thyra Lyngstad solgte denne tomta til Olaf Skrattalsrud for 29 000 kr.

Moe (bnr. 74)

Parten kalt Moe ble fradelt Moseby bnr. 64 i 1973. Thyra Lyngstad solgte tomta til Marton? Lund for 23 400 kr.

Bye (bnr. 75)

Tomta ble fradelt Moseby bnr. 64 i 1973. Thyra Lyngstad solgte til Josef Penzes for 22 200 kr.

Haug (bnr. 76)

Tomta ble fradelt Moseby bnr. 64 i 1973. Thyra Lyngstad solgte til Finn O. Hansen for 18 000 kr. I 1990 ble Haug overtatt av Per Haugen for 28 000 kr.

Brøttumfeltet (bnr. 77)

Brøttumfeltet ble utskilt fra Brøttum bnr. 25 i 1973, skyld 6 øre. Agnes Høgenes solgte denne parten til Rømskog kommune for 27 600 kr.

Haukeli (bnr. 78)

Parten ble fradelt Nordre Haukenes bnr. 2 i 1973. Ingeborg Ringsby, f. 1913 d. 1996, bygde hus her i 1972. Inger Ramberg overtok Haukeli i 1966. Liv Mona Ramberg overtok i 2002. Bjarte Gotskalk Norheim kjøpte Haukeli i 2003.

Bjarte Gotskalk Norheim f. 1970 (se 69/1)
Gift i 1995 med Heidi Slora f. 1969

Barn:

1. Vilde Karine Slora Norheim f. 1993
2. Tor Atle Slora Norheim f. 1994

Haugsettvollen (bnr. 79)

Parten ble fradelt Tårnåsen bnr. 35 i 1973. Parten er ikke frasolgt Tårnåsen.

Ararat (bnr. 80)

Parten kalt Ararat ble fradelt Smørmoseskiftet bnr. 34 i 1974. Per Burhol fikk skjøte på denne parten av Hans Høgenes for 10 000

kr. I 1990 ble Ararat overatt av Truls Eng for 250 000 kr.

Samvirkelag tomt (bnr. 81)

Tomta ble fradelt Skogtun bnr. 38 i 1974. Rømskog Samvirkelag kjøpte tomta i 1975 av Daniel Sundsrud for 6000 kr. I 1983 solgte Rømskog Samvirkelag under avvikling til Rømskog kommune. Med i salget fulgte bnr. 85.

Furutangen (bnr. 82)

Furutangen ble fradelt Østre Haukenes bnr. 9 i 1974. Parten ble ikke frasolgt Østre Haukenes før i 1991, da Arne Østreng fikk skjøte for 10 000 kr.

Steinsodden (bnr. 83)

Steinsodden ble fradelt Østre Haukenes bnr. 9 i 1974. Tomta ble ikke frasolgt Østre Haukenes før i 1984, da Asbjørn Holmedal fikk denne som gave av Kristian Myrvold. I 1991 solgte Asbjørn Holmedal til Torbjørn Frisell for 300 000 kr.

Sør-Saga (bnr. 84)

Plassen Sør-Saga ble fradelt Engen bnr. 16 i 2002. Kjøper var Tom Rune Forsberg (mer under Sør-Saga).

Rømskog Samvirkelag (bnr. 85)

Tomta ble fradelt Nordre Sandem bnr. 3 i 1975. Da Rømskog Samvirkelag ble avviklet i 1983, ble denne tomta, sammen med bnr. 81, solgt til Rømskog kommune.

Norom (bnr. 86)

Tomta ble fradelt Sandem skolegård bnr. 7 i 1975. Kjell Høgenes fikk skjøte på tomta i 1977 av Rømskog kommune for 4800 kr.

Kjell Høgenes f. 1943

Gift med Else-Karin Lysfjord f. 1944

Barn:

1. Tone Else f. 1968, gift med Ole Johan

Bergquist (se 67/13)

2. Linda Beate f. 1972, gift med Kjell Arne Bergquist (se 67/10)

3. Ann Kristin f. 1977, gift med Peter Lorentzon fra Østervallskog (se 67/104)

Sørom (bnr. 87)

Tomta Sørom ble fradelt Sandem skolegård bnr. 7 i 1975. Grete og Tore Kragtorp fikk skjøte på tomta i 1982 for 8400 kr.

Tore Kragtorp fra Hemnes f. 1959

Gift med Grete Nilsen f. 1962 (se 68/9)

Barn:

1. Stian f. 1983

2. Thomas f. 1986

3. Linda Marie f. 1992

Sandem skolegård II (bnr. 88)

Se under Sandem skole

Vesleskedsmo (bnr. 89)

Tomta ble fradelt Vortungsneset bnr. 26 i 1975. Ottar L. Simonsen solgte denne parten til Kjell Ove Skedsmo for 7000 kr.

Nordre Kattebuhea (bnr. 90)

Skogparten Nordre Kattebuhea ble fradelt Østre Haukenes bnr. 9 i 1976, skyld 2,00 mark. Kristian Myrvold solgte denne skogparten til datter Ragna Lea Moen og hennes mann Ole H. Moen for 110 000 kr (se 67/16). Kristian Myrvold kjøpte parten i 2004.

Ilebu (bnr. 91)

Parten ble fradelt Kopperud bnr.1 i 1976. I 1976 solgte arvingene etter Susanne Bergquist og Astrid Bergquist til Inger og Hans Bolstad for 5000 kr.

Hans Bolstad f. 1946 (se 75/8)

Gift med Inger Andrine Bergquist f. 1953 (se 67/13)

Barn:

1. Inger Helen f. 1976

2. Gunn Marit f. 1977 (se 67/108)
3. Hans Ingar f. 1979
4. Anne Line f. 1984

Storetyven (bnr. 92)

Øya Storetyven ble fradelt Østre Haukenes (Storøen bnr. 8) i 1974. Levi Myrvold solgte øya i 1977 til Berit Bolstad Olsson for 300 kr (se 75/8).

Haugsett volden II (bnr. 93)

Parten ble fradelt Tårnåsen bnr. 35 i 1978. Parten er ikke frasolgt, og Thor Håkon Ramberg har hjemmelen.

Haukli II (bnr. 94)

Parten kalt Haukli II ble fradelt Nordre Haukenes bnr. 2 i 1978. Olav Bergquist kjøpte denne parten.

Ilebu II (bnr. 95)

Parten ble fradelt Kopperud bnr. 1 i 1980. Olav Bergquist kjøpte denne parten.

Haugerud (bnr. 96)

Haugerud ble fradelt Haukebøl bnr. 13 i 1981. Kolbjørn Bergquist solgte denne parten til Dagfinn og Øyvind Nordbø for 1000 kr.

Fredly (bnr. 97)

Fredly ble fradelt Tårnåsen bnr. 35 i 1987. Johannes Ramberg solgte tomta til Kay Berger for 25 000 kr.

Smørmoseskifte (bnr. 98)

Tomta ble fradelt Smørmoseskiftet bnr. 34 i 1988 og solgt til Tor Iversen Risebråte og Karin Johanne Iversen for 40 000 kr.

Smørmoseskifte (bnr. 99)

Tomta ble fradelt Smørmoseskiftet bnr. 34 i 1988. Den er ikke frasolgt.

Smørmoseskifte (bnr. 100)

Tomta ble fradelt Smørmoseskiftet bnr. 34 i 1988. Kjell Erik Høgenes solgte tomta til Frank Husmo for 40 000 kr.

Brøtum I (bnr. 101)

Parten ble fradelt Østre Haukenes bnr. 9 i 1991, men er ikke frasolgt. August Myrvold har hjemmelen.

Sjøgløtt (bnr. 102)

Sjøgløtt ble fradelt bnr. 16 i 1992, areal 3, 447 dekar, og solgt til Anne og Levi Myrvold, som flyttet hit i 1989. Selgere var Ragna Lea og Ole Moen.

Det ble bygd hus her allerede i 1953, og de ble bortleid til 1989.

1956-1960: Solveig og Asbjørn Holmedal (se 73/118)

1959: Målfrid og Steinar Moen (se 73/29)

1961-81: Henry Sundsrud med familie (se 66/16)

1970-åra: Kristian Solbakken (se 66/5)

1982-1989: August Myrvold m familie (se 67/9)

Hyttebo (bnr. 103)

Hyttebo ble fradelt bnr. 12 i 1997, areal 1,456 mål. Eier Leif Harald Bergquist.

Høgbo (bnr. 104)

Høgbo ble fradelt bnr. 2 i 1997, areal 0,825 mål. Eier Ann Kristin Lorentzon.

Ann Kristin Høgenes Lorentzon f. 1977 (se 67/86)

Gift med Peter Lorentzon fra Östervallskog f. 1975

Barn:

1. Ingrid f. 2000

2. Erik f. 2002

3. Mari f. 2004

Vestby I (bnr. 105)

Parten kalt Vestby I ble fradelt bnr. 32 i 1998, areal 0,536 mål. Eier Jan-Erik Myrvold.

Kopperud (bnr. 106)

Parten kalt Kopperud ble fradelt bnr.1 i 2001, areal 8,957 mål. Eier Steinar Bergquist.

Steinar Bergquist f. 1969 (se 67/10)

Gift med Irja Helene Norheim f. 1974 (se 69/1)

Barn:

1. William 1999
2. Samson f. 2003

Haukenæs (bnr. 107 boligfelt)

Haukenæs bnr. 107 ble fradelt bnr. 2 i 1999, areal 15,334 dekar. Eier Klemet August Haukenes.

Haukenes I (bnr. 108)

Haukenes I ble fradelt bnr. 9 i 2001, areal 4,009 dekar. Kjøper Gunn Marit Bolstad. Solgte i 2001 til Jan Atle Gjemble.

Haukenæs (bnr. 109 boligfelt)

Parten på 8, 8334 dekar ble fradelt bnr. 9 i 2002. Eier Rømskog kommune.

Tårnåsen II (bnr. 110)

Tårnåsen II ble fradelt bnr. 35 i 2003, areal 1083 m². Eier Linda Melby Wold og Frode Wold

Tårnåsen I (bnr. 111)

Tårnåsen I ble fradelt bnr. 35 i 2003, areal 926 m². Eier Kato Skedsmo.

Tittut (bnr.112)

Parten ble fradelt bnr. 1 i 2003, areal 2712 m². Eier David Bergquist.

Tittut (bnr. 113)

Tittut bnr. 13 ble fradelt bnr. 1 i 2003, areal 2154 m². Eier David Bergquist

Tittut (bnr. 114)

Tittut bnr. 14 ble fradelt bnr. 11 i 2003, areal 1268 m². Eier David Bergquist.

Haukenes V (bnr. 115)

Tomta ble fradelt bnr. 109 i 2003, areal 1819 m² Eier Rømskog kommune.

Haukenæs VI (bnr. 116)

Tomta ble fradelt bnr. 109 i 2003, areal 1905 m². Eier Rømskog kommune.

Bnr. 117 Haukenæs VII

Tomta ble fradelt bnr. 109 i 2003, areal 1669 m². Eier Leif Johan Nilsen og Vigdis Kvitne.

Bnr. 118 Haukenæs VII

Tomta ble fradelt bnr. 109 i 2003, areal 1039 m². Eier Rømskog kommune.

Bnr. 119 Haukenæs III

Tomta ble fradelt bnr. 107 i 2003, areal 1437 m². Eier Rømskog kommune.

Bnr. 120 Haukenæs VII

Tomta ble fradelt bnr. 107 i 2003, areal 1991 m². Eier Rømskog kommune.

Bnr. 122 Haukenæs IV

Tomta ble fradelt bnr. 107 i 2003, areal 1356 m². Eier Rømskog kommune.

Bnr. 123 Haugenæs

Tomta ble fradelt bnr. 107 i 2005, areal 1613 m². Eier Nina Ringsbu og Thor Axel Ringsbu.

Bnr. 124 Tårnåsen II

Tomta ble fradelt bnr. 35 i 2005, areal 1588 m². Eier Geir Magne Moe.

Bnr. 125 Tårnåsen III

Tomta ble fradelt bnr. 35 i 2005, areal 2105 m².

Bnr. 126 Tårnåsen IV

Tomta ble fradelt bnr. 35 i 2005, areal 1979 m². Eier Kjell Egil Skjønhaug.

Bnr. 127 Tårnåsen V

Tomta ble fradelt bnr. 35 i 2005, areal 1720 m². Eier Lars Åge Møgster.

Bnr. 128 Tårnåsen VI

Tomta ble fradelt bnr. 35 i 2005, areal 1769 m².

Bnr. 129 Tårnåsen VII

Tomta ble fradelt bnr. 35 i 2005, areal 1860 m². Hjemmel i 2006 Grendebygg AS.

Bnr. 130 Tårnåsen VIII

fradelt bnr. 35 i 2005, areal 1442 m².

Bnr. 131 Tårnåsen I

Tomta ble fradelt bnr. 35 i 2005, areal 1627 m². Eier John Kristian Langsrud og Karin Langsrud.



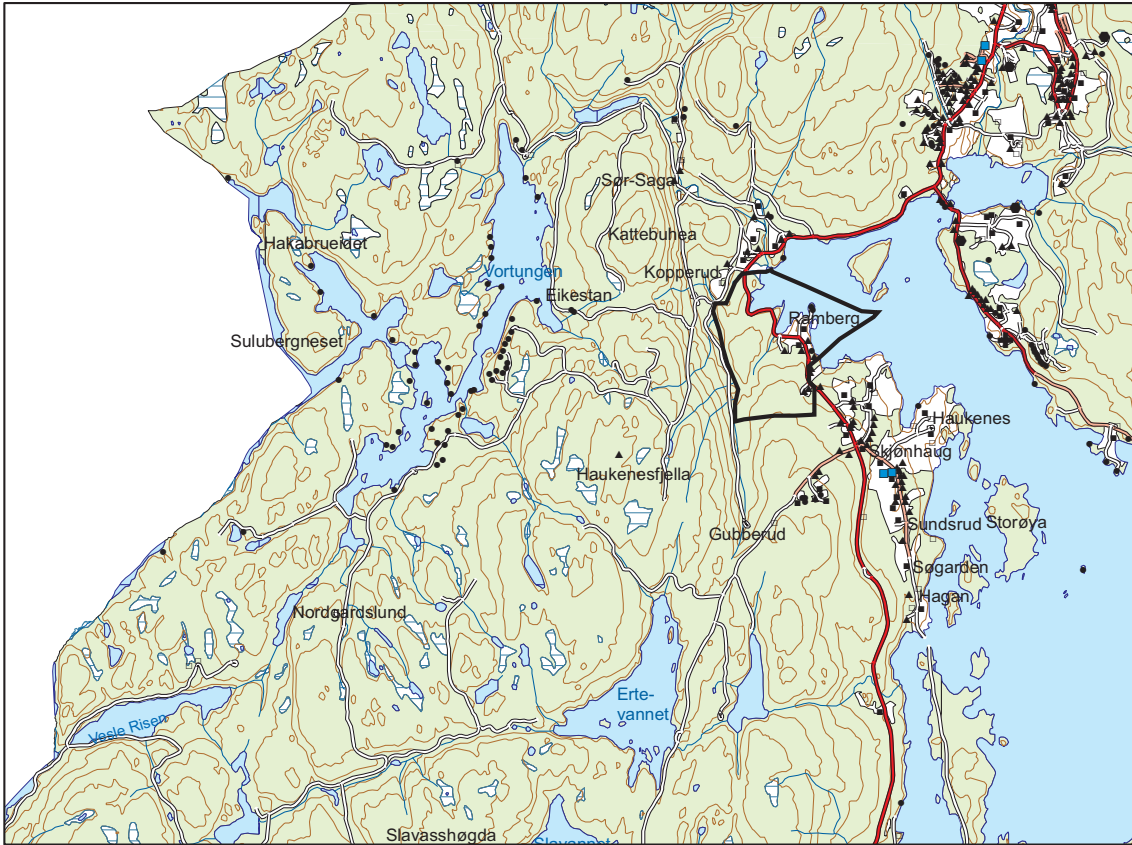
Klemet Haukenes foran hovedbygningen på Nordre Haukenes. (Foto: Rolf Aabel).



Dalheim eies idag av Marit og Rolf Jonny Dalheim. (Foto: Rolf Aabel).



Det gamle samvirkelaget i modernisert form som bolig. Huset eies idag av Susanne Karlsson og Arne Paulsen. (Foto: Rolf Aabel).



RAMBERG

Gårdsnummer 68

Matrikkelskyld

1664: 1 ½ lisp tg

1838: 4 ort 20 skilling

1886: 2, 36 mark

Ramberg ligger ut mot Rømsjøen nord for Haukenes og grenser i nord til ødegården Kopperud, som gikk inn i Haukenes. Ramberg lå også øde etter svartedauen og kan også ha blitt tatt opp under Haukenes. Ramberg er ikke nevnt i matrikkelen fra

1647 og 1665, men var bebodd i 1664. I prestens manntall fra dette året er gården kalt «rydningsplass».

Ved grøfting av Engemyr ble det funnet en tresko, som nå er på Historisk museum. Det er hull i sålen for reimer, og man antar at dette er en skisko fra 800-tallet.

I 1723 ble gårdsnavnet skrevet Rafneberg, og i matriklene fra 1838, 1886 og 1903 er gårdsnavnet skrevet Ravneberg. Navnet kommer av gammelnorsk rafn, som betyr



Ramberg søndre og nordre i 1956. (Widerøe).

ravn. Ved et skifte i 1840 skriver skifteforvalteren «Gaarden Ramberg, eller som den i Matriculen heter Ravneberg». Navnet uttales ra'mmbær, sier Olaf Rygh i Norske Gaardnavne fra 1897, og det er uttaleformen som nå har overtatt både som navn på gården og som slektsnavn.

Ramberg må høre til den yngste bosetningen i bygda og ble trolig ryddet i høg-middelalder (1050 – 1350). Gårdsområdet er det minste i Rømskog da vi møter gården midt på 1600-tallet. Men gården kan ha hatt større jordvei og mer skog før svartedauen,

og dette kan ha gått inn i Haukenes da gården ble tatt opp igjen i første halvdel av 1600-tallet.

Gårdens matrikkelskyld er den laveste i bygda, og den ble anbefalt forhøyet med bare 1/6 lispund tunge i 1723. I 1865 foreslo Herredskommisjonen en vesentlig økning fra 2 ort 10 skilling til 1 daler 2 ort 2 skilling.

Selv om jordveien på Ramberg var liten, ble gården delt i 1830 i to like bruk. Det bodde også to husmannsfamilier på Ramberg.

Folk og husholdninger på Ramberg

| År | Antall personer | Husholdninger | Selveierfamilier | Leilendingsfamilier | Føderådsfolk | Husmannsfamilier | Tjenestefolk | Losjerende, håndverkere, fattig, andre |
|--------|-----------------|---------------|------------------|---------------------|--------------|------------------|--------------|--|
| 1711 | 4 | 1 | | | | | | |
| 1801 | 18 | 3 | 1 | | 2 | 2 | 2 | 2 |
| 1825* | 17 | 4 | 1 | 1 | | 2 | 3 | 1 |
| 1835 | 19 | 3 | 2 | | | 1 | 2 | 1 |
| 1845 | 16 | 3 | | 2 | | 1 | 2 | 4 |
| 1865** | 10 | 1 | 1 | | | | | 1 |
| 1875 | 17 | | 2 | | | | | 3 |
| 1900 | 13 | 3 | 2 | | | | | 5* |

* med plassene Jerpeset og Kopperud

** snekkerfamilie i bryggerhuset

Jordbruket

I matrikkelutkastet fra 1723 står det at gården lå i baklia og jordsmonnet var skarp sand. I 1865 sier Herredskommisjonen at jorda på Ramberg var mindre god, men var alminnelig bra dyrket.

Skogen var hovedbeite for husdyra, og det ble også hentet mye fôr i utmarka. Det er ikke nevnt seter under gården i 1802, så Bakkesetra i Jerpedalen ble trolig anlagt senere. Vi vet ikke hvor lenge setra her var i bruk. Rognsetra lå vest for branntårnet, og det var ei seter kalt Torvetjernsetra vest i

skogen. Begge setrene ligger i skogparten fra Haukenes som ble kjøpt inntil Sør-Ramberg i 1973, og dette hadde tidligere vært setrer under Haukenes.

Landbruksoppgaver

Tallene fra 1723 og 1802 gir et forventet snitt av utsæd og husdyrhold. Tallene fra 1835 og framover bygger på jordbrukstellingene. Mer om de offisielle tallene i innledningen til boka.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer | Griser |
|------------|--------|--------|-------|--------|
| 1723 | ½ | 3 | 4* | |
| 1802 | 1 | 3 | 10 | |
| 1835 | 2 | 5 | 12 | |
| 1845 | 2 | 7 | 14 | 1 |
| 1865 | 1 | 3 | 6 | |
| 1875 | 2 | 8 | 8 | |

* sauer og geiter som føres med løv

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Blandkorn | Havre | Poteter |
|------------|-------|-----|------|-----------|-------|---------|
| 1723 | | | | ½ | 1 ¼ | |
| 1835 | | | ¼ | | 5 | 3 |
| 1845 | | | ⅜ | | 6 | 8 |
| 1865 | ¼ | ⅛ | ⅛ | | 3 | 3 |
| 1875 | ⅝ | ⅞ | ½ | | 5 ½ | 6 |

1723: ½ set lin

1802: Utsæd 3 ½ t. korn

1875: 16 skålpund grasfrø

Høyavling

1723: 2 lass

1802: 9 lass

1865: 36 skpd

Kornavlinger

Se innledningen til boka.

1865: 78 mål åker og dyrker eng og 22 mål naturlig eng på mindre god jord (mål = 1080 m²).

1976: 82 dekar jordbruksareal.

Jorda er i dag leid bort til kornproduksjon.

Husmannsplasser

I 1801 er det nevnt to husmannsfamilier på Ramberg. Jerpeset, vest for gården i Jerpedalen, var plass under Ramberg, og det bodde husmannsfolk på Sandbakken i 1860-

70-åra. Det kan også ha vært plass på Rambergtangen og Rambergenga.

Skogen

Gården hadde også lite skog. Bare til ved og gjerdefang, hører vi i 1723, og fiskeri var av liten eller ingen verdi. I 1802 hadde gården «fornøden» skog, og i 1865 kunne Nord-Ramberg årlig selge skogprodukter for 1 spd.

Skogstykket Tårnåsen under Haukenes (67/35) på 990 dekar skog og 76 dekar annet areal ble kjøpt inntil Sør-Ramberg i 1973.

Sagbruk og mølle i Kopperudfossen

I 1805 fikk gårdene Tørnby, Haukenes og Ramberg kongelig bevilling til å bygge sagbruk i Kopperudelva. Her skulle de skjære bord av tømmer fra omliggende odelsko-

ger, bord som de selv og andre i bygda trengte til gårdenes vedlikehold og annet bruk. I juni samme år solgte brukerne på de tre gårdene sine rettigheter i Kopperudelva til prokurator Morten Hoff fra Høland. Mer om Kopperudfossen under Haukenes og Tørnby.

Bruksdeling og fradelinger

Selv om jordveien på Ramberg var liten, ble gården delt i 1830 i to like bruk, senere bnr. 1 og 2. Teiger ligger om hverandre, og det har ikke vært noe utskifting her.

Videre fradelinger

- Bnr. 3 Løkken fradelt bnr. 2 i 1914
- Bnr. 4 Rambergodden fradelt bnr. 2 i 1922
- Bnr. 5 Asper fradelt bnr. 2 i 1937
- Bnr. 6 Østli fradelt bnr. 2 i 1944
- Bnr. 7 Sandbakken fradelt bnr. 6 i 1957
- Bnr. 8 Solberg fradelt bnr. 1 i 1960
- Bnr. 9 Bergan fradelt bnr. 2 i 1963
- Bnr. 10 Odden fradelt bnr. 4 i 1967
- Bnr. 11 Furuly fradelt bnr. 4 i 1967
- Bnr. 12 Bergan 2 fradelt bnr. 2 i 1968
- Bnr. 13 Strandheim fradelt bnr. 2 i 1970
- Bnr. 14 Rognlia fradelt bnr. 2 i 1974
- Bnr. 15 Bergan fradelt bnr. 12 i 2005

Eiere

Vi kjenner ikke eierne i middelalderen. Ramberg ble lagt til Rømskog kirke da gården ble tatt i bruk igjen midt på 1600-tallet. I 1723 ble gården overtatt av kaptein og senere oberstløytnant Peder Colbjørnsen. Han eide også Steinby, Sundsrud og Haukenes, som han også hadde kjøpt av kirken. I 1734 ble brukerne på Ramberg selveiere, da oberstløytnant Peder Colbjørnsen solgte gården til Nils Larsen og Rasmus Halvorsen for 200 rdl.

Leilendinger

Endre Ramberg er nevnt i 1660 som «forarmet husmann». Han var kanskje den første brukeren her etter svartedauen. Gunder Lauritsen 60 år er nevnt som husmann på Ramberg i 1664.

Gustav Svendsen brukte hele Ramberg i 1660-åra, og det er mulig han var her lenger. Gustav er også nevnt som skredder .

Gustav Svendsen f. ca. 1606

Barn:

Nils f. ca. 1663

Engebret Hansen er nevnt på Ramberg fra tidlig på 1700-tallet, og han er oppført som bruker i 1723. Det er trolig sønnen Mikkel som overtok etter Engebret, og Mikkel var leilending her i noen år før han flyttet til Haukenes.

Mikkel Ingebretsen f. ca. 1698 d. 1773

Gift i 1725 med Berte Torsdatter

Barn:

1. Ingeborg døpt 1725
2. Anna døpt 1728
3. Margrete døpt 1737
4. Siri døpt 1741
5. Marte døpt 1744
6. Tor døpt 1750

Nils Nilsen, som kanskje var gift med søstra til Mikkel, Arnfrid Ingebretsdatter, er nevnt på Ramberg til midt på 1730-tallet. Mikkel kom senere til Struten og Haukenes. Nils Nilsen f. ca. 1700 d.1770

Gift i 1724 med Arnfrid Ingebretsdatter

Barn:

1. Nils døpt 1725
2. Sivert døpt 1728
3. Amund døpt 1731
4. Ingeborg døpt 1731
5. Ingebret døpt 1734,
6. Johannes døpt 1737

Selveiere

Oberstløytnant Peder Colbjørnsen solgte Ramberg i 1734 til Nils Larsen og Rasmus Halvorsen for 200 rdl. Nils og Rasmus brukte Ramberg.

Nils Larsen d.1740

Gift i 1730 med Ingeborg Torsdatter Haukenes

Barn:

1. Berte døpt. 1737
2. Siri døpt 1740

I 1736 skjøttet Rasmus Halvorsen sin andel i gården Ramberg til Berger Torkildsen Trandem for 110 rdl. Det ble trolig ikke noe av salget, eller kanskje Berger Torkildsen døde, for i 1738 ble det foretatt et makeskifte mellom Rasmus Halvorsen, som nå hadde flyttet til Haugen i Høland, men som fortsatt eide halve Ramberg, og Tor Bergersen, som trolig var sønn av Berger Torkildsen Trandem. Tor bodde på Haukenes, men eide 2 ½ lisp i Tørnby, som han nå byttet mot halve Ramberg. Rasmus måtte betale 150 rdl i mellomlag.

I 1742 selger så Tor Bergersen på Haukenes, sammen med sine to svigersønner Mikkel Ingebretsen Haukenes (tidligere på Ramberg) og Nils Larsen Moseby i Setskog, hele Ramberg til Ingevoll Andersen Østtukun for 250 rdl. Tord hadde sluttet kjøpet med Ingevoll Andersen kort tid før han døde, og de 250 rdl var betalt til Tord mens han levde.

I 1752 ble Ramberg solgt til Tor Larsen Ringsbu og hans kone Berte Andersdatter for 250 rdl. Selgerne var Even Halvorsen Østtukken «paa egne vegne», og videre Torvald Ingevolldsen Bunes, Anders Ingevolldsen Skafsrod, Ole Ingevolldsen Orderud, Gunder Ingevolldsen Ramberg, Anders Ingevolldsen Østtukken, og Berger Kurøen. Disse solgte på vegne av myndling Mikkel Inge-

voldsen, som må være sønn av Ingevoll Andersen, som kjøpte gården i 1742. I panteboka står det at de solgte gården «som vi på egne hustruers og myndlings vegne er bleven eiende».

Tor Larsen Ringsbu bygslet bort gården til Gudmund Ingevaldsen i 1759.

Gudmund Ingevaldsen f. ca.1720 d.1779

Foreldre Ingevoll Andersen Østtukun og Marte Andersdatter

Gift i 1745 med Berte Larsdatter Ringsby.

Barn:

1. Maren døpt 1746 d.1748
2. Maria døpt 1750
3. Hans døpt 1754
4. Thor døpt 1754
5. Anne døpt 1756 d.1759
6. Marte døpt 1759
7. Anders døpt 1763
8. Lars døpt 1768, overtok Ramberg

Sønnen Lars Gudmundsen overtok etter foreldrene. I 1798 arvet Lars sin morbror Tor Larsen. Ifølge testamente datert 14. oktober 1791 var Lars innsatt som eneste arving etter avdøde og berettiget til å beholde avdødes ringe etterladenskaper uten noe skifte. Verdien ble etter beste skjønn anslått til 200 rdl.

Lars Gudmundsen døpt 1768

Gift i 1793 med Kristense Larsdatter Haukenes

Barn:

1. Gudmund døpt 1793
2. Marte døpt 1796
3. Berte døpt 1799
4. Kristine døpt 1802

I 1801 var det to tjenestefolk på Ramberg, nemlig Gudmund Andersen på 24 år og Anne Eriksdatter på 23 år.

I 1800 solgte Lars Gudmundsen en part (trolig skogpart på vel 6 ½ lisp i Haukenes)

til Svend Andersen Eiet for 499 rdl. Lars hadde kjøpt denne parten av Anders Gulbrandsen Sandem i 1796. Lars forbeholdt seg retten til å hogge alt sagtømmer som lå til denne parten og skulle betale skatt av 2 lisp tg for denne retten. Kjøperen kunne hogge alt annet, som langtømmer og til husformødenheter. Lars forbeholdt seg også rett til havn og løvbrudd i Haukenes sin «Skrabe Skov».

I 1804 byttet Lars Gudmundsen gård med Torer Nilsen på Gapestad i Rakkestad.

Lars Gudmundsen overdro hele Ramberg, Haukenesenga, halvparten i plassen Kopperud og et skogstykke, som var skyld-satt for 2 lisp tunge, til Torer Nilsen for 924 rdl. Lars Gudmundsen betalte 1299 rdl for halve Gapestad, skyld 11 ½ lisp tunge.

Torer Nilsen f. 1763 på Gapestad i Rakkestad d. 1846

Foreldre Nils Jonsen Heier og Berte Enersdatter, Enebakk

Gift med Kari Hansdatter f.1754

Barn:

1. Hans f. ca.1783, gift i 1806 med Maria Halvorsdatter Enger
2. Gunhild f. ca.1788, gift med Anders Gulbrandsen Sandem/Ramberg
3. Sidsel f. 1791, gift med Anders Ostorp Rakkestad,
4. Maria f. 1795, gift med Brynild Amundsen Ringsby/Klubbemoen
5. Jon f.1797, gift i 1821 med Kari Mortensdatter Nybru (se Høgenesengen)

I 1805 fikk gårdene Tørnby, Haukenes og Ramberg kongelig bevilling til å bygge et sagbruk i Kopperudelva. Men allerede i juni samme år selger brukerne på Tørnby, Haukenes og Ramberg sine rettigheter til prokurator Morten Hoff fra Høland. Mer om virksomheten i Kopperudfossen under Haukenes og Tørnby.

Samtidig selger Torer Nilsen hele Ramberg med underliggende plasser til prokurator Morten Hoff for 600 rdl. Med i salget fulgte halve plassen Kopperud og «tungen» Haukenesenga, samt halvparten av Haukenesskogen med seterbol og hogst, havn, fiskevann og rettigheter i Høgenesfossen, skyld til sammen 3 lisp tunge. For dette betalte Hoff det samme som for hele Ramberg, altså 600 rdl. Torer flyttet til Høgenesenga og i 1828 til Struten.

I 1810 solgte Morten Hoff gården Ramberg til kjøpmann Andreas Chrystie i Moss for 600 rdl. Andreas Chrystie overdro i 1822 gården, «intet unntatt», til sønnen Hans Chrystie.

Ramberg ble bygslet bort mens Chrystie var eiere. Anders Gulbrandsen er nevnt på Ramberg i 1825. Han flyttet da til Vestby prestegjeld. Anders var født på Haukenes og hadde bodd på Sandem, Storøya og Moen før han kom til Ramberg.

Anders Gulbrandsen f.1778

Foreldre Gulbrand Pedersen Haukenes og Ragnhild Henriksdatter

Gift i 1806 med Gunhild Torersdatter Ramberg

Barn:

1. Kristine f. 1807 d. 1808
2. Maria f. 1810 d. 1813
3. Kristine f. 1813
4. Gulbrand f. 1816 d. 1819
5. Kristian f. 1819
6. Gulbrand f. 1822.

I 1827 ble det holdt auksjon på Ramberg over eiendommene i boet etter Chrystie. Ole Andersen fra Rommenäs i Östervallskog overtok gården Ramberg for 526 rdl, mens partene i Kopperud og Haukenesskogen og vannsag og kvernbruk i «Høgenesfossen» ble solgte til Nils Engebretsen Ous.

Ole Andersen fra Östervallskog d. etter
1839

Gift med Ingeborg Eriksdatter Jerpeset

Barn:

1. Kaisa f. ca. 1825
2. Maria f. 1830
3. Anne Maria f. 1832
4. Erik f. 1833.

Ole Andersen, som hadde kjøpt Ramberg i 1828, solgte i 1830 den søndre halvdel av gården til Gustav Andersen for 288 spdl. Gustav skulle ha husa som sto på sin halvdel. Veien mellom Kopperud og Ramberg skulle gå over parten til Ole Andersen (deleforretning 25. august 1830).

NORD-RAMBERG

bnr. 1

Matrikkelskyld

1830: 2 ort 10 skilling

1838: 2 ort 10 skilling

1886: 1,16 mark

Denne nordre delen av Ramberg er brukt som eget bruk siden delingen i 1830.

I 1865 hadde Nord-Ramberg 40 mål åker og dyrket eng og 10 mål naturlig england på mindre god jord (mål = 1080 m²). Det kunne selges skogprodukter for 1 spdl i året.

En part av Vestengen under Haukenes (67/18) ble lagt til Nord-Ramberg i 1904, skyld 38 øre.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer |
|-----------|--------|--------|--------|-------|
| 1835..... | 1 | 2 | | 4 |
| 1845..... | | | 2 | 5 |
| 1865..... | 1 | 1 | | |
| 1875..... | 1 | 4 kuer | | 3 |

1865: Tall fra Herredsbeskrivelsen

1942: 1 hest, 4 storfe, 2 ungdyr, 1 gris, 14 småfe (Norske gårdsbruk)

1986: 1 hest, 4 storfe, 1 gris, 14 småfe (Norske gårdsbruk)

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter |
|-----------|-------|-----|------|-------|---------|
| 1835..... | | | 1/8 | 2 | 1 |
| 1845..... | | | 1/8 | 2 | 2 |
| 1865..... | | | | | |
| 1875..... | 1/4 | 1/4 | 1/2 | 3 | 3 |

1865: Ingen opplysninger om utsæd

1875: 6 skålpund grasfrø



Nordre Ramberg. Bildet er tatt fra Søndre Ramberg i 2002. (Eier av foto Helga Ramberg).

1942: Ca. 50 dekar dyrket mark, 25 deka annen innmark og 400 dekar skog (Norske gårdsbruk).

1976: 53 dekar jordbruksareal, 34 fulldyrket. 370 dekar skog og 41 dekar annet areal.

Jan Holth på Østre Bøen bruker i dag (2005) jorda til kornproduksjon.

Hovedbygningen er oppført i 1895, veslebygningen i 1920, låve med fjøs og stall i 1904 og stabbur i 1920. Bryggerhuset ble revet i 1950-åra. Det var smie på gården.

Brukere

Ole Andersen, som hadde solgt den søndre halvdel av gården i 1830, brukte denne nordre halvdel av Ramberg til 1843. Han solgte da til Jørgen Olsen for 350 spd. Vi vet ikke mer om Jørgen Olsen.

Anders Olsen bodde på Ramberg fra

begynnelsen av 1850-åra til han døde i 1882.

Anders Olsen f. 1821 d. 1882

Foreldre Ole Ingvaldsen Engen og Anne Andersdatter

Gift i 1854 med Maren Sofie Halvorsdatter Sundsrud f. 1824

Barn:

1. Andreas f. 1854, Nord-Ramberg d. 1950

2. Halvor f. 1857 d. 1902

3. Anne f. 1860 d. 1932 i Ullensaker

4. Oliane f. 1862 d. 1932 i Trøgstad

5. Amalia f. 1867 d. 1908

Sønnen Andreas Andersen overtok gården etter foreldrene. Andreas bodde på Enga i 1875, Ramberg i 1882, Struten 1884-88, på Enga igjen i 1891 og på Nord-Ramberg fra 1893 til han døde i 1950. Gårdbru-

ker og tømmerhogger står det i folketellingen fra 1900. Andreas Andersen Ramberg drev også som smed, og smia står fremdeles.

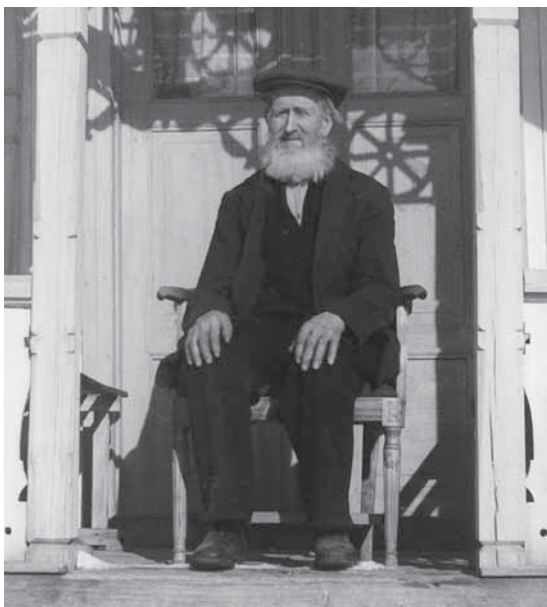
Andreas Andersen Ramberg f. 1854 d. 1950
Gift i 1882 med Olava Evensdatter Struten f. 1853 d. 1938

Barn:

1. Anders f. 1882 d. 1916 ugift
2. Marius f. 1884, brukte Nord-Ramberg d. 1968
3. Emil f. 1893, brukte Nord-Ramberg d. 1983. Ingen barn

Emil og kona Anna drev Nord-Ramberg til 1953. De hadde ingen barn. I 1953 flyttet de til Torkildsbråtan, og broren Marius overtok gården, som han brukte til sin død i 1968 (skjøte fra skifteforvalteren i Andreas Rambergs bo til Marius Ramberg på bnr. 1 og gnr. 67/18 Vestengen under Haukenes for 89 100 kr).

Marius Ramberg f. 1884 d. 1968
Gift med Ragna Høgebøl f. 1886



Den berømte smeden Andreas Ramberg.



Smia til «Rambergsmeden» (Andreas Ramberg) står ennå på Nordre Ramberg. (Eier av foto Helga Ramberg).

Barn:

1. Gunvor f. 1915 d. 1978(ugift)
2. Asbjørn Henry f. 1916 d. 1943(ugift)
3. Reidar Olav f. 1918 d. 2002 (ugift)
4. Thorleif f. 1922 d. 1990
5. Rakel Målfrid f. 1928 (ugift)

Thorleif Ramberg overtok Nord-Ramberg i 1969. Han var utdannet revisor og ansatt i Landbruksorganisasjonenes Revisjon i mange år. Siden startet han eget revisjonsfirma.

Thorleif Ramberg f. 1922 d. 1990
Gift i 1959 med Helga Haugen f. 1929

Barn:

1. Rune Mode Ramberg f. 1966, gift med Helèn Jargvold f. 1966
2. Inge Are Ramberg f. 1968, gift med Christina Karlsson f. 1967

Thorleif døde i 1990, og Nord-Ramberg drives nå av familien.

SØR-RAMBERG

bnr. 2

Matrikkelskyld

1830: 2 ort 10 skilling

1838: 2 oer 10 skilling

1886: 1,16 mark

Denne søndre delen av Ramberg har vært eget bruk siden delingen av gården i 1830. Det gamle tunet på Ramberg lå her.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer | Griser |
|-----------|--------|--------|-------|--------|
| 1835..... | 1 | 3 | 8 | 1 |
| 1845..... | 1 | 5 | 10 | 1 |
| 1865..... | 1 | 3 | 6 | |
| 1875..... | 1 | 4 kuer | 5 | |

1962: 1 ku, 2 okser, 3 ungdyr, 37 griser (Norske gårdsbruk)

Det var kuer her til 1963.

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Blandkorn | Erter | Poteter |
|-----------|-------|-----|------|-------|-----------|-------|---------|
| 1835..... | | | 1/8 | 3 | | | 2 |
| 1845..... | | | 1/4 | 5 | 3/8 | 1/12 | 6 |
| 1865..... | 1/4 | 1/8 | 1/8 | 3 | | | 3 |
| 1875..... | 3/8 | 3/8 | | 2 1/2 | | | 3 |

1875: 10 skålpund grasfrø

1976: 29 mål jordbruksareal, hvorav 24 mål fulldyrket, og 267 mål skogareal.

Tårnåsen under Haukenes (67/35) ble kjøpt inntil i 1973 for 50 000 kr. Skogstykket er på 990 mål skog og 76 mål annet areal, ifølge jordregister 1976.

Jan Holth på Østre Bøen leier jorda til kornproduksjon (2005).

Våningshuset er gammelt, kanskje 200 år. Det sies at det har vært dobbelt så langt, og at halvparten ble flyttet til Nord-Ramberg. Bygningen ble restaurert i 1951. Det ble bygd ny kårbolig i 1955, og det var kafé her i noen år. Det ble bygd ny driftsbygning i 1964. Et tømret bryggerhus ble revet i 1954, en gammel tømmerlåve ble revet i 1964 og et tømret stabbur i 1965. Det har vært butikk på Sør-Ramberg.

Brukere

Gustav Andersen kjøpte denne søndre halvdel av Ramberg i 1830 for 288 spd. Familien flyttet tilbake til Töcksmark da Gustav døde i 1840.

Gustav Andersen f. 1796 i Töcksmark d. 1840.

Gift med Kirsti Andersdatter f. 1797

Barn:

1. Anders f. 1821
2. Marie f. 1824
3. Hemming f. 1828
4. Lars f. 1831
5. Ole f. 1834 d. 1837
6. Ole f. 1838.

Ved skiftet etter Gustav ser vi at boet hadde flere utestående fordringer i Sverige. Den største var hos enkens lovverge, trolig avdødes bror John Andersen Dalen på «Rigsgjeld» 232 riksdaler 46 skilling 7 rundstykker. Dette ble omregnet med «32 skilling Spesies Norske for fem Riksdaler Rigsgjeld etter nutidens Cours, fem Rigsdaler indehold med 48 skilling og hver skilling 12 rundstykker».

Gården ble nå solgt til Johan Andersen Tørnby for 550 spdl, og han overtok gården i 1841. Johan Andersen eide Sør-Ramberg til 1854. Han bodde på Tørnby og Sør-Ramberg ble trolig leid bort det meste av tiden. Vi vet at Kristian Mortensen bodde her i 1840-åra. Han hadde tidligere bodd på Bøen og kom senere til Sandem, Jovaldbråten og Jørnehaugen i Rødenes.

Kristian Mortensen f. 1815 d. 1878.
Foreldre Morten Jørgensen Bøen og Kari

Andersdatter

Gift i 1843 med Karen Andersdatter

Barn:

1. Andreas f. 1843
2. Markus f. 1845 d. 1913

I 1854 solgte Johan Andersen Sør-Ramberg til Andreas Halvorsen Sundsrud for 750 spdl.

Andreas Halvorsen f.1821 d.1864

Foreldre Halvor Pedersen Sundsrud og Berte Olsdatter Trandemsætra (se Sundsrud 66/3)

Gift i 1846 med Ingeborg Christiansdatter Kurøen f. 1823 d. 1913

Barn:

1. Anne Kristine f. 1846 d. 1865
2. Maren Augusta f. 1848
3. Halvor f. 1849
4. Johan Edvard f. 1851
5. Anders f. 1853 d. 1855



Anna Bøhn drev kafe Asper. Fra venstre: Kolbjørn Bergquist, Anna Bøhn, Astrid Holmedal, Marry Holmedal og Asbjørn Holmedal. Hunden Buster leter etter smågodt.



Amerikabesøk på Søndre Ramberg i 1956. Fra venstre: Håkon Ramberg, Kirsten Ramberg, Olga Ramberg, Esther Peterson, Gunbjørg Bergquist (barn), Harald Bergquist, Theoline Peterson, Anna Peterson, Andreas Bøhn og Amanda Bøhn.

6. Anders f. 1855
7. Jørgen f. 1857
8. Ole f. 1859, Sør-Ramberg
9. Johannes f. 1862
10. Halvorine Kristiane f. 1864

Andreas døde i 1864, og Ingeborg giftet seg igjen i 1867 med Anders Andersen fra Strømmer i Östervall i Sverige.

Anders Andersen f. 1812 i Östervallskog d. 1881.

Gift i 1867 med enke Ingeborg Christiansdatter Ramberg.

Barn:

1. Anne Maria f. 1868, gift med Hans Petter Andersen, Sør-Ramberg/Holmedal i Setskog
2. Kristian f. 1871

Fra 1874 bodde skomaker Theodor Thorsen Bøhn i Gamlestua, sammen med kona Maren Gustia Andreasdatter. Ifølge tellingen i 1875 hadde familien en sau. Theodor forpaktet Trandemsætra i 1897.

Theodor Thorsen Bøen f. 1848 d. 1921
Gift med Maren Gustia Andreasdatter f. 1848 d. 1908

Barn:

1. Ingeborg f. 1875 d. 1947
2. Anna f. 1877 d. 1963
3. Theoline Augusta f. 1881 d. 1971
4. Amanda f. 1885 d. 1960
5. Johan f. 1888 d. 1909
6. Andreas f. 1892 d. 1972

Dattera Anne Maria giftet seg med Hans Petter Andersen i 1889, og de ble boende på

Sør-Ramberg til de flyttet til Holmedal i 1893.

Hans Peter Andersen f. 1860 d. 1930
Far Anders Jonsen Øen u/Skjeggenes
Gift i 1889 med Anne Maria Ramberg f. 1868 på Sør-Ramberg

Barn:

1. Anders f. 1890
2. Kristian f. 1893
3. Ingeborg f. 1895 d. 1930
4. Harald Arthur f. 1907
5. Johannes f. 1915 d. 1915

I 1900 står enke Ingeborg Kristiansdatter som eier av gården. Dattera Halvorine bodde sammen med sin mor i hovedbygningen. Sønnen Kristian Andersen fra andre ekteskap bodde i bryggerhuset sammen med kona Josefine Andreasdatter f. 1864 og barna Rebekka f. 1896 og Anders født 1898. Kristian var snekker og tømmermann.

Sønnen Ole Andreassen bodde også på Ramberg i 1900. Han er oppført som gårdbruker, tømmerhogger og tømmerkjører, men han var ikke til stede da folketellingen ble tatt opp i 1900. Ole Andreassen Ramberg overtok gården etter sin mor.

Ole Andreassen Ramberg f. 1859 d. 1950.
Ugift.

Da Ole døde i 1950, ble gården tatt på odel av brorsønnen Håkon Ramberg, sønn av Oles yngste bror Johannes, som bodde på Gåsvik i Setskog.

Håkon Ramberg f. 1898 d. 1972
Gift med Olga Stenby f. 1899 d. 1964

Barn:

1. Kirsten f. 1939
2. Johannes Nikolai f. 1940

Sønnen Johannes Ramberg overtok gården i 1968 for 85 000 kr.

Johannes Nikolai Ramberg f. 1940
Gift i 1965 med Inger Ringsby f. 1943

Barn:

1. Thor Håkon f. 1966
2. Liv Mona f. 1969

Sønnen Thor Håkon overtok gården i 2002.

Thor Håkon Ramberg f. 1966
Gift i 1993 med Lisbeth Brusdal f. 1971

Barn:

1. Martine f. 1995
2. Peder f. 1999
3. Elise f. 2002

Jerpeset

Jerpeset ligger i Jerpedalen vest for gården, og her ble det anlagt en husmannsplass på slutten av 1700-tallet. Plassen kan ha hatt 8-10 mål dyrket mark. Da Ramberg ble delt i 1830, ble Jerpeset delt mellom de to brukene, men det nevnes ikke noen husmannsplass her.

Husmannsfolk

Nils Andersen og kona Jøran Trosterud er de først vi møter på Jerpeset, og de kan ha bodd her fra tidlig på 1790-tallet. Nils og Jøran hadde tidligere bodd på Trosterud før de kom til Ramberg i 1789 og til Jerpeset et par år senere.

Nils Andersen f. 1736 d. 1803
Gift i 1766 med Jøran Rasmusdatter Trosterud

Barn:

1. Rasmus f. 1766 d. 1771
2. Erik f. 1768

Sønnen Erik overtok etter faren og var husmann på Jerpeset til han døde i 1839.

Erik Nilsen døpt i 1768 d.1839

Gift i 1793 med Margrete Torkildsdatter Tørnby

Barn:

1. Torkild f. 1793
2. Rasmus f. 1796
3. Lars f. 1798 d. 1799
4. Maria f. 1800 d. 1800
5. Lars f. 1801
6. Maria f. 1804
7. Jøran f. 1807
8. Kristian f. 1810

Svensken Anders Erikson er nevnt på Jerpeset i 1850-60-åra. Han flyttet til Bjørnøya midt på 1860-tallet og utvandret til USA med familien i 1872. Anders hadde bodd på Kurøen og Haukenes før han giftet seg, og Anders og kona Ragnhild bodde på Ertevasfallet 1845-46, og videre på Kopperudsetra og Nordli før de kom til Jerpeset. Dette er trolig den siste familien som bodd her.

Anders Erikson f. 1820 i Sverige

Far Erik Andersson.

Gift i 1845 med Ragnhild Kristiansdatter Ertevasfallet f. 1817

Barn:

1. Kristian f. 1846
2. Marte f. 1850
3. Berte Maria f. 1854 d. 1854

Sandbakken

Sandbakken er nevnt som husmannsplass under Nord-Ramberg 1865-75. I 1875 var det ei ku på plassen, hvor det ble sådd $\frac{1}{8}$ tønne hvete og satt $\frac{3}{4}$ tønner poteter. Ole Olsen het husmannen i 1865-75, og vi kjenner ingen andre på Sandbakken. Ole hadde bodd på Trandem i 1833, Bøen i 1834, Engen 1836-44 og på Rambergenga før han flyttet til Sandbakken.

Ole Olsen f. 1807 i Vinger prestegjeld

Gift med Ragnhild Hansdatter f. 1808 i Høland

Barn:

1. Anne Marie f. 1834
2. Helene f. 1836
3. Karen Sophie f. 1839 d. 1840
4. Karen Sophie f. 1841
5. Olai f. 1844
6. Lina f. 1847

Rambergenga

Vi vet ikke hvor boplassen Rambergenga lå, men det har bodd folk her i første halvdel av 1800-tallet.

National soldat Tarald Nilsen 28 år var husmann med jord på Ramberg i 1801, og han bodde kanskje her. Han var gift med Marte Gudmundsdatter på 43, som var gift for annen gang. De hadde en datter Ingeborg på 4 år. Marte hadde sønnen Lars Andersen på 13 år fra første ekteskap.

Torer Nilsen, som eide Ramberg fram til 1805, bodde kanskje også på Rambergenga etter at han solgte gården. Ole Olsen bodde på Rambergenga før han flyttet til Sandbakken før 1865.

Rambergtangen

Vi vet ikke hvor lenge det har bodd folk på Rambergtangen. Vi kjenner familien som bodde her i 1830-åra. Lars Fredriksen hadde tidligere bodd på Lunder i Høland, Moen og Kirkerud før han kom til Ramberg og Rambergtangen. Lars kom senere til Sundsrud.

Lars Fredriksen f. 1773 d. 1849

Foreldre Fredrik Jensen f. ca. 1737 og Marte Steffensdatter f. 1737. Gift 1. gang med Anne Hågensdatter f. ca. 1777.

Barn:

Peder

Gift 2. gang med Marie Johannesdatter f. ca. 1767 d. 1837

Marie hadde en sønn Ole Jakobsen fra et tidligere ekteskap

Marie Johannesdatter døde i 1837, og skiftesesjon ble holdt 1. juli 1839. Enkemann Lars Fredriksen og verge Ole Andersen Rambergtangten (må være Ole Andersen på Nord-Ramberg) var fraværende, «da begge i dette års sommer har begitt seg ut for å søke arbeid».

Lenmannen kunne opplyse at det var avholdt offentlig auksjon over løsøret 20. januar foregående år, og at alle fordringer ble dekket. Men det var uklart om stuebygningen skulle legges til boets inntekt. Skiftebehandlingen ble derfor utsatt og ble ikke tatt opp igjen før 6. desember. Nå møtte enkemannen Lars Fredriksen, som kunne fortelle at tomte der stuebygningen sto, tilhørte Ole Andersen Rambergtangten og at tømmeret i stua var hogget i sistnevntes skog. Stua kunne derfor ikke komme til inntekt i boet.

Fradelte tomter

Ramberg bnr. 2 feste nr. 1 (Badstua). Grunnseddel 1.2.1956 hvor Håkon Ramberg bortfester til innbyggerne i Sandem krets v/ Hans Høgenes i 50 år for årlig leie 1 kr.

Løkken bnr. 3 ble fradelt bnr. 2 i 1914, skyld 5 øre.

Rambergodden bnr. 4 ble fradelt bnr. 2 i 1922, skyld 5 øre.

Hjemmelsattest til Andreas Bøhn i 1936.

På møte i Rømskog Misjonsforening den 26. januar 1873 fikk foreningen tilbud om å ta i bruk den udyrkede, men dyrkbare del av halvøya Langodden, senere kalt Odden. Området ble nå ryddet, og de dyrket poteter som ble solgt til inntekt for misjonen på Madagaskar. Odden ble kalt Madagaskar.

I 1922 ble Odden overtatt av Andreas Bøhn fra Fredrikstad. Han bygde seg hytte her, og hans søster Anna bodde her på 1920-

tallet. Hun hadde gris og noen høner. En del av «Madagaskar» har vært brukt av eierne til poteter og bær helt opp til våre dager.

Asper bnr. 5 ble fradelt bnr. 2 i 1937, skyld 10 øre.

Ole A. Ramberg solgte da denne parten til Amanda og Anna Bøhn for 500 kr. I 1961 ble Asper overtatt av Sten Aarstad for 26 000 kr.

Sten Aarstad f. 1921

Gift med Therese Hok fra Drøbak f. 1917 d. 1994

Barn:

1. Svein Roar f. 1951, gift med Margareta Christina Hauge f. 1954
2. Sten Gunnar f. 1953, gift med Lajla Ottestad f. 1959

Østli bnr. 6 ble fradelt bnr. 2 i 1944, skyld 6 øre.

Rolf Jacobsen Ramberg fikk denne parten som gave av Ole Ramberg, verdi 800 kr. Ved Ruth Rambergs død i 1986, solgte arvingene Gunvor Wolden, Hans Ramberg, Kåre Ramberg og Marit Veiby sine arveparter i Østli til medarving Tore Ramberg for 20 000 kr.

Rolf Ramberg f. 1897 i Oslo d. 1986

Gift med Ruth Lampa fra Rommenäs i Östervallskog f. 1906 d. 1986

Barn:

1. Gunvor f. 1928 (se 68/7)
2. Thore Ragnar f. 1930
3. Hans Johan f. 1935, gift med Bjørg Margrethe (Ramberg) f. 1936
4. Kåre Ole Reidar f. 1937
5. Bjørg Marit f. 1941, gift med Tore Veiby, Setskog

Sandbakken bnr. 7 ble fradelt bnr. 6 i 1957, skyld 1 øre.

Rolf Jacobsen Ramberg solgte da denne

parten til Kåre og Gunvor Wolden for 100 kr.

Kåre Wolden f. 1927 i Romedal i Hedmark
 Gift med Gunvor Ramberg f. 1928
 Foreldre Rolf Ramberg f. 1897 og Ruth Ramberg
 Barn:
 Kai Willy f. 1959, gift med Anna Rebecka f. 1967

Solberg bnr. 8 ble fradelt bnr. 1 i 1960, skyld 1 øre.

Det har bodd folk på Solberg fra 1905. Anders Emil Rasmussen Myrvold inngikk i 1905 bygslingskontrakt med Andreas Ramberg på ei tomt kalt Solberg. Anders og kona Maren ryddet tomten for skog og kratt og bygde våningshus, låve, fjøs, stall og stabbur.

Anders var postfører mellom Rømskog og Bjørkelangen fra 1905 til 1914, og han kjørte posten tre dager i uka. På denne tiden var det to hester på Solberg. Anders bodde på Nedre Moen 1878-87, Myrvold 1888-99, Kristiania 1899-1900, Myrvold 1900-1901 og Røen i Rødnes 1901-03, før han kom til Solberg i 1904.

Anders Emil Rasmussen Myrvold f. på Tårnby i 1853 d. 1924

Foreldre Rasmus Kristiansen Myrvold og KristineTorkildsdatter

Gift første gang i 1876 med Maren Helene Johansdatter Nordgardslund under Sundsrud f. 1852 d. 1891

Gift annen gang i 1893 med Maren Kristiansdatter Haga f. 1858 d.1921

Barn:

1. Johan Rasmus f. 1877
2. Kristine f. 1880
3. Johan Rasmus f. 1883
4. Rudolf f. 1886
5. Torkild f. 1889 d. 1890
6. Anne f. 1894 d. 1941

7. Kristian f. 1896 d. 1987 (se 67/16)

8. Johanne f. 1899 d. 1975
 (Barn 1-5 fra 1. ekteskap)

Yngste datter Johanne giftet seg med Kristian Holmedal i 1924, og de flyttet til Solberg. Johanne og Kristian overtok kontrakten på Solberg, og Anders skulle ha husrom, mat og klær på Solberg så lenge han levde. Eldste datter Anne, som var ufør, skulle bo sammen med faren. Anders døde samme året, og Anne døde i 1941.

Anders Myrvold kjøpte to parseller i 1914, Løkka gnr. 67 bnr. 20 av Emil Sletten på Haukebølenga og Løkken gnr. 68 bnr. 3 av Ole Ramberg på Sør-Ramberg. Sønnen Kristian ble oppført som eier. Disse to parsellene ble overdratt vederlagsfritt fra Kristian til Johanne og Kristian Holmedal i 1924.

Kristian Hansen Holmedal f. 1893 på Vestre Holmedal i Setskog d. 1957

Foreldre Hans Peter Andersen Holmedal og Anne Marie

Gift i 1924 med Johanne Andersdatter Myrvold f. 1899 d. 1975

Barn:

1. Marry Alfhild f. 1925 d. 2001, gift med Øivind Hansen, Fjellhammer (døde 58 år gl)
2. Asbjørn f. 1927
3. Astrid Kristine f. 1932 d. 1993

Sønnen Asbjørn Holmedal overtok Solberg i 1960, med de to parsellene som var lagt inn til, og han fikk nå skjøte på Solberg for 500 kr av Marius Ramberg. Låven ble revet i 1960, og det ble bygd nytt våningshus på låvetomten. Asbjørn var bussjåfør i NSB og kjørte Rømskogruta fra 1954 til 1989. Kona Solveig var kokke på Rømskog eldresenter.

Asbjørn Holmedal f. 1927

Gift med Solveig Johansen fra Fosser i Høland f. 1934

Barn:

1. Widar f. 1956, gift med Jane Tukkensæter (se 73/101)
2. Øistein f. 1962, gift med Lisbeth Kristiansen Sørum (skilt). Samboer med Monica Syversen fra Oslo.
3. Bjørnar f. 1968, gift med Sigrun Kilde f. 1974 fra Fosser i Høland

I mai 2003 byttet Solveig og Asbjørn Holmedal hus med Sigrun og Bjørnar Holmedal og flyttet til bnr. 118 på Hellenefeltet. Sigrun og Bjørnar overtok Solberg, men de to parsellene 67/20 og 68/3 ble nå fradelt Solberg, og Asbjørn Holmedal står fremdeles som eier av disse.

Bergan bnr. 9 ble fradelt bnr. 2 i 1963, skyld 2 øre.

Håkon Ramberg solgte denne parten til Trygve Nilsen for 500 kr.

Trygve Nilsen f. 1936 i Setskog
Foreldre Jenny, født Sundsrud (Hagen). og
Conrad Nilsen (se 72/2 og 72/3)
Gift med Kirsten Ramberg f. 1939

Foreldre Olga, født Stenby, og Håkon Ramberg

Barn:

4. Grethe f. 1962 (se 67/87)
5. Berit f. 1962
6. Reidun f. 1965 (se 73/99)
7. Gjermund f. 1972 (se 71/74)

Odden bnr. 10 ble fradelt bnr. 4 i 1967, skyld 1 øre.

Andreas Bøhn overdro da denne parten vederlagsfritt til Thorleif Bøhn.

Furuly bnr. 11 ble fradelt bnr. 4 i 1967, skyld 1 øre.

Andreas Bøhn skjøttet denne parten vederlagsfritt til Arne Johan Bøhn.

Bergan 2 bnr. 12 ble fradelt bnr. 2 i 1968, skyld 1 øre.

Johannes Ramberg solgte denne parten til Trygve Nilsen for 500 kr.

Strandheim bnr. 13 ble fradelt bnr. 2 i 1970, skyld 1 øre.

Johannes Ramberg solgte tomta med den gamle badstua som sto der, til Trygve Nilsen for 1000 kr. Badstua ble nå ombygget til hytte og fikk navnet Strandheim.

Badstua ble bygd i 1953 på dugnad og med opptak av et banklån. Damene badet på fredag og mannfolkene på lørdag. Håkon Ramberg var lenge ansvarlig for fyringen, og senere gikk denne på omgang blant medlemmene. Veden ble hogd på dugnad. Badstua ble nedlagt i 1966, og Håkon Ramberg overtok bygningen for gjenstående gjeld.

Rognlia bnr. 14 ble fradelt bnr. 2 i 1974, skyld 1 øre.

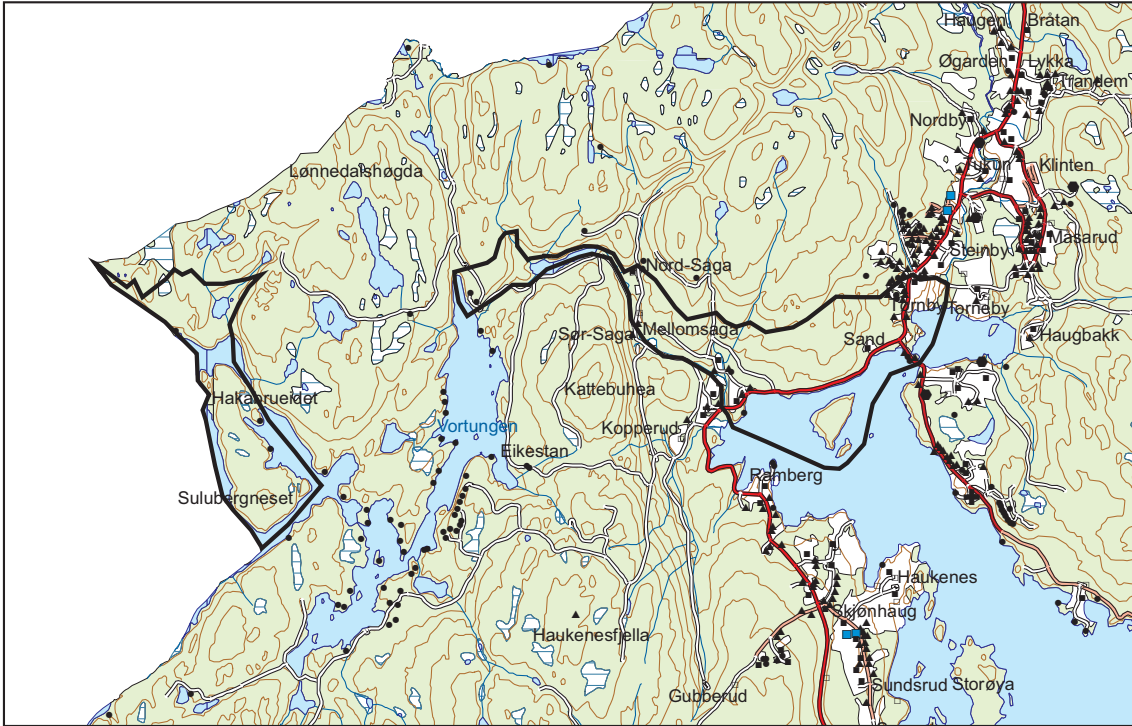
Johannes Ramberg solgte denne parten til Ottar og Karin Gløtta for 2000 kr.

Ottar Gløtta f. 1932 på Strømmen
Gift i 1963 med Karin Heggedal f. 1931 på Setskog

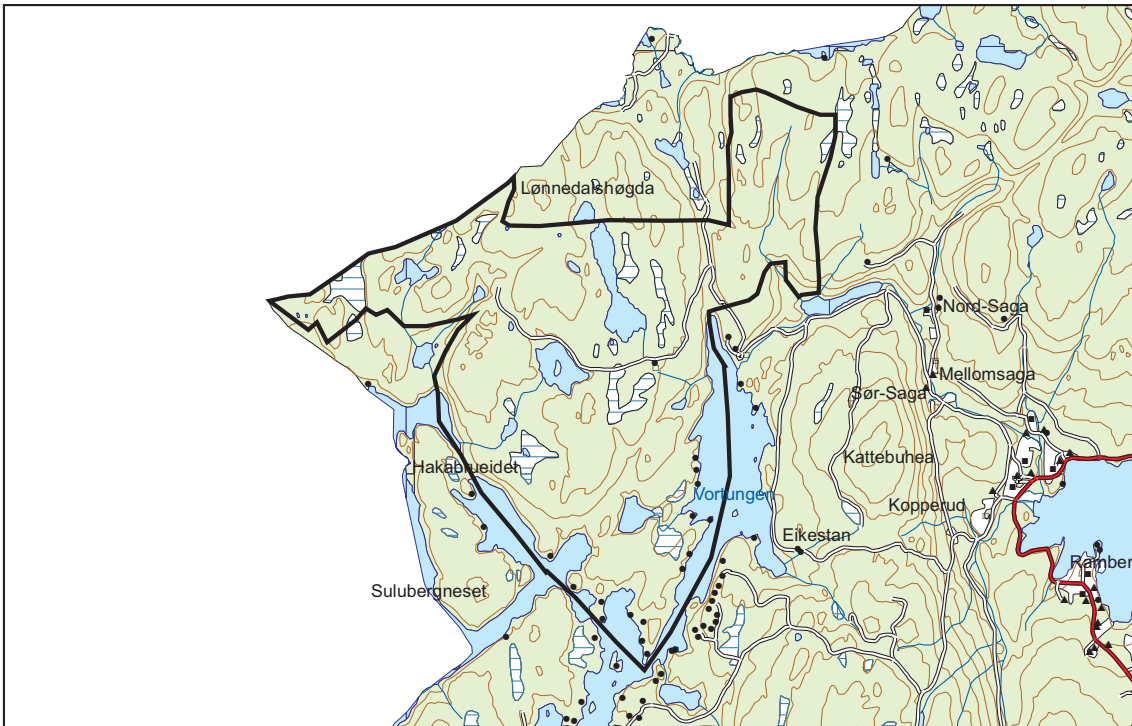
Barn:

1. Sigbjørn f. 1964, gift med Kerstin Gustavsson f. 1963 i Arvika
2. Helene f. 1966, samboer med Sølve Skeie fra Oslo
3. Kristin f. 1971, gift med Jørn Olaf Tørnby, Østre Tørnby (se 69/3)

Bergan bnr. 15 ble fradelt bnr. 12 i 2005. Eiere Stian Kragtorp og Tonje Aarstad



Tørnby gnr. 69.



Vortungneset gnr. 70.

TØRNBY

Tørnby gårdsnummer 69 – Vortungsneset gnr. 70

Matrikkelskyld

1665: 5 lisp tunge og 2 skinn

1838: 1 daler 3 ort 8 skilling

Vortungsneset 4 ort 5 skilling

1886: 7,14 mark (gnr. 69)

1,37 mark (Vortungsneset gnr. 70)

Tunet på Tørnby ligger nord for sjøen på østsiden av hovedveien og med det meste av innmarka ned mot sjøen. Gården grenser i øst til Tårnby langs elva og i nord til Steinby.

Veien til Tårnby går over tunet. Skogen strekker seg fra Rømsjøen og vestover til grensen mot Akershus.

Navnet Tørnby, uttales tø`rnby eller tø`nnby, kommer av mannsnavnet Torbjørn. Gårdsnavnet ble skrevet a torbiornarby i Biskop Eysteins jordebok fra ca. 1400, Thorrenbyenn i 1577, Torenbye i 1604, Tyrnebye i 1723 og Tørnby i 1838.

Gården ble trolig ryddet i høgmiddelalderen, kanskje samtidig med nabogården



Vestre Tørnby på begge sider av veien og Østre Tørnby med to våningshus til høyre i bildet. Sør-Steinby bak til venstre og midt i bildet Nord-Steinby. Østkroken i bakgrunnen. (Widerøe 1953).

Steinby. Gården var i bruk i de vanskelige åra etter svartedauen.

Jorda og skogen var livsgrunnlaget for folket på Tørnby. Jorda ga mat til folk og dyr, og skogen var nødvendig for husdyrholdet, som beite om sommeren og sanking av fôr for vinteren. Sauene fôres med løv og mose, hører vi i 1723, og lauv er nevnt som fôrsurogat i 1865.

Ut fra matrikkelskyld på 1600-tallet var Tørnby av de minste gårdene i bygda, og i laveste skatteklasse, ødegårder, som nabogården Steinby.

Gården hadde store skogstrekninger vestover til grensen til Akershus. I 1812 ble skogstrekningen fradelt og solgt til grosserer Tank i Fredrikshald for 1100 rdl.

Husmannsplassen Torkildsbråtan ble fradelt i 1828, og i 1832 ble gården delt i et østre og vestre bruk. Husa på de to bruka ligger på det gamle tunet. Det ble anlagt sju husmannsplasser på Tørnby, og det ble fradelt skogparter og mindre markstykker på 1800-tallet. De mange nye boplassene og fradelingene må skyldes virksomheten i Kopperudfossen.

Folk og husholdninger

| År | Antall personer | Husholdninger | Selveierfamilier | Leilendingsfamilier | Føderådsfolk | Husmannsfamilier | Tjenestefolk | Losjerende, håndverkere, fattig, andre |
|------|-----------------|---------------|------------------|---------------------|--------------|------------------|--------------|--|
| 1711 | 6 | 1 | | | | | | |
| 1801 | 29 | 3 | 1 | | | 2 | 3 | 4 |
| 1825 | 26 | 5 | 1 | | | 4 | 2 | 3 |
| 1835 | 37 | 8 | 2 | 1 | | 5 | 4 | 1 |
| 1845 | 46 | 7 | 3 | | 1 | 4 | 7 | 9 |
| 1865 | 48 | 9 | 3 | 1* | 3 | 5 | 1 | 5 |
| 1875 | 35 | 6 | 2 | 1 | | 3 | 7 | 2 |
| 1900 | 28 | 3 | 3 | | 1 | 2 | 1 | 1 |

* Møller og forpakter

Jordbruket

Innmarka på Tørnby ligger omkring tunet. Ifølge matrikkelutkastet 1723 lå gården i sollia og var tungvint. Jordsmonnet var skarp sand. I 1865 sier Herredskommisjonen at gården var lettbrukt og alminnelig bra dyrket. Noe av jorda var mindre god.

Hovedbeite var i skogen, og med såpass liten jordvei måtte dyra holdes i skogen det meste av sommeren. Fôrsanking i utmarka var også nødvendig for å kunne fø dyra gjennom vinteren.

Landbruksoppgaver

Tallene fra 1665, 1723 og 1802 gir et forventet snitt av utsæd og husdyr. Tallene fra 1835 og framover bygger på jordbrukstillinger. Mer om de offisielle tallene i innledningen til boka.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Griser |
|-----------|--------|---------|--------|-------|--------|
| 1665..... | 1 | 2 | 1 | 4 | |
| 1723..... | 2 | 4 | | 8 | |
| 1802..... | 1 | 6 | | 12 | |
| 1835..... | 2 | 10 | | 20 | 2 |
| 1845..... | 4 | 20 | | 37 | 3 |
| 1865..... | 5 | 24 | | 22 | 3 |
| 1875..... | 6 | 19 kuer | 3 | 25 | 2 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Blandkorn | Erter | Poteter |
|------|-------|-----|------|-------|-----------|-------|---------|
| | | | | 3 | | | |
| 1723 | | | | 2 ½ | ¼ | | |
| 1835 | | ¼ | ½ | 10 | | | 3 |
| 1845 | | ⅛ | 1 ⅜ | 18 | ⅜ | ⅓ | 22 |
| 1865 | 1 ¼ | 1 ½ | 1 ½ | 17 | | | 19 |
| 1875 | 1 ¼ | 1 ¾ | 2 ¼ | 16 ½ | | | 18 ¼ |

1723: ½ setting lin. 1802: Utsæd 5 t. 1875: 30 skålpund grasfrø.

Høyavling

1723: 4 lass. 1802: 12 lass. 1865: 98 skpd.

Kornavling: Se Innledningen.

1865: 132 mål åker og dyrket eng og 59 mål naturlig eng (mål = 1080 m²).

1976: 130 dekar jordbruksareal.

Gårdsdriften var hovednæringen fram til 1960-tallet. Siden har det vært ensidig kornproduksjon på Tørnby, og jorda leies bort.

Setrer

Tørnby hadde seter på Bottsetra ved Vortungen innerst i Bottfjorden. Setra var i bruk til ca. 1900.

Sagbruk og mølle i Kopperudfossen

I et arveskifte i 1784 er det nevnt halvparten av en fossekvern. Denne lå trolig i Kopperudelva.

I 1805 fikk gårdene Tørnby, Haukenes og Ramberg kongelig bevilling til å bygge et sagbruk i Kopperudelva. I juni samme år selger de tre gårdene sine rettigheter til prokurator Morten Hoff fra Høland. Mer om mølle- og sagbruket under Haukenes.

Husmannsplasser**Torkildsbråtan**

Torkildsbråtan ligger lengst sør på Tørnby og grenser i sør til Ramberg. Torkildsbråtan er avmerket som husmannsplass på kartet fra 1795. Torkildsbråtan ble fradelt i 1829, da svigersønnen på Tørnby fikk skjøte på plassen. Det er ingen hus her i dag. Torkildsbråtan har bnr. 1.

Sandsbråtan (Sand)

Sandsbråtan eller Sand står ikke på kartet fra 1795. Plassen lå ned til Kopperudelva, hvor det ble bygd sagbruk og mølle tidlig på 1800-tallet. Plassen lå til Vestre Tørnby i

1856, da Johan Andersen solgte en skogpart og plassen Sandbråtan med vannretten i Kopperudelv til Svend Nilsen på Øst-Tørnby for 1650 spd. Den siste husmannsfamilien flyttet fra Sandsbråtan før 1875. Det ble bygd nye hus her i 1934, og plassen ble brukt som kårbolig i flere år. I 1979 ble plassen, som nå ble kalt Sand, fradelt Østre Tørnby og fikk bnr. 44.

Eidet

Plassen lå på det smale eidet. Plassen er ikke avmerket på kartet fra 1795, og vi vet ikke sikkert hvor plassen lå. Plassen er ikke nevnt i folketellingene fra 1865, 1875 og 1900.

Lonkøya

Det var boplass på Lonkøya i siste halvdel av 1800-tallet. Bjørnøya ligger nord for Lonkøya, og Lonkøya blir også kalt Vesle Bjørnøya.

Mellom-Saga

Det bodde trolig folk på Mellom-Saga fra slutten av 1700-tallet og helt til 1950-åra. I 1878 er Mellom-Saga nevnt ved fradelingen av skogparten Lysheia, som Svend Nilsen nå solgte til svigersønnen Jørgen Jørgensen Tørnby.

Nord-Saga (Sagmoen)

Det har bodd folk på Nord-Saga fra tidlig på 1800-tallet og til ut på 1900-tallet. Plassen ble fradelt Vest-Tørnby i 1869 (bnr. 6).

Lillebråten

Lillebråten er nevnt som husmannsplass i 1865. Vi vet ikke hvor plassen lå. Halvor Jørgensen 35 år og ugift bodde her alene. Han kalles husmann med jord, men det er ikke nevnt husdyr eller utsæd.

Haukebruytta

Plassen lå under Haukenes og Tørnby (se side 295).

Skogen

Skogen på Tørnby strekker seg vestover til Akershusdelet. Foruten beite og fôr ga skogen materialer til husbygging og ved til oppvarming og koking. Er noe skog til gården, står det matrikkelen fra 1665. På 1600-tallet økte verdien av skogen. Brukerne på Tørnby eide gården, og i matrikelutkastet i 1723 står det at gården hadde skog til husbehov og 2 à 3 tylfter sagtømmer. Skogen ble vurdert til 2 ½ lisp tunge, som var nesten halvparten av gårdens skyld.

I 1812 ble den vestre delen av skogen, Vortungsneset, solgt til grosserer Tank i

Deler i skogen mellom Tørnby og Steinby

I 1870 ble det gått opp to deler i skogen mellom Tørnby og Steinby, mellom Sæterskiftet under Steinby, som grosserer N.C. Anker eide, og Svend Nilsens del av Tørnbyskogen. Det ble nå vist til et delebrev av 18. september 1794. Ifølge brevet skulle delet følge den såkalte «Stemnings ridevei». Veien begynte ved en opplagt steinrøys mellom Sæterskiftet og Eikeliskiftet, og bekken ved «Vortungs Bund» var linjens endepunkt. Tørnbyskogen lå sør for delelinjen og Steinbyskog på nordsiden.

Delet mellom Vortungsneset og Bjørnetjernstykket. Grosserer N.C. Anker eide den mellomste delen av Tørnbyskogen, kalt Vortungsneset. Fullmektig Marcus Nielsen møtte for grosserer Anker. Iver Kristensen eide Bjørnetjernskiftet i Steinbyskogen, og Morten Kristensen Haugbak møtte for Iver Kristensen. Nå ble det også vist til delebrevet av 18. september 1794, og til en deleoppgang av 9. og 10. juli 1860, da delet ble gått opp mellom Vaddalskiftet og Bjørnetjernskiftet. Delene ble nå gått opp, og grosserer Anker skulle ha skogen sør for delelinjen og Iver Kristensens andel av Steinbyskogen var nord for delelinjen.



Vortungen ligger i skogområdet vest i bygda, nær grensen til Akershus. Tidligere var det sagbruk ved Vortungen. Det er bygd mange hytter her, og det planlegges nå et spa-hotell og nytt hyttefelt ved sjøen. Bak til venstre i bildet ligger Rømsjøen. (Foto: Anne Kvarvåg 2006).

Fredrikshald for 1100 rdl. Dette var sent i forhold til oppkjøp av skog på de andre gårdene i Rømskog.

Ifølge Herredsbeskrivelsen i 1865 kunne det årlig selges skogprodukter for 72 spd i skogen under Tørnby.

Sagbruket ved Eidet

Andreas Tørnby bygde sag på Eiden like etter krigen, og han har fortalt at det da sto ei gammel sag her som da ble revet. Saga var i drift i ca. 10 år og ble en tid brukt til gårds-skjæring/bondeskur. I 1964 kjøpte Balter-sen og Svend Jørgensen saga og flyttet utstyret til Kjernmoen, hvor de bygde nytt sagbruk.

Landhandleri

Brødrene Anton og Thorvald Tørnby begynte varehandel i bryggerhuset på Vestre Tørnby. I 1913 ble landhandleriet flyttet til

det nybygde Fredhjem (bnr. 10) og ble senere kalt Tørnby Landhandel.

Bruksdeling og fradelinger av bolig- og hyttetomter

- Bnr. 1 Torkildsbråtan fradelt bnr. 3 i 1828
- Bnr. 2 Lysheia med Sagen Søndre fradelt bnr. 3 i 1878
- Bnr. 3 Tørnby østre (hovedbølet)
- Bnr. 4 Haukebråtan (skogpart) fradelt hovedbølet (bnr. 3) i 1878
- Bnr. 5 Tørnby vestre fradelt hovedbølet (bnr. 3) i 1832
- Bnr. 6 Saga nordre fradelt bnr. 5 i 1869
- Bnr. 7 Markstykke med vannfall (Mølla)
- Bnr. 8 Tørnby Vestskog fradelt bnr. 2 i 1890
- Bnr. 9 Østre Vortungneset fradelt bnr. 4 i 1909
- Bnr. 10 Fredhjem fradelt bnr. 5 i 1916
- Bnr. 11 Nanseth fradelt bnr. 3 i 1935
- Bnr. 12 Stenberg fradelt bnr. 10 i 1936

Bnr. 13 Mellemskiftet fradelt bnr. 8 i 1943
 Bnr. 14 Bjørneøene fradelt bnr. 8 i 1943
 Bnr. 15 Solås fradelt bnr. 1 i 1946
 Bnr. 16 Sundtangen fradelt bnr. 3 i 1952
 Bnr. 17 Bergsett fradelt bnr. 5 i 1953
 Bnr. 18 Svendbu fradelt bnr. 5 i 1951
 Bnr. 19 Solli fradelt bnr. 5 i 1954
 Bnr. 20 Furuås fradelt bnr. 5 i 1955
 Bnr. 21 Bergtun fradelt bnr. 3 i 1955
 Bnr. 22 Berget fradelt bnr. 3 i 1959
 Bnr. 23 Aas fradelt bnr. 5 i 1960
 Bnr. 24 Fredhjem II fradelt bnr. 5 i 1960
 Bnr. 25 Solbråten fradelt bnr. 1 i 1962
 Bnr. 26 Eriksbo fradelt bnr. 12 i 1963
 Bnr. 27 Larsodden fradelt bnr. 1 i 1964
 Bnr. 28 Steinvik fradelt bnr. 3 i 1964
 Bnr. 29 Torilbu fradelt bnr. 5 i 1965
 Bnr. 30 Tobberud fradelt bnr. 3 i 1965
 Bnr. 31 Bekkesætra fradelt bnr. 7 i 1966
 Bnr. 32 Trollbu fradelt bnr. 5 i 1967
 Bnr. 33 Solli II fradelt bnr. 5 i 1967

Bnr. 34 Bekkeli fradelt bnr. 7 i 1967
 Bnr. 35 Lysheia fradelt bnr. 7 i 1967
 Bnr. 36 Eriksbo fradelt bnr. 12 i 1968
 Bnr. 37 Møllebo fradelt bnr. 7 i 1970
 Bnr. 38 Bjørkås fradelt bnr. 5 i 1971
 Bnr. 39 Televerket kiosk fradelt bnr. 3 i 1972
 Bnr. 40 Kjelsås fradelt 5 i 1972
 Bnr. 41 Furuås fradelt bnr. 5 i 1972
 Bnr. 42 Fredly fradelt bnr. 6 i 1977
 Bnr. 43 Kjelsås fradelt bnr. 5 i 1978
 Bnr. 44 Sand fradelt bnr. 3 i 1979
 Bnr. 45 Renseanlegg I fradelt bnr. 3 i 1981
 Bnr. 46 Tørnli fradelt bnr. 3 i 1981
 Bnr. 47 Stendalskiftet fradelt bnr. 3 i 1989
 Bnr. 48 Bjørnlia fradelt bnr. 7 i 1997
 Bnr. 50 Mellom-Saga (husmannsplass)

Fradelt Vortungsneset gnr. 70 bnr. 1

Bnr. 2 Furuberget fradelt i 1965
 Bnr. 3 Karlsnes fradelt i 1965
 Bnr. 4 Sundodden fradelt i 1965



Sagbruket på Eidet. Tørnby i bakgrunnen og veien til Rømskog kirke til høyre.



Østre Tørnby og Tørnby landhandel nærmest i bildet. Østre Tørnby bak og Tårnby til høyre i bildet. (Widerøe 1953).

- Bnr. 5 Bjørnstadneset fradelt i 1965
- Bnr. 6 Oddernes fradelt i 1965
- Bnr. 7 Furuodden fradelt i 1965
- Bnr. 8 Fredli fradelt i 1965
- Bnr. 9 Engerodden fradelt i 1965
- Bnr. 10 Furuvik fradelt i 1969
- Bnr. 11 Odden fradelt i 1969
- Bnr. 12 Steinodden fradelt i 1969
- Bnr. 13 Solstrand fradelt i 1969
- Bnr. 14 Liljeviken fradelt i 1969
- Bnr. 15 Sol fradelt i 1970
- Bnr. 16 Tonheim fradelt i 1985

Eiere

I 1665 eide bonden på Tørnby hovedparten i gården på 5 lisp tunge, og Rømskog kirke eide 2 kalvskinn. (I matrikkelen 1647 er kirkeparten satt til 5 lisp tunge, som må være feil).

Brukerne har det meste av tiden eid

hovedparten i gården. Rasmus Halvorsen på Haugen i Høland ble ved makeskifte eier av halve gården i 1738, og Rasmus overtok bruken av denne halvparten. I 1745 kjøpte Rasmus den andre delen av Tørnby, kalt nedre Tørnby, av Halvor Kristoffersen og ble eier av hele gården.

Folket på Tørnby

I Biskop Eysteins jordebok fra ca. 1400 står det at «Symenon på Thorbiornaby» hadde gitt et halvt øyresbol i nordre Kalvhagan til Rømskog prestebol. Kalvhagan må ha ligget i Rømskog, men vi vet ikke hvor.

Halvor Tørnby er nevnt i 1591 og i 1617. Han hadde en sønn Tordvar f. ca. 1580, som brukte Østtukun.

Torvald Hallvardsen ca. 1580 d. 1666 på Østtukun

Faren Hallvard bodde på Tørnby i 1591

Barn:

1. Halvor f. ca. 1617, brukte Steinby
2. Morten f. ca. 1620, brukte Tørnby

Peder Tørnby er nevnt i 1624, og han var kanskje leilending på halve gården. I 1647 hører vi at Nils bruker gården og eier en fjerding tunge. Vi hører ikke mer om Nils.

Torvard Halvardsen på Østtukun bodde altså på Østtukun. Han eide bondeparten i Tørnby, som sønnen Morten brukte fra 1650-åra. Morten overtok snart denne parten. I 1690 står Morten som eier av halve bondeparten (2 lisp 2 rem tunge).

Morten Torvardsen f. ca. 1620 d. 1700

Far Torvard Halvorsen Østtukun

Barn:

1. Kristoffer f. ca. 1663, bruker på Tørnby
2. Amund f. ca. 1664

Bestefar Halvor Tørnby

Morten hadde disse brødrene:

1. Halvor f. ca. 1617, Steinby ca. 1617-1675, sønn Ole f. ca. 1665
2. Jakob f. ca. 1629
3. Anders f. ca. 1639, Østtukun 1639-1718

Kristoffer Mortensen overtok trolig halve gården og det «nedre bruket» etter faren omkring 1700 og brukte denne delen til ca.



Eiet ved Rømsjøen. Bygningen Steinvik eies av Stein Solli. Huset til høyre eies av Marit Axelsen. (Foto: Rolf Aabel).



Østre og Vestre Tørnby.

1723. I 1711 bodde Kristoffer her med hustru og to barn. Ungkar Torvald og en kvinne «til husvær» er også nevnt på Tørnby i skattelisten fra 1711.

Kristoffer Mortensen f. ca. 1664

Barn:

1. Datter gift med Halvor Gudmundsen Tørnby/Bolstad
2. Halvor

Sønnen Halvor Kristoffersen overtok «Nedre Tørnby» etter faren i begynnelsen av 1720-åra, og bodde her til ca. 1745. Halvor eide denne halvdel av gården.

Steffen Pedersen er nevnt som bruker i 1723, og han brukte kanskje den andre halvdel.

Halvor Kristoffersen

Gift i 1723 med Kari Andersdatter Østtukun

Barn:

1. Kari f. 1723,

2. Jøran f. 1724

3. Tarvald f. 1728 d. 1743

4. Jøran f. 1732 d. 1736

Kari Andersdatter arvet i 1730 10 lisp tunge i Torp i Båstad. Parten skulle ikke bygsles bort til andre enn svogeren Åsmund Olsen på Torp.

Gården samlet (en eier og en bruker)

I 1738 ble Rasmus Halvorsen Haugen eier av halve Tørnby. Tor Borgersen på Haukenes eide denne parten, som Rasmus byttet til seg mot halve Ramberg og 150 rdl.

Rasmus bodde på Haugen i Høland og flyttet til Tørnby kort tid etter at han overtok denne parten. I 1745 solgte Halvor Kristoffersen Nedre Tørnby til Rasmus Halvorsen, og Rasmus ble nå eier av hele gården. Rasmus betalte 325 rdl for hus og bygning-er, åker og eng, skog og mark, fiskevann

og fegang, vått og tørt innen- og utengjerdet, «intet unntagen i nogen måte av hva som nevnes kan». Halvor Gudmundsen Bolstad i Setskog hadde odelt til denne halvdel, som hadde vært hans morbrors odels-gods. I 1755 betalte Rasmus 99 rdl for odelsretten.

I 1743 eide Rasmus 10 lisp tunge i Grep-perud i Høland og 1 skpd 3 lisp tunge i Kva-kestad i Båstad.

Rasmus Halvorsen f. ca. 1708 d. 1783
Sønn av Halvor Andersen Steinby/Tørnby
Gift i 1733 med Kari Bergersdatter Trandem
Barn:

1. Berte f. 1734, gift 2. gang med Ole Knut-sen f. 1738
2. Siri f. 1736, gift med Ingebret Saksesen på Bråte i Trøgstad
3. Torkild f. 1736, Kirkerud/Tørnby
4. Ragnhild f. 1742, gift med Gudmund Jør-gensen på Trandem i Trøgstad
5. Jøran f. 1744, gift med Halvor Pedersen, Plassen under Nes i Trøgstad
6. Ole f. 1750, Trandemsætra
7. Ingeborg f. 1755, gift med Bryniild Mor-tensen Trandem/Tørnby/Trandemsæ-
tra/ Sandbråtan

I 1776 ønsket Rasmus Halvorsen og kona Kari Bergersdatter å overdra gården til eldste sønn Torkild og dele boet mellom arvingene, siden de på grunn av alder og skrøpeligheit ikke lenger klarte å bruke gården. Torkild hadde bodd på Kirkerud siden 1757. Registrerings- og vurderingsforretning ble foretatt 13. mars, og lensmann Iver Olsen Lund hadde med seg lagrettemenne Anders Bergersen Kurøen og Anders Knutsen Steinby.

Eldste datter Berte Rasmusdatter var død, og hennes ektemann Rasmus Kristoffersen Tukun var også død. De etterlot seg fem umyndige barn: Ragnhild 18 år, Marte 14 år, Siri 11 år, Kari 8 år og Margareta 6 år.

Fra skifteregistreringen 13. mars 1776

Husdyr

| | |
|---------------------|-------------------------|
| 1 rød hest 18 år | 8 rdl |
| 1 ku kalt Valborg | 3 rdl |
| 1 stor okse | 2 rdl 2 ort |
| 1 mindre okse | 1 rdl 2 ort |
| 1 kvigekalv | 1 rdl 1 ort |
| 4 geiter med kje | 1 rdl 3 ort 12 skilling |
| 1 bukk | 1 ort 16 skilling |
| 6 sauer med tre lam | 3 rdl |
| 3 voksne sauer | 1 rdl |
| 1 vær | 1 ort 12 skilling |

I dagligstuen

| |
|---------------------------------------|
| 1 malt framskap med lås (2 rdl 2 ort) |
| 1 malt hengeskap med lås |
| 1 dobbelt sengested |
| 1 klokke viser med stol (5 rdl) |
| 1 kopper bryggekjele |
| 1 stor bred gryte |

Gården eide også halvparten av ei bekkverk-vern verdt 2 rdl.

Gården ble taksert til 500 rdl. Eldste sønn Torkild var fornøyd med taksten, mens de andre arvingene mente gården var mer verdt. Foreldrene «søgte at stifte forening» mellom den eldste sønnen og arvingene, og Torkild ble nå enig med sine søsken om at han skulle betale 700 rdl. for Tørnby. Boets samlede inntekter ble etter dette 792 rdl.

Av boets utgifter kan nevnes

Rasmus hadde lånt 351 rdl av sønnen Torkild, og obligasjonen med pant i gården ble tinglyst 4. mars i 1776, altså samme år som dette skiftet ble foretatt. Disse pengene hadde Rasmus «storligen behøvd» for å betale gjeld han hadde satt seg i for å hjelpe sine andre barn med bryllupsutflytting og hjemmegaver. Svigersønnen Gudmund Jørgensen Trandem og Halvor Mortensen Nes

1 gorrojern
 1 stekerist
 1 stor naver
 2 navere
 1 skohammer og tang
 1 gammel hekle
 2 gamle huggeøkser
 2 fremlenker
 2 baklenker
 1 messing strykejern
 1 skreddersaks
 1 brannkjeppe
 1 stort tinn stekefat
 1 mindre stekefat
 1 gammel tinnkopp med ører
 2 gamle tinntallerkener
 1 ølkrus
 1 blikklykt
 1 pegel og trakt
 1 messing lysestake
 2 lerfat
 4 gamle stenfat
 2 stentallerkener
 1 gammel fønnekurv
 1 grynsoll
 2 ryggstoler
 1 vannså
 2 emberer

I den østre stue

1 malt framskap med to låser (4 rdl)
 1 roskap uten lås
 3 innelukkede malte sengesteder
 1 langt malt bord med krakker
 1 mindre bord
 1 mindre bord uten krakk i kammeret
 1 kakkelovn med behør (14 rdl)

I stolpeboden

1 stor kornbøle
 3 kornhyslekar
 2 halvanker

2 helanker
 1 fiskegarn
 2 kornsåld
 1 gammel amber
 1 gammel vev med behør
 4 stavkanner
 1 lerkrukke
 1 bakstehelle med nu og kjevle
 1 bryggekar
 1 tønne
 1 mindre tønne
 2 kjøttfat
 2 gamle slipesteiner med jernvinder
 1 stort dreid fat
 1 drøftetrau
 1 gammelt drøftetrau
 1 flaskenu for
 2 svenske ljåer
 3 gamle sigder

protesterte overfor skifteforvalteren, da de mente at dette lånet ikke medførte riktighet, men bare var proforma. Men skifteforvalteren mente dette var et reelt lån, og det ble ført til utgift for boet.

Videre kan nevnes at Brynild Mortensen fordret, på vegne av sin kone Ingeborg Rasmussdatter, 50 rdl i vederlag for hjemmegaver som hennes søsken hadde fått, og som altså Ingeborg ikke hadde fått.

Rasmus og Kari var blitt enig med arvingene om at de skulle ha 150 rdl av boet til sitt opphold. Med disse 150 rdl innga de seg nå til eldste sønn Torkild, som skulle overta pengene, imot at han skulle forsyne dem med alt hva de trengte etter deres stand og omstendigheter til livets opphold, så lenge Gud behaget å la dem leve. Når de ved døden avgikk, skulle Torkild la deres leger sømmelig begraves uten omkostninger for de andre barna.

I tillegg til dette ble boet belastet med 23 rdl i skifteomkostninger. Blant annet skulle sorenskriveren ha 12 rdl for å skrive skiftetbrevet, og han skulle ha 2 rdl 2 ort i salær som skifteforvalter. De to lagrettemennene Anders Bergersen Kurøen og Anders Knutsen Steinby som hadde vurdert og taksert boet, skulle hver ha 1 ort 8 skilling. Samlede utgifter var vel 514 rdl, og det ble 217 rdl igjen til deling mellom arvingene.

Jordegodset, husdyr og innboet ble nå delt mellom arvingene, med vel 48 rdl i broderlodd og det halve i søsterlodd. Av innboet ser vi at Torkild overtok det malte framskapet med to låser, de tre innlukkede sengestedene, kakkelovnen, som var verdsatt til hele 14 rdl, og halvparten av fossekverna. Ole Rasmussen overtok klokka, den røde hesten og kirkesleden med skrin. Dattera Ragnhild tok med seg kua Valborg, den minste oxen, en vær, den store brede gryta og gorojernet. Den store oxen fikk dattera Jøran. Hun fikk også 6 sauer med tre lam.

Arvingene overdro sine arveparter i gården til broren Torkild for innløsningssummen 700 rdl. Skjøte ble ikke utstedet før i 1782.

Torkild Rasmussen f. ca. 1735 d. 1787

Gift 1. gang i 1756 med Margrete Andersdatter Kirkerud

Gift 2. gang i 1770 med Maria Gudmundsdatter Ramberg f. 1750

Barn:

1. Jørgen f. 1757 d. 1757
2. Halvor f. 1758
3. Marte f. 1761 d. 1783
4. Jørgen f. 1765 d. 1765
5. Siri f. 1766
6. Jørgen f. 1769 d. 1770
7. Margrete f. 1772
8. Anders f. 1776
9. Lars f. 1779 d. 1795
10. Berte f. 1782

Maria døde 3. mars 1784, og det ble foretatt skifteregistrering 29. mars samme år.

Gården ble taksert til 400 rdl, og boets samlede inntekter var 478 rdl. Gjeld og utgifter var på til sammen 141 rdl. Av dette kan nevnes 75 rdl i føderåd til moren Kari Bergersen, som nå var enke. Begravelsesomkostningene var 25 rdl og skifteomkostningene vel 17 rdl.

Vi får også vite at Torkild skyldte Jon Karelen i Trøgstad 24 rdl. For denne summen tok Jon med seg til Trøgstad den rødskimlede hesten og den sorte kua Eva, den avdødes gangklær, skinnfellen med blått overtrekk, ei fønnkurv, 13 tretallerkener, 6 tinttallerkener, fire små gjeddegarn, fem værskin, et mjølkespann og en mjølkekolle, ei øltønne og en gammel båt, som var verdt 2 ort.

Når gjeld og utgifter var trukket ifra, ble det 337 rdl igjen til arvingene. Av dette skulle Torkild har verdier i form av jordegods, husdyr, husgeråd og redskaper for 158 rdl. Sønnene Anders og Lars fikk 55 rdl og Margrete og Berte det halve av det brødrene fikk. Torkild Rasmussen døde fire år etter sin ektefelle, og skifteregistreringen ble foretatt 31. oktober 1788.

Verdien på havren i staden ble vurdert til 38 rdl, høyet i stallåven til 2 rdl, høyet under stallen i den østre laden til 3 ort. I den søndre hestelade var det litt bygg til en verdi av 2 rdl 2 ort, og høyet under ble verdsatt til hele 12 rdl. Det var også høy i skyka verdt 4 rdl, litt bygghalm til 12 skilling, en del rug til 12 skilling, noe «fæ Hø» til 2 ort og noe halm i skyka til 1 ort.

Boets inntekt var 524 rdl. Av utgiftene kan nevnes at drengen Morten Brynildsen hadde vel 6 rdl til gode og sønnen Halvor vel 37 rdl. Torkild hadde blant annet lånt 12 rdl for å kjøpe havre, vel 2 rdl for å betale skatt og tiende, 1 rdl for å betale gjeld til sin svoger Brynild og 3 ort og 22 skilling til fransk brennevin.

Halvor betalte begravelsesomkostningene etter sin far

| | |
|--|-------------------|
| Likpreken | 4 rdl |
| En kløv over fjellet til begravelsen | 1 ort 8 skilling |
| Kjøpt et sort silkebånd av Morten Brynildsen | 12 skilling |
| En hvit løve til graven | 12 skilling |
| En pot brennevin for de nærværende ved dødsfaldet..... | 1 ort 8 skilling |
| Betalt til Tor Tårnby for en tobakksrull | 8 skilling |
| Betalt for humle til begravelsen og auksjon | 20 skilling |
| Betalt til Ole Sætre | 1 ort 12 skilling |
| Betalt til Halvor Trandem..... | 20 skilling |
| Betalt til Anders Knutsen for en reise til Fredrikshald..... | 2 rdl |
| For skrivning, tingreise og videre..... | 1 rdl |
| Kjøpt svensk brennevin til auksjonen..... | 3 rdl 12 skilling |
| Kjøpt tre pottes fransk brennevin..... | 1 rdl |

Når boet endelig var gjort opp, fikk guttene Halvor, Anders og Lars 66 rdl hver, mens Siri, Margrete og Berte fikk 33 rdl. Eldste sønn Halvor kjøpte opp arvepartene i gården.

I 1805 fikk Halvor, sammen med Sven Haukenes og Torer Ramberg, kongelig bevilling til å bygge et bygdesagbruk. Samme år overdro de sine rettigheter til prokurator Hoff. Mer om dette under Haukenes.

I 1812 solgte Halvor skogstrekningen Vortungsneset, lengst vest mot Akershusdelet, til grosserer Carsten Tank i Fredrikshald for 1100 rdl. Parten ble skyldsatt til 1 2/5 lisp tunge. Halvor beholdt seg rett til fri havnegang .

Halvor Torkildsen f. 1758 d. 1823

Gift i 1792 med enke Maria Torkildsdatter Tørnby

Barn:

1. Marte f. 1793

2. Torkild f. 1797 d. 1813

3. Kari f. 1803

Marias barn fra 1. ekteskap:

Ole Andersen 14 år

Anne Andersdatter 12 år, gift med Svend Nilsen, Torkildsbråtan/Tørnby

Andre som bodde her i 1801:

Svensk skredder Ingevoold Torkildsen 41 år

Tore Nilsdatter, enke og innerst 53 år

Tjenstejente Margrete Brøntesdatter 26 år

Tjenestegutt Tor Torkildsen 26 år

Halvor døde i 1823, og ved skiftet året etter ble enka Maria Torkildsdatter tillagt eiendommen med utlegg til dattersønnen Halvor Eriksen på 158 spdl, datterdatter Karen Sofie Eriksdatter 79 spdl og datterdatter Juliane Marie Eriksdatter 79 spdl.

I 1829 solgte Maria plassen Torkildsbråtan til svigersønnen Svend Nilsen for 100 spdl. Plassen ble skyldsatt til 12 skilling. Svend skulle også ha rett til havnegang i Tørnbys utmark og hogst av lauskog, gjerdefang og tømmer til husbehov.

Men allerede året etter kjøpte Svend hele Tørnby av sin svigermor for 480 spdl, og Svend solgte nå Torkildsbråtan.

Svend Nilsen f. 1802 d. 1891 (født på Vispa u/Krog)

Foreldre Nils Svendsen og Johanne Halvorsdatter

Gift 1. gang i 1823 med Anne Andersdatter f. 1788

Barn: Ingen.

Gift 2. gang i 1848 med Randi Andersdatter f. 1829

Barn:

1. Andreas f. 1848, Torkildsbråtan

2. Johanne Marie f. 1857, gift med Jørgen Jørgensen, overtok Tørnby

I 1832 ble vestre delen av Tørnby fradelte (Vest-Tørnby bnr. 5) og overtatt av Johan Andersen, som var gift med odelsberettigede Karen Sofie Eriksdatter. Det fradelte bruket utgjorde omtrent tredjeparten av den samlede skylda på Tørnby. Kjøpesummen var 280 spd.

ØSTRE TØRNBY

bnr. 3

Matrikelskyld

1832: 2 ½ lisp tg

1838: 3 ort 22 skilling

1886: 2,38 mark

Denne østre delen av Tørnby har vært eget bruk siden 1832, da Vestre Tørnby ble fradelte.

Bruket hadde rettigheter i Kopperudfossen. Rettighetene ble solgt i 1860.

Skogparten Vestskog bnr. 8 ble fradelte Lysheia bnr. 2 i 1890 og lagt til Østre Tørnby. Sønnen Torkel kjøpte en del av denne skogparten av sin mor i 1943 for 10 500 kr. Parten beholdt navnet Vestskog og bnr. 8 og var 25 øre av samlet skyld 83 øre.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Griser |
|-----------|--------|--------|--------|-------|--------|
| 1835..... | 1 | 5 | | 10 | 1 |
| 1845..... | 1 | 5 | | 10 | 1 |
| 1865..... | 2 | 6 | | 4 | |
| 1875..... | 2 | 5 kuer | 2 | 5 | 2 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Blandkorn | Havre | Erter | Poteter |
|------|-------|-----|------|-----------|-------|-------|---------|
| 1835 | | ⅛ | | | 5 | | 3 |
| 1845 | | ¼ | ¼ | ⅜ | 5 | ½ | 6 |
| 1865 | | ⅜ | ⅜ | | 5 | | 4 |
| 1875 | ⅜ | ¼ | 2 | | 5 | | 6 |

1875: 10 skålpund grasfrø

1865: 15 (?) mål åker og dyrket eng og 14 mål naturlig eng (mål = 1080 m²). Mest sandjord. Kan årlig selge skog for 40 spd. Gården er alminnelig bra drevet.

I 1942 er arealet oppgitt til 50 dekar innmark og 600 dekar produktiv skog. (Norske gårdsbruk)

1976: 64 dekar jordbruksareal, hvorav 62 dekar fulldyrket. 695 dekar skog og 17 dekar annet areal.

Jorda leies bort og brukes i dag av Jan Holth på Østre Bøen til kornproduksjon.

Hovedbygningen på Østre Tørnby er over 200 år gammel og er påbygd og restaurert flere ganger. Sidebygning ble oppført i 1911 og er siden restaurert. Uthusa er tatt ned og erstattet med mindre hus og garasje.

Eiere

Fra 1832 satt Svend Nilsen igjen med bare vel tredjeparten av Tørnby ut fra matrikkelskylda på Tørnby.

Men virksomheten i Kopperudfossen ble stadig viktigere for brukeren på Østre Tørnby. I 1835 ble han eier av en fjerdepart av kvernhuset og saga, som prokurator Hoff hadde eid siden 1805. Johan Andersen på Vestre Tørnby ble samtidig eier av en fjerdepart.

I 1856 kjøpte Svend et skogstykke og plassen Sandsbråtan av Johan Andersen på Vestre Tørnby. Vannretten i Kopperudelva fulgte med. Svend betalte hele 1650 spd for parten og rettighetene, skyld 1 ort 22 skilling. Svend eide også Kopperudsetra.

I 1860 selger så Svend Nilsen to markstykker ved Kopperudbekken med vannrett, og det ble bygd ny mølle her før 1860. Den gamle ble revet. Mer om møllebruket under Haukenes.

I 1877 solgte Svend gården til svigersønnen Jørgen Jørgensen Tørnby for 9600 kr. Foruten gården innbefattet salget østre Fremskogen og vestre Vortungneset.

I 1878 ble Haukebråtan bnr. 4, som besto av den vestre delen av Fremskogen og det østre stykket av Vortungneset, fradelt og solgt til Andreas Svendsen, skyld 18 skilling. Jørgen Jørgensen beholdt altså østre stykke av Fremskogen og vestre stykke av Vortungneset. Sammen med gårdens innmark var Østre Tørnbys skyld nå på 2 ort 18 skilling

Jørgen Jørgensen f. 1854 d. 1942

Foreldre Jørgen Rasmussen Tukken og Kristine Hansdatter

Gift med Johanne Marie Svendsdatter f. 1857

Barn:

1. Johan Sophus f. 1877 d. 1968, overtok Østre Tørnby
2. Ragna Kristine f. 1880 d. 1905 (se 69/5)
3. Klemet f. 1883 d. 1975 (se 75/5)
4. Svend f. 1886 d. 1984, ugift
5. Torkel f. 1889 d. 1981, overtok skogparten Vestskog bnr. 8
6. Harald f. 1892, til Gåseby i Rødenes
7. Josefine f. 1895 d. 1904
8. Otto f. 1898, gift med Marie Halvorsdatter Bunes f. 1890. Bodde på Haga i Nes
9. Jenny f. 1901 d. 1989 (se 66/16)

Sønnen Johan Sophus Jørgensen Tørnby overtok gården i 1917.

Johan Sophus Jørgensen Tørnby f. 1877 d. 1968

Gift med Kirstine Johansdatter Sandem f. 1880 d. 1956 (se 67/3)

Barn:

1. Anna f. 1903 d. 1991 (se 67/54)
2. Jørgen f. 1905 d. 1996 (se 67/3)
3. Andreas f. 1907 d. 1995
4. Rakel f. 1910 d. 1997, gift med Ole Holmedal. Drev Setta Handel i Setskog. Flyttet senere til Sandefjord
5. Aase f. 1917 (se 75/13)

Sønnen Andreas Johansen Tørnby overtok Østre Tørnby i 1946 for 54 000 kr.

Andreas Johansen Tørnby f. 1907 d. 1995
Gift 1934 med Anne Marie Moen f. 1911 d. 1992

Barn:

1. Jan f. 1937 d. 1987
2. Jens f. 1940, gift med Kari Sandnes fra Tjølling. Skilt. Bor i Sandefjord.
3. Bjørn f. 1947 (se 69/44)

Jan Tørnby overtok etter faren i 1974 for 165 000 kr.

Jan Tørnby f. 1937 d. 1987
Gift med Marit Pauline Kind f. 1943 (se 69/32)

Barn:

1. Andreas f. 1971 d. 2003
2. Jørn Olaf f. 1972

Jørn Olaf Tørnby overtok gården i 1996.

Jørn Olaf Tørnby f. 1972

Gift med Kristin Gløtta f. 1971 (se 68/14)

Barn:

1. Pauline f. 1999
2. Carina f. 2002

Den østre bygningen er leid bort til Sigbjørn Gløtta.

Sigbjørn Gløtta f. 1964 (se 68/14)

Gift med Kerstin Gustavsson f. 1963

Barn:

1. Hanne Julia f. 1992
2. Maja Magdalena f. 1944



Tørnby i 2006 fotografert nordover. (Foto: Rolf Aabel).

VESTRE TØRNBY

bnr. 5

Matrikkelskyld

1832: 4 lisp 6 bismesmerker tunge

1838: 1 daler 3 ort 8 skilling

1856: Frasolgt 1 ort 22 skilling

1886: 1,65 mark

djedeler av den samlede matrikkelskylda på Tørnby. Sør-Steinby ble brukt sammen med Vestre Tørnby fra 1843 til 1872.

Trangklevstykket (71/3, skyld 18 skilling) ble fradelt Sør-Steinby i 1882 og lagt til Vestre Tørnby.

Dette vestre bruket på Tørnby ble fradelt hovedbølet i 1832 og utgjorde knapt to tre-

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Griser |
|------------|--------|--------|--------|-------|--------|
| 1835 | 1 | 5 | | 10 | |
| 1845 | 3 | 13 | | 22 | 2 |
| 1865 | 2 | 9 | | 7 | |
| 1875 | 3 | 8 | | 8 | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|-------|-----|------|-------|-------|---------|
| 1835 | 1/8 | | 1/4 | 5 | | 3 |
| 1845 | | 1/8 | 1 | 11 | 1/4 | 14 |
| 1865 | 1/2 | 3/4 | 1/2 | 7 | | 6 |
| 1875 | 3/8 | 3/4 | 3/4 | 7 | | 5 |

1875: 10 skålpund grasfrø

I 1942 hadde Vestre Tørnby 40 dekar innmark, 20 mål annen innmark og 400 mål produktiv skog. 1 hest, 3 storfe, 2 ungdyr, 1 gris (Norske gårdsbruk).

I 1962 er arealet oppgitt til 40 dekar dyrket jord og 600 dekar produktiv skog. 2 hester, 2 griser, 40 høns (Norske gårdsbruk)

1976: 36 dekar jordbruksareal, hvorav 28 dekar fulldyrket. 444 dekar skog og 8 dekar annet areal.

Jorda er blitt leid bort siden 1966. I dag (2005) dyrker Jan Holth korn på Vestre Tørnby.

Hovedbygningen er oppført i 1908 og ves-

lebygning 1850. Låve med fjøs og staller ble oppført i 1951. Stabburet er fra 1910. Den gamle låven som er revet, var trolig den eldste i Rømskog, kanskje 300 år ifølge Norske gårdsbruk fra 1942.

Brukere

Vestre Tørnby ble fradelt hovedbølet i 1832, da Svend Nilsen på Tørnby solgte denne delen av gården til Johan Andersen, som var gift med Karen Sofie Eriksdatter. Karen Sofie var odelsberettiget til Tørnby. Erik Eriksen Ilebak var formynder for Sofie før

hun ble gift med Johan Andersen. Kjøpesummen ble fastsatt til 280 spdl. Svend fikk vel 7 spdl som vederlag for husa som sto her.

I 1834 kjøpte Johan Andersen nabogården Steinby av krigskommissær C. Dahl, sammen med Svend Jørgensen, som hadde vært leilending her siden 1831. De betalte til sammen 1200 spdl for Steinby. Påtegning på skjøtet sier at gården ble brukt under ett, og det var Svend Jørgensen som brukte hele Steinby. Svend overtok i 1836 farsgården Nord-Trandem, men han eide en halvpart av Steinby til 1843. Steinby ble delt, og den søndre delen av Steinby (hovedbølet) ble brukt sammen med Tørnby til 1872, da Markus Halvorsen, sønn på Tørnby, flyttet hit.

I 1835 kjøpte Johan en fjerdepart av kvernhuset og vannsaga i Kopperudfossen, som prokurator Hoff hadde eid siden 1805. Johan Andersen på Vestre Tørnby ble samtidig eier av en fjerdepart av saga og kvernhuset.

I 1856 solgte Johan Andersen til Svend Nilsen på det andre Tørnby-bruket skogen som lå til denne halvparten av Tørnby og plassen Sandsbråtan, samt «den til gården hørende vannrett i Kopperudelven».

Johan Andersen f. 1810 på Trandemsætra d. 1887

Foreldre Anders Olsen Trandemsætra og Siri Olsdatter

Gift i 1832 med Karen Sofie Eriksdatter Tørnby

Barn:

1. Anne Marie f. 1832
2. Halvor f. 1834
3. Jens Syvert f. 1837
4. Markus f. 1838
5. Caroline Emilie f. 1840
6. Kristian f. 1842 d. 1845
7. Anne Rebekka f. 1845
8. Maren Charlotte f. 1847
9. Josefine Amalia f. 1849
10. Julie Constanse Sofie f. 1850

11. Johan f. 1852

12. Marianne Olava f. 1855

Johan Andersen flyttet til Solberg i Trøgstad før 1850, og han solgte sin andel av Tørnby til Halvor Jørgensen Trosterud for 8350 spdl. Salget omfattet innmark på Vestre Tørnby med plassen Nord-Saga og nabogården Sør-Steinby. Halvor betalte 3350 spdl kontant, og de resterende 5000 spdl med pantobligasjon. Halvor hadde tatt eiendommen i bruk. Sør-Steinby ble brukt sammen med Vestre Tørnby til 1872, da sønnen Markus Halvorsen overtok Steinby.

Det ble samtidig bemerket at plassen Hakebruytta og skogstykket Suluneset hørte til gården Tørnby, uten å være særskilt skyldsatt. Andreas Halvorsen brukte dette nå, og han svarte en årlig avgift på 24 skilling, som ble delt mellom Tørnbys eiere i forhold til skylda.

Halvor Jørgensen f. 1814 d. 1893

Foreldre Jørgen Stensen Trosterud og Ragnhild Olsdatter

Gift 1. gang i 1836 med Marte Andersdatter Tørnby d. 1838

Gift 2. gang i 1842 med Berte Jørgensdatter Trosterud

Barn:

1. Anne Kristine f. 1836
2. Markus f. 1843, overtok Sør-Steinby
3. Thea f. 1847
4. Anne Rebekka f. 1849, gift med Halvor Rasmussen
5. Johan f. 1852
6. Josefine f. 1855
7. Sofie f. 1858
8. Anne Kristine f. 1861 d. 1867

I 1885 solgte Halvor Jørgensen gården Vestre Tørnby (skyld 2 ort) og skogparten Trangkleivstykket (bnr. 3, skyld 14 skilling) til svigersønn Halvor Rasmussen Gåsviken for til sammen 8345 kr. Halvor Jørgensen

skulle ha et rom i hovedbygningen og blant annet 2 ½ favn ved uten betaling.

Halvor Rasmussen f. 1834 på Sagmoen d. 1902

Foreldre Rasmus Mortensen Sagmoen og Ingeborg Torsdatter

Gift 1868 med Anne Rebekka Halvorsdatter Tørnby f. 1849 d. 1883

Barn:

1. Johan f. 1871 d. 1940, gift med Karen Sofie Holtet f. 1880 d. 1942. Johan var stasjonsmester på Bjørkelangen.

2. Thorvald f. 1874 d. 1963

3. Jørgen f. 1879 d. ca. 1900

4. Anton Julius f. 1883 (se 69/10). Flyttet til Ytre Enebakk hvor han drev butikk.

Sønnen Thorvald overtok Vest-Tørnby i 1900.

Brødrene Anton og Thorvald Tørnby begynte varehandel i bryggerhuset på Vestre Tørnby. De holdt trolig til i bryggerhuset til 1913. Anton hadde da bygd Fredhjem, og det ble åpnet butikk i det nye huset. Dette ble senere kalt Tørnby Landhandel.

Thorvald Halvorsen Tørnby f. 1874 d. 1963

Gift 1. gang i 1900 med Ragna Kristine Jørgensdatter f. 1880 d. 1905 (se 67/3)

Gift 2. gang med Aagot Graverholt fra Setskog f. 1884 d. 1966

Barn:

1. Haakon f. 1901 d. 1997. Drev butikk på Knapstad i Spydeberg sammen med broren Rolf. Senere butikk på Slepanden.

2. Jørgen f. 1902, gift med Ruth Riser fra Hobøl f. 1911. Bodde i Borre, Knapstad og Oslo

3. Rolf f. 1904

4. Georg f. 1922

Sønnen Georg Thorvaldsen Tørnby overtok gården i 1951.

Georg Thorvaldsen Tørnby f. 1922 d. 1995

Gift med Elsa Camilla Clausen, Kragerø f. 1920 d. 1990

Barn:

1. Tormod Harry f. 1948

2. Bjørg f. 1951 (se 40/43)

Sønnen Tormod Harry Tørnby overtok Tørnby i 1980.

Tormod Harry Tørnby f. 1948

Gift med May Oddfrid Gløtta fra Setskog f. 1946

Barn:

1. Linda Merete 1972, gift med Gunstein Arnesen f. 1968

2. Elsa Marie 1977

3. Karoline 1980, gift med Hennk Dedorsson f. 1974, fra Strömmer i Sverige

HAUKEBRÅTAN

bnr. 4

Matrikkelskyld

1878: 18 skilling

1886: 63 øre

Skogparten Haukebråtan ligger ned til sjøen nord for Torkildsbråtan og grenser i vest til Lysdammen. Parten ble fradelt i 1878, da Andreas Svendsen kjøpte den vestre halvpart av den såkalte Fremskog og det østre stykket av Vortungsneset av Jørgen Jørgensen på Østre Tørnby. Andreas bodde på Torkildsbråtan fra 1883.

I 1890 flyttet Andreas til Tistedalen, og han solgte Torkildsbråtan og skogstykket Haukebråtan til Andreas Rikardsen for 6500 kr. Andreas Rikardsen overtok senere Vestre Bøen, og Haukebråtan har siden ligget til Vestre Bøen. I 1909 ble Østre Vortungsneset bnr. 9 fradelt, skyld 21 øre.

Haukebråtan bnr. 4 er på 359 dekar skog, ifølge jordregisteret 1976.

Husmannsplasser TORKILDSBRÅTAN

bnr. 1

Matrikkelskyld

1829: 12 skilling

1838: 12 skilling

1886: Ny 61 øre

Torkildsbråtan ligger lengst sør på Tørnby og grenser i sør til Ramberg. Torkildsbråtan er avmerket som husmannsplass på kartet fra 1795. Plassen ble fradelt i 1829, da svingersønnen på Tørnby fikk skjøte på plassen.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer |
|------------|--------|--------|-------|
| 1835 | | 1 | 4 |
| 1845 | | 2 | 5 |
| 1865 | 1 | 3 | 3 |
| 1875 | 1 | 2 | 2 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter |
|------------|---------------|---------------|---------------|-------|---------------|
| 1835 | | | | 1 | $\frac{3}{4}$ |
| 1845 | | $\frac{1}{8}$ | | 2 | 2 |
| 1865 | $\frac{1}{8}$ | $\frac{1}{8}$ | $\frac{1}{8}$ | 2 | 2 |
| 1875 | $\frac{1}{8}$ | | $\frac{1}{4}$ | 2 | 2 |

1875: 4 skålpund grasfrø

1865: 16 mål åker og dyrket eng og 6 mål naturlig eng på mindre god jord (mål = 1080 m²). Alminnelig bra drevet.

1976: 30 dekar jordbruksareal, hvorav 21 dekar fulldyrket. 47 dekar skog og 7 dekar annet areal.

Fra 1987 ble det i noen år dyrket jordbær og poteter og drevet med avl av fjordhest, og fra 1991 til 1996 «Bondegårdsferie» for barn og unge gjennom 4H i Østfold.

Husmenn

Plassen ble trolig tatt opp midt på 1700-tallet, og det var kanskje en Torkild som ryddet plassen. Jørgen Olsen bodde her i 1750-åra, og er den første våre kilder nevner på plassen.

Jørgen Olsen f. ca. 1721 d. 1759
Gift i 1740 med Marte Halvorsdatter

Barn:

1. Berte f. 1742
2. Ole f. 1745 d. ung
3. Marte f. 1751
4. Halvor f. 1756 d. 1759

Halvor Rasmussen bodde her fra midt på 1760-tallet og til ut i 1780-åra.

Halvor Rasmussen f. 1733 på Haukenes
Foreldre Rasmus Andersen Haukenes og Anne Bergersdatter
Gift i 1765 med Marte Steffensdatter Trosterud

Barn:

1. Rasmus f. 1767
2. Siri
3. Anne f. 1776

Sønnen Rasmus overtok plassen etter foreldrene, og familien bodde her til slutten av



Torkildsbråtan. (Widerøe 1964).

1820-tallet. Rasmus er nevnt som kirkesanger i annekset og skoleholder i folketellingen 1801.

Rasmus Halvorsen f. 1767

Gift 1. gang i 1792 med Ragnhild Nilsdatter

Gift 2. gang i 1796 med Ingrid Andersdatter f. ca. 1763

Gift 3. gang i 1809 med enke Ragnhild Henriksdatter Haukenes

Barn:

1. Marte f. 1793

2. Berte f. 1795

3. Halvor f. 1796

4. Maria f. 1800

5. Torkild f. 1804

6. Sidsel f. 1806

Anne Bergersdatter 8 år var tjenestejente her i 1801.

Selveiere

I 1829 solgte Maria Torkildsdatter på Tørnby plassen til svigersønnen Svend Nilsen for 100 spd. Svend skulle ha havnerett i utmarka på Tørnby, fri hogst av løvskog, gjerdefang og tømmer til husbygging.

Svend overtok Tørnby året etter og solgte nå Torkildsbråtan til Ole Andersen på Eidet for 62 spd.

Ole Andersen Eidet f. 1786 på Ringsby d. 1841

Foreldre Anders Olsen og Maria Torkildsdatter

Gift i 1820 med Ragnhild Andersdatter Nylenna/Tukusetra d. 1855

Barn:

1. Anne f. 1821

2. Halvor f. 1823

3. Andreas f. 1827

3. Torkild f. 1830

5. Mari f. 1834 d. 1839

6. Johan f. 1837

7. Markus f. 1840 d. 1841

Ved skiftet etter Ole Andersen i 1842, ble Torkildsbråtan taksert for 160 spd. Enka satt med hjemmelen til hun døde i 1855. Torkildsbråtan ble da overtatt av sønnen Halvor Olsen.

Halvor Olsen f. 1823

Gift i 1859 med Karen Sofie Jørgensdatter

Barn:

1. Ole f. 1860

2. Anne Marie f. 1862

3. Rebekka f. 1865

4. Johanne f. 1867

Det er også nevnt en annen familie her i 1850-åra, som hadde bodd i Aurskog og på Tukusetra og Bøen før de kom til Torkildsbråtan. I 1869 emigrerte familien til USA, samme år som Halvor Olsen Torkildsbråtan.

Ole Jørgensen f. ca. 1825

Foreldre Jørgen Olsen og Anne Marie Olsdatter

Gift i 1850 med Karen Mortensdatter Bøen f. 1827

Barn:

1. Maren f. 1851

2. Anne Marie f. 1853

3. Julius f. 1855

4. Karel f. 1858

5. Johanne f. 1860

6. Halvor f. 1865

7. Milla Amalia f. 1866

I 1869 solgte Halvor til Svend Nilsen på Østre Tørnby for 450 spd og emigrerte med familien til USA. I 1883 solgte Svend Nilsen til sønnen Andreas Svendsen Ødegården for 2000 kr. Andreas eide også skogparten Haukebråtan.

Andreas Svendsen f. 1848

Foreldre Svend Nilsen Tørnby og Randi Andersdatter

Gift 1. gang i 1869 med Karoline Kristiansdatter Haukenes

Barn:

1. Johan Martinius f. 1870 d. 1871
2. Josefine Mathilde f. 1872
3. Svend f. 1877 d. i Tistedalen

Gift 2. gang med enke Julie fra Ekhaugen i Båstad

I 1890 flyttet Andreas med familien til Tistedalen og senere til Båstad i Trøgstad. Han solgte nå Torkildsbråtan med skogstykket Haukebråtan til Andreas Rikard Andreassen for 6500 kr.

Andreas Rikard Andreassen f. 1869 på Øststua Haukenes

Foreldre Andreas Halvorsen Haukenes og Rebekka Jørgensdatter

Gift i 1890 med Berte Kristiane Elisana Andersdatter Kurøen

Barn:

1. Anders f. 1891
2. Andreas f. 1894
3. Harald f. 1904 d. 1941

I 1893 kjøpte Andreas Vestre Bøen og han solgte Torkildsbråtan, unntatt Haukebråtan, til Andreas Evensen. I folketellingen 1900 er Andreas oppført som gårdbruker og tømmerkjører, og vi finner disse opplysningene om familien.

Andreas Evensen (Bråtåskomakeren) f. 1857

Gift med Anne Andersdatter f. 1860

Barn:

1. Anders f. 1887
2. Emil f. 1889 d. 1905
3. Marie f. 1891

August Bertinus Johansen fra Sundsrudhaugen var mange år i USA. Han kom tilbake til Rømskog og bodde på Sundsrudhaugen 1908-1950. Han kjøpte Sundsrudhau-

gen sammen med sine søsken i 1927. Han kjøpte også Torkildsbråtan, som han solgte videre til sin niese Mina Skau.

Mina Skau f. Sundsrud f. 1888 d. 1980

Gift med Arnt Skau f. 1891 d. 1941

Barn:

1. Asbjørn f. 1920 d. 2004, ugift.
2. Kjell f. 1928 d. 2002, ugift (se 66/4)

I 1954 solgte Mina Skau, som satt i uskiftet bo etter Arnt Skau, til Emil og Anna Ramberg for 14 000 kr.

Emil Ramberg f. 1893 d. 1983

Gift med Anna Marie Alfredsdatter (Alfredsson) fra Ivarshavn i Sverige f. 1900 d. 1957

Ved Emil Rambergs død i 1983, ble eiendommen overtatt av Det Lutherske Indremisjonsselskap, ifølge testamente av 4.3.1957.

I 1986 fikk Asbjørn og Kjell Skau skjøte på Torkildsbråtan for 80 000 kr.

Fra 1987 har Karin og Bjørn Terje Norheim forpaktet Torkildsbråtan av Kjell og Asbjørn Skau. Her har de blant annet drevet med økologisk dyrking av jordbær og poteter, avl av fjordhest, og fra 1991 til 1996 «Bondegårdsferie» for barn og unge. Karin og Bjørn Terje Norheim kjøpte eiendommen i 2005.

Karin Norheim f. 1948 (se 65/2)

Gift med Bjørn Terje Norheim f. 1943, fra Rosendal

Barn:

1. Bjarte Gotskalk f. 1970, gift med Heidi Slora fra Nannestad f. 1969 (se 67/78)
2. Irja Helene f. 1974, gift med Steinar Bergquist f. 1969 (se 67/106)
3. Bjørn Sondre f. 1976. Bodd en tid på Nord-Myrvold. Bor nå i Oslo.

SANDSBRÅTAN

(Sand) bnr. 44

Plassen lå til Vestre Tørnby i 1856, da Johan Andersen solgte en skogpart og plassen Sandsbråtan med vannretten i Kopperud-elva, til Svend Nilsen på Østre Tørnby for 1650 spdl.

I 1865 var det 2 kuer og 4 sauer på plassen, og utsæden var 1/8 t. hvete, 1/4 t. bygg, 1 1/4 t. havre og 2 t. poteter. Den siste husmannsfamilien flyttet fra Sandsbråtan før 1875. Det bodde heller ingen her da folketellingen ble tatt opp i 1900.

Det ble bygd nye hus her i 1934, og plassen ble brukt som kårbolig i flere år. I 1979 ble plassen, som nå ble kalt Sand, fradelt Østre Tørnby og fikk bnr. 44.

Husmenn

Brynild Mortensen bodde her i 1790-åra, og han hadde tidligere bodd på Trandem, Tørnby og Trandemsætra. Brynild døde i 1799, og enka Ingeborg bodde her i 1801 med fire barn. Hun er oppført som «enke etter inderste, nærer sig ved arbeid».

Brynild Mortensen f. 1747 d. 1799

Foreldre Morten Brynildsen og Anne Brynildsdatter

Gift i 1776 med Ingeborg Rasmusdatter Tørnby f. 1755

Barn:

1. Marte f. 1776

2. Halvor f. 1779



Sand ligger 200-300 m fra Eidet. (Widerøe 1953).

3. Rasmus f. 1784
4. Torkild f. 1788
5. Ragnhild f. 1791
6. Kari f. 1794 d. 1794
7. Jørgen f. 1796

Lars Ingebretsen bodde her omkring 1800 og står oppført som husmann med jord i 1801. Han hadde tidligere bodd på Sundsrud, Haukenes og Tårnby.

Lars Ingebretsen f. 1761
Foreldre Ingebret Mikkelsen og Jøran Larsdatter
Gift i 1796 med Marte Bergersdatter Tårnby
Barn:
1. Jøran f. ca. 1796
2. Kari f. ca. 1798

Knut Brynildsen er nevnt her med familie i 1820-åra. Han hadde tidligere bodd på Sandem og Haukenes, og han flyttet senere tilbake til Nybru.

Knut Brynildsen f. 1768 på Nybru under Flaten d. 1854
Foreldre Brynild Mikkelsen Nybru og Marte Mortensdatter
Gift i 1791 med Kari Torkildsdatter Nordby
Barn:
1. Brynild f. 1792
2. Tor f. 1795
3. Torkild f. 1797
4. Tor f. 1803
5. Jørgen f. 1806 d. 1816,
6. Brynild f. 1810 d. 1813

Rasmus Jørgensen er nevnt her med familie i 1850-60-åra. De hadde tidligere bodd på Flaten, Moen og Saga, og de flyttet senere til Høland og trolig til USA. Rasmus er oppført som husmann med jord i folketellingen 1865.

Rasmus Jørgensen f. 1817
Foreldre Jørgen Halvorsen og Berte Sofie Svendsdatter
Gift i 1849 med Berte Maria Rasmusdatter Saga
Barn:
1. Sofie f. 1850
2. Ingeborg f. 1855
3. Johanne f. 1860
4. Real f. 1863

Dette var trolig den siste husmannsfamilien på Sandsbråtan.

Anne og Andreas Tørnby bygde hus her i 1934. De gamle husa ble revet. Sand ble brukt som kårbolig fra 1946 til 1968. Johan Tørnby og kona Kirstine bodde her, og dattera Anna bodde her sammen med foreldrene.

I 1979 ble plassen fradelt Østre Tørnby og er siden kalt Sand (bnr. 44). Jan Tørnby solgte til Bjørn Tørnby for 55 600 kr

Bjørn Tørnby f. 1947
Gift med Rita Udnesseter f. 1959
Barn:
1. Karianne 1981, gift med Henning Lotterud fra Aurskog
2. Johan f. 1984

LONKØYA

(Vesle Bjørnøya)

Det var boplass på Lonkøya i siste halvdel av 1800-tallet. Bjørnøya ligger nord for Lonkøya, og Lonkøya blir også kalt Vesle Bjørnøya. Den første vi møter her var svensken Anders Eriksson, som var møller på Koppe-
rudmølla. Han hadde tidligere bodd på Kurøen, Nes, Haukenes, Fallet og Koppe-
rudsætra. Familien bodde på Lonkøya fra
tidlig på 1860-tallet. I 1872 emigrerte de til
USA.

Det var ingen husdyr på plassen i 1865, og
det ble bare satt 1 tønne poteter.

Anders Eriksson (kalt Pipegutten) f. ca.
1820 i Køla i Sverige

Gift i 1845 med Ragnhild Kristiansdatter
Fallet (kalt Pipe-Ragnhild)

Barn:

1. Kristian f. 1846 (arbeidet sammen med
faren i 1865)

2. Marte f. 1850

Den siste vi vet bodde her var Ole Olsen
Selin og kona Ingeborg Gudmundsdatter.
De var her fra tidlig på 1870-tallet til Ole
døde i 1884. Ole er i folketellingen i 1875
oppført som husmann og askemaker. Han
hadde pensjon som avskjediget «soldat af
Sverige». I 1875 var det fire sauer på plassen,
og utsæden var $\frac{1}{16}$ t. hvete, $\frac{1}{16}$ t. bygg og $\frac{1}{4}$ t.
poteter.

Ole Olsen Selinn f. 1805 i Østervallskog d.
1884

Gift 1. gang med ?

Gift 2. gang i 1872 med Ingeborg Gud-
mundsdatter Østtukun f. 1821

Barn:

Ukjent

EIDET

Plassen er ikke avmerket på kartet fra 1795.
Vi vet ikke sikkert hvor plassen lå, men den
må ha ligget på det smale eidet. Plassen er
ikke nevnt i folketellingene 1865, 1875 og
1900. Sagbruket på Eidet ble kanskje bygd
her.

Husmenn/brukere

Jørgen Torkildsen bodde her med familien
fra ca. 1805 til han døde i 1812. Jørgen
hadde tidligere bodd på Nordby, Steinby,
Trosterud og Struten.

Jørgen Torkildsen f. 1777 d. 1812
Foreldre Torkild Jonsen Nordby og Jøran
Torsdatter

Gift i 1803 med Marte Ingebretsdatter
Kirkerud

Barn:

1. Tor f. 1804 d. 1804

2. Kari f. 1805 d. 1812,

3. Ingebret f. 1807 d. 1808

4. Marte f. 1810 d. 1813

Ole Andersen var husmann på Eidet før
han kjøpte Torkildsbråtan i 1830 for 62 spd.

Ole Andersen f. 1786 på Ringsby d. 1841
Foreldre Anders Olsen og Maria Torkilds-
datter

Gift i 1820 med Ragnhild Andersdatter
Nylenna

Barn: se Torkildsbråtan

Ole Andersen ble etterfulgt av Nils Svendsen, som trolig var her midt på 1830-tallet. Nils hadde tidligere bodd på Tukun, Tørnby, og han kom senere til Kopperudsætra og Tørnby.

Nils Svendsen f. 1776 d. 1842

Foreldre Svend Jensen og Rønnaug Amundsdatter

Gift i 1801 med Johanne Halvorsdatter Huset f. 1777

Barn:

Svend f. 1802

Svend Ingebretsen, f. ca.1796 d. 1843, er nevnt på Eidet i 1843. Hans foreldre var Ingebret og Randi Svendsdatter. Vi vet ikke om Svend hadde familie på Eidet. Svend hadde tidligere bodd på Tørnby, Kopperud og Kopperudsætra. Dette er trolig de siste som bodde på Eidet.

MELLOM-SAGA

(med skogparten Lysheia)

Det bodde trolig folk på Mellom-Saga fra slutten av 1700-tallet og til 1950-åra. Det bodde ingen her da folketellingene ble tatt opp i 1865 og 1875.

I 1878 er Mellom-Saga nevnt ved fradelingen av skogparten Lysheia, som Svend Nilsen nå solgte til svigersønnen Jørgen Jørgensen Tørnby.

Mellom-Saga ble fradelt i 1997 (bnr. 50).

Husmenn/beboere

Torkild Halvorsen var trolig husmann med jord på Mellom-Saga i 1801. Torkild hadde bodd på Flaten 1786, Tørnby 1796, Os 1796 og Tørnby-Eidet, og han kom senere til en plass under Tukun og Tårnby.

Torkild Halvorsen f. 1761 d. 1816

Foreldre Halvor Pedersen Flaten og Jøran Torkildsdatter

Gift i 1796 med Berte Gulbrandsdatter Os

Barn:

1. Jøran f. 1796

2. Kari f. 1798

3. Halvor f. 1802 d. 1812

4. Jøran f. 1804 d. 1812

5. Jørgen f. 1807 d. 1812

6. Kristine f. 1810 d. 1812

7. Halvor f. 1812

8. Kristine f. 1816

Henrik Andersen bodde her med familie i 1880-åra. Han hadde tidligere bodd på Myrås under Jovall.

Henrik Andersen f. 1816.

Foreldre Anders Henriksen Jovall og Johanne Kristoffersdatter Skrikerud

Gift 1. gang med Maren Myrås under Jovall

Gift 2. gang i 1841 med Maria Hansdatter f. 1822

Barn:

1. Anne Kristine f. 1842

2. Karen Sophie f. 1845

3. Andreas f. 1849

4. Karoline f. 1853

5. Johan f. 1856

6. Johanne Rebekka f. 1859

7. Hans Petter f. 1862

8. Ole f. 1865

Halvor Kaspersen bodde her med familien i 1890-åra og til ca. 1908. I 1901 er Halvor oppført som husmann med jord, dagar-

beider og tømmerhugger. Familien kom senere til Enga, Haugerud og Libak.

Halvor Kaspersen f. 1862 på Delingsby d. 1952

Far Kasper Kaspersen Delingsby

Gift i 1889 med Helene Olsdatter f. 1866 d. 1947

Barn:

1. Martha Marie f. 1889 d. 1959
2. Kasper f. 1892 d. 1959
3. Ole f. 1894 d. 1983
4. Anna Margrethe f. 1897 d. 1921
5. Johan f. 1900 d. 1938
6. Eli f. 1904
7. Håkon f. 1906

Gustav Olsson Forsberg bodde her med familien fra 1908 til 1950.

Gustav Olsson Forsberg f. 1866 i Skillingmark d. 1950

Gift med Anne Dorthea Andreassen Sauge f. 1864 i Aurskog

Barn:

1. Kristian Adolf f. 1895 d. 1979 (se 67/84)
2. Anna f. 1897 d. 1997, ugift. Bodde i Oslo
3. Olga f. 1899 d. 1995, gift med Georg Gra-verholt f. 1895 d. 1970 (se 69/19)
4. Olaf f. 1905 d. 1980, ugift. Bodde på Mellom-Saga

Mellom-Saga ble fradelt i 1997 og solgt til Robert Lauritzen.

Robert Lauritzen fra Eidsvoll f. 1960 (se 68/7)

Gift med Åse Pernille Bjørtomt fra Hurdal f. 1959

Barn:

1. Turid Therese f. 1982
2. Else Yvonne f. 1984
3. Bjørn Robert f. 1990



Sør- og Mellom-Saga i 1953. (Widerøe).

NORD-SAGA

(Sagmoen) bnr. 6

Nord-Saga er nevnt i 1856 da Johan Andersen solgte Vestre Tørnby med innmark og tilliggende plass «nordre Saugen», samt to andeler av gården Steinby.

Nord-Saga ble fradelt Vestre Tørnby i 1869. Halvor Jørgensen Tørnby solgte da plassen Nord-Saga og et lite skogstykke til Erik Andersen og Søren Hansen Kopperudsæter.

Skogstykket var inngjerdet og grenset for største del mot øst til Svend Nilsen Tørnbys skog, mot sør til plassen Sør-Saga og mot vest til Kopperudelva. Med i kjøpet var også et lite skogstykke på nordsiden av plassens innmark. Dette var fradelt selgerens andel i gården Steinby. Dette grenset til Bjørndalsbekken «inntil den såkalte Karisdalsbekk».

Av gården Tørnbys skyld ble 7 skilling tilagt plassens innmark, og av Steinby ble 2 skilling tildelt plassens skogstykke. Plassen Nord-Saga fikk altså til sammen skyld 9 skilling (delefor 17. september 1869).

I 1875 var det 2 kuer, 1 ungdyr og 3 sauer på Nord-Saga, og husmann Anders Eriksson sådde ¼ t. hvete, 3/16 t. rug, 1 ½ t. havre og 30 skålpund grasfrø og satte 2 ½ t. poteter

I 1956 solgte Anders Moen Nord-Saga til Andreas Solbrekke for 12 500 kr. Ole Kristian Solbrekke overtok denne parten i 1978 for 25 000 kr.

Beboere på Nord-Saga

Det har bodd folk på Nord-Saga (Sagmoen) fra tidlig på 1800-tallet og til ut på 1900-tallet.

I 1865 blir Rasmus Mortensen kalt husmann med jord, men husdyr og utsæd er ikke nevnt.

Ole Jørgensen bodde her i 1820-åra. Han hadde tidligere bodd på Sandem, Tårnby, Tørnbybråtan, Steinby, Nes, Kurøen og

Bøen før han kom til Sagmoen, og han flyttet senere til Nordli, Kopperud og igjen til Nordli.

Ole Jørgensen Sagmoen f. 1782 d. 1867

Foreldre Jørgen Mortensen og Ragnhild Olsdatter

Gift 1. gang i 1822 med Jøran Larsdatter Kirkerud f. 1800 d. 1825

Gift 2. gang 1825 med Anne Ingebretsdatter f. 1796 d. 1836

Barn:

1. Ingeborg f. 1822 d. 1824.

2. Ingeborg f. 1826

3. Ingebret f. 1829

4. Jøran f. 1832

5. Rebekka f. 1835

Erik Larsson f. 1824 i Skillingmark er nevnt her i 1824. Han var gift med Margrete Olsdatter Sagmoen under Tørnby, og de fikk i 1824 dattera Jøran.

Rasmus Mortensen er nevnt på Nord-Saga/Sagmoen fra 1822 til 1865. Vi vet ikke sikkert om han bodde her alle disse åra. Familien flyttet senere til Gåsviken.

Rasmus Mortensen f. 1802 på Nybru

Foreldre Morten Brynildsen og Berte Ingebretsdatter

Gift 1828 med Ingeborg Torsdatter Sagmoen

Barn:

1. Berte Maria f. 1828

2. Johanne f. 1831

3. Halvor f. 1834, til Vestre Tørnby

4. Torkel f. ca. 1837, gift i 1868 med jordmor Ingeborg Kristine Svendsdatter Trandem

5. Rebekka f. 1841

6. Olea f. 1843, gift med Peter Fagersand

7. Markus f. 1846 d. 1852



Nord-Saga i 1953. (Widerøe).

Lars Hansen, kalt «Skure-Lars» er nevnt på Sagmoen i 1835. Han hadde tidligere bodd på Kopperud og flyttet senere til Skurås.

Lars Hansen f. 1805 på Fjäll i Järnskog d. 1885

Far Hans Håkensen

Gift 1. gang i 1829 med Kari Eriksdatter Trandemplass f. 1792

Gift 2. gang i 1855 med Kristine Jørgensdatter f. 1811

Barn:

1. Berte Maria f. 1833

2. Kristine f. 1835

Anders Jørgensen f. 1814, er nevnt på Nord-Saga i 1841. Han kom senere til Morteuropa og flyttet til Aker i 1844.

Rasmus Mortensen kom til Nord-Saga før 1865, bodde her med familie da folketel-

lingen ble tatt opp i 1865. Rasmus kalles husmann med jord, men hverken husdyr eller utsæd er nevnt i tellingen. Sønnen Halvor hjelper faren «med forskjellig slags arbeid», står det i folketellingen.

Rasmus Mortensen f. ca. 1800

Gift med Ingeborg Torsdatter f. ca. 1805

Barn:

1. Halvor f. ca. 1833

2. Olea f. ca. 1842

Erik Andersen er nevnt her fra 1869 til 1874. Han bodde tidligere på Bottner i Sverige, Haukenes og Kopperudsetra, og i 1875 bodde han på Siljuås i Sverige.

Erik Andersen f. 1830

Far Anders Olsen Bottner

Gift i 1859 med Kristine Halvorsdatter Enger

Barn:

1. Ole f. 1860
2. Anne f. 1863
3. Maria f. 1866
4. Hanna f. 1869
5. Rebekka f. 1872

Anders Eriksson fra Östervallskog bodde på Sagmoen fra 1870-åra til han døde i 1914. Han hadde tidligere bodd på Kurøen, Næs, Larshytta og Stormyra 1868-73. I 1901 er han oppført som husmann med jord, tømmerhogger og dagarbeider. Han er trolig den siste som bodde på plassen.

Anders Eriksson f. 1837 i Östervallskog d. 1914

Foreldre Erik Andersson Näsakeren, Östervallskog

Gift 1867 med Mina Torkelsdatter f. 1840 på Storøya d. 1923

Barn:

1. Emil f. 1868
2. Rebekka f. 1872 (Trolig gift med Theodor Hansen Akselsen, se Kopperudsetra. De flyttet til Vålerenga i Oslo

Mor til Mina, Rebekka Olsdatter f. 1812 d. 1912, enke etter sundmann Torkel Mortensen, bodde også her i 1901 (se Fergemannsstua under Flaten).

Harald Bergquist (d. 1992) skrev ned navnene på dem han kunne huske hadde bodd på Nord-Saga. Levi Myrvold og andre har gått igjennom navn og årstall. Enkelte opplysninger er usikre.

Selma og Torkel Haugbak

Gunda og Kristian Haga

Rebekka og Torkel Tørnby..... 1919 – 1925

Signe og Hans Nilssen 1925 – 1930

Anna og Thorleif Hauglund.... – 1937

Maren og Jul Malnes – 1942

Randi og Anders Moen..... 1942 – 1946

Olga og Georg Graverholt..... – 1956

Johanne og Andreas

Solbrekke 1956 – 1978

Ole Solbrekke kjøpte Nord-Saga 1978.

Skogstykket Suluneset med Hakebruhytta

Suluneset ligger vest i skogen på delet til Akershus, med plassen Hakebruhytta på eidet ut i Vortungen. Det bodde folk i hytta i begynnelsen av 1800-tallet. Skogstykket ble fradelte Tørnby i 1792, og ble i 1846 slått sammen med Vortungsneset. Suluneset var ikke særskilt skyldsatt.

Eiere

Halvor Torkildsen på Tørnby solgte skogstykket Suluneset i 1792 til Jørgen Olsen Måseby i Høland for 160 rdl. I 1797 solgte Jørgen til Lars Halvorsen Buer for 80 rdl. Jørgen bodde nå på Haukenesenga. Lars Halvorsen solgte to år senere til Kristian Mortensen for 134 rdl. (Se Haukenes s. 230).

I 1812 selger så Kristian Mortensen «en under denne gård liggende plass Hakebruhytten, tillige med et skogstykke Suluneset kaldet», til Nils Ingebretsen for til sammen 500 rdl. I 1846 solgte Nils Ingebretsen skogparten med plassen Hakebruhytta til Halvor Pedersen Tørnby for 100 spd. Halvor Pedersen eide også Vortungsneset, og Suluneset med Hakebruhytta har siden ligget til skogeiendommen Vortungsneset gnr. 70.

Beboere på Hakebruhytta

Hans Olsen bodde her i 1821 og til han døde i 1832.

Hans Olsen f. ca. 1764 d. 1832

Gift med Berte Paulsdatter d. ca. 1820

Barn:

1. Ole f. ca. 1790
2. Kristian f. 1792
3. Ingebret f. 1795

Kristian Hansen er også nevnt her i 1821.

Kristian Hansen Stemningen f. ca. 1792
Foreldre Hans Olsen og Berte Olsdatter

Barn:

Ole f. 1819

Kopperud sag- og møllebruk

Mølla (69/7) se under Haukenes.

Fradelt gnr. 69

Bnr. 2 Lyshea

Lyshea ble fradelt bnr. 3 i 1878, da Johan Andersen Vestre Tørnby solgte denne skogparten til Svend Nielsen på Østre Tørnby.

Ifølge hjemmelsattest datert 14.3.1962 fikk Marthe og Kristian Myrvold hjemmelen til denne eiendommen. I 1974 skjøter Kristian Myrvold eiendommen til datter Ragna Lea og Ole H. Moen for 60 000 kr. Kristian Myrvold tok over eiendommen i 2004.

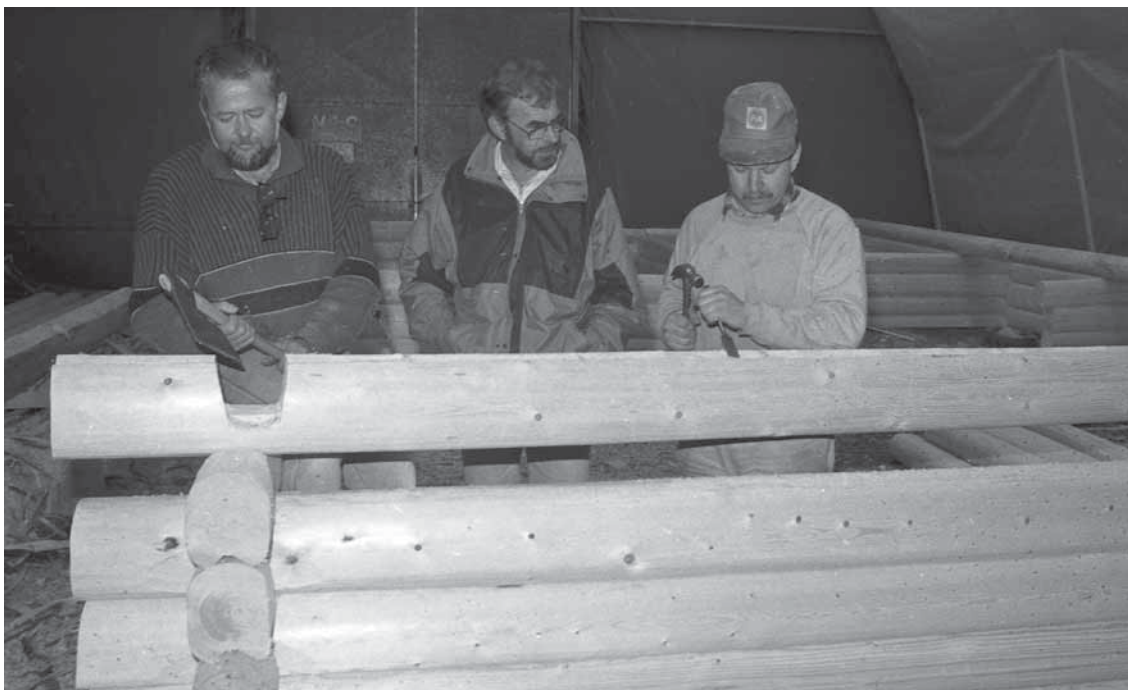
Bnr. 8 Vestskog

Vestskog ble fradelt «Lysheia med Sagen søndre» bnr. 2 i 1890 og lagt til Østre Tørnby, skyld 83 øre.

Sønnen Torkel kjøpte en del av denne



Kopperud mølle, den store bygningen nærmest i bildet. Kopperudsaga lå lenger opp i elva. (Widerøe 1953).



Johan Laft AS håndlaftet hytter og hus. Fra venstre: Kjell Roger Nilsen, Johs Ramberg og Roar Høysveen. (Foto: Indre Akershus Blad).

parten av sin mor Johanne Tyrenby i 1943 for 10 500 kr. Parten beholdt samme navn og bnr. 8 og var 25 øre av samlet skyld 83 øre). Resten av Vestskog ligger fortsatt til Østre Tørnby.

I 1982 solgte Torkel Tørnby til sønnen Tore Kjell Tørnby for 8000 kr. Han solgte i 1986 til sønnen Torkel Edlar Tørnby for 90 000 kr (se 74/57).

Bnr. 9 Østre Vortungneset

Parten ble fradelt bnr. 4 i 1909 og lagt til Kopperud under Haukenes.

Bnr. 10 Fredhjem (Tørnby landhandleri)

Tomta ble fradelt bnr. 5 i 1913. Anton Tørnby f. 1883 og kona Kirsti fra Trysil kjøpte tomta og bygde butikken hvor den ligger i dag. Butikken ble åpnet i 1913, og de drev den fram til 1925 (se også under Vestre Tørnby 69/5). Anton og Kirsti drev senere butikk i Ytre Enebakk.

Marie og Johan A. Moen kjøpte butikken i 1925, og de drev den til Johan døde i 1935.

Johan A. Moen f. 1879 d. 1935 (se 73/8)

Gift 1. gang med Johanne Flaten f. 1882 d. 1915

Gift 2. gang med Marie Myrvold f. 1889 d. 1964 (se 74/8)

Barn:

1. Anders f. 1910 d. 2004 (se 75/14)

2. Anne Marie f. 1911 d. 1992 (se 69/3)

3. Laila f. 1914 d. 2004 (se 75/5)

4 Harald f. 1913 d. 1976 (se 75/13)

5. Liv f. 1924 d. 1996 (se 69/12)

6. Astrid f. 1928 (se 69/12)

Året etter mannens død i 1935, delte Marie fra en part av Fredhjem (bnr. 12 Stenberg). Hun bosatte seg her med sine to døtre. Stesønnene Anders og Harald bodde også her en tid.

I 1936 solgte Marie Moen butikken til Torkel og Rebekka Tørnby for 30 000 kr.

Torkel Tørnby f. 1889 d. 1981 (se 71/22)
Gift med Rebekka Haugbak f. 1895 d. 1978 (se 74/17)

Barn:

1. Randi f. 1920 (se 75/14)
2. Jørgen f. 1922 (se 69/22)
3. Kirsten f. 1932 (se 74/17)
4. Tore Kjell f. 1933 d. 1988 (se 74/11)

Torkel Tørnby solgte i 1959 butikken til Torbjørn Havnås og Thoralf Tukkensæter for 70 000 kr.

I 1978 solgte Thoralf Tukkensæter sin halvpart av butikken og gnr. 69/24 til Torbjørn Havnås for 45 000 kr. Torbjørn Havnås døde i 1990, og hans kone Ågot Havnås drev siden butikken sammen med sønnen Dag. Fra 2003 er butikklokalene leid bort til Aina og Ola Bakker.

Torbjørn Havnås f. 1933 i Setskog d. 1990
Gift med Ågot Haugo f. 1935 i Hemsedal
Barn:

1. Endre f. 1961, gift med Anne Charlotte Lundberg f. 1966. Bor på Bjørkelangen
2. Dag f. 1963

Bnr. 11 Nanseth

Parten på to mål ble fradelte bnr. 3 i 1935 og solgt til Anton Jørgensen.

Anton Jørgensen 1888 d. 1972

Gift med Johanne Thyberg fra Tjøme f. 1897 d. 1937

Barn:

1. Gudrun f. 1919 d. 2000 (se 74/19)
2. Johnny f. 1922 (se 71/23)
3. Elna Irene f. 1926 d. 1999, gift med Reidar Andresen fra Oslo f. 1913 d. 1980. De bodde mange år i Hakadal.
4. Tor f. 1930 d. 1972



Tørnby Landhandel. (Foto: Indre Akershus Blad).

Anton Jørgensen døde i 1972, og arvingene Gudrun Bergli og Johnny Jørgensen solgte til medarving Elna Andersen for 2650 kr. Da hun døde i 1999, overtok døtrene Tove, Liv og Unni. De solgte i 2001 til Hans Petter Eik, som i 2002 solgte til Heidi Renée Temple og Jan Roar Skogstad.

Heidi Renée Temple
Gift med Jan Roar Skogstad.

Barn:

1. John Remi f. 1993
2. Sebastian f. 1998
3. Jakob f. 2002

Bnr. 12 Stenberg

Stenberg ble fradelt bnr. 10 i 1936 og overtatt av Marie Moen. I 1965 ble hjemmelen overtatt av arvingene Astrid Halvorsen og Liv Moen. Astrid Halvorsen solgte nå sin halvpart til Liv Moen for 8500 kr.

Marie Myrvold f.1889 d. 1964 (se 74/8)
Gift med Johan A. Moen f. 1879 d. 1935

Barn:

1. Liv f. 1924 d. 1996. Ugift. Lærer i Rømskog i mange år.
2. Astrid f. 1928, gift med Otto Halvorsen fra Høybråten i Oslo. Bor i Kristiansand.

Astrid og Otto overtok Stenberg da Liv døde.

Bnr. 13 Mellemskiftet

Mellemskiftet ble fradelt bnr. 8 i 1943 og ligger til Vestre Bøen.

Bnr. 14 Bjørneøene

Bjørneøene ble fradelt bnr. 8 i 1943 og ligger til Østre Tørnby bnr. 3.

Bnr. 15 Solås

Solås ble fradelt bnr. 1 i 1946. Mina Skau, som satt i uskiftet bo etter Arnt Skau, solgte denne parten til Thorvald Høilund for 200 kr.

Thorvald Høilund bestyrte Kopperud møllebruk fra 1924 til 1945-46. Thorvald Høilund kom fra Søndre Høland. Familien bodde ved mølla.

Thorvald Høilund f. 1892 d. 1967

Gift med Hilma Marie Andreasdatter fra Sverige f. 1896 d. 1992

Barn:

1. Sigrid f. 1914 (se Øiseth 66/9)
2. Alf (adoptivbarn) f. 1924 d. 1997. Ugift
3. Sonja (adoptivbarn), gift med Asbjørn Bråthen. Bor på Setskog

Fra 1993 har Odne Burås hjemmel til eiendommen.

Bnr. 16 Sundtangen

Sundtangen ble fradelt bnr. 3 i 1952. Andreas Tørnby solgte denne parten til Asbjørn Lien f. 1921 for 500 kr. I 1998 solgte Asbjørn Lien til Thor Ludvig Myrvold (se 75/11).

Bnr. 17 Bergsett

Bergsett ble fradelt bnr. 5 i 1953. Georg Tørnby solgte denne parten til Jens Høilund for 500 kr. Ved Marie Høilunds død i 1986 solgte arvingene Kjell Høilund, Svein Ola Høilund til medarving Kolbjørn Høilund for 180 000 kr.

Jens Høilund fra Søndre Høland f. 1912 d. 1985

Gift med Marie Høisveen f. 1915 d. 1986

Barn:

1. Kjell f.1945, gift 1. gang med Kari Krogh fra Hemnes (skilt). Gift 2. gang med Liv Bakken fra Løken. Bor i Fetsund.
2. Svein Ola f.1946, gift med Liv Borud fra Ytre Enebakk (skilt) Bor i Bærum.
3. Kolbjørn f. 1954, gift med Grete Nygaard f. 1958 (se 73/103)

Grete og Kolbjørn Høilund har restaurert husa og bor på Bergsett i 2004.

Bnr. 18 Svendbu

Svendbu ble fradelt bnr. 5 i 1954. Georg Tørnby solgte denne parten til Svend Tørnby f. 1886 d. 1984 for 500 kr. I 1977 solgte Svend Tørnby til Håkon Tørnby for 40 000 kr. Håkon solgte i 1998 til Trond Tørnby, som i 2002 solgte til Bjørg Tørnby Nilsen. Svendbu er i dag fritidsbolig.

Bnr. 19 Solli

Solli ble fradelt bnr. 5 i 1954. Georg Tørnby solgte da denne parten til Georg Graverholt for 450 kr. Georg Graverholt f. 1895 d. 1970, var gift med Olga Forsberg f. 1899 d. 1995. Eier i 1998 er Nina Christin Lauritzen f. 1962.

Bnr. 20 Furuås

Furuås ble fradelt bnr. 5 i 1955. Georg Tørnby solgte nå denne parten til Bjarne Lier og Finn Høilund for 2200 kr.

Finn Høilund fra Søndre Høland f. 1925 d. 2001

Gift med Astrid Myrvold f. 1931 (se 74/8)

Barn:

1. Wenche 1961 (se 74/8)
2. Lisbeth f. 1967, gift med Skender Ademaj (se 71/72)

I 1975 selger Bjarne Lier sin halvpart til Finn Høilund for 35 000 kr.

Bnr. 21 Bergtun

Bergtun ble fradelt bnr. 3 i 1955. Andreas Tørnby solgte denne parten til Thoralf Tukkensæter for 1000 kr. Bergtun ligger ved Tørnby landhandleri, som Thoralf Tukkensæter drev sammen med Ågot og Torbjørn Havnås.

Thoralf Tukkensæter f. 1920 (se 72/2)

Gift med Audhild Havnås f. 1931 i Setskog

Barn:

1. Trond f. 1957, gift med Kate Jorunn

- Haugen fra Fredrikstad. Bor i Fredrikstad
2. Erik f. 1960, gift med Margit Aarbakken fra Bryne. Bor i Son
3. Jane f. 1961, gift med Widar Holmedal (se 73/101)

Thoralfs mor Agnes Tukkensæter f. 1894 d. 1992 bodde også en tid på Bergtun (se 72/2 og 3)

Bnr. 22 Berget

Berget ble fradelt bnr. 3 i 1959. Andreas Tørnby solgte til Jørgen T. Tørnby for 1000 kr. Jørgen T. Tørnby f. 1922 er sønn av Rebekka og Torkel Tørnby (se bnr.10).

Bnr. 23 Aas

Aas (hytte) ble fradelt bnr. 5 i 1960. Georg Tørnby solgte tomte til Rolf Tørnby for 1000 kr. Rolf f. 1902, var sønn av Thorvald Tørnby på Vestre Tørnby
Eier i 2002 er Ågot Havnås.

Bnr. 24 Fredhjem II

Parten ble fradelt bnr. 5 i 1960. Georg Tørnby solgte denne til Torbjørn Havnås og Thoralf Tukkensæter for 1000 kr.

I 1978 solgte Thoralf Tukkensæter sin halvpart og 69/10 til Torbjørn Havnås for 45 000 kr.

Bnr. 25 Solbråten

Hyttetomta ble fradelt bnr. 1 i 1962. Emil Ramberg på Torkildsbråtan solgte tomte til Harald Johansen for 500 kr.

Tor Melby overtok Solbråten i 1996 og solgte i 2001 til Kjell Skau. I 2005 står Aud Helene Rosenvinge og og Hans Robert Hagen som eiere

Bnr. 26 Eriksbo

Hyttetomta Eriksbo ble fradelt bnr. 12 i 1963. Marie Moen solgte tomte til Reidar Eriksen for 1000 kr. Eier i 2002 er Ågot Havnås.

Bnr. 27 Larsodden

Hyttetomta ble fradelt bnr. 1 i 1964. Emil Ramberg solgte tomta til distriktslege Sverre Larsen for 1000 kr. I 1981 solgte Sverre Larsen og hustru Gabrielle til Turid Aanerud for 160 000 kr. Turid Aanerud solgte i 1985 til Karin Marie og Einar Sauge for 160 000 kr. 1990 fikk Ingrid Øien og Egil Øien skjøte på Larsodden for 200 000 kr. Fra 2001 står Ingrid Øien som eier.

Bnr. 28 Steinvik

Hyttetomta ble fradelt bnr. 3 i 1964. Andreas Tørnby solgte denne parten til Odd Solli for 5000 kr. Sønnen Stein Solli eier fritidsboligen i 2004.

Bnr. 29 Torilbu

Hyttetomta ble fradelt bnr. 5 i 1965. I 1979 fikk Svein Andersen skjøte på tomta av Georg Tørnby for 3000 kr.

Bnr. 30 Tobberud

Hyttetomta ble fradelt bnr. 3 i 1965. Andreas Tørnby solgte tomta til Torbjørn og Solveig Eriksen fra Oslo for 5000 kr. I 1992 solgte Solveig til Marit Pauline Tørnby. Hytta ble restaurert og bygd om til bolig og heter nå Sundbo. Marit Pauline Tørnby f. 1943 giftet seg i 1995 med Per Axelsen f. 1934 d. 2002.

Bnr. 31 Bekkesætra

Hyttetomta ble fradelt bnr. 7 i 1966. Ingvald Nyengen solgte denne til Ragnhild Bøhn Sætvet for 4000 kr. Ca. 1995 ble Bekkesætra solgt til Astrid og Sigmund Bekkevold.

Bnr. 32 Trollbu

Trollbu ble fradelt bnr. 5 i 1967. Georg Tørnby solgte nå denne parten til Olaf Kind for 5000 kr. De hadde forpaktet Østre Bøen i mange år.

Olaf Kind fra Søndre Høland f. 1908 d. 1982
Gift med Hjørdis Havnås fra Setskog f. 1917

Barn:

1. Oddvar f. 1939, gift med Gunn Marie Moland fra Troms f. 1942. Bor i Drammen.
2. Marit f. 1943 (se 69/3 og 69/30)
3. Turid f. 1945, gift med Torbjørn Ekroll f. 1939. Bor i Setskog.
4. Knut f. 1950

Liv og Knut Kind overtok Trollbu i 2002.

Knut Kind f. 1950

Gift med Liv Solveig Sannes f. 1952 (se 73/8)

Barn:

1. Amund f. 1975, gift med Cecilie Seim fra Sandefjord f. 1974. Bor i Rakkestad.
2. Anders f. 1978, gift med Lise Tobiassen fra Lyngdal f. 1982
3. Maria Karoline f. 1981, gift med Ståle Vikestad fra Oppdal f. 1977
4. Olaf f. 1983

Bnr. 33 Solli II

Parten ble fradelt bnr. 5 i 1967. Ifølge grunnboka er ikke parten frasolgt.

Bnr. 34 Bekkeli

Bekkeli ble fradelt bnr. 7 i 1967. Ingvald Nyengen solgte nå denne parten til Asbjørn Hansen for 500 kr. Asbjørn Hansen døde i 1978, og Gro Ingvild Svendsby innehar hjemmelen i henhold til testament av 1.6. 1978.

Bnr. 35 Lysheia 2

Parten ble fradelt bnr. 7 i 1967, og Ole H. Moen kjøpte denne for 10 000 kr.

Bnr. 36 Eriksbo

Hyttetomta ble fradelt bnr. 12 i 1968, og Reidar Eriksen kjøpte denne for 500 kr. Sammenføyet med 69/26.

Bnr. 37 Møllebo

Møllebo ble fradelt bnr. 7 i 1970. Først i 1978 fikk Gro Ingvild Svendsby skjøte på denne parten av Edna Nyengen for 2000 kr. Gro Ingvild Svendsby fikk samtidig hjemmel til bebyggelsen .

Bnr. 38 Bjørkås

Parten ble fradelt bnr. 5 i 1971. Georg Tørnby solgte denne til Tormod Tørnby for 100 kr (se 69/5).

Bnr. 39 Televerkets kiosk

Parten ble fradelt bnr. 3 i 1972 og solgt til Televerket for 10 000 kr.

Bnr. 40 Kjellsås

Kjellsås ble fradelt bnr. 5 i 1972, og Georg Tørnby solgte denne parten til Kjell Roger Nilsen for 200 kr. Huset som ble bygd i 1975, brant i 1999. Det ble bygd nytt hus i 2000.

Kjell Roger Nilsen f. 1947 (se 72/2 og 3)

Gift med Bjørg Tørnby f. 1951 (se 69/5)

Barn:

1. Anette f. 1974, samboer med Petter Johnsen fra Porsgrunn f. 1976. Bor i Oslo.
2. Anders f. 1978
3. Kjell Kristian f. 1986

Bnr. 41 Furuås

Parten ble fradelt bnr. 5 i 1972. I 1979 fikk Finn Høilund skjøte på denne av Georg Tørnby for 2000 kr (se bnr. 20).

Bnr. 42 Fredly

Hyttetomta ble fradelt bnr. 6 i 1977 og overtatt av Andreas Solbrekke. Arne Solbrekke

står som eier i 1999. Etter hans død i 2000, står kona Ruth Solbrekke som eier.

Bnr. 43 Kjellsås

Kjellsås ble fradelt bnr. 5 i 1978. Georg Tørnby ga denne parten til Kjell Roger Nilsen som gave (se bnr. 40).

Bnr. 44 Sand

Tidligere husmannsplass Sandsbråtan.

Bnr. 45 Renseanlegg II

Tomta ble fradelt bnr. 3 i 1981 og solgt til Rømskog kommune for 3891 kr.

Bnr. 46 Tørnli

Tørnli ble fradelt bnr. 3 i 1981. Jan Tørnby solgte denne for 1000 kr til Jens Tørnby og Kari Sannes (se 69/3).

Bnr. 47 Stendalsskiftet

Stendalsskiftet ble fradelt bnr. 3 i 1989. Jenny Sundsrud fikk skjøte på denne parten for 50 000 kr. 1. november 1989 fikk Bjørn Sundsrud skjøte for samme sum.

Bnr. 48 Bjørnlia

Bjørnlia ble fradelt bnr. 7. Oddbjørn Lauritzen fikk skjøte på denne parten i 1997 og bygde hus her (se 69/7)

Bnr. 50 Mellom-Saga

Tidligere husmannsplass.

VORTUNGSNESET

Gårdsnummer 70

Matrikkelskyld

1812: 4 ort 5 skill

1838: 4 ort 5 skilling

1886: 1,37 mark

Den vestre delen av skogen ble frasolgt gården i 1812 og er i matrikkelen fra 1838 ført opp med eget gårdsnummer. Skogparten Suluneset med Hakebruhytta ble lagt til Vortungsneset i 1846. Deler av Steinby-skogen (bnr. 8 og 9) ligger også til Vortungsneset. Mer om dette under Steinby. Eiendommens er på 5040 dekar skog og 368 dekar annet areal, ifølge jordregister 1976.

Det er bygd mange hytter her, de fleste midt på 1960-tallet.

Eiere

Halvor Torkildsen solgte i 1812 «skogstykket Vortungsneset» til grosserer Tank i Fredrikshald for 1100 rdl.

I 1832 fikk Halvor Pedersen Tørnby skjøte på Vortungsneset av skiftekommissæren i boet til Handelshuset C. Tank & Co. I 1846 kjøpte Halvor Suluneset, som siden har ligget til Vortungsneset.

Sønnen Andreas Halvorsen, som nå bodde på Kolstad i Setskog, overtok Vortungsneset da faren døde. Skogeiendommen ble nå taksert til 1500 spdl. I 1861 solgte Andreas Halvorsen til grosserer P. Anker for 1315 spdl. Med i salget fulgte også Gråteneset under Haukenes, som var den søndre delen av Vortungsneset. Denne parten var ikke særskilt skyldsatt, men det heftet en årlig avgift på 8 skilling til gården Haukenes, siden Haukenes måtte betale skatt av parten, som ikke var skyldsatt og fradelt. Husmannsplassen «Manseby» fulgte også med i salget. Dette er kanskje plassen lengst sør på neset, og som i dag kalles Gråtarneset.

Sønnene Nils og Christian Anker overtok skogeiendommen etter faren for 1500 spdl. Firmaet P. Anker ble eier av Vortungsneset i 1894. Ved makeskifte i 1900 mellom eierne av Firmaet P. Anker, som var Christian og P.M. Anker, ble sistnevnte eneeier. Eiendommen ble nå verdsatt til 44 000 kr.

I 1928 kjøpte Hans Taraldrud skogeiendommen av P. Anker for 300 000 kr. Østtunkun var også med i samme kjøpet. Skogen ble delt mellom de fem arvingene Anders, Gulbrand, Jørgen, Jenny og Helga. Noen år senere solgte Jenny, Jørgen og Gulbrand sine parter til Anders Taraldrud. I 1958 solgte Helga sin del til Rømskog kommune.

I 1949 solgte Jensine og Anders Taraldrud til sønnen Ola Taraldrud for 60 000 kr. Ola Taraldrud jr. overtok Vortungsneset i 1974 for 100 000 kr.

Hyttetomter fradelt Vortungsneset gnr. 70 bnr. 1

Bnr. 2 Furuberget ble fradelt i 1965 og solgt til Fredrik Alm for 3000 kr.

Bnr. 3 Karlsnes ble fradelt i 1965. Ola Taraldrud har fortsatt hjemmelen til denne parten.

Bnr. 4 Sundodden ble fradelt i 1965, og Åse Andersen fikk skjøte på denne parten i 1967 for 3000 kr.

Bnr. 5 Bjørnstadneset ble fradelt i 1965, og Jan Bjørnstad fikk skjøte på denne tomte i 1967 for 3000 kr. Sønnen Tom Bjørnstad har overtatt.

Bnr. 6 Oddernes ble fradelt i 1965 og solgt til Oddar P. Kjøs for 3000 kr. I 1976 solgte Kjøs til Per-Erik Torp for 60 000 kr.

Bnr. 7 Furuodden ble fradelt i 1965, og Aleksej Perminow fikk i 1967 skjøte på tomta for 3000 kr. I 1987 ble Furuodden overtatt av Arne Aleksej Perminow, Karl Victor Perminov og Vera Perminow som gave.

Bnr. 8 Fredli ble fradelt i 1965, og Daniel Andersen fikk skjøte på denne parten i 1967 for 3000 kr.

Bnr. 9 Engerodden ble fradelt i 1965, og Odd Engerbråten fikk skjøte på denne parten i 1967 for 3000 kr. I 1985 solgte Turi Engerbråten til Geir Dalstein for 50 000 kr.

Bnr. 10 Furuvik ble fradelt i 1969 og solgt til Torbjørn Hegge for 5000 kr.

Bnr. 11 Odden ble fradelt i 1969 og solgt til Arne Kjell Olsen for 4000 kr.

Bnr. 12 Steinodden ble fradelt i 1969, og Odd Jogerud fikk skjøte på tomta i 1972 for 3000 kr. I 1990 fikk Kjell Reidar Jogerud skjøte på eiendommen for 60 000 kr.

Bnr. 13 Solstrand ble fradelt i 1969, og Per Olaf Andresen fikk skjøte på denne tomta i 1974 for 3000 kr.

Bnr. 14 Liljeviken ble fradelt i 1969, og Eivind Botten fikk skjøte på denne parten i 1972 for 3000 kr.

Bnr. 15 Sol ble fradelt i 1970, og Odd Havaa fikk skjøte på denne parten i 1985 for 3200 kr. I 1987 fikk Linda Presterud, Sven-Gustav Presterud og Christine Presterud eiendommen som arveforskudd.

Bnr. 16 Tonheim ble fradelt i 1985 og solgt til Ingolf Thoen for 1000 kr.



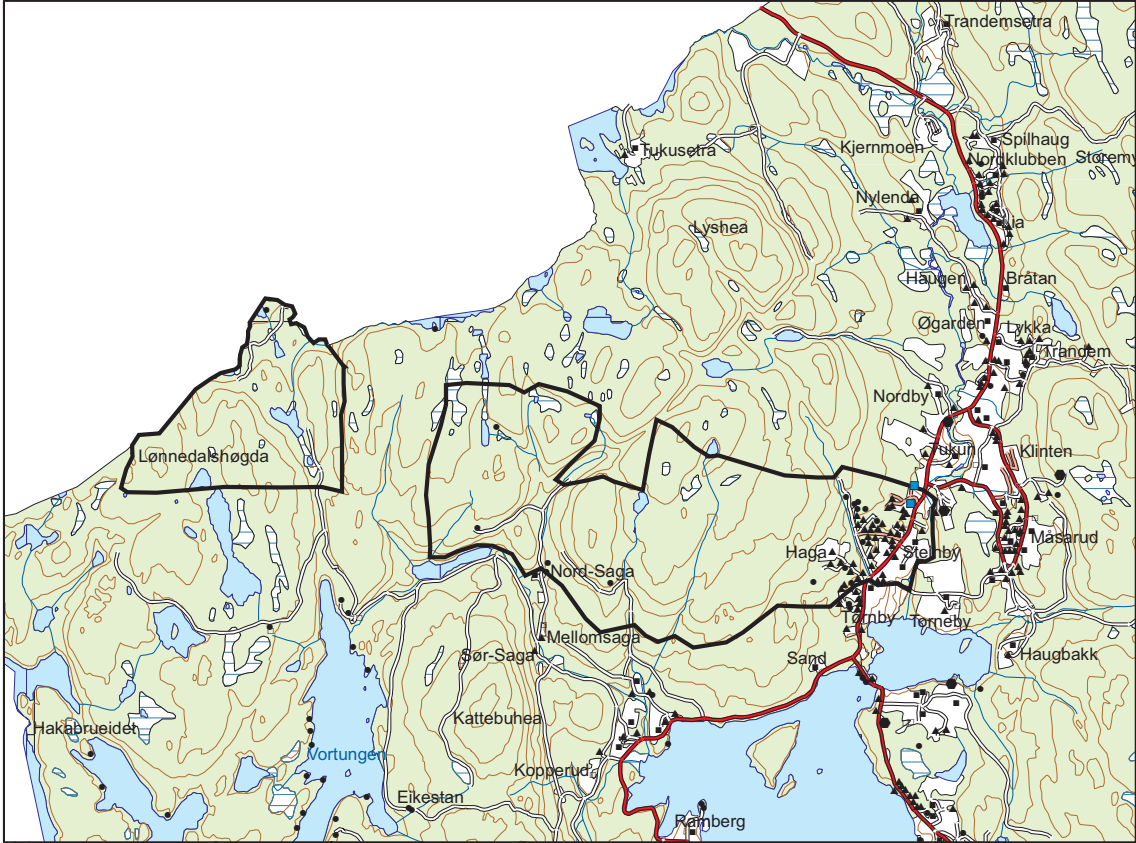
Andreas Bergquist utenfor Kopperudsaga. (Foto: Per Erik Nilssen).



Ole Moen var førstemann med bil til Eikestan ved Vortungen i 1964. (Foto: Marthe Myrvold).



Kopperud Mølle slik den ser ut idag. (Foto: Rolf Aabel).



STEINBY

Gårdsnummer 71

Matrikkelskyld

1615: 3 skinn

1647: 5 lisp tg

1838: 2 daler 14 skilling

1886: 7,54 mark

Steinby ligger mellom Tukun og Tårnby. Riksveien går over gården, og Sør-Steinby har husa vest for veien, mens tunet på Nord-Steinby ligger på østsiden av veien. De to brukene har jord på begge sider av riksveien. Det gamle tunet lå på Sør-Steinby.

Navnet Steinby, uttalt stei'nby, kommer av stein eller mannsnavnet Steini. Navnet ble skrevet Steneby i 1626, Steenbye i 1723 og Steinby i 1886.

Steinby ble trolig ryddet i høgmiddelalderen, samtidig med nabogården Tørnby. Steinby lå øde etter svartedauen, og i 1615 er gården nevnt som ødegård under Vest-Tukun. Fra midten av 1600-tallet var det egen bruker på Steinby.

Gården med innmark og skog var livsgrunnlaget. Som ellers i bygda ble det hav-



Sør-Steinby nærmest og Nord-Steinby bak til høyre. (Widerøe 1953).

net i skogen, og mye av vinterfôret ble også hentet her. Sauer og geiter fôres om vinteren med lauv, hører vi i 1723. I skogen kunne de også hente bygningsmaterialer og ved.

Steinby skattet i laveste skatteklasse på 1600-tallet og tilhørte de minste gårdene i bygda med skyld på 5 lisp tunge, det samme som Kurøen. Skylda ble ikke foreslått endret i 1723. I matrikkelen 1838 er skylda på Steinby fastsatt til 2 daler 14 skilling, mens nabogårdene Tukun og Tørnby var på henholdsvis 2 daler 2 ort 12 skilling og 2 daler 2 ort 13 skilling.

I 1865 ble skylda på skogparten som Anker eide, foreslått hevet fra 1 ort 4 skilling

til hele 3 ort 18 skilling, og de to gårdsbrukene på Steinby fikk også hevet sin skyld med noen skilling.

Da det ble mulig å få tømmeret ut av bygda, ble deler av gården ble kjøpt opp av utenbygdsboende. Brukerne på Steinby fikk ikke noe av inntektene av tømmeret, men tømmerhogging, kjøring og fløting ga også inntekter til leilendinger og husmenn.

Steinby ble sterkt oppdelt i siste halvdel av 1800-tallet. Skogparter ble frasolgt gården, og på 1800-tallet ble deler av gården brukt sammen med nabogårdene Tørnby og Tukun.

Det er campingplass på Nord-Steinby.

Folk og hushold på Steinby

| År | Antall personer | Husholdninger | Selveierfamilier | Leilendingsfamilier | Føderådsfolk | Husmannsfamilier | Tjenestefolk | Losjerende, håndverkere, fattig, andre |
|-------|-----------------|---------------|------------------|---------------------|--------------|------------------|--------------|--|
| 1711 | 4 | 1 | | | | | | |
| 1801 | 9 | 1 | | 1 | | | 3 | |
| 1825 | 5 | 1 | | 1 | | | 1 | |
| 1835 | 6 | 1 | 1 | | | | 2 | |
| 1845* | | | | | | | | |
| 1865 | 12 | 2 | 1** | | | 1 | | |
| 1875 | 8 | 2 | 1 | | | 1 | | |
| 1900 | 16 | 2 | 2 | | 2 | | | |

* «3 underbruk u. Tørnby», står det i tellingen, og det er ikke oppført noen som bor her.

** Husmannen på Haga hadde overtatt plassen i 1865 (skjøte 1869)

Jordbruket

I matrikkelutkastet fra 1723 står det at gården er «Beliggende i sollien og høytliggende».

I 1865 sier Herredskommisjonen at gården var lettbrukt og alminnelig godt drevet. Gården hadde utilstrekkelig havn, og lauvskog er nevnt som fôrsurrogat.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|--------|--------|-------|--------|--------|
| 1665 | 1 | 2 | 1 | 4 | | |
| 1723 | 1 | 4 | | 8* | | |
| 1802 | 1 | 3 | | 6 | | |
| 1835 | 2 | 4 | | 6 | 4 | 1 |

* Sauer og geiter

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Blandkorn | Havre | Poteter |
|------------|-------|-----|------|-----------|-------|---------|
| 1665 | | | | | 1 ½ | |
| 1723 | | | | ¼ | 2 | |
| 1835 | | ⅓ | ¼ | | 5 | 2 |

1723: 1setting lin og hamp

1802: Utsæd 4 t. korn

Høyavling

1723: 3 lass

1802: 10 lass

1865: 41 skpd

Kornavlinger: Se Innledningen

1865: 80 mål åker og dyrket eng og 31 mål naturlig eng (mål = 1080 m²).

1976: 97 dekar jordbruksareal

2005: 40 dekar åker og 36 dekar eng og beite.

Husmannsplasser

1. Haga ble tatt opp som husmannsplass midt på 1800-tallet. Husmannen fikk skjøte på plassen i 1869 (bnr. 6).
2. Skurås ble tatt opp som husmannsplass midt på 1800-tallet. Det bodde folk her i 1875, men før 1900 var plassen fraflyttet. Det ligger to hytter her i dag.

Skogen

Skogen på Steinby strekker seg østover til riksveien og vestover til Akershusdelet. Det

meste av skogen på Steinby er frasolgt. Ifølge jordregisteret i 1976 ligger det ca. 4800 dekar skog under gårdsnummer 71.

Fortrinneelig skog til fornødenhet til gården, står det i matrikkelen fra 1665, og ifølge matrikelutkastet 1723 var det skog til husbehov, og to tylfter sagtømmer kunne utvirkes årlig. Tømmeret ble fløtet gjennom Sverige med store kostnader i form av toll og avgifter. Skogen ble ansatt for 1 ¼ lisp tunge. Gårdens skyld var 5 lisp tunge.

I 1865 sier Herredskommisjonen at det årlig kunne selges tømmer for 120 spdl i skogen under Steinby.

Da sønnen Markus på Tørnby overtok Sør-Steinby i 1872, ble mye av skogen fortsatt liggende til Tørnby. Det gjaldt både Bjørndalstykket og Trangklevestykket. Bjørndalstykket tilhørte i 1882 Gudbrand Torneby, Julius Tukken og Olaus Olsen Høgenes. De to siste solgte sine parter i dette stykket før 1886 til Gudbrand Torneby.

Skogpartene bnr. 8 og 9 er slått sammen med Vortungsneset 70/1.

I 1794, da Anna Stang enke etter Thomas Stang, eide gården, ble grensene i skogen

gått opp mot Tørnby, som Halvor Torkildsen nå eide. Grunnen var at delene mellom de to gårdene i en del år hadde vært nedfalte, og delene var blitt usikre.

Delet begynner ved Tørnbyelven

og går opp til «gaarden Kjøpelie grinden», hvor den alminnelige ridevei begynner. Delet følger så veien til et par korsmerkede furutrær, som står på hver side av veien. Steinby skal ha skogen nord for dette delet og Tørnby på sørsiden. Delet fortsetter så langs veien til Askebekkbroen, hvor det ble hugget et kors i berget, og fortsetter langs samme vei opp Askebekkleven til «bløde dye», hvor det på den ene siden av veien finnes en korsmerket bjørk og på den andre side en korsmerket gran. Delet fortsetter videre langs veien over «Nærerbu Dahlen» til Trankleven, hvor det er hugget et kors i det høyeste av berget. Samme vei følges videre til en korsmerket furu og derfra til Bjørnedal, og følger samme vei til «Høysatt Bjerget», bemerket med et kors, og derfra til Vortungstjerndammen, hvor det er oppsatt en stenrøs, hvor den underste stenen er merket med et kors. Videre følges samme vei til Damnæset, hvor midt i kleven veien går imellom to steiner, og den ene er merket med kors. Delet følger så veien videre til to korsmerkede furutrær på hver sin side av veien og videre til et kors hugget i vestre «Vortong Boe Kleven», og samme vei til et kors i berget hvor det også sto et furutre, og derfra i sørvest samme vei til Tjernbekken, hvor det finnes en korsmerket stein, og videre til en oppsatt røs i veien. Delet følger så samme vei til et hugget kors i Smalkeven, nord for Abortjern. Veien følges fortsatt til de to store stenene i «Præste-Kon-Kleven», hvorav den ene er kløven, og så videre langs den «Alfare søndre side vei» til «Vadahl Røset», hvor Bolstad- og Soprimskogene møtes. Delebrevet ble underskrevet 18. september 1794.

I 1860 ble delene i skogen til Bolstad i Setskog gått opp. Skogpartene som grosserer Anker nå hadde kjøpt, grenset til Bolstad, og det samme gjorde skogpartene til Sven Kristensen Steinby, det andre Bjørnetjernskiftet og fjerde Egeliskiftet.

I 1860 ble også delene i skogen på Steinby, som P. Anker nå eide, og skogen på Vest-Tukun, som tilhørte Torkild Rasmussen, gått opp. Det ble vist til deleforretning av 25. oktober 1775, «for så vidt strekningen vestenfor Egeli-Mosen angår».

I 1870 ble det gått opp deler i skogen mellom Steinby og Tørnby (se under Tørnby).

Steinbyfossen

Elva ned til Rømsjøen renner gjennom gården, og det var kvern- og sagbruk og senere elektrisitetsverk i Steinbyfossen. Kvern «til husfornødenhet» er nevnt i 1723.

Møllebruk i Steinbyfossen er nevnt i 1843 og 1846. I 1843 solgte Sven Jørgensen sitt bruk på Steinby (bnr. 5) til sin bror Halvor, «etter muntlig avtale for flere år siden». Med i salget fulgte fjerdeparten av fossefallet, som lå til gården, og åttendeparten av kvernhuset.

Møllebruket ble kanskje bygd i begynnelsen av 1800-tallet. Vi vet heller ikke hvor lenge mølla var i drift. På slutten av 1800-tallet eller begynnelsen av 1900-tallet ble det bygd sagbruk omtrent på samme sted i Steinbyfossen. Saga var trolig i bruk i få år, og det var ikke mange rester igjen da det ble bygd elektrisitetsverk her i 1923. Dette verket ga strøm til Østkroken, Tørnbygrenda, Bøen, Kirkerud, kommunehuset og kirken, og det var i bruk til det kom ny linje fra Ørje/Rødnes i 1950.

Rundt århundreskiftet skjedde det en tragisk ulykke på saga i Steinbyfossen. Erik Andersen Nylenna skulle ordne med noe over saga, og førreskinnet (forkledet) hans

kom bort i sagbladet, slik at han mistet balansen, falt over bladet og ble drept på stedet.

Halve vannet i Steinbyfossen ble fradelt bnr. 1 i 1862. Halvor Jørgensen Tørnby solgte Nord-Saga og et skogstykk på nordsiden av plassen til Erik Andersen og Søren Han-

sen Kopperudsetra, til sammen skyld 9 skilling. Dette må ha blitt kjøpt inntil igjen før 1882, da «halve vannet» (bnr. 4) ble fradelt sammen med to skogparter, bnr. 2 og 3.

I 1894 leide Halvor Johansen Klubbemoen «halve vannet» i Steinbyfossen av Ole Jensen i sju år mot årlig avgift 40 kr.

Oppdeling av gården

| Bnr. | Navn | Fradelt | År | Skyld |
|---------------|------------------------------|---------|------|---------------------------|
| Bnr. 1 | Steinby | | | |
| Bnr. 2 | Bjørndalstykket | Bnr. 1 | 1882 | 1 ort 16 skilling |
| Bnr. 3 | Trangklevstykket | Bnr. 1 | 1882 | 18 skilling |
| Bnr. 4 | Steinbyfossen – halve vannet | Bnr. 1 | 1882 | 2 skilling |
| Bnr. 5 | Steinby | Bnr. 1 | 1843 | |
| Bnr. 6 | Haga | Bnr. 1 | 1843 | |
| Bnr. 7 | Vestre Eikelistykket | Bnr. 6 | 1869 | |
| Bnr. 8 | Steinby (skog) | | 1846 | 22 skill |
| Bnr. 9 | Steinby (skog) | Bnr. 6 | 1869 | |
| Bnr. 10 | Steinby nordre | Bnr. 7 | 1897 | (sammenføyet med bnr. 11) |

| Bnr. | Navn | Fradelt | År | Bnr. | Navn | Fradelt | År |
|---------|---------------------|---------|------|---------|--------------------|---------|------|
| Bnr. 11 | Grævlingkulhøgda | 2 | 1908 | Bnr. 32 | Kollen | 1 | 1970 |
| Bnr. 12 | Hjertåsen | 2 | 1908 | Bnr. 33 | Øverlia | 1 | 1971 |
| Bnr. 13 | Berg | 5 | 1929 | Bnr. 34 | Aspeli | 1 | 1971 |
| Bnr. 14 | Sandvoll | 1 | 1939 | Bnr. 35 | Tryggelia | 1 | 1971 |
| Bnr. 15 | Bjørtjernstykket | 8 | 1943 | Bnr. 36 | Knutsti | 1 | 1972 |
| Bnr. 16 | Østre Eikelistykket | 7 | 1948 | Bnr. 37 | Syverstua | 1 | 1973 |
| Bnr. 17 | Skogstad | 1 | 1948 | Bnr. 38 | Skurås | 1 | 1973 |
| Bnr. 18 | Skogheim | 1 | 1948 | Bnr. 39 | Engehagefeltet | 5 | 1973 |
| Bnr. 19 | Bjørkli | 5 | 1950 | Bnr. 40 | Skogstad II og III | 1 | 1976 |
| Bnr. 20 | Solheim | 1 | 1952 | Bnr. 41 | Berg | 5 | 1976 |
| Bnr. 21 | Elvebakke | 5 | 1955 | Bnr. 42 | Høgtun | 5 | 1976 |
| Bnr. 22 | Sandbu | 1 | 1956 | Bnr. 43 | Fredly | 5 | 1976 |
| Bnr. 23 | Åkerli | 1 | 1959 | Bnr. 44 | Knutsli | 1 | 1976 |
| Bnr. 24 | Skytterhustomta | 1 | 1965 | Bnr. 45 | Furulund | 5 | 1977 |
| Bnr. 25 | Skurås | 1 | 1966 | Bnr. 46 | Bjørkheim | 5 | 1979 |
| Bnr. 26 | Kjonelia | 1 | 1967 | Bnr. 47 | Elvebakke II | 5 | 1979 |
| Bnr. 27 | Tryggelia | 1 | 1967 | Bnr. 48 | Bakketun | 1 | 1981 |
| Bnr. 28 | Øverlia | 1 | 1967 | Bnr. 50 | Steinbyfeltet | 1 | 1982 |
| Bnr. 29 | Ninnibo | 1 | 1968 | Bnr. 51 | Tyrolerkollen | 1 | 1982 |
| Bnr. 30 | Kleiva | 1 | 1968 | Bnr. 52 | Havna | 1 | 1984 |
| Bnr. 31 | Bjørkebakke | 1 | 1969 | Bnr. 53 | Veggrunn | 5 | 1983 |

| Bnr. | Navn | Fradelt | År |
|---------|---------------------|---------|------|
| Bnr. 54 | Veggrunn | 19 | 1983 |
| Bnr. 55 | Veggrunn | 5 | 1983 |
| Bnr. 57 | Engehagefeltet II | 5 | 1987 |
| Bnr. 58 | Steinbyveien 2 | 50 | 1987 |
| Bnr. 59 | Veggrunn | 43 | 1989 |
| Bnr. 60 | Veggrunn | 45 | 1989 |
| Bnr. 61 | Kollen | 1 | 1990 |
| Bnr. 62 | Furulund | 5 | 1991 |
| Bnr. 63 | Ungdomsboliger | | |
| Bnr. 64 | Tomt 4 | | |
| Bnr. 65 | Tomt 3 | | |
| Bnr. 66 | Friareal | | |
| Bnr. 67 | Tomt 6 | | |
| Bnr. 68 | Ubebygd tomt | | |
| Bnr. 69 | Ubebygd tomt | | |
| Bnr. 70 | Steinby | | |
| Bnr. 71 | Steinur | | |
| Bnr. 72 | Tiriltoppen | | |
| Bnr. 73 | Steinheim | | |
| Bnr. 74 | Sletta | | |
| Bnr. 75 | Rømskog eldresenter | | |
| Bnr. 76 | Friareal | | |
| Bnr. 77 | tilllegg bnr. 46 | | |
| Bnr. 78 | Granly | | |
| Bnr. 79 | Rømskog kommune | | |
| Bnr. 80 | Rømskog kommune | | |
| Bnr. 81 | Rømskog kommune | | |
| Bnr. 82 | Rømskog kommune | | |
| Bnr. 83 | Rømskog kommune | | |
| Bnr. 84 | Rømskog kommune | | |
| Bnr. 85 | Rømskog kommune | | |
| Bnr. 86 | Steinby skog | 1 | 2001 |
| Bnr. 87 | Tomta | 1 | 2002 |
| Bnr. 88 | Steinby III | 5 | 2006 |
| Bnr. 89 | Steinby III | 88 | 2006 |
| Bnr. 90 | Steinby II | 50 | 2006 |

Eiere

Steinby lå til Rødenes kirke i 1615. Steinby er ikke nevnt i Biskop Eysteins jordebok (Røde bok) fra ca. 1400 og heller ikke i en jordebok over kirkelig gods i 1577, så gården kan ha vært bondegods før svartedauen.

Henrik Bjelke er oppført som eier i 1665.

I 1723 ble Rødenes kirke med tilliggende jordegods solgt til oberstløytnant Peder Colbjørnsen i Fredrikshald. Han eide fem andre gårder i Rømskog. Ved auksjon i dødsboet etter Peder Colbjørnsen i 1753, kjøpte Johannes Berg, Thomas Blix (Blixenschiold), Petter Svendsen Blix og Fabian Stang hver sin fjerdepart i Steinby for 540 rdl. Thomas Blix eide også hele Østtुकun, og parter i Ringsby, Trosterud, Flaten og Sundsrud.

I 1764 solgte arvingene etter Thomas Blix sin fjerdepart i Steinby til Erik Hansen på Østby i Høland. I 1772 solgte Mette Karine Jølsen, enke etter Erik Hansen, en åttendel i Steinby til kjøpmann Peder Wiel i Fredrikshald. Wiel ble samme år eier av nok en åttendel i gården.

Boet etter Petter Svendsen Blix overdro i 1776 sin fjerdepart i Steinby til Thomas Stang, som i 1778 overtok nok en fjerdepart for 360 rdl, ved auksjon i dødsboet etter sin mor og far, som var kjøpmann Fabian Stang. I 1783 overtok Thomas Stang en ny fjerdepart i auksjonen over dødsboet etter Peder Wiel. Samme år kjøpte Thomas Stang den siste fjerdeparten i Steinby for 150 rdl.

Thomas Stang eide hele Steinby til han døde. I 1799 ble det nytt eierskifte, da Anna Stang, enke etter Thomas Stang, solgte halve Steinby til Christen Andersen for 605 rdl. Hennes sønn Andreas Thomassen Stang fikk skjøte på den andre halvparten for samme sum. Christen Andersen, som var enkens svigersønn og lowerge, fikk i 1805 skjøte på den andre halvparten av sin svoger Andreas, slik at Christen Andersen nå ble eier av hele Steinby. I 1822 fikk kjøpmann Rasmus Leganger og kanselliråd og ridder Carl Adolph aksjonsskjøte på gården fra madam Andersens bo for 1100 spdl.

I 1834 ble gården overtatt av bygdefolk, etter flere hundre år under kirken og Fredrikshald-borgere. Svend Jørgensen Steinby og Johan Andersen Tørnby kjøpte nå hver

sin halvpart for til sammen 1200 spdl. Skjøttet ble utstedt av krigskommissær C. Dahl, på vegne av sin farbror og på vegne av kjøpmann Rasmus Leganger. Svend og Johan lånte hele summen av selgerne mot 1. prioritet panterett i gården, «samt det til enhver tid utvirkede tømmer». De 1200 spdl skulle betales i løpet av de seks påfølgende år, og lånet skulle berentes med 4 % pro anno.

En påtegning på skillet sier at gården er samlet og brukes under ett, og «deling av gården skulle ikke finne sted». Det var Svend Jørgensen som brukte gården.

Det meste av 1800-tallet lå Steinby under nabogårdene Tukun og Tørnby.

Brukere (leilendinger)

Det er ikke nevnt noen på Steinby i skattematrikkelen fra 1647. Før 1664 hadde Halvor Torvaldsen overtatt som bruker på Steinby.

Halvor Torvaldsen f. ca. 1617 d. ca 1675

Far Torvald Hallvardsen Øst-Tukken
Bestefar Hallvard Tørnby. Gift med?

Barn:

1. Anders f. ca. 1663, Steinby
2. Steffen f. 1664, Nes
3. Oluf f. 1666, Tørnby
4. Gro, Trandem
5. (Datter gift med Kristen Olsen ?)

Sønnen Anders Halvorsen overtok som leilending på Steinby etter faren.

Anders Halvorsen f. ca. 1663

Gift med?

Barn:

1. Halvor f. ca. 1683 d. 1755, overtok Steinby
2. Morten f. ca. 1702 d. 1769, til Nybru
3. Halvor
4. Kjell

Sønnen Halvor Andersen overtok etter

faren. Halvor bodde på Haukenes da han døde i 1755.

Halvor Andersen f. ca. 1683 d. 1755.

Gift med ?

Barn:

1. Ole f. ca. 1706, Steinby
2. Rasmus f. ca. 1709, Tørnby
3. Anders f. 1721, Haukenes
4. Ingeborg f. ca. 1723
5. Sten f. ca. 1725
6. Erik f. ca. 1725 d. 1737.
7. Ellen f. 1729 i Høland

Sønnen Ole Halvorsen etterfulgte faren som leilending på Steinby. Ole bodde på Tårnby da han døde i 1787. I 1734 fikk Ole Halvorsen festebrev på halve gården av eieren Peder Colbjørnsen. Kristen Bergersen fra Trandem fikk festebrev på den andre halvparten. Ole Halvorsen, som nå bodde på Haukenes, fikk festeseddel på den halvpart som Brynild Klausen tidligere hadde brukt, mens Kristen Bergersen ble leilending på den halvparten som Halvor Andersen Steinby den yngre hadde brukt tidligere.

De kongelige skatter skulle svares til rett tid «som en bonde både hør og bær». I stedet for landskyld og jorddrottelige rettigheter (tredjeårstake) skulle de to leilendingene hver vår levere halvannen tyltf seks alen langt godt måls tømmer ved Bøn dam i Høland. Det sies i kontrakten at leilendingene selv ønsket en slik ordning. De forpliktet seg videre til å holde gårdens bygninger i forsvarlig stand, jorden i hevd og ikke hogge noe i skogen uten anvisning av gårdens eier (festebrev 4.2.1734).

Ole Halvorsen f. ca. 1706 d. 1787

Gift i 1734 med Ingeborg Bryntesdatter

Barn:

1. Marte f. 1734
2. Ole f. 1737 d. 1750

3. Erik f. 1740
4. Berte f. 1742
5. Brynte f. 1744 d. 1750
6. Halvor f. 1745
7. Ragnhild f. 1750
8. Anne f. 1753
9. Kari f. 1756

Kristen Bergersen bodde her altså fra 1734. I 1742 bodde han på Åmot i Setskog.

Kristen Bergersen fra Trandem f. ca. 1709
Foreldre Berger Torkildsen Trandem og Siri Bjørnsdatter
Gift i 1733 med Kirsti Knutsdatter
Barn:
1. Jøran f. 1733
2. Halvor f. 1739

Torkild Rasmussen bodde på Steinby til 1784 og kom senere til Torkildsbråtan.

Torkild Rasmussen
Gift med Berte Olsdatter f. 1742
Barn:
1. Rasmus f. 1769
2. Halvor f. 1772
3. Anne f. 1776 d. 1784
4. Marthe f. 1780
5. Maria f. 1784,
6. Anders f. 1786 d. 1787.

Berte Olsdatter var innerst på Haukenes i 1801.

Jørgen Mortensen bodde på Trandem 1768-74 og på Steinby to-tre år, før han flyttet med familien til Sandem og Tårnby.

Jørgen Mortensen f. 1743 begravet 1. januar 1788
Foreldre Morten Brynildsen og Anne Brynildsdatter
Gift i 1774 med Ragnhild Olsdatter Steinby
Barn:
1. Morten f. 1775

2. Ragnhild f. 1777
3. Halvor f. 1779
4. Ole f. 1782
5. Marte f. 1786

Lars Hansen etterfulgte Jørgen Mortensen som leilending på Steinby og brukte Steinby til sønnen Hans overtok bygsla i 1825.

Lars Hansen f. ca. 1755 d. 1835
Gift med Pernille Johannesdatter f. ca. 1760 d. 1825
Barn:
1. Hans f. ca. 1790 d. ung
2. Johannes f. ca. 1794 (død ved skiftet etter moren i 1825)
3. Anne f. 1797, gift med Erik Olsen Trosterud
4. Marthe f. 1799
5. Hans f. 1803

Tjenestefolk i 1801:
Halvor Jørgensen 23 år. Nasjonal soldat
Ole Jørgensen 15 år
Kari Brynildsdatter 25 år

Pernille Johannesdatter døde i 1825. Det ble foretatt registeringsforretning 25. mai samme år, og det ble skifte mellom arvingene 6. oktober.

Vi ser nå at Lars Hansen hadde et bankinnskudd i Norges Bank på 3 sølvspesier, og da Lars gjorde opp med gårdeier Leganger i Fredrikstad, hadde han 6 spdl til gode for utført arbeid.

Effektene som Lars forbeholdt seg til livøre, ble taksert til 39 spdl, og Lars frasa seg sitt boslodd. Boet skyldte ingen skatter.

Datteren Anne Larsdatter var gift med Erik Olsen Trosterud. Hun hadde i sin tid fått bryllupsutstyr og hjemmegave dels i varer og dels i penger for til sammen 40 spdl. Sønnen Hans Larsen, datter Marte

Larsdatter og sønnesønn Johan Johannesen skulle ha samme sum av boet. Men da boets beholdning ikke strakk til og Erik Olsen ikke anså seg pliktig til å tilføre boet noe av det kona Anne hadde fått i hjemme-

gave, ble det bestemt at boets beholdning skulle deles i tre like parter mellom arvingene som ikke hadde fått bryllupsutstyr og hjemmegave.

Boets inntekter

| | |
|---|----------|
| Offentlig auksjon 23. juni 1825 over løssøreeffekter..... | 124 spdl |
| Enkemannens løssøre (imot å renonsere på boslod) | 39 spdl |
| Kjøpmann Legangers debet til boet..... | 6 spdl |
| Sum inntekt..... | 170 spdl |

| | |
|---------------------------|--|
| <i>Utgifter</i> | Rasmus Jørgensen Tukuns tilgodehavende (hestebytte) 9 spdl |
| <i>Boets formue:</i> | 161 spdl |
| <i>Skiftomkostninger:</i> | 11 spdl 4 ort 16 skilling |

Da enkemann Lars Hansens effekter på 39 spdl ble trukket ifra, sammen med 1 prosent til Christiania Tugt- og Manufacturhus, ble det 108 spdl 2 ort 16 skilling igjen til deling. Dette ble delt likt mellom sønnen Hans, datter Marte og sønnesønn Johan. Anne hadde altså fått 40 spdl i hjemmegave, og de tre arvingene fikk nå hver vel 36 spdl.

Sønnen Hans Larsen hadde overtatt som leilending i 1825, men døde fem år senere.

Hans Larsen f. 1803 d. 1830
 Gift med Gunhild Pedersdatter
 Barn:
 Pernille

Det ble skiftet etter Hans i februar 1831, og «boets effekter ble taksert til deres virkelige verdi etter gangbar pris her i egnen». Enken Gunhild Pedersdatter forklarte at hun behøvde de registrerte effekter til daglig bruk, og at de var nødvendige for henne dersom hun fortsatt skulle ha husholdning, noe hun ikke kunne unngå, siden hun aktet selv å oppfostre sitt lille barn. Hun ba derfor

om at effektene måtte bli utlagt henne, imot at hun løste ut boets kreditorer og tilsvarte den ubetydelige arv som hennes datter måtte bli tillagt. Anders Pedersen Trandem-Ødegården, som var til stede ved skifteretten, inngikk som kausjonist for Gunhild når det gjaldt forpliktelser som hun under skiftet enten måtte inngå eller ble pålagt. Gunhild fikk innvilget sin begjæring om å beholde effektene.

Futen Grundt påsto at hun skyldte 5 daler og 34 skilling i skatter for 1830 av gården Steinby. Men Gunhild gjorde oppmerksom på at hun på sak- og skattetinget dagen før hadde betalt hele beløpet til fogdekassen, og dette ble bekreftet av lensmann Lund.

Boets løssøre ble taksert for 48 spdl 2 ort 10 skilling, og hun skyldte eier av gården og naboer til sammen vel 17 spdl. Skifteomkostningene utgjorde neste 7 spdl og begravelen 8 spdl, slik at det var vel 16 spdl igjen til deling mellom Gunhild og datteren Pernille.

Enke Gunhild Pedersdatter ble 13. oktober samme år gift med Svend Jørgensen, som nå ble leilending på Steinby.

Selveiere

Svend Jørgensen fra Nord-Trandem flyttet til Steinby i 1831 og giftet seg med Gunhild Pedersdatter, enke etter forrige leilending Hans Larsen.

I 1834 fikk Svend Jørgensen og Johan Andersen Tørnby skjøte på Steinby av krigskommissær C. Dahl, på vegne av sin farbror og kjøpmann R. Leganger. De betalte 1200 spdl for gården, og beløpet skulle betales i løpet av de påfølgende seks år. Lånerenten var 4 prosent, og selgeren hadde 1. prioritet i gården og i tømmeret som ble tatt ut (skjøte 2.4.1834).

Svend Jørgensen og Johan Tørnby eide hver sin halvpart i gården, men en påtegning på kjøtet sa at gården fremdeles var samlet og ble brukt under ett. Det var Svend Jørgensen som brukte gården.

Svend Jørgensen døbt 17/1 1807

Foreldre Jørgen Halvorsen og Berte Svendsdatter Nord-Trandem

Gift i 1831 med enke Gunhild Pedersdatter Steinby f. 1803

Barn:

1. Berte Sofie f. 1832

2. Halvor f. 1833

3. Maren f. 1836

4. Jørgen f. 1838

5. Peter f. 1840

6. Andreas f. 1842

7. Ingeborg Kristine f. 1844

I 1836 overtok Svend Jørgensen farsgården Nord-Trandem, som han brukte til han emigrerte til USA i 1872. Men Svend Jørgensen eide fortsatt halve Steinby til 1843. Svend eide den nordre halvdel, mens Johan Andersen Tørnby eide den søndre halvdel.

Den søndre halvdel av Steinby

SØR-STEINBY

bnr. 1

Matrikkelskyld

1843: 2 ½ lisp tunge

1886: 1,67 mark

Den søndre halvdel av Steinby ble brukt sammen med Tørnby fra 1830-åra og til 1872, da sønnen på Tørnby Markus Halvorsen flyttet hit. I 1865 var Sør-Steinby på 40 mål åker og dyrket eng og 19 mål naturlig eng. Det kunne årlig selges skogprodukter for 19 spdl i skogen på Sør-Steinby, ifølge Herredskommisjonen.

Det gamle tunet på Steinby lå her, på vestsiden av riksveien. Stuebygningen er ombygd og påbygd. Låven med fjøs og stall fra 1880 lå øst for stuebygningen og ble

revet i 1978. Ole Johan Bergquist har leid jorda siden 2003.

Det meste av skogen er fradelt

Fradelt skogpart i 1860 (bnr. 8)

En skogpart ble kjøpt inntil fra den nordre halvdel (bnr. 5) i 1846, skyld 22 skilling. Denne parten og en annen større del av skogen på Sør-Steinby, bnr. 8 skyld 2 ort 4 skilling, ble fradelt og solgt til N. og C. Anker i 1860 Dette er senere slått sammen med bnr. 9 og 70/1 Vortungsneset.

Fradelt halve vannet i Steinbyfossen (bnr. 4)

Halvor Jørgensen solgt plassen Nord-Saga og en skogpart nord for plassen til Erik

Andersen og Søren Hansen Kopperudsetra. Dette ble kjøpt inntil igjen før 1882, da «halve vannet» ble fradelt sammen med to skogpartene Bjørndalsstykket og Trangklevstykket (bnr. 2 og 3).

Fradelte skogparter i 1882 (bnr. 2 og 3)

Skogpartene Bjørndalstykket bnr. 2 og Trangklevstykket bnr. 3 ble fradelt Sør-Steinby og lagt til Tørnby, eller rettere sagt, beholdt av brukeren på Steinby, som hadde eid hele Sør-Steinby siden 1834. Julius Tukum og Ole Olsen Høgenes eide Bjørndalstykket i 1882, sammen med Gudbrand Torneby. Før 1886 eier Gudbrand Bjørndalstykket alene. I 1882 står Halvor Rasmus Tørnby som eier av Trangklevstykket.

Sør-Steinby (bnr.1), som tilhørte Markus Halvorsens bo, satt igjen med følgende etter fradelingene i 1882:

Hovedbruket Steinby, 33/63 deler av gården, skyld 2 ort 18skilling, bestående av innmark og kreaturhage og skogpartene kalt Høymyrstykket og Skuråsstykket.

1942: Dyrket innmark 45 dekar, annen innmark 45 dekar og 600 dekar produktiv skog. Husdyr: En hest, 5 storfe, 3 ungfø, 2 griser og 7 småfø (Norske gårdsbruk)

1965: 1 hest, 2 ungdyr, 1 gris (Norske gårdsbruk)

2005: 35 dekar er leid ut til kornproduksjon.

Eiere og brukere

Johan Andersen på Tørnby fikk skjøte på den søndre halvdel av gården i 1834. Det ble sagt i delepapirene at gården ble brukt samlet og trolig av Svend Jørgensen på den nordre halvdel av Steinby. Men den søndre halvparten ble snart lagt til Tørnby.

Johan Andersen kjøpte i 1846 en skogpart av Halvor Jørgensen, som eide det ene bru-

ket på nordre halvdel av Steinby (senere bnr. 5). Johan betalte 166 spdl. Parten ble skyldsatt for 22 skilling i 1846, og ifølge deleforretning avholdt 12.02. i 1846 var dette hele skogen på dette nordre bruket. Rasmus Tukum overtok innmarka på bnr. 5, og skogen forholdt seg til «hjemmemarken» som 1 til 3 (se bnr. 5).

I 1856 solgte Johan Andersen, som nå hadde flyttet til Solberg i Trøgstad, til Halvor Jørgensen Trosterud for 8350 spdl. Foruten denne søndre halvdel av Steinby, omfattet salget også skogparten med skyld 22 skilling som var kjøpt inntil fra Nord-Steinby i 1846, og Vestre Tørnby (69/5) med plassen Nord-Saga.

Halvor Jørgensen flyttet nå fra Trosterud til Tørnby, og Sør-Steinby ble brukte sammen med Vestre Tørnby til sønnen Markus Halvorsen flyttet hit i 1872. I folketellingen fra 1865 står det «Tyrenbye og Steenby. Gaardbruger og selveier Halvor Jørgensen».

Sønnen Markus flyttet til Steinby da han giftet seg i 1872 og overtok bruken av Sør-Steinby.

Skogpartene Bjørnestykket og Trangklevstykket og halvparten av vannet i Steinbyfossen var nå frasolgt gården.

Markus Halvorsen f. 1843 d. 1879

Foreldre Halvor Jørgensen og Berte Jørgensdatter på Vestre Tørnby

Gift i 1872 med Mina Gunela Olsdatter Kolstad, f. 1847 i Setskog

Barn:

1. Haldor f. 1874 d. 1894

2. Sofie f. 1878 d. 1908.

Markus døde allerede i 1879. Under skiftet får vi også høre om en «Kjøpekontrakt om trær på roten». Enke Mina Gunela Olsdatter hadde i 1881 overdratt alle trær av gran og furu 8 tommer og derover, 6 alen opp fra høyeste fotgren utenpå barken, til Halvor Jørgensen på Tørnby for 2000 kr.

Blinkingen av skogen skulle være ferdig innen 24. juni 1881, og hogsten i løpet av 10 år, altså innen 24. juni 1891.

Mina Gunela giftet seg i august 1882 med Johan Nilsen. Sorenskriveren ba nå lagretten om å takserer boets andel av Steinby. Sammenlignet med eiendomshandler som hadde foregått på disse kanter den senere tid, ble innmarka med havnehage taksert til 2920 kr, husa 1280 kr og skogstykkene Høymyrstykket og Skuråsstykket for 1920 kr. Utleggene beløp seg til 3993 kr. Halvor Jørgensen på Tørnby (tidligere svigerfar) skulle ha 1112 kr, sønnen Haldor Markussen 1440 kr og datter Sofie Markusdatter 1440 kr. Skjøtet på Steinby ble så utstedt til Markus Halvorsens bo for 6120 kr (skjøte 13.7.1883). Mina Gunelas nye ektemann Johan Nilsen var født i Sverige, bodde på Ertevassfaldet før 1871 og på Mellom-Bøen fra 1871, og han var to-tre år på Nord-Steinby før han flyttet hit i 1882.

Johan Nilsen Stenby f. 1855 i Sverige d. 1944.

Foreldre Nils Andersson Faldet og Anne Torkildsdatter

Gift i 1882 med enke Mina Gunela Olsdatter f. 1847 fra Kolstad på Setskog d. 1910

Barn:

1. Anne f. 1883 d. 1884
1. Ole f. 1885 d. 1902
2. Anne f. 1887 d. 1935, gift med Emil Eriksen Ringsby (fra Nedre Ringsby) f. 1880 d. 1945
3. Hemming f. 1890 d. 1901
4. Margrete f. 1893 d. 1894

I sitt første ekteskap hadde Mina Gunela datteren Sofie Markusdatter f. 1878 d. 1908, gift med Johan Johansen fra Eidsvoll (se 67/3).

Barn: Gunvor Oline f. 1905 d. 1971, gift med Jørgen J. Tørnby (deres barn: Sofie (se 67/3) og Kristine (se 67/13)).

Det bodde også to i sidebygningen i 1900: Randi Andersdatter f. 1828. Forhenværende gårdmannskone og rentenist.

Kristine Andersdatter f. 1847 ugift

Da Johan Nilsen døde i 1944, gikk hjemmelen til eiendommen over til de eneste og myndige arvinger, barnebarna Mina Gunela Stensli og broren Erik Ringsby. Eiendommens verdi 15 000 kr. Mina Gunela var gift med Borger Stensli.

Mina og Eriks foreldre Emil Ringsby f. 1880 d. 1945 og Anne Stenby f. 1887 d. 1935, bodde på Steinby, men de eide ikke gården. Hjemmelen gikk altså direkte fra besteforeldre til barnebarn.

I 1960 skjøtet Mina Gunela halvparten av sin halvdel i gården til sin mann Borger Stensli. Erik Ringsby eide den andre halvparten.

Borger Stensli døde i 1986, og det ble tinglyst uskiftebrev for Mina Gunela på fjerdeparten i gården som Borger hadde eid, slik at hun nå eide halve gården, mens Erik Ringsby eide den andre halvparten, som tidligere.

Etter at Erik Ringsby døde i 2001, har Leif Harald Bergquist overtatt nordre del av skogen og jordveien samt tunet og hovedhuset. Hovedhuset ble fullrestaurert 2002. Leif Harald Bergquist er barnebarns barn til Sofie Markusdatter (se 67/13).

Leif Harald Bergquist f. 1967

Gift med Maritha Gustafsson f. 1967 fra Holmedal i Årjäng

Barn:

1. Elin Kristine f. 1998
2. Johannes f. 2000
3. Jakob Wilhelm f. 2002

Mina Gunela Stensli døde i 2002, og etter hennes død har Anders Jørgen Sundsrud overtatt hennes eiendom (Tomta 71/87), samt søndre del av skogen (71/86). Anders

Jørgen Sundsrud er også barnebarns barn til Sofie Markusdatter (se 67/13).

Anders Jørgen Sundsrud f. 1956
Gift med Inger Lise Nilsen f. 1959

Barn:

1. Peter f. 1981
2. Lars Jørgen f. 1985
3. Jonas f. 1990

Den nordre halvdel av Steinby

I 1834 fikk Svend Jørgensen og Johan Andersen Tørnby skjøte på hele Steinby av krigskommissær C. Dahl, på vegne av sin farbror og kjøpmann R. Leganger. De betalte 1200 spd for gården, og beløpet skulle betales i løpet av de påfølgende seks år. Låne-

renten var 4 prosent, og selgeren hadde 1. prioritet i gården og i tømmeret som ble tatt ut (skjøte 2.4.1834).

Svend Jørgensen og Johan Tørnby eide hver sin halvpart i gården, men en påtegning på skjøtet sier at gården fremdeles er samlet og brukes under ett. Det var Svend Jørgensen som brukte gården. I 1836 overtok Svend Jørgensen farsgården Nord-Trandem, som han brukte til han emigrerte til USA i 1872. Men Svend Jørgensen eide fortsatt halve Steinby til 1843, og vi ser nå at Svend eide den nordre halvdel, mens Johan Andersen Tørnby eide den søndre halvdel.

Den nordre halvdel ble i 1843 delt i to like parter mellom Svends bror Halvor Jørgensen (Nord- Steinby bnr. 5) og Kristen Svendsen Tørnby (Haga bnr. 6).



Nordre Steinby midt i bildet og Sandvold nærmest midt i bildet. Berg nederst til venstre. Her var den siste telefonsentralen i den nordre delen av bygda. Sentralen ble flyttet fra Skogheim til Berg. Det lyse feltet i bakgrunnen er fotballplassen. (Widerøe 1953).

Nord-østre fjerdepart

NORD-STEINBY

bnr. 5 og 10

Matrikkelskyld

1843: 1 ¼ lisp tunge, ny 2 ort 16 skilling

1846: 1 ort 18 skill

1886: 0,51 mark

1903: 0,51 mark + bnr 10 skyld 26 øre

Denne nord-østre fjerdeparten av Steinby ble formelt fradelt som eget bruk i 1843, men var blitt solgt flere år tidligere. Deleforretning ble avholdt 12. juni 1843. Tre år senere ble denne delen av Steinby lagt til nabogårdene Tukun og Tørnby. Tukun fikk hus og innmarka og Tørnby skogen. Tørnby eide allerede den søndre halvparten av Steinby. Denne skogparten ble en del av skogen som i 1860 ble solgt til grosserer P. Anker i Fredrikshald (bnr. 8).

Det bodde trolig ingen her før Johan Evenby flyttet hit omkring 1900.

Bnr. 10 med innmark og husebygninger ble kjøpt inntil i 1897. Parten ble i 1897 fradelt bnr. 7, som ved delingen av den nord-østre fjerdeparten av Steinby i 1869 ble overtatt av Gudbrand Halvorsen på Tårnby. Bnr. 7 besto av «den egentlig innmarken med husebygningene» og en part av skogen kalt Eikelistykke. Det var denne innmarka med husebygningene som ble fradelt i 1897 og fikk navnet Nord-Steinby bnr. 10, skyld 26 øre (deleforr. 15.11.1897). Bnr. 5 og 10 utgjør i dag Nord-Steinby. Husa på Nord-Steinby ligger trolig på bnr. 10.

Det ble fradelt 14 parter i tiden 1929-1991. Husa ligger på østsiden av riksveien.

Norske gårdsbruk fra 1962 har følgende opplysninger om bruket: 36 dekar jordbruksareal og 60 dekar produktiv skog. I hest, 2 kyr, 1 ungdyr, 1 gris og 80 høns.

1976: 39 dekar jordbruksareal, alt fulldyrket. 53 dekar skog og 4 dekar annet areal.

2005: Eng og beite. Det er campingplass her i dag.

Brukere

Svend Jørgensen inngikk muntlig avtale med sin bror Halvor Jørgensen om salg av gården. Med i salget fulgte fjerdeparten av fossefallet som lå til gården og åttendeparten av kvernhuset. For dette skulle Halvor betale 520 spd, og han betalte 418 spd kontant. Materialer som Svend Jørgensen trengte til vedlikehold av kvernhuset, skulle han kunne hente i den solgte skogen etter utvisning.

Det ble ikke utstedt noe skjøte, og parten ble ikke skyldsatt. Men da Halvor Jørgensens kone Jøran Rasmussdatter døde i 1843, ble dette brakt i orden. Svend Jørgensen skjøtet denne fjerdeparten av Steinby til sin bror Halvor Jørgensens og hans hustrus fellesbo i 1843, og parten ble skyldsatt samme år.

Halvor bodde på Trandem til 1830, på Bøen 1830-33, på Haukenes 1833- 1841, på Steinby 1840-43 og på Klubbemoen, hvor han døde i 1888.

Halvor Jørgensen f. 1803 d. 1888

Foreldre Jørgen Halvorsen Trandem og Berte Svendsdatter

Gift i 1830 med Gøran Rasmusdatter Flaten

Gift i 1844 med Marthe Halvorsdatter Sundsrud

Barn:

1. Ingeborg f. 1830

2. Anne Rebekka f. 1833

3. Berte

4. Sophie f. 1834

5. Johan f. 1836

6. Maren f. 1840

7. Juliane Marie f. 1847
8. Hilda f. 1854
9. Jørgen f. 1858

I 1846 solgte Halvor husa og innmarka til Torkild Rasmussen på Tukun, mens Johan Andersen Tørnby, som eide Sør-Steinby, kjøpte skogen, som nå ble skyldsatt til 22 skilling. «Hjemmarken» som Torkild nå overtok, forholdt seg til den samlede eendom som 1 til 3 og ble skyldsatt til 1 ort 18 skilling. Begge disse parseller ble fradelt gården ved skylddelingsforretning 12/2 1846. Torkild Rasmussen Tukun betalte 333 spdl for hus og innmark, mens Johan Andersen Tørnby betalt 166 spdl for skogen. Skogparten på 22 skilling inngikk senere i skogen som grosserer P. Anker i Fredrikshald kjøpte i 1860 (bnr.8).

Torkild bodde på Tukun. Men det er flere familier som er nevnt på Nord-Steinby i 1870-80-åra.

Andreas Jørgensen bodde på Nordby 1844-59, Kjernmoen 1865-71, Nord-Tran-dem 1872, Nordstua Torneby 1874-77, Nord-Steinby 1878-79 og Nord-Klubben 1880-1920.

Andreas Jørgensen f. 1844 d. 1920 (kalt Gamleskredderen)

Foreldre Jørgen Andersen Nordby og Peterana Mikkelsdatter

Gift i 1871 med Anne Kathrine Olsdatter Kolstad

Barn:

1. Josefine Ovidia f. 1871 d. 1875
2. Marianne Pamela f. 1874
3. Jørgen f. 1875
4. Ole f. 1877
5. Gudmund f. 1880
6. Tørris f. 1882
7. Berte Margrete f. 1885
8. Anders f. 1887
9. Mathilde Elisabeth f. 1890
10. Signe f. 1892.

Andreas Jørgensen ble trolig etterfulgt av Johan Torkildsen, som var her til 1881, da han emigrerte til USA. Johan hadde bodde på Mellom-Saga 1854-65, Tårnby i 1872 og 79, Bøen i 1873 og Tønby i 1874-76.

Johan Torkildsen f. 1854

Foreldre Torkild Ingvaldsen Saga og Kari Torsdatter. Gift i 1876 med Jørgine Rasmusdatter Hagasundet f. 1851.

Barn:

1. Jørgen f. 1877
2. Karoline f. 1879

Magnus Ingebretsen bodde trolig her 2-3 år i begynnelsen av 1880-åra. Han hadde bodde på Nybru 1847-76, Bunes 1876, Torkildsbråtan 1878, Tårnby 1881, og etter Nord-Steinby bodde han på Myrvold i 1885, Ødegården 1887-90 og Storesletten 1891-1916.

Magnus Ingebretsen f. 1847 d. 1916

Foreldre Ingebret Mortensen og Hille Jørgensdatter

Gift i 1876 med Olava Andersdatter Ringsby f. 1853

Barn:

1. Emil f. 1876
2. Kristiane f. 1878
3. Theoline f. 1880
4. Jørgen f. 1883
5. Ole f. 1885 d. 1889
6. Anna f. 1887
7. Ole f. 1889 d. 1894
8. Hemming f. 1892
9. Olga f. 1894

Jakob Olsen er nevnt på Nord-Steinby 1885-97. Han flyttet til Kristiania før 1900.

Jakob Olsen f. 1842 på Fagersand i Setskog
Gift med Karoline Mortensdatter

Barn:

1. Karoline Julie f. 1873

2. Mariane Otilie f. 1877
3. Johannes f. 1880
4. Petra Amalia f. 1883 på Fagersand
5. Tea Kristine f. 1888

Morten Kristensen bodde hos datter og svigersønn. Anna Rebekka Andersdatter f. 1816 på Snarholt og enke etter Ole Johannesen Fagersand døde 8. februar 1890 på Steinby.

I 1883 solgte Torkild denne delen av Steinby til sønnen Julius for 2000 kr. Salget innbefattet også et tilhørende vannfall. Samme år overtok Julius farsgården Tukun. Julius bodde på Tukun.

I 1912 solgte Julius Nord-Steinby til sin svigersønn Johan Evenby, som var gift med Julius datter Olga, og sin andre svigersønn Ole Høgenes, som var gift med datteren Marie. Olga og Johan bosatte seg nå på Nord-Steinby. Marie og Ole solgte sine andeler av jordveien og skogen til Tora Tukun i 1923, og da Tora døde i 1926 gikk disse andelene over til datteren Annemari.

I 1941 fikk Ole O. Høisveen skjøte på gården av Johan Evenby og Annemari Torp for 7500 kr.

Ole O. Høisveen f. 1887 i Furnes på Hedmarken d. 1960. Kom som agronom til Rødenes

Gift med Thea Mathilde Foss fra Rødenes f. 1879 d. 1967

Barn:

1. Gunnar f. 1914 d. 1999
2. Marie f. 1915 d. 1986 (se 69/17)

3. Odvar f. 1918 (se 71/19)
4. Randi f. 1920 d. 1990, gift med Eilert Nilsson fra Kroken i Östervallskog f. 1915 d. 1986 Bodde i Sverige
5. Ivar f. 1924 (se 71/21)

Ole og Thea hadde brukt gårder i Bærum, Rødenes og Eidsvoll før de kom til Nord-Tukun i 1921.

Ved Thea Mathilde Høisveens død i 1967, gikk hjemmelen til eiendommen over til arvingene Gunnar Høisveen, Marie Høilund, Odvar Høisveen, Randi Nilsson, Ivar Høisveen. 1968 fikk Gunnar Høisveen skjøte på gården av sine medarvinger for 48 000 kr.

Gunnar Høisveen f. 1914 d. 1999

Gift med Martha Helene Moen f. 1920 d. 2002

Barn:

1. Roar f. 1952
2. Ole Kristian f. 1954 (se 71/45)
3. Per f. 1956, gift med Tordis Nygård fra Aurskog. Skilt. Samboer med Torill Gudvangen.

I 1989 overtok Roar Høisveen for 315 000 kr.

Roar Høisveen f. 1952

Gift med Inger Lise Ruud f. 1959

Barn:

1. Bjørn Gunnar f. 1981
2. David Olai f. 1982
3. Elisabeth f. 1984
4. Thomas f. 1985
5. Benjamin Alexander f. 1994

Nord-vestre fjerdepart

bnr. 6, 7, 9

Matrikkelskyld

1843: 1 ¼ lisp tg.

Ny skyld 0-2-15

Denne fjerdeparten av Steinby ble formelt fradelt i 1843, men var solgt flere år tidligere, står det i delepapirene fra 1843. Fjerdeparten omfattet det som senere ble husmannsplassen Haga (bnr. 6), Eikelistykket (bnr. 7) og skogparten Bjørnestykket (bnr. 9). Eikelistykket ble i 1897 fradelt bnr. 10 Steinby nordre (innmark og hus). Dette ble lagt til bnr. 5.

Brukere

Svend Jørgensen solgte denne fjerdeparten av Steinby til Kristen Svendsen på Nordstua Tørnby for 550 spdl. Fjerdeparten av fossefallet og åttendeparten av kvernhuset fulgte med. Det meste ble betalt kontant, og resten skulle kjøperen betale av på selgerens gjeld til Rasmus Jørgensen Trandem og Anders Olsen Trandemødegården. Svend Jørgensen forbeholdt seg retten til å ta tømmer til materialer til reparasjoner av kvernhuset i skogen til den frasolgte parten. Kristen fikk skjøte på denne delen i 1843, men salget hadde skjedd for flere år siden, hører vi i 1843.

I 1853 solgte Kristen Svendsen denne parten til sin eldste sønn Svend Kristensen for 500 spdl. Svend bodde trolig også på Tørnby.

Svend døde ugift i 1865, 60 år gammel. Denne fjerdeparten av Steinby ble nå delt i tre parter. Skylddelingsforretning ble avholdt 17. september 1869.

Del 1 (Bjørnestykket bnr. 9)

Dette var en skogpart kalt Bjørntjernstykket. Morten Kristensen overtok skogparten.

Del 2 (bnr. 7)

Skog, innmark og husebygninger, som senere ble fradelt som bnr. 10 og lagt til bnr. 5. Dette var den største parten, og den ble solgt til Gulbrand Halvorsen på Tårnby.

Del 3 (bnr. 6)

Plassen Haga, som var den minste parten, ble solgt til husmann Kristian Kristensen.

HAGA

bnr. 6

Matrikelskyld

1869: 10 skilling

1886: 25 øre

Kristian Kristensen kom til Haga i 1850-åra og var trolig første husmann her. I folketellingen fra 1865 er han oppført som husmann med jord, samt eier av en andel av gården Steinby. Han eide trolig allerede nå en del av Haga, som han fikk skjøte på i 1869 for 200 spd. «En plass kaldt Haga, som er innhegnet og begrenses på alle kanter av Halvor Tørnbys eiende part av Steinby, samt et skogstykke som likeledes begrenses av sistnevnte eiers skog.»

Husdyr og utsæd

1865: 2 storfe og 3 sauer. Utsæd: $\frac{1}{4}$ t. hvete, $\frac{1}{2}$ t. bygg $\frac{1}{4}$ t. havre, 2 t. poteter

1875: 2 kuer og 2 lam. Utsæd: $\frac{1}{8}$ t. hvete, $\frac{1}{4}$ t. bygg, 1 t. havre, 2 t. poteter og 5 skålpund grasfrø.

1976: 19 dekar jordbruksareal, hvorav 17 dekar fulldyrket. 410 dekar skog og 36 dekar annet areal.

Jorda på Haga brukes brukes nå som sauebeite.

Brukere

Kristian var husmann på Haga før han kjøpte plassen i 1869.

Kristian Kristensen f. 1815 på Nordstua Tårnby d. 1885

Foreldre Kristen Svendsen og Margrete Halvorsdatter



Stabburet på Haga ca. 1890. (Eier Rigmor Vesje).

Uekte barn Karoline f.1842. Mor Ragnhild Eriksdatter Skurås.

Gift i 1857 med Anne Olsdatter Tørnby f. 1821

Barn:

1. Maren f. 1858 d. 1921, gift med Anders Emil Rasmussen fra Tårnby f. 1853 d. 1924
2. Rebekka f. 1860, gift med Anders Olofsson Nupp
3. Karel f. 1863 d. 1875
4. Severine Olava f. 1866

Enke Anne Olsdatter solgte i 1885 til datter og svigersønn Anders Olofsson Nupp for 2000 kr. Anders flyttet hit da han giftet seg med Rebekka.

Anders Olofsson Nupp f. 1860 i Skillingmark d. 1947

Far Olof Andersson Bergerud Skillingmark
Gift i 1885 med Rebekka Kristiansdatter Haga f. 1860 d. 1943

Barn:

1. Syverine Olava f. 1884
2. Anna Kristine f. 1886
3. Olga Christiane f. 1891
4. Thora f. 1896, gift med Halvard Kristoffersen

5. Josefine f. 1900

6. Rolf Agnar f. 1906 d. 1939.

Rebekkas mor Anne Olsdatter bodde også her i 1900.

Anders Nupp døde i 1947, og året etter fikk Thora og Halvard Kristoffersen kjøte på Haga av medarvingene for 16 000 kr.

Thora Haga f. 1896 d. 1989

Gift i 1928 med Halvard Kristoffersen f. 1904 d. 1986

Barn:

1. Øyvind Haga f. 1923 d. 1987 (Thoras sønn før ekteskap med Kristoffersen)
2. Kjell f. 1928, gift med Berit Diskerud. Bor i Trøgstad
3. Edel f. 1930, gift med Sven Gisleson. Bor på Bjørkelangen.
4. Rebekka f. 1932, gift med Arnulf Johansen f. 1929. Bodde på Lørenskog. Begge døde.

Halvard Kristoffersen døde i 1986 og Thora i 1989. Anders Taraldrud fikk kjøte på Haga i 1990 av arvingene etter Halvard og Thora for 400 000 kr. Datter Mari Taraldrud overtok i 2004.

VESTRE EIKELISKIFTE

bnr. 7

Matrikkelskyld

1869: 1 ort 21 skilling

1886: 1,11 mark

Gulbrand Halvorsen på Tørnby kjøpte denne parten i 1869, da den nord-østre fjerdeparten av Steinby ble delt. Gulbrand betalte 800 spdl.

Den kjøpte parten besto av «den egentlig innmarken med husebygningene» og en part av skogen kalt Eikelistrykket. Denne

grenset mot øst til Halvor Tørnby, mot nord til Torkild Tukun, mot vest til grosserer Ankers skog og mot sør til en gangsti kalt Stemningen. Til eiendommen hørte også en andel i et fossefall, «i den forbirindende elv», samt rettigheter til fôr for så mange kreaturer som vinterfôres på jordveien. Bruket skulle ha felles havn med de øvrige av gården Steinbys eiere i hele Steinby-skogen.

Innmarka med husebygningene ble fradelte i 1897. Den fradelte parten bnr. 10 ble

kalt Nord-Steinby og ble senere lagt til bnr. 5. Husa på Nord-Steinby ligger trolig på denne parten med bnr. 10.

Gudbrand Halvorsen Tørnbys myndige arvinger solgte i 1900 til Jørgen J. Tørnby for 6500 kr. Jørgen overtok senere Vestre

Bøen, og Vestre Eikelistykket (71/7) har siden ligget til Vestre Bøen.

Østre Eikeliskiftet bnr. 16 ble fradelt i 1948, skyld 43 øre. Etter begjæring fra Johan Tørnby datert 23. 09. 1948 ble navnet på bnr. 7 endret til Vestre Eikeliskiftet.

SÆTERSTYKKET og VADDALSTYKKET

bnr. 8

Matrikkelskyld

1860: 2 ort 4 skilling

1886: 2,28 mark

Skogparten ble frasolgt Nordre Steinby i 1846 og lagt til Søndre Steinby. I 1860 ble den fradelt Søndre Steinby, da Halvor Jørgensen på Tørnby, som nå eide Søndre Steinby bnr.1, solgte to skogstykker til grosserer P. Anker i Fredrikshald for 1500 spdl.

De to skogstykkene utgjorde, ifølge en eldre inndeling, fem tolvtedeler av Steinbys hele skog.

Det østre Sæterstykket eller Sæterskiftet grenset i sør etter den alminnelige ridevei mellom gårdene Tørnby og bruket Digerneiset på Setskog. Veien ble kalt Stemningsveien.

Det andre stykket ble kalt vestre Lønnedalshøide eller Vaddalsstykket.

Bnr. 8 ble slått sammen med bnr. 9 i 1894 og senere med Vortungsneset 70/1. Bjørnetjernskiftet bnr. 15 ble fradelt i 1943.

Eiere

Enken og de myndige arvinger etter grosserer P. Anker solgte i 1868 til sønnene Nils og Christian August Anker for 2500 spdl.

I 1894 solgte Christian August Anker og de myndige arvinger etter Nils Anker skogstykkene Østre Sæterstykket og Vaddalsstykket til Firmaet P. Anker for 5000 kr.

Mer under bnr. 9.

BJØRNETJERNSTYKKET

bnr. 9

Matrikkelskyld

1869: 8 skilling

1886: 20 øre

I 1869 ble den nord-vestre fjerdeparten av Steinby delt i tre deler, som var bnr. 6 Haga, bnr. 7 Vestre Eikeliskiftet og skogparten Bjørnetjernstykket bnr. 9, som var skogen på denne fjerdeparten av Steinby.

Denne skogparten er i dag slått sammen

med bnr. 8 og gnr. 70/1. Morten Kristensen overtok i 1869 Bjørnetjernstykket, som grenset i øst og vest til grosserer Ankers skog, mot nord til Grøvigen og mot sør til Stemningsveien. Anders Olsen Moen overtok denne skogen i 1876 for 240 spdl. I 1881 solgte Anders Olsen Moen til firmaet P. Anker for 2500 kr.

I 1899 ble det inngått makeskifte mellom eneste ansvarlige innehavere av Firmaet P.

Anker, Christian og P.M. Anker, hvorved P. M. Anker ble eeneier av bnr. 8 av Steinby og Vortungsneset gnr. 70, bnr.1.

Firmaet P. Ankers skogeiendom besto nå av bnr. 8 og 9 fra Steinby og Vortungsneset 70/1.

I 1928 ble denne skogeiendommen solgt til Anders Taraldrud på Sør-Tukun. Sønnen Ola Taraldrud overtok denne fra foreldrene i 1948 for 60 000 kr. I 1974 solgte Ola Taraldrud til sønnen Ola Taraldrud junior for 145 000 kr (mer om dette under Sør-Tukun).

Skurås

Skurås ligger ca. 500 m nord for Steinby og ble trolig tatt opp som husmannsplass midt på 1800-tallet.

I 1865 var det to storfe og tre sauer på Skurås, og det ble sådd $\frac{1}{8}$ tønne hvete, 1 tønne havre og satt $2\frac{1}{2}$ tønne poteter. I 1875 2 kuer, 1 ungdyr og 3 sauer, og utsæden var $\frac{1}{4}$ tønne bygg, $1\frac{1}{2}$ tønne havre, $1\frac{1}{2}$ tønne poteter og 4 skålpund grasfrø.

De gamle husa på Skurås er borte og jordveien er grodd igjen. Det ligger to hytter her, bnr. 25 og 38. Husmannsstua lå på tomta som nå er bnr. 25.

Husmenn

Lars Hansen var kanskje den første som bodde på Skurås. Lars hadde bodd på Kopperud og Sagmoen før han kom til Skurås ca. 1850. Han er senere nevnt på Køia og Sandviken.

Lars Hansen f. 1805 på Fjell d. 1885 (kalt Skure-Lars)

Far Hans Hågensen

Gift 1. gang i 1829 med Kari Eriksdatter Trandemplass f. 1792

Gift 2. gang i 1855 med Kristine Jørgensdatter Trandem f. 1811

Barn:

1. Berte Maria f. 1833

2. Kristine f. 1835

Kristian Torkildsen er nevnt her i 1850-åra. Han hadde tidligere bodd på Haukenes, Vest-Tukun, og han kom senere til Eikeheia i Setskog, hvor han er nevnt 1858-80.

Kristian Torkildsen f. 1822 d. 1880

Foreldre Torkild Halvorsen og Berte

Gift i 1852 med Johanne Rasmusdatter Sagmoen

Barn:

Johan f. 1853 d. 1854

Husmann og tømmermann Andreas Nilsen bodde her i 1860-70-åra. Andreas er nevnt på Tørnbybråtan i 1849, Kopperudsætra i 1850-åra, og han kom senere til Trandemsætra.

Andreas Nilsen f. 1822 d. 1891 (Andreas var soldat i Malmø i 1848 med nummer 20 og ble siden kalt Tyve)

Foreldre Nils Larsen og Anne Halvorsdatter Haukenes

Gift i 1847 med Marte Mortensdatter f. 1818 d. 1893

Barn:

1. Markus f. 1847

2. Anne Kristine f. 1851

3. Julius f. 1854

4. Nikolai f. 1857

5. Rebekka f. 1860

6. Karen f. 1863

Anders Andersen var trolig husmann på Skurås i 1875.

Anders Andersson f. 1844 i Töcksmark i Sverige

Gift med Maren Rebekka Sypriansdatter f. 1851 i Hemnes i Høland.

Barn i 1875:

1. August f. 1871 i Høland
2. Johan f. 1874 i Rømskog

Det bodde ingen her i 1900, og Anders og Maren Rebekka er kanskje de siste som bodde på Skurås.

Boligtomter

Bnr. 11 Grævlingkulhøgda

Parten ble fradelt bnr. 2 i 1908 og ligger i dag til 75/4.

I 1964 solgte Jørgen og Anna Kind denne eiendommen og 75/4 til Mary og Rolf Johannessen. Harry Johannessen overtok i 1988 for 1 337 500 kr.

Bnr. 12 Hjertåsen

Skogstykket ble fradelt bnr. 2 i 1908.

Torkel Tørnby hadde hjemmel til denne eiendommen i 1944. I 1982 solgte Torkel til datter Randi Moen og svigersønn Anders Moen for 8000 kr

Bnr. 13 Berg

Parten ble utskilt fra bnr. 10 i 1929, og den ble senere slått sammen med bnr. 41

Ole E. Skogheim fikk skjøte på tomta i 1929 for 50 kr. I 1959 solgte Ole Skogheim til Henrik Bernhus for 6000 kr.

Henrik Bernhus f. 1915 d. 1980

Gift med Borgny Skogheim f. 1921

Barn:

Finn f. 1944, gift med Ingalill Holgersson f. 1945 fra Östervallskog. Bor i Bærum.

Bnr. 14 Sandvoll

Tomta ble fradelt bnr. 1 i 1939, og Sverre Skogheim kjøpte Sandvoll i 1939 for 50 kr.

Sverre Skogheim f. 1901 d. 1977

Gift med Kristiane Hauglund f. 1913 d. 2001

Barn:

1. Ingrid f. 1938, gift med Tage Paulsson fra Östervallskog f. 1936. Bor i Östervallskog
2. Arne f. 1940, gift med Dagmar Ferm fra Östervallskog f. 1946. Bor i Marker
3. Kåre f. 1942, gift med Gunvor Brochs fra Sørreisa f. 1946. Bor i Kristiansand
4. Terje f. 1945, gift med 1. Oddveig Slandal f. 1946 d. 2002. Gift med 2. Lillian Haugslie. Bor i Odalen

Turid Dahlum Sundsrud og Tor Kristian Nilsen overtok i 1990 for 290 000 kr.

Turid Dahlum Sundsrud f. 1964

Gift med Tor Kristian Nilsen f. 1963

Barn:

1. Torbjørn f. 1991
2. Thea Sofie f. 1994
3. Truls Magnus f. 1997

Bnr. 15 Bjørtjernskiftet

Skogparten ble fradelt bnr. 8 i 1943, skyld 80 øre.

Helga og Olaf Østby fikk skjøte på denne parten i 1948 av Anders, Gulbrand og Jørgen Taraldrud og Jenny Solheim for 31 000 kr.

I 1958 solgte Helga og Olaf Østby til Rømskog kommune for 130 000 kr.

Bnr. 16 Østre Eikeliskiftet

Skogparten ble fradelt bnr. 7 i 1948, skyld 43 øre. Harald Tørnby solgte denne parten til Johan Tørnby i 1948 for 12 000 kr.

I 1962 fikk Rakel og Ole Holmedahl og Aase og Harald Moen eiendommen som gave av deres far og svigerfar Johan Tørnby. Verdi 13 690 kr.

Bnr. 17 Skogstad

Parten ble fradelt bnr. 1 i 1948.

Truls Haugen fikk skjøte på denne parten i 1949 av Mina Gunela Stensli og Erik Ringsby for 600 kr. I 1982 ble denne parten sammenføyet med 71/40.

Truls Haugen f. 1921 d. 1992
 Gift med Elna Heggedal f. 1929

Barn:

1. Roy f. 1950, gift med Berit Hagen f. 1959
 (se 73/48)
2. Wenche f. 1952, gift med Kolbjørn Moen
 f. 1949 (se 75/26)
3. Terje f. 1954 d. 1954
4. Anne Borghild f. 1965, gift med Per Åge
 Mortensen f. 1959 Bor på Løken i Høland
5. Ellen Marie f. 1967, gift med Peter Carl
 Gustav Spännare f. 1963. Bor i Koppom i
 Sverige

Eier i 2003 er Elna Haugen.

Bnr. 18 Skogheim

Skogheim grenser i sør mot Tørnby. Parten ble formelt fradelt Sør-Steinby i 1949. (dele-

forretning 10.10.1949). Men Edvard Olausen fra Degernes bygde hus her allerede i 1904, kan barnebarnet Reidar Skogheim fortelle.

Edvard Olausen Skogheim f. 1868 i Degernes d. 1949

Gift med Regine (Gina) Nilsdatter f. 1867 på Ertevassfallet i Rømskog d. 1942

Barn:

1. Ole f. 1894
2. Anders f. 1897 d. 1972, gift med Signe Marie Hansdatter Nybru

Sønnen Ole Skogheim bodde her fra 1918, ifølge Reidar Skogheim. I 1949 fikk Ole skjøte på Skogheim av Mina Gunela Stensli og Erik Ringsby på Sør-Steinby for 200 kr.



Skogheim nærmest til venstre i bildet. Haga ligger bak og boligen Skogstad midt i bildet. Boligen Solheim er under bygging. (Widerøe 1953).

Ole Skogheim f. 1894 d. 1963
 Gift med Gunhild Jørgensen f. 1894 d. 1967

Barn:

1. Gerd f. 1919, bor i Sverige
2. Borgny f. 1921 (se 71/13)
3. Reidar f. 1923
4. Alfhild f. 1929 (se 67/37)

Ola Skogheim, sønn av Alfhild, bodde her fra 1947 til 1967.

I 1968 solgte arvingene Gerd Halvardsson, Borgny Bernhus og Alfhild Sundsrud til medarving Reidar Skogheim for 10 500 kr.

Reidar Skogheim f. 1923

Gift med Anna Sigbjørg Asbjørnsen f. 1922 i Oslo

Barn:

Berit f. 1948, gift med Olav Fagermoen, Setskog

Bnr. 19 Bjørkli

Tomta ble fradelt bnr. 5 i 1950. Ole O. Høisveen solgte denne parten i 1950 til sønnen Odvar Høisveen for 150 kr.

Odvar Høisveen f. 1918

Gift med Marie Ringsby f. 1923

Barn:

1. Laila f. 1952. Bor i Oslo
2. Solfrid f. 1956, gift med Øystein Engen. Bor i Blaker
3. Kristin f. 1957, gift med Magne Krogstad f. 1956 (se 71/46)

Bnr. 20 Solheim

Tomta ble fradelt bnr. 1 i 1952. Det sto et sommerfjøs der det ble bygd bolighus i 1954.

Anton Nylænde kjøpte denne parten i 1952 av Erik Ringsby og Mina Gunela Stensli på Sør-Steinby for 500 kr.

Anton Nylænde f. 1889 d. 1955

Gift med Severine Jøsund f. 1890 d. 1965

Barn:

1. Tordis
2. Solveig (pleiedatter)

Dattera Tordis var gift med Thor Oxholm, og hun flyttet hit fra Oslo med barna Anne Karin, Sissel og Elisabeth da ektemannen døde.

I 1980 ble Solheim overtatt av Cootje Jansen (Sirtveit) for 135 000 kr. Hun bodde her sammen med sin datter Jeanette.

I 1986 fikk Tormod Kleiven skjøte på eiendommen av Cootje Jansen for 435 000 kr.

Tormod Kleiven f. 1955

Gift med Anne Gangnes f. 1954

Barn:

1. Jens Andreas f. 1983
2. Jørgen f. 1990

Bnr. 21 Elvebakke

Tomta ble fradelt bnr. 5 i 1955. Ivar Høisveen fikk skjøte på denne parten av Ole O. Høisveen i 1955 for 2000 kr.

Ivar Høisveen f. 1924

Gift med Dagny Mærli f. 1927

Barn:

1. Torill f. 1958, gift med Jan Erik Myrvold. Skilt 1998 (se 67/12)
2. Reidun f. 1959
3. Dag Ivar f. 1966

Bnr. 22 Sandbu

Tomta ble fradelt bnr. 1 i 1956. Torkel Tørnby kjøpte denne parten av Mina Gunela Stensli og Erik Ringsby i 1956 for 1200 kr, og han bygde hus her (se 69/10).

I 1978 solgte Torkel Tørnby til Ole Ringsbu for 110 000 kr.

Ole Ringsbu f. 1954

Gift med Tone Høgenes f. 1952

Barn:

1. Åshild f. 1977, samboer med Erik Skognes f. 1974. Bor i Aurskog
2. Marit f. 1980, samboer med Espen Bråthen f. 1978. Bor i Aurskog

I 2003 overtok Tone og Ole også eiendommen Havna (71/52) og flyttet dit. Fra samme år leier Hilde Ringsbu eiendommen Sandbu.

Bnr. 23 Åkerli

Tomta ble fradelt bnr. 1 i 1959 og ligger inntil riksveien. Johnny Jørgensen kjøpte denne parten i 1959 av Mina Gunela Stensli og Erik Ringsby på Sør-Steinby for 1100 kr.

Johnny Jørgensen f. 1922

Gift med Kirsten Heimli f. 1927

Barn:

Tom 1953, gift med Tove Holtet f. 1956 (se 73/95)

Bnr. 24 Skytterhustomta (hytte)

Tomta ble fradelt bnr. 1 i 1966. Sverre Norhoff fikk skjøte på denne tomta for 6000 kr.

Bnr. 25 Skurås (hytte)

Parten ble fradelt bnr. 1 i 1966. På 1800-tallet lå det en husmannsplass her med samme navn.

Kristen Seim kjøpte Skurås i 1966 av Erik Ringsby, Mina Gunela Stensli og Borger Stensli for 6000 kr. Eier i 1998 er Kari Margrethe Seim.

Bnr. 26 Kjonlia (ikke bebygd)

Tomta ble fradelt bnr. 1 i 1967.

Nils Stenby kjøpte denne parten i 1967 for 100 kr. Nils solgte i 1968 til Martha Helene Johansen for 1000 kr. Arvingene Astrid Olsen og Oskar Holen overtok hjemmelen til eiendommen i 1985, og de eier hver sin halvdel.

Bnr. 27 Tryggli (hytte)

Tomta ble fradelt bnr. 1 i 1967. Trygg Lie fikk skjøte på denne parten for 4000 kr av Erik Ringsby, Mina Gunela Stensli og Borger Stensli.

Bnr. 28 Øverlia (hytte)

Tomta ble fradelt bnr. 1 i 1967. Henning og Steinar Lie kjøpte tomta for 8000 kr. I 1971 kjøpte de inntil bnr. 33. I 1982 solgte Henning Lie til Steinar Lie for 38 000 kr

Bnr. 29 Ninnibo

Tomta ble fradelt bnr. i 1969 og grenser mot Haga. Ninni Haugen f. 1919 fikk skjøte på tomta for 200 kr. Ninnibo ble brukt som feriested til 1974, da Ninni Haugen flyttet hit. Anne Haugen f. 1981 kjøpte eiendommen av Ninni Haugen (tante til Annes far) våren 1998. Huset er leid bort siden 1998

Bnr. 30 Kleiva (hytte)

Tomta ble fradelt bnr. 1 i 1969. Leif Stenby f. 1943 kjøpte denne parten for 1000 kr. Kristin Melby kjøpte Kleiva i 2003.

Bnr. 31 Bjørkebakken

Tomta ble fradelt bnr. 1 i 1969. Arne Skogheim kjøpte denne parten for 1000 kr og bygde hus her. Arne Skogheim f. 1940 er gift med Dagmar Ferm fra Östervallskog f. 1946. De bor i Marker.

I 1985 solgte Arne Skogheim til Anders Teigen f. 1922 d. 1993 og Miliane Karlsrud d. 2001 for 250 000 kr. Miliane Karlsrud solgte Bjørkebakken til Jan Amund Ljøner f. 1974 (se 73/15).

Bnr. 32 Kollen

Rømskog kommune solgte Kollen i 2001 til Emma Bray f. 1965 (se 73/73).

Bnr. 33 Øverlia (hytte)

Parten ble fradelt bnr. 1 i 1971 og lagt til bnr. 28.

Bnr. 34 Aspeli (hytte)

Parten ble fradelt bnr. 1 i 1971. Martha Johansen kjøpte denne parten for 6000 kr. I 1977 solgte Martha Johansen til Hans Holen for 20 000 kr.

Bnr. 35 Trygglia (hytte)

Parten ble fradelt bnr. 1 i 1971. Trygg Lie kjøpte denne parten i 1971 for 3000 kr. I 1967 hadde Trygg Lie kjøpt bnr. 27.

Bnr. 36 Knutsli (hytte)

Tomta ble fradelt bnr. 1 i 1973. Knut Kallin kjøpte denne parten i 1973 for 6000 kr.

Bnr. 37 Syverstua (hytte)

Tomta ble fradelt bnr. 1 i 1973. Dagfinn Syversen kjøpte denne parten i 1973 for 12 000 kr.

I 1977 overtok Hege Syversen denne eiendommen som gave fra sine foreldre Bjørg og Dagfinn Syversen. Verdi 30 000 kr. I 1987 fikk Gunnar og Torill Dahl skjøte på eiendommen for 340 000 kr.

Bnr. 38 Skurås (hytte)

Tomta ble fradelt bnr. 1 i 1973 og lagt til Skurås bnr. 25.

Bnr. 39 Engehagfeltet (Rømskog eldresenter)

Denne parten ble fradelt bnr. 5 i 1973, skyld 12 øre. Gunnar Høisveen solgte denne parten i 1973 til Rømskog kommune for 60 000 kr.

Bnr. 40 Skogstad II og III

Denne parten ble fradelt bnr. 1 i 1976 og lagt til Skogstad bnr. 17.

Bnr. 41 Berg

Parten ble fradelt bnr. 5 i 1977. Henrik Bernhus kjøpte den av Gunnar Høisveen for 200 kr. Parten ble lagt til bnr. 13

Bnr. 42 Høgtun

Denne parten ble fradelt bnr. 5 i 1977. Kolbjørn Hyttemoen kjøpte tomta av Gunnar Høisveen i 1977 for 1000 kr. I 1988 solgte Kolbjørn Hyttemoen til Per Øivind Haugen for 560 000 kr. Eier i 1998 er Rømskog kommune

Bnr. 43 Fredly

Tomta ble fradelt bnr. 5 i 1977. Roar Høisveen kjøpte tomta av Gunnar Høisveen for 500 kr.

I 1985 solgte Roar Høisveen til Roar Karlsen og Eli Johanne Brøtmet for 360 000 kr.

Roar Karlsen f. 1960

Gift med Eli Johanne Brøtmet f. 1963

Barn:

1. Bjørn Roar f. 1984

2. Geir Martin f. 1995

Bnr. 44 Knutsli (hytte)

Parten ble fradelt bnr. 1 i 1977 og lagt til bnr. 36, som Knut Kallin hadde kjøpt i 1973.

Bnr. 45 Furulund

Tomta ble fradelt bnr. 5 i 1977. Ole Kristian Høisveen kjøpte tomta av Gunnar Høisveen for 500 kr.

Ole Kristian Høisveen f. 1954

Gift med Birgitta Bryntesson fra Skillingmark f. 1956. (se 71/5 og 71/10)

I 1981 solgte Ole Kristian Høisveen eiendommen til Torunn og Arne Hagen for 305 000 kr.

Familien flyttet til Skillingmark i Sverige.

Arne Hagen f. 1957

Gift med Torunn Ljøner f. 1959

Barn:

Olav Kristian f. 1985

Bnr. 46 Bjørkheim

Parten ble fradelt bnr. 5 i 1979. Areal 2,3 mål. Magne Krogstad kjøpte denne av Gunnar Høisveen i 1980 for 7 000 kr.

Magne Krogstad f. 1956

Gift med Kristin Høisveen f. 1957

Barn:

1. Jørn f. 1983

2. Runa f. 1988

Bnr. 47 Elvebakke II

Parten ble fradelt bnr. 5 i 1979. Areal 2,920 mål. Gunnar Høisveen solgte denne parten i 1983 til Ivar Høisveen for 1000 kr (se bnr. 21).

Bnr. 48 Bakketun (hytte)

Parten ble fradelt bnr. 1 i 1981. Areal 1,5 mål. Runa Karin Hyttemoen kjøpte denne parten i 1981 for 4000 kr

Bnr. 50 Steinbyfeltet

Området på vel 55 mål ble fradelt bnr. 1 i 1983 og solgt til Rømskog kommune for 333 909 kr.

Bnr. 51 Tyrolerkollen

Parten på vel 2,5 mål ble fradelt bnr. 1 i 1984. Ragnhild Kolle Evensen fikk skjøte på denne parten for 1000 kr av Borger Stensli Mina Stensli og Erik Ringsby.

Bnr. 52 Havna

Parten på vel 1 mål ble fradelt bnr. 1 i 1984. Esther Gulliksen kjøpte denne parten for 10 000 kr. Havna ble overdratt til Tone og Ole Ringsbu i 2003 (se 71/22).

Esther Gulliksen f. 1918

Gift med Kristian Gulliksen f. 1922 d. 1987

Bnr. 53 Veggrunn

Veggrunn på 357 m² ble fradelt bnr. 5 i 1983. Roar Høisveen har hjemmel til denne parten.

Bnr. 54 Veggrunn

Parten på 41,9 m² ble fradelt bnr. 19 i 1984. Odvar Høisveen har hjemmel til denne parten.

Bnr. 55 Veggrunn

Parten på 465 m² ble fradelt bnr. 5 i 1984. Roar Høisveen har hjemmel til denne parten.

Bnr. 56 Friareal**Bnr. 57 Engehagfeltet I (Rømskog eldresenter)**

Denne parten på 2,5 mål ble fradelt bnr. 5 i 1988 og solgt til Rømskog kommune for 33 631 kr.

Bnr. 58 Steinbyveien

Parten på ca. 1,5 mål ble fradelt bnr. 50 i 1989. Kjell Flenstad kjøpte denne tomten på Steinbyfeltet av Rømskog kommune i 1989 for 90 000 kr.

Kjell Flenstad f. 1964

Gift med Mona Nilsen f. 1961

Barn:

1. Tonje f. 1981 (fra Monas 1. ekteskap). Bor på Bjørkelangen

2. Robin f. 1991

3. Marlen f. 1996

Bnr. 59 Veggrunn

Veggrunnen på 517 m² ble fradelt bnr. 43 i 1989. Roar og Eli J. Karlsen solgte denne veggrunnen til Rømskog kommune for 6980 kr.

Bnr. 60 Veggrunn

Parten på 362 m² ble fradelt bnr. 45 i 1989. Arne Hagen solgte veggrunnen til Rømskog kommune for 4887 kr.

Bnr. 61 Kollen (hytte)

Parten på 762 m² ble fradelt bnr. 1 i 1990. Kollen ble i 1991 overtatt av Toralf Rud som gave.

Bnr. 62 Furulund

Parten på 1098 m² ble fradelt bnr. 5 i 1991. Hjemmelshaver er Roar Høisveen.

Bnr. 63 Ungdomsboliger, Rømskog kommune**Bnr. 64 Tomt nr. 4**

Synnøve Heggedal kjøpte tomten av Rømskog kommune for 60 000 kr

Synnøve Heggedal (f. Bergquist) f. 1934
Gift med Henry Heggedal f. 1930 d. 1991
Barn:

1. Bjørn Henry f. 1960. Bor i Oslo
2. Øystein f. 1965 (se 73/89)

Bnr. 65 Tomt nr. 3

Reidun Solli kjøpte tomten av Rømskog kommune for 60 000 kr.

Reidun Solli (f. Nilssen) f. 1926
Gift med Odd Solli f. 1927 d. 1980
Barn:
Stein f. 1962, gift med Aud Sandbæk f. 1962.
Bor i Blaker

Bnr. 66 Friareal**Bnr. 67 Tomt nr. 6**

Inger-Johanne Taraldrud kjøpte tomten av Rømskog kommune for 60 000 kr og bygde hus her i 1994 (se 72/1 og 72/15).

Bnr. 68 Ubebygde tomt**Bnr. 69 Ubebygde tomt**

På 1990-tallet vedtok Rømskog kommune å tilby gratis tomt til unge par

Bnr. 70 Steinly

Bjørn Wiig fikk gratis tomt av Rømskog kommune. Bjørn Wiig f. 1959 var gift med Bente Wiig f. 1958. De solgte i 2002 til Arnt Johan Røneid.

Arnt Johan Røneid f. 1955

Gift med Reidun Kristin Gudmundsson f. 1965

Barn:

1. David f. 1988
2. Joachim 1989
3. Elisabeth 1992
4. Bjørn Alexander 1994
5. Ruben 1995

Lisbeth Ekeheien f. 1973 og Muhamet Ademaj kjøpte eiendommen i 2004.

Lisbeth Ekeheien f. 1973

Gift med Muhamet Ademaj f. 1962

Barn:

1. Arthur f. 1997
2. Eduard f. 2000

Bnr. 71 Steinur

Svein Arne Gjelsnesvangen f. 1958
Gift med Lill-Anette Malnes f. 1968

Barn:

1. Veronica f. 1993
2. Vegard f. 1996

Bnr. 72 Tiriltoppen (Steinbyfeltet)

Skender Ademaj f. 1964 i Kosovo
Gift med Lisbeth Høilund f. 1967

Barn:

1. Aurora f. 2000
2. Albert f. 2002

Bnr. 73 Steinheim

Jan Kolbjørn Børresen f. 1962
Gift med Frid Myrvang f. 1959

Barn:

1. Johanne 1988
2. Fredrik 1991
3. Magnus 1993

Bnr. 74 Sletta

Gjermund Nilsen f. 1972
Gift med Linda Nilsson f. 1976

Barn:

1. Viktor 1997
2. Vilma 2000

**Bnr. 75 Rømskog eldrester
(omsorgsboliger)**

Bnr. 76 Friareal

Bnr. 77 Tillegg til bnr. 46

Bnr. 78 Granly

Øyvind og Reidun Gran.

Øyvind Gran døde i 2003, og Roald Peder Berg kjøpte bnr. 78 samme år (se 73/46).

Roald Peder Berg f. 1965
Samboer med Nina Pedersen
Barn:

1. Raymond Pedersen f. 1988
2. Daniel Pedersen f. 1990
3. Patrick Andre Berg f. 2000

Bnr. 79 Rømskog kommune

Bnr. 80 Rømskog kommune

Bnr. 81 Rømskog kommune

Bnr. 82

Svein Tore Aarsrud .
Aarsrud flyttet i 2004. Rømskog kommune kjøpte eiendommen i 2005.

Bnr. 83 Rømskog kommune

Bnr. 84 Rømskog Kommune

Bnr. 85

Gjermund Kristiansen. Aina Bye og Ken Ove Isaksen overtok i 2005.

Bnr. 86 Steinby Skog

Fradelt bnr. 1 2001. Eiere Anders Jørgen Sundsrud og Inger Lise Sundsrud.

Bnr. 87 Tomta

Fradelt bnr. 1 i 2002. Eiere Anders Jørgen Sundsrud og Inger Lise Sundsrud.

Bnr. 88 Steinby IIII

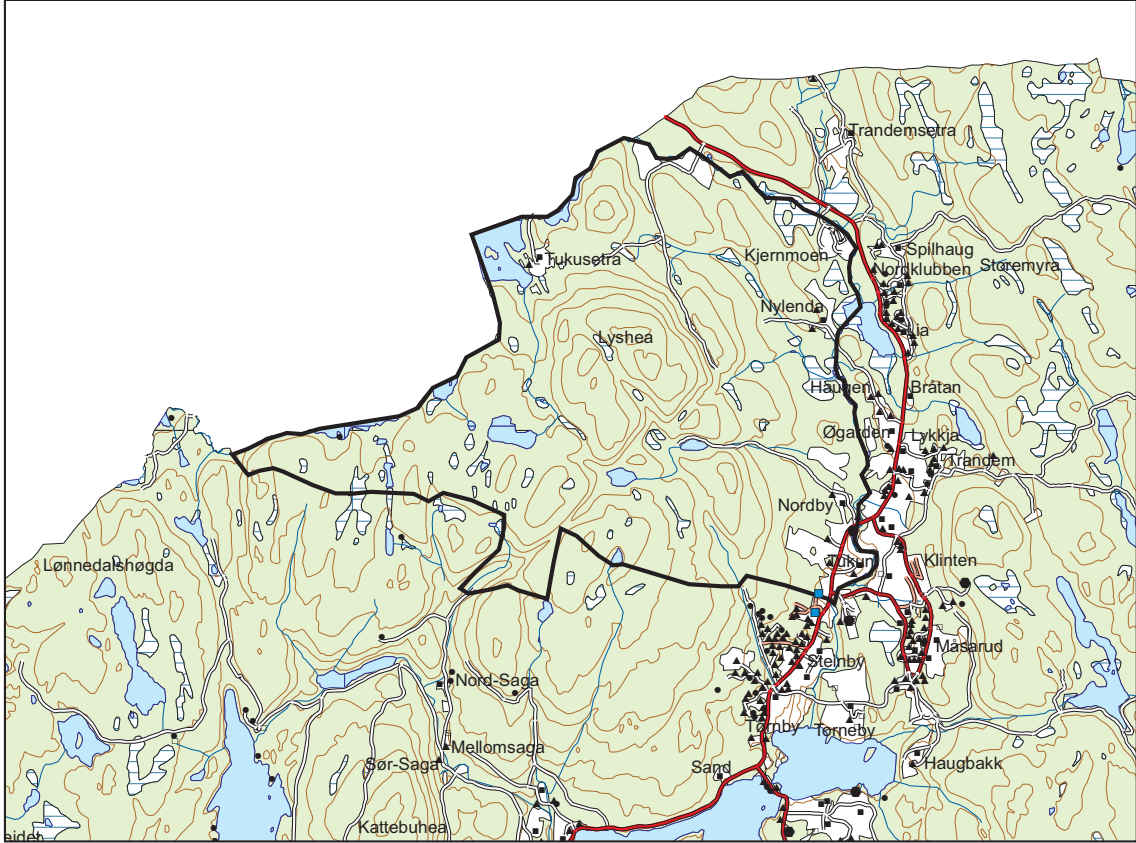
Fradelt bnr. 5 i 2006. Rømskog kommune solgte til Tor Haugen (se 73/6).

Bnr. 89 Steinby III

Fradelt bnr. 88 i 2006. Eier Ågot Havnås (se 69/10).

Bnr. 90

Fradelt bnr. 50 i 2006.



VESTRE TUKUN

Gårdsnummer 72

Matrikkelskyld

1647: 10 lisp tunge 3 skinn

Senere omregnet til 12 ½ lisp tunge

1838: 2 daler 2 ort 12 skilling

1886: 11,39 mark

Tukun ligger nord-vest i bygda og grenser til Setskog i skogen. Innmarka ligger mellom Trandem i nord og Steinby i sør. Mens Trandem har skogen nord- og østover, har Tukun skog vestover til delet mot

Setskog. Tukun-skogen er på ca. 10 000 dekar.

Tukun hører til den yngre bosettingen i denne delen av bygda, sammen med Tørnby og Steinby og ble trolig ryddet i høgmiddelalderen. Husmannsplassen Nordby ligger i innmarka på Tukun og kan være en ødegård som ble tatt opp under Tukun etter svartedauen. Det er fire andre by-gårder i Rømskog.

Navnet Tukun, uttales tu`kunn, kommer



Nord-Tukun nærmest i bildet til venstre. Sør-Tukun til høyre på samme tunet. Låven på Nedre Moen bak tunet på Tukun og Østkroken i bakgrunnen. (Widerøe 1953).

av takan, bestemt form av taka, eller av tokunni, som er dativ av takan. Ifølge Oluf Rygh må taka som stedsnavn bety opptatt, oppdyrket jord. Navnet ble skrevet i Tokunne i 1484, Tockenn i 1593, Tucken vestre i 1723, Tukun vestre i 1838 og 1886. I dag brukes Tukun som navn på gården, «vestre» blir ikke brukt. Den andre Tukun-gården i Rømskog, lengst øst mot grensen til Sverige, kalles Østtucken.

Tomta til Tukkun skole ble fradelt bnr. 4 i 1920.

Da myndighetene vurderte gårdene på 1600-tallet, ble matrikkelskylda på Tukun satt til halvparten av skylda på Trandem, og omtrent det samme som på Steinby og

Tørnby. Parten på 3 skinn ble senere omregnet til 2 ½ lisp tunge. I 1723 ble det ikke foreslått noen endring av matrikkelskylda. I 1865 ble skylda på de to bruka ble forslått hevet med til sammen 6 ort 11 skilling.

Vestre Tukun ble lite oppstykket sammenlignet med andre gårder i bygda. Gården ble brukt samlet til 1833, da den ble delt i et nordre og søndre bruk med samme skyld. Husa på de to bruka lå samlet på det gamle tunet til 1948-52, da tunet på Sør-Tukun ble flyttet til den tidligere husmannsplassen Nordby vest for hovedveien gjennom bygda.

Det lå fire husmannsplasser til gården, og tre av disse ble fradelt som egne bruk.

Folk og hushold på Veste Tukun

| År | Antall personer | Husholdninger | Selveierfamilier | Leilendingsfamilier | Føderådsfolk | Husmannsfamilier | Tjenestefolk | Losjerende, håndverkere, fattig, andre |
|------|-----------------|---------------|------------------|---------------------|--------------|------------------|--------------|--|
| 1711 | 8 | 2 | | | | | 2 | |
| 1801 | 24 | 5 | 1 | | | 4 | 4 | 1 |
| 1825 | 23 | 4 | 1 | | | 3 | | 1 |
| 1835 | 30 | 5 | 2 | | | 3 | 4 | |
| 1845 | 35 | 5 | 2 | | 1 | 3 | 4 | 6 |
| 1865 | 33 | 6 | 2 | | | 3 | 3 | 1 |
| 1875 | 27 | 5 | 2 | 1 | | 2 | 6 | |
| 1900 | 41 | 5 | 2 | 1 | | 2 | 3 | |

Jordbruket

1723: Beliggende i sollien og lettvin. Skarp sand. I 1865 sier Herredskommisjonen at gården var frostlendt og tungbrukt, men alminnelig bra dyrket. Gården hadde utilstrekkelig havn.

Hovedbeite var i skogen, og vi kjenner tre setrer på Tukun. Mye av vinterfôret ble også hentet i skogen. Det var ikke nok høy og halm til hele vinteren. Lauvskog er nevnt som fôrsurrogat i 1865, og på andre gårder er mose nevnt som sauefôr.

Landbruksoppgaver

Tallene fra 1665, 1723 og 1802 gir et forventet snitt av utsæd og husdyr. Tallene fra 1835 og framover bygger på jordbrukstillinger. Mer om de offisielle tallene i innledningen til boka.



Tukkun skole i 1920-åra. Skolen ble revet på slutten av 1960-tallet. Kommunehuset ligger her i dag. Rømskog skole ble bygd sør for den gamle skolen. (Fotograf ukjent. Eier av foto Anders Taraldrud).

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|-----------|--------|-------|--------|--------|
| 1665 | 1 | 4 | 1 | 4 | | |
| 1723 | 1 ½ | 5 | | 6* | | |
| 1835 | 2 | 11 | | 32 | 6 | 2 |
| 1845 | 1 | 13 | | 20 | | 1 |
| 1865 | 5 | 25 | | 39 | | 1 |
| 1875 | 5 | 22 (kuer) | 5 | 32 | | 1 |

* Sauer og geiter

Utsæd (t)

| | Hvete | Bygg | Rug | Blandkorn | Havre | Erter | Poteter |
|-----------|-------|------|-----|-----------|-------|-------|---------|
| 1723..... | | | | ¼ | 3 ¼ | | |
| 1835..... | ⅞ | ¼ | ½ | | 10 ½ | ⅙ | 8 |
| 1845..... | | | ½ | 1 | 10 | ⅓ | 10 |
| 1865..... | ½ | 1 ¾ | 1 ⅜ | | 18 | | 16 ½ |
| 1875..... | ½ | 4 ¾ | 1 ½ | | 13 ½ | | 15 |

1723: 1 ½ setting lin og hamp

1875: 87 skålpund grasfrø

Høyavling

1723: 7 lass

1865: 75 skpd

Kornavlinger: Se Innledning

1865: Hele gården 180 mål åker og dyrket eng og 73 mål naturlig eng (mål = 1080 m²).

Det ble slutt med kuer på 1960-tallet på de to Tukun-gårdene, mens Tukusetra hadde kuer til 1985. Jorda på Tukun brukes nå til korn og høy. På Nord-Tukun (bnr. 4) er det nydyrket 200 dekar.

Setrer

1. Tukusetra var seter under Tukun og ble senere brukt som husmannsplass. Tukusetra ble fradelt Sør-Tukun som eget bruk og tillagt halve skogen på Sør-Tukun i 1868.
2. Karisetra lå 3 km vest-nordvest for gården og ble lagt til det nordre bruket, som ble Sør-Tukun, da gården ble delt i 1834. Karisetra ble nedlagt før 1880. Setra blir også kalt Tjuvannsetra, ifølge Anders Taraldrud.
3. Torgersetra lå en kilometer nord for Karisetra, og Th.Tukkensæter fant hustuffer her. Torgersetra kom under Sør-Tukun da gården ble delt. Setra ble nedlagt før 1850.

Kvernbruk

Det var bekkkvern på Tukun i 1723, og det er nevnt kvernbruk på gården ved et arveskift i 1771. Kvernbruket ble da taksert til 6 rdl. Kvernhuset ble nevnt da delene ble gått opp i skogen i 1775, og da gården ble delt i 1833.

Husmannsplasser

1. Tukusetra ligger ut mot Lysern og opp til Akershusdelet, og har som navnet sier vært seter under Tukun. Det er nevnt husmannsplass på Tukun i 1723, og det kan være Tukusetra. Tukusetra er avmerket

som husmannsplass på kartet fra 1795 og er også nevnt som husmannsplass ved skifte på Tukun i 1771. Tukusetra ble lagt til Sør-Tukun da gården ble delt i 1833, og plassen ble fradelt i 1868.

2. Nordby er avmerket på kartet fra 1795. Navn og beliggenhet kan tilsi at Nordby var en gård som ble lagt øde etter svartedauen. Plassen er også nevnt ved et skifte på Tukun i 1771. Det bodde husmannsfolk her til midt på 1800-tallet. Tunet på Sør-Tukun er flyttet hit.
3. Kjernmoen er ikke nevnt i 1801, men ble anlagt som husmannsplass under Nord-Tukun før midten av 1800-tallet. Omkring århundreskiftet kjøpte folkene på Kjernmoen plassen, men skylddeling ble ikke foretatt før 1931. Plassen ble senere kjøpt av Rømskog kommune, og tunet og innmarka ble solgt til Rømskog sag i 1972. Alle husa er nå borte. Senere er skogen solgt til Torkjell Tukun på Nord-Tukun.
4. Nylenna ligger vest for Klubbetjern og var husmannsplass under Tukun før 1800. Karl Anderson bodde her til 1919, men vi vet ikke om det bodde folk her utover på 1900-tallet. Plassen ble fradelt i 1930 (bnr. 6).

Skogen

Mens Trandem har skogen nord- og østover, har Tukun skog vestover til delet mot Setskog. Tukun-skogen er på ca. 10 000 dekar.

Noe «ringe» tømmerkog, hører vi i 1665. Ifølge matrikelutkastet fra 1723 hadde gården skog til husbehov og noen tylfter tømmer kunne utvirkes. Skogen ble anslått til hele 5 lisp tunge av gårdens samlede skyld på 10 lisp tunge 3 skinn. I 1865 sier Herredskommisjonen at det årlig kunne selges tømmer for 135 spdl.

Delene i skogen mot Steinby ble gått opp i 1775. Borgere og handelsmenn i Fredrikshald, som nå eide Steinby, og Halvor Jør-

gensen på Trandem, som hadde giftet seg med odelsjenta Ingeborg Kristoffersdatter på Tukun, ble enige om å gå opp delene for å unngå «den fornærmelse som eierne av de to gårdene av uvitenhet om delet kunne tilføye hinanden ved skoghugsten».

Delelinjen begynte ved kvernhusdammen på Steinby og gikk nordvestover til en stor stein, hvor det var lagt opp en del mindre steiner, i den såkalte «Aare-Mose Halsen». Delet fortsatt så nesten like i vest til et berg eller høyde kalt Svarteberget. Det var røyser ved Moltemyren, Åremosetjernet, Store Bjørnedalen, Bjørnedalhøyden, Bjørndaltjernet, Karistjern, Karishøyden, Dalemosen, Sponstabåsen og Svartbjergmosen. Delelinjen fortsatt fra Svarteberget like til Hellingstjernbekken, som siden ble fulgt. Deledokumentet ble underskrevet på Steinby 25.10.1775.

Delene fra 1775 ble gått opp igjen i 1860-61. Delene ble nøye beskrevet, og i papirene nevnes Seterskiftet, Egeliskiftet, Svartbergdalen og Svarteberget. Torkild Rasmussen, sønnesønn til Ingeborg og Halvor, eide nå Tukun-skogen, mens grosserer P. Anker eide Steinby-skogen. Oppgangsforretning ble foretatt 11.7.1860 og 22.10.1861.

I 1794 overdro Halvor Jørgensen «bruken og hugsten» i et skogstykke til kjøpmann og sagbruker Christen Mamen i Fredrikshald. Grensene for skogstykket gikk fra en gangsti fra Vestre Tukun til Tukusetra og derfra til Øvretjern og så vestetter en vei til Store Lysern. Delet fulgte så «den søndre Engegård» på Tukusetra til den nevnte gangsti og fulgte denne til det sted hvor «strekingen eller skogstykket tager sin begynnelse».

Ifølge kontrakten skulle Christen Mamen før 18. oktober 1795 hogge alt sagtømmer som fantes på den leide skogparten, men ingen trær som ikke hadde oppnådd mål og tykkelse som bestemt i anordningen, «med unntagen de trær som har tørr topp, andre feil og ikke lenger er i noen tilvekst». For

dette skulle Christen Mamen betale 214 rdl.

I 1868 ble Sør-Tukun (den nordre halvdelen bnr. 1) delt mellom Kristine Hansdatter, enke etter Jørgen Rasmussen, og sønnen Halvor Jørgensen. Kristine skulle beholde husa på gården, innmarka og en del av skogen, mens Halvor skulle ha Tukusetra og en så stor del av skogen, «som etter taksten av eiendommen skulle utgjøre en halvdel av eiendommen».

Delene i skogen mellom de to bruka ble nå gått opp. Skogen sør for den beskrevne delelinjen, ble lagt til gårdens innmark, og skogen nordenfor ble lagt til «pladsen». Det sies videre i deleforretningen at begge deler av skogen blir etter denne delingen, med hensyn til grunnens vidde og kvalitet, omtrent av samme verdi. Men den nordre del inneholdt for tiden større verdi i hoggbare tømmertrær, «ettersom gårdens innmark med påstående hus antas å overstige plassen i verdi».

I 1872 ble et skogstykke fradelt Tukusetra og solgt til Fredrikshald Saugbruksforening. Skogparten ble tatt tilbake på odel to år senere. Parten har beholdt bnr. 3 (mer om dette under Tukusetra)

I 1897 ble det foretatt en ny oppgangsforretning av skogdelene mellom de forskjellige parter av Tukun-skogen.

Etter tradisjonen mistet Karl XII et hjul på en av kanonene i Hjulmyra under felttoget i 1716.

Oppdeling av gården

I 1833 delte Rasmus Halvorsen gården mellom sine sønner Jørgen og Torkild. De to brukene etter deleforretningen 5. august 1834:

Nordre part skyld 5 lisp tg 1 ½ skinn
(Sør-Tukun bnr. 1)

Søndre part skyld 5 lisp tg 1 ½ skinn
(Nord-Tukun bnr. 4)

Fradelte parter 1833-2005

| Bnr | Navn | Fradelt | År | Skyldmark |
|-----|---|---------|------|-------------|
| 1 | Sør-Tukun | | 1833 | 3,42 (1886) |
| 2 | Tukkensetra | 4 | 1868 | 0,73 (1886) |
| 3 | Tukun vestre (skogpart- kjøpt tilbake i 1874) | 2 | 1872 | 1,42 (1886) |
| 4 | Nord-Tukun | | 1833 | 5,82 (1886) |
| 5 | Tukun skole | 4 | 1920 | 0,15 |
| 6 | Nylennna | 4 | 1930 | 0,16 |
| 7 | Kjernmoen | 4 | 1931 | 0,20 |
| 8 | Lilleengen | 6 | 1939 | 0,04 |
| 9 | Tukun øvre | 4 | 1940 | 1,60 |
| 10 | Nordby | 4 | 1940 | 0,40 |
| 11 | Bråteskiftet | 4 | 1941 | 0,05 |
| 12 | Østli | 9 | 1940 | 0,15 |
| 13 | Betel | 1 | 1952 | 0,02 |
| 14 | Vestly | 1 | 1965 | 0,05 |
| 15 | Kvennbo | 1 | 1969 | 0,01 |
| 16 | Tukun søndre | 1 | 1973 | 0,04 |
| 17 | Kjernmoskiftet | 7 | 1973 | 0,08 |
| 18 | Engehaget | 9 | 1976 | 0,01 |
| 19 | Knatten | 9 | 1978 | 0,01 |

Eiere

En part på 3 skinn, senere omregnet til 2 ½ lisp tunge, var kirkegods og tilhørte Rømskog kirke i 1647. Hovedparten på 10 lisp tunge var bondegods.

I 1529 solgte Knut Torgilsson en part han eide i Tukun til Anders Audgilsson på Li i Sørum. Vi vet ikke om Knut bodde i Rømskog.

I 1599 ble Tukun innløst av Jeppe Toreid i Blaker. Det ble da inngått forlik mellom Jeppe Toreid, Torer Fossum i Spydeberg og Kristoffer Berg i Asker sogn. Jeppe skulle gi Torer og Kristoffer tilbake et belte som Jeppe far fikk av Torer og Kristoffers far Syver Fossum. Beltet veide 14 lodd «køllensk vægt». Jeppe skulle ha en fjerding skyld i Tukun og Steinby som var Jeppe odel, og Torer og Kristoffer skulle gi Jeppe brevene de hadde på Tukun og Steinby (mark kølnsk: vektenhet lik ½ skålpund = 16 lodd = ca. 230 gram).

I 1615 bodde Borger på Tukun, og han eide bondegodset i gården. Det nevnes også at det ligger en «ødegaard opunder» som heter Steinby, og som skylder 3 skinn til Rødenes kirke.

I 1642 pantsetter Syver Jeppesøn på Foss og Gudmund Jeppesøn og Anders Toreid, alle boende i Blaker, bondegodset i Tukun for 60 rdl til Tor Arnesen på Gåsevik i Setskog, som brukelig pant. Tor Arnesen flyttet til Tukun.

I 1851 fikk brukerne Jørgen og Torkild Rasmussønner kongelig skjøte på kirkeparten for 300 spdl. Hele gården har siden vært i selveie.

Brukere på Tukun (gården samlet)

Anders Tukun er nevnt som hyldningsmann i 1591. Borger er nevnt på Tukun i 1615. Han eide bondegodset i gården.

Ingebret er nevnt som bruker på Tukun i 1624. Han kan ha bodd på Østre Tukun, for

han står oppført som eier av både Østre og Vestre Tukun.

Blaker-bøndene Syver Jeppesøn på Foss og Gudmund Jeppesøn og Anders Toreid pantsetter 13. mars 1642 ½ skpd tunge for 60 rdl til Tor Arnesen på Gåsevik i Setskog, som brukelig pant. Dette var hele bondegodset i gården. Tor Arnesen flyttet til Tukun.

Tor Andersen, gift med Gunhild

Barn:

Gunder f. 1622

I 1655 pantsetter Tor Andersen Tukun, med sin hustu Gunhilds samtykke, ½ skipund i Tukun til Anders Nilsen på Haukenes for 131 rdl. Kreditor og hans hustru Ellen Knutsdatter skulle bruke og beholde godset som en fullkommen brukelig pant.

Faren Anders Nilsen Høgenes eide trolig både Tukun og Garsvik i Høland. Anders brukte selv en part av Haukenes. En av hans døtre var gift med Brynild Garsvik i Høland.

Mikkel og Torkell er nevnt som brukere i 1665. Men de hadde flyttet fra Tukun før 1664. Sønnen til Anders Høgenes, Rasmus Andersen, hadde da overtatt bruken av gården. Rasmus fikk skjøte på gården 13. august 1688. Rasmus eide også 16 lispund tunge i Østgård i Høland.

Rasmus Andersen f. ca. 1635 d. 1719

Foreldre Anders Nilsen Haukenes og Eli Knutsdatter

Gift med Ingrid Kristoffersdatter d. 1724

Barn:

1. Nils f. 1662, Tukusetra
2. Peder f. 1664, Vestre Eng i Høland
3. Kristoffer f. 1668, overtok Tukun
4. Anders f. 1675, Vestre Eng i Høland
5. Marte
6. Ingeborg, gift med Steffen Andersen Nes
7. Mari

8. Kari

9. Berte (Birgitta)

Ved skiftet etter enke Ingrid Kristoffersdatter 6. juli 1724, eide boet, ifølge skiftet brev av 5.7.1719, 5 lispund i Vestre Tukun og 8 lispund i Østgård Høland. Av dette fragikk 2 lispund i Tukun, som sønnen Kristoffer Rasmussen skal ha som vederlag for 40 riksdaler han lånte av sin salige fader for å innløse gården med, da sønnen Nils på Trandemsætra hadde pantsatt den i Fredrikshald. Mer om dette under Trandemsætra.

Resten av godset ble nå delt mellom de tre sønnene Kristoffer, Peder og Anders, og de fire døtrene Marte, Ingeborg, Mari og Berte. Broren Nils Rasmussen på Trandemsætra var nå død, og hans arvelodd ble delt mellom hans fire sønner Anders, Rasmus, Peder og Rasmus, og fire døtre Ragna, Kari, Anne og Kirsti. Sønnen Ole Nilsen er ikke nevnt. Han ble kanskje oversett fordi han var utenlands i krigstjeneste. I 1740 reiste han odelsstevning på gården.

Dattera Kari Rasmussdatter var også død i 1724, og hennes sønn og fem døtre fikk hver sin lille arvepart. Nils Rasmussens eldste sønn skulle besitte åsetesretten til Tukun, «når han blir formuende nok til å besitte den».

Sønnen Kristoffer Rasmussen overtok Vestre Tukun som han hadde brukt i noen år.

Kristoffer Rasmussen arvet vel 3 remål etter sin far i 1719 og en part på vel 1 lispund ved skiftet etter sin mor i 1724. I 1730 solgte Peder og Anders sine arveparter i gården til broren Kristoffer for 170 rdl. Peder og Anders bodde på Vestre Eng i Høland.

I 1732 kjøpte Kristoffer resten av skylda av de øvrige arvingene etter faren Rasmus Andersen for 150 rdl. Arvingene var Steffen Halvorsen Nes på hustrus vegne, Ingeborg Rasmussdatter Høgelund på egne vegne, Mari Rasmussdatter Strand på egne vegne,

Knut Stensen Trosterud på egne og barns vegne og Halvor Evensen Ringsbu på hustrus vegne. Skjøtet ble tinglest på Lund tingstue i Rødenes prestegjeld 25. februar 1733.

I 1740 reiste Ole Nilsen, sønn av Nils Rasmussen og barnebarn av Rasmus Andersen, odelsstevning mot sin farbroder Kristoffer Rasmussen. Faren og moren Ingrid Kristoffersdatter var døde, mens barna var umyndige. Men Ole var ukjent med hvordan det ble skiftet etter dem, både med jordegods og løsøre, siden han en tid hadde vært utenlands i «Hans Kongl. Mayestets krigstjeneste under den Fynske gevorbene i Danmark». Ole Nilsen sier videre at han nå vet at «min faders yngre broder Kristoffer har inntrådet i boet og tilvendt seg odelsgodset i våres umyndige år, og at han ikke har villet avlegge sådan råd og riktighed som loven krever». Ole var også blitt underrettet om at tømmerkogen, som var den beste herlighet under gården Vestre Tukun, skulle være uthogget og ruineret av Kristoffer.

Ole Nilsens farbror fikk nå lovlig kall og varsel om å møte i retten på arve- og odelsstomten Vest-Tukun tirsdag etter påske, eller en annen tid sorenskriveren måtte beramme. Og farbroren ble bedt om å redegjøre for følgende:

1. Avlegge «rede og riktighed» for min og mine søskens arv etter farfar, farmor og far og vise skiftebrev og regnskap som de etter loven tilkommer.
2. Fremvise adkomstdokumenter som viser at de har rett til gården.
3. Gi beregning og forklaring om forringelse av gården som tømmeravvirkingen i hans tid på Tukun har medført.
4. Og følgelig fravike gården, siden jeg mener som eldste sønn, etter lovens forsigelse, er åsets- og odelsberettiget til gården.
5. Berger Trandem, Lars Bøen, Erik Tårne-

by, Tord Høgenes i Høland og flere ville møte i retten og «utsige deres Sandhed under Ed».

6. Og deretter være rettens dom og kjennelse undergiven.

Oles påstand var altså at hans «kjære farbroder Kristoffer» skulle overlate gården til Ole neste faredag, imot den løsningssum som retten finner pliktig at farbroren skal motta av Ole etter lovens bevis, eller «hva etter dommerens vurdering farbroren bør lide og betale til min fulle retts nytelse under påkjendelse av lov og rett.» Men Ole nådde nok ikke fram med søksmålet, og Kristoffer ble sittende på Tukun til han døde i 1748.

Kristoffer Rasmussen f. 1668 d. 1748

Gift med Ragnhild Torsdatter

Barn:

1. Rasmus f. ca. 1720, overtok Vest-Tukun
2. Hille, gift med Tor Stenersen Flaten
3. Ingeborg, gift med Halvor Jørgensen Trandem

Ragnhild hadde datteren Bente Eriksdatter i tidligere ekteskap. Bente ble gift med Brynild Steffensen Nes.

Ved skiftet etter Kristoffer i 1748, ble verdien av gården satt til 20 riksdaler pr. lispund tunge, til sammen 200 rdl for det han eide i Tukun. Boets formue var til sammen 327 rdl. Samlet gjeld var 75 rdl, slik at det ble 252 rdl å dele mellom arvingene.

Enken Ragnhild arvet det halve. Men Ragnhild følte seg «gammel og svag» og ønsket ikke lenger å drive gården selv. Hun ville at retten nå skulle skifte hennes bo mellom barna hun hadde sammen med Kristoffer, og Bente Eriksdatter, som hun hadde fra et tidligere ekteskap. Bente var nå gift med Brynild Ness her i sognet. Ragnhild ønsket å holde tilbake 25 riksdaler «til opp-

hold og underholdning hendes øvrige levetid».

Ved skiftet overtok sønnen Rasmus Kristoffersen vel 4 lispund i gården, og i 1755 fikk han skjøte på resten av gården for 460 rdl. Rasmus hadde tidligere vært soldat ved Capitain Holtes Compagnie.

Rasmus Kristoffersen f. ca 1720 d. 1771

Gift i 1750 med Berte Rasmusdatter

Barn:

1. Kristoffer f. 1752
2. Jørgen f. 1755 d. 1770
3. Ragnhild f. 1757
4. Tor f. 1759 d. 1761
5. Marthe f. 1762
6. Siri f. 1764
7. Kari f. 1767
8. Margrete f. 1770

Rasmus døde i 1771, og skifteregistrering- en ble foretatt 5. april samme år. Det var et meget innholdsrikt bo, og løsøret ble taksert til vel 100 rdl. Gården, 10 lispund tunge og bygsel over 3 skinn som Rødenes kirke eide, ble taksert til 800 rdl.

En hest ble taksert til 20 rdl og åtte kuer for til sammen 23 rdl. Øvrige husdyr var en kalv, ei kvige, en liten okse, to voksne buker, åtte voksne geiter, to unge geiter, tre voksne sauer, fire unge sauer og en ung gris. Av kjøreredsaker kan nevnes en gammel spisslede, høyslede, vedsleder, to møkksleder og en ferdingslede. Den svenske slipesteinen var verdt 1 ort 12 skilling, og mannssalen med bissel ble verdsatt til 1 rdl.

Det var to stolpeboder på gården, og to stuebygninger, kalt «Dagligstue» og «Den nye stue». Av innboet i Dagligstuen kan nevnes et gulvklokke («blak viser med Casse») til 3 rdl, et framskap med skap over og skap imellom. Det var også et annet framskap og to hengeskap i stua. Dobbeltsenga var verdt 3 ort, mens en slagbenk var verdt hele 1 rdl 1 ort.

I «Den nye stue» sto et malt framskap, et roskap med to låser, to malte innelukkede senger, to malte bord, et lite malt bord fire ryggstoler. Her sto det også en kakkelovn verdsatt til hele 12 rdl. Sengetøyet besto av to blårannede underdyner med fjærfyll verdsatt til 4 rdl hver, en fjær hodepute, en gammel pute med skinnvar, en ullfell, en ullfell med rødt overtrett, et gammelt lerretslaken, et gammelt strielaken og en gammel underdyne med fjærfyll.

Avdødes gangklær ble også registrert og besto av en blå kjole med knapper verdsatt til 2 riksdaler 2 ort, en blå vest med knapper, en blå trøye med knapper, en gammel hvit vadmelsvest og et par hvite vadmelsbukser.

Videre nevnes i «Den nye stue» tre par gardiner, et malt og beslaget skrin med lås, et flaskefôr med fem flasker, to bordklæder, en lerretsdug og fem håndklæder. Av bøker nevnes en ny bibel og en huspostil. Her var det også et sølvstøp verdsatt til 3 rdl og en liten sølvbolle med boktavene A.R.T og årstall 1752, verdt 1 rdl.

På gården var det nå 6 tønner god havre og 1 kvarter bygg.

Fossekverna ble verdsatt til 6 rdl og grynkverna til 1 rdl. Det er også nevnt et bryggerhus på gården i 1771.

Boet hadde også penger til gode, blant annet 10 rdl hos Rasmus Tukken i Trøgstad. Sammen med andre småbeløp ble dette om lag 20 rdl. Men dette monnet lite i forhold til det Rasmus hadde i gjeld, og det var særlig de to-tre siste åra før han døde at Rasmus tok opp store lån. Han lånte blant annet 100 rdl av sin svoger Torkild Rasmussen Kirkerud og 258 rdl av svoger Halvor Jørgensen Trandem. Videre krevde Rasmus Tørnby 69 rdl, Tor Larsen Ringsbu 64 rdl, Brynild Nes 32 rdl og Gulbrand Flaten 30 rdl.

Tretti personer mente de hadde krav i boet, og de fleste beløpene var små. Husmann Rasmus Nilsen på Tukusetra hadde 6 rdl til gode for hogst og kjørsel, tjenestegut-

ten Lars Steffensen 3 rdl 3 ort og de to tjenestejentene en rdl hver. Presten hadde heller ikke fått sine 3 daler for likprekenen. Hans Palm i Halden hadde 15 rdl til gode for varer som enken hadde kjøpt på Moemarken.

Peder Wiel i Halden krevde 19 rdl. Vi får vite at Rasmus hadde fått kontanter og varer for til sammen 115 rdl, og når summen av levert tømmer var trukket fra, gjensto 19 daler. Merkeseddelen for levert tømmer ved Grøvikken og Hallangen viste dette.

Under skiftet kom det også fram at Rasmus hadde blitt utnevnt til formynder for barna etter sitt søskenbarn Kristen Jørntvedt i Trøgstad. I et skiftet brev fra 13. juli 1763 ser vi at Rasmus var blitt fratatt dette formynderskapet. Rasmus hadde «innlatt sig i viderløftighet og drukkenskap», og barna kunne ikke lenger betros ham. Formynderskapet ble overtatt av barnas stefar Ingebret Torsen på Søndre Jørntvedt, og Ingebret ble nå bedt om å «søke riktighed» hos Rasmus for barnas arvemidler. Vi hører nå at Rasmus ikke hadde avgitt nøyaktig regnskap, og boet ble nå krevd for hele 47 riksdaler.

Når alle hadde lagt fram sine krav, var den samlede gjelda på hele 705 rdl. Og «i betraktning den vidløftige gjeld», ønsket enken at boets løsøre og eiendom nå ble solgt ved offentlig aksjon. Auksjonen ble avholdt 2. og 3. juli 1771 over Vestre Tukun gård med tilliggende kvernbruk og to husmannsplasser. Videre skulle selges hester, fe, småkreaturer, gårdsredskap, husgeråd, klær, sølv, kopper og tinn, jernfang og videre.

Det meste ble solgt til god pris sammenlignet med prisvurderingen ved registrering av boet. Gården, som var taksert til 800 rdl, ble solgt til svogeren Halvor Jørgensen Trandem for hele 1300 rdl, «efter adskillige bud og overbud». Samme Halvor hadde til gode 258 rdl i boet. I tillegg dekket Halvor kjøpsomkostninger på 100 rdl, slik at han betalte hele 1400 rdl for gården.

Løsøret ble solgt for 255 rdl, og når aksjonsomkostninger, gjeld og utgifter var trukket fra, var det 769 rdl igjen til deling mellom enken og barna. Av dette skulle enken ha det halve, sønnen Kristoffer fikk 109 rdl og søstrene halv broderlodd, altså vel 54 rdl. Da skiftet etter Rasmus Kristoffersen kom til endelig slutning 3. september 1773, var enken Berte Rasmusdatter gift med Ole Knutsen. De bodde fortsatt på Tukun, som Halvor Jørgensen overtok.

Halvor Jørgensen f. ca 1730 d. 1797

Foreldre Jørgen Bergersen Trandem og Kirsti Brynildsdatter

Gift i 1755 med Ingeborg Kristoffersdatter Tukun, odelsjente på Tukun og søster til Rasmus Kristoffersen.

Barn:

1. Jøran f. 1755
2. Christense f. 1757
3. Siri f. 1759 d. 1759
4. Ragnhild f. 1760 d. 1763
5. Marte f. 1763
6. Ragnhild f. 1766
7. Jørgen f. 1768
8. Rasmus f. 1772
9. Torkild f. 1776

I 1797 overdrar Halvor Jørgensen gården til sønnen Rasmus Halvorsen for 799 rdl, skyld 10 lispund tunge med odel og bygsel, samt besittelsesrett over 3 skinn.

Rasmus Halvorsen f. 1772 d. 1835

Foreldre Halvor Jørgensen og Ingeborg Kristoffersdatter

Gift i 1796 med Susanne Torkildsdatter Hellesjø

Barn:

1. Jørgen f. 1798, Sør-Tukun
2. Kari f. 1799, gift med Torkild Edvarsen Halsnes
3. Torkild f. 1804, Nord-Tukun
4. Marte f. 1807, gift med Iver Olsen Flaten

5. Halvor f. 1810 d. 1812
6. Halvor f. 1812 d. 1813.
7. Ingeborg, gift i 1825 med Jørgen Olsen f. 1801 d. 1879

Tjenestefolk her i 1875 var Jørgen Eriksen 15 år, Margrete Jakobsdatter 31 år og Marte Jørgensdatter 15 år.

Rasmus brukte hele gården til 1833. To år før han døde, delte han gården mellom sine to sønner Jørgen og Torkild og opprettet samtidig føderådskontrakt for seg og sin kone Susanne.

Sønnene betalte 600 spdl hver for sine halvdel. Skylddelingsforretning ble avholdt 15. august året etter. Husa på gården var allerede delt mellom brødrene. Gårdene hadde tre husmannsplasser. Nordby lå i innmarka, mens Tukusetra og Nylennet lå i utmarka. Gården hadde kvernbruk i Tuku-elva og ei bekkevern på Tukusetra.

Innmarka ble delt i en nordre og søndre del. For at dette skulle bli helt likt, ble den nordre delen tillagt et stykke av den søndre delen, «på søndre side innesluttet av Tuken elv». Havna ble delt med en rett linje i en søndre og nordre del. Skogen ble delt i en vestre og østre hovedpart. Den vestre hovedparten ble delt i to parter, Bjørndalhøyden og Sæterhøyden, og den østre hovedparten ble delt i fire parter, Langåsen, Lysheia, Engebråteholtet og Sæterhaugen. Grensene for hver part ble nøye beskrevet.

Plassen Nordby, som lå i den nordre kant av innmarka, ble delt i en østre og vestre part.

Husa på plassen skulle tilhøre begge bruka, og det samme gjaldt tørkehuset på gården. De hadde samme rett til å bruke møllebruket, og hver skulle ha halvdel av inntekten «som muligens derav måtte flyte».

Jørgen og Torkild inngikk samtidig føderådskontrakt med sine foreldre, som ble satt til en verdi av 70 spdl i året. Så lenge foreldrene levde skulle de hvert år ha 8 tønner tung havre, 2 tønner bygg, 1 ½ tønne rug, ¼ tønne erter, 5 tønner poteter, et to år gammelt fekreatur til slagt, 4 bismerpund flesk, 8 bismerpund ister, 5 par sko og 8 spesiedaler i kontanter, samt 5 pottes nysilt melk daglig. Sønnene skulle så 1 skjepp linfrø der de bestemte, og de skulle i rett tid innhøste og treske linavlingen og levere linkornet til foreldrene.

Kornvarene skulle tørkes og males slik foreldrene ønsket og deretter bringes inn i den delen av stolpeboden som var overlatt dem. De skulle ha hest med kjøreredskap og kjørekar, når de forlangte det, på reiser til hvilket sted i Rømskogen de ønsket seg. De skulle ha værelse på gården med fri adgang til kjøkken, loft og kjeller, eller andre steder hvor de hadde stående sine ting. De skulle ha tilstrekkelig med ved, «samt nødvendig oppvartning både i sundheds og sykdoms dage». Sønnene skulle besørge dem anstendig begravelse uten utgift for andre. Den lengstlevende av foreldrene skulle beholde hele føderådet uten noen avkortning til sin død.

SØR-TUKUN

(den nordre halvdel) bnr. 1

Matrikkelskyld

1834 6 ¼ lisp tg

1838 1 daler 1 ort 6 skilling

1886 3,42 mark

Halvdelen som lagretten kalt «Nordre halvpart» da delene ble gått opp i 1834, ble tillagt den nordre del av innmarka, med det tillagte stykket av den søndre delen, den nordre delen av havna, den vestre delen av plassen Nordby og skogpartene Sæterhøyden, Langåsen og Engebreholtet med plassen Tukusetra, som lå i denne parten. Husa på denne nordre parten hadde husa sør på tunet, og bruket blir derfor kalt Sør-Tukun.

Tunet på Sør-Tukun er flyttet til den tidligere husmannsplassen Nordby. Anders Taraldrud kjøpte Nord-Tukuns andel av Nordby

i 1940, og i 1948-52 ble tunet flyttet hit. Den gamle stuebygningen, som er fra 1894, står igjen på det gamle tunet, men det bor ingen i bygningen i dag.

Sønnen på Sør-Tukun Ola Taraldrud jr. overtok de gamle husa og 10-12 mål innmark sør for husa (bnr.16). Ola Taraldrud jr. eier også skogen ved Vortungsneset, som bestefaren Anders Taraldrud kjøpte av Tank i 1928. Dette var skog som opprinnelig hadde ligget under Steinby og Tørnby.

Tukusetra ble lagt til dette bruket ved delingen i 1833 og er nevnt både som seter og husmannsplass. Tukusetra ble frasolgt i 1868, da sønnen på gården overtok «pladsen», sammen med en halvpart av skogen.

Foruten Tukusetra er Sør-Tukun fradelt fire parter.



Nordby. Tunet på Sør-Tukun ble flyttet hit i tiden 1948-52. Nordby var tidligere husmannsplass under Tukun. Bak ser vi Vest-Trandem og Øvre Moen. (Widerøe 1953).

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Griser |
|-----------|--------|----------|--------|-------|--------|
| 1865..... | 2 | 7 | | 10 | |
| 1875..... | 1 | 5 (kuer) | 1 | 7 | 1 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter | Grasfrø (skålpund) |
|------------|-------|-----|------|-------|---------|--------------------|
| 1865 | 1/8 | 3/8 | 3/8 | 5 | 4 | |
| 1875 | 1/16 | 1/4 | 1 | 3 1/2 | 3 | 15 |

1865: 70 mål åker og dyrket eng og 39 mål naturlig eng (mål = 1080 m²).

1942: 3 hester, 10 storfe, 5 ungfø, 3 griser, 20 småfe (Norske gårdsbruk)

1976: 90 dekar dyrket jord, 1775 dekar produktiv skog og 150 dekar annen utmark (Norske gårdsbruk)

Det var kuer her fram til 1966. Nå er det ensidig korndyrking. I 2005 ble det dyrket havre på 90 dekar.

Brukere

Jørgen Rasmussen overtok i 1833 denne nordre halvpart av Tukun, nå kalt Sør-Tukun, for 600 spd. og føderåd.

Jørgen Rasmussen f. 1798 d. 1868

Foreldre Rasmus Halvorsen og Susanne Tor-kildsdatter

Gift i 1831 med Kristine Hansdatter f. 1810 i Rømskog

Barn:

1. Rebekka f. 1831, gift med Andreas Halvorsen Torneby f. 1826. Digerneset, Kolstad, Østre Haukenes
2. Halvor f. 1832, gift med Kristine Nilsdatter Sundrud f. 1836. Tukusetra, Nordre Trandem
3. Sophie f. 1835, gift i 1856 med Peder Nil-sen Trandemødegården f. 1834. Trandemødegården og Kongtorp i Høland

4. Markus f. 1838, gift med Kirstine Thorsdatter Ringsby f. 1842 d. 1880. Os

5. Karen f. 1840, gift med Anders Olsen Trosterud. Bosted Djurskog i Sverige

6. Theodor f. 1842 gift med Berte Marie Rasmusdatter Tårnby. Nordre Sandem og Nedre Moen.

7. Helene f. 1844 gift med Lars Hansen Evenby

8. Jørgine f. 1847 gift med Johan Olsen Trosterud. Til USA

9. Maren Kristine f. 1849, gift med Ole Jensen Flaten, overtok Tukun

10. Johan Richard f. 1851. Til Sverige.

11. Jørgen f. 1854 gift med Johanne Marie Svendsdatter f. 1857. Bosatt på Østre Tørnby

Tjenestefolk i 1865: Johan Halvorsen, 30 år, ugift, født i Rødenes.

Tjenestefolk i 1875: Anders Andersen f. 1848 og Lovise Andersdatter f. 1858. Begge født i Töcksmark.

Ved skiftet etter Jørgen Rasmussen, ble Tukusetra overtatt av eldste sønn Halvor Jørgensen. Bruket ble tillagt den nordre delen av skogen. Skogen ble ansett som så god tømmerkog at hovedbølet og Tukusetra ble satt til samme verdi, nemlig 3550 spd. Men de to brukene ble skyldsatt ulikt, nemlig 3 ort 20 skilling på hovedbølet og 2 ort 10 skil-

ling på Tukusetra. Enke Kristine Hansdatter ble sittende på hovedbølet med hele innmarka og den søndre delen av skogen

Ved skiftet etter Jørgen Rasmussen får vi vite at Jørgen og Torkild Rasmussen i 1851 hadde utstedet en obligasjon til statskassa på 300 spdl, som skulle avdrages og forrentes med 6% i 28 år. De gjenstående 11 år utgjorde i kapital 157 spdl, hvorav Jørgen Rasmussens bo pliktet til det halve med 78 spdl.

Enke Kristine Hansdatter satt med Sør-Tukun til 1878, da hun overdro gården for 16 000 spdl til svigersønn Ole Jensen Flaten, som var gift med hennes datter Maren Kristine. 12 000 spdl ble betalt kontant, mens resten skulle stå i gården til Kristine Hans-

datter døde. Kjøperen hadde allerede tatt eiendommen i bruk. Ole Jensen bodde på Flatabråten 1844-75 og Simastuen i Sverige før han kom til Tukun.

Ole Jensen Flaten f. 1844 d. 1926

Foreldre Jens Olsen og Marie Kristiansdatter Sunsrud

Gift i 1774 med Maren Kristine Jørgensdatter Tukun f. 1849 d. 1906

Barn:

1. Marie f. 1875 d. 1969, gift med Julius Flateby. Til Tistedal

2. Jørgen f. 1877 d. 3 juni 1906 av lynnedslag

3. Kristine f. 1880 d. 1885

4. Anna f. 1884 d. 1908



Hovedbygningen på Sør-Tukun ca. 1900. Fra venstre Albert Bråten (tjenestegutt), Anna Flaten, Jørgen Flaten, Kristine Flaten, Ole J. Flaten med hustru Maren, født Tukken, Jensine Flaten og Jenny Flaten. (Ukjent fotograf. Eier Ola Taraldrud).

5. Kristine f. 1887 d. 1905
6. Jensine f. 1889, gift med Anders Taraldrud, overtok Sør-Tukun
7. Jenny f. 1893 d. 1908

Sønnen Jørgen ble drept av lynnedslag i 1906, og fem av døtrene døde unge. Eneste gjenlevende datter Jensine giftet seg med Anders Taraldrud, og de overtok Sør-Tukun.

Jensine og Anders Taraldrud bodde på Tårnby til 1950 da de flyttet til Tukun, og de bodde her til 1960. De flyttet da tilbake til Tårnby, senere til Tukun igjen, hvor de bodde til sin død. Anders ble lam fra halsen og ned ved en sykkelulykke i 1952.

Anders kjøpte en skogpart ved Vortungsneset av Tank i 1928. Dette var skog som var fradelt Steinby og Tørnby. Ola Taraldrud jr., sønn av Ola Taraldrud, eier nå skogen ved Vortungsneset. Ola eier også det gamle tunet og 10-12 mål innmark sør for husa.

Anders Taraldrud f. 1886 d. 1973
 Gift med Jensine Flaten f. 1889 d. 1976
 Barn:

1. Hans f. 1912 d. 1985 (se Tårnby 74/2,5 og 6)
2. Ola f. 1917

Sønnen Ola Taraldrud overtok etter foreldrene i 1948. Tunet ble flyttet til Nordby 1948–52. Her ble det bygd nytt våningshus og ny driftsbygning.

Ola Taraldrud f. 1917
 Gift med Alfhild Johanne Aas fra Dyster i Ås f. 1918

Barn:

1. Inger Johanne f. 1940 (se 72/15)
2. Ola jr. f. 1942 (se 72/16)
3. Johan f. 1945

Johan Taraldrud overtok gården i 1974 for 224 000 kr.

Johan Taraldrud f. 1945
 Gift med Inger Lise Bjerkenes f. 1945 fra Søndre Høland

Barn:

1. Elin f. 1975, gift med Ingar Skogheim. Bor i Fredrikstad
2. Marte f. 1983, samboer med Tom Andre Lundberg. Bor i Høland

NORD-TUKUN

(den søndre halvpart) bnr. 4

Matrikkelskyld

1838: 1 daler 1 ort 6 skilling

1886: 5,82 mark

Nord-Tukun har vært eget bruk siden delingen av gården i 1833.

Til «Søndre halvpart» ble lagt følgene da delene ble gått opp i 1834: Den søndre part av innmarka, den søndre part av havna, den østre part av plassen Nordby og skogpartene Bjørndalshøyden, Sæterhaugen og Lysheia, hvor plassen Nylennet lå.

Husa ligger nord på Tukun-tunet, og bruket kalles Nord-Tukun. Hovedbygningen er bygd omkring 1800, ombygd 1900 og 1950. Veslebygningen er fra 1878 og ble ombygd i 1976. Stabburet er fra omkr. 1860, låven er fra 1896, og den ble ombygd 1985. Fjøset og stallen er trolig også bygd i 1896. Trollstua skogshusvære ble bygd i 1923.

En part av Steinby ble kjøpt inntil i 1890, skyld 1 ort 18 skilling.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Griser |
|-----------|--------|----------|--------|-------|--------|
| 1865..... | 2 | 7 | | 13 | 1 |
| 1875..... | 2 | 7 (kuer) | 2 | 13 | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter | Grasfrø (skålpund) |
|------------|-------|-----|------|-------|---------|--------------------|
| 1865 | ⅜ | ⅜ | ⅜ | 5 | 5 | |
| 1875 | | ½ | 1 ½ | 4 | 5 | 50 |

1865: 110 mål åker og dyrket eng og 34 mål naturlig eng (mål = 1080 m²).

1965: 50 dekar dyrket jord og 4000 dekar produktiv jord (Norske gårdsbruk) Torkjell Tukun har nydyrket 200 mål og kjøpt inntil tre parter:

1. Nedre Moen (73/1) 100 dekar jord og 540 dekar produktiv skog i 1996.
2. Høgkolldragene (77/2) 960 dekar produktiv skog i 1992.

3. Kjernmoskiftet (72/17) 60 mål skog i 1998.

I dag er Nord-Tukun på 350 mål jord og 5500 mål produktiv skog. Det var ku her til 1964 og hest til 1966. Jorda brukes nå til kornproduksjon.

Fradelt bnr. 4

| | |
|--|---------------------------------|
| Bnr. 5 Tukun skole | 1920 |
| Bnr. 6 Nylenna | 1930 Rett til havn i Tukun skog |
| Bnr 7 Kjernmoen | 1931 |
| Bnr 9 Tukun øvre (tun og innmark) | 1940 |
| Bnr 10 Nordby (tidl husmannsplass) | 1940 |
| Bnr 11 Bråteskiftet (kalles i dag Østli) | 1941 |

Brukere

Torkild Rasmussen overtok den søndre halvpart av eiendommen i 1833 for 600 spd og føderåd for foreldrene.

Torkild Rasmussen Tukun kjøpte en part av Steinby bestående av 40 mål innmark og beite og 300 mål skog, skyld 1 ort 18 skilling. Torkild betalte 333 spd for denne parten som han kjøpte av Halvor Jørgensen Tørnby. Torkild kjøpte også Nordre Haukenes,

Opsal i Rødenes og Tangen og Gløtta i Setskog. Til sammen eide Torkild om lag 30 000 mål skog. Dette ble senere delt mellom hans barn.

Torkild Rasmussen f. 1803 d. 1886
Foreldre Rasmus Halvorsen og Susanne Torkildsdatter
Gift med Mari Kristiansdatter Bøen f. 1809
Barn:
1. Ingeborg Kristine f. 1834 d. 1837

2. Real f. 1837, gift med Gunhild Marie Johannesdatter Hiin. Til Opsal i Rødenes
3. Ingeborg Kristine f. 1839, gift med Nils Olsen Krog. Til Gløtta i Setskog
4. Karen Sophie f. 1841, gift med Olaus Olsen Trosterud. Til Nordre Haukenes
5. Thea f. 1844, gift med Amund Olsen Huuser i Rødenes. Til Søndre Opsal i Rødenes
6. Karoline f. 1847, gift med Klemet Tarvaldsen Heyerdahl. Til Gløtta i Setskog
7. Svend Karel f. 1848, gift med Ingeborg Augusta Kind. Til Tangen i Setskog
8. Julius f. 1852, gift med Dorthea Mathilde Iversdatter Krog. Overtok Nord-Tukun

Tjenestefolk i 1865

Anders Andersen 22 år fra Holmedal i Sverige.

Marie Andersdatter 30 år fra Rødenes.

Tjenestefolk i 1875:

Tjenestegutt Olav Olsen f. 1844 i Rømskog.

Kokkepik Sofie Andersdatter f. 1841 i Rømskog.

Budeie Gunhild Johansdatter f. 1851 i Setskog.

Gjetergutt Olaus Olaussen f. 1863 i Rømskog.

Julius Torkildsen overtok etter foreldrene, men Julius hadde ikke skjøte på gården. I 1883 ble det tinglyst en obligasjon på 40 000 med pant i gården fra Julius Torkildsen til broren Real Tukken, som nå eide Opsal. Obligasjonen ble underskrevet av Torkild Rasmussen som hadde hjemmelen til gården. Torkild var nå 80 år gammel.

Julius Torkildsen kjøpte blant annet Øst-tukun med 2400 mål skog og Nordre Skrepstad i Høland.

Julius Torkildsen f. 1852 d. 1932

Gift med Dorthea Mathilde Iversdatter Krog
Barn:

1. Marie f. 1878, gift med Ole Olsen Høgenes. Marie og Ole adopterte Lizzi f. 1909, gift med Alf Ødegård f. 1907, Bjørkelangen, senere Gravidalen (se 78/13)
2. Olga f. 1880, gift med Johan Evenby. Overtok andel av Nord-Tukun
3. Maren f. 1882, gift med Jørgen Halvorsen Trandem. Overtok Nordre Skrepstad
4. Tora f. 1885 d. 1926, gift med Ivar Nordbye, Aurskog. Skilt. Overtok andel av Nord-Tukun

Tjenestefolk her i 1900. Bodde i sidebygningen

Albert Anderson, ugift, født 1880 i Sverige

Kristine Olsen, enke, budeie, født 1823 i Trøgstad

Augusta Halvorsdatter, enke, husarbeid, født 1873 i Setskog

I 1912 overdrar Julius Nord-Tukun og Nord-Steinby til svigersønnene Ole Høgenes og Johan Evenby for 90 000 kr. I 1923 solgte Marie og Ole Høgenes til Tora, Maries søster, sin andel av jordveien samt andeler i skogen. Tora døde i 1926, og hennes datter Annemari arvet jord og skog etter sin mor.

I 1928 fikk datteren Marie (gift Høgenes), etter skilsmisse fra Ole Høgenes, skjøte på resterende halvpart. I 1934 overtok Annemari Tukun den resterende andelen som Marie Høgenes eide i Nord-Tukun for 59 500 kr. I 1957 får Annemari (nå gift Torp) den andre halvparten av gården som gave av sin onkel Johan Evenby og tante Olga Evenby (f. Tukun). Verdien ble satt til 73 300 kr.

Nylenda og Kjernmoen ble solgt i 1930. Innmarka på Nord-Steinby ble solgt til Ole Høisveen i 1940.

Annemari solgte tun og innmark til Anders Taraldrud på Sør-Tukun i 1940 (Øvre Tukun bnr. 9), men Taraldrud solgte dette tilbake i 1941, etter odelssøksmål fra

tremenning Margrete Berg fra Opsal. Anders Taraldrud kjøpte også den tidligere husmannsplassen Nordby i 1940, og tunet på Sør-Tukun ble flyttet hit 1948-52.

Annemari Tukun f. 1913 d. 1987
Gift med Kjell Torp fra Fredrikstad f. 1909 d. 2000

Barn:

1. Anne-Lise f. 1945 (se Engehaget 72/18)
2. Torild f. 1946 (se Knatten 72/19)
3. Torkjell f. 1952

Sønnen Torkjell Tukun overtok gården i 1979.

TUKUSETRA

bnr. 2

Matrikkelskyld

1868 2 ort 10 skilling
1886 1,42 mark

Tukusetra var seter under Tukun fra sist på 1600-tallet eller begynnelsen av 1700-tallet. Tukusetra var senere husmannsplass.

Tukusetra ble lagt til Sør-Tukun da gården ble delt i 1833. Plassen ble fradelst som eget bruk i 1868, da sønnen på Sør-Tukun Halvor Jørgensen overtok Tukusetra og en halvpart av skogen.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Griser |
|------------|--------|--------|--------|--------|
| 1865 | 1 | 3 | | 5 |
| 1875 | | 3 kuer | 2 | 4 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter | Grasfrø (skålpund) |
|------------|-------|-----|------|-------|---------|--------------------|
| 1865 | | 1/8 | 3/8 | 1 7/8 | 3 1/2 | |
| 1875 | 3/8 | | 1/2 | 2 | 3 | 4 |

1965: 32 dekar dyrket jord og 1422 mål produktiv skog (Norske gårdsbruk)

1976: 36 dekar jordbruksareal, hvorav 30 dekar mindre lettbruks. 1692 dekar skog og 62 dekar annet areal.

Fram til 1985 hadde gården 1 hest, 4-6 kuer, ungdyr, 4-6 sauer, 1-2 griser og høns. I dag brukes jorda i hovedsak til høy. En kort periode etter siste krig var det sølvrev her.

Våningshuset er oppført ca. 1920. Den gamle kårstua er restaurert. Et gammelt hus ble flyttet hit fra Drammensveien i 1937. Låve, fjøs og stall er fra 1947. Vognskjulet med vedskjul fra 1935, ble tilbygd traktor-garasje i 1980.

Det står ei gammel kjone på Tukusetra. Stabburet er også gammelt. Sommerfjøset ble tatt ned da det ble bygd ny låve.



Andreas Tukkensæter og hesten i arbeid. Den gamle kjona i bakgrunnen står ennå og er nå den eneste kjona i bygda. (Fotograf ukjent. Eiere av bildet er Anne Carine og Ingar Tanum).

Ved fradelingen i 1868 ble Tukusetra tillagt så mye skog at de to bruka skulle utgjøre «to like deler». Enka etter Rasmus Jørgensen, Kristine Hansdatter, skulle ha hovedbølet med husa, hele innmarka og en del av skogen. Sønnen Halvor Jørgensen, som overtok «gaardens plads Tukkensæteren», skulle ha den nordre delen av skogen.

Selv om det kunne hogges mye tømmer i skogparten som ble tillagt Tukusetra, ble innmark og husa på gården antatt å overstige verdien av plassen. Skylda kunne derfor ikke bli den samme på begge halvparter, mente takstmennene. Den samlede skylda på Tukun var 1 daler 1 ort 6 skilling. Den ble nå delt slik at gården, som enke Kristine Hansdatter skulle beholde, fikk skyld 3 ort

20 skilling, mens Tukusetra fikk skyld på 2 ort 20 skilling.

Ved fradelingen ble det bemerket at det hvilte en utgift på Tukusetra til en gammel husmann Jørgen Olsen, «der ved overenskomst har betinget seg en årlig ytelse mot å gi slipp på sin bruksrett til plassen». Utgiften skulle hvile på den samlede eiendom inntil mannens død.

I 1872 solgte Halvor Jørgensen et stykke skog for 1100 spdl til Fredrikshald Saugbruksforening. Tømmermerker og gårdbruker C. Brynildsen møtte for Saugbruksforeningen da delene ble gått opp 7. september 1872.

Den fradelt parten grenset i øst til Halvors del av skogen, og grenselinjene ble nøye beskrevet.

Fra et røs nær ved bruket Tukkunsæters innmark og i sydøstlig retning langs en liten vintervei kaldt Engebråteveien, forbi fire røser, hvorefter den følger en Stegvei, som først går i mer sydlig og derpå igjen mer østlig retning forbi et røs til en x huggen furu i delet mellom selgerens og Torkild R.Tukkuns skog. Mot syd grenser til enken Kristine Hansdatter Tukkuns skog, mot vest til Gåsevigsbogen og på den nordre kant følger delelinjen sjøen Lyseren og bruket Tukkunsæters innmark. Den frasolgte parten ble skyldsatt for 1 ort 14 skilling (deleforretning 7. september 1872). Den fradelte skogparten fikk senere bnr. 3.

Men to år etter tok Halvor Jørgensen Trandem skogparten tilbake på odell, og da Halvor hadde betalt takstsummen på 640 spdll, ble skogparten igjen Halvors lovlige hjemmel (skjøte fra Saugbruksforeningen 26.09.1874). Halvor hadde solgt samme skogpart to år tidligere for hele 1100 spdll. Det er rimelig å tro at Saugbruksforeningen i disse to åra hadde tatt ut mye tømmer. Skogparten bnr. 3 har siden ligget til Tuku-setra.

Husmenn/leilendinger

Nils Rasmussen, sønn av Rasmus Andersen på Tukun, flyttet hit i begynnelsen på 1700-tallet.

I 1704 lånte Nils 110 rdl av Assistentråd Niels Stub. Først i 1715 betalt Nils 6 rdl på lånet. Mer klarte han ikke å betale på grunn av de «besværlige tider». Inntil Nils maktet å betale hele summen, skulle Stub ha pant i alt Nils eide av løst og fast. Nils' bror Kristoffer løste inn pantet «efter deres salige

faders befaling og vilje», dels av boets midler og dels av Kristoffers egne penger. Ved skiftet ble de enige om at hver enkelt arving skulle beholde åsetesretten til Tukun, som forsikring for sin kapital, og at enka og sønnen Kristoffer skulle bruke gården forsvarlig inntil eldstesønnen Nils kunne «opptjene de penge, hvormed han enhver av dem kan fornøje og betale».

Rasmus Nilsen bodde trolig her 10-12 år før han døde i 1737.

Rasmussen Nilsen f. 1698 d. 1737.

Gift med Berte Jakobsdatter

Barn:

1. Ingrid f. 1727
2. Kristian f. 1729
3. Nils f. 1732

Rasmus Kristoffersen på Tukun utstedte i 1755 leiekontrakt til Rasmus Nilsen på plassen. Rasmus og hans hustru skulle bruke plassen deres livstid på følgende vilkår:

1. Betale den årlige avgift på 2 rdl
2. Holde husa op plassen i åbotsfri stand
3. Dyrke og forbedre jorden
4. Ikke hogge mer i skogen enn de behøvde til vedlikehold av plassen og brendevved, uten husbondens tillatelse
5. Og i alle tilfelle vise seg mot meg som hans husbonde hørig og lydlig, samt å holde seg til loven og Kongelig allernådigste forordning

Det ble altså inngått en leilendingskontrakt i 1755, men Rasmus kalles husmann ved skiftet etter Rasmus Kristoffersen på Tukun i 1771. Rasmus hadde da til gode 6 rdl for hogst og kjøring.

I folketellingen fra 1801 finner vi under Tuku-setra Nils Rasmussen 40 år, husmann med jord, gift med Marte Olsdatter 42 år. Martes søsterbarn Anders Steffensen 14 år og Berte Steffensdatter 11 år bodde også her i 1801.

Selveiere

Sønnen på Tukun Halvor Jørgensen overtok Tukusetra med den nordre delen av skogen i 1868. Halvor bodde her allerede i 1865 og er oppført som husmann med jord i folketelling. I samme folketelling er det også nevnt husmann med jord Ole Olsen 73 år, født i Høland. Han hadde ingen dyr og ingen utsæd, så det er mulig han hadde brukt plassen før Halvor Jørgensen flyttet hit.

Halvor Jørgensen f. 1832 d. 1924

Foreldre Jørgen Rasmussen og Kristine Hansdatter

Gift i 1859 med Kristine Nilsdatter Sundsrud

Barn:

1. Nils Karel f. 1859
2. Dødfødt pike 1865
3. Johan Sophus f. 1867
4. Michal f. 1871 d. 1893
5. Jørgen f. 1875

Halvor hadde flyttet til Trandem i 1872, men beholdt Tukusetra. I 1875 ble Tukusetra brukt av Johan Olsen, som i folketellingen 1875 er oppført som «jordbruger og forpagter».

Johan Olsen f. 1838 i Setskog

Gift med Helene Hansdatter f. 1833 i Høland.

Barn:

1. Johan Herman Andreassen f. 1859 i Rømskog, husmorens uekte fødte sønn, i skredderlære i 1875
2. Mina Elise f. 1865
3. Hilda Julie f. 1866 i Høland
4. Hans Oskar f. 1868 i Høland
5. Martin f. 1871 i Høland

I 1891 solgte Halvor Jørgensen til A.M.G. Wiel for 23 000 kr. Skogparten bnr. 3 fulgte

med på kjøpet, og den har siden ligget til Tukusetra.

Wiels datter Calla Wiel Nielsen, gift med advokat Ingar Nielsen, arvet Tukusetra i 1900. Hun fikk hjemmelsbrev fra medarvingene på eiendommen for 25 000 kr.

Ingrid Grundt Tanum, gift med Johan Grundt Tanum, arvet eiendommen etter sin mor i 1934. Deres sønn Ingar Tanum, gift med Carina Bang-Johannessen, arvet Tukusetra i 1963, og i 1973 ble Tukusetra overtatt ved arv av deres datter Anne Carine Tanum. Hun bor på Tukusetra.

Anne Carine Tanum f. 1954

Gift med Carl Johan Michelet f. 1953 d. 1989

Samboer med Truls Holthe

Barn:

1. Ida Tanum Michelet f. 1983
2. Kristin Tanum Michelet f. 1986

Forpaktere på Tukusetra etter 1891

Nils Karel Halvorsen, som var født på Tukusetra i 1859 og var sønn av Halvor Jørgensen Trandem og Kristine Nilsdatter Sundsrud, bodde trolig her da Halvor Jørgensen solgte til Wiel. Nils Karel inngikk nå kontrakt om forpaktning, som ble underskrevet 18. februar 1892.

Nils Karel flyttet snart til Blaker, og Wiel inngikk ny forpaktningkontrakt med Markus Andreassen, som hadde bodd på Lukashytta fra 1875. Markus skulle betale en årlig avgift på 30 kr, samt nærmere angitte betingelser.

Markus Andreassen f. 1847 d. 1919

Foreldre Andreas Nilsen (kalt Tyve) f. 1822 d. 1891

Gift i 1875 med Karoline Jørgensdatter Kjernmoen f. 1852 d. 1940

Barn:

1. Marianne f. 1876 d. 1878
2. Marianne f. 1879 d. 1886

3. Jørgen f. 1881 d. 1964
4. Anna f. 1886 d. 1975
5. Marianne f. 1888
6. Andreas f. 1891 d. 1955
7. Einar f. 1894 d. 1907
8. Josefine f. 1898
9. Julius f. 1898 d. 1898

Markus forpaktet Tukusetra til ca. 1915 og ble etterfulgt av sønnen Andreas Tukusetter, som forpaktet eiendommen til 1955.

Andreas Tukkensæter f. 1891 d. 1955
Gift med Agnes Frogner f. 1894 d. 1992

Barn:

Thoralf f. 1920 (se 69/21)

Conrad Nilsen forpaktet her 1955-69.

Conrad Nilsen f. 1892 d. 1970
Gift med Jenny Sundsrud (Hagen) f. 1906 d. 1987

Barn:

1. Oscar f. 1930, gift med Liv Heggedal, Setskog
2. Astrid f. 1932, gift med Gunnar Gutormsen, Ørje

3. Bjørn f. 1934, gift med Anne-Lise Løken, Askim
4. Trygve f. 1936 (se 68/9)
5. Ernst f. 1938, gift med Gerd Bogerud, Oslo
6. Boy f. 1940 (se 73/58)
7. Sten f. 1943, gift med Elin Andersskog, Bergen
8. Ragnhild f. 1945, gift med Otto Kristiansen, Oslo. Enke
9. Kjell Roger f. 1947 (se 69/40)
10. Leif Vidar f. 1951. Skilt (se 73/78)

Mentz Vestli var forpakter på Tukusetra 1969-85.

Mentz Vestli f. 1930

Gift med Reidun Margrethe Nordheim f. 1942

Barn:

1. Roger f. 1960
2. Magne f. 1961
3. Inger Hilde f. 1964
4. Kai Ove f. 1965
5. Borgny f. 1967
6. Trond f. 1973 (se Trandum 73/116)

NYLENNA

(bnr 6)

Matrikkelskyld

1930: 16 øre

Nylenna ligger nord på gården, vest for Klubbetjenn og var husmannsplass under Tukun fra slutten av 1700-tallet. Nylenna ble fradelt bnr. 4 i 1930, med rett til havn i

Tukun skog «for de dyr som måtte findes på parcellen». Bnr 8 Lillengen ble fradelt i 1939, skyld 4 øre

Våningshuset fra 1800-tallet er restaurert. Låve fjøs og stall ble bygd i 1947. Stabburet er fra 1955 og garasjen fra 1980.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer |
|-----------|--------|--------|-------|
| 1865..... | 1 | 3 | 4 |
| 1875..... | 1 | 3 | 3 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter | Grasfrø (skålpund) |
|------------|-------|-----|------|-------|---------|--------------------|
| 1865 | | ½ | ¼ | 3 | 2 | |
| 1875 | | | ¾ | 3 | 2 | 10 |

1962: 24 dekar dyrket jord og 40 dekar produktiv skog. 1 hest, 2 kuer, 3 ungdyr og 2 griser (Norske gårdsbruk)

1976: 33 dekar jordbruksareal, hvorav 28 dekar fulldyrket. 82 dekar skog og 39 dekar annet areal.

Forpaktere/husmenn

Erik Andersen bodd her i 1799 og til 1830. Før Erik kom til Nylenna, bodde han på Myrvold under Tårnby til 1779, da han flyttet til Struten. Han bodde på Engen 1779-95 og på Dal under Haukenes før han kom til Nylenna i 1799.

Erik Andersen f. 1756 på Myrvold. Foreldre Anders Rasmussen og Mari Eriksdatter
Gift 1. gang med Marte Knutsdatter Bøen d. 1799

Gift 2. gang i 1799 med enke Ragnhild Olsdatter f. 1749

Barn:

1. Anne f. 1779,
2. Thor f. 1782,
3. Jørgen f. 1785,
4. Kristian f. 1789,
5. Mari f. 1790, gift med Anders Halvorsen, overtok Nylenna
6. Ragnhild f. 1797, («konens barn uten ekteskap»)

I 1801 bodde også Jøran Larsdatter 75 år på plassen. Hun var enke og «nyter almisser».

22. mai 1799 ble det skiftet etter Marte Knutsdatter på plassen Nylenna under Tukun. Boets inntekter var 10 riksdaler 1 ort 14 skilling, og utgiftene 7 riksdaler 2 ort. Det ble ikke beregnet skifteomkostninger



Nylenna i 1964 med Lillengen i bakgrunen. (Widerøe).

og ikke utstedet skiftebrev, ble det antegnet i skifteprotokollen.

Datteren Mari giftet seg i 1820 med Anders Halvorsen Hagen, og de overtok Nylenna og bodde her så lenge de levde.

Mari Eriksdatter Nylenna

Gift i 1820 med Anders Halvorsen Hagen f. 1797 d. 1886

Foreldre Halvor Evensen Hagen og Berte Eriksdatter

Barn:

1. Kristian f. 1821
2. Marte f. 1824, 1875 var hun sypike i Høland i 1875
3. Jørgen f. 1827
4. Erik f. 1829, bodde på Nylenna. Ugift. Skar seg i hjel på saga i Steinbyfossen 6. juni 1882.
5. Kristine f. 1833

6. Berte Marie f. 1835

7. Halvor f. 1838, bodde på Nylenna til 1891, da han flyttet til Setskog

Kona Mari Eriksdatter var død i 1875, og datter Kristine er oppført som husmor, og Berte Marie «hjelper søsteren». Sønnen Halvor Andersen bodde på Nylenna til han flyttet til Setskog i 1891. Halvor var smed og snekker.

Halvor Andersen f. 1838

Foreldre Anders Halvorsen og Mari Eriksdatter

Ugift

Da Halvor Andersen flyttet til Setskog, ble Nylenna overtatt av August Andreassen. I 1895 flyttet han til Kjernmoen.

August Andreassen f. 1856.
 Far Andreas Iversen Ulfsby
 Gift i 1887 med Rebekka Andreasdatter-
 Trandemsætra

Barn:

1. Marie f. 1887, gift med Even Theodorsen Nylenna
2. Andreas f. 1889
3. Aksel f. 1892, til USA
4. Jørgen f. 1895,
5. Julius f. 1901 d. 1959

Da August flyttet til Kjernmoen, flyttet Theodor Nilsen inn på Nylenna. Theodor var født på Ertevassfallet. Fra 1885 til 1893 bodde han på Bøen, og han brukt Nylenna til 1908. Han flyttet da til Tomta, hvor han døde i 1947.

Theodor Nilsen f. 1860 på Ertevassfallet d. 1947. Foreldre Nils Andersson og Anne Tor-kildsdatter på Ertevassfallet.

Gift i 1885 med Thea Mathilde Evensdatter Bøen f. 1866 d. 1902

Barn:

1. Even f. 1885 d. 1963 gift med Marie Augustdatter Kjernmoen f. 1887 til USA
2. Nils f. 1887 d. 1975, gift med Anne Olesdatter Ødegården f. 1890 d. 1964, til USA
3. Anton f. 1889 d. 1955, gift med Severine Gjøssund f. 1893
4. Rebekka f. 1891 d. 1963, gift med Johan Pearsen, USA
5. Torkel f. 1893 d. 1958, gift med Marie Foss f. 1889, USA
6. Anne f. 1895 d. 1957, gift med Nils Borger Haugen f. 1896 d. 1975 (se 73/21)
7. Olga f. 1897 d. 1926, gift med Bjarne Norderhaug
8. Borghild f. 1899 d. 1901
9. Sverre f. 1901 d. 1977 gift med Kristiane Hauglund f. 1913 d. 2001 (se 71/14)
10. Teodor f. 1902 d. 1902

Karl Anderson fra Sverige bodde på Nylenna 1912-19. Han hadde tidligere bodd på Østtukun, og er nevnt på Mellom-Bøen i 1901, Myrvollsbråtan 1902 og Ødegårdshaget 1903. Han er nevnt på Tårnby i 1919, og han bodde på Sør-Saga fra 1920 til han døde i 1935.

Karl Andersson f. 1865 i Sverige d. 1935

Gift i 1902 med Hilda

Barn:

1. Olaf f. 1902 d. 1961 (se 66/3)
2. Borghild f. 1904 d. 1970, gift med Kristian Forsberg (se Sør-Saga 67/84)

Selveiere

I 1930 solgte Annemari Tukun og Johan og Olga Evenby bruket Nylenna til Johan og Håkon Engen. Johan Engen døde i 1938, og Håkon overtok parten i gården som Johans enke Kaspara eide. I 1946 ble Nylenna solgt til Ove Stenby for 7000 kr.

Ove Stenby f. 1903 d. 1979

Gift med Hedvig Trandem f. 1908 på Nord-Trandem d. 1985

Barn:

1. Anne Karin f. 1940, gift med Ivan Erlandson f. 1942. Bosatt i Sverige
2. Nikolai f. 1942

Sønnen Nikolai fikk skjøte på Nylenna i 1974 for 60 000 kr.

Nikolai Stenby f. 1942

Gift med Bente Bolstad fra Setskog f. 1951

Barn:

1. Marianne f. 1981, samboer med Dag Martin Harethon f. 1979. Bor i Rælingen
2. Ove Kristian f. 1990

KJERNMOEN

bnr. 7

Matrikkelskyld

1931: 20 øre

Kjernmoen ligger mellom nordre og søndre Kjernmosen, sør for Rømskog sag. Navet «Kjern» er det samme som tjern. Men Kjernmoen er brukt som navn på plassen,

og det fradelte bruket er innført som Kjernmoen i grunnboka.

Kjernmoen ble trolig brukt som husmannsplass fra midt på 1800-tallet. Fra 1930 eide beboerne husa og plassen. Bruket ble fradelt i 1931.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer |
|-----------|--------|--------|-------|
| 1865..... | | 5 | 7 |
| 1875..... | 1 | 4 | 5 |

Utsæd (t)

| | Rug | Bygg | Havre | Poteter | Grasfrø (skålpund) |
|-----------|---------------|---------------|-----------------|---------|--------------------|
| 1865..... | $\frac{3}{8}$ | $\frac{3}{8}$ | $3 \frac{1}{4}$ | 2 | |
| 1875..... | $\frac{1}{4}$ | $\frac{1}{2}$ | 3 | 2 | 8 |

1965: 28 dekar dyrket mark og 20 dekar produktiv skog. 1 hest, 3 kuer, 2 ungdyr og 1 gris (Norske gårdsbruk)

1976: 28 dekar jordbruksareal, hvorav 25 dekar fulldyrket. 21 dekar skog og dekar annet areal

Eierne av Kjernmoen var invalide, og Rømskog kommune kjøpte eiendommen i 1954 vederlagsfritt mot pleie. Verdien på bruket ble satt til 15 000 kr. I 1973 ble tun og innmark solgt til Rømskog sag for 28 225 kr. Alle husa er nå borte. Torkjell Tukun kjøpte skogen i 1998. Rømskog sag ble i 1999 solgt til Metodika Gjenvinning. Firmaet skiftet senere navn til Rømskog Biobrensel.

Husmenn og forpaktere

Husmannssønn Jørgen Andersen fra Nordby var trolig husmann på Nordby noen år

før han flyttet til Kjernmoen i 1848. I 1875 er han kalt husmann med jord.

Jørgen bodde her til 1892 og på Vest-Trandem fra 1892 til han døde i 1900.

Jørgen Andersen f. 1816 d. 1900

Foreldre Anders Gudmundsen Nordby og Berte Kristoffersdatter

Gift med Peterane Mikkelsdatter Hedrum i Urskog f. 1820

Barn:

1. Andreas f. 1844, brukte Kjernmoen

2. Markus f. 1846, gift med Hedda Stenby, Setskog. Til USA i 1872

3. Maren Kirstine f. 1848, gift i 1871 med Aron Erikson. På Kjernmoen 1871-92, til Vest-Trandem i 1892

4. Karoline f. 1852, gift med Markus Andreassen, Lukashytta 1875 -93 og Tukusetra 1893-1919

I 1865 bodde også fattiglem Kirsti Gustavsdatter på plassen. Hun var nå 75 år og var født i Rødenes.

Sønnen Andreas Jørgensen bodde her i noen år før han flyttet til Nord-Trandem i 1872. Han bodde på Tårnby 1874-77, Steinby 1878-79 og på Nord-Klubben 1880-1920. Andreas var skredder.

Andreas Jørgensen f. 1844 d. 1920

Gift 1871 med Anne Kathrine Olsdatter fra Kolstad i Setskog

Barn:

1. Josefine Ovidia f. 1871 d. 1875
2. Marianne Pamela f. 1874
3. Jørgen f. 1875
4. Ole f. 1877
5. Gudmund f. 1880
6. Tørris f. 1882
7. Berte Margrete f. 1885
8. Anders f. 1887
9. Mathilde Elisabeth f. 1890
10. Signe f. 1892

Selveiere

August Andreassen og kona Rebekka Andreasdatter kom hit fra Nylenna i 1895 og bodde her helt fram til August døde i 1940. August og Rebekka hadde bodd på Trandemsætra 1889-91 og på Nylenna 1891-92. August og Rebekka kjøpte Kjernmoen i 1930 av Annemari Tukun og Johan og Olga Evenby.

August Andreassen f. 1856 d. 1940

Far Andreas Iversen Ulfby, Rødenes

Gift i 1887 med Rebekka Andreasdatter Trandemsætra

Barn:

1. Marie f. 1887, gift med Even Theodorsen Nylenna, til USA
2. Andreas f. 1889 d. 1950
3. Jørgen f. 1895 d. 1924

4. Julius f. 1897 d. 1957

5. Anne f. 1900 d. 1956

Eierne av Kjernmoen var invalide, og Rømskog kommune kjøpte eiendommen i 1954 vederlagsfritt mot pleie.

Nordby

Nordby er avmerket som husmannsplass under Tukun på kartet fra 1795. Nordby var nedlagt som husmannsplass i 1865. Plassen lå under Nord-Tukun etter delingen av gården.

I 1940 ble Nordby solgt til Anders Taraldrud på Sør-Tukun, og i åra 1948-52 ble tunet på Søndre Tukun flyttet til Nordby. Husa på husmannsplassen lå trolig nord for de nye husa.

Husmenn og forpaktere

Torkild Jønsen og kona Jøran Torsdatter var husmannsfolk på Nordby fra 1750-åra, og etterkommere bodde her til ca. 1810. Torkild bodde hjemme på Flaten før han slo seg ned som husmann på Nordby.

Torkild Jønsen f. ca. 1729 d. 1805

Far Jon Andersen Flaten

Gift i 1755 med Jøran Torsdatter Ramberg f. ca. 1730

Barn:

1. Berte f. 1756, gift i 1781 med Halvor Ingebretsen (fikk en datter Anne med drengen Gunder Steffensen i 1772)
2. Maria f. 1758, gift med Anders Olsen
3. Ingvald f. 1760, gift med Margrete Ingebretsdatter Kirkerud, bodde noen år på Nordby og senere på Moen og Kopperud
4. Mikkel f. 1763 d. 1769
5. Kari f. 1766, gift med Knut Brynildsen, husmann på Nordby i 1801
6. Marthe f. 1770
7. Thor f. 1773, husmann på Nordby ca.

1803-10, senere til Østtुकun og Tørnby
8. Jørgen f. 1777, gift med Marte Ingebretsdatter Kirkerud. Bodde på Nordby til 1804, senere til Struten/Eidet

I 1801 er Torkild Jonsen 72 år og kalles nå jordløs husmann. Kona Jøran Torsdatter er 71 år. Svigersønnen Knut Brynildsen, gift med dattera Kari, hadde overtatt som husmann på Nordby.

Knut Brynildsen f. 1792 d. 1854
Gift med Kari Torkildsdatter f. 1766

Barn:

1. Brynild f. 1792
2. Tor f. 1795
3. Torkild f. 1797

Knut og Kari hadde flyttet til Sandem i 1803, de bodde på Haukenes 1806–1810 og på Sand 1821-24. Knut døde på Nybru under Flaten i 1854.

Det er mulig Tor Torkildsen var husmann her i noen år etter Knut og Kari. Tor flyttet til Østtुकun før 1811 og senere til Tørnby.

Anders Gudmundsen overtok som husmann på Nordby før 1814 og bodde her til han døde i 1836, i Aurskog på vei hjem fra Kristiania.

Anders Gudmundsen f. 1791 på Kleven d. 1836

Foreldre Gudmund Steffensen og Berte (Marte) Kristoffersdatter

Gift i 1813 med Marie Gøstadsdatter Trandum

Barn:

1. Gudmund f. 1814
2. Jørgen f. 1816 d. 1900
3. Kristian f. 1818
4. Svend f. 1821 d. 1825

Sønnen Jørgen Andersen var trolig husmann her i noen år før han flyttet til Kjernmoen i 1848.

Jørgen Andersen f. 1816 d. 1900
Gift med Petranna Mikkelsdatter fra Hedrum i Aurskog f. 1820

Barn:

1. Andreas f. 1844
2. Markus f. 1846
3. Maren Kirstine f. 1848
4. Karoline f. 1852

Jørgen flyttet til Kjernmoen i 1848, og Jørgen er den siste husmann vi kjenner på Nordby.

Bnr. 5 Tukkun skole

Skoletomta fradelte bnr. 4 i 1920 og solgt til Rømskog kommune.

Boligtomter

Bnr. 8. Lillengen

Parten ble fradelte bnr. 6 i 1939 og solgt til Harald Ekeheien fra Setskog.

Harald Ekeheien f. 1906 d. 1992

Gift med Marthe Hauglund f. 1904 d. 1983

Barn:

1. Egil f. 1931, gift med Reidun Andersen f. 1934 (se 73/52)
2. Elna Johanne f. 1939, gift med Frank Berge (død). Bor i Oslo
3. Trygve f. 1941, gift med Unni Elisabeth Skau f. 1947. Skilt (se 67/11)
4. Harald Sigvart f. 1943 d. 1967
5. Yngvar f. 1950. Bor i Oslo

Trygve Ekeheien overtok Lillengen i 1995.

Bnr. 12 Østli

Parten ble fradelte bnr. 9 i 1948, da Annemari Torp solgte denne til Pauline og Torger Smedstadmoen fra Ringebu. De kom til Rømskog som gårdsfolk på Tårnby

Torger Smestadmoen f. 1901 d. 1975

Gift med Pauline Kleiven f. 1897 d. 1979

I 1981 solgte arvingene etter Torger og Pauline Smedstadmoen til Rømskog kommune for 240 000 kr.

Bnr. 13 Betel

Tomta ble fradelt bnr. 1 i 1952 og solgt til Rømskog pinsemenighet. Johan Taraldrud kjøpte Betel i 2001.

Bnr. 14 Vestly

Denne parten ble fradelt bnr. 1 i 1965, da Ola Taraldrud solgte til Jon og Randi Laila Bakken for 500 kr.

Jon Ingolv Bakken f. 1931, fra Båstad i Trøgstad

Gift med Randi Laila Solberg f. 1937 fra Gropa i Setskog

Barn:

1. Wigdis Irene f. 1959, gift med Kim Olesen fra Danmark. Skilt. Bor i Rømskog
2. Lillian Kristine f. 1960, gift med Jan Nyqvist fra Töcksfors i Sverige.
3. Steinar Olav f. 1962
4. Gro-Ellen f. 1969, samboer med Gert Gustav Morgan Andersson f. 1960 i Töcksfors

Bnr. 15 Kvennebo

Tomta ble fradelt bnr.1 i 1969 og solgt til Haldor Kjørsvik f. 1944 for 100 kr.

Haldor Kjørsvik f. 1944

Gift med Inger Johanne Taraldrud f. 1940. Skilt

Barn:

1. Hanne Kristine f. 1969, gift med Arne Henrik Vestreng, Bjørkelangen. Skilt
2. Jørn f. 1972, samboer med Cathrine Grimsrud

Bnr. 16 Tukkun søndre

Parten ble fradelt bnr.1 i 1973, og Ola Taraldrud solgte den til sønnen Ola Taraldrud jr. for 9000 kr (se også 71/8 og 71/9)

Ola Taraldrud jr. f. 1942

Gift med Jorunn Øiseth f. 1942

Barn:

1. Heidi f. 1967
2. Ola Kristian f. 1969
3. Paal Anders f. 1972

Bnr. 17 Kjernmoskiftet

Skogteigen ble fradelt Kjernmoen bnr. 7 i 1973, skyld 8 øre. Torkjell Tukun kjøpte denne i 1998.

Bnr. 18 Engehaget

Tomta på 3,5 mål ble fradelt bnr. 9 Øvre Tukun i 1976. Annemari Torp solgte da for 50 000 kr til datter og svigersønn Anne-Lise Torp og Sverre Molvik

Anne-Lise Tukun Torp f. 1945

Gift med Sverre Molvik. Skilt

Barn:

1. Torstein f. 1969, gift med Ashley Anderson. Bor i USA
2. Sverre f. 1971, gift med Marina Bertoldin. Bor i Oslo

Bnr. 19 Knatten

Tomta på 3 mål ble fradelt Øvre Tukun bnr. 9 i 1978. Annemari Torp solgte da til datter Torild Julie for 10 000 kr.

Torild Julie Tukun f. 1946,

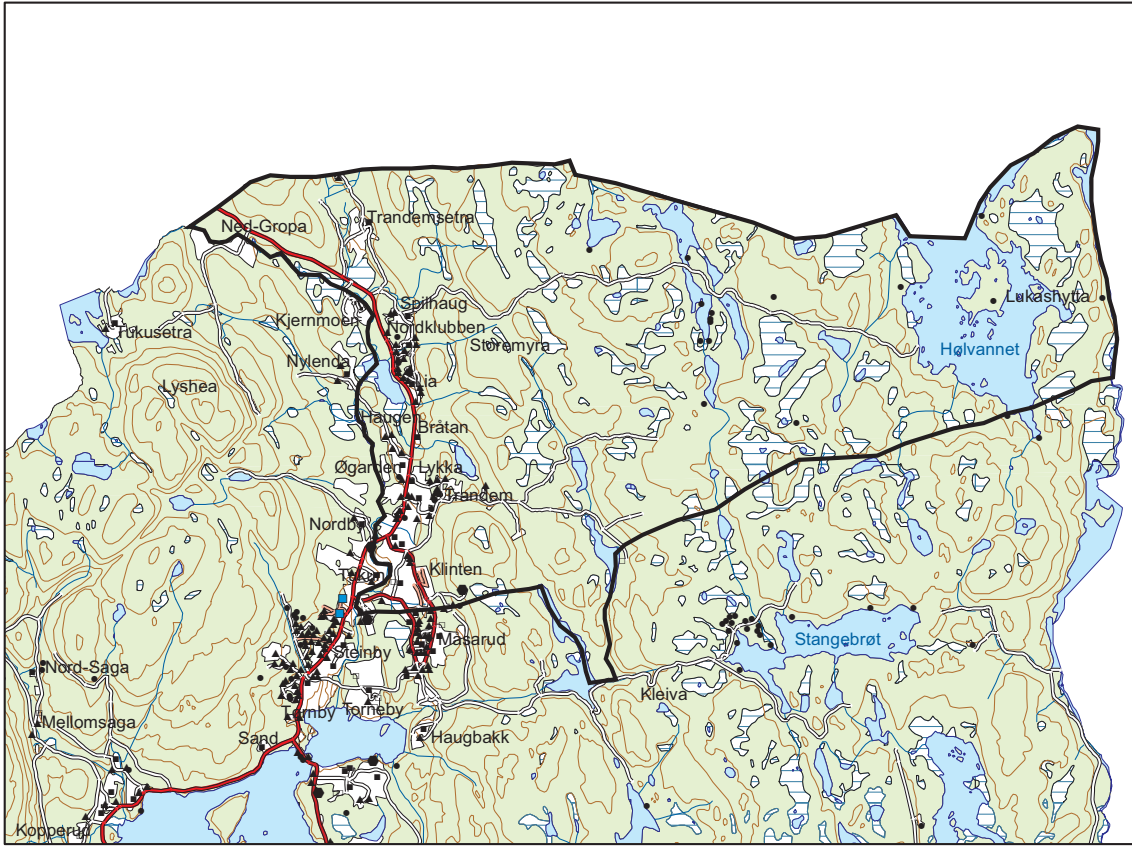
Gift med Arnstein Hamre. Skilt

Samboer med Nils Simonsen fra Søndre Høland

Barn:

1. Annemari Hamre Tukun f. 1970, samboer med Morten Hovde Larsen f. 1964. Bor i Oslo.

Helge Hamre Tukun f. 1973, samboer med Brigitte Drescher f. 1962. Bor i Nittedal.



TRANDEM

Gårdsnummer 73

Matrikkelskyld

1647: 15 lisp tunge 2 set pors

1838: 4 daler 4 ort 20 skilling

1886: 13,47

Trandem ligger i den nord-østre delen av bygda og grenser i innmarka til Tårnby og Tukun. Store deler av gårdsområdet er skog, og Trandem har grense til Sverige i øst i skogen og i nord til Setskog i Akershus. Det meste av innmarka ligger sør og vest.

Trandem ligger sentralt i bygda, og både den gamle og nye veien gjennom bygda går over gården. Den nye veien til Bjørkelangen var ferdig i 1898. Det har vært poståpneri og butikk på Trandem.

Trandem var allerede før 1838 delt i 14 parter, og folketallet ble doblet mellom 1801 og 1865. I de siste ti-årene av 1900-tallet ble det bygd mange boliger på Trandem.

I motsetning til de fleste andre gårdene i bygda, har Trandem stort sett vært i bonde-



Sør-Trandem med Lykkja til høyre. Sommerfjøsset på Nord-Trandem i skogkanten. (Widerø 1953).



Postkontoret på Trandem ca. 1914. På bildet ser vi Sigrid Asbjørnsen med kopp, datter Kristine 2 år og Peder Asbjørnsen. Litt bak Andor Ljøner, Karen og Birgit og Ljønerguttene Amund 5 år, Engebret 8 år og Einar 2 år. I hjørnet ved stolpen mor Thea Kind (Foto: Anders Moen. Eier: Margit Sannes).

ie fra vi får de første opplysningene om eierforholdene på 1500-tallet og til begynnelsen av 1800-tallet, da utenbygdsboende kjøpte opp deler av skogen.

Gårdsnavnet ble skrevet Trandem i 1593 og 1723. I matrikkelen fra 1838 blir gårdsnavnet skrevet Trandeim, og i matrikkelen fra 1886 Trandum. I «Norske Gaardnavne» sier Oluf Rygh at uttalen er tra`nnåm eller tra`nåmm. Denne uttalen er ukjent i dag. De eldste i bygda sier tra`nnom, mens Trandem er blitt brukt både som navn på gården så lenge at Trandum oppleves som en fremmed skrivemåte. Vi har derfor valgt å bruke Trandem i denne boka.

Vi finner Trandum-gårder i Trøgstad, Skiptvet, Ullensaker, Eidsvoll, Eidskog og Gol. Uttalen kan variere noe. Rygh sier at navnet kommer av Tróndheimr, men betyd-

ningen av det første leddet i navnet er usikkert.

Folk prøver alltid å finne forklaringer på vanskelige navn. Per Øyan hørte av sin mor og tanter at gårdsnavnet betydde tranenes hjem. «Det var vanlig at tranene slo seg ned her før området ble utbygd, og i eldre tider var det et tjern i fordypningen mellom Sør-Trandem og Vest-Trandem».

Gårdsnavn med ending heim og god beliggenhet tilsier at Trandem hører til den eldste bosettingen i bygda. Gården ble kanskje ryddet allerede i eldre jernalder, samtidig med Nes og Sandem (Haukenes). Men det knytter seg stor usikkerhet til dette. Det eldste tunet på Trandem har ligget på Sør-Trandem.

Trandemsætra ligger nord i skogen og er omtalt som husmannsplass og seter på 1600-

tallet. Det kan ha vært en mellomaldergård her, men vi har ingen kilder som forteller om ødegårder på Trandem. Vi vet heller ikke om det var en gård på Ødegården før svartedauen. Ødegården var husmannsplass under Trandem og ble fradelt som eget bruk i 1819.

Det er funnet en spydspiss på Moen, og det er registrert mange dyregraver.

Jordbruk var grunnlaget for den eldste bosetningen på Trandem. Åkerlandet ga korn, enga ga vinterfôr og ble også brukt som beite. Men skogen var viktigste sommerbeite og det var mange setrer i Trandemskogen. De hentet også mye av vinterfôret i skogen. Dette var en forutsetning for det store husdyrholdet på de små brukene. Skogen sørget også for hustømmer, ved og

gjerdefang, og de mange dyregravene viser at det også ble hentet mat i skogen. I nyere tid, da det ble mulig å få tømmeret ned til sagbrukene, ble skogen verdifull. Utenbygdsboende kjøpte tidlig opp skogen i Rømskog, men de kom noe senere inn på Trandem enn sør i bygda.

Trandem hadde i 1835 omtrent like stor innmark som Sundrud og Flaten, når vi sammenlikner utsæd av korn dette året. Men de to gårdene sør i bygda var på 1600-tallet skyldsatt betydelig høyere enn Trandem. Flaten og Sundrud skattet som helgårder, mens Trandem var halvgård, og matrikkelskylda på de to gårdene lengst sør i bygda var nesten tre ganger så høy som skylda på Trandem. Det må ha vært de store skogstrekningene sør i bygda som ga går-



Moen landhandel med bussgarasjen på andre siden av veien. Moen landhandel ble nedlagt i 2005. (Widerøe 1964).

dene her så høy matrikkelskyld allerede tidlig på 1600-tallet, og at det var lettere å få ut tømmeret her enn på Trandem.

Rike arveskifter tyder på romslige forhold på Trandem. 1761 var det et arveskifte på Trandem med hele 1660 rdl i nettoinntekt i boet. I et skifte på Trandemsætra i 1809 var boets samlede inntekt 2085 rdl, og nettoinntekten var 1068 rdl. Mer om dette i brukerhistorien.

Matrikkelskylda på Trandem ble i 1723 foreslått forhøyet med nesten 4 lisp tunge. I 1838 var forskjellene på matrikkelskylda fortsatt store mellom Flaten/Sundsrud og Trandem, men atskilling mindre enn på 16-

og 1700-tallet. I 1865 ble skylda på Trandem foreslått forhøyet med 4 ort 20 skilling. Skylda på Sundsrud og Flaten ble samtidig foreslått hevet med nesten tre daler.

Gården ble brukt samlet da vi møter de første brukerne i de skriftlige kildene på slutten av 1500-tallet. 1802 var det to brukere på gården, men vi vet ikke om gården var delt mellom de to. Før 1830 var Trandem delt i sju parter. To av disse var skogparter. Dobling av folketallet mellom 1800 og 1865 medførte oppdeling av gården i flere bruk og opprettelse av i alt åtte husmannsplasser. Dette må samtidig ha vært stor rydding av ny åkermark.

Folk og hushold på Trandem

| År | Antall personer | Husholdninger | Selveierfamilier | Leilendingsfamilier | Føderådsfolk | Husmannsfamilier | Tjenestefolk | Losjerende, håndverkere, fattig, andre |
|------|-----------------|---------------|------------------|---------------------|--------------|------------------|--------------|--|
| 1711 | 10 | 2 | | | | | 2 | |
| 1801 | 41 | 6 | 2 | | | 4 | 5 | 3 |
| 1825 | 50 | 8 | 6 | 1 | | 1 | 3 | 2 |
| 1835 | 55 | 9 | 9 | | | | 6 | |
| 1845 | 63 | 10 | 6 | 2 | 1 | 2 | 7 | 11 |
| 1865 | 80 | 14 | 10 | | 1 | 4 | 2 | |
| 1875 | 76 | 13 | 8 | 1 | 1 | 4 | 7 | |
| 1900 | 91 | 16 | 14 | | | 2 | 7 | 6 |

Jordbruket

I sollien og skarp sandjord, hører vi i 1723, og i 1865 sier Herredskommisjonen at deler av gården var tungbrukt og frostlendt, men alminnelig bra drevet.

Jordbrukstellingene i 1865 og 1875 viser at det har vært betydelig nyridding og bruksdeling på Trandem. Haukenes og flere andre gårder kunne vise samme utvikling som på Trandem.

Som på de fleste gårdene i bygda var innmarka på Trandem liten i forhold til husdyrholdet, og hovedbeite for husdyra har vært i skogen. Rett til havn i skogen nevnes

spesielt når bruk blir fradelt, og i 1871, da bøndene på Trandem fikk stadfestet sine rettigheter i skogen, heter det at den enkelte skulle ha vedrett i bestemte deler av Trandem-skogen.

Landbruksoppgaver

Tallene fra 1665, 1723 og 1802 gir et forventet snitt av utsæd og husdyr. Tallene fra 1835 og framover bygger på jordbrukstellingene. Mer om de offisielle tallene i innledningen til boka.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr/kalv | Sauer | Geiter | Griser |
|-----------|--------|-----------|-------------|-------|--------|--------|
| 1665..... | 1 | 4 | 2 | 4 | | |
| 1723..... | 1 | 6 | | 8* | | |
| 1802..... | 1 | 9 | | 15 | | |
| 1835..... | 6 | 25 | | 58 | 18 | 4 |
| 1845..... | 5 | 32 | | 71 | 4 | 4 |
| 1865..... | 10 | 61 | | 59 | 9 | 3 |
| 1875..... | 6 | 39 (kuer) | 17 | 50 | | 4 |

* Sauer og geiter

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Blandkorn | Havre | Erter | Poteter |
|-----------|-----------------|-----------------|-----------------|---------------|------------------|----------------|------------------|
| 1665..... | | | | | 4 | | |
| 1723..... | | | | $\frac{3}{8}$ | 4 | | |
| 1835..... | | $\frac{3}{8}$ | $2 \frac{1}{8}$ | $\frac{1}{2}$ | $25 \frac{1}{2}$ | $\frac{1}{3}$ | $21 \frac{1}{2}$ |
| 1845..... | | $1 \frac{1}{2}$ | $2 \frac{1}{2}$ | | 30 | $\frac{3}{8}$ | 38 |
| 1865..... | $1 \frac{3}{4}$ | $3 \frac{1}{2}$ | 3 | | $43 \frac{1}{2}$ | $\frac{3}{32}$ | 43 |
| 1875..... | $1 \frac{5}{8}$ | $2 \frac{3}{8}$ | 5 | | $32 \frac{3}{4}$ | | $34 \frac{3}{4}$ |

1723: setting lin

1802: 8 t. korn

1875: 114 skålpund grasfrø

Høyavlinger

1723: 10 lass

1802: 22 lass

1865: 151 skpd

Kornavlinger

Se innledningen til boka.

1865: 354 mål åker og dyrket eng og 108 mål naturlig eng (mål = 1080 m²).

1976: 550 dekar jordbruksareal

2005: Fulldyrket areal 355 dekar

Setrer

Det ble anlagt mange setrer i Trandemskogen. Foruten Trandemsætra kjenner vi Hølvassetra og Gammelsetra under Nord-Trandem og fire setrer ved Flinttjernet. Disse fire setrene lå til Sør-Trandem, Klubbemoen,

Øvre Moen og Ødegården. Alle setrene var nedlagt før 1880.

Mølle

Det var mølle ved Ned-Gropa og på Tukun og Tukusetra. Alle møllene ble trolig brukt av bøndene på Trandem.

Husmannsplasser

Det er nevnt husmannsfolk på Trandem midt på 1600-tallet. Husmann Ingebret Halvorsen født ca. 1635 er nevnt i 1664 og 1666, og han hadde en sønn Oluf som ble født i 1664. Torvald Torsen er også nevnt i samme manntall, og han var et par år eldre enn Ingebret. Torvald er også nevnt på Tukun. Vi vet ikke om dette var husmannsfolk, slik vi kjenner dem senere, eller om det bare var arbeidsfolk som leide hus på Tran-

dem. I 1680 nevnes «en liten husmannsplass» under Trandem, men vi vet ikke hvor plassen lå.

1. «Plassen Sætteret» er nevnt i 1739, så vi må anta at Trandemsætra en tid har vært brukt som husmannsplass. Trandemsætra ble fradelst som eget bruk i 1790.
2. Lukashytta ligger ved Langebekk på østsiden av Hølvannet helt inne ved riksgrensen. Plassen tilhørte P. Anker og Andreas Jørgensen Jovald på Trandemsætra etter delingen av Østskogen i 1874. I 1914 ble plassen lagt til Trandemsætra. Den første kontrakten vi kjenner om bruk av plassen er fra 1812.
3. Ødegården er avmerket som husmannsplass på et kart fra 1795, og er nevnt som husmannsplass ved fradelingen i 1819.
4. Løkken er nevnt i kontrakt om Trandemskogen i 1881, da enke Maren Halvorsdatter på «umatrikulerte Løkken» fikk havnerett og vedrett i Trandemskogen. Dette er Lykkja som ble fradelst i 1951.
5. Stormyra lå en kilometer øst for Klubben nær veien til Hølvannet og var plass under Trandemsætra.
6. Spilhaug var plass under Trandemsætra.
7. Ned-Gropa ligger lengst nord i bygda, mellom elva som renner til Rømsjøen og riksveien, og grenser til Setskog. Ned-Gropa var plass under Trandemsætra.
8. Køia er nevnt som husmannsplass i 1865 og 1875. Plassen lå der Solheim bnr. 50 ligger nå. Jordet nedenfor kalles Køiejordet.

Skogen på Trandem

Har noe tømmerkog, står det i matrikkelen fra 1665. Matrikelutkastet i 1723 sier at gården hadde skog til husbehov og noen tylfter tømmer. Skogen ble vurdert til 10 lisp tunge, og dette var nesten $\frac{2}{3}$ av hele skylda på gården. I 1865 sier Herredskommisjonen

at det årlig kunne selges tømmer for 50 spd fra skogen under Trandemsætra. De andre bruka på Trandem er ikke nevnt.

De store skogområdene på Trandem strekker seg østover til riksgrensen og nordover til Setskog i Akershus. Ifølge jordregisteret i 1976 ligger 14400 dekar skog under Trandem gnr. 73. 2290 dekar er oppført som annet areal.

Skogen har vært viktig som beite, ga tømmer til husbygging, ved, gjerdefang og never til taktekkning, og etter hvert som det ble mulig å få tømmeret ut av skogen og ned til sagbrukene i Haldenvassdraget, ble inntektene fra skogen stadig viktigere for eierne.

Langebekk er grensen mot Sverige, og her ble det trolig fløtet tømmer fra tidlig på 1700-tallet, og det ble bygd en rekke dammer i vassdraget. Tømmeret skulle ned i Haldenvassdraget og måtte fløtes gjennom Sverige. Fløtinga i Langebekk tok slutt i 1965.

I 1903 ble det inngått kontrakt om tømmerfløting mellom Gåsvik i Setskog, Tukun, Trandem og Bøen.

Først i begynnelsen av 1800-tallet ble deler av skogen overtatt av borgere i Fredrikshald. I 1811 overtok Stang en stor part, senere omtalt som «halve Trandemskogen». Denne parten ble senere overtatt av Carsten Tank, som eide Trandemsætra og tilliggende skog, og som ble kalt «den andre halvpart av Trandemskogen». I 1831 ble Jørgen Olsen selveier på Trandemsætra, og foruten skogen som lå til Trandemsætra, kjøpte han også «den andre halvpart». Denne solgte han i 1834 til sin bror Hans Olsen Komnes i Høland, men beholdt «halvdelen» som lå til Trandemsætra. Parten som Hans Olsen i Høland overtok i 1834, ble i 1866 delt i tre deler, senere bnr. 11,12,13, og har siden 1834 hatt utenbygdsboende eiere.

I 1874 ble delene i Trandemskogen og delene mot Tårnby gått opp. Mer om dette i avsnittet om Trandemskogen.



Sør-vest for hovedbølet på Trandem ligger Brennemoen, hvor det var postkontor. Videre mot venstre Åsheim, Berget og Bergseth. Kiosken Capri nærmest i bildet (Widerøe 1964).

Ved dom av 21. oktober 1878 ble bøndene på Trandem tilkjent visse rettigheter i Trandemskogen, og i 1881 ble dette nedfelt i en egen kontrakt. Det var tre skogeiere som nå ble dømt til å overføre rettigheter til brukere på Trandem. De tre skogeierne var Andreas Jørgensen Jovalls enke, som eide den største andelen, som besto av tre parter med samlet skyld 1 daler 3 ort 15 skilling. De to andre skogeierne var Real Tukken på Opsal som eide en part skyldsatt til 1 ort 18 skilling og Peder Anker som eide en part med matrikkelskyld 1 ort 17 skilling.

«Trandem gaards eiere» som ved dommen i 1878 ble tilkjent rettigheter i Trandemskogen, var Andreas Kind på Sør-Trandem, Halvor Jørgensen på Nord-Trandem, Andreas Svendsen Ødegården, Ole Andersen Moen, Rasmus Kristiansen Moen, Halvor Jørgensen Klubbemoen og enke Maren Halvorsdatter på den umatrikulerte plassen Løkken (Lykkja).

De tilkjente rettigheter til «visse husbehovsmaterialer m.v.» skulle for ettertiden bestå av fri sommerhavn for de vinterførede kreaturer og brensel til husbehov, bestående av lauvskog og kvist og topp etter skogeiernes tømmerhogst, og tørr furu og gran som skogeierne ikke ville benytte selv. Tørrskogen skulle i regelen tas ut annet hvert år, og skogeiernes fullmektig skulle utblinke dette med merkeøks. Benyttelse av alle mulige andre produkter og materialer av skogen skulle «fra i dag av aldeles bortfalle». Ytelsene skulle den enkelte eier av Trandem hente i bestemte deler av Trandem skog, men dette gjaldt «selvfølgelig ikke for havnens vedkommende, da denne, sålenge ikke inngjerding eller gjeting foregår, må ligge felles».

Det ble også nevnt i kontrakten at «all håndtering, sammenbringelse og kjøring av brændematerialene», ikke måtte tilføre skogbestanden noen skade, og det var en

selvfølge at alt arbeid og kjørsel skulle skje på den bruksberettigtes bekostning. Verdien av rettighetene ble anslått til 10 kr i året for hver bruksberettigede. Vi skal se hvor de enkelte eiere fikk vedrett.

Rasmus Kristiansen på Nedre Moen skulle ha vedrettigheter i P. Ankers andel og skulle som før ha sommerhavn og fri benyttelse av lauvskog og hogstavfall i Ankers andel av Sæterskogen.

Ole Andersen på Øvre Moen skulle ha vedrettigheter i Anders Olsen Moens andel av Trandem skog, og Anders Kind på Sør-Trandem skulle ha rettigheter i Real Tukens andel av Trandemskogen. Halvor Jørgensen på Nord-Trandem skulle ha vedrettigheter i Andreas Jørgensen Jovalls skog. Men rettighetene skulle være begrenset til et areal av Hjemskogen, «der har en bredde av 500 alen i vestre og 400 alen i østre ende, samt til halvparten av Sæterskogen, etter at 300 alen av lengden er fradragen».

Anders Svendsen Ødegården skulle også ha rettigheter i Andreas Jovalls andel, og rettighetene skulle være begrenset til et areal i Hjemskogen, som hadde en bredde på 400 alen i vestre og 300 alen i østre ende, samt til den andre halvpart av Sæterskogen. Halvor Jørgensen Klubbemoen skulle også hente ved i skogen til enka etter Andreas Jovall, og rettighetene var begrenset til et areal i Hjemskogen på 600 alen i vestre og 500 alen i østre ende.

Enka Maren Halvordatter på Lykkja kunne også hente ved i en part på 300 alens lengde i Andreas Jovalls andel av Sæterskogen. Maren skulle fortsatt beholde sine rettigheter i Anders Olsen Moens Hjemskog, i vestre ende etter vinterveien fra Løkkemyra til Gryttjerndalen, samt i en strimmel av 300 alens bredde av Sæterskogen, og videre et stykke av Ankers Hjemskog i vestre ende etter vinterveien i Gryttjerndalen.

Andreas Jovalls enke eide Lukashytta sam-



Tømmermerkere i Tukuelva ca. 1915. Fra venstre Kristian Haga, Andreas Myrvold, Agnar Haga, Jørgen Tørnby (vestre) og to ukjente svensker.

men med P. Anker, og rettighetene som lå til Lukashytta ble også beskrevet overfor dem som nå ble tilkjent rettigheter i hennes del av Sæterskogen. Ifølge kontrakten skulle de nevnte bruksberettigede andelene i Trandemskogen merkes med røyser.

I 1947 ble det avholdt utskiftingsforretning om avløsning av vedretten, i henhold til kontrakten som ble inngått i 1881. Vedretten ble nå erstattet med skogparter.

Oppdeling av gården i bruk og plasser

Gården ble brukt samlet da vi møter de første brukerne i de skriftlige kildene på slutten av 1500-tallet. 1802 var det to brukere på gården, men vi vet ikke om gården var delt mellom de to. Før 1830 var Trandem delt i sju parter. To av disse var skogparter.

Dobling av folketallet mellom 1800 og 1865 medførte oppdeling av gården i flere bruk og opprettelse av husmannsplasser. Dette må samtidig ha vært stor rydding av ny åkermark.

Det var ialt sju parter i 1830, og før 1838 var antall parter økt til 14. Fem av disse var skogparter. Slik er dette satt opp i matrikkelen i 1838:

| Lpnr | Navn | Matrikkelskyld |
|------|----------------------------|--------------------|
| 142a | Moen | 17 skilling |
| 142b | Ødegaarden | 1 ort 11 skilling |
| 142c | Thrandeim Hougen-søndre | 4 skilling |
| 142d | Klubbemoen | 8 skilling |
| 142e | Thrandeim Hougen-nordre | 3 skilling |
| 142f | Moen øvre | 10 skilling |
| 142g | Aaseby | 6 skilling |
| 142h | Thrandeim nordre | 3 ort 10 skilling |
| 142i | Thrandeim | 3 ort 10 skilling |
| 143a | Thrandeim | 1 daler 5 skilling |
| 143b | Thrandeim | 1 daler 5 skilling |
| 144a | Trandeim Sæteren | 2 skilling 2 ort |
| 144b | Rognheden | 17 skilling |
| 144c | Sæterhougen | 1 ort 8 skilling |

De neste 50 årene var det få delinger. I matrikkelen fra 1886 er gården fortsatt delt i 14 bruksnummer. De største endringene var at løpenr 143a, 144a og 144c var slått sammen til Trandum bnr.10, i dag Trandemsætra. Vi ser videre at skogparten Rognheden lpnr. 143b er blitt delt i tre like parter, bnr. 11, 12 og 13. Det var ikke delt fra eller kjøpt inntil parter fra andre gårder.

Fradelinger av boligtomter fortsatte jevnt utover 1900-tallet og med en kraftig økning i 1960-70-80-åra.

Fradelinger av bruk, plasser, skog og boligtomter i tiden 1799 – 2005

| Bnr. | Navn | Utskilt fra | Utskilt når |
|------|---------------------|-------------|-------------|
| 1 | Nedre Moen | | 1817 |
| 2 | Ødegården | | 1819 |
| 3 | Sør-Klubben | 1 | 1823 |
| 4 | Klubbmoen | 3 | 1868 |
| 5 | Haugen Nordre | | 1830 |
| 6 | Haugen Søndre | 2 | 1871 |
| 7 | Åseby | 1 | 1830 |
| 8 | Moen Øvre | | 1823 |
| 9 | Trandem Nordre | | |
| 10 | Trandemsætra | | 1799 |
| 11 | Trandem | | 1834 |
| 12 | Fremskog | 11 | 1866 |
| 13 | Trandem | 11 | 1866 |
| 14 | Rognheden | 0 | 1806 |
| 15 | Trandem Søndre | 5 | 1894 |
| 16 | Trandem Vestre | 5 | 1894 |
| 17 | Sæterskog | 12 | 1895 |
| 18 | Klubbemoen-Lien | 3 | 1897 |
| 19 | Klubbemoen-Vadengen | 3 | 1897 |
| 20 | Klubbemoen-Libak | 3 | 1897 |
| 21 | Klubbemoen-Hauglund | 3 | 1904 |
| 22 | Trandem Nedre | 15 | 1911 |
| 23 | Lukashytta | 13 | 1914 |
| 24 | Bjerkenes | 3 | 1919 |
| 25 | Bjerkenes | 18 | 1919 |
| 26 | Lund | 3 | 1919 |
| 27 | Solbakken | 3 | 1927 |
| 28 | Vesthaget | 2 | 1929 |
| 29 | Nordre Ødegaarden | 2 | 1929 |

| Bnr. | Navn | Utskilt fra | Utskilt når | Bnr. | Navn | Utskilt fra | Utskilt når |
|------|---------------|-------------|-------------|------|-----------------|-------------|-------------|
| 30 | Braaten | 2 | 1929 | 76 | Luneng | 3 | 1969 |
| 31 | Høgaas | 28 | 1931 | 77 | Rosenborg | 15 | 1969 |
| 32 | Solli | 3 | 1937 | 78 | Skogtun | 9 | 1970 |
| 33 | Fjeldstad | 21 | 1939 | 79 | Trandem Vestre | 16 | 1970 |
| 34 | Haugtun | 10 | 1941 | 80 | Nordstua | 4 | 1970 |
| 35 | Furuli | 15 | 1941 | 81 | Fjelly | 9 | 1971 |
| 36 | Betel | 7 | 1946 | 82 | Steinodden | 39 | 1972 |
| 37 | Brennemoen | 22 | 1946 | 83 | Fjellbo | 9 | 1972 |
| 38 | Spillhaug | 10 | 1950 | 84 | Øststua | 15 | 1972 |
| 39 | Trandemløgken | 15 | 1951 | 85 | Hytta | 15 | 1972 |
| 40 | Rosenlund | 15 | 1951 | 86 | Trandemhagen II | 9 | 1972 |
| 41 | Capri | 15 | 1951 | 87 | Krokenfeltet | 1 | 1973 |
| 42 | Vestli | 18 | 1952 | 88 | Roan | 15 | 1973 |
| 43 | Libak Grustak | 10 | 1952 | 89 | Granberg | 9 | 1973 |
| 44 | Lillebo | 33 | 1952 | 90 | Åsen | 18 | 1974 |
| 45 | Furulund | 3 | 1953 | 91 | Brennemoen | 22 | 1974 |
| 46 | Sandbo | 1 | 1953 | 92 | Roan 2 | 15 | 1975 |
| 47 | Garasje | 22 | 1953 | 93 | Solheim 2 | 38 | 1974 |
| 48 | Kroken | 1 | 1953 | 94 | Tomt nr. 1 | 87 | 1975 |
| 49 | Granly | 10 | 1954 | 95 | Tomt nr. 2 | 87 | 1975 |
| 50 | Solheim | 38 | 1950 | 96 | Tomt nr. 3 | 87 | 1975 |
| 51 | Åsheim | 22 | 1954 | 97 | Tomt nr. 4 | 87 | 1975 |
| 52 | Berget | 51 | 1955 | 98 | Tomt nr. 5 | 87 | 1975 |
| 53 | Åsli | 4 | 1955 | 99 | Tomt nr. 6 | 87 | 1975 |
| 54 | Kjensli | 3 | 1955 | 100 | Tomt nr. 7 | 87 | 1975 |
| 55 | Åsvang | 9 | 1956 | 101 | Tomt nr. 8 | 87 | 1975 |
| 56 | Lyngås | 20 | 1958 | 102 | Tomt nr. 9 | 87 | 1975 |
| 57 | Grusmo | 15 | 1959 | 103 | Tomt nr. 10 | 87 | 1975 |
| 58 | Sandmo | 15 | 1960 | 104 | Solås 2 | 4 | 1975 |
| 59 | Skogtun | 2 | 1961 | 105 | Sand | 1 | 1977 |
| 60 | Utne | 16 | 1961 | 106 | Skogtun | 9 | 1977 |
| 61 | Solås | 4 | 1961 | 107 | Kroken | 1 | 1977 |
| 62 | Kollerud | 9 | 1961 | 108 | Furuli 2 | 15 | 1967 |
| 63 | Bergseth | 16 | 1962 | 109 | Hellenefeltet | 15 | 1978 |
| 64 | Solbakken | 3 | 1965 | 110 | Einerberget 2 | 15 | 1978 |
| 65 | Grusmo | 15 | 1963 | 111 | Aaseby | 7 | 1978 |
| 66 | Tokstad | 9 | 1963 | 112 | Kollberg | 39 | 1978 |
| 67 | Einerberget | 15 | 1964 | 113 | Igletjernsætra | 12 | 1981 |
| 68 | Østlistua | 3 | 1964 | 114 | Hellenefeltet 1 | 109 | 1982 |
| 69 | Einerberget | 9 | 1966 | 115 | Hellenefeltet 2 | 109 | 1982 |
| 70 | Sundro | 9 | 1966 | 116 | Hellenefeltet 3 | 109 | 1982 |
| 71 | Granly | 39 | 1967 | 117 | Hellenefeltet 4 | 109 | 1982 |
| 72 | Trandemhagen | 9 | 1968 | 118 | Hellenefeltet 5 | 109 | 1982 |
| 73 | Furubakken | 3 | 1968 | 119 | Hellenefeltet 6 | 109 | 1982 |
| 74 | Liås | 2 | 1968 | 120 | Hellenefeltet 7 | 109 | 1982 |
| 75 | Rosenlund 2 | 15 | 1967 | 121 | Hellenefeltet 8 | 109 | 1982 |

| Bnr. | Navn | Utskilt fra | Utskilt når |
|------|-------------------|-------------|-------------|
| 122 | Hellenefeltet 9 | 109 | 1982 |
| 123 | Hellenefeltet 10 | 109 | 1982 |
| 124 | Liås 1 | 10 | 1983 |
| 125 | Furuli | 3 | 1983 |
| 126 | Kjensli I | 3 | 1983 |
| 127 | Furuberget | 22 | 1984 |
| 128 | Bergbo | 17 | 1986 |
| 129 | Trandem Søndre 2 | 15 | 1987 |
| 130 | Trandem Søndre 1 | 15 | 1987 |
| 131 | Sandbo | 1 | 1989 |
| 132 | Fjellbu I | 1 | 1989 |
| 133 | Fjellbu II | 1 | 1989 |
| 134 | Hagen | 1 | 1989 |
| 135 | Lillebo 1 | 21 | 1989 |
| 136 | Klintesките | | |
| 137 | Industriområde II | 1 | 1991 |
| 138 | Løkkeberg | 39 | 1993 |
| 139 | Sundbo (hytte) | | |
| 140 | Sundbo (hytte) | | |
| 141 | Sandbo | | |
| 142 | Veggrunn | 98 | 2004 |
| 143 | Annebo | 8 | 2001 |
| 144 | Sæterskog I | 17 | 2005 |

Eiere

Hovedparten i gården på 15 lispund tunge var bondegods da vi møter den første brukeren på slutten av 1500-tallet. Brukerne har eid gården det meste av tiden opp igjenom århundrene. Mer om dette i brukerhistorien.

En part i gården på 2 settinger pors uten bygsel har ligget til Løken kirke i Høland siden mellomalderen.

Brukere

Anders Trandem deltok ved kongehyllingen i Oslo i 1591. I 1624 er Anders oppført som eier av Vestre Tuken. Anders brukte trolig Trandem til datter Anne og svigersønn Sakse Hansen fra Åsum i Trøgstad overtok gården i 1643.

I 1634 ser vi at Trandem tilhørte borgere i Kristiania. Brødrene Hans og Oluf Kristoffersen hadde arvet hver sin part i gården. Foreldrene hadde pantsatt dette til avdøde Hans Guldsmed i Kristiania, som hadde overdratt pantet til Torkel Otten i Spydeberg.

Ni år senere, i 1643, ble Trandem overtatt av Sakse Hansen fra Båstad, som altså var gift med Anne Andersdatter, datter til Anders, som hadde brukt Trandem i mange år. Selgerne var Hans Kristoffersen i Kristiania og Syver Trulsen på Holm i Spydeberg, som nå solgte hele skylda, minus den vesle kirkeparten, til Sakse. Vi hører også at «deres kvinner» samtykket til handelen. De het Maren Olufsdatter og Oloug Olufsdatter.

Det er mulig dette er døtre etter Oluf Kristoffersen, og at Syver Trulsen var gift med den ene datteren, for vi hører at selgerne visste ingen bedre å selge til enn til Sakse og Anne, ettersom foreldrene til Sakse Hansens hustru to ganger hadde bygd opp gården, først av ødemark og senere etter «fiendens forstyrrelse». Gården var pantsatt, vi får ikke høre til hvem, og kjøperen skulle selv løse ut gården. Dokumentene fra 1634 og 1643 ble lagt fram under et rettsmøte på Østby tingstue i Rødnes den 20. oktober 1687.

Knut (Stensen Flaten?) hadde overtatt gården i 1645, men vi vet ikke om han var i slekt med Anne og Sakse. Knut eide hele bondegodset i gården.

Knut ble etterfulgt av broren? Berger Stensen, som eide og brukte hele Trandem fra begynnelsen av 1650-åra

Berger født ca. 1595, sønn av Stener Flaten Barn:

Torkild f. ca. 1645

Sønnen Torkild Bergersen overtok hele gården etter foreldrene før midten av 1660-

tallet. Torkild er nevnt som kirkeverge. Torkild flyttet til Kirkeby i Båstad, hvor han døde i 1701. Torkild eide også Kvakestad i Båstad og Store og Lille Grepperud i Høland. Torkilds forbindelse til Båstad kan tyde på slektskap til de tidligere eierne Sakse Hansen og Anne Andersdatter.

Torkild Bergersen, f. ca. 1645 d. 1701
Gift 1. gang med Goro Halvorsdatter Steinby, f. ca. 1640 d. 1739

Gift 2. gang med Hans Kirkeby

Barn:

1. Berger f. ca. 1674, overtok Trandem
2. Halvor
3. Nils, overtok Kirkeby i Båstad.
4. Jørgen
5. Rasmus, ugift, bodde på Kirkeby
6. Rønnaug
7. Kari

Sønnen Berger Torkildsen overtok gården etter foreldrene.

Berger Torkildsen f. ca. 1674
Gift med Siri Bjørnsdatter Bøen f. 1677 d. 1738

Barn:

1. Jørgen f. 1702 d. 1742, gift 1731 med Kirsti Brynildsdatter
2. Torkild f. 1703, overtok Trandemsætra
3. Ole
4. Kristen f. 1709, gift i 1733 med Kirsti Knutsdatter fra Åmodt i Setskog
5. Amund
6. Marte
7. Kari, gift med Rasmus Halvorsen
8. Anne, gift med Rasmus Haukenes

Sønnen Jørgen Bergersen overtok gården i 1739, året etter at moren Siri døde. Faren Berger bodde på gården til han døde i 1765. I 1739 fikk Jørgen skjøte på 10 lisp i Trandem og 2 remål og 6 bismesmerker i Trandemsætra av brødrene Kristen og Amund og

søstrene Anne og Kari, ved deres ektefeller Rasmus Haukenes og Rasmus Halvorsen Tørneby. Jørgen betalte 400 rdl.

Samme år inngikk Jørgen en kontrakt med sin yngre bror Torkild om bruk av plassen Trandemsætra. Torkild eide bare en liten part i plassen, mens Jørgen hadde overtatt hovedparten. Torkild og hans hustru skulle for sin livstid bruke åker og eng på Trandemsætra, samt et stykke av Trandemskogen. Jørgen skulle få bruke Torkilds arvepart (2 ½ lisp tg) i Trandem uten å svare noen avgifter for dette, mens Torkild påtok seg å svare for en sjettedel av skattene på Trandem.

Jørgen Bergersen f. 1702 d. 1742
Gift i 1730 med Kirsti Brynildsdatter

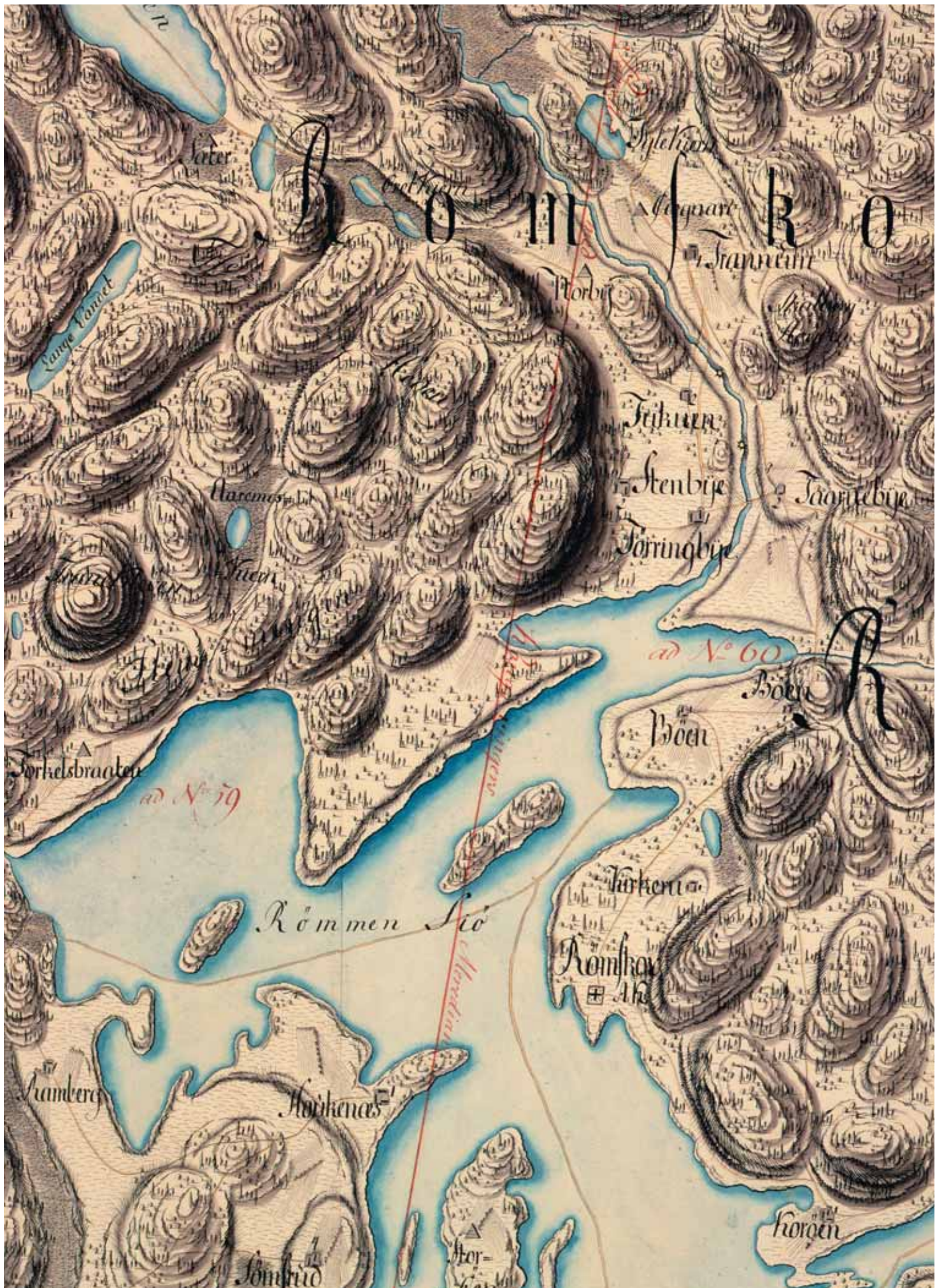
Barn:

1. Halvor f. 1730, overtok Trandemsætra/Trandem
2. Rasmus f. 1734 d. 1804, gift i 1761 med Berte Jansdatter Tørnby.
3. Gudmund f. 1738, gift i 1767 med Ragnhild Rasmusdatter Tørnby
4. Torkild f. 1733 d. 1761
5. Siri f. 1740, gift med Henrik Kristensen, Jovall i Rødenes

Jørgen døde i 1742, 40 år gammel. Kirsti Brynildsdatter giftet seg i 1743 med Mikkel Ingvaldsen. De bodde på Trandem til 1761.

Mikkel Ingvaldsen f. 1714 d. 1761
Foreldre ukjente. Faren var farbror til Ingvald Torsen Myrvold

Gift i 1743 med enke Kirsti Brynildsdatter



Somersberg

Water
Vange
Aarems
Tuen
Jehuen
Stenbise
Joringbise
Storbis
Jannheim
Jaambise

Torkelsbraaten
ad N^o 79

ad N^o 60

Boen
Boen

Rommen See

Turken
Romshaus

Namberg

Markenas

Horsen

Somtrud

Hor-

Barn:

1. Jøran f. 1744, gift med Ole Torkildsen Lindto i Båstad
2. Ingvald f. 1746.

I 1749 opprettet Mikkel føderådskontrakt med Berger Torkildsen, som var far til den forrige brukeren Jørgen. Berger var nå «en gammel og svak mann», og han innga seg nå til Mikkel Ingvaldsen med alt han eide, imot at de «forsvarlig forholder seg til mig med de ting som til mitt opphold min øvrige livstid kan være fornøden, så jeg dermed er fornøyd, samt anvender de ting som til min begravelse efter skikk og sedvane er brukelig».

Et stykke av Trandemskogen, som Berger hadde til bruk på livstid, skulle ikke overtas av Mikkel Ingvaldsen, men skulle etter Bergers død tilhøre gårdens eier, «som det før har gjort».

Da Mikkel døde i 1761, var Berger Torkildsen 88 år. Syn og hørsel sviktet, og han trengte «stedse hjelp». Han inngikk nå ny kontrakt med sønnesønn Halvor Jørgensen, som nå flyttet fra Trandemsetra til Trandem. Berger døde i 1765, 91 år gammel. Ved skiftet etter Mikkel i 1761, eide boet vel 6 lisp i Trandem. Mikkels part i Trandem var vel 4 lisp.

Boets formue, løsøre og inngjeld ble registrert 9. september 1761.

Husdyr

En hest, 7 kuer, en liten okse, to bingekalver, to hvite bukker, 7 voksne geiter, 9 voksne sauer, 2 unge sauer, 8 lam og 2 unge griser.

Bøker

En bibel med «grov stii», en bibelsk kiæne, det nye testamentet, Brochmans huspostil, en bok «Laas for Mund», en bok til «anvisning at døe salig», en alterbok og en gammel og en mindre gammel bok.

Av innbo kan nevnes et malt framskap i stuen, to malte innelukte senger med skap over, et bord med benk i nye stuen, en seng i nye stuen, et framskap samme sted, fønnkurv og brennevinsredskaper med behør, verdsatt til 7 rdl 2 ort. Boet eide også et fiskehov med jerngjorder og bekkverk med behør. Dette må være kverna på Ned-Gropa. Løsøret ble taksert til 232 rdl.

Mikkel hadde lånt ut mye penger til bønder i nabobygdene mot pant i gårdene:

1. Gunder Knutsen Skavogg i Askim 250 rdl «til hele gården Skavoggs innløsning». Prioritet i 7 fjerdinge tunge.
2. Torkel Olsen Høntorp i Trøgstad 150 rdl mot pant i 12 lisp tunge i nedre Høntorp.
3. Amund Bergersen Høgås 91 rdl mot pant i 10 lisp tunge i Mellem-Høgås i Båstad anneks i Trøgstad.
4. Syver Olsen Holm i Høland 60 rdl mot pant i 1 skpd tunge i Holm i Hemnes anneks i Høland.
5. Ole Bergersen Jørentvet i Trøgstad 90 rdl mot pant i 8 lisp tunge i Søndre Jørentvet.
6. Sven Edvardsen hadde lånt 300 rdl mot pant i vel 1 skpd tg i gården Hellesø i Høland.
7. Erik Edvardsen 240 rdl mot pant i vel 1 skpd tg i Hellesø i Høland.
8. Tor Halvorsen Høgås 12 rdl.
9. Syver Olsen Holm 18 rdl.
10. Anders Knutsen Trosterud 10 rdl.
11. Ingvald Toresen på plassen Myrvold under Østre Tårnby «skylder til sin salige farbroder for å innfri sin plass mot pant i plassen 83 rdl.»
12. Sven Knutsen Skavogg i Askim 40 rdl.
13. Mikkel Syversen på Gåsevik i Setskog 38 rdl.

Det ble også fremlagt et skiftebrev etter Jørgen Bergersen fra 1742, som viste at enke

Kirsti Brynildsdatter eide vel 12 lisp tunge i Trandum og 3 rem 3 bismesmerker tunge i Trandemsætra.

Samlet inngjeld (inntekt til boet) var 1877 rdl. Vi ser også at Kirstis sønn Halvor Jørgensen på Trandemsætra skyldte boet landskyld av vel 1 ¼ lisp tunge i «gården Trandum med underliggende sæter», som han hadde arvet for 19 år siden, da faren døde. Søskenene Rasmus og Siri hadde arvet det samme. Da gjeld og skifteomkostninger var fratrukket, var det 1660 riksdaler igjen til deling mellom arvingene. Verdien på hest og ku var rundt 10 og 3 riksdaler på denne tiden, så dette var et betydelig arveskifte.

Enkens lovverge gjorde det nå kjent at enken var en gammel kvinne som ikke lenger ville befatte seg med noe gårdsbruk. Og siden hennes eldste sønn Halvor Jørgensen nå skal overta gården, så hadde hun bestemt seg for å dele halve boet, som hun var tildelt ved skiftet, mellom sine barn, imot at hun fikk bo på Trandem så lenge hun levde. Der skulle hun ha en stue og et lite fehus for seg selv.

Hun beholdt en liten part i gården, som sønnen skulle betale henne 15 rdl i året for å bruke. Videre skulle sønnen hogge, kjøre fram og selge en tyltf sagtømmer «til hennes nytte og bruk». Hun forbeholdt seg ei ku, ei kvige, en sau, et lam, ei voksen geit og ei mindre geit. Av kornvarer skulle hun ha halvparten av havrestaden, blandkornstaden og byggstaden, som var korn for vel 20 rdl. Til sammen utgjorde føderådet vel 43 riksdaler i året. Kirsti Brynildsdatters midler ble så delt mellom hennes barn fra første og andre ekteskap. Halvor, Rasmus og Gudmund fikk hver 192 riksdaler, mens Siri og Jøran fikk 96 riksdaler.

Halvor Jørgensen, som hadde brukt Trandemsætra, overtok gården etter sin mor og stefar i 1761. I 1755 hadde Halvor kjøpt en part i gården av farbroren Torkild Bergeren på Trandemsætra for 500 rdl. I 1766

overtok Halvor de resterende arvepartene i gården, blant annet en part på vel 4 lispund som tilhørte Mikkel Ingvaldsens datter Jøran, som var gift med Ole Torkildsen Lindto i Båstad. Halvor ble nå eier av hele Trandem og Trandemsætra. I tillegg hadde han bygsel over parten på 2 settinger pors, som tilhørte Løken kirke.

I 1771 lånte Halvor 1000 rdl av kjøpmann Jacob Norbech i Fredrikshald, og obligasjonen ble innløst i 1774. I 1786 tok Halvor et nytt lån på 350 rdl hos major von Oldenburgs umyndige datter Isabelle.

Da Ingeborgs bror Rasmus Kristoffersen på Vest-Tukun døde og etterlot seg umyndige døtre, kjøpte Halvor gården, som nå ble overtatt av sønnen Rasmus.

Halvor Jørgensen f. 1730 d. 1799

Gift i 1755 med Ingeborg Kristoffersdatter Vest-Tukun

Barn:

1. Jøran f. 1755, til Trandemsætra
2. Kristense f. 1757
3. Siri f. 1759
4. Ragnhild f. 1760
5. Marte f. 1763
6. Ragnhild f. 1766
7. Jørgen f. 1768, overtok Trandem
8. Rasmus f. 1772, overtok Vest-Tukun
9. Torkild f. 1777, Trandemsætra

Sønnen Jørgen Halvorsen overtok etter foreldrene, og han bodde på Trandem til 1833. Jørgen ble enkemann i 1831, og de to siste åra før han døde bodde han hos sønnen Svend på Steinby.

Nedre Moen ble fradelt i 1817 og Øvre Moen i 1823.

Jørgen Halvorsen, f. 1768 d. 1835

Gift i 1798 med Berte Svendsdatter f. 1779 d. 1831

Barn:

1. Ingeborg f. 1799

2. Pernille f. 1800
3. Halvor f. 1802 d. 1888, Klubbemoen
4. Svend f. 1806, Steinby/ Trandem/USA
5. Marte f. 1809
6. Kristine f. 1811
7. Kristian f. 1815 d. 1887
8. Rasmus f. 1817, Gudmund f. 1823
9. Pernille f. 1820

Det ble skiftet etter Berte Svendsdatter i 1831, og boets løsøre ble solgt ved auksjon 8. juli for 100 spdl. Enkemannen holdt tilbake korn og gras, ei ku, dyne, laken, pute og et roskap til en verdi av 10 spdl.

Vi får også vite at det var enkmann Jørgen Halvorsens bestemte vilje å renonsere på begravellesvederlag og boslodd, når han kunne bli utlagt løsøreeffektene for 10 spdl, 100 spdl av kjøpesummen for jordegodset og rett til å fletføre seg til hvem han måtte finne for godt. Dessuten måtte boet betale hans gjeld til Jørgern Olsen Flaten på vel 38 spdl. Gjelda var stiftet forrige år for å skaffe Jørgen Halvorsen og hans hjemmeværende barn fødemidler og klær. Boets øvrige tilstedeværende godtok Jørgen Halvorsens forslag, som de anså som fordelaktig for boet, og de ba om at dette måtte tas til følge under skiftet.

Vi hører også at sønnene Halvor og Svend og svigersønnen hadde fått ei ku i hjemmegave. Arvingene var enige om at samtlige av de øvrige arvingene skulle få verdien av ei ku, som var 8 spdl, og den yngste sønnen Gudmund skulle ha 12 spdl til oppfostring.

Gården ble takseret for 400 spdl. Siden ingen av arvingene for tiden var i stand til å innløse dette jordegodset, så var de blitt enige om at Jørgen Olsen Flaten skulle kjøpe bruket for 440 spdl. Jørgen hadde allerede tatt eiendommen i bruk og ba om at skjøtet ble utstedt snarest mulig. Når gjeld og skifteomkostninger var trukket ifra, ble det 176 spdl igjen til deling mellom arvingene.

Broren Torkild Halvorsen losjerte på Trandem i 1801. Torkild hadde brukt Trandemsætra, og i 1799 overdro han halvparten av det han eide i Trandem og Trandemsætra til sin søster Jøran og svoger Ole Rasmussen. Han holdt tilbake en skogpart og plass «Sæterhaugen kaldet». Dette solgte Torkild i 1803 til Knut Danielsen, som året etter solgte det til hr Rasmus Leganger i Fredrikshald. Dette ble senere lagt til Trandemsætra. Resten av skogen solgte Torkild til brukeren på Trandemsætra (Rogneheden bnr.14).

Torkild ble boende på Trandem det meste av tiden før han døde her i 1842. Familien bodde trolig en tid på Vest-Tukun, på Sandem under Haukenes og på Måsarud under Tårnby.

Torkild Halvorsen f. 1776 d. 1842

Gift i 1803 med Berte Torkildsdatter Tørnby
Barn:

1. Kristine f. 1796
2. Halvor f. 1803 d. 1813
3. Jørgen f. 1804
4. Mari f. 1806.
5. Torkild f. 1808 d. 1813,
6. Kristian f. 1810 d. 1813
7. Ingeborg f. 1812 d. 1812
8. Ingeborg f. 1813 d. 1814

Jørgen Halvorsen var den siste som brukte Trandem samlet. Fram til 1830 ble det fradelt flere bruk og skogparter.

| | | |
|------|----------------------|-------------------|
| 1808 | Rogneheden (skog) | 14 skilling |
| 1819 | Ødegården | 1 ort 11 skilling |
| 1823 | Klubbemoen | 6 skilling |
| 1823 | Øvre Moen | 10 skilling |
| 1830 | Haugen nordre (skog) | 3 skilling |
| 1830 | Åseby | 6 skilling |
| 1830 | Trandem nordre | 3 ort 10 skilling |

Hovedbølet satt igjen med den søndre delen av gården, som siden ble kalt Sør-Trandem.

SØR-TRANDEM

bnr. 15

Matrikkelskyld

1838: 3 ort 10 skilling

1903: 1,44 mark

Det gamle tunet på Trandem lå her. Et jordstykke øst og nord for tunet kalles Tomtene. Det har trolig stått hus her, men det er ikke merker etter eldre bebyggelse.

Fra begynnelsen av 1800-tallet og til omkring 1830, ble det fradelt en rekke parter, både innmark og skog, slik at Trandem etter hvert kom til å bestå av en rekke bruk. Den søndre delen av gården med det gamle tunet ble ett av de mange brukene på Trandem, og ble kalt Sør-Trandem.

Fradelingen fortsatte utover 1800-tallet, og parter ble kjøpt inntil igjen. Nord-Trandem (bnr. 9) ble fradelt i 1830. I 1868 ble Åseby lagt til Sør-Trandem, og i 1871 ble «den nordre parten av søndre Trandem-Haugen» under Ødegården kjøpt inntil. I 1894 ble Vest-Trandem (bnr. 16) fradelt, sammen med skogparten Haugen bnr. 5 og bruket Åseby bnr. 7. Havnestykket Haugen bnr. 6 ble liggende under Sør-Trandem til begynnelsen av 1900-tallet. Det ble da solgt til Ole Johannessen Ous og har siden vært eget bruk.

Sør-Trandem er fradelt 20 parter.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Griser |
|-----------|--------|--------|--------|-------|--------|
| 1835..... | 1 | 3 | | 8 | 1 |
| 1845..... | 1 | 6 | | 15 | 1 |
| 1865..... | 1 | 7 | | 6 | 1 |
| 1875..... | 1 | 7 | 3 | 6 | 1 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter | Erter | Grasfrø (skålp) |
|-----------|-------|------|-------|-------|---------|-------|-----------------|
| 1835..... | | 1/12 | 3/8 | 4 | 3 | 1/12 | |
| 1845..... | | 1/8 | 1 1/8 | 3 | 7 | | |
| 1865..... | 1/4 | 1/4 | 7/8 | 3 | 5 | | |
| 1875..... | 1/4 | 1/2 | 1/2 | 2 3/4 | 3 | | 20 |

Høyavling 1865: 30 skpd

1865: 15 mål åker og dyrket eng og 14 mål naturlig eng (mål = 1080 m²). Utilstrekkelig havn.

1942: 40 dekar innmark og 200 dekar produktiv skog. 1 hest, 5 storfe, 2 ungf, 2 griser, 20 fjærkre (Norske gårdsbruk)

1962: 3 kuer, 1 ungdyr, 2 griser (Norske gårdsbruk)

1976: 40 dekar fulldyrket jordbruksareal, 264 dekar skog og 24 dekar annet areal

Det var husdyr her fram til 1971. Siden har det var ensidig korndrift, og jorda drives



Hovedbygningen på Sør-Trandem fra ca. 1820. Bildet er tatt i 1930. (Foto: Ingebret Aas, Sarpsborg).

i dag (2005) av Knut Ljøner på Søndre Trandem.

Stabburet ligger på østsiden av den gamle veien. Det står en tømmerbygning her som kan være fra 1700-tallet.

Det eldste våningshuset (Østbygningen) ligger øst på tunet, på vestsiden av den gamle veien gjennom gården. Huset er bygd omkring 1820. Svalgangen ble revet i 1985, og det ble påbygget ny inngang med bad og soverom mot vest.

På tomte vest for det eldste våningshuset sto det til begynnelsen av 1900-tallet et stort tømmerhus. Det ble kalt Vestbygningen, siden det lå vest for den eldste bygningen.

Amund Andreassen Kind restaurerte Vestbygningen ca. 1890 og bodde her med sin familie. Han begynte landhandleri her tidlig i 1890-åra. Fra 1902 til ca. 1911 drev han landhandleriet i Nestua, som han bygde ved den nye veien. Vestbygningen ble nå tatt ned og satt opp igjen i Stasjonsveien på Bjørkelangen. Det er mulig huset ble solgt til Johan Halvorsen Tørnby som var sta-

sjonsmester på Bjørkelangen på den tiden. Urmaker Torp hadde forretning i dette huset.

Den «nye» Vestbygningen ble satt opp på samme tomte få år etter at den gamle bygningen ble flyttet. Den ble bygd med to rom. I 1980-90-åra er den blitt ombygd og påbygd flere ganger og er nå et stort og moderne våningshus.

Låven ligger sør på tunet og er tømret og utvendig panelt. Låven kan være bygd omtrent samtidig med det eldste våningshuset, altså omkring 1820. Låven ble påbygd vestover med fjøs og stall i 1950. Stort redskapshus ble bygd i 1999 nord for det gamle stabburet, i vestenden av jordet som i dag kalles Tømtene.

Det ligger et gammelt uthus vest på tunet. Det var opprinnelig vedskjul, vognskjul, hønsehus, grisehus og utedo. Huset er bygd i reisverk med loft. Vest for uthuset er en gammel potetkjeller, gravd ned i bakken og murt av stein med tretak. Ved siden av denne er det rester etter en annen jordkjel-

ler, kalt parafinkjelleren. Denne ble trolig brukt til å oppbevare parafin da det var landhandleri på gården.

Brukere

Ved skifteforhandlingene i boet etter Jørgen Halvorsens kone Berte Svendsdatter, ble gården, som var Jørgen Halvorsens gjenværende del av Trandem, taksert for 400 spd. Men siden ingen av arvingene var i stand til å innløse dette, så inngikk de avtale med Jørgen Olsen Flaten om at han skulle kjøpe eiendommen av boet for 440 spd. Da Jørgen fikk skjøte på gården 15. september 1832, hadde han allerede tatt gården i bruk. Jørgen er også nevnt som «skogbruksfullmektig» i 1865.

Jørgen Olsen f. 1801 d. 1879

Foreldre Ole Eriksen Flaten f. 1754 d. 1834 og Marte Ingevoldsdatter (hennes far var fra Trandem)

Gift i 1825 med Ingeborg Rasmusdatter Tukun f. 1801 d. 1870

Barn:

Karen f. 1825 d. 1889, gift i 1846 med Andreas Amundsen Kind

Datteren Karen giftet seg med Andreas Amundsen Kind, og de overtok gården da Jørgen Olsen døde i 1879. Andreas og Karen bodde på Sør-Trandem fra 1846, og i 1865 står det at «svigersønnen hjelper svigerfaderen med gårdsbruket og hans øvrige forretninger».



Høykjøring på Sør-Trandem i 1930-åra. Fra venstre: Andor Ljøner, Olaf Haugen, Anna Kind «Tantanna», Engebret, ukjent, og Amund Ljøner.

Andreas Amundsen Kind f. 1822 i Rødenes d. 1908

Foreldre Amund Johannessen Kind og Anne Johannesdatter fra vestre Klemetsby i Rødenes

Andreas gift i 1846 med Karen Jørgensdatter, eneste barn av Jørgen Olsen og Ingeborg Rasmusdatter.

Barn:

1. Johan Olaus f. 1847
2. Ingeborg Augusta f. 1849
3. Jørgen f. 1852 d. 1869
4. Amund f. 1854, overtok Trandem
5. Maren Regine f. 1856
6. Johanne Lovise f. 1859
7. Olaf f. 1865
8. Karl Andreas f. 1867

I 1875 var det tjenestejente og tjenestegutt på gården. Det var Maren Johansdatter f. 1858 og Ole Kristiansen f. 1854. Begge var fra Setskog.

Sønnen Amund Andreassen Kind overtok etter foreldrene. Han drev også landhandleri på gården, først i den gamle Vestibygningen på tunet på Oppstua Trandem og fra 1902 til ca. 1911 i Nestua Trandem, som ble bygd ved den nye veien gjennom bygda.

Amund Andreassen Kind f. 1854 d. 1912
Gift i 1875 med Thea Brynildsdatter født 1848 på Gløtta i Setskog d. 1930

Barn:

1. Karen f. 1876 d. 1945
2. Ingeborg f. 1881 d. 1975, gift med Jørgen Nilsen f. 1888 d. 1977
3. Anna f. 1883 d. 1972, ugift
4. Sigrid, f. 1887 d. 1973, gift med Peter Christen Asbjørnsen f. 1878 d. 1956
5. Birgit f. 1889 d. 1981, gift med Olaf Hauge f. 1894 d. 1966, overtok Nestua Trandem.

Amund bodde på Heggedal i Setskog 1878-88 og på Trandem fra 1888 til han

døde i 1912. De siste åra fra 1902 til han døde i 1912, bodde han på Nestua Trandem.

Dattera Karen giftet seg i 1902 med Andor Ljøner fra Eidskog, og de overtok gården etter Amund og Thea.

Andor Ljøner f. 1880 i Eidskog d. 1964
Foreldre Embret Ljøner f. 1846 på Ljøner i Eidsberg og Kristiane Falstad f. 1848 på Sjelåen. De bodde på Sjelåen

Gift i 1902 med Karen Kind f. 1876 d. 1945

Barn:

1. Engebret, f. 1903 d. 1985, gift med Karin Kylander fra Östervallskog f. 1906 d. 1980
2. Amund f. 1905 d. 1990, gift med Alma Hansen f. 1904 d. 1987, overtok Sør-Trandem
3. Einar f. 1909 d. 1992, gift med Ragnhild Knutsen f. 1914, se Rosenlund og Capri bnr. 40 og 41.

Sønnen Amund Ljøner kjøpte gården i 1951 for 24 000 kr.

Amund Ljøner f. 1905 d. 1990
Gift med Alma Hansen, f. 1904 på Lia i Rømskog d. 1987

Barn:

1. Andor Julius, f. 1934, gift med Anni Åserud, f. 1936 (se 73/84)
2. Knut Arne, f. 1945, gift med Inger-Marie Malnes f. 1950

Ved siden av gårdsdriften arbeidet Amund som tømmer, bygningssnekker og møbelsnekker.

I 1974 solgte Amund Ljøner til sine sønner Andor og Knut for 60 000 kr. Andor og Anni overtok Øststua bnr. 84 i 1959, og Knut og Inger-Marie flyttet inn i Vestibygningen i 1969.

I 1989 arvet Andor og Knut Ljøner, ifølge testamentene fra Signe og Hakon Almenningen, gården Østre Almenningen i Eidskog.

Andor overtok nå Østre Almenningen og Knut overtok Sør-Trandem.

Knut Arne Ljøner f. 1945
Gift i 1970 med Inger-Marie Malnes født 1950 på Malnes i Setskog

Barn:

1. Øyvind f. 1970, samboer med Anne Mette Jernberg Olsen f. 1971 (se 73/129)
2. Jan Amund f. 1974

VEST-TRANDEM

bnr. 16

Matrikkelskyld

1894: 72 øre

Vest-Trandem ble fradelt Sør-Trandem i 1894, sammen med skogstykket Nordre Haugen bnr 5 og Åseby bnr 7. Vest-Trandem er fradelt bnr 60, 63 og 79.

Alderen på det gamle våningshuset er usikker. Det nye våningshuset er fra 1972. Driftsbygningen er fra 1985-87, stabbur 1990-91 og verksted 1995-96.

1942: 40 dekar innmark og 300 dekar skog (Norske gårdsbruk)

1962: 50 dekar jordbruksareal og 300 dekar produktiv skog (Norske gårdsbruk)

1976: 51 dekar fulldyrket jordbruksareal, 179 dekar skog og 32 dekar annet areal.

I dag (2005) blir det dyrket havre på 50 dekar

Brukere

Amund Andreassen Kind overtok Sør-Trandem fra sin far i 1887-88. Karl Andreasen Kind overtok Vest-Trandem med skogstykket Nordre Haugen og Åseby fra sin bror Amund i 1890 (ikke tinglyst skjøte). Karl bygde låve her. Karl giftet seg kort tid etter med Pauline Tårnby. De flyttet til Nes i Nordre Høland og solgte Vest-Trandem til Aron Eriksen. Han fikk skjøte på bruket i 1896 av Andreas Amundsen Kind.

Aron og Maren bodde på Opstua Ringsby

1864-67, Trandemsætra 1868, Trosterud 1870 og Kjernmoen 1871-92, før de kom til Vest-Trandem i 1892.

Aron Eriksson f. 1841 i Holmedahls Pastorat d. 1901

Far Erik Arnesson

Gift i 1871 med Maren Jørgensdatter Kjernmoen f. 1848

Barn:

Jørgen Aronsen Trandem f. 1872, overtok Vest-Trandem

Mor til Maren Jørgensdatter, Peterana Mikkelsdatter bodde her i 1900. Hun var født i 1821 og var behjelpelig i huset, står det i folketellingen.

Jørgen Aronsen overtok da faren døde i 1901.

Jørgen Aronsen Trandem f. 1872 d. 1949

Gift med Halvorine Johanne Rasmusdatter f. 1869 på Lykkja d. 1941 (se 73/39)

Barn:

1. Andor f. 1903 d. 1987 gift med Helga Fahlstad f. 1913 fra Östervallskog
2. Maren f. 1906 d. 1998, gift med Jul Malnes fra Setskog (se Lykkja 73/39)
3. Ragna f. 1908 d. 2002, gift med Elov Eriksson fra Östervallskog
4. Petra f. 1912 d. 2000, gift med Georg Nilsson fra Östervallskog

Jørgen A.Trandem døde i 1949, og sønnen Andor Trandem overtok Vest-Trandem for 35 000 kr. Ved siden av gårdsbruket arbeidet Andor som smed og snekker, og han drev også med lafting. All hesteredskap ble laget på eget verksted. Dette er flyttet til Kurøen og vil bli stilt ut her.

Andor Trandem f. 1903 d. 1987
 Gift med Helga Fahlstad f. 1913 d. 2000 fra Östervallskog
 Barn:
 1. Arne Johnny f. 1947

2. Inger f. 1950, gift med Per Trandem f. 1950. Bor i Sverige

I 1979 overtok sønnen Arne Johnny Trandem for 241 000 kr.

Arne Johnny Trandem f. 1947
 Gift med Bodil Marie Tøyen f. 1951 fra Aurskog-Høland
 Barn:
 Aneth f. 1977

NORD-TRANDEM

bnr. 9



Nord-Trandem med Ødegården i bakgrunnen. Låven ble revet på 1960-tallet. Kjona til venstre i bildet. (Widerøe 1953).

Matrikkelskyld

1838 2 ort 10 skilling

1886 2, 78 mark

Nord-Trandem ble fradelt som eget bruk i 1830, da Jørgen Halvorsen solgte halvparten av det som var igjen av hovedbølet til Tor Stenersen Trosterud, «med tilhørende omforenede huse og herligheder av ager, eng, udmark og skov».

Hovedbygningen er fra 1906. Veslebyg-

ningen er eldre, men alder er ukjent. Det sto et gammelt hus der redskapshuset nå står. Dette ble erstattet av nåværende hovedbygning. Låven sto der riksveien nå går og ble revet i 1970.

Det var torvmyr nord for jordet mot Bråtåtan og det var ei beinstampe ved Iglejtjernbekken (Bråtabekken). Ved Tukuelfva ble det tatt ut leire, som ble tørket og brukt til isolasjon.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Griser |
|-----------|--------|--------|--------|-------|--------|
| 1835..... | 1 | 3 | | 8 | |
| 1845..... | 1 | 5 | | 12 | 1 |
| 1865..... | 2 | 9 | | 7 | 1 |
| 1875..... | 1 | 6 | 1 | 7 | 1 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter | Erter | Grasfrø (skålpund) |
|-----------|-------|------|------|-------|---------|-------|--------------------|
| 1835..... | | 1/12 | 3/8 | 4 | 3 | 1/12 | |
| 1845..... | | 1/8 | 1/2 | 5 | 6 | 1/12 | |
| 1865..... | 1/2 | 3/8 | 3/4 | 10 | 8 | | |
| 1875..... | | 1/2 | 1 | 4 | 4 | | 30 |

Høyavling 1865: 35 skpd

1865: 80 mål åker og dyrket eng og 19 mål naturlig eng (mål = 1080 m²). Utilstrekkelig havn.

1942: 60 dekar innmark og 80 dekar produktiv skog. 3 hester, 6 storfe, 4 ungdyr, 6 småfe, 2 sauer, 2 griser (Norske gårdsbruk).

1986: 60 dekar innmark og 390 dekar produktiv skog (Norske gårdsbruk)

1976: 79 dekar fulldyrket jordbruksareal, 329 dekar skog og 100 dekar annet areal.

Det er ingen dyr på gården, og innmarka brukes til kornproduksjon. Jorda er i dag (2005) leid bort til Jan Holth på Østre Bøen,

som bruker 60 mål til kornproduksjon. Det er fradelt en rekke boligtomter.

Brukere

Nord-Trandem ble fradelt som eget bruk da Jørgen Halvorsen solgte halvparten av sitt bruk til Tor Stenersen Trosterud for 400 spd. Deleforretningen ble avholdt 24. 2. 1830, og skjøtet ble tinglyst 21.2.1831.

Dagen etter tinglysningen av skjøtet selger Tor Stenersen alt han eier i Trandem til Peder Andersen Svendsby for 500 spd. Peder bodde i Töcksmark i Sverige, men flyttet nå til Trandem. Peder Andersen

Svensby bodde på Nord-Trandem til 1837. Han flyttet da til Setskog.

Peder Andersen Svendsby f. ca. 1785
Gift med Margrete Andersdatter f. 1792

Barn:

1. Ole f. 1815
2. Maritha f. 1819
3. Hemming f. 1825
4. Torer f. 1827
5. Anne f. 1830
6. Peder f. 1833

Svend Jørgensen på Steinby, sønn av Jørgen Halvorsen på Sør-Trandem som fradelte og solgte Nord-Trandem i 1830, overtok bruket på odel i 1835. Innløsningssummen ble fastsatt ved overtaksasjonsforretning til 820 spd.

Svend Jørgensen skulle flytte inn neste fareddag. Selgeren skulle beholde årets avling, mens kjøperen skulle beholde gjødsel. Selger og kjøper ble også enige om at Peder Andersen skulle beholde epletrærne i haven og låsene på stolpeboden og stuebygningen. Svend bodde på Steinby før han overtok Trandem.

Svend Jørgensen f. 1806
Foreldre Jørgen Halvorsen og Berte Svendsdatter

Gift i 1831 med enke Gunhild Pedersdatter f. 1803

Barn:

1. Berte Sofie f. 1832
2. Halvor f. 1833
3. Maren f. 1836
4. Jørgen f. 1838
5. Peter f. 1840
6. Andreas f. 1842
7. Ingeborg Kirstine f. 1844

I 1872 emigrerte Svend Jørgensen til USA og solgte Nord-Trandem til Halvor Jørgensen på Tukunsætra for 1800 spdl. Halvor

bodde på Vest-Tukun til 1859 og på Tuku-setra fra 1859 og til han overtok Nord-Trandem i 1872.

Halvor Jørgensen f. 1832 d. 1924
Foreldre Jørgen Rasmussen Tuken f. 1798 d. 1868 og Kristine Hansdatter f. 1810 d. 1901
Gift i 1859 med Kristine Nilsdatter Sundsrud f. 1836 d. 1925

Barn:

1. Nils Karel f. 1859 d. 1951, til Tømte i Blaker
2. Johan Sophus f. 1867 d. 1955
3. Mikael f. 1871
4. Jørgen f. 1875 d. 1959, til Skrepstad i Bjørkelangen

Tjenestejente i 1875: Berte Marie Olsdatter f. 1861. Anne Marie Nilsdatter f. 1827, søster til Kristine, bodde også her i 1875.

Halvor Jørgensen overdro gården i 1898 til sin sønn Johan Sophus Halvorsen. Han er også oppført som tømmerkjøper i folketellingen 1900.

Johan Sophus Halvorsen f. 1867 d. 1955
Gift i 1898 med Anne Olsdatter Ringsby f. 1874 d. 1949

Barn:

1. Kristine f. 1900 d. 1985, Nord-Trandem
2. Ole f. 1901 d. 1961, Nord-Trandem
3. Mari f. 1903 d. 1931
4. Olga f. 1904 d. 1931
5. Margrete f. 1906 d. 1975, gift med Alf Kjelsrud (se 74/26)
6. Hedvig f. 1908 d. 1985, gift med Ove Stenby (se 72/6)
7. Halvor f. 1911 d. 1985, overtok Nord-Trandem
8. Jenny f. 1912 d. 1919
9. Jørgen f. 1915 d. 1919

Sønnen Halvor overtok gården med besetning og redskap i 1951 for 30 000 kr.

Ifølge kjøpekontrakten skulle selgeren ha ei ku, en sau og en gris, og Halvor skulle skaffe fôr til dyra. Selgeren skulle ha rett til å bo i hovedbygningen inntil sin død, og Halvor skulle sørge for ved til husbehov. Alt innboet i hovedbygningen fulgte ikke med i handelen, men skulle ved selgerens død deles mellom arvingene. Selgerens barn Ole og Kristine Trandem skulle bo i den østre bygningen, Veslestua, så lenge de måtte ønske, og de skulle ha to liter melk daglig og poteter og brødmel til husbehov. Besetning og redskap ble satt til en verdi av 11 000 kr, og den femårige verdi av føderådet til 4000 kr.

Halvor Johansen Trandem f. 1911 d. 1985
Gift med Torborg Magdalena Norderhaug f. 1919 d. 2001

Barn:

1. Jorun Olga f. 1943, gift med Sune Ottosson, Gate i Bottner
2. Jørn Ola f. 1946, overtok Nord-Trandem
3. Mari Helene f. 1962, gift med Henry Berger fra Hemnes i Høland (se 73/115)

Sønnen Jørn Ola Trandem overtok gården i 1975.

Jørn Ola Trandem f. 1946
Gift med Mette Westbye fra Hemnes i Høland f. 1948

Barn:

Kristine Chawon f. 1983

NEDRE MOEN

bnr. 1

Matrikkelskyld

1817: ½ lisp tg
1838: 17 skilling
1886: 0,86 mark

Plassen Nedre Moen under Trandem ble utskilt som eget bruk i 1817, med hus og tiliggende jorder, samt med skog og annen herlighet. Det gamle tunet på Nedre Moen lå helt inntil Øvre Moen, på jordet kalt Tomtene. Teodor Jørgensen flyttet tunet dit det ligger i dag

To parter av Tårnby er lagt inntil, nemlig Rynningsengen 74/7 i 1885, skyld 64 øre og Rydningsengen 74/9 i 1907, skyld 2 øre. Klubbemoen bnr. 3 og Åseby bnr. 7 ble fradelt i 1823 og 1830.

Etter 1950 er det fradelt flere parter, og det ble i 1970-80-åra utlagt mange boligtomter.

Våningshuset er oppført ca. 1890, sidebygningen 1899, kårbygningen 1981, låven, fjøs og stall 1948, skjul og bryggerhus 1938 og utekjeller 1947. Hovedbygningen ble renovert 1985-89.

I 1874 ble det foretatt en oppgangforretning mellom de forskjellige deler av Trandem skog og tilgrensende deler av Tårnby skog. Mer om dette under Trandem skog bnr. 13. Det ble inngått kontrakt om bruksrett og havnerett i Trandemskogen i 1881. Mer om dette i avsnittet om skogen på Trandem.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter |
|-----------|--------|--------|--------|-------|--------|
| 1835..... | | 2 | | 6 | 4 |
| 1845..... | | 3 | | 6 | |
| 1865..... | 1 | 5 | | 5 | |
| 1875..... | 1 | 3 | 1 | 3 | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter | Grasfrø (skålpund) |
|-----------|-------|-----|------|-------|---------|--------------------|
| 1835..... | | | 1 | 2 | 1 ½ | |
| 1845..... | | | ¼ | 3 | 3 | |
| 1865..... | ¼ | ¼ | ⅜ | 3 ½ | 3 | |
| 1875..... | ¼ | ¼ | ½ | 3 ½ | 4 | 10 |

Høyavling 1865: 12 skpd høy

1865: 45 mål åker og dyrket eng og 9 mål naturlig eng (mål = 1080 m²).

1942: Dyrket innmark 75 dekar, annen innmark 20 dekar, slåtte- og beiteland 30 dekar og produktiv skog 500 dekar. 2 hester, 6 storfe, 3 ungfe, 2 griser, 6 småfe (Norske gårdsbruk

1976: 94 dekar fulldyrket jordbruksareal, 641 dekar skog og 41 dekar annet areal.

Det var kuer, sauer og griser her til midt på 1970-tallet. Jorda brukes nå til kornproduksjon.

Torkjell Tukun leide jorda på Nedre Moen fra 1989 til 1995. Han kjøpte da Nedre Moen som nå brukes sammen med Tukun. Husa på Nedre Moen blir leid ut.

Brukere

I 1817 solgte Jørgen Halvorsen på Trandem plassen Moen til Brynild Nielsen Tukusetter for 145 spdl.

Brynild Nielsen f. 1771 på Tukusettra d. 1833 Foreldre Niels Martinsen og Kari Brynildsdatter
Ugift.

I 1831 testamenterte Brynhild bruket Moen og alt han eide til Halvor Olsen Trandemsætra.

Halvor kom trolig hit i 1830.

Halvor Olsen f. 1807 d. 1894

Foreldre Ole Albertsen Trandemsætra og Siri Olsdatter

Gift i 1835 med Marte Jørgensdatter

Barn:

1. Ole f. 1835,
2. Jørgine f. 1836
3. Jens f. 1841
4. Berthe Sophie f. 1845,
5. Syver f. 1849

Datterdatter Gunhild Marie Olsdatter bodde også her i 1865.

Fra 1870 til han døde i 1894 bodde Halvor på Huser i Rødenes. I 1875 var bruket forpaktet bort til Markus Jørgensen.

Markus Jørgensen Tukun f. 1838

Gift med Kristine Torsdatter f. 1842

Barn:

1. Julius f. 1866
2. Johan Olaf f. 1869

3. Karoline Marianne f. 1872
4. Teoline f. 1874

Tjenestejente i 1875 Ingeborg Olsdatter f. 1851 i Holmedal i Sverige.

Tjenestegutt i 1875 Sven Anderson f. 1860 i Holmedal. Han var hjemme i Holmedal folketellingen ble tatt opp i 1875.

I 1873 solgte Halvor Olsen til Rasmus Christiansen for 780 spd , skyld 1 ort 12 skilling. Rasmus hadde tidligere bodd på Kurøen, Østre Tårnby og Myrvold. Rasmus flyttet hit etter 1875.

Rasmus Christiansen f. 1814 på Østre Tårnby d. 1887
Foreldre Christian Jørgensen og Anne Eriks-

datter Kurøen

Gift i 1839 med Kirstine Torkildsdatter Høgenes f. 1816 d. 1909

Barn:

1. Maren Rebekka f. 1840 d. 1843
2. Berthe Marie f. 1842 d. 1924, gift med Theodor Jørgensen Tukun f. 1842 d. 1941, overtok Nedre Moen i 1892
3. Maren f. 1845 d. 1847
4. Jørgen f. 1848 d. 1904, gift 1. gang med Pauline Amalie Halvorsdatter Sundsrud. Gift 2. gang med Josefine Halvorsdatter Trosterud f. 1855. Eide og brukte Tårnby
5. Maren Helene f., 1851 d. 1925, gift med Julius Holmedal, bodde på Holmedal, Setskog og Nadheim i Høland
6. Anders Emil f.1853 d. 1924, eide Nedre Moen fra 1886 til 1891



Nedre Moen. Bak til høyre Tukkun skole. (Widerøe 1953).

7. Johan f. 1856 d. 1860
8. Kristine f. 1859 d. 1881, gift med Johan Andreassen Høgenes, bodde på Nordre Sandem
9. Torkel Carel f. 1863 d. 1863

Sønnen Anders Emil Rasmussen overtok Nedre Moen i 1886 for 2800 kr. Anders var postfører fra Bjørkelangen til Rømskog fra 1905 til 1914. Han kjøpte de 6 milene tre dager i uka.

Anders Emil Rasmussen f. 1853 d. 1924. Bodde på Myrvold i 1890-åra og tok etternavnet Myrvold.

Gift 1. gang i 1876 med Maren Helene Johansdatter fra Nordgardslund f. 1852 d. 1891

Gift 2. gang i 1893 med Maren Kristiansdatter Haga f. 1858 d. 1921

Barn:

1. Kristine f. 1880, til USA i 1901
2. Johan Rasmus f. 1883, gift i 1916 med Elin Svendsen fra Sverige. Bodde på Nordgardslund.
3. Rudolf f. 1886, gift i 1907 med Ester Nilsson, Sverige
4. Torkild f. 1889 d. 1890
5. Anne f. 1894 d. 1941, ugift
6. Kristian f. 1896 d. 1957, gift med Marthe Høgenes f. 1898. De overtok Engen etter Marthes foreldre (se Engen 67/16)
7. Johanne f. 1899 d. 1975, gift med Kristian Holmedal f. 1893. Bodde på Solberg 68/8

Anders Emil Rasmussen skjøtet i 1891 Nedre Moen til sin svoger Theodor Jørgensen for 6000 kr. Det fulgte med vedrett i Trandemskogen. Theodor hadde bodd på Myrvold, og han eide og brukte Nordre Sandem før han kom til Nedre Moen i 1892. Teodor flyttet tunet dit det ligger i dag.

Theodor Jørgensen Moen f. 1842 på Tukun d. 1941

Foreldre Jørgen Rasmussen Tuken og Kristine Hansdatter

Gift med Berthe Marie Rasmusdatter f. 1842 på Østre Tårnby d. 1924

Barn:

1. Thea Susanne f. 1864 gift med Per Moen fra Sverige. Utvandret til USA
2. Jørgen Rikard f. 1869 d. 1921, ugift
3. Kristiane Karoline f. 1876 d. 1913, gift med Aksel Krog fra Skillingmark. De bodde i Setskog
4. Rasmus Julius f. 1885 gift med Lydia Lydersen (jordmor), overtok Nedre Moen

I drengestua i 1900 bodde skomaker Aksel Krog f. 1875 og skomakerlærling Johan Bomand f. 1884, begge fra Skillingmark. Aksel ble senere gift med Kristiane Karoline.

Sønnen Rasmus Sandem overtok gården i 1918.

Rasmus Julius Sandem f. 1885 d. 1961

Gift med Lydia Lydersen f. 1886 d. 1964 i Flostad ved Tvedestrand d. 1964 (jordmor)
Foreldre Jens Lydersen Blekestrand og Nina Bertille Nielsen Svartnesbo.

Barn:

1. Jens Lydersen f. 1919 d. 1983
2. Torgrim f. 1921 d. 1991 (se Trandem 73/48)
3. Bård Kolbjørn f. 1927 (se Trandem 73/105)

Sønnen Jens Lydersen Sandem overtok Nedre Moen i 1952. Jens forpaktet en periode en del jord, og han tok på seg tømmerkjøring med egen traktor

Jens L. Sandem f. 1919 d. 1983

Gift med Magnhild Jørgensen f. 1921 d. 2003

Foreldre Andreas og Ida Jørgensen

Ingen barn

Jens Lydersen Sandem og Magnhild Sandem overdro i 1982 Nedre Moen til Inge Sandem, som var brorsønn til Jens.

Inge Sandem f. 1952

Foreldre Torgrim og Kristine Sandem
Gift i 1977 med Harriet Johansen (skilt i 1981)

Gift 2. gang i 1982 med Eva Toril Strømsnes f. 1957 (skilt i 1989)

Gift 3. gang med Jorun Hagesæther f. 1955.

Barn:

1. Linn f. 1979 (Evas datter fra tidligere ekteskap)

2. Jens Inge f. 1983

Inge Sandem bor i Stavanger (2004).

Torkjell Tukun leide jorda på Nedre Moen fra 1989 til 1995. Han kjøpte nå Nedre Moen, og Inge Sandem beholdt Hagan bnr. 134. Magnhild Sandem bodde her til hun døde i 2003. Husa på Nedre Moen blir nå leid ut.

ØVRE MOEN

bnr. 8

Matrikkelskyld

1823: 10 skilling

1838: 10 skilling

1886: 86 øre

Ved skyldsetningsforretning i 1823 ble Øvre Moen fradelt Trandem. Bruket gren-

ser i sør til Nedre Moen og i vest til Tukun langs bekken. To parter av Trandem er lagt til gården (bnr. 12 Trandem Fremskog og Østskog og bnr. 28 Vesthaget, som ligger ved Ødegården).

Skogparten Rogneheden (73/14) lå til Øvre Moen omkring 1900.

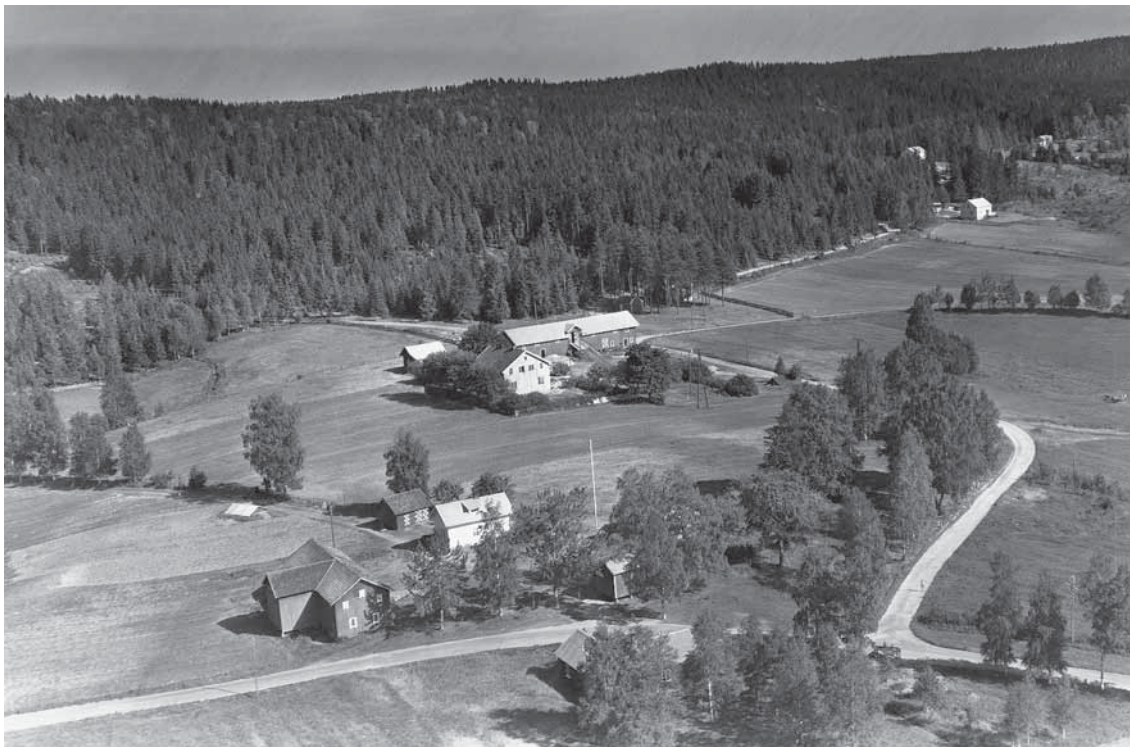
Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr/kalver | Sauer | Griser |
|-----------|--------|--------|---------------|-------|--------|
| 1835..... | | 2 | | 6 | |
| 1845..... | | | | | |
| 1865..... | 1 | 5 | | 4 | 1 |
| 1875..... | 1 | 4 | 1 | 7 | 1 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter | Erter | Grasfrø (skålpund) |
|-----------|-------|-----|------|-------|---------|-------|--------------------|
| 1835..... | | | 1/8 | 2 | 1 1/2 | | |
| 1845..... | | | | | | | |
| 1865..... | 1/4 | 1/2 | 1/2 | 4 | 4 | 1/2 | |
| 1875..... | 1/4 | 1/2 | 1/2 | 4 | 4 | | 12 |

Høyavling 1865: 12 skpd



Øvre Moen midt i bildet, Vest-Trandem nærmest og Furuly i skogkanten. Øverst til høyre i bildet kom boligfeltene Kroken og Helnefeltet på 1970-80-tallet. (Widerøe 1959).

1865: 40 mål åker og dyrket eng og 9 mål naturlig eng (mål = 1080 m²).

1976: 50 dekar fulldyrket åkerareal, 1313 dekar skog og 154 dekar annet areal.

Fram til midten av 1960-tallet var det vanlig med 3 kuer med kalver og 2 griser. Siden er det dyrket korn og noe poteter.

Stuebygningen fra 1823 lå sør-vest for den nye bygningen og ble revet da denne ble bygd. Den gamle låven lå på den andre siden av veien. Bu og svinestall lå nord-øst for den gamle stuebygningen. Veslestua (Nestua) lå nede ved veien til ca. 1950. Den var flyttet hit. Ny hovedbygningen i sveitserstil ble bygd i 1908, restaurert i 1959 og påbygd i 1988 og 1991.

Låve ble bygd nord for veien i 1905, fjøs påbygd i 1918 og påbygd i nord i 1989. Staburet er fra 1938. Veslestua ble flyttet og ombygd ca. 1950 og ble brukt som forpak-

terbolig og senere kårbolig. Det ble bygd ny kårbolig i 1977, og denne ble fradelt i 1999 (bnr. 143). Garasjen er fra 1970 og er senere påbygd.

Øvre Moen hørte til Trandemskroken bearlag.

Brukere

Jørgen Halvorsen Trandem skjøter og overdrar Øvre Moen til Lars Fredriksen i 1823. Lars betalte 135 spd for bruket. Lars bodde på Lunder i Høland i 1801, og etter at han solgte Moen, bodde han på Kirkerud, Rambergtangene og Sundsrud.

Lars Fredriksen f. 1773 d. 1849

Foreldre Fredrik Jenssen og Marte Steffensdatter

Gift 1. gang med Anne Hågensdatter f. 1777

Barn:

Peder

Gift 2. gang med Mari Johannesdatter f. ca. 1767 d. 1837

Barn: Ukjent

Lars Fredriksen solgte Moen til Hans Andersen en tid før Hans Andersen døde i 1828. Ved overtakelsen betalte Hans 70 spdl til Lars, men det ble ikke utstedt skjøte før Hans Andersen døde. Lars Fredriksen skjøtet nå Øvre Moen, løpenr 142 f av skyld 10 skilling, til Hans Andersens dødsbo for 220 spdl. Jordveien ble nå taksert for 80 spdl. og bygningene for 40 spdl. Arvingene mente taksten var «aldeles overensstemmende» med brukets verdi, selv om Hans hadde gitt langt mer for bruket. Prisene på jordeiendommer var nå svært lave. Enka etter Hans, Marte Olsdatter, overtok nå bruket.

Det ble holdt auksjon på Moen, og løsøret ble solgt for vel 45 spdl. Vi får vite at Hans Andersens søster Berte Andersdatter var krøpling. Hun ble understøttet av Høland fattigkasse og hadde vært i legd på gårdene Kinnestad, Gåseviken og Kolstad det siste året.

Berte arvet det halve etter sin bror, til sammen vel 25 spdl, og dette ble tillagt Høland fattigkasse. Boets formue var på vel 93 spdl. Da skifteomkostningene var dekket, var det vel 50 spdl å dele mellom enka og søster til Hans, Berte Andersdatter. Begravelsen etter Hans Andersen kostet 10 spdl. Det ble kjøpt brennevin for 4 spdl, slakt for nesten 2 spdl og kaffe og sukker for 2 spdl. Klokke og prest skulle ha til sammen 1 spdl.

Hans Andersen f. ca. 1797 på Grasmoen i Setskog, druknet i Bjørnøysundet 13. desember 1827

Gift i 1826 med Marte Olsdatter Flaten f. 1794

Foreldre Ole Torsen f. 1767 d. 1833 og Kari

Gulbrandsdatter Bråten f. 1768

Ingen barn

Enka Marte Olsdatter giftet seg i 1830 med Ole Andersen. Ole hadde bodd på Trandemsætra fra 1809. Han kom dit etter morens død, sammen med sin far, som da giftet seg med enke Siri Olsdatter Trandemsætra, som var hans svigerinne.

Enke Marte Olsdatter Moen f. 1794

Gift i 1830 med Ole Andersen f. 1805 på Gløtta i Setskog d. 1883

Foreldre Anders Olsen Gløtta f. 1765 d. 1829 og Marie Albretsdatter Komnes f. 1777 d. 1809

Barn:

Anders f. 1831

Sønnen Anders Olsen tok over etter foreldrene. Tømmermerker og hjelper faren, står det i folketellingen 1875.

Anders Olsen f. 1831 d.1908

Gift i 1854 med Anne Olsdatter Trosterud f. 1829

Foreldre Ole Jørgensen Trosterud f. 1779 og Kristine Olsdatter f. 1803

Barn:

1. Johan f. 1855, lå syk av tæring i 1875 og døde før 1879
2. Ole f. 1864, overtok Ødegården, syk av tæring i 1875 (se 73/2)
3. Markus f. 1869, overtok Øvre Moen, syk av tæring i 1875
4. Johan f. 1879, bonde i Ullensaker/drev Tørnby Landhandel. I 1900 oppført som rentenist, jordarbeider, tømmerhugger og tømmerfløter (se Tørnby Landhandel 69/10)

Det var også ei svensk tjenestejente her i 1875. Hun het Anne Olsdatter, født 1854 i Holmedal.

Sønnen Markus overtok etter foreldrene.

«Gårdbruker og skogsvirksomhet», står det i folketellingen fra 1900.

Markus Andersen Moen f. 1869 d. 1952
 Gift i 1891 med Karoline Andreasdatter Høgenes f. 1858 i Setskog d. 1935
 Barn:
 Anders f. 1892

Markus A. Moen var medlem av herredstyret i en årrekke og var ordfører i Rømskog 1912-1916. Sønnen Anders bodde på gården med sin familie, da han døde i en vådeskuddulykke i 1921.

Anders M. Moen f. 1892 d. 1921
 Gift med Karoline Andreasdatter Klund f. 1895 d. 1981 fra Rødenes
 Barn:
 1. Anna Karoline f. 1917 d. 1991. Ugift
 2. Margit Andrea f. 1919, gift med Arnt Ivar Sannes f. 1916 d. 2000
 3. Solveig f. 1921 gift med Torgny Vaaland f. 1924 d. 2001 fra Stavanger

Anders hadde ikke skjøte på gården, og faren Markus A. Moen eide gården til 1947, da han solgte til sønne datter Margit og hennes mann Arnt Ivar Sannes.

Margit Moen f. 1919
 Gift med Arnt Ivar Sannes f. 1916 d. 2000.
 Arnt kom til Rømskog som toller i 1945
 Foreldre Minda og Jørgen Sannes i Eidskog
 Barn:
 1. Anne Synnøve f. 1948
 2. Liv Solveig f. 1952, gift 1973 med Knut Kind f. 1950. Bosatt i Kongsvinger/Rømskog (se 69/32)
 3. Ellen Karine f. 1954, gift i 1977 med Ole M. Søby f. 1951 i Ørje. Bosatt i Ørje.

Dattera Anne Synnøve og svigersønn Knut Arild Lysaker overtok Øvre Moen i 1981.

Anne Synnøve Lysaker f. 1948
 Gift 1975 med Knut Arild Lysaker f. 1948 i Mysen
 Foreldre Magnhild og Reidar Lysaker.
 Barn:
 1. Hilde f. 1977, gift med Sigbjørn Høgne fra Bjørkelangen
 2. Karine f. 1980
 3. Anders Moen f. 1983, gift med Kristine Garder fra Bjørkelangen



Søndre Klubben med Haugtun bak i bildet. (Widerøe 1953).

KLUBBEMOEN

(Sør-Klubben) bnr. 3

Matrikkelskyld

1823: 8 skilling

1838: 8 skilling

1886: 18 øre

Klubbemoen ligger nord på gården, mellom den gamle og nye hovedveien. Bruket har ca. 20 mål jordbruksareal og 100 mål produktiv skog i Sundvannsskiftet. Annen utmark 25 mål.

Våningshuset er oppført 1982. Stabburet fra 1935 er restaurert.

Klubbemoen ble fradelt Nedre Moen i 1823. Jørgen Halvorsen Trandem delte da

fra en parsell kalt Klubbemoen, «af den min i gaarden Trandem beliggende udmark og skov, hvilken parcel der er omgiven dels av et kjærn og dels av en elv, samt forøvrigt indgjerdet». Året etter kjøpte Brynild en skogpart av Jørgen Halvorsen, kalt den nordre del av Trandemhaugen. Denne skogparten av Haugen lå til Klubbemoen til 1845, da parten ble lagt til Sør-Trandem.

I 1868 ble det fradelt en part på 2 skilling, Nord-Klubben, bnr. 4. Parten ble trolig solgt allerede i 1862.



Libak næmest i bildet og Lyngås bak ligger i Klubbekroken, øst for Klubbetjern. (Widerøe 1953).

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter |
|------------|--------|--------|--------|-------|--------|
| 1835 | 1 | 3 | | 5 | 4 |
| 1845 | 1 | 3 | | 6 | |
| 1865 | 2 | 4 | | 4 | |
| 1875 | | 2 | 2 | 1 | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter |
|------------|---------------|----------------|---------------|-------|---------|
| 1835 | | | $\frac{1}{8}$ | 1 | 2 |
| 1845 | | $\frac{1}{12}$ | $\frac{1}{4}$ | 3 | 4 |
| 1865 | | $\frac{1}{8}$ | | 3 | 2 |
| 1875 | $\frac{1}{8}$ | $\frac{1}{2}$ | | 2 | 2 |

1875: 15 skålpund grasfrø

1865: 26 mål åker og dyrket eng og 5 mål naturlig eng (mål = 1080 m²).

1976: 18 dekar jordbruksareal, hvorav 10 dekar fulldyrket, 70 dekar skog og 9 dekar annet areal. I dag (2005) dyrkes havre på 10 mål.

I 1881 ble det inngått kontrakt om rettigheter i Trandemskogen. Mer om kontrakten under Trandemskogen.

Det er fradelt mange boligtomter.

Brukere

Jørgen Halvorsen Trandem på Nedre Moen solgte i 1823 en parsell kalt Klubbemoen til Brynhild Amundsen Ringsby for 140 spd.

Brynild bodde noen år på Ramberg før han kom til Klubbemoen.

Brynild Amundsen Ringsby f. 1787
Foreldre Amund Olsen Opsal og Inger Madsdatter

Gift i 1815 med Maria Torersdatter Ramberg

Barn:

1. Karen f. 1817
2. Andreas f. 1820
3. Hans f. 1827
4. Karen f. 1831
5. Olea f. 1838

I 1845 selger Brynild Amundsen til Halvor Jørgensen for kjøpesummen 400 spd.



Bjørknes i forgrunnen. Bak ser vi låven på Sør-Klubben. (Widerøe 1964).

Halvor var født på Trandem, og han bodde på Steinby før han kom til Klubbemoen.

Halvor Jørgensen (kalt Kjempen) f. 1803 d. 1888

Foreldre Jørgen Halvorsen Trandem og Berte Svendsdatter

Gift 1. gang i 1830 med Jøran Rasmusdatter Flaten d. før 1854

Gift 2. gang med Marte Halvorsdatter Sunsrud f. 1816

Barn:

1. Ingeborg f. 1830
2. Anne Rebekka f. 1833, til Nord-Klubben
3. Berte Sofie f. 1834
4. Johan f. 1836
5. Maren f. 1840
6. Juliane f. 1847
7. Hilda f. 1854
8. Jørgen f. 1858, overtok Klubbemoen

Halvor Jørgensen solgte en part kalt Nord-Klubben (bnr. 4) til datter Anne Rebekka og hennes ektemann Jonas Olsen for 100 spdl.

I 1888 inngikk Halvor Jørgensen fletføringskontrakt med sønnen Jørgen Halvorsen, som hadde bodd i Setskog i noen år. Etter farens død skulle Jørgen overta Klubbemoen med hus, innbo og besetning, uten å betale noe, men vedta og oppfylle følgende forpliktelser:

Eiendommen skulle brukes forsvarlig, og Jørgen skulle anvende hva som ble avlet til farens og sitt eget og familiens underhold. Jørgen måtte ikke avhende noe av det som tilhørte faren av rørlig eller urørlig eiendom, og han skulle svare alle skatter og utredslser som hvilte på bruket, og svare renter og avdrag på Hypotekbanklånet i rett tid, slik at man unngikk omkostninger.

Videre skulle Halvor nyte det nødvendige til livsopphold, så som mat, drikke, klær, samt tilsyn og pleie, «ligesom jeg også gjør fordring på i det huslige en kjærlig og venn-

lig omgang, og ved min dødelige avgang en ordentlig begravelse». Nå døde Halvor samme året som kontrakten ble inngått.

Jørgen Halvorsen f. 1858 d. 1949

Gift i 1882 med Bolette Andreasdatter f. 1859 på Slora i Setskog d. 1944

Barn:

1. Halvor f. 1883 d. 1978
2. Andreas f. 1886 d. 1968 (se 73/26)
3. Anton f. 1888 d. 1972 (se 69/11)
4. Johan f. 1891 d. 1933. Gift med Margrethe Stenby fra Setskog f. 1896
5. Gunhild Marie f. 1894 d. 1967 (se 71/18)
6. Jørgen f. 1896 d. 1921
7. Sigurd f. 1899 d. 1969 (se 73/27)
8. Marte f. 1902 d. 1991 (se 73/32)

I 1900 bodde det også to omgående skomakere på Klubben. Det var Gustav Nilson Krog f. 1854 og August Karlson f. 1883, begge fra Skillingmark.

I 1897 solgte Jørgen partene Lien, Vadengen og Libak. Hovedbølet ble ved skylddeling 22. september 1897 tillagt 18/28 av den samlede skyld på 28 øre.

I 1934 overtar sønnen Halvor Jørgensen Sør-Klubben for 3000 kr.

Halvor Jørgensen f. 1883 d. 1978

Gift med Klara Amundsen f. 1899 d. 1925

Barn:

Eva Jørgensen f. 1925 d. 1998

Etter Halvor Jørgensens død i 1978, ble hjemmelen til denne eiendommen overtatt av datteren Eva Krogrud. Verdien ble satt til 30 000 kr.

Eva Krogrud f. 1925 d. 1998

Gift i 1948 med Henry Krogrud f. 1919 d. 1969

Barn:

1. Bente f. 1949

2. Lisbet f. 1954, gift med Geir Stormo f. 1957 d. 1998
 3. Jan Halvor f. 1961. Bor i Oslo

Etter Eva Krogsruds død i 1998, ble hjemmelen til eiendommen overtatt av datteren Bente Moen.

Bente Moen f. 1949
 Gift med John Sigmund Moen f. 1947 (se 73/2)

Barn:

1. John Kenneth f. 1971 d. 1989
 2. Ketil f. 1976. Bor i Oslo

KLUBBEMOEN

(Nord-Klubben) bnr. 4

Matrikelskyld

1868: 2 skilling

1886: 13 øre

Det nordre bruket på Klubben ble fradelt i 1868, da Halvor Jørgensen Klubbemoen solgte den nordre delen av bruket til sin svigersønn Jonas Olsen. Jonas hadde da brukt denne delen i noen år.

Den fradelte parten besto av den nordre del av innmarka på Klubbemoen, som nå var innhegnet på alle kanter av delegjerder,

samt en del av skogstykket på Klubbemoen, på sørsiden av innmarka. Den fradelte delen av skogstykket grenset mot nord til innmarka og mot vest til en vei som var anlagt for brukets drift. Delet endte i en X-huggen gran i delegjerdet mellom Klubbemoen og Trandem skog. Den frasolgte parten fikk en skyld på 2 skilling, og Sør-Klubben satt igjen med 6 skilling.

Vadengen bnr. 19 ble kjøpt inntil i 1897. Det er fradelt fire tomter.

Husdyr

| | Storfe | Ungdyr | Sauer | Lam |
|------------|--------|--------|-------|-----|
| 1865 | 3 | | 2 | |
| 1875 | 2 | 1 | | 2 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Poteter | Grasfrø (skålpund) |
|------------|----------------|----------------|----------------|-------|---------|--------------------|
| 1865 | $\frac{1}{16}$ | $\frac{1}{16}$ | $\frac{1}{16}$ | 1 | 1 | |
| 1875 | | $\frac{1}{8}$ | $\frac{1}{4}$ | 2 | 2 | 2 |

1942 og 1986: 23 dekar innmark og 40 dekar produktiv skog (Norske gårdsbruk)

1976: 19 dekar jordbruksareal, hvorav 12 dekar fulldyrket, 64 dekar skog og 19 dekar annet areal.

Brukere

Halvor Jørgensen på Sør-Klubben solgte den nordre delen av Klubbemoen til svigersønnen Jonas Olsen for 160 spd. Parten ble skyldsatt 2. november 1868, og 26. april året

etter får vi vite at kjøperen hadde betalt den omforente kjøpesummen 160 spd. Jonas var skomaker.

Jonas Olsen f. 1834 i Jærnskog i Skillingmark

Gift i 1861 med Anne Rebekka Halvorsdatter Klubben f. 1833

Barn:

Ole Julius f. 1869

I 1880 flyttet Jonas Olsen med familien til Kalveneset i Setskog og solgte Nord-Klubben til skredder Andreas Jørgensen Kjernmoen for 1700 kr. Andreas var trolig født på Nordby og bodde på Kjernmoen 1865-71 og på Nord-Trandem, Nordstua Tørnby og Nord-Steinby før han kom til Klubben i 1880.

Andreas Jørgensen f. 1844 d. 1920
Foreldre Jørgen Andersen Nordby og Petrona Mikkelsdatter

Gift i 1871 med Anne Kathrine Olsdatter f. 1850 d. 1913 fra Kolstad i Setskog

Barn:

1. Josephine Ovida f. 1871 d. 1875
2. Marianne Pamela f. 1874
3. Jørgen f. 1875 d. 1958, gift med Alvilde Julie Bunes fra Setskog f. 1870 d. 1950.
Han var skredder og kjøpte og bodde på småbruket Alfheim på Bjørkelangen.
4. Ole f. 1877 (se Åsheim 73/51)
5. Gudmund f. 1880
6. Tørris f. 1882 d. 1956 i USA
7. Berte Margrete f. 1885
8. Anders f. 1887
9. Mathilde Elisabeth f. 1890
10. Signe f. 1892 d. 1972 (se 74/14)



Nordre Klubben med Spilhaug til høyre i bildet. (Widerøe 1953).

Sønnen Gudmund Andreassen Klubben overtok Nord-Klubben etter foreldrene i 1915. Han betalte 3500 kr for bruket. Gudmund var også skredder, og han arbeidet en tid sammen med sin bror Jørgen på Bjørkelangen.

Gudmund Andreassen Kjernmoen f. 1880 d. 1958

Gift med Olga Olsdatter Fallet f. 1896 d. 1975

Barn:

1. Emilie f. 1921
2. Andreas f. 1926 d. 2001 (se 73/53)
3. Astrid f. 1928 (se 66/2)
4. Ole G. f. 1931 d. 1998
5. Åse f. 1933 (se 73/61)

I 1955 overtok sønnen Ole G. Kjernmoen for 4500 kr og føderåd for faren til en årlig verdi av 400 kr.

Ole G. Kjernmoen f. 1931 d. 1998

Gift med Astrid Wettervald fra Arvika f. 1931

Barn:

1. Annelie Margarita f. 1961
2. Inger Britt Mari f. 1963 d. 1988
3. Ole Lenart f. 1966. Bor i Sverige

I 1983 selger Ole G. Kjernmoen til sønnen Ole Lennart Kjernmoen for 30 000 kr.

HAUGEN (NORDRE)

bnr. 6

Matrikkelskyld

1871: 2 skilling

1886: 2 skilling

1903: 8 øre

Haugen ble eget bruk tidlig på 1900-tallet. Dette er den nordre delen av havnehagen kalt Trandem-Haugen søndre, som ble fradelt Trandem i 1824 og lagt til Ødegården. I 1872 ble den nordre halvparten av denne havnehagen fradelt og lagt til Sør-Trandem (Trandem-Haugen søndre nordre del bnr. 6, skyld 2 skill). Stykket grenset mot øst til et gjerde som gikk langs en gårdsvei, mot sør til utgjerdet for Ødegårdens innmark, mot vest til Tukulnelva og mot nord til kjøperens havnehage. Petter Nilsen på Ødegården solgte dette havnestykket til Jørgen Olsen på Sør-Trandem for 100 spdl .

Tidlig på 1900-tallet ble dette havnestykket solgt til Ole Johansen Ous, og Haugen har siden vært eget bruk.

Haugen hadde ca. 10 dekar dyrket mark,

og fram til midten av 1950-tallet var det to kuer, gris og noen sauer på Haugen. I dag er det ingen gårdsdrift.

1976: 4 dekar jordbruksareal, 27 dekar skog og 5 dekar annet areal.

Brukere

Ole Johansen Ous kjøpte dette havnestykket under Sør-Trandem tidlig på 1900-tallet, og han var den første gårdbruker på Haugen.

Ole Johansen Ous f. 1848 på Os i Utroa d. 1930

Gift med Netta Stenby fra Setskog f. 1855 d. 1937

Barn:

1. Rebekka f. 1875 d. 1875
2. Johan f. 1876 d. 1951, Teigen (se 78/10)
3. Rebekka f. 1878 d. 1879
4. Svend f. 1880 d. 1950 (se 74/11)
5. Anna f. 1882 d. 1958, Eidsvoll
6. Rebekka f. 1885 d. 1885



Haugen med Klubbetjernet og Lia i bakgrunnen. (Widerøe 1953).

7. Maren f. 1886 d. 1886
8. Regine f. 1886 d. 1886
9. Robert f. 1887 d. 1969
10. Harald f. 1889 d. 1910
11. Olaf f. 1894 d. 1966, Nestua (se Trandem 73/22)
12. Nils f. 1896 d. 1975 Høgås (se Trandem 73/31)

Sønneren Robert Olsen Haugen overtok i 1919 for 3700 kr.

Robert Haugen f. 1887 d. 1969

Gift med Bertha Sofie Skau f. 1896 d. 1991

Barn:

1. Edith Amalie f. 1919, gift med Jørgen Ringsby f. 1917 d. 2001 (se Nordre Myrvold 74/22)
2. Else f. 1925 d. 2004, gift med Daniel Haugen f. 1914 d. 1988 (se Sjøli 66/1)
3. Synnøve f. 1928, gift med Sten Høiland f.

1926 (se Skogtun 73/59)

4. Ole Johan f. 1932, gift med Berit Dalen f. 1933 d. 1996 (se Åsvang 73/55)

5. Thor f. 1936, gift med Tordis Ulrikke Kvaløy f. 1937

I 1972 solgte Bertha Haugen til sønnen Thor Haugen for 75 000 kr. Thor bodde en tid på Skogtun 73/59 etter 1961, og han solgte nå Skogtun til sin søster Synnøve. Fra 1964 til 1972 bodde Thor og familien i Kraugerø.

Thor Haugen f. 1936

Gift med Tordis Ulrikke Kvaløy f. 1937 fra Nærøy i Nord-Trøndelag

Barn:

1. Per Øivind f. 1963, gift med: 1. Anita Sletten f. 1969. 2. Hilde Østreng f. 1970. 3. Kristin Waacktaar Valle fra Hammerfest. Bor på Bjørkelangen

2. Britt f. 1964, gift med Knut Vidar Vittersø f.1964. Bor i Tjølling.
3. Aksel Robert f. 1970, overtatt Haugen
4. Arne Dag f. 1972, gift med Anne Mona Sjølyst. Skilt. Bor i Tjølling.

Aksel Robert Haugen f. 1970
 Gift med Tone Elisabeth Våla f. 1971. Skilt.
 Samboer med Liisa Blom. Hennes barn
 Thomas f. 1996

Sønnen Aksel Robert tok over Haugen i 2005.

ÅSEBY

bnr. 7

Matrikkelskyld

1830: 6 skilling
 1838: 6 skilling
 1886: 25 øre

Åseby ble fradelt Nedre Moen i 1830 og ble brukt som eget bruk til 1868, da det ble

lagt til Sør-Trandem, og senere til Vest-Trandem.

En part på 0,8 dekar, også kalt Åseby (bnr. 111), ble fradelt i 1978, da eieren på Vest-Trandem solgte denne parten.

Husdyr

| | Storfe | Sauer |
|-----------|--------|-------|
| 1835..... | 1 | 2 |
| 1865..... | 2 | 2 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter |
|-----------|-------|------|------|-------|-------|
| 1835..... | | | | 1 | 1 |
| 1865..... | 1/8 | 1/12 | 1/12 | 1 1/2 | 2 |

1875: 8 skålp grasfrø

1865: 18 mål åker og dyrket eng og 3 mål naturlig eng (mål = 1080 m²).

Brukere

I 1830 solgte Jørgen Halvorsen en parsell av Trandem til svigersønnen Peder Jonsen for 50 spd. Den fradelte parten ble kalt Åseby, og skylda på den fradelte parten utgjorde 1/26 del av Jørgen Halvorsens eiendom.

Kjøperen skulle ha rett til, uten betaling, «førnødent bygningstømmer, vedbrensel, løvbrudd, neverflåning og gjerdefang» i Trandemskogen etter utvisning. Kjøperen skulle også ha havn til sine kreaturer i utmarka, «saa mange som kan vinterfodderes med parcelens avgrøde». Peder bodde på Jonsrud under Øsken i 1801 og på Røvassfallet før han kom til Åseby i 1827.

Peder Jonsen f. 1801 d. 1859.
Gift i 1825 med Ingeborg Jørgensdatter
Trandem f. 1799 d. 1838

Barn:

1. Johan f. 1827
2. Berte Sofie f. 1829, Åseby/USA
3. Halvor f. 1834 d. 1852.

Peder døde i 1859, og datter Berte Sofie giftet seg samme år med Engebret Olsen fra Kopperud. Engebret hadde bodd på Nordli, Sundsrud, Myrvold og på Kopperud igjen et par år før han giftet seg med Berte Sofie.

I 1868 solgte Engebret og Berte Sofie for 300 spdl til Jørgen Olsen på Sør-Trandem og utvandret samme året til USA.

Engebret Olsen f. 1829.
Foreldre Ole Jørgensen Kopperud og Anne
Ingebretsdatter

Gift i 1859 med enke Berte Sofie Pedersdatter Åseby

Barn:

1. Jens Julius f. 1859
2. Amalia f. 1860 d. 1866
3. Amalia Olava f. 1867

Ole Jørgensen bodde fortsatt på Åseby i 1865. Han var nå 86 år gammel og ble kalt legdslem. Det bodde ingen her i 1875. Åseby ble lagt til Sør-Trandem i 1868 og til Vest-Trandem da Sør-Trandem ble delt i 1894.

TRANDEMSÆTRA

bnr. 10

Matrikkelskyld

1799: 1 lisp 1 rem 3 bmrkr tg

1838: 1 daler 3 ort 15 skill

1886: 4, 56 mark

Trandemsætra ligger i skogen nord på Trandem og grenser i øst i skogen til Sverige og i nord til Setskog i Akershus.

Vi vet ikke om det var en gård her før svartedauen, men det bodde trolig folk på Trandemsætra allerede på 1600-tallet. Navnet Trandemsætra er nevnt første gang i et skifte på Trandem i 1738. Det er nevnt «en liten husmannsplass» på Trandem i 1680, og dette kan være Trandemsætra. Navnet viser at det har vært seterdrift her.

I 1799 fikk brukeren skjøte på Trandemsætra, som nå ble endelig fradelte hovedbølet. Bruket omfattet 1 lisp 1 rem tunge «i selve gården Trandem» og 3 bismarker tunge i «Trandemsæteret». Det fulgte også med et lite skogstykke ved «østre kant av Trandemsæteret». Kjøperen skulle videre ha

fri havn i hele gården Trandems utmark for sine kreaturer og bygningstømmer i skogstykkene Haget og Rogneheden, alt etter eierens utvisning. I samme skogstykker skulle Trandemsætra også ha rett til løvbrudd, neverflåning og brendeved. Kjøperen skulle ha rett til havn for en hest i skogstykket Trandemhaget.

I matrikkelen fra 1838 er Trandemsætra oppført med tre parter. Dette er selve bruket Trandemsætra og to skogparter, som ble lagt til bruket i 1831. Det er de samme tre parter som utgjør bnr. 10 i dag. Bnr. 34, 38, 43 og 124 er fradelte.

Våningshuset på Trandemsætra ble bygd omkring 1900 og føderådsbygning i 1928. Bryggerhuset er det eldste huset på gården og ble bygd tidlig på 1800-tallet. Det ble flyttet i 1927 til plassen der det står i dag. Det ble bygd ny låve da den gamle brant ned i 1893. Det er usikkert hvor den gamle låven lå. Det ble bygd nytt fjøs i 1927. Den gamle sauestallen og grisehuset lå for seg selv og



Trandemsætra. Sagbruket nede ved bygdeveien ble satt opp i 1927. Det ble nedlagt og revet ca. 1953. (Widerøe 1953).

ble revet da det nye fjøset ble bygd. Det lå ei kjone på berget nord for låven. Jørgen Jovall bygde verksted og smie en tid etter at han overtok gården. Han bygde også et lite elverk, som ble tatt i bruk i 1913. Verket fungerte visstnok bra, men dammen ble ødelagt i november 1918 og ble ikke bygd opp igjen. Få år etter ble det bygd elektrisitetsverk i

Nylendfossen, og dette gav strøm til hele den nordre del av bygda.

I skogkanten øst for gården ble det oppført to redskapshus omkring 1960. 30 meter sør for det søndre redskapshuset lå det et ishus og en stor isbinge. Dette var i bruk til 1952, da det kom kjøleskap inne og kjøleanlegg i fjøset.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|--------|--------|-------|--------|--------|
| 1835 | 2 | 7 | | 10 | 10 | 1 |
| 1845 | | | | | | |
| 1865 | 2 | 9 | | 9 | | |
| 1875 | 2 | 5 | 5 | 12 | | 1 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Blandkorn | Havre | Erter | Poteter |
|-----------|-------|-----|------|-----------|-------|-------|---------|
| 1835..... | | ⅛ | ½ | ½ | 6 | ½ | 5 |
| 1845..... | | | | | | | |
| 1865..... | | ¾ | ¾ | | 5 | | 5 |
| 1875..... | ¼ | ½ | ¾ | | 8 | | 6 |

1875: 30 skålpund grasfrø

1865: 80 mål åker og dyrket eng og 44 mål naturlig eng (mål = 1080 m²). Høyavling 35 skpd. Det kunne årlig selges tømmer for 50 spdl.

Det dyrkede arealet er nå (2005) på ca. 40 dekar og heller mest mot vest. To jorder på 5 dekar er lagt ut til skog. Jordsmonnet er

stort sett sand og grus, og noe myrjord på de lågste områdene. Innmarka grenser til skogen på alle kanter.

I begynnelsen av 1960-taller ble det lagt om fra husdyrhold til potet- og kornproduksjon. Midt på 1970-tallet ble det slutt på potetproduksjonen, og fram til 2002 var det



Trandemsætra ca. 1910. Våningshuset er fra ca. 1900. Bryggerhuset til venstre i bildet ble flyttet i 1927 til plassen der det står i dag. Det ble bygd tidlig på 1800-tallet, og etter restaurering brukes det nå som gjestehus. Huset i bakgrunnen er smie og verksted. Jørgen Jovall holder hesten, og på trappa sitter barna Helga og Bertha (Helga til venstre). Bak sitter fra venstre: Theodor Olsen, Helene Jovall og Marie Jovall. (Foto: Eier Jørgen Dahl).

ren korndrift. Fra og med 2002 er halve gården lagt ut som beite for dåhjort og resten til grasproduksjon for vinterfôr.

Det meste av skogen ble brukt som sommerbeite, og det ble gjerdet i skogen mot naboeiendommene. Yttergjerdene utgjorde 7400 m, og i tillegg kom gjerdet mot Lukashytta på 2800 meter og gjerdene rundt gården på 1800 meter. Området ved Lukashytta øst for Hølvannet ble brukt som sommerbeite for ungdyr og sauer, og her gikk også hestene mellom onnene. Det tok tre timer å drive dyra inn hit.

Det blir fortalt at en av oppsitterne på Trandemsætra svidde av et skogstykke og sådde korn i aska. Stykket kalles nå Haget eller Sæterhaugen. Da dette kom eieren i Fredrikshald for øre, kom det et strengt brev om å kjøpe skogstykket eller bli anmeldt for ulovlig svedjebrenning. Brukeren på Trandemsætra gikk til Fredrikshald og kjøpte Sæterhaugen, som siden har ligget til bruket.

Det ligger 6900 mål produktiv skog til Trandemsætra, og salg av trevirke har vært en viktig inntekt. Da Torkild Halvorsen Trandem solgte Trandemsætra i 1799, holdt han igjen skogpartene Rogneheden og Sæterhaugen. Disse solgte han i 1803. Rogneheden solgte han til brukeren på Trandemsætra, som solgte denne igjen samme år (bnr. 14). Sæterhaugen ble overtatt av Stang i Fredrikshald. I 1831 ble parten lagt til Trandemsætra, da brukeren kjøpte Trandemsætra av Carsten Tank. Samtidig ble skogparten «halvparten av den såkalte Trandem skog», som det står i papirene, lagt til Trandemsætra.

Bnr. 10 består i dag av disse tre partene, nemlig selve bruket l.pnr. 144a gammel skyld 2 ort 2 skilling, l.pnr. 144 c Sæterhaugen gammel skyld 1 ort 18 skilling og parten kalt «halvparten av den såkalte Trandem skog l.pnr 143a gammel skyld 1 daler 5 skilling.

Gården hadde vanligvis 2-3 hester, og

disse var i arbeid i skogen hele vinterhalvåret. For det meste var det gårdens folk som kjørte ut tømmeret med egne hester, men det ble også leid inn både hest og kjørekarer. Tømmerhoggere fra bygda og sesongarbeidere utenbygds fra sto for hogsten.

Jørgen Jovall bygde tidlig ei sag drevet av røljemotor oppe på gården. Saga hadde liten kapasitet, og den ble revet i 1926. Han bygde ny sag i 1927 nord for veikrysset mot riksveien. Saga ble drevet av en lokomobil, og alt sagtømmer fra egen skog og tømmer kjøpt inn fra naboer ble skåret på saga. Sagbruket ble nedlagt og revet ca. 1953.

Fram til 1940-tallet ble det tatt ut torv til eget bruk. Torva ble brukt som strø for husdyra. Mange andre gårder tok også ut torv, men etter hvert begynte bøndene i Rømskog å kjøpe torv i baller på Liermosen torvfabrik, og det ble slutt på torvuttak både på Trandemsætra og andre steder i bygda.

Husmannsplasser

1. Lukashytta kom under Trandemsætra i 1790, da brukeren på Trandemsætra ble selveier og overtok skog helt øst ved riksgrensen. Senere ble retten til plassen delt med eier av Trandem skog bnr. 13.
2. Stormyra lå en kilometers vei øst for Sør-Klubben, nær veien inn til Hølvannet.
3. Spilhaug ligger i Klubbegrenda, og var trolig husmannsplass fra midt på 1800-tallet.
4. Ned-Gropa lå på grensen til Setskog og må være det samme som Lille Gropa, som er nevnt i 1834. Store Gropa ligger på Akershussiden.

Brukere

Det er usikkert hvem som bodde på Trandemsætra før 1730-åra, da vi møter Jørgen Torsen. Det er mulig at samme Jørgen bodde på Sundsrud i 1750.

Jørgen Torsen f. ca. 1699 d. 1750
 Gift i 1733 med Barbro Jonsdatter
 Gift 2. gang i 1740 med Elen Andersdatter
 Barn:

1. Tor f. 1734 d. 1734
2. Tor f. 1736 d. 1750

I 1730 overtok Jørgen Bergersen Trandem, og plassen «Sætteret» nevnes spesielt med skyld på 2 remål 6 bismarker tunge.

Samme år inngikk Jørgen kontrakt med sin yngre bror Torkild om bruk av plassen Trandemsætra. Torkild eide en liten part i plassen, mens Jørgen eide hovedparten.

Torkild og hans hustru skulle for sin livstid bruke åker og eng på Trandemsætra, samt et stykke av Trandemskogen. Jørgen skulle også få bruke Torkilds arvepart (2 ½ lisp tg) i Trandem uten å svare noen avgifter for dette, mens Torkild påtok seg å svare for en sjettedel av skattene på Trandem (kontakt tinglyst 9.10.1739).

Torkild Bergersen f. ca. 1703 på Trandem d. 1784

Gift med Marthe Larsdatter fra Bergsjø i Høland.

Foreldre Lars Olsen Bergsjø og Kari Arnesdatter



Høynn på Trandemsætra ca. 1920. Fra venstre: Johan Engebretsen med hunden Flora, Jørgen Jovall med hest og rive, Andreas Jørgensen med broren Anton i fanget, Helga Jovall, Marie Jovall med rive og Jørgen Halvorsen (usikker). (Foto: Eier Jørgen Dahl)

Barn:

1. Jøran f. 1732 d. 1794, Flaten
2. Lars f. 1739
3. Torkild f. 1741 d. 1743
4. Siri f. 1747 d. 1750

I 1755 solgte Torkild sine arveparter i Trandem og Trandemsætra til sin brorsønn Halvor Jørgensen for 500 riksdaler. Dette utgjorde 2 lisp 2 rem tunge i gården Trandem og 6 bismesmerker tunge i Trandemsætra. Halvor bodde noen år på Trandemsætra før han i 1761 overtok Trandem etter sin mor og stefar og flyttet til Trandem

Vi vet ikke sikkert hvem som bodde på Trandemsætra de neste 20-30 åra. Av kirkebøkene ser vi at Morten Andersen fra Steinby, som bodde her i 1730, hadde en sønn Nils som bodde her i 1760-70-åra. Morten er nevnt på Haukenes 1723-28, Tårnby i 1728, Trosterud i 1736 og på Nybru i 1757.

Morten Andersen f. ca. 1700 d. 1757

Far Anders Halvorsen Steinby

Gift i 1728 med Kari Knudsdatter Tårnby

Barn:

1. Anders f. 1728
2. Nils f. 1730, Trandemsætra
3. Marte f. 1736
4. Halvor f. 1738
5. Kari f. 1741

Nils Mortensen f. 1730 på Trandemsætra

Gift i 1761 med Kari Brynildsdatter f. 1738

på Nes u. Flaten d. 1808

Barn:

1. Halvor f. 1760
2. Rasmus f. 1761
3. Morten f. 1763
4. Ragnhild f. 1765
5. Brynild f. 1768
6. Erik f. 1771
7. Anders f. 1775
8. Kristian f. 1780

Nils bodde på Vest-Tuken i 1763, 1775-81 og på Mortegropa i 1802.

I 1799 selger Torkild Halvorsen Trandem halvparten av det han eide i Trandem og Trandemsætra til sin svoger Ole Rasmussen, gift med Jøran Halvorsdatter, for 590 rdl. Den frasolgte parten omfattet 1 lisp 1 rem tunge «i selve gården Trandem» og 3 bismesmerker tunge i «Trandemsæteret». Det fulgte også med et lite skogstykk ved østre kant av Trandemsæteret.

Kjøperen skulle videre ha fri havn i hele gården Trandems utmark for sine kreaturer og bygningstømmer i skogstykkene Haget og Rognheden, alt etter eierens utvisning. I samme skogstykker skulle Trandemsætra også ha rett til løvbrudd, neverflåning og brendeved. Kjøperen skulle også ha rett til havn for en hest i skogstykket Trandemhaget. Trandemsætra ble nå endelig fradelt Trandem.

Den andre halvdel solgte Torkild i 1803 i to parter. Ole Albertsen på Trandemsætra overtok skogstykket Rognheden (bnr 14), og den andre parten ble solgt til Knut Danielsen, som solgte dette videre til Leganger i Fredrikshald..

Ole Rasmussen og Jøran Halvorsdatter bodde på Tørnby og Tukun før de kom til Trandemsætra.

Ole Rasmussen f. 1750 d. 1827

Foreldre Rasmus Halvorsen og Kari Bergersdatter

Gift i 1773 med Jøran Halvorsdatter

Barn:

1. Siri f. 1774, gift med Ole Albretsen Komnes (bodde på Trandemsætra)
2. Ragnhild f. 1775
3. Halvor f. 1776, Moen
4. Rasmus f. 1779
5. Marte f. 1782
6. Margrete f. 1786
7. Kari f. 1790
8. Jørgen f. 1794

I 1801 ønsket Ole og Jøran å trekke seg tilbake. Ole sier at «han nu er en gammel og skrøbelig man, samt haver en gammel kone der mangler meget på forstanden», og de ønsket å oppgi sitt bo og dele det mellom sine barn. Ole og Jøran var 52 og 48 år. Da boet ble åpnet i april i 1802, var Jøran død. Ole døde ikke før i 1827.

Trandemsætra og parten i Trandem ble overtatt av svigersønnen Ole Albretsen Komnes for 590 rdl. Ole betalte 90 rdl ved utstedelsen av skjøtet. 200 rdl skulle bli stående i bruket «saalænge han finder for godt til sin og kones underholdning». Hvis Ole og kona Jøran ble boende her til de døde, skulle svigersønnen beholde disse 200 rdl, uten at hans kones søsken skulle ha noen del. Men han skulle sørge for en sømmelig begravelse for sine svigerforeldre. Resten av salgssummen, som var 300 rdl, skulle deles mellom arvingene, etter at gjeld og skifteomkostninger var fratrukket (skjøte 29.3.1801)

I 1802 ser vi at Halvor Olsen, som nå bodde på «plassen Moen under Trandem», fraskriver seg odelsretten til eiendommen Trandem og Trandemsæteren for 90 rdl.

Ole og Siri bodde på Komnes før de kom til Trandemsætra. I 1804 kjøpte Ole farsgården Komnes, men de ble boende på Trandemsætra

I 1803 solgte Torkild Halvorsen, som nå losjerte hos broren på Trandem, det han eide i Trandem og Trandemsætra, 1 lispund 1 remål tunge i Trandem og 3 bismesmerker i Trandemsætra, til Knut Danielsen Opsahl for 399 rdl. I skjøtet nevnes et skogstykke og en «plads Sætterhagen kaldet». Torkild forbeholdt seg skogstykket Rogneheden. Dette skogstykket solgte han samme år til Ole Albretsen for 99 rdl. Ole solgte samme år til grosserer Dines Klein Mamen i Fredrikshald, og skogparten ble senere solgt til Hans Olsen på Komnes (se bnr. 14).

Knut Danielsen overførte i 1804 hjemmelen til kjøpmann Rasmus Abildgaard

Fra skifteregistreringen i 1802

Kreaturer

Ei åtte år gammel brun hoppe, ei ku med navn Maigås, en grå sau med lam, en hvit sau med lam, en sort vær, ei sort geit med unge og to hvite geiter med hver sin unge.

Redskaper

En gammel plog med jern, ei gammel harv med jerntinder, et par gamle skokler, en slipestein, en gammel spisslede, en tømmerlede med drag, en gammel tømmerlede, en arbeidsele, en kirkesele, en gammel høyslede, to damesadler, en gammel kløvsadel, to ljaer, fire sigder, en fiskehov, ei skreddersaks og en spade med jern.

Innbo

Et gammelt bord og bordstol, et gammel sengested, to lukkede sengestede, et malt framskap, et melkeskap, en bakstegang, ei bred gryte, ei mindre gryte, ei stekepanne, to vever med fullt behør, ei underdyne med fjær, ei hodepute, en skinnfell med trekk, to gamle skinnfeller.

En huspostil og to gamle bøker

Husdyr og løsøre ble taksert til vel 49 rdl. Men Ole Rasmussen hadde stor gjeld. Han skyldte blant annet Stener Torsen på Trosterud 104 rdl, Jørgen Olsen på plassen Engen under Haukenes 87 rdl, Peder Steffensen på Sundsrud 10 rdl og Nils Mortegropa 21 rdl. De 200 rdl. som skulle stå i gården, ble også trukket fra boets inntekter, så det ble lite igjen til arvingene. Ved skiftet opplyste Ole Rasmussen at den eldste sønnen Halvor Olsen tidligere hadde fått 20 rdl til bryllupsutstyr.

Leganger i Fredrikshald. I 1833 ble Sæterhaugen igjen lagt til Trandemsætra, da Leganger solgte «Sæterhaget med tilliggende plass Lille Gropa med påstående

husebygninger» (skyld 1 ort 18 skilling) til Jørgen Olsen på Trandemsætra.

Ifølge panteregisteret ble parten Sæterhaugen av skyld 0-1-8 lagt til Trandemsætra allerede i 1831, da brukeren Jørgen Olsen kjøpte tilbake bruket fra handelshuset Carsten Tank. Her står det «Trandem, Trandemsæteren og Sæterhaugen». Men så ser vi altså av samme register at hr. Leganger selger skogstykket Sæterhaugen med tilliggende plass Lillegropa av skyld 0-1-8 til Jørgen Olsen Trandemsæter for 300 rdl i 1833. Det kan være at to stykker blir kalt Sæterhaugen, eller det kan være to deler av Sæterhaugen. Men resultatet ble iallfall at Jørgen Olsen på Trandemsætra blir eier av Trandemsætra og to skogstykker med samlet skyld 1 daler 3 ort 15 skilling, og de samme to skogpartene ligger til Trandemsætra i dag.

Ole Albretsen Komnes f. 1774 d. 1808
Foreldre Albret Olsen Komnes f. 1747 og Mari Olsdatter Hornås f. 1749 d. 1803
Gift i 1801 med Siri Olsdatter fra Trandemsætra f. 1774 d. 1834
Foreldre Ole Rasmussen Trandemsætra f. 1749 d. 1826 og Jøran Halvorsdatter f. 1755 d. 1801
Barn:
1. Berte f. 1796
2. Hans f. 1801, til Komnes i Høland i 1821
3. Jørgen f. 1804, overtok Trandemsætera
4. Halvor f. 1806 d. 1894

Skifte etter Ole Albretsen ble åpnet 25. april 1809 og sluttet 1. oktober 1810. Trandemsætra ble taksert til 500 rdl. Ole hadde også skjøte på 15 lispund tunge i Komnes i Høland, som ble taksert til 1400 rdl.

Husdyr i boet var ei brun blakk hoppe, ei ku, ei kvige, seks geiter, to sauer, en ungsau og to sauebukker. Hesten ble taksert til 30 rdl, kua 10 rdl og kviga 4 rdl. Av innboet kan nevnes et langt bord med krakk, et malt

framskap (2 rdl 2 ort) og klokke med malt skap (2 rdl). Et riflegevær til 2 rdl ble også registrert.

Løsøret ble solgt for 185 rdl, og boets samlede inntekter var 2085 rdl. Av gjeldspostene kan nevnes 258 rdl Amund Ringsby, panteobligasjoner i Komnes på til sammen 536 rdl og livøre til Ole Rasmussen på 200 rdl. Nettoinntekten var 1068 rdl. Enka skulle ha halvparten, sønnene fikk 143 rdl hver og dattera Berte 71 rdl.

Enka Siri Olsdatter giftet seg igjen noen måneder etter mannens død med Anders Olsen Gløtta, som tidligere hadde vært gift med Marie Albretsdatter Komnes, søster av hennes første mann Ole Albretsen.

Anders Olsen Gløtta f. 1765 d. 1829
Foreldre Ole Gløtta i Setskog og Johanne Halvorsdatter Hornås
Gift 1. gang med Marie Albretsdatter Komnes
Gift 2. gang i 1809 med Siri Olsdatter på Trandemsætra f. 1775 d. 1834
Barn:
1. Ole f. 1805 (1. ekteskap) d. 1883, gift med enke Marte Olsdatter på Øvre Moen (se 73/8)
2. Johan født 1810 d. 1887, gift med Karen Sofie Eriksdatter Tørnby (se Tørnby 69/1 og 69/5)
3. Marte f. 1812
4. Karen f. 1816

I 1813 solgte Anders Olsen til Carsten Tank i Fredrikshald for 4150 rdl (d.c). Føderådsmann Ole Rasmussen som hadde 200 rdl stående i gården, samtykket i salget. Anders og Siri ble boende på Trandemsætra som leilendiger.

I 1815 fikk de fornyet bygselkontrakt for tre år, og i 1819 for nye tre år. De skulle betale landskyld og de kongelige skatter som var pålagt gården, men ingen bygselpenger. Jordvei og hus måtte holdes i god stand. I

skogen hadde de lov til å ta det nødvendige til brensel, gjerdefang og husreparasjoner. De måtte avstå fra å brenne koser eller på annen måte utsette ild i skogen, og de måtte ikke rydde i utmarka uten utvisning. Brudd på kontrakten medførte bortvisning.

Anders døde i 1829, og skiftet etter han ble sluttet 23. april 1831. Vi får nå vite at enke Siri Olsdatters sønn fra første ekteskap Hans Olsen hadde kjøpt Komnes i Høland av sin far, og at en del av kjøpesummen ikke var betalt. Siri ønsket at den gjenstående delen av kjøpesummen skulle bli stående hos sin sønn og bli betraktet som et bidrag til hennes føderåd. Sønnen var bortreist, så ingen kunne si noe om størrelsen på beløpet. Senere får vi vite at den rest som han skyldte, utgjorde 38 spd. Hans ble godtgjort 4 spd av boet «som avdøde ved hans bryllupp for 11 år siden hadde gitt ham løfter om som stedepenger». (stede: feste noen til tjeneste).

Vi får også vite at brukeren på Trandemsætra betalte en årlig avgift på 9 spd. Boets formue utgjorde 105 spd. Når skifteomkostningene var trukket fra, var det vel 88 spd igjen til deling mellom arvingene.

Jørgen Olsen overtok bruket da stefaren Anders døde i 1829, og to år etter ble brukeren på Trandemsætra igjen selveier. Jørgen Olsen fikk nå auksjonsskjøte av handelshuset Carsten Tank for 426 spd. Med i salget fulgte også skogparten Sæterhaugen og «halve Trandemskogen», som var skyld-satt til hele 1 daler 5 skilling. Det var denne parten som Jørgen Halvorsen hadde solgt til Stang i 1811.

For kjøpesummen utstedte Jørgen Olsen panteobligasjon hvor han forpliktet å betale en sjettestpart i de neste seks år. Første betaling skulle skje 11. desember. I 1834 selger Jørgen Olsen halvdelen av denne såkalte Trandem skog til sin bror Hans Olsen på Kommæs i Høland.

Delene ble gått opp 15. august samme år.

Hans Olsen Komnes skulle beholde som sin eiendom den søndre delen av Fremskog, den nordre delen av Østskog og den nordre delen av Lukashytta. Husa på Lukashytta skulle de ha sammen. Setra Hulvat lå i den søndre delen av skogen. Det var ingen hus her og lagretten mente det ikke var hensiktsmessig å dele plassen. Det ble derfor bestemt at de skulle ha setra sammen og at fremtidige eiere av Lukashytta skulle ha samme rett til å bruke setra. Trandem skog lnr 143b ble senere delt i bnr. 11, 12, 13. Mer om dette side 434.

I 1833 selger kjøpmann i Fredrikshald Rasmus Abilgaard Leganger for 300 spd til Jørgen Olsen Trandemsæteret «mitt eiende skogstykke Sæterhougen med tilliggende plass Lille Gropa kaldet, med påstående husebygninger, med de rettigheter jeg selv har efter skjøte av 1. september».

Jørgen Olsen f. 1804 d. 1872

Foreldre Ole Albretsen f. 1774 d. 1808 og Siri Olsdatter Trandemsætra f. 1774 d. 1834 Gift i 1831 med Rebekka Olsdatter Komnes f. 1799 d. 1883

Foreldre Ole Evensen Komnes f. 1751 d. 1802 og Mari Andersdatter f. 1756 d. 1809 Barn:

1. Ole f. 1833 d. 1851
2. Svend f. 1835 d. 1836
3. Andreas f. 1837, overtok Trandemsætra
4. Maren f. 1841
5. Sigvart f. 1845 d. 1873

I 1865 hadde de tjenestejenta Anne Kristine Johannesdatter 21 år fra Høland.

Sønnen Andreas Jørgensen overtok i 1854. Han bodde på Kjelle før han kom til Trandemsætra. I 1873 flyttet Andreas og familien til Vestre Jovall. Andreas døde i 1880, og enke Helene Thorsdatter står i 1881 som eier av følgende parter: Løpnummer 143a, 144b og 144c av samlet skyld

1 daler 3 ort 15 skilling, som er de samme parter som i dag utgjør Trandemsætra.

Andreas Jørgensen Jovall f. 1837 d. 1880
Foreldre Jørgen Olsen Trandemsætra f. 1804 d. 1872 og Rebekka Olsdatter Komnes
Gift i 1870 med Helene Thorsdatter Bøen f. 1844 d. 1919

Foreldre Thor Eriksen Bøen f. 1808 d. 1867 og Ragnhild Stenersdatter f. 1805 d. 1890

Barn:

1. Rebekka f. 1871
2. Jørgen f. 1872, overtok Trandemsætra og flyttet hit i 1900
3. Thorvald f. 1875
4. Sigvart f. 1877
5. Ragna Marie f. 1880

Forpaktere på Trandemsætra

Lars Hansen leide Trandemsætra noen år midt på 1800-tallet. Lars hadde tidligere bodd på Fjell 1805-29, Kopperud, Sagmoen, Skurås, Koia, og Sandvika.

Lars Hansen f. ca. 1805 (kalt Skure-Lars)

Far Hans Hågensen

Gift første gang i 1829 med Kari Eriksdatter Trandem f. 1792

Gift annen gang i 1855 med Kristine Jørgensdatter Trandem

Barn:

1. Berte Maria f. 1833
2. Kristine f. 1835

Andreas Nilsen forpaktet Trandemsætra fra 1873 til 1891. Anders bodde på Tørnbybråtan i 1849, Kopperudsætra i 1850-åra og på Skurås fra ca. 1860 og til han overtok på Trandemsætra. Det fortelles at han som soldat i Malmø fikk nummer tyve og ble kalt «Tyve» resten av livet.

Andreas Nilsen f. 1822 på Haukenes d. 1891
Foreldre Nils Larsen og Anne Halvorsdatter Haukenes

Gift i 1847 med Marte Mortensdatter f. 1818 d. 1893

Barn:

1. Markus f. 1847, gift med Karoline Jørgensdatter f. 1852
2. Anne Kristine f. 1851, gift med Andreas
3. Johansen f. 1851
4. Julius f. 1854
5. Nikolai f. 1857
6. Rebekka f. 1860
7. Karen f. 1863

I 1875 bodde Andreas og kona Marte, dattera Anne Kristin og hennes mann Andreas på Setskog. Markus og kona Karoline bodde i Aurskog, hvor Markus var dagarbeider og kona Karoline er nevnt som «håndarbeiderske». Sønnene Julius og Nikolai og døtrene Rebekka og Karen bodde på Trandemsætra og «hjelper faderen med gårdsbruket», står det i folketellingen. Vi vet ikke hvor lenge Andreas bodde på Setskog.

Aron Eriksen forpaktet Trandemsætra i 1890-åra. Aron var gårdsgutt på Opstua Ringsby 1864-67, bodde på Trandemsætra i 1868, Trosterud i 1870 og han brukte Kjernmoen fra 1871 og til han flyttet til Trandemsætra i begynnelsen av 1890-åra.

Aron Eriksson f. 1841 i Holmedahls Pastorat
Foreldre Erik Arnesson, mor ukjent

Gift i 1871 med Maren Jørgensdatter Kjernmoen f. 1848

Far Jørgen Andersen Kjernmoen

Barn:

Jørgen f. 1872

Theodor Evensen Bøhn var forpakter på Trandemsætra i 1897. Theodor var gift med Maren Gustia Andreasdatter, og de bodde tidligere i Gamlestua på Ramberg (68/2). Theodor er oppført som skomaker i folketellingen 1875. Barn: se Ramberg 68/2.

Eieren flytter til Trandemsætra

Jørgen Andreassen Jovall giftet seg 1900 med Elen Marie Hansdatter, og de flyttet til Trandemsætra.

Jørgen Andreassen Jovall f. 1872 d. 1953
Foreldre Andreas Jørgensen Jovall og Helene Thorsdatter Bøhn
Gift i 1900 med Elen Marie Hansdatter Krogh fra Glundberg i Rødenes f. 1874 d. 1949

Foreldre Anne Beate Olsdatter Huser f. 1842 d. 1920 og Hans Chr. Halvorsen Krogh f. 1846 d. 1933

Barn:

1. Helga f. 1901
2. Bertha f. 1906 d. 1998, gift i 1929 med Kristian O. Krog fra Rødenes f. 1905 d. 1983

Helga giftet seg i 1927 med Sigurd Dahl fra Skrepstad i Høland, og Helga og Sigurd Dahl kjøpte Trandemsætra med Haget og Østskogen av Elen Marie og Jørgen Jovall i 1927.

Helga Jovall f. 1901 d. 1990
Gift i 1927 med Sigurd Dahl f. 1895 d. 1970, fra Skrepstad i Høland
Foreldre Annette Mathea Olsdatter Finstad og Ove Nicolai Dahl

Barn:

1. Jørgen Nicolai Jovall f. 1928, overtok Trandemsætra
2. Narve f. 1931, gift med Magnhild Simonsen fra Soprim i Høland f. 1931. Narve overtok farsgården Skrepstad i Høland

Sønnen Jørgen overtok tredjeparten av Trandemsæter Vestskog etter Jørgen Jovalls død i 1953. Jørgen overtok gården i 1964 og resten av skogen i 1984.

Jørgen Nicolai Jovall Dahl f. 1928
Gift i 1958 med Guri Karen Marie Krog fra Gløtta på Setskog f. 1934 d. 1983
Foreldre Ingrid Amalie (f. Ydersbond) og Nils Krog

Barn:

1. Steinar f. 1959 d. 1959
2. Helene Jovall f. 1960, bor på Trandemsætra
3. Ingrid Jovall f. 1962, gift i 1993 med Bertel Vonen, bor på Mysen

Jørgen gift annen gang i 1990 med Ragnhild Marie Bøhn fra Fredrikstad f. 1930.

Foreldre Annie Andrea (f. Holmsen) og Andreas Bøhn.

Ragnhilds farfar var Theodor Evensen Bøhn, gift med Maren Gustia Andreasdatter Ramberg (se 68/2). De forpaktet Trandemsætra i 1897.

Datter Helene Jovall Dahl og ektemann Lasse Christensen overtok Trandemsætra med skog i 2000.

Helene Jovall Dahl f. 1960
Gift i 1987 med Stein Lasse Christensen f. 1960 i Oslo
Foreldre Berit (f. Buer) og Jan Christensen, Oslo

Barn:

1. Anne Guro Jovall Dahl f. 1992
2. Jørgen Jovall Dahl f. 1994
3. Kristin Jovall Dahl f. 1996

LIEN

bnr. 18

Matrikkelskyld

1897: 5 øre

Ved skyldsettingsforretning 22. september 1897 ble den søndre delen av Klubbe-moen fradelt. Parten som Halvor Johansen nå overtok, ble kalt Lien. Halvor og Sophie bodde på Kopperudsætra før de kom til Lien. Halvor var smed.

Ifølge Norske gårdsbruk var det 2 kuer, 2 ungdyr, 1 gris og 3 sauer på Lien i 1942.

1976: 13 dekar jordbruksareal, hvorav 12 dekar fulldyrket, 10 dekar skog og 5 dekar annet areal.

Knut A. Ljøner på Søndre Trandem bruker 5 dekar på Lien til havre (2005).

Det gamle våningshuset ble restaurert ca. 1920. Stabburet er fra 1892, låve og fjøs ble bygd ca. 1940. Det er senere bygd grisehus og garasje.

Brukere

Halvor Johansen Ous f. 1841 d. 1909

Foreldre Johan Halvorsen Ous og Anne Olsdatter

Gift i 1872 med Sophie Brynildsdatter Gløtta f. 1845 d. 1941

Barn:

1. Ingeborg Augusta f. 1873, overtok Lien

2. Johan f. 1875 d. 1875

Dattera Ingeborg Augusta overtok Lien etter foreldrene.

Ingeborg Augusta Lien f. 1873 d. 1946

Gift 1. gang 1892 med smed Christian Andersen Klubbegraaten d. før 1904

Gift 2. gang med Julius Hansen f. 1867 d. 1915

Barn:

1. Kristian Kristiansen f. 1892 d. 1966, Lien

2. Alma Hansen f. 1904 d. 1987 (se Trandem 73/15)

3. Harald Hansen f. 1907 d. 1963 (se Trandem 73/33)

4. Holger Hansen f. 1909 d. 1996

5. Signe f. 1911 d. 1916

Kristian Kristiansen Lien overtok Lia etter sin mor Ingeborg Augusta Lien. Kristian døde i 1966, og halvbroren Holger Hansen overtok nå Lien. Familien bodde på Setskog i mange år, hvor Holger var bestyrer på Samvirkelaget.

Holger Hansen f. 1909 d. 1996

Gift med Helma Klufterud fra Søndre Høland f. 1914 d. 1998

Barn:

Bjørn Tore f. 1947

Sønnen Bjørn Tore Hansen overtok Lien 1981. Han solgte i 2003 til Ola Bakker (se 73/38).

Ola Bakker f. 1942

Gift 1. gang med Aud Krogstad f. 1944

Gift 2. gang med Aina Karlsen f. 1953

Barn:

Ole f. 1991

Husmannsplasser på Trandem

Ødegården

bnr. 2

Matrikkelskyld

1819: 1 lisp tgr

1838: 1 ort 11 skilling

1889: 1,14 mark

Ødegården ligger på vestsiden av hovedveien nord-vest for Nord-Trandem og er avmerket som husmannsplass på et kart fra 1795. Vi har ingen opplysninger om at det var en gård på Ødegården før svartedauen.

Ødegården ble utskilt som eget bruk i 1819, da Jørgen Halvorsen Trandem solgte «plassen» Ødegården» til Anders Pedersen fra Søgarden Sundsrud. Plassen ble skyldsatt til 1 lispund tunge, og for dette skulle Anders Pedersen betale 200 spdl. Anders hadde tidligere lånt Halvor 110 spdl, og de

resterende 90 spdl skulle Anders betale innen nyttår 1820.

Eiere av bruket skulle ha rettigheter i selgerens del av Trandemskogen, og etter utvisning skulle de kunne hente tømmer til vedlikehold av husa, ved, staur og gjerdesfang, never til takteking og «løv til føde for kreaturene».

Før 1838 ble «Thrandeim Hougen søndre» kjøpt inntil. Parten var fradelte Trandem i 1824, skyld 4 skilling. I 1872 ble den nordre halvparten av denne havnehagen fradelte og lagt til Sør-Trandem (Trandem-Haugen søndre nordre). Haugen ble eget bruk tidlig på 1900-tallet (bnr. 6).

Det er fradelte seks parter.

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer |
|------------|--------|--------|--------|-------|
| 1835 | 1 | 3 | | 8 |
| 1845 | | | | |
| 1865 | 1 | 5 | | 6 |
| 1875 | 1 | 4 | 1 | 7 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter | Grasfrø (skålpund) |
|-----------|-------|-----|------|-------|-------|---------|--------------------|
| 1835..... | | 1/2 | 3/8 | 4 | 1/2 | 3 | |
| 1845..... | | 1/4 | 1/4 | 4 | 1/2 | 4 | |
| 1865..... | 1/4 | 1/4 | 1/4 | 5 | 1/32 | 5 | |
| 1875..... | 1/4 | 1/4 | 1/2 | 4 | | 4 | 10 |

Høyavling 1865: 16 skpd

1942: 1 hest 4 storfe, 2 griser, 4 småfe (Norske gårdsbruk)

1962: 1 hest, 3 kyr, 3 ungdyr, 1 gris (Norske gårdsbruk)

1865: 45 mål åker og dyrket eng og 5 mål naturlig eng (mål = 1080 m²). Utilstrekkelig havn.

1976: 42 dekar jordbruksareal, alt full-



Stua på Ødegården ble bygd i 1843. Bildet er tatt i 1937. (Foto: Ingebret Aas, Sarpsborg).

dyrket, 133 dekar skog og 9 dekar annet areal.

Innmarka brukes i dag (2005) til kornproduksjon.

Våningshuset på Ødegården ble bygd i 1842. De øvrige husa er fra 1977. Hytte ble bygd i 1969

Brukere

Det bodde fire husmannsfamilier på Trandem i 1801. Vi vet ikke hvem av disse som bodde på Ødegården. Anders Pedersen fra Søgarden Sundsrud kjøpte plassen Ødegården i 1819 for 200 spdl.

Anders Pedersen f. 1790 d. 1845
Foreldre Peder Steffensen Sundsrud og Johanne Halvorsdatter
Gift i 1816 med Kristine Pedersdatter Flaten.
Ingen barn

Ved skiftet etter Anders og Kristine i 1846, ble Ødegården overtatt av broren Nils Pedersen Sundsrud for 1100 spdl. Nils bodde på Søgarden Sundsrud før han kom til Ødegården.

Nils Pedersen Sundsrud f. 1795 d. 1847
Foreldre Peder Steffensen og Johanne Halvorsdatter
Gift i 1823 med Marie Pedersdatter Flaten f. 1799 d. 1892
Barn:
1. Halvor f.1824
2. Anne Maria f. 1827
3. Peter f. 1830
4. Peter f. 1834
5. Kristine f. 1836

Nils døde i 1847, og Maria Pedersdatter satt i uskiftet bo til 1872. Ødegården ble da overtatt av sønnen Peter Nilsen for 800 spdl. Maria overdro nå 200 spdl, og alt hva hun ellers eide, til sønnen, imot at han ga henne

et anstendig opphold så lenge hun levde og en hederlig begravelse.

Peter Nilsen f. 1834

Gift i 1856 med Sofie Jørgensdatter Tuken f. 1835

Barn:

1. Nils Julius f. 1857
2. Anne Kristine f. 1859
3. Jørgen f. 1861
4. Karoline Maria f. 1865
5. Maren Regine f. 1869
6. Johan f. 1873

Peter Nilsen inngikk i 1879 fletføringskontrakt med sin mor Marie Pedersdatter, og Peter forpliktet seg til å forsørge henne så lenge hun levde. Marie døde i 1892.

Da det i desember 1881 ble inngått kontrakt om bruk av Trandemskogen, er Andreas Syvertsen oppført som bruker av Ødegården. Peter hadde trolig flyttet til Kongtorp i Høland. I 1883 er det Peter Nilsen som selger Ødegården til Anders Olsen fra Øvre Moen for 4400 kr.

Anders Olsen Moen f. 1831 d. 1908

Foreldre Ole Andersen Moen og Marte Olsdatter Flaten

Gift i 1854 med Anne Olsdatter Trosterud

Barn:

1. Ole f. 1864 d. 1947
2. Markus f. 1869 d. 1952 (se Trandem 73/8)
3. Johan f. 1879 d. 1935 (se 69/10).

I 1900 var Ødegården overtatt av sønnen Ole Andersen, som i folketellingen står oppført som gårdbruker, selveier og tømmerkjører.

Ole Andersen f. 1864 d. 1947

Gift med Augusta Svendsdatter f. 1869 i Setskog d. 1931

Barn:

1. Anne f. 1890 d. 1964, gift med Nils Theodorsen Nylendet f. 1887 d. 1964 (til USA i 1910)
2. Anders f. 1892 d. 1959, gift med Anna Sandstrøm, til USA
3. Sven f. 1893 d. 1907
4. Helge f. 1896 d. 1979 (se Trandem 73/30)
5. Johan f. 1898 d. 1978, overtok Ødegården
6. Marthe f. 1902 d. 1986, gift med Arne Lie fra Blaker f. 1898 d. 1976. Bodde på Årnes og Sørumsand
7. Esther f. 1900, gift med Karel Buer fra Setskog f. 1897
8. Simen f. 1906 d. 1982, gift Anna Emilie Sundsrud f. 1910 d. 2001 (se Haukenes 67/28)
9. Svend f. 1910 d. 1969, gift med Olga Myrvold f. 1911 d. 1989 (se Trandem 73/29)
10. Otilie f. 1914 d. 1914

Sønnen Johan O. Moen overtok gården etter foreldrene.

Johan O. Moen f. 1898 d. 1978

Gift med Sofie Rødahl f. 1897 d. 1972

Barn:

John Sigmund f. 1946

I 1975 selger Johan Olsen Moen til sønnen John Sigmund Moen for 50 000 kr.

John Sigmund Moen f. 1946

Gift i 1968 med Bente Krogrud f. 1949 (se 73/3)

Barn:

1. John Kenneth f. 1971 d. 1989
2. Ketil f. 1976. Bor i Oslo

Nordre Ødegården

bnr. 29

Matrikkelskyld

1931: 3 øre

Denne parten ble fradelt Ødegården i 1930 og fikk navnet Nordre Ødegården. Ifølge jordregisteret i 1976 har Nordre Ødegården 18 dekar jordbruksareal, hvorav 10 dekar fulldyrket, 70 mål skog og 9 mål annet areal. Det var vanligvis ei ku og en gris her, og av og til en kalv. Jorda blir nå (2005) leid bort til John Sigmund Moen, som dyrker havre her.

Den gamle stuebygningen ble ombygd i 1950 og ble røstet om og påbygd fem meter. Det ble også bygd ny låve i 1950. Den gamle låven lå der garasjen og Veslestua ligger.

Ole Olsen Moen på Ødegården overdro denne nordre delen av Ødegården til sin sønn Svend Moen i 1930 (hjemmelsdokumenter tinglyst 25.3.1955).

Svend Moen f. 1910 d. 1969

Gift med Olga Myrvold fra Setskog f. 1911 d. 1989

Barn:

Steinar f. 1936

I 1976 solgte Olga Moen til sønnen Steinar Moen for 70 000 kr.

Steinar Moen f. 1936

Gift med Målfrid Skaug fra Høland f. 1936

Barn:

1. Oddbjørn f. 1959, gift med Rigmor Yvonne Lindalen f. 1961. Bor i Sandefjord

2. Inge f. 1962, gift med Gry Elisabeth Bjerktvedt f. 1973. Bor i Skiptvet

3. Britt Irene f. 1967 (se 73/89)



Nordre Ødegården med Høgås bak i skogkanten. (Widerøe 1964).

Lukashytta

Lukashytta var husmannsplass under Trandemsætra. Plassen ligger på østsiden av Hølvannet ned mot Langebekk, som er riksgrensen. Det er ca. 7 kilometer fra Trandem og inn til plassen, og stien fram til bygda gikk sør for Hølvannet, over Rødvasshøgda, forbi Langemåsan og Sundvanna og derfra ned Hellingtjernbakkene til Trandem.

Skolebarna fra Lukashytta ble innlosjert hos familier i bygda. Truls Haugen forteller at det dyrkede arealet var på 12-15 mål. Det var låve, fjøs og stall under samme tak, og stuebygningen hadde kjøkken, stue og soverom. Det ble bygd vei inn til Hølvannet i 1972-74.

Truls Haugen ble fortalt at det var en finne med navnet Lukas som først slo seg

ned her. En juledagsmorgen folk skulle til Skillingmark på juleotte, stod Lukas og hogg ved. Da de fortalte ham at det var juledagsmorgen, hogg han øksa i stubben og sa: «Det skal jeg jammen tru, for det var så jultint og klang så pent i skogen i dag».

Husmannen og forpakteren på Lukashytta arbeidet i skogen om vinteren og deltok i tømmerfløtinga om sommeren. Ettersyn med dammer og renner var forpakterens ansvar. Den første kontrakten vi kjenner om bruk av plassen er fra 1812, og det bodde folk her sammenhengende til 1923. Den siste forpakteren Johan Gropa kjøpte da en gård på svensk side og flyttet dit.

Plassen tilhørte P. Anker og Andreas Jørgensen Jovall på Trandemsætra etter del-



Siste rest av Lukashytta i 1992. Brødrene Jørgen til venstre og Narve Dahl. (Foto: Kari Simonsen).

ingen av Østskogen i 1874. Plassen ble i 1914 lagt sin part til Trandemsætra, da Ole A. Stang solgte sin part til Jørgen Andreasen Jovall. I delepapirene fra 1914 står det at «parsellens grenser går i sørvest fra riksgrensen i rett linje etter fjøsets søndre vegg til veien opp til Hølvannet, derfra etter skigarden som går på nord og vestre side tilbake til riksgrensen».

I 1865 var det 4 storfe, 6 sauer og 2 griser på plassen, og utsæden var $\frac{3}{4}$ tønne bygg, $\frac{1}{2}$ tønne havre og 2 tønner poteter. I 1875 ble det også sådd 4 skålpund grasfrø.

Det var fastboende på Lukashytta til 1923. Senere ble husa brukt av skogsarbeidere. Låven er revet, men den gamle stua og stallen står ennå.

Husmannsfolket på Lukashytta

Carsten Tank i Fredrikshald eide skogen her i 1812, da han utstedte en kontrakt om «boendeforhold» til Nils Rasmussen på plassen Lukas under gården Trandem, for en årlig avgift på 3 rdl.

Nils Rasmussen skulle overta plassen slik den nå var innhegnet og bebygget på følgende vilkår: At han holder husene på plassen i forsvarlig stand, at plassen brukes forsvarlig og dyrkes vel, at grøden ikke selges eller føres bort fra plassen, at gjødselen alltid forblir på plassen og at han ikke foretar noen hugst i skogen uten anvisning.

Videre står det i kontrakten og at Nils «uvægerlig» skulle utføre det arbeid som Carsten Tank måtte forlange av ham, for samme betaling som andre fikk for slikt arbeid. Når Nils oppfylte disse vilkårene og ellers forholdt seg tro og ærlig, skulle han beholde plassen i rolig besittelse og tillike nyte fri havn for sine kreaturer i gårdens utmark. Men i annet fall og når eieren ikke måtte finne seg fornøyd med ham, skulle han være pliktig til å fravike plassen etter lovlig utsigelse.

Hans og Inger Halvorsen flyttet fra Ned-Gropa til Lukashytta på slutten av 1840-tallet. Da delene i skogen ble gått opp i 1874, møtte Hans for eieren Andreas Jørgensen Jovall.

Hans Halvorsen f. 1800 i Høland

Gift med Inger Hansdatter f. ca. 1811 i Høland

Barn:

1. Helene f. 1832
2. Maren f. 1836
3. Johan f. ca. 1841 (ugift i 1865 og hjalp faren med jord- og skogarbeid)
4. Rebekka f. 1843
5. Halvor f. 1847
6. Anton f. 1850
7. Kristian f. 1853
8. Otto f. 1858

Sønnene Kristian og Otto Hanssen fikk i september 1875 kontrakt på plassen «Lukashytten under Trandem skog», av eierne P. Anker i Fredrikshald og Andreas Jørgensen Jovall.

I folketellingen 1875 er husmann med jord Kristian Hanssen oppført som fraværende. Han oppholdt seg i Hemnes i Høland. Kristian var ugift i 1875. Broren Otto bodde på plassen. Han var 17 år gammel, og Maren Kristine Torsdatter, født 1849 i Rømskog, var husholderske på Lukashytta. Hun var ugift og hadde sønnen Johan Teodor Kristiansen født i 1872.

Men det bodde flere på Lukashytta i 1875. Tjenestegutt Gustav Olsen f. 1860 i Køla i Sverige bodde her, og han var kanskje tjenestegutt på Lukashytta. Skredder Ole Anderson født 1820 og med sedvanlig bosted i Køla, bodde også her i 1875, og det er mulig Ole var far til tjenestegutten Gustav. Det bodde også en annen familie her i 1875, nemlig Andreas Kristiansen med sine to døtre. Andreas var født 1838 i Setskog, og dette var også hans «sedvanlige» bosted. Til-

reisende Andreas Kristiansen står oppført som husmann med jord, og han var trolig husmann på Lukashytta. Døtrene het Emilie f. 1862 og Sofie f. 1864. Mor til jentene er ikke nevnt.

Kontrakten som ble inngått i september 1875, ble opphevet allerede året etter, «da undertegnede Kristian og Otto Hanssønner i vår ønsker å fraflytte Lukashytten».

Eierne inngikk nå ny kontrakt med Markus Andreassen, datert 20. mars 1876. Denne var likelydende med kontrakten som Kristian og Otto hadde på plassen og fulgte bestemmelsene i lov av 24. september 1851.

Markus skulle betale 3 spd til hver av eierne i avgift og alle øvrige byrder, blant annet to dagers veiarbeid for Anker. Plassen skulle dyrkes vel og ikke forringes på hus eller jordvei, avlingen måtte ikke selges eller bortføres og gjødselen måtte alltid forbli på eiendommen.

Markus hadde heller ikke lov til å la noen andre bo på plassen uten eiernes tillatelse. Til ved kunne han ta kvist og stubber, og intet ferskt tre måtte nedhugges eller beskadiges uten eiernes vilje. Husmannen skulle være forpliktet til «i egen person straks etter tilsigelse» å utføre hva som helst arbeid han ble anvist mot alminnelig betaling.

Dersom eierne skulle finne for godt enten å bruke plassen selv eller overlate den til en annen, skulle Markus, kone og barn være forpliktet til å ryddiggjøre plassen og flytte neste lovens faredag (14. april), etter at han er blitt oppsagt innen 29. september, «uten nogensomhelst erstatning for mulige forbedringer».

Dersom Markus bygde nye hus på plassen, var ikke eierne forpliktet til i tilfelle av at kontrakten av en eller annen grunn opphørte, å gi oppsitteren eller dennes bo eller arvinger noen godtgjørelse. Markus var også forpliktet til å påse at ingen skjødesløshet med ild fant sted i skogen, og at ingen ubetregget foretok noensomhelst hogst her.

Dersom noe slikt skulle skje, måtte Markus straks melde fra til eierne eller deres fullmektige, «hvis han ei vil stå som gjerningsmann». I tilfelle skogbrann skulle han straks gi bud til naboene, slik at de kunne ile til hjelp til ildens hastigst mulige slukning. Festet på plassen kunne fornyes i henhold til § 10 i loven av 24. september 1851.

Markus Andreassen f. 1847 d. 1919
Foreldre Andreas Nilsen («Tyve») og Marie Mortensdatter (se Skurås under Steinby)
Gift i 1875 med Karoline Jørgensdatter Kjernmoen

Barn:

1. Marianne f. 1876 d. 1878
2. Marianne f. 1879 d. 1886
3. Jørgen f. 1881 d. 1964
4. Anna Pauline f. 1886 d. 1975
5. Marte Marianne f. 1888
6. Andreas f. 1891 d. 1955
7. Einar f. 1894 d. 1907
8. Josefine f. 1898, til USA
9. Julius f. 1898 d. 1898

Markus og Karoline flyttet til Tukusetra i 1894, og Lukashytta var i 1900 overtatt av plassbruker, jordbruker, tømmerhugger og tømmerfløter Ole Johansen.

Ole Johansen f. 1848 på Os i Utroa d. 1930
Gift med Netta Stenby fra Setskog f. 1855 d. 1937

Barn:

1. Rebekka f. 1875 d. 1875
2. Johan f. 1876 d. 1951, (se Teigen 78/10)
3. Rebekka f. 1878 d. 1879
4. Svend f. 1880 d. 1950, (se Måsarud 74/11)
5. Anna f. 1882 d. 1955, Eidsvoll
6. Rebekka f. 1885 d. 1885
7. Maren f. 1886 d. 1886
8. Regine f. 1886 d. 1886
9. Robert f. 1887 d. 1969 (se Haugen 73/6)
10. Harald f. 1889

11. Olaf f. 1894 d. 1966 (se Nestua 73/22)
 12. Nils f. 1896 (se Høgås 73/3)

Johan Kaspersen Gropa var siste bruker på Lukashytta. Han var født på Os i Rømskog i 1865 og bodde på Mortegropa på Setskog fra 1865 og til han reiste til Amerika i 1896. Han kom tilbake to år senere, og han bodde på Libak og Øststua Tårnby før han kom til Lukashytta i 1908.

Omkring 1916 kjøpte han bruket Målerud i Sverige. Her gikk han konkurs etter noen år og kom igjen tilbake til Lukashytta, der han bodde til 1923. Jørgen Jovall hadde

kausjonert for lånet som Johan tok opp da han kjøpte Målerud, og Jørgen Jovall overtok Målerud. Fra 1924 bodde Johan på Krokvassheia på Setskog. Sine siste år bodde han nede i bygda.

Johan Kaspersen Gropa f. 1865 på Os d. 1961

Gift 1. gang med Sigrid Pettersdatter fra Binndalen i Sør-Trøndelag f. 1867 d. 1910

Gift 2. gang med Anna Olsdatter Fallet d. 1948

Barn:

Karl Petter f. 1895 d. 1916

Lykkja

(Trandemløggen) bnr. 39



Lykkja i 1964. (Widerøe).

Matrikkelskyld

1951: 30 øre

Lykkja ligger oppe ved skogkanten øst for Nord-Trandem og Sør-Trandem og var en

tid husmannsplass under Sør-Trandem. Lykkja var i bruk i 1835, og i 1865 sies det at brukeren hadde skjøte på Lykkja. Men Lykkja ble ikke skyldsatt før i 1951, og fikk da bnr. 39.

Husdyr

| | Storfe | Sauer |
|-----------|--------|-------|
| 1835..... | 1 | 5 |
| 1865..... | 5 | 6 |
| 1875..... | 4 | 4 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Bygg | Havre | Rug | Poteter | Grasfrø (skålpund) |
|-----------|-------|------|-------|-----|---------|--------------------|
| 1835..... | | 1/8 | 1 1/2 | | 1 1/2 | |
| 1865..... | 1/8 | 1/4 | 4 | 1/8 | 4 | |
| 1875..... | 1/2 | 1/4 | 3 1/2 | | 4 | 4 |

1976 har Lykkja 30 dekar fulldyrket jordbruksareal, 176 dekar skog og 35 dekar annet areal. I dag (2005) er jorda leid bort til Bjørn Erik Lauritzen og brukes til slått og beite.

Lykkja er fradelt fire parter.

Det var et gammelt bolighus her, antagelig fra tidlig på 1800-tallet. I 1950 ble huset ombygd og påbygd 2.etasje. Huset ble videre utbedret i 1970 og 1993-94. Det ble bygd ny stor garasje med verksted og vaskehall i 2000, og garasjen fra 1965 ble revet.

Husmenn og brukere

Det bodde to voksne og fem barn på Lykkja i 1835. Det er ikke oppgitt navn i folketellingen, men opplysninger om alder passer med Halvor Engebretsen og kona Anne Bergersdatter.

Halvor Engebretsen f. ca. 1774

Gift med Anne Bergersdatter f. ca 1793

Barn her i 1865:

1. Jørgen f. ca. 1824, ugift i 1865 og bestyrer farens jordbruk
2. Rasmus f. ca. 1828, drev med jord- og skogsarbeid i 1865
3. Svend f. ca. 1830, skredder og ugift i 1865.

Halvor var 91 år i 1865, og sønnen Rasmus overtok etter foreldrene før 1875.

Rasmus Halvorsen f. 1829 d. 1879

Gift i 1864 med Maren Halvorsdatter fra Digerneset i Setskog f. 1828 d. 1916

Barn:

1. Anne Helene f. 1864 d. 1865
2. Anne Helene f. 1865 d. 1956 på Lykkja. Ugift
3. Markus Julius f. 1868 d. 1946 på Lykkja. Ugift
4. Halvorine Johanne f. 1869 d. 1941, gift med Jørgen Aronsen (datter Maren overtok Lykkja, se 73/18)
5. Andreas Rikard f. 1871 d. 1950 på Lykkja. Ugift

I 1875 bodde også tjenestepike Juliane Halvorsdatter på Lykkja. Hun var født i 1859 og var «husfaderens broderdatter». Hun utvandret til Amerika i 1877, sammen med sin søster Anne Helene Halvorsdatter.

Maren Halvorsdatter Løkken var enke i 1881, da det ble inngått kontrakt om rettigheter i Trandemskogen. Lykkja var fortsatt umatrikulert, sies det i kontrakten.

Ifølge kontrakten skulle Maren Halvorsdatter hente ved i en part på 300 alens lengde i Andreas Jovalls andel av Sæterskogen, og Maren skulle fortsatt kunne utøve sine rettigheter i Anders Olsen Moens Hjemskog, nemlig i vestre ende etter vinterveien fra Løkkemyra til Gryttjerndalen, samt i en strimmel av 300 alens bredde av Sæterskogen, og videre et stykke av Ankers Hjemskog i vestre ende etter vinterveien i Gryttjerndalen.

Maren Halvorsdatter bodde her sammen med sine barn til hun døde i 1916. Datteren Halvorine Johanne giftet seg med Jørgen Aronsen Trandem på Vest-Trandem, og de ugifte søsknene Anne, Marcus og Andreas Richard brukte Lykkja og bodde her til de døde.

Maren Jørgensdatter, datter av Halvorine Johanne født på Lykkja i 1869, overtok Lykkja i 1950 sammen med sin ektemann Julius Malnes. Året etter fikk de skjøte på Lykkja (Trandemløggen bnr. 39) av Amund Ljøner for 16 400 kr. Før de kom til Lykkja bodde Maren og Julius på Nedstua Fallet, Vest-Trandem, Nord-Saga, Østervallskog i Sverige og på Torkildsbråtan. På Lykkja drev de allsidig jordbruk med dyr, høy, korn og poteter.

Maren Jørgensdatter Trandem f. 1906 d. 1998

Gift i 1925 med Julius Malnes f. 1896 på Setskog d. 1967

Barn:

1. Hjørdis Karoline f. 1927 d. 1927
2. Elise Johanne f. 1928, død 1989
3. Maggi f. 1939 d. 1939

I 1976 skjøtet Maren Malnes bruket Lykkja til sin datter Elise Johanne Iversen og svigersønn Oddvar Johannes Iversen for 45 000 kr. Oddvar Iversen var drosjeeier fra 1963 til 1992. Han fortsatte å kjøre drosje for sin sønn til 1996.

Oddvar Johannes Iversen f. 1925, sønn av Inga og Kristian Iversen fra Rødenes.

Gift i 1952 med Elise Johanne Malnes f. 1928 d. 1989

Barn:

1. Marry Irene f. 1954, gift med Raimo Myrvoll, skilt (se Trandem 73/112). Bor i Eidsvoll
2. Junis Merete f. 1957, gift med Odd Ragnar Johansen Se Trandem 73/138
3. Harry f. 1959

I 1992 solgte Oddvar Iversen Lykkja til sin sønn Harry Iversen for 400 000 kr.

Harry begynte som drosjeeier i 1992. Både han og Astrid Iversen kjører drosje.

Harry Iversen f. 1959

Gift i 1988 med Astrid Beathe Hellgren f. 1960 fra Eidsberg

Foreldre Anna (f. Klund) og Jens Ola Hellgren, begge fra Rødenes

Barn:

1. Line f. 1990
2. Elin f. 1995

Stormyra

Stormyra lå en kilometer øst for Klubben, nær veien inn til Hølvannet. Stormyra var husmannsplass under Trandemsætra og ble ryddet i første halvdel av 1800-tallet. Veien

ned til Klubben gikk der det nå er sti gjennom skogen. Plassen ble nedlagt før 1900, trolig i 1880-åra.

Husdyr

| | Storfe | Kalver | Sauer |
|-----------|--------|--------|-------|
| 1865..... | 3 | | 2 |
| 1875..... | 1 | 2 | |

Utsæd (t)

| | Bygg | Havre | Poteter | Grasfrø (skålpund) |
|-----------|------|-------|---------|--------------------|
| 1865..... | ¼ | 2 ½ | 1 | |
| 1875..... | ¼ | 1 ½ | 2 | 2 |

Leiekontraktene nevner ved- og beiterett i Trandemskogen. Husa på plassen var en tømret låve og fjøs under samme tak, og tømret stuebygning inndelt i kjøkken og stue.

Husmenn

Anders Brynildsen var visstnok første husmann på Stormyra, og det var han som bygde husa på plassen, forteller Truls Hauge, som også sier at Anders flyttet til Hedemarken i Herland i 1857.

I 1865 var Johan Simensen husmann med jord på Stormyra. Johan var også snekker.

Johan Simensen f. ca. 1828 i Høland
Gift med Anne Marie Halvorsdatter f. ca. 1832 i Rødenes

Barn i 1865:

1. Sven f. ca. 1855 i Rødenes
2. Anne Helene f. ca. 1861 i Rødenes

I 1875 var plassen overtatt av Johan Ingebretsen.

Johan Ingebretsen f. 1845 i Setskog
Gift med Juliane Halvorsdatter f. 1847
Barn i 1875:

1. Mathilde f. 1870
2. Holm f. 1875

I 1881 og 1889 ble det opprettet forpaktningkontrakter mellom Sigvart Kristiansen og eieren av plassen, Helene Thorsdatter Jovall på Jovall i Rødenes.

Sigvart var tømmermann. Familien flyttet fra Stormyra i 1893 og var de siste som bodde her. Familien bodde en kort tid på Trandemsætra før de bosatte seg på Spilhaug, hvor de bodde fra 1894 til 1917.

Sigvart Kristiansen f. 1849 d. 1917

Gift med Karen Gunille Johansdatter fra Lasserud i Setskog f. 1851 d. 1946

Barn:

1. Johanne f. 1880 d. 1947, gift med Halsten

- Tollefsen Hauglund (se 73/21)
 2. Kristiane f. 1889, gift Wik på Setskog
 3. Maren f. 1892 d. 1906
 4. Helene f. 1895, gift med murer Nils

Johansson fra Sverige, som blant annet bygde Hølvassdammen. De bodde i nærheten av Karlstad.
 Tre andre barn døde unge.

Ned-Gropa

Plassen Ned-Gropa lå nord i Trandemskogen på grensen til Setskog, mellom elva som renner til Rømsjøen og riksveien. Ned-Gropa var husmannsplass under Trandemsætra. Plassen er nevnt i et skjøte fra 1833, da Leganger solgte skogstykket «Sæterhaget med tilliggende plass Lille Gropa kaldet, med påstående husebygninger», til Jørgen Olsen på Trandemsætra.

Truls Haugen sier at det var et par mål dyrket mark på plassen. Men det var gjerdet inn et langt større område, hvor det sikkert ble slått gras.

Hans Halvorsen og kona Inger Marie bodde her fra 1843 til 1853. De bodde deretter på Trandem før de flyttet til Lukas-hytta, hvor de bodde fra ca. 1865 til 1875.

Hans Halvorsen f. 1800 i Høland d. 1875
 Gift med Inger Marie Hansdatter f. 1811 i Høland

Barn:

1. Helene f. 1832, gift med Johan Olsen (se 66/17)
2. Maren f. 1836

3. Johan f. 1841
4. Rebekka f. 1843, gift med Halvor Hågenesen (se 67/13)
5. Halvor f. 1847
6. Anton f. 1850
7. Kristian f. 1853
8. Otto f. 1858

Det er ikke nevnt noen på plassen da folketellingene ble tatt opp i 1865 og 1875. Andreas Johansen er nevnt på Ned-Gropa i 1876. Andreas bodde på Galgeholtet i 1874, Trandemsætra i 1875, Ned-Gropa i 1876 og på Galgeholtet igjen i 1877. Andreas og Anne Kristine er trolig de siste som bodde på Ned-Gropa.

Andreas Johansen Galgeholtet f. 1847

Gift i 1874 med Anne Kristine Andreasdatter Kopperudsætra

Barn:

1. Johan f. 1874 d. 1875
2. Johan f. 1875 d. 1875
3. Halvor, til Hurum.

Spilhaug

bnr. 38

Matrikkelskyld

1950: 9 øre. Bnr. 38

Spilhaug ligger i Klubbegrenda og var plass under Trandemsætra fra første halvdel av 1800-tallet. Spilhaug tilhørte Klubbekroken bearlag. Spilhaug ble fradelt Trandemsætra i 1950 med bnr. 38.

1976 har Spilhaug 9 dekar jordbruksareal, hvorav 8 dekar fulldyrket, 11 dekar skog og 3 dekar annet areal.

Boligtomtene Solheim og Solheim 2 ble fradelt i 1950 og 1974.

Husdyr

| | Storfe | Geiter |
|------------|--------|--------|
| 1865 | | 7 |
| 1875 | 1 | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Bygg | Havre | Poteter |
|------------|---------------|----------------|---------------|---------------|
| 1865 | | $\frac{1}{12}$ | $\frac{1}{2}$ | $\frac{1}{2}$ |
| 1875 | $\frac{1}{8}$ | | $\frac{1}{2}$ | 1 |

Det var dyr på Spilhaug til 1972. Den gamle låven på Spilhaug lå øst-vest. Ei jordkøye lå vest for låven, og den gamle stuebygningen lå nord for låven. Denne tømmerstua ble gitt til pinsemenigheten og reist på Betel. Det ble bygd ny hovedbygning i 1951, ny låve og fjøs 1952 og stabbur i 1969.

Husmenn

Kristian Jørgensen var husmann med jord på Spilhaug i 1865. Vi vet ikke når Kristian kom hit eller om han var første husmann på Spilhaug. Kristian var også husmann med jord her i 1875.

Kristian Jørgensen f. 1815

Gift med Helene Torkildsdatter f. 1814

Barn:

1. Sigvart f. 1849, Stormyra/Spilhaug
2. Johan f. 1854, kjøpte Hauglund 73/21

Sønnen Sigvart Kristiansen overtok som husmann på Spilhaug i 1894. Han hadde tidligere brukt Stormyra og bodde kort tid på Trandemsætra før han overtok Spilhaug. Sigvart var også tømmerhogger.

Sigvart Kristiansen f. 1849 d. 1917

Gift med Karen Gunille Johansdatter fra Lasserud i Setskog f. 1851 d. 1946

Barn:

1. Johanne f. 1880 d. 1947, gift Halsten Tollefsen Hauglund f. 1867 d. 1948 (se 73/21)
2. Kristiane f. 1889, gift Wik på Setskog
3. Maren f. 1892 d. 1906
4. Helene f. 1895, gift med Nils Johansson fra Sverige. Han bygde Hølvassdammen.

Tømmerhogger Adel Bøenfelt fra Skillingmark i Sverige losjerte her i 1900.

Sigvart døde i 1917, og Karen bodde på

Spilhaug til 1923. Hun flyttet da til sin datter Johanne og svigersønn på Hauglund. Samme år flyttet Anne og Nils Haugen inn på Spilhaug. De bodde her til det nye huset var ferdig på Høgås (73/31) i 1931. Samme år overtok Olga og Ole Bakker på Spilhaug.

Spilhaug ble fradelte Trandemsætra i 1950, og Ole A. Bakker fikk skjøte for 5000 kr.

Ole A. Bakker f. 1904 på Bakker i Søndre Høland d. 1979

Gift i 1929 med Olga Delingsby f. 1908 i Setskog d. 1988

Barn:

1. Asbjørn f. 1930 (se Trandem 73/50,
2. Åge f. 1932, gift med Mari Rud f. 1937. Bor på Ørje
3. Kjell f. 1933 (se Trandem 73/100)
4. Ansgar f. 1934, overtok Spilhaug i 1976
5. Einar f. 1938 d. 1982, gift med Inger Svendsby f. 1944
6. Ola f. 1942 (se 73/18)
7. Ragnar f. 1947, gift med Marit Tuverud f. 1952, Bjørkelangen

8. Synnøve f. 1951 (se 73/102)

I 1976 solgte Ole A. Bakker til sønnen Ansgar Bakker for 85 000 kr, hvorav 10 000 kr for løsøre.

Ansgar Bakker f. 1934 d. 1989

Gift i 1954 med Bjørg Bråten fra Ørje f. 1934
Barn:

1. Svein f. 1954, overtok Spilhaug
2. Leif f. 1956
3. Gunn Berit f. 1958

1987 overtok Svein Bakker for 270 000 kr.

Svein Bakker f. 1954

Samboer med Judith Hagen f. 1957

Barn:

1. Tone f. 1983, samboer med Ove Rammell Smith f. 1976. Bor på Fetsund
2. Mikael f. 1990

Køia

Køia er nevnt som husmannsplass i 1865 og 1875. Plassen lå der Solheim bnr. 50 ligger nå. Jordet nedenfor kalles Køiejordet.

Lars Hansen bodde her i 1865 og 1875. Han var født i 1805 i Høland og var gift med Kristine Jørgensdatter, som var 56 år i 1865. Lars er i folketellingen oppført som husmann med jord og fisker. Det var ingen dyr

på plassen i 1865, hvor husmannen sådde $\frac{1}{6}$ tønne bygg og satte $\frac{1}{2}$ tønne poteter. I 1875 var kona Kristine død. Lars blir i folketellingen dette året fortsatt kalt husmann med jord og fisker, men det sies også at han underholdes av fattigvesenet. Lars satte $\frac{1}{4}$ tønne poteter i 1875.

TRANDEMSKOGEN

I begynnelsen av 1800-tallet ble det meste av skogen under Trandem fradelt og solgt i to like parter. Lpnr.143a («den ene halvdel av Trandem skog») lå og ble liggende til Trandemsætra. «Den annen halvdel av Trandem skog» (lpnr. 143b) kjøpte grosserer

Stang i 1811, solgte den til Carsten Tank, som solgte til Jørgen Olsen på Trandemsætra i 1831. Han solgte videre til sin bror Hans Olsen på Komnæs i Høland i 1834. Parten lpnr 143 b ble delt i bnr. 11, 12, 13 i 1866. Vi skal følge de forskjellige partene.

«Den ene halvdel av Trandem skog»

lpnr. 143a, bnr. 10

Matrikkelskyld

1838: 1 daler 5 skilling

I 1811 solgte grosserer Stang i Fredrikshald til Jørgen Halvorsen Trandem for 8500 rdl «den under min eiende gård beliggende skog, tilligemed plassen Lukashytten og et sæterbruk kaldt Hulvassæteret». Ved skyldsettingsforretning samme dag ble skogparten skyldsatt til 6 2/3 lispund tunge og 5/6 settinger pors. Selgeren forbeholdt for seg

og de etterkommende eiere av gården Trandem tømmer til husreparasjoner etter utvisning, neverflåning, havn og seterbruk til sine kreaturer, samt vedskog, løvskog og gjerdesfang. Selgeren reserverte seg sine barns odelsrett til det bortsolgte, etter forordning av 5. april 1811.

Denne delen av Trandemskogen ble lagt til Trandemsætra i 1831, da Jørgen Olsen på Trandemsætra kjøpte skogparten av Carsten Tank for 426 spdl, inkludert Trandemsætra.

«Den annen halvdel av Trandem skog»

bnr. 11, 12, 13

Matrikkelskyld

1838: 1 daler 5 skilling

Denne «annen halvdel» utgjør skogskiftene Fremskogen og Østskogen. Det var denne parten Jørgen Halvorsen hadde solgt i 1811 til grosserer Stang i Fredrikshald, som solgte videre til Carsten Tank.

Jørgen Olsen overtok Trandemsætra da stefaren Anders døde i 1829, og to år etter ble brukeren på Trandemsætra igjen selveier. Jørgen Olsen fikk nå auksjonsskjøte av handelshuset Carsten Tank på Trandemsætra for 426 spdl. Med i salget fulgte også skogparten Sæterhaugen og «halve Tran-

demskogen», som var skyldsatt for hele 1 daler 5 skilling. For kjøpesummen utstedte kjøperen panteobligasjon med forpliktelser å betale i de seks følgende år med 1/6 årlig til skiftekommissjonen i Handelshuset Tank & Co, «eller hvem der måtte blive utlagt». Første betaling 11. desember (auksjonsskjøte 17.12.1831).

I 1834 selger Jørgen Olsen skogen han i 1831 hadde kjøpt av Carsten Tank til sin bror Hans Olsen på Komnes i Høland for 426 spdl (skyld 1 daler 5 skilling). For dette betalte Hans Olsen Komnæs 100 spdl. Hans hadde allerede betalt 60 spdl og de resterende 40 spdl skulle han betale innen to år

med 4 % rente. Delene ble gått opp 15. august samme år.

Hans Olsen Komnes skulle beholde som sin eiendom den søndre delen av Fremskogen, den nordre delen av Østskogen og den nordre delen av Lukashytta. Husa på Lukashytta skulle de ha sammen. Setra Hulvat lå i den søndre delen av skogen. Det lå ingen hus her og lagretten mente det ikke var hensiktsmessig å dele den. Det ble derfor bestemt at de skulle ha setra sammen og at fremtidige eiere av Lukashytta skulle ha samme rett til å bruke setra.

Før 1866 solgte Hans Olsen Komnes til konsul C. Stang i Fredrikshald. I 1866 ble parten delt i tre like deler. Bnr. 11 skyld 1 ort 18 skilling ble solgt til Real T. Tukken, bnr. 12 skyld 1 ort 18 skilling ble solgt til Anders Olsen Moen og bnr. 13 skyld 1 ort 17 skilling ble solgt til Kristian Hansen Sandem. Skjøtene ble utstedt av Hans Olsen Komnes.

Da deleforretningen tok til 23. august 1866, forklarte kjøperne at de tidligere hadde gått opp delelinjer og fordelt skogskiftene mellom seg, slik at alle fikk en tredjedel av hvert av skiftene, og alle erklærte seg tilfreds med den foretatte delingen. Retten fant det derfor bare nødvendig å bese de oppgatte delelinjene.

Det såkalte Fremstykket, som grenset mot sør til Tårnby skog, mot øst og nord til Trandemsæterskogen og mot vest til Trandemgårdens skog, ble delt i tre like deler med to delelinjer fra vest til øst. Kristian Hansen Sandem fikk den søndre parten (bnr. 13 skyld 1 ort 17 skilling), parten mellom de to delelinjene ble overtatt av Anders Olsen

Moen (bnr. 12 skyld 1 ort 18 skilling), mens Real T. Tukken fikk parten som lå nordenfor den nordre delelinje (bnr. 11 skyld 1 ort 18 skilling).

Den såkalte Østskogen, som grenset mot vest og sør til Trandemsæterskogen, mot øst til svenskegrensen og mot nord til gården Gåseviken, ble også delt i tre like parter, hvorav den ene del var beliggende på den østre side og de to andre på den vestre side av Hølvannet.

De to partene som lå på vestre side av Hølvannet, ble avdelt med en delelinje som begynte ved Trandemsæterskogens delelinje i Sætertjernet og gikk derfra i vest til en hoggen bjørk ved en jordfast stein ved enden av bemeldte tjern, og så derfra like mot nord forbi flere x-hogne trær og røser, hvorav en x-hoggen furu ved veien mellom Flintkjernseteren og Hølvannet, en x-hoggen furu i nordkanten av Flintkjernmosen og til en x-hoggen furu ved en stor stein i Gåsvikdelet.

Parten øst for Hølvannet, sammen med halve plassen Lukashytta, skulle tilhøre Kristian Hansen Sandem. Parten som lå mellom Hølvannet og den ovenfor beskrevne delelinje, sammen med den del av «Hølvandsøen som tilhørte heromhandlede skog», skulle tilhøre Real T. Tukken. Parten vest for den omhandlede delelinje, skulle tilhøre Anders Olsen Moen. Dersom gården Trandem hadde «husbehovsrettigheter» i de omhandlede skogskiftene, så skulle enhver av de tre partene bære like store andeler av den påhvilede byrde (deleforretning 23.8.1866).

Trandem skog

bnr 11

Matrikkelskyld

1866: 1 ort 18 skilling

1886: 0,91 mark

Real Torkildsen Tukken overtok i 1866 sin del av Fremskogen og Østskogen for til 2500 spdll.

I 1904 solgte Real T. Tukken til dr. Bredo Berg for 6000 kr. Se under Kurøenenga (76/2).

Kari Berg overtok bnr. 11 i 1974.

1976: 1530 dekar skog

Trandem Fremskog

bnr 12

Matrikkelskyld

1866: 1 ort 18 skilling

1886: 0, 63 mark

Anders Olsen Moen overtok sin del av Fremskogen og Østskogen for kjøpesummen 2500 spdll.

Sæterskog bnr. 17 ble fradelt i 1895 og lagt til Bråten bnr. 30 i 1929.

1976: 1226 dekar skog og 148 dekar annet areal.

Trandem skog

bnr 13

Matrikkelskyld

1866: 1 ort 17 skilling

1886: 0, 91 mark

I 1874 ble delene i Trandemskogen og delene mot Tårnby gått opp. P. Anker hadde nå eid denne skogen i to år. Fullmektig M. Nielsen møtte for P. Anker, mens Jørgen Trandem, Anders Olsen Moen og Rasmus Kristiansen Tårnby møtte personlig. Husmann Hans Halvorsen på Lukashytta møtte for Anders Jørgensen Trandemsæter, som nå var på Jovall. Ankers andel av Fremskogen grenset i vest til skogen som lå til «Trandem jordveis eiere», i nord til Anders Olsen Moens andel og på østsiden til Anders Jørgensen Jovalls andel. I sør grenset

Anker til østre Tårnbys skog. Fire delelinjer ble nå gått opp og nøye beskrevet.

Ankers del i Østskogen lå øst for Hølvannet og grenset i vest og nord til vannet. Delelinjen ble gått opp og nøye beskrevet. Anders Jørgensen Trandemsæters andel av Østskogen lå på sørsiden av delelinjen, mens Ankers andel lå på nordsiden av samme delelinje. Lukashytta var delt mellom de to eierne (se husmannskontraktene under Lukashytta). I 1914 ble Lukashytta fradelt, skyld 2 øre, og lagt til Trandemsætra. Ole A. Stang solgte da plassen til Jørgen Jovall.

1976: 134 dekar skog og 179 dekar annet areal.

Eiere

Kristian Hansen Sandem ovetok denne parten i 1866. I 1872 solgte han til P. Anker for 1350 spdl.

Christian og P.M. Anker, eneste og ansvarlige innehavere av firmaet P. Anker, foretok ved makeskifte den 14.12 1899 og 10.2 1900 en deling av eiendommene som dette firma eide, slik at Christian Anker ble eneier av

denne delen av Trandem skog. Parsellen ble verdsatt til 12 000 kr.

Chr. Anker A/S eide også skogeiendommen Trosterud gnr. 79/1, og i 1903 solgte han Trosterud og Trandem skog bnr. 13 til Mads W. Stang, som eide skogeiendommen Flaten. Trandem skog bnr. 13 har siden ligget til Flaten

Rogneheden

bnr. 14

Matrikkelskyld

1806: ½ lisp tg

1838: 17 skilling

1886: 0, 51 mark

Skogparten ligger nord for Trandemsætra, på grensen til Setskog.

Torkild Halvorsen hadde i 1799 solgt halvparten av det han eide i Trandem, innbefattet Trandemsætra, til Ole Rasmussen og Ole Albertsen (se under Trandemsætra).

1976: 162 dekar skog .

Eiere

I 1803 selger Torkild Halvorsen resten av skogen han eier i Trandem. Skogstykket Rogneheden solgte han til Ole Albertsen på Trandemsætra for 99 rdl. Skogparten ble

skyldsatt for ½ lispund i 1806, og Ole selger samme år til grosserer Dines Klein Mamen i Fredrikshald for 200 rdl. I 1835 selger grosser Mamen for 100 spdl til Hans Olsen Komnes, stesønn til Ole Albertsen på Trandemsætra.

På slutten av 1800-tallet ble skogparten lagt til Øvre Moen. Andreas Olsen står som eier i 1886 og faren Markus i 1903. Markus solgte kort tid etter til Jørgen Jovall.

Ved Jørgen Jovalls død i 1953 gikk hjemmelen over til eneste og myndige arvinger Helga og Bertha Krog. I 1955 fikk Bertha Krog skjøte på Rogneheden.

I 1986 ble skogstykket overtatt av Anne-Lise og Sigurd Klund for 65 000 kr. Olav Wergeland Klund overtok i 2000.

Haugen nordre

bnr. 5

I 1824 solgte Jørgen Halvorsen Trandem en skogparsell av gården Trandem, Trandem-Haugen nordre, til Brynild Amundsen på Sør-Klubben for 100 Spd. Parsellen ble skyldsatt 9.10. 1824 for 3 skilling.

Brynild Amundsen Klubbemoen solgte i 1845 denne skogparten til Jørgen Olsen på Sør-Trandem for 200 spdl. Skogparten ble lagt til Vest-Trandem da Sør-Trandem ble delt i 1894.

Boligtomter på Trandem

(oversikt side 375 – 377)

Vadengen bnr. 19

Denne parten ble fradelt Klubbemoen bnr. 2 i 1897, skyld 3 øre, og lagt til Nord-Klubben bnr. 4

Libak bnr. 20

Libak ble fradelt Sør-Klubben i 1897, skyld 2 øre, og overtatt av Johan Kaspersen. I folketellingen 1900 er Johan oppført som «tømmerhugger, tømmerfløter, jordbruker og selveier».

Johan bodde så på Mortegropa i Setskog til han reiste til Amerika i 1896. Han kom tilbake to år senere og bodde på Libak og Østua Torneby på Rømskog, før han flyttet til Lukashytta i 1908.

Johan Kaspersen Gropa f. 1865 på Os d. 1961

Gift 1. gang med Sigrid Pettersdatter fra Binndalen i Sør-Trøndelag f. 1867 d. 1910

Barn:

Karl Petter f. 1895 d. 1916

Gift 2. gang med Anna Olsdatter Fallet d. 1948

Berthe og Ole Myhre kjøpte Libak av Johan Kaspersen da han flyttet til Lukashytta. Snekker Ole Andreassen Kjernemoen f. 1877 d. 1963, gift med Mathilde Olsdatter, kjøpte Libak av Myhre og bodde der til de bygde Åsheim og flyttet dit i 1937 (se 73/51).

Johan Engebretsen eide Libak ett års tid. Han solgte til Ove Stenby som eide Libak fram til 1946. Ove overtok da Nylenda, som Håkon Engen og Håkons svigerinne Kaspara Engen (se 67/41) eide, i bytte mot Libak. Håkon flyttet inn på Libak og bodde der sammen med sine foreldre og sin søster Marta. Han rev det gamle huset og bygde nytt, tømret hus.

I 1986 fikk Magnhild og Odd Halvorsen hjemmel til eiendommen, som i 1999 ble overdratt til hans bror Leif Halvorsen. I 2001 ble den solgt til Kristine Nordbø, som bor her nå (i 2005).

Hauglund bnr. 21

Hauglund ble fradelt Klubbemoen bnr. 3 i 1904, skyld 1 øre. Men Johan Kristiansen Spilhaug hadde flyttet hit før 1900. «Nylig kjøpt og bebygget», står det i folketellingen fra 1900. Johan var født i 1854, ugift i 1900 og var «jordbruker, selveier og tømmerhugger», ifølge folketellingen.

Johan hadde trolig ikke tinglyst skjøte på Hauglund, for da han solgte til Halsten Tollefsen Hauglund i 1904, ble skjøtet utstedt av Jørgen Halvorsen på Klubbemoen. Halsten Tollefsen kom til Rømskog ved århundreskiftet og arbeidet på veianlegget Bjørkelangen – Rømskog.

Halsten Tollefsen Hauglund f. 1867 i Rendalen d. 1948

Gift med Johanne Sigvartsdatter Spilhaug f. 1880 d. 1947

Barn:

1. Marthe f. 1904 d. 1983, gift med Harald Ekeheien f. 1906 d. 1992 fra Setskog (se 72/8)

2. Karen f. 1906 d. 1963, gift med Sigurd Aaser fra Rødenes. Bodde i Rødenes

3. Thorleif f. 1908 d. 1984, gift med Anna Hansen fra Oslo.

4. Sigrid f. 1911 d. 1989, gift med Harald Oddevald fra Setskog. Bodde på Setskog

5. Kristiane f. 1913 d. 2001, gift med Sverre Skogheim f. 1901 d. 1977 (se 71/14)

6. Guren f. 1916 d. 1991, gift med Agnes Nygård fra Hærland. Bodde i Rødenes

7. Ingrid f. 1919 d. 2003, gift med Johan Havnås f. 1913 d. 1985 (se 73/49)

8. Helga f. 1922, gift med Åge Wikeby

Johanne døde i 1947 og Hallsten året etter. Arvingene solgte i 1951 til medarving Guren Hauglund for 1400 kr. I 1958 solgte Guren Hauglund til Helga og Åge Wikeby for 18.000 kr.

Helga Hauglund f. 1922

Gift med Åge Wikeby f. 1917 fra Rødenes

Barn:

Turid f. 1946 gift med Kenneth Nilsson f. 1948. Bor i Åmotfors i Sverige

Trandem nedre bnr. 22

Trandem nedre ble fradelt Sør-Trandem i 1911 med skyld 6 øre.

Allerede i 1902 ble det bygd hus her. Amund Andreassen Kind hadde kjøpt Sør-Trandem av sin far i 1887. I tillegg til gårdsdriften, drev han landhandleri på Sør-Trandem. Da den nye veien gjennom bygda sto ferdig, bygde han nye hus ved veien og flyttet butikken hit. Familien flyttet også inn i den nye bygningen. Huset ble kalt Nestua Trandem og Sør-Trandem ble kalt Oppstua Trandem.

I 1905 ble det opprettet nytt poståpneri i Nestua Trandem. Det ble kalt Nordre Rømskog og Amund Kind fikk stillingen som poståpner og var det til sin død i 1912.

Da Amund Kind døde, ble landhandleriet nedlagt. Amunds datter Birgit Kind Haugen overtok som poståpner etter faren, og hun var poståpner fra 1912 til 1950. Hun var gift med Olaf Haugen som lenge hadde postkjøringen fra Bjørkelangen til Rømskog.

I 1950 ble postkontoret flyttet til Brennemoen. Birgits datter Ragnhild Nyquist overtok postkontoret i 1950 og bestyrte dette til 1990. Frode Jakobsen betyrt postkontoret fra 1990 til det ble nedlagt 31.12.1996.

Nestua ble revet i 1959, og det ble bygd et nytt Nestua litt nord for den gamle tomta.

Olaf og Birgit Kind Haugen flyttet inn i den nye bygningen.

Birgit Kind Haugen fikk skjøte på Nestua Trandem i 1932 for 4000 kr.

Birgit Kind f. 1889 d. 1981. Gift med Olaf Haugen f. 1894 d. 1966 (se 73/6).

Barn:

1. Jorun f. 1920 d. 1983

2. Ragnhild f. 1924 , gift med Svend Georg Nyquist f. 1922 (se 73/37)

Birgit solgte i 1975 til datteren Jorunn og hennes ektemann Oddvar Frøne for 40 000 kr. De bodde i Oslo før de flyttet til Trandem.

Jorun Haugen f. 1920 d. 1983 gift med Oddvar Frøne fra Ørje f. 1928

Barn:

Britt-Helen f. 1954, gift med Aksel Kristiansen. Bor i Spydeberg

I 1983 solgte Oddvar Frøne til Tore Gudmund Sundsrud for 340 000 kr.

Tore Gudmund Sundsrud f. 1958

Gift i 1986 med Toril Bakker f. 1961

Barn:

Karoline f. 1985

Det er fradelt fem parter fra bnr. 22: Brennemoen bnr. 37, Garasje bnr. 47, Åsheim bnr. 51, Brennemoen 2 bnr. 91 og Furuberget bnr. 127.

Lukashytta bnr. 23

Se under husmannsplasser

Bjerkenes bnr. 24 og 25

Bjerkenes var ikke skyldsatt i 1900, men er «nylig kjøpt og bebygget av snekker, jordbruker og selveier Edvard Olsen», ifølge folketellingen i 1900. Edvard og familien flyttet senere til Skogheim (se 71/18).

Edvard Olsen f. 1868 i Rakkestad
 Gift med Regine Nilsedatter f. 1867 på Erte-
 vassfallet

Barn:

1. Ole f. 1894
2. Anders f. 1897

I 1919 ble Bjerkenes utskilt med en part (bnr. 24) fra bnr. 3 og en part (bnr. 25) fra bnr. 18. Johan Kristiansen kjøpte begge partene for tilsammen 1150 kr. Han bygde hus her.

I 1928 ble Bjerkenes kjøpt av Ingeborg Vold f. 1887 fra Høland. Hun var enke etter lærer Edvard Vold og kom opprinnelig fra Botner i Sverige. Hun døde 1962.

Ingeborg Vold fra Botner i Sverige d. 1962

Gift med lærer Edvard Vold

Barn:

1. Oskar f. 1911 d. 1955
2. Ester f. 1914 d. 1964, gift med Per Stigen fra Sogndal i Sogn f. 1914 d. 1986

I 1967 overtok datter Ingeborg Marie Nilsen hjemmelen til Bjerkenes.

Ingeborg Marie Stigen f. 1941

Gift med Ragnar Nilsen fra Setskog f. 1938 d. 2001

Barn:

1. Kari f. 1962, gift med Per Kristian Kolstad f. 1961 fra Høland
2. Per f. 1966 (se 74/71)
3. Sigurd f. 1968

Sønnen Sigurd Nilsen overtok Bjerkenes (ca. 4,5 mål tomt) i 1993. Ingeborg Volds gamle hus ble brent ved brannøvelse, og nytt hus og garasje er satt opp.

Sigurd Nilsen f. 1968, samboer med Evy Sletten f. 1970 (se 74/50)

Barn:

1. Simen f. 1993

2. Lasse f. 1998

Lund bnr. 26

Boligtomta ble fradelt Klubbemoen bnr. 3 i 1919, og Jørgen Halvorsen solgte denne til Andreas Jørgensen for 50 kr.

Andreas Jørgensen f. 1886 d. 1968

Gift med Ida Sofie Kolstad fra Setskog f. 1889 d. 1978

Barn:

1. Jørgen f. 1917 d. 1983, gift med Gudrun Björk f. 1930 i Sverige.
2. Magnhild f. 1921 d. 2003 (se Trandem 73/1)
3. Svend f. 1923 (se Trandem 73/54)
4. Bjarne f. 1931 d. 2002 (se 73/76)

I 1969 solgte Ida Sofie Jørgensen til Bjarne Jørgensen for 7000 kr. Bjarne solgte i 1983 til Synnøve Helene Jørgensen i forbindelse med skifte ved separasjon. Verdi på eiendommen ble oppgitt til 100 000 kr.

I 1983 solgte Synnøve Helene Jørgensen til Eistein Furesund f. 1940 for 100 000 kr.

Solbakken bnr. 27

Solbakken bnr. 27 ble fradelt bnr. 3 i 1927, skyld 2 øre. Solbakken bnr. 64 ble lagt inntil i 1963. Jørgen Halvorsen Klubbemoen solgte denne parten til sin sønn Sigurd Jørgensen for 300 kr. I 1964 fikk Sigurd skjøte på en annen part (bnr. 64), også kalt Solbakken, av Halvor Jørgensen.

Sigurd Jørgensen f. 1899 d. 1969

Gift med Asborg Johansen fra Idd f. 1907 d. 1974

Barn:

1. Bjørg f. 1928, gift med Frank Berger f. 1927 fra Hemnes i Høland. Bor på Hemnes
2. Sigrun f. 1933, gift med Øivind Pedersen f. 1935. Bor i Moss
3. Margrethe f. 1940, gift med Anton Bjerck.

Bor i Oslo

Ved Asborgs Jørgensens død i 1974 gikk hjemmelen over til arvingene Bjørg Berger, Sigrun Hagen (skilt) og Margrethe Aspegren (skilt). Verdi 130 000 kr.

1988 fikk Anne-Lise Nilsen fra Oslo skjøte på halvparten av denne eiendommen og bnr. 64 av Kirsti Meyer for 120 000 kr.

Vesthaget bnr. 28

Vesthaget ble fradelt bnr. 2 i 1929, skyld 4 øre. Høgaas bnr. 31 ble fradelt Vesthaget i 1931.

Den fradelte parten Vesthaget ble ikke solgt, men ble liggende til Øvre Moen. Ved attest datert 2.3.1982 fikk Anne Synnøve Lysaker og Knut Arild Lysaker, som eide Øvre Moen, hjemmel til denne parten.

Bråten (Halvorsbråtan) bnr. 30

Parten Bråten ble fradelt bnr. 2 i 1929, skyld 5 øre, og ligger mellom Lykkja og Lia, med hus og jord på østsiden av veien og noe skog på andre siden av veien. Helge Olsen Moen fikk skjøte på denne parten og bnr. 17 Sæterskog i 1930 for 6000 kr. Skogparten Sæterskog var blitt fradelt Fremskog bnr. 12 i 1895.

Helge Moen f. 1896 d. 1979

Gift med Dagny Fagermoen fra Setskog f. 1898 d. 1976

Barn:

1. Ole f. 1922 d. 2002 g. m. Ragna Myrvold f. 1923 (se 67/16)
2. Olaug f. 1919 d. 1999, gift med Paul Olsson f. 1910. Bodde i Strømmer, Östervallskog.
3. Gunbjørg f. 1928 d. 1976

I 1980 fikk Ole Moen skifteskjøte på bnr. 30 og bnr. 17 av Moens fellesbo for 53 000 kr.

Gunbjørg Moen f. 1928 d. 1976

Gift med Kolbjørn Sandem f. 1927 (se 73/1)

Barn:

1. Bente f. 1960. Bor i Oslo
2. Helge Lyder f. 1964
3. Liv Dagny f. 1967. Bor på Langhus

Ole Moens nevø Helge Lyder Sandem f. 1964 overtok Sæterskog 73/17 og Bråten 73/30 fra 01.01.1995.

Helge Lyder Sandem f. 1964

Samboer med Anne Kari Taraldrud f. 1974 (se Tårnby gnr. 74)

Hennes sønn Hans Vebjørn Taraldrud f. 1996

Høgås bnr. 31

Høgås ble fradelt bnr. 28 i 1931, skyld 2 øre. Høgås grenser til Ødegården og Haugen bnr. 6.

Anders Olsen Moens arvinger solgte i 1931 denne parten på knapt 2 mål til Nils Borger Haugen for 25 kr.

Nils Borger Haugen f. 1896 d. 1975

Foreldre Ole Johansen f. 1848 d. 1930 og Netta Stensby f. 1855 d. 1937

Gift med Anne Theodorsdatter f. 1895 d. 1957

Foreldre Theodor Nilsen f. 1860 d. 1947 og Thea Mathilde Evensdatter Bøen f. 1866

Barn:

1. Thea f. 1918 d. 1999, gift med Konrad Svendsen f. 1910 d. 1992. Bodde på Ørje
2. Ninni f. 1919 (se 71/29)
3. Truls f. 1921 d. 1992, gift med Elna Heggedal f. 1929 (se 71/17)
4. Harald f. 1923 d. 1970, gift med Elsa Myhre f. 1920 d. 2001. Bodde på Strømmen
5. Wally f. 1925 gift med Eric Eriksson f. 1916 d. 2001. Bor i Östervallskog
6. Borghild f. 1926, gift med Josef Josefsson f. 1920 d. 2002. Bor i Drammen

7. Odd Borger f. 1933

I 1966 solgte Nils Haugen til sønnen Odd Borger Haugen for 25 000 kr.

Odd Borger Haugen f. 1933

Gift med Grete Knutsen fra Oslo f. 1937

Barn:

1. Torunn f. 1962, gift med Nils Gunnar Sjøstedt f. 1961. Bor i Järnskog
2. Glenn Borger f. 1964, gift med Iren Jant f. 1966. Bor i Oslo
3. Arnfinn f. 1966, gift med Mona Larsen. Bor i Høland

Odd Borger Haugen solgte bnr. 31 i 2002 for 1 200 000 kr til Rune Jørgensen og Mona Olsen. Grete og Odd Borger Haugen flyttet til Ørje.

Rune Jørgensen f. 1970, samboer med Mona Olsen f. 1976

Barn:

1. Magnus f. 2001
2. Emma f. 2004

Solli bnr. 32

Solli ble fradelt Klubbemoen bnr. 3 i 1937 og grenser til Lia og Bjerkenes.

Halvor Jørgensen på Klubbemoen solgte tomta til Alf Halvorsen for 150 kr.

Alf Halvorsen f. 1902 d. 1942 fra Eidskog

Gift med Marthe Jørgensen f. 1902 d. 1991 (se 73/3)

Barn:

1. Odd f. 1930
2. Leif f. 1936 d. 1999 ugift.

Etter Marthes død i 1991, ble Solli overtatt av Odd og Leif som felleseie, og Leif bodde her til 1994. Da flyttet han til Libak, og Magnhild og Odd flyttet inn på Solli.

Odd Halvorsen f. 1930

Gift med Magnhild Engen f. 1932 (se 67/41)

Barn:

Anne Britt f. 1955, gift med G. Einarsson. Bor i Sverige

Fjeldstad bnr. 33

Fjeldstad ble fradelt bnr. 21 i 1939, skyld 1 øre. Thorleif og Anna Hauglund bygde hus på Fjeldstad og bodde her til 1953.

Thorleif Hauglund f. 1908 d. 1984 (se 73/21) gift med Anna Hansen f. 1906

Harald Hansen f. 1907 var gift med jordmor Borghild Hovind f. 1914 kjøpte Fjeldstad av Thorleif Hauglund i 1953 for 16 000 kr.

Harald Hansen f. 1907 d. 1963

Gift med Borghild Hovind (jordmor i Rømskog) f. 1914 d. 1997

Barn:

Berit Hovind f. 1951, samboer med Gisle Bødker f. 1951

Harald døde i 1963, og Borghild satt med huset til hun døde i 1997. Deres datter Berit Hovind overtok Fjeldstad i 1997.

Haugtun bnr. 34

Haugtun ble fradelt Trandemsætra bnr. 10 i 1941, skyld 6 øre. Petter Birkelund kjøpte denne parten av Jørgen Jovall i 1941 for 400 kr.

Petter Birkelund fra Land f. 1904 d. 1982

Gift med Bertha Wølner fra Sørumsund f. 1905 d. 1993

Barn:

1. Thor Ingar f. 1938, gift med Sølvi Bråthen. Bor i Nittedal
2. Arne f. 1942, gift med Inger Johanne Roppestad f. 1944. Bor i Fet

I 1976 solgte Petter Birkelund Haugtun til sønnene Thor Ingar og Arne for 60 000

kr. I 1994 ble Haugtun solgt til Ole Kristian Sandbæk. I 2004 solgte han til Helene og Olav Heggveit.

Helene og Olav Heggveit kjøpte Haugtun i 2004.

Furuli bnr. 35

Parten ble fradelt Sør-Trandem bnr. 15 i 1941, skyld 4 øre. Fritjof Falstad kjøpte denne parten av Andor Ljøner i 1941 for 150 kr. I 1978 ble Furuli 2 bnr. 108 kjøpt inntil fra Sør-Trandem.

I 1962 ble Furuli bnr 35 og bnr. 108 solgt til Andreas Stenby for 27 000 kr.

Andreas Stenby fra Setskog f. 1901 d. 1984
Gift med Magnhild Myrvold fra Setskog f. 1924 d. 1990

Barn:

Norman f. 1948

Sønnen Norman Stenby overtok Furuli i 1978 for 50 000 kr.

Norman Stenby f. 1948. Gift med Edel Synnøve Nordby fra Hemnes f. 1954.

Barn:

1. Runa Jeanette f. 1974, gift med Anders Gaarder f. 1973. Bor i Hemnes
2. Marita f. 1978. Bor i Hemnes

Betel bnr. 36

Tomten ble fradelt bnr. 7 i 1946, skyld 2 øre, og solgt til Rømskog Pinsemenighet. (73/36 har gått ut, se 72/13).

Brennemoen bnr. 37

Parten ble fradelt bnr. 22 i 1946, skyld 2 øre. Bnr. 91 ble lagt inntil i 1975. Ragnhild og Svend Nyquist fikk skjøte på denne tomte for 25 kr av Ragnhilds foreldre da de giftet seg.

Svend og Ragnhild Nyquist bygde hus her i 1945. Poståpneriet flyttet fra Nestua Trandem til Brennemoen i 1950, og Ragnhild

Nyquist bestyrte dette fra 1950 til 1990. I 1951 ble huset påbygd på nordsiden for å gi rom til postkontoret

I 1975 skjøtet Birgit Kind Haugen bnr. 37 og bnr. 91 til datter Ragnhild Nyquist og hennes mann Svend Georg Nyquist for 5000 kr «som skulle være gave eller arvefor-skudd».

Ragnhild Kind Haugen f. 1924

Gift med Svend Georg Nyquist f. 1922

Barn:

1. Lise Mathilde f. 1946, gift i 1966 med Thore Johan Malnes f. 1945, bor på Åsheim 73/51
2. Gerd Birgit f. 1952, gift i 1974 med Tord Bryngelsson f. 1946, bosatt i Ivarsbyn, Sverige.

Rosenlund bnr. 40

Parten ble fradelt Sør-Trandem i 1951, og fire år senere fikk Einar Ljøner skjøte på Rosenlund og bnr. 41 Capri av sin bror Amund Ljøner på Sør-Trandem for 500.- kr. Men Einar og kona Ragnhild bygde hus her allerede i 1943. De hadde bodd i Vestbygningen på Sør-Trandem fra de giftet seg i 1940 og flyttet inn på Rosenlund. I 1953 flyttet de til Capri 73/41.

Fra 1953 til 1964 var Rosenlund leid ut til flere familier

Sten Årstad med familie bodde her i 1953. Oddvar og Jorun Frøne bodde her en tid, og deres datter Britt-Helen er født her. Hans og Inger Skullerud bodde her mens de bygde hus på Vest-Trandem.

Einar Ljøner hadde bygd et lite verksted på Rosenlund i 1943. Dette ble flyttet til Capri i 1952 og brukt som kiosk. I 1964 solgte Einar Ljøner til billedkunstner og kunsthåndverker Arne Lindaas og hans kone Guri Lindaas. I 1975 kjøpte de Sandem skole av Rømskog kommune. Den er siden blitt drevet som kunstgalleri. Mer om

dette under Sandem skole (Haukenes 67/88).

Arne Waldemar Lindaas, f. 1924

Gift i 1960 med Guri Kirsten Rollum f. 1930

Barn:

1. Henrik Lindaas, f. 1961, bor i Tøcksfors i Sverige
2. Anders Lindaas, f. 1963, gift i 1994 med Maigualida Velasques. Bor i Oslo
3. Tora Fredrikke, f. 1964. Bor i Oslo

Capri bnr. 41

Tomta ble fradelte Sør-Trandem bnr. 15 i 1951, skyld 2 øre (se 73/40).

Einar og Ragnhild Ljøner bygde hus her i 1953. De bodde på Rosenlund bnr. 40 og begynte kiosk på Capri i 1949. De flyttet hit i 1953 og fortsatte med kioskdrift til 1982.

Huset ble påbygget og forandret flere ganger i denne perioden.

Einar Ljøner f. 1909 d. 1994

Gift i 1940 med Ragnhild Knutsen f. 1914 fra Hjellebøl i Høland

Barn:

Eva Ljøner f. 1946 (se 73/ 77)

Vestli bnr. 42

Vestli ble fradelte bnr. 18 i 1952, skyld 1 øre. Den fradelte parten ble ikke solgt og ligger fortsatt under 73/18.

Libak grustak bnr. 43

Grustaket ble fradelte Trandemsætra bnr. 10 i 1952, skyld 1 øre, og lå rett øst for huset på Libak. Grustaket er nedlagt. Den fradelte parten tilhører Narve Dahl, Bjørkelangen.

Lillebo bnr. 44

Lillebo ble fradelte Fjeldstad bnr. 33 i 1952, skyld 1 øre. Thorleif Hauglund på Fjeldstad, beholdt hjemmelen til den fradelte parten. I 1984 solgte Anna Sofie Hauglund til Edel

Diskerud for 18 200 kr. Ann Merete Bussinger f. 1968 kjøpte Lillebo i 1998. Eier i dag er Claudio Bussinger.

Furulund bnr. 45

Parten Furulund ble fradelte Klubbemoen bnr. 3 i 1953, skyld 1 øre. Otto Olsen kjøpte parten i 1953 av Halvor Jørgensen for 50 kr. I 1985 solgte Ragna B. Olsen til Oddvar Nilsen for 200 000 kr. Huset brant kort tid etter, og det ble ikke bygd opp igjen. I 1995 ble Furulund solgte til Statens Vegvesen v/veg-sjefen i Østfold for 25 000 kr.

Otto Olsen f. 1906 d. 1981

Gift med Ragna Delingsby f. 1918 d. 1987

Barn:

1. Frank f. 1942, gift med Marit Sletten f. 1951 (se 73/97)
2. Marit f. 1945, gift med Frank Bakker f. 1946. Bor på Bjørkelangen.
3. Inger f. 1953, gift med Jan Søberg f. 1956. Bor ved Årnes

Sandbo bnr. 46

Sandbo ble fradelte Nedre Moen i 1953, skyld 2 øre. Aasmund Haugen kjøpte denne parten av Rasmus Sandem på Moen for 1500 kr. I 1960 solgte Aasmund Haugen til Sigurd Haugen for 1000 kr.

Sigurd Haugen f. 1923 d. 1996

Gift med Martha Sæterli f. 1925 i Kristiansund d. 1989

Barn:

1. Kari f. 1952, gift med Øivind Pettersen (se 73/57)
2. Sven f. 1956. Bor i Sverige

Roald Peder Berg kjøpte Sandbo i 1997. I 2003 ble Sandbo solgt til Yvonne Aarstad fra Bjørkelangen f. 1981 og Truls-Kenneth Moen Aarstad f. 1980 (se 75/26).

Garasje bnr. 47

Tomten ble fradelt bnr. 22 i 1953, skyld 1 øre, og solgt til Norges Statsbaner for 1 500 kr. Garasjen som ble bygd her i 1953, var i bruk til 2002. den ble da solgt til Thore Johan Malnes.

Kroken bnr. 48

Parten Kroken ble fradelt Nedre Moen bnr. 1 i 1954, skyld 1 øre. Rasmus Sandem solgte denne parten i 1954 til sønnen Torgrim Sandem for 1000 kr.

Torgrim Sandem f. 1921 d. 1991
Gift med Kristine Lovise Reitan fra Titran f. 1926 d. 1992

Barn:

1. Inge f. 1952 (se 73/1)
2. Sølvi f. 1955
3. Dag f. 1958 Bor i Oslo

Dattera Sølvi overtok Kroken etter foreldrene. Familien bor på Frogner.

Sølvi Sandem f. 1955
Gift med Kjell Aage Engen fra Sørums f. 1953

Barn:

1. Kjell Olav f. 1978
2. Hanne f. 1982
3. Mie Kristin f. 1988

Granly bnr. 49

Parten ble fradelt Trandemsætra bnr. 10 i 1954, skyld 2 øre, og ligger nord for Trandemsætra mot grensen til Wiels skog. Helga Dahl, Sigurd Dahl og Jørgen Dahl overdro denne parten vederlagsfritt til Johan Havnås. Verdien ble satt til 300 kr.

Johan Henry Havnås f. 1913 d. 1985
Gift med Ingrid Hauglund f. 1919 d. 2003

Barn:

1. Viggo f. 1949 d. 1987, gift med Edith Hagbartsen fra Aurskog

2. Vidar f. 1955, gift med Elisabeth Rye. Skilt (se 74/51)
3. Øistein f. 1962 (se 73/122)

Øyvind Johnny Skoveng f. 1958 fikk skjøte på parten i 1988.

Solheim bnr. 50

Parten Solheim ble fradelt Spilhaug bnr. 38 i 1954, skyld 1 øre. Ole A. Bakker solgte denne parten til sønnen Asbjørn Bakker for 200 kr.

Asbjørn Bakker f. 1930
Gift med Åse Cordt f. 1928 d. 2002.

Åsheim bnr. 51

Parten Åsheim ble fradelt Nestua Trandem bnr. 22 i 1954, skyld 1 øre, og ligger på vestsiden av storveien, sør for Brennemoen og grenser i sør til Vest-Trandem. Birgit Kind Haugen solgte i 1954 denne parten til Ole Kjernmoen for 350 kr. Berget bnr. 52 ble fradelt i 1954.

Ole og Mathilde Kjernmoen flyttet hit fra Libak (73/20) allerede i 1937 og bygde hus her. Huset er senere restaurert og påbygget flere ganger.

Ole Andreassen Kjernmoen f. 1877 d. 1963
Gift i 1919 med Mathilde Olsson f. 1872 d. 1948

Barn:

Svend Georg Nyquist (pleiesønn f. 1922, gift med Ragnhild Kind Haugen (se 73/37).

Ole Kjernmoen døde i 1963, og Odd og Magnhild Halvorsen leide huset i 1964 - 1965.

Svend Georg Nyquist kjøpte Åsheim i 1965 for 20 000 kr. Skjøtet ble utstedt av skifteforvalteren i dødsboet etter Ole A. Kjernmoen og hustru Mathilde.

Svend Nyquist skjøtet i 1974 Åsheim vederlagsfritt til datter Lise og svigersønnen

Tore Johan Malnes. Verdien ble satt til 11 000 kr. De hadde bodd her siden 1967.

Lise Mathilde Nyquist f. 1946

Gift i 1966 med Thore Johan Malnes f. 1945

Barn:

1. Kjell Tore, f. 1966 (se 73/52)
2. Lill Anette, f. 1968, gift med Svein Arne Gjelsnesvangen f. 1958, bor på Steinby 71/71
3. Nina f. 1969, gift med Cato Bredo Berg f. 1963 (se Ringsby 77/7)

Berget bnr. 52

Tomta ble fradelt Åsheim bnr. 51 i 1954, samme år som Åsheim ble fradelt Nestua Trandem. Men det ble bygd hus her allerede i 1927. Johan Haugen på Teigen fikk sette opp hus på Nestua Trandem, slik at Johans datter Hedvig skulle ha et sted å bo når hun gikk på skolen framme i bygda.

Ole Kjernmoen på Åsheim solgte denne parten i 1954 til Kaspara Engen for 75 kr.

Kaspara Bakker f. 1901 d. 1984

Gift med Johan Engen f. 1900 d. 1938

Barn:

Anne-Margrethe f. 1935 (se 73/56)

I 1961 solgte Kaspara Engen til Kjell Bakker for 8000 kr.

I 1974 solgte Kjell Bakker til Anlaug Gustavson for 20 000 kr, og hun solgte to år senere til Egil Ekeheien for 20 000 kr

Egil Ekeheien f. 1931

Gift i 1956 med Reidun Andersen f. 1934

Barn:

Jan Egil f. 1963

I 2003 solgte Egil Ekeheien Berget til Kjell Tore Malnes. Familien Ekeheien flyttet til omsorgsbolig ved Rømskog eldresenter.

Åsli bnr. 53

Åsli ble fradelt Klubbemoen bnr. 4 i 1955, skyld 3 øre. G.A. Kjernmoen solgte denne parten i 1955 til sønnen Andreas Kjernmoen for 1000 kr.

Andreas Kjernmoen f. 1926 d. 2001

Gift med Dagny Gjesdal f. 1929 d. 1984

John Gudmund Karlsen overtok Åsli i 2001 og flyttet hit (se 73/61).

Kjensli bnr. 54

Parten ble fradelt Klubbemoen bnr. 3 i 1955, skyld 2 øre. Parten grenser ned til riksveien.

Halvor Jørgensen på Klubbemoen solgte denne parten til Svend Jørgensen i 1954 for 100 kr.

Svend Jørgensen f. 1923 d. 2005

Gift med Gunhild Nordbye f. 1927

Barn:

Anne Helene f. 1962 gift med Stig Dreierstad f. 1962. Bor i Nannestad

Åsvang bnr. 55

Parten ble fradelt Nord-Trandem bnr. 9 i 1956, skyld 1 øre. Ole Johan Haugen fikk skjøte på Åsvang i 1957 av Halvor Trandem for 1000 kr.

Ole Johan Haugen f. 1932

Gift med Berit Dalen fra Høland f. 1933 d. 1996

Barn:

Ann Karin f. 1966. Bor i Oslo

Lyngås bnr. 56

Lyngås ble fradelt Libak bnr. 20 i 1958, skyld 1 øre. Håkon Engen på Libak solgte i 1958 denne parten til Ivar Udnesseter for 200 kr.

Ivar Udnesseter fra Nes f. 1928

Gift med Anne-Margrethe Engen f. 1935

Barn:

1. Rita f. 1959, gift med Bjørn Tørnby f. 1947 (se 69/44)
2. John-Ivar f. 1962, gift med Wenche Engh f. 1963. Bor på Setskog

Grusmo bnr. 57

Parten ble fradelt Sør-Trandem bnr. 15 i 1960, skyld 2 øre. Amund Ljøner på Sør-Trandem solgte i 1960 denne parten til Nils S. Haugen for 500 kr.

I 1963 solgte Nils Haugen til Solveig Kristiansen for 800 kr. Hun kjøpte samme år en ny part (bnr. 65) fra Sør-Trandem.

I 1975 solgte Solveig Kristiansen til Kari og Øivind Pettersen for 5000 kr.

Øivind Pettersen f. 1947 fra Sarpsborg

Gift med Kari Haugen f. 1952

Foreldre Sigurd og Martha Haugen bodde på naboeiendommen Sandbo

Barn:

1. Helene f. 1977, gift med Jonas Darelid f. 1975. Bor i Oslo.
2. Hanna f. 1987

Sandmo bnr. 58

Parten ble fradelt Sør-Trandem bnr. 15 i 1960, skyld 5 øre. Tore Moen fikk skjøte på denne parten i 1960 for 1000 kr. Tore Moen døde i 1966, og kona Åse Moen har i dag hjemmelen på Sandmo.

Tore Moen f. 1935 d. 1966

Gift med Åse Lie fra Løken i Høland f. 1931

Barn:

1. Tone f. 1956, gift med Erik Berg f. 1953. Bor på Hemnes i Høland
2. Nina f. 1960, gift med Thor Axel Ringsbu f. 1958 (se 67/28).

Åse Moen gift annen gang med Boy Harry Nilsen f. 1940

Barn:

Mette f. 1973, gift med Dag Eirik Thomasen f. 1974. Bor på Mysen

Skogtun bnr. 59

Skogtun ble fradelt Ødegården i 1961, skyld 1 øre. Johan Olsen Moen solgte denne parten til Thor Haugen for 200 kr. Thor Haugen overtok Haugen bnr. 6 i 1972 og solgte Skogtun for 53 000 kr til sin søster Synnøve Haugen, f. 1928, som er gift med Sten Høilund f. 1926 fra Søndre Høland.

Utne bnr. 60

Parten ble fradelt Vest-Trandem bnr. 16 i 1961, og slått sammen med bnr. 63, som ble fradelt samme år. Andor Trandem solgte denne parten og bnr. 63 til Hans Skullerud for 1200 kr.

Hans Skullerud f. 1935 fra Søndre Høland

Gift med Inger Galgeholt f. 1936 fra Setskog

Barn:

1. Ann Torill f. 1961
2. Bente f. 1963, gift med Terje Østreng f. 1964 (skilt)
3. Lisbeth f. 1965, gift med Carsten Verne Jensen. Bor i Danmark

Solås bnr. 61

Solås ble fradelt Klubbemoen bnr. 4 i 1961. Ole G. Kjernmoen solgte denne parten til Oleif og Åse Karlsen for 24 000 kr (skjøte 10.6.1969). I 1976 kjøpte Oleif Karlsen inn til Solås II bnr. 104.

Oleif Karlsen f. 1927

Gift med Åse Kjernmoen f. 1933

Barn:

1. Roar f. 1960, gift med Eli Johanne Brøtmet fra Hærland f. 1963 (se Steinby 71/43)
2. John Gudmund f. 1962 (se 73/53).

Kollerud bnr. 62

Kollerud ble fradelt Nord-Trandem bnr. 9 i 1961, skyld 1 øre. Halvor J. Trandem solgte denne parten i 1961 til Johan Malnes for 500 kr. Johan Malnes solgte i 1985 til Olav Holter for 300 000 kr.

Johan Minor E. Malnes f. 1899 fra Setskog d. 1967

Gift med Petra Karoline Myrvold fra Setskog f. 1906 d. 1953.

To av barna er gift og bosatt på Rømskog:

Thore Johan f. 1945 (se 73/51)

Inger Marie f. 1950 (se 73/15)

Johan og Petra overtok Malnes på Setskog i 1925 og bodde der til Petra døde 1953.

Bjørn Rune Kjelsrud f. 1969 overtok Kollerud i 1996 (se 74/26).

Bergseth bnr. 63

Parten ble fradelt Vest-Trandem bnr. 16 i 1962, skyld 1 øre. Andor Trandem solgte denne parten i 1962 til Hans Skullerud, som samtidig kjøpte bnr. 60 for til sammen 1200 kr.

Solbakken bnr. 64

Solbakken ble fradelt Klubbemoen bnr. 3 i 1963 og lagt til bnr. 27, som var fradelt Klubbemoen i 1927. Halvor Jørgensen solgte denne parten i 1963 til Sigurd Jørgensen for 500 kr. Sigurd hadde i 1927 kjøpt parten Solbakken bnr. 27.

Grusmo bnr. 65

Grusmo ble fradelt Sør-Trandem bnr. 15 i 1963, skyld 2 øre. Amund Ljøner solgte i 1963 denne parten til Solveig Kristiansen for 500 kr. Solveig kjøpte samme år parten Grusmo bnr. 57 av Amund Ljøner. Grusmo ble videresolgt til Kari og Øivind Pettersen sammen med bnr. 57.

Tokstad bnr. 66

Tomta ved Sundvannet ble fradelt Nord-Trandem bnr. 9 i 1963, skyld 1 øre. Halvor J. Trandem solgte denne parten til Haakon Holm for 1500 kr (skjøte 20.10.1967). Eier i 2003 er Kjell Husvik. Tomta er ikke bebyggt.

Einerberget bnr. 67

Parten ble fradelt Sør-Trandem i 1964. Tidligere ble området kalt Tjyruberget. Bnr. 69 ble kjøpt inntil fra Nord-Trandem i 1969 for 200 kr, og bnr. 110 fra Sør-Trandem i 1978, slik at hele eiendommen nå er på vel 2,8 mål.

Per og Karin Øyan kjøpte Einerberget bnr. 67 i 1965 av Amund Ljøner for 200 kr. I 1966 og 1978 kjøpte de inntil de to andre partene. Det ble bygd hytte på bnr. 67 i 1965, og den ble utvidet til bolig i 1990 – 91. Per og Karin Øyan og Karins mor Dagmar Sigrid Michelsen flyttet i 1991 fra Lørenskog til Einerberget.

Per Øyan f. 1926 i Våle i Vestfold d. 2005
Foreldre Peter Christen Asbjørnsen og Sigrid Kind Asbjørnsen fra Sør-Trandem
Gift med Karin Vigdis Michelsen f. 1928 i Lillestrøm

Foreldre Jacob og Dagmar Michelsen

Barn:

1. Petter f. 1955, gift med Ursula Hennig f. 1955. Bor på Lørenskog
2. Tor f. 1959, gift med Bodil Vestergaard f. 1957. Bor i Danmark

Østlistua bnr. 68 (hytte)

Parten ble fradelt Klubbemoen bnr. 3 i 1964, skyld 1 øre. Halvor Jørgensen solgte denne parten i 1964 til Magnus Østlie for 500 kr. I 1989 ble Østlistua solgt til Jan Erik Skullerud f. 1943 for 210 000 kr.

Einerberget bnr. 69

Parten ble fradelt Nord-Trandem i 1966 og lagt til Einerberget bnr. 67.

Sundro bnr. 70 (hytte)

Hyttetomta ved Sundvannet ble fradelt Nord-Trandem bnr. 9 i 1967, skyld 1 øre. Halvor J. Trandem solgte tomta i 1967 til Tormod Søndraal for 2000 kr. I 1987 solgte Tormod Søndraal til Roar Bergsmark for 220 000 kr.

Granly bnr. 71

Hyttetomta ved Sundvannet ble fradelt Trandemløggen bnr. 39 i 1968, skyld 1 øre. Maren Malnes solgte tomta til Asbjørn Berg for 4000 kr. I 1971 solgte Berg til Arvid Tangen for 15 000 kr. To år senere solgte Arvid Tangen til Asbjørn Molstad for 20 000 kr.

Trandemhagen bnr. 72

Denne parten ble fradelt Nord-Trandem i 1968. Trandemhagen II bnr. 86 ble kjøpt inntil i 1975. Halvor J. Trandem solgte parten kalt Trandemhagen til Johan Lærdahl for 3500 kr. I 1975 kjøpte han inntil bnr. 86 for 500 kr. Johan og Harda Lærdahl bodde tidligere på Lillestrøm.

Johan Lærdahl f. 1912 på Hvaler
Gift med Harda Kristiane Bratvold f. 1913 i Skedsmo d. 1999

Furubakken bnr. 73

Denne parten ble fradelt Klubbemoen bnr. 3 i 1969, skyld 1 øre. Halvor Jørgensen solgte Furubakken i 1969 til Willy Bray for 1500 kr.

Willy Bray f. 1930 på Østre Toten
Gift med Ragnhild Nordbye f. 1930, Nordre Haneborg i Aurskog (Gullhaugen)

Barn:

1. Gunhild f. 1961 d. 1982
2. Emma f. 1965. Bor i Lillestrøm.

Liås bnr. 74

Parten kalt Liås ble fradelt Ødegården bnr. 2 i 1968, skyld 1 øre. Johan Olsen Moen

solgte denne parten i 1969 til Knut Tormod Larsen for 4000 kr.

Knut Tormod Larsen f. 1938

Gift med Sonja Solberg fra Gropa i Setskog f. 1943

Barn:

1. Anita f. 1960, samboer med Edvind Andersen f. 1962. Bor i Fetsund
2. Geir f. 1962 (se 66/16)
3. Øyvind f. 1970, samboer med Trine Røhne f. 1968. Bor i Skien

Rosenlund II bnr. 75

Denne parten ble fradelt Sør-Trandem bnr. 15 i 1969, skyld 1 øre. Amund Ljøner solgte Rosenlund II til Arne Lindaas for 200 kr. Arne Lindaas bygde verksted øst for hovedhuset.

Luneng bnr. 76

Denne parten ble fradelt Klubbemoen bnr. 3 i 1970, skyld 1 øre. Halvor Jørgensen solgte denne parten i 1970 til Bjarne Jørgensen for 160 kr.

Bjarne Jørgensen f. 1931 d. 2002

Gift med Synnøve Helene Luneng fra Balsfjord i Troms f. 1939. Skilt.

Barn:

1. Marit Helene f. 1963, samboer med Kjell Magne Reite f. 1965. Bor i Sykkylven
2. Øivind f. 1964
3. Inger Sofie f. 1966, samboer med Hans Olav Tokerud f. 1975. Bor i Bjønneroa
4. Eva Synnøve f. 1969, samboer med Olav Linge f. 1963. Bor i Ørstad

Sønnen Øivind Jørgensen fikk skjøte på Luneng i 1987 for 450 000 kr.

Øivind Jørgensen f. 1964

Gift med Tone Haugen f. 1968 i Ørland i Sør-Trøndelag

Barn:

1. Tonje f. 1996
2. Christoffer Jayzer f. 1999

Rosenborg bnr. 77

Denne parten ble fradelt Sør-Trandem i 1970, skyld 1 øre, og ligger mellom Sør-Trandem og Nestua Trandem. Amund Ljøner solgte denne parten i 1970 til sin bror-datter Eva Ljøner og Jon Harald Drøyvold for 500 kr.

Eva Ljøner overtok hjemmelen til Rosenborg i 1972 og bygde hus her.

Eva Ragnhild Ljøner f. 1946
Gift i 1968 med Jon Harald Drøyvold f. 1945 (skilt i 1973)

Eva Ragnhild Ljøner gift annen gang i 2002 med Ivar Fredrik Olsson f.1951, fra Torsby i Sverige.

Barn:

Siw Jeanette f. 1969, gift i 1996 med Øystein Skullerud 1971. Bor på Skullerud

Skogtun bnr. 78

Denne parten ble fradelt Nord-Trandem i 1970, og Halvor J. Trandem solgte da denne parten til Jenny Margrethe Nilsen for 4000 kr. I 1975 solgte Jenny Margrethe Nilsen til sønnen Leif Vidar Nilsen for 70 000 kr

Jenny Margrete Nilsen, f. 1906 d. 1987 (se 66/17)

Leif Vidar Nilsen f. 1951

Gift med Vigdis Kvitne f. 1952 i Voss. Skilt.

Barn:

1. Hege f. 1975, gift med Arno de Young fra Nederland
2. Conrad Magnus f. 1977, gift med Stine Norum Eyjebråten fra Bjørkelangen
3. Gro f. 1981, gift med Kjartan Bøe fra Bjørkelangen
4. Leif Johan f. 1985

Trandem vestre II bnr. 79

Denne parten ble utskilt fra Vest-Trandem bnr. 16 i 1971, skyld 1 øre. Andor Trandem solgte denne parten av Vest-Trandem i 1971 til sønnen Arne Johnny Trandem for 200 kr. (Arne Johnny overtok Vest-Trandem i 1979).

Nordstua bnr. 80

Denne parten ble fradelt Klubbemoen bnr. 4 i 1971, skyld 1 øre. Eier av Klubbemoen bnr. 4 Ole G. Kjernmoen hadde hjemmelen til denne parten helt til 1984, da han solgte Klubbemoen bnr. 4 og denne parten til Ole Lennart Kjernmoen f. 1966 for 30 000 kr (se 73/4).

Fjelly bnr. 81

Parten ble fradelt Nord-Trandem bnr. 9 i 1972, skyld 1 øre. Halvor J. Trandem på Nord-Trandem solgte denne parten til Thor Haugen for 6000 kr (skjøte 26.9.1979). Se 73/6.

Steinodden bnr. 82 (hytte)

Denne parten ble fradelt Trandemløyken bnr. 39 i 1972, skyld 1 øre. Maren Malnes solgte hyttetomta til Steinar Moen og Odd Haugen for 7500 kr. Steinar Moen eier nå bnr. 141 og Odd Haugen eier bnr. 140. Dette er hytter ved Sundvannet.

Fjellbo bnr. 83

Parten ble fradelt Nord-Trandem bn. 9 i 1972, skyld 1 øre. Halvor Trandem solgte denne parten til sønnen Jørn Ola Trandem. I 1974 overtok han Nord-Trandem. Tomta er ikke bebyggt.

Øststua bnr. 84

Denne parten ble fradelt Sør-Trandem i 1972. Amund Ljøner ga tomta i gave til sønnen Andor Ljøner. Verdi 500 kr. Amund bygde hus her i 1933, først snekkerverksted og senere bolighus. Huset er senere påbyggt

og restaurert i 1970. Tomta der huset ligger kalles Treet. Nå er det også uthus, verksted og stor garasje på tomta.

Amund og Alma Ljøner bodde her fra 1934 til 1945, da de flyttet til Østbygningen på Sør-Trandem. Fra 1945 til 1949 leiet de ut Øststua til Alf og Margrethe Kjelsrud. Fra 1949 til 1958 leide de ut til Reidar og Sigbjørg Skogheim. Siden 1959 har Andor og Anni Ljøner bodd her.

Andor Julius Ljøner f. 1934

Gift i 1959 med Anni Åserud fra Setskog f. 1936

Barn:

1. Torunn f. 1959, gift i 1984 med Arne Hagen f. 1957. Bor på Furulund Steinby 71/45
2. Arild f. 1966, samboer med Chatrin Jensen, f. 1967. Bor i Ørje

Hytta bnr. 85

Tomta ble fradelt Sør-Trandem bnr. 15 i 1972, skyld 1 øre. Amund Ljøner solgte denne parten til Anfeldt Utne i 1972 for 400 kr. Huset ble bygd i 1955 som hytte, og Utne flyttet fra Oslo til Rømskog i 1959.

Anfelt Utne f. 1903 d. 1985

Gift i 1943 med Thea Emilie Asbjørnsen f. 1914

Eiendommen ble solgt i 2002 til Trond Vestli for 480 000 kr.

Trandemhagen II bnr. 86

Denne parten ble fradelt Nord-Trandem bnr. 9 i 1973 og lagt til bnr. 72.

Krokenfeltet bnr. 87

Dette området ble fradelt Nedre Moen bnr. 1 i 1973, skyld 13 øre. Jens L. Sandem solgte området i 1973 til Rømskog kommune for 56 000 kr.

Krokenfeltet ble i 1975-76 delt i 10 boligtomter, tomt nr. 1 – 10, bnr. 94 – 103.

Bnr. 94 (tomt 1)

Denne tomta ble overtatt i 1974 av Mads Tørnby for 19 000 kr. Mads hadde tidligere brukt Søgarden Sundrud.

Mads Tørnby f. 1918 d. 1986

Gift med Harda Lie fra Setskog f. 1921

Barn:

1. Ragnhild f. 1944, gift med Jan Holth fra Søndre Høland f. 1940 (se Østre Bøen)
2. Marie Tørnby f. 1947, gift med 1. Terje Heidsve. Skilt. Gift med 2. Even Evensen. Bor på Mesnali
3. Otto f. 1952, gift med Elsie Person f. 1953 (se 75/27)
4. Henny Tørnby f. 1954, gift med Rolf Johan Aabel f. 1948. Skilt. Bor i Skedsmo

Bnr. 94 ble i 2004 solgt til datter Ragnhild Holth.

Bnr. 95 (tomt 2)

Tom Jørgensen kjøpte denne tomta i 1978 for 21 400 kr.

Tom Jørgensen f. 1953

Gift med Tove Holtet fra Fosser i Høland f. 1956

Barn:

Terje f. 1980

Bnr. 96 (tomt 3)

Jan-Einar Gjemble kjøpte denne tomta i 1976 for 21 000 kr.

Jan Einar Gjemble f. 1953.

Gift med Mona Alice Melby fra Fosser i Høland f. 1954

Barn:

1. Jan Atle f. 1979
2. Glenn Erik f. 1984

Bnr. 97 (tomt 4)

Frank Olsen kjøpte denne tomte i 1977 for 20 000 kr.

Frank Olsen f. 1942

Gift med Marit Sletten f. 1951

Barn:

1. Mona f. 1976, samboer med Rune Jørgensen f. 1970 (se 73/31)
2. Hans Vegar f. 1980

Bnr. 98 Haugenstua (tomt 5)

Unni Gundersen fikk skjøte på denne tomte i 1977 for 20 000 kr. I 1977 solgte Unni Gundersen til Roy og Berit Haugen for 20 000 kr. De flyttet inn i 1979.

Roy Haugen f. 1950

Gift med Berit Hagen f. 1959

Barn:

1. Astrid f. 1979 d. 1982
2. Anne f. 1981 (se 71/29)

Bnr. 99 (tomt 6)

Tom Jørgensen kjøpte denne tomte i 1978 for 20 000 kr (skjøte 9.2.1978).

Ved kjøte 17.7.1978 ble tomte overdratt Rømskog kommune for samme sum.

I 1982 solgte Rømskog kommune til Sten Aarstad for 25 000 kr, og han solgte samme år til Bjørn Hansen for samme sum. I 1987 solgte Bjørn Hansen til Reidun Nilsen for 500 000 kr.

Reidun Nilsen f. 1965 (se 68/9)

Gift med. Lars Erik Ottosson f. 1965, fra Gate i Bottner, Sverige

Barn:

1. Joakim f. 1988
2. Mathias f. 1992
3. Andreas f. 1995

Bnr. 100 (tomt 7)

Kjell Bakker kjøpte denne tomte av Rømskog kommune i 1977 for 20 000 kr.

Kjell Bakker f. 1933 d. 2005 (se 73/38)

Gift med Lilly Ovidia Langlie f. 1931 fra Setskog

Barn:

1. Toril 1961 (se 73/22)
2. Kjell Roger Bakker f. 1963, gift med Kristin Danielsen f. 1968 fra Høland.
3. Hilde f. 1968. Bor i Oslo

Bnr. 101 (tomt 8)

Svein Aarstad kjøpte denne tomte i 1980 for 21 400 kr.

I 1987 solgte Svein Aarstad til Jane og Widar Holmedal for 600 000 kr.

Widar Holmedal f. 1956 (se 68/8)

Gift med Jane Tukkensæter f. 1961 (se 69/21)

Barn:

1. Espen f. 1987
2. Silje f. 1990
3. Eirik f. 1994

Bnr. 102 (tomt 9)

Trond Melby kjøpte denne tomte i 1977 for 20 000 kr.

Trond Melby fra Bjørkelangen f. 1951

Gift med Synnøve Bakker f. 1951

(se 73/38)

Barn:

1. Kristin f. 1971, samboer med Lars Johan Furuseth f. 1966. Bor på Bjørkelangen
2. Roger f. 1972, gift med Christin Melby f. 1965. Bor i Aurskog
3. Ronny f. 1975, gift med Nina Myreng f. 1974. Bor i Oslo
4. Tommy f. 1981

Bnr. 103 (tomt 10)

Kolbjørn Høilund og Grete Nygaard kjøpte denne tomte i 1980 for 21 400 kr. De eier også Bergsett under Tørnby. (69/17) og border (i 2004).

Kolbjørn Høilund f. 1954
Gift med Grete Nygaard f. 1958

Barn:

1. Lars f. 1981
2. Trine f. 1984

Roan bnr. 88 (hytte)

Tomta ble fradelt Sør-Trandem bnr. 15 i 1973, skyld 1 øre. Amund Ljøner solgte denne til Eva Johansen for 500 kr.

Granberg bnr. 89

Parten ble fradelt Nord-Trandem i 1972, og Halvor Trandem solgte tomta til Ole Jacob og Mina Skattum for 11 000 kr.

Ole Jacob Skattum f. 1929 d. 1989
(se 66/8)

Gift med Mina Borud f. 1934 fra Fet

Barn:

1. Ole Jacob f. 1962, gift med Runa Lillian Pettersen f. 1964. Bor i Larvik
2. Annette f. 1965, gift med Erik Eckhoff f. 1961. Bor i Fet

Britt og Øystein Heggedal kjøpte Granberg i 1992.

Øystein Heggedal f. 1965 fra Setskog
Gift med Britt Irene Moen f. 1967 (se 73/29)

Barn:

1. Christoffer f. 1989,
2. Sara f. 1994
3. Sondre f. 1997

Åsen bnr. 90

Parten ble utskilt fra Lien bnr. 18 i 1974, skyld 1 øre. Holger Hansen, som eide Lien da parten ble fradelt, er hjemmelsinnehaver.

Holger Hansen f. 1909 d. 1996
Gift med Helma Aurora Klufterud f. 1914 d. 1998

Barn:

Bjørn Tore Hansen f. 1947.

Bjørn Tore Hansen overtok Åsen ca. 1998

Brennemoen 2 bnr. 91

Parten ble utskilt fra Trandem nedre bnr. 22 og lagt til bnr. 37.

Solheim II bnr. 93

Solheim ble fradelt Spilhaug bnr. 38 i 1974, skyld 1 øre. Parten er lagt til bnr. 50. Ole A. Bakker står som eier.

Krokenfeltet bnr. 94-103

Se under bnr. 87

Solås II bnr. 104

Parten ble fradelt Klubbemoen bnr. 4 i 1976 og lagt inntil Solås bnr. 61. Dette er et lite jorde nord for huset på bnr. 61, og Oleif Karlsen på Solås kjøpte denne parten i 1976 av Ole Kjernmoen for 500 kr.

Sand bnr. 105

Parten ble utskilt fra Nedre Moen bnr. 1 i 1977, skyld 1 øre. Jens L. Sandem på Moen solgte til Kolbjørn Sandem for 8000 kr. Kolbjørn Sandem (f. 1927) solgte bnr. 105 til sin sønn Helge Lyder Sandem (f. 1964) i 1996. Mer om Kolbjørn og Helge Lyder Sandem under Bråten 73/ 30.

Skogtun bnr. 106

Parten ble fradelt Nord-Trandem bnr. 9 i 1977, skyld 1 øre. Jørn Ola Trandem solgte denne parten i 1977 til Leif Vidar Nilsen for 2000 kr. (se 73/ 78).

Kroken bnr. 107

Kroken ble fradelt Moen bnr. 1 i 1977, skyld 1 øre. Vi kan ikke se at den skyldsatte parten er frasolgt Nedre Moen (se 73/48 og 73/136).

Furuli II bnr. 108

Parten ble fradelst Sør-Trandem bnr. 15 i 1978, skyld 1 øre, og lagt til bnr. 35, som var fradelst Sør-Trandem i 1972. Andor Julius Ljøner og Knut Arne Ljøner solgte denne parten i 1978 til Andreas Stenby for 500 kr. Han solgte samme år denne parten og bnr. 35 til Normann Stenby for 50 000 kr. Normann Stenby solgte samme år til Andreas Stenby for 1000 kr.

Andreas Stenby døde i 1984 og kona Magnhild i 1990. Hjemmelen til eiendommen ble overtatt av Normann Stenby som eneste arving (se Trandem 73/ 35).

Hellenefeltet bnr. 109

Dette 17 dekar store feltet ble fradelst Sør-Trandem bnr. 15 i 1978 og solgt til Rømskog kommune for 85 000 kr. I 1982 ble eiendommen delt i 10 boligtomter.

Bnr. 114

Rømskog kommune solgt denne tomte til Øivind Pettersen på Grusmo bnr. 57/65.

Bnr. 115

Mari Helene Trandem og Henry Berger overtok denne tomte i 1983 for 35 055 kr.

Mari Helene Trandem f. 1962 (se 73/9)
Gift med Henry Berger fra Søndre Høland f. 1952

Barn:

1. Marius f. 1987
2. Håkon f. 1990

Bnr. 116

Reidun og Mentz Vestli overtok denne tomte i 1984 for 40 789 kr.

Mentz Vestli fra Vestmarka f. 1930
Gift med Reidun Margrethe Nordheim fra Arneberg f. 1942

Barn:

1. Roger f. 1960, gift med Nina Kristin Bergerud. Skilt. Oslo

2, Magne f 1961. Oslo

3. Inger Hilde f. 1964, gift med Kai Buer. Skilt. Oslo

4. Kai Ove f. 1965. Bor 73/116

5. Borgny f. 1967, samboer med Frode Andersen. Oslo

6. Trond f. 1973 (se 73/85)

Bnr. 117

Tomta ble kjøpt av Mari og Henry Berger som tillegg til bnr. 115

Bnr. 118

Tore Dahl kjøpte denne tomte i 1988 for 40 700 kr og bygde hus her. Agneta Danielsen kjøpte huset i 1995 og solgte i 1998 til Sigrun og Bjørnar Holmedal. De byttet hus i 2003 med Bjørnar Holmedals foreldre, Solveig og Asbjørn Holmedal, og overtok Solberg 68/8.

Bjørnar Holmedal f. 1968

Gift med Sigrun Kilde

Barn:

1. Mats f. 1999
2. David f. 2001
3. Jonas f. 2006

Bnr. 119

Ottar Ragnar Olsen og Solveig Sandbæk kjøpte denne tomte i 1983 for 37 260 kr.

Ottar Ragnar Olsen f. 1937

Gift med Solveig Sandbæk f. 1947. Skilt. Bor i Oslo

Barn:

Ole Kristian Sandbæk f. 1974 (se 73/34)

Bnr. 120

Susan Jane Aarnes kjøpte denne tomte i 1983 for 35 660 kr. Året etter solgte hun til Rømskog kommune for samme sum. Tore Arne Resøy og Lillian B. Resøy overtok denne tomte i 1988 for 40 660 kr. Eier i 2002 er Steinar Bakken f. 1962 (se 72/14).

Bnr. 121

Tor Ronny Gustavson f. 1957 gift med Ann Torill Skullerud f. 1961, overtok denne tomte i 1983 for 36 785,50 kr.

Tor Ronny Gustavson f. 1957 (se 66/5)
Gift med Ann Torill Skullerud f. 1961 (skilt)
Barn:

1. Jannicke f. 1981
2. Camilla f. 1986

Bnr. 122

Toril og Willy Sletten kjøpte denne tomte i 1983 for 36 215 kr. De solgte året etter til Rømskog kommune for samme sum. I 1986 solgte Rømskog kommune til Øystein Havnås for 41 215 kr.

Øystein Havnås f. 1962 (se 73/49)
Gift med Anne Grethe Vangen fra Vestmarka f. 1967

- Barn:
1. Heidi Johanne f. 1988
 2. Ida Karoline f. 1992

Bnr. 123

Grete og Tor Ole Rønning kjøpte denne tomte i 1983 for 36 625 kr. I 1988 ble den overtatt av Unni Halvorsen for 530 000 kr. Eiere i 2004 er Oddmund Fjerdings fra Askim f. 1953, gift med Sidsel Nilssen f. 1954 (se 74/18).

Einerberget II bnr. 110

Parten på 0,625 dekar ble fradelt Sør-Trandem i 1978 og solgt til Per Øyan, som i 1965 hadde kjøpt Einerberget bnr. 67.

Aaseby bnr. 111 (hytte)

Hyttetomta på 0,830 dekar ble fradelt Åseby bnr. 7 i 1978. Åseby ble i 1868 lagt til Sør-Trandem og kom i 1894 under Vest-Trandem.

Det var eieren på Vest-Trandem Andor Trandem som i 1978 ga denne parten i gave

til Inger Synnøve Dahlgren. Verdien ble satt til 800 kr. Eiere i 2004 er Per Trandem og Inger Synnøve Trandem.

Kollberg bnr. 112

Parten ble fradelt Lykkja bnr. 39 i 1978 og ligger i skogkanten mot Lykkjekollen, rett nord for gårdstunet på Lykkja. Elise Johanne Iversen og Oddvar Johs. Iversen solgte denne parten til Mary Irene Iversen Myrvold og Raimo Myrvold for 1000 kr. De bygde hus her i 1980.

Raimo Myrvold f. 1948 (se 67/32)
Gift i 1977 med Marry Irene Iversen f. 1954.
Skilt i 1993.

- Barn:
1. Frode f. 1978
 2. Tony-André f. 1981

Eiendommen ble i 2001 solgt til Harry Iversen for 510 000 kr.

Igletjernsætra bnr. 113 (hytte)

Hyttetomta på vel ett dekar ble i 1981 fradelt Fremskog bnr. 12 under Øvre Moen, og Anne Synnøve og Knut Arild Lysaker på Øvre Moen solgte denne til Anne Synnøves søster Liv Solveig og svoger Knut Arild Kind for 1000 kr.

Bnr. 114 – 123

Se under Hellenefeltet bnr. 109.

Liås bnr. 124

Denne parten på vel 0,8 dekar ble fradelt Trandemsætra i 1983. Parten er lagt til bnr. 74, som eies av Knut Larsen.

Furuli I bnr. 125

Parten på et halvt dekar ble fradelt Klubbe-moen bnr. 3 i 1983. Dette er et tillegg til bnr. 73.

Kjensli I bnr. 126

Parten på vel et halvt mål ble fradelt Klub-bemoen bnr. 3 i 1983. Dette er et tillegg til bnr. 54.

Furuberget bnr. 127

Det ble bygd hus her i 1953, på vestsiden av hovedveien, på grunn som tilhørte Nedre Trandem bnr. 22. Anna Kind flyttet hit, og det var hennes familie, nevøer og nieser som bygde huset. Anna («Tantanna») f. 1883, bodde her fra 1953 til hun døde i 1972. Hun var ugift. Huset eies og brukes i dag som fritidshus av Brit-Helen Frøne Kristiansen og hennes familie. Fradeling ble foretatt i 1984, areal 2,3 dekar.

Bergbo bnr. 128 (hytte)

Tomta på vel 1 mål ble fradelt Sæterskog bnr. 17 i 1987. Helge Lyder Sandem eier denne i 2002.

Trandem søndre II bnr. 129

Parten ble fradelt Sør-Trandem bnr. 15 i 1987. Knut Ljøner fikk skjøte på denne parten i 1989. Verdi 12 000 kr.

Trandem søndre I bnr. 130

Parten ble utskilt fra Sør-Trandem bnr. 15 i 1987. Andor og Knut Ljøner på Sør-Trandem innehar hjemmelen til denne parten.

Sandbo bnr. 131

Parten ble fradelt Nedre Moen bnr.1. Helge Lyder Sandem ble eier i 1996.

Fjellbu I bnr. 132

Parten Fjellbu I (73/132) ble fradelt Nedre Moen i 1989. Parten ble lagt til 74/25 Fjellbu, som ble skilt ut fra 74/13 Myrvoldhøgda i 1948. Eier var Erling Bergli. I 2005 ble Fjellbu solgt til Malin Nilsson og Andreas Lejon (se 74/25).

Fjellbu II bnr. 133

Parten er fradelt Nedre Moen (73/1). Parten er lagt til 74/25 Fjellbuhytta. Eier i dag er Gustav Hagelin.

Hagen bnr. 134

Parten ble fradelt Nedre Moen bnr. 1 i 1989. Inge Sandem eier tomta.

Det er oppført hus og garasje, og Magnhild Sandem bodde her til hun døde i 2003. Huset blir nå leid bort til Catrin Haugen og Patrick Svensson.

Catrin Haugen f. 1972 (se 74/44)

Samboer med Kjell Patrick Svensson f. 1974
Barn:

1. Alexander f. 2003

2. Mathias f. 2006

Lillebo I bnr. 135

Parten ble fradelt bnr. 21 i 1989. Åge Vikeby solgte denne til Borghild Hovind Hansen for 300 kr.

Kliteskiftet bnr. 136

Skogpart på ca. 45 mål. Eier i 2004 er Sølvi Sandem Engen f. 1955. Se også bnr. 48 og 107.

Industriområde II (bnr. 137)

Parten på ca. 8 mål ble fradelt bnr. 1 Nedre Moen i 1991. Eier Næringsselskap AS

Løkkeberg bnr. 138

Tomta ble fradelt Trandemløggen (Lykkja) i 1993, og Junis Merete Iversen overtok tomte og bygget hus her i 1993.

Junis Merete Iversen, f. 1957

Gift i 1999 med Odd Ragnar Johansen fra Lørenskog f. 1955

Sandbo bnr. 139 (hytte)

Første eier var Simen Moen. Eier i 2004 er Eva Skaug f. 1946.

Sundbo bnr. 140 (hytte)

Hytta ligger ved Sundvannet. Eier er Odd Borger Haugen.

Sundbo bnr. 141 (hytte)

Hytta ligger ved Sundvannet. Eier er Steinar Moen.

Bnr. 142 Veggrunn

Roy Haugen har hjemmel fra 1977 (se 73/98)

Annebo bnr. 143

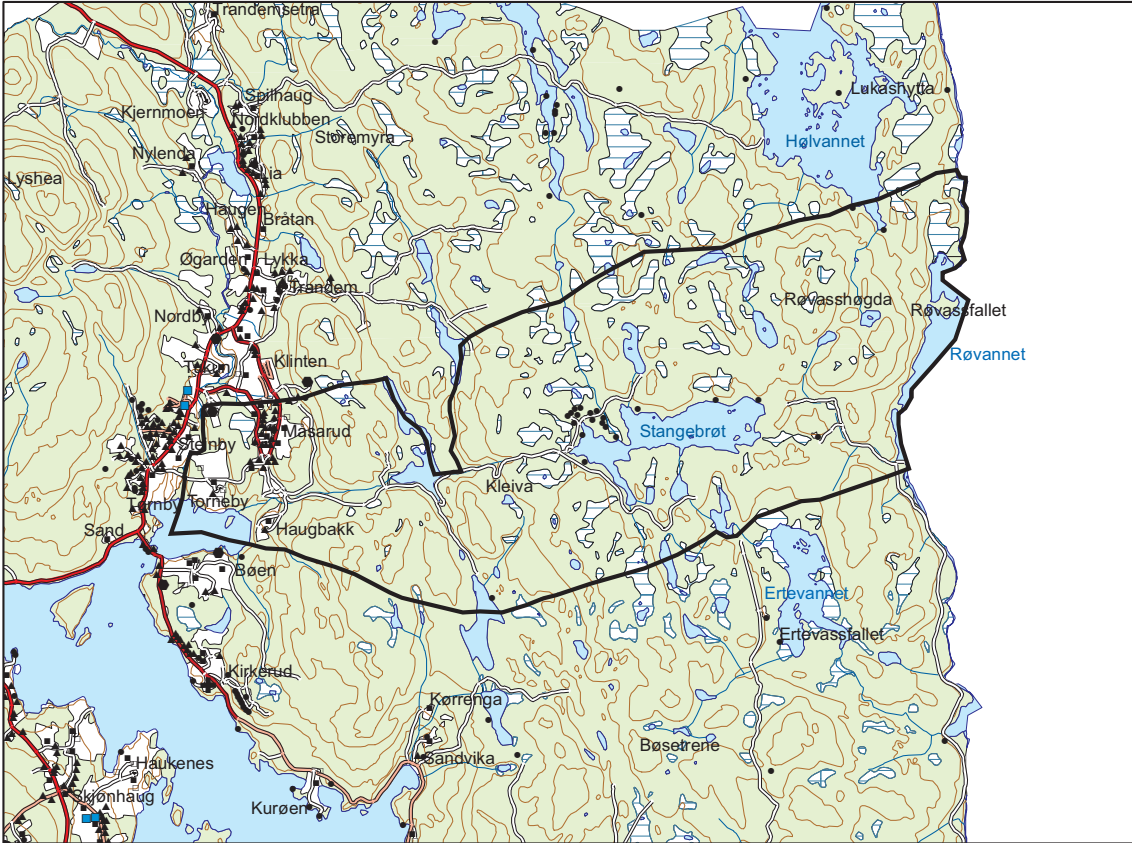
Tomta ble skilt ut fra bnr. 8 i 1999. Eier: Anne Synnøve og Knut Lysaker.

Sæterskog I bnr. 144

Fradelt bnr. 17 i 2005: Eier Henry Gunnar Berger



Trandemsætra slik det så ut før sidebygningen (midt på bildet) ble restaurert.



TÅRNBY

Gårdsnummer 74

Matrikkelskyld

1647: 1 skippund 1 fjerding tunge 2 skinn

(1 fjerding er bare nevnt i 1647)

1723: 1 skpd 2 skinn

1838: 3 daler 4 ort 8 skilling

1886: 15,44 mark

Tårnby ligger nord for Bøvika med innmarka noe bakkete ned mot vannet og nordover fra tunet i flatt lende. Gården grenser i vest til Tukuelva. Tunet på Tårnby

ligger på høyden nord for Bøvika. Dette er det gamle tunet på Søstua Tårnby.

I Rømskog er det fire gårder med navn som ender på by; fem hvis vi regner med Nordby under Tukun. Steinby, Tørnby og Ringsby kan ha blitt ryddet i høgmiddelalderen. Det er rimelig å tro at Tårnby er eldre både ut fra beliggenhet og størrelse og kan ha blitt ryddet allerede i vikingtida.

Det er funnet en beltestein av kvartsitt ute på åkeren og et spinnehjul av kleberstein i



Tårnby med Tårnbymåsan og Myrvold i bakgrunnen. (Widerøe 1953).

kjøkkenhagen på gården. Det er registrert dyregraver ved Gubberønningen. Det er videre registrert flere dyregraver på Røvassfallet, ved Marisetra og Røvassundet, og to graver i skogen på nordre Myrvold, på sørøstsiden av søndre Hellingstjern. Den ene av disse ble ødelagt ved anlegg av skogsbilvei i 1962. Begge gravene benevnes som bjørnegraver.

Navnet Tårnby, uttales tå`rnby, kommer ifølge professor Oluf Rygh av kvinnenavnet Torunn. Navnet ble skrevet Torneby i 1593, Thorreby i 1626, Torneby i 1723 og 1838 og Taarnby i matrikkelen fra 1886.

Tårnby var én av de fem helgårdene i Rømskog på 1600-tallet, og husdyrhold og utsæd viser at gården var av de største i

bygda. Matrikkelskylda ble foreslått nedsatt med 6 2/3 lisp tunge i 1723. I 1865 ble skylda foreslått forhøyet med hele 1 daler 1 skilling.

Omkring 1700 ble gården delt i et østre og et vestre bruk. Det østre bruket flyttet ut av det gamle tunet. Den østre delen var delt en kort tid midt på 1800-tallet, mens den vestre delen var delt i Søstua og Nordstua fra 1790 til 1873, da Nordstua ble lagt til Søstua. I 1914 ble innmarka på det østre bruket lagt til Søstua, mens skogen ble solgt til Thor Ringsbu på Mellom-Bøen.

Vi kjenner sju husmannsplasser på Tårnby, og fire av plassene ble anlagt på 1700-tallet. Det er fradelt mange bolig- og hyttetomter.

Folk og hushold på Tårnby

| År | Antall personer | Husholdninger | Selveierfamilier | Leilendingsfamilier | Føderådsfolk | Husmannsfamilier | Tjenestefolk | Losjerende, håndverkere, fattig, andre |
|------|-----------------|---------------|------------------|---------------------|--------------|------------------|--------------|--|
| 1711 | 9 | 3 | | | | | 1 | |
| 1801 | 31 | 5 | 3 | | 3 | 2 | 5 | |
| 1825 | 34 | 7 | 2 | 1 | | 4 | 3 | |
| 1835 | 34 | 7 | 2 | 2 | | 3 | 4 | |
| 1845 | 40 | 5 | 2 | 1 | | 3 | 5 | 8 |
| 1865 | 50 | 7 | 3 | 1* | | 3 | 6 | 1 |
| 1875 | 35 | 7 | 2 | 2 | 1 | 2 | 7 | 6 |
| 1900 | 49 | 7 | 3 | 1 | 1 | 1 | 2 | 1 + 11** |

* Skolelærer og forpakter

** Skolelærer med familie

Jordbruket

I 1723 lå gården i baklia og var tungbrukt. I 1865 sier Herredskommissjonen at gården var alminnelig godt brukt.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|----------------|--------|-------|--------|--------|
| 1665 | 2 | 6 | 3 | 6 | | |
| 1723 | 2 | 8 | | 12* | | |
| 1802 | 2 | 10 | | 20 | | |
| 1835 | 4 | 14 | | 28 | 5 | 1 |
| 1845 | 6 | 19 | | 40 | 6 | 1 |
| 1865 | 7 | 31 | | 28 | 3 | 1 |
| 1875 | 8 | 1 okse 26 kuer | 6 | 31 | | 2 |

* 12 sauer og geiter

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|-----------------|-----------------|-----------------|------------------|---------------|------------------|
| 1835 | | $\frac{3}{8}$ | $\frac{3}{4}$ | 15 $\frac{1}{2}$ | $\frac{1}{4}$ | 8 $\frac{1}{2}$ |
| 1845 | | $\frac{1}{2}$ | 1 $\frac{1}{4}$ | 19 | $\frac{1}{2}$ | 19 |
| 1865 | 1 | 1 $\frac{1}{2}$ | 2 $\frac{1}{4}$ | 23 $\frac{1}{2}$ | | 26 $\frac{1}{2}$ |
| 1875 | 1 $\frac{3}{4}$ | 2 $\frac{1}{2}$ | 3 | 25 | | 23 |

1723: 3 skjepper blandkorn, 6 $\frac{1}{4}$ t. havre, 2 settinger lin og hamp

1802: 11 t.

1875: 74 skålpund grasfrø og $\frac{1}{8}$ t vikker

Høyavling

1723: 12 lass høy

1802: 28 lass

1865: 71 skpd

1865: 179 mål åker og dyrket eng og 68 mål naturlig eng (mål = 1080 m²).

I 1976 hadde Tårnby til sammen ca. 290 dekar jordbruksareal.

Omkring 1955 ble det lagt om fra krøtterhold til kornbruk på Tårnby.

Setrer

Seter er nevnt i 1802. Vi kjenner fire setrer under gården. Veststusetra og Jørnesetra på nordsiden av Stangebrøt, og Hellingstjernsetra øst for Søndre Hellingtjern og Gryttjernetra øst for Gryttjern. Den siste er

nevnt som vårseter. Det ble kokt sønning på Sønningsholmen i Stangebrøt da det bodde folk på setrene her.

Husmannsplasser

1. Langemyråsen er nevnt i siste halvdel av 1700-tallet. Plassen ble lagt til Myrvold.
2. Røvassfallet lå øst i skogen ved Røvannet og var husmannsplass under Øststua Tårnby fra tidlig på 1700-tallet. Plassen ble fradelt Øststua i 1863 sammen med to skogparter.
3. Kleiva var husmannsplass under Tårnby i omkring hundre år, fra midt på 1700-tallet til midt på 1800-tallet. Plassen lå sikkert der det i dag heter Kleivejordet. Det har nå grodd igjen.
4. Myrvold var husmannsplass under Øst-



Jørnesetra (Olafsetra) 1900-1910. (Foto: Eier Torgrim Sandem).



Østkroken med Bjørkeng midt i bildet og Skolestua på nordsiden av veien og Søndre Myrvold opp til høyre i bildet. (Widerøe 1953).

- stua. Plassen er nevnt første gang i 1758. Plassen ble fradelt i 1894.
5. Myrvoldbråten var plass under Øststua i siste halvdel av 1800-tallet. Plassen ble fradelt sammen med Myrvold i 1894. I 1910 ble Myrvoldbråten fradelt.
 6. Haugbak var plass under Vestre Tårnby fra tidlig på 1800-tallet. Plassen lå under Nordstua etter delingen av Vestre Tårnby. Haugbak ble fradelt i 1924.
 7. Måsarud var plass under Øststua fra tidlig på 1800-tallet og ble fradelt som eget bruk i 1910.

Bekkekvern

Det er nevnt bekkekvern på Tårnby i 1665 og 1680. I 1723 var kverna delt mellom de tre bruka, med en halvpart på det ene og en fjerdepart på de to andre. Bekkekverna lå i Grytebekken, og ble brukt under vår og høstflommen, står det matrikkelutkastet fra 1723.

Tårnbymåsan

Det ble tatt ut strøtorv her til hele Østkroken. Bjarne Myrvold forteller at det var over 20 torvhytter på Tårnbymåsan. De var 3 x 4 m og skulle være 1 m høye. Svend Haugen og Ole Braaten arbeidet på Tårnbymåsan.



Fabrikkområdet nord på Tårnby sommeren 1996, med Rømskog kommunehus bak på andre siden av veien. Dette er det eneste industriområdet i Rømskog. Det begynte med skofabrikk her i 1968 i den gule bygningen, som nå er ungdomslokale. I 1971 opphørte virksomheten i skofabrikken. Senere var det hanskefabrikk i samme bygning til 1976. Lokalene sto tomme til 1980, da Norsk Marconi etablerte seg i lokalene til hanskefabrikken. Norsk Marconi startet produksjonen av instrumentlandingsantennor for fly og flyplasser. Midt på 1990-tallet flyttet bedriften inn i nye lokaler, og den har nå skiftet navn til Normeka AS.

Skogen

Skogen under Tårnby strekker seg østover fra gården. I sør grenser Tårnbyskogen til skogen under Bøen, mot øst til Røvassdala og Røvasshøgda og mot nord til skogen under Trandemsætra. Ifølge jordregister 1976 hadde Tårnby ca. 11 230 dekar skog. I tillegg er Tårnby tillagt ca. 2700 dekar av skogen på Østtukun, Teigen skog 78/2.

Gården har noe tømmereskog står det i matrikkelen fra 1665, og ifølge matrikkelutkastet 1723 har gården skog til husbehov og kan årlig utvirke fire tylfter tømmer. Skogen ble ansatt for 2 ½ lisp tunge. I 1865 kunne Tårnby selge skogprodukter for 128 spd.

I 1804 leide Jørgen Rasmussen bort land langs med Langebekk, kalt Røvassmoen, til Carsten Tank, som skulle bruke grunnen

her til tømmeropplag. Tank leide for 30 år, og for dette fikk Jørgen Rasmussen 100 rdl. Carsten Tank leide også grunn av Jørgen Halvorsen på Trandem langs Langebekk ved Lukashytta og Hornsjøen til delet til Gåseviken.

I 1813 selger Kristen Svendsen på Vestre Tårnby et skogstykke til Carsten Tank. Kristen og grosserer Tank hadde brukt skogstykket sammen en tid, men det var «intet skriftlig» om dette. Men nå fikk altså Carsten Tank skjøte på skogstykket for 1400 rdl.

Sagbruk

Jørgen Rasmussen på Øststua bygde sag i Grytebekken. Klason fra Jyske (Djurskog) i Sverige lagde hjulene. Anders Taraldrud bygde nytt sagbruk i 1929.

Oppdeling av gården og fradelinger av bolig- og hyttetomter

| | | | |
|---------|---------------------|------------------------|-----------------|
| Bnr. 3 | Røvassfallet | fradelt bnr. 2 i 1863 | skyld 1,52 mark |
| Bnr. 4 | Skolestua | fradelt bnr. 2 i 1863 | skyld 0,22 mark |
| Bnr. 5 | Søstua | | |
| Bnr. 6 | Nordstua | | |
| Bnr. 7 | Rønningsengen | fradelt bnr. 2 i 1885 | skyld 0,64 mark |
| Bnr. 8 | Myrvold | fradelt bnr. 2 i 1894 | skyld 0,80 mark |
| Bnr. 9 | Rydningsengen | fradelt bnr. 2 i 1907 | skyld 0,02 mark |
| Bnr. 10 | Røvasshøgda | fradelt bnr. 2 i 1907 | skyld 1,26 mark |
| Bnr. 11 | Moserud | fradelt bnr. 2 i 1910 | skyld 0,09 mark |
| Bnr. 12 | Myrvoldbråten | fradelt bnr. 8 i 1910 | skyld 0,03 mark |
| Bnr. 13 | Myrvoldhøgda | fradelt bnr. 2 i 1914 | skyld 0,95 mark |
| | Feste nr. 1 | kontrakt 18.10.1949 | |
| | Feste nr. 2 | kontrakt 17.04.1984 | |
| Bnr. 14 | Bergli | fradelt bnr. 11 i 1919 | skyld 0,04 mark |
| Bnr. 15 | Vestre Bergli | fradelt bnr. 11 i 1920 | skyld 0,03 mark |
| Bnr. 16 | Bråteløkken | fradelt bnr. 12 i 1920 | skyld 0,02 mark |
| Bnr. 17 | Haugbak | fradelt bnr. 6 i 1924 | skyld 0,25 mark |
| Bnr. 18 | Bjørkeng | fradelt bnr. 6 i 1932 | skyld 0,08 mark |
| Bnr. 19 | Fjellhaug | fradelt bnr. 16 i 1941 | skyld 0,02 mark |
| Bnr. 20 | Moserudløkken | fradelt bnr 16 i 1941 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 21 | Eng | fradelt bnr. 11 i 1944 | skyld 0,02 mark |
| Bnr. 22 | Myrvold nordre | fradelt bnr. 8 i 1944 | skyld 0,50 mark |
| Bnr. 23 | Lønjedalskifte | fradelt bnr. 8 i 1944 | skyld 0,40 mark |
| Bnr. 24 | Rømskog idrettsbane | fradelt bnr. 5 i 1946 | skyld 0,02 mark |
| Bnr. 25 | Fjellbu | fradelt bnr. 13 i 1948 | skyld 0,05 mark |
| Bnr. 26 | Elverhøi | fradelt bnr. 5 i 1949 | skyld 0,04 mark |
| Bnr. 27 | Myrvang | fradelt bnr. 11 i 1951 | skyld 0,02 mark |

| | | | |
|---------|---------------------------|------------------------|-----------------|
| Bnr. 28 | Eng II | fradelt bnr.11 i 1951 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 29 | Eng III | fradelt bnr. 11 i 1951 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 30 | Kulykja | fradelt bnr. 20 i 1951 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 31 | Pånt | fradelt bnr. 20 i 1951 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 32 | Myrvang | fradelt bnr. 11 i 1959 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 33 | Eng IV | fradelt bnr. 11 i 1960 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 34 | Kulykja II | fradelt bnr. 20 i 1960 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 35 | Rømskog ungdomslokale | fradelt bnr. 6 i 1963 | skyld 0,02 mark |
| Bnr. 36 | Sandli | fradelt bnr. 4 i 1966 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 37 | Bjørkebo | fradelt bnr. 16 i 1966 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 38 | Bergli II | fradelt bnr. 11 i 1966 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 39 | Bergli III | fradelt bnr. 9 i 1966 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 40 | Bergli IV | fradelt bnr. 12 i 1966 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 41 | Bergli V | fradelt bnr. 16 i 1966 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 42 | Skolestua II | fradelt bnr. 2 i 1967 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 43 | Vestua | fradelt bnr. 2 i 1967 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 44 | Lykkebo | fradelt bnr. 21 i 1968 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 45 | Røvasshøgda II | fradelt bnr. 10 i 1970 | skyld 0,63 mark |
| Bnr. 46 | Fredbo | fradelt bnr. 11 i 1970 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 47 | Bjørkebu | fradelt bnr. 13 i 1971 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 48 | Kulykja III | fradelt bnr. 30 i 1972 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 49 | Kulykja IV | fradelt bnr. 34 i 1972 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 50 | Bjørkelund | fradelt bnr. 11 i 1972 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 51 | Ousbo | fradelt bnr. 11 i 1973 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 52 | Pånt II | fradelt bnr. 11 i 1973 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 53 | Fredbo II | fradelt bnr. 11 i 1974 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 54 | Andreasbo | fradelt bnr. 8 i 1975 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 55 | Øverenga | fradelt bnr. 18 i 1977 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 56 | Aasebø | fradelt bnr. 11 i 1977 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 57 | Einerli | fradelt bnr. 11 i 1979 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 58 | Myrvoldbråten II | fradelt bnr. 9 i 1979 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 59 | Myrvoldhøgda II | fradelt bnr. 8 i 1979 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 60 | Myrvold II | fradelt bnr. 13 i 1979 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 61 | Bergli II | fradelt bnr. 14 i 1979 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 62 | Fjellhaug II | fradelt bnr. 19 i 1979 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 63 | Fjellhaug III | fradelt bnr. 19 i 1979 | skyld 0,01 mark |
| Bnr. 64 | Enerhaugen | fradelt bnr. 13 i 1981 | |
| Bnr. 65 | Rømskog industriområde | fradelt bnr. 5 i 1983 | |
| Bnr. 66 | Persbråten | fradelt bnr. 12 i 1983 | |
| Bnr. 67 | Persbråten | fradelt bnr. 22 i 1983 | |
| Bnr. 68 | Setervikstua | fradelt bnr. 2 i 1984 | |
| Bnr. 69 | Industriområde | fradelt bnr. 65 i 1988 | |
| Bnr. 70 | Skyttebo | fradelt bnr. 11 i 1990 | |
| Bnr. 71 | Skogly | fradelt bnr. 13 i 1990 | |
| Bnr. 72 | Søom | fradelt bnr. 17 i 1990 | |
| Bnr. 73 | Rømskog industriområde II | fradelt bnr. 65 i 1990 | |
| Bnr. 74 | Bjørkeng I | fradelt bnr. 2 i 1991 | |
| Bnr. 75 | Fjellbuhytta | fradelt bnr. 25 i 1993 | |
| Bnr. 76 | Vestli | fradelt bnr. 4 i 2001 | |

Det er bygset mange hyttetomter

Eiere

Tårnby er gammelt bondegods, unntatt en liten part på 2 skinn som lå til Rømskog kirke. I 1647 rådde Tor Bunes i Høland for bygsla, og han eide trolig hele bondegodset. Før 1660 hadde brukeren Halvor Nilsen overtatt bondegodset.

Eiere og brukere

Anders er nevnt i 1599. Anders var lagrettemann.

Hans brukte gården i 1601, Halvor i 1613 og 1621, Peder i 1618 og 1628 og Ener i 1624. Vi vet ikke om de eide gården.

Nils var leilending her i 1640-åra. Tor Bunes i Høland eide nå bondegodset.

Det var trolig sønnen Halvor Nilsen som brukte Tårnby fra midt på 1650-tallet til ca. 1680. Halvor Nilsen eide tredjeparten av skylda i 1656 (15 lispund tunge). Erik Bøen eide samme år 5 lispund i gården, og han eide også 15 lispund i Bøen, ifølge odelskattelistene. I 1660 står Halvor som eier av hele bondegodset.

Halvor Nilsen f. ca. 1621

Barn:

1. Nils f. ca. 1650, bodde på Tårnby
2. Kari f. ca. 1663, gift i 1685 med Tor Paulsen Skjeggenes

Erik Bjørnsen Bøen eide fjerdeparten av gården 1656-1690. Vi vet ikke om Erik bodde her. Peder Nilsen, f. ca. 1623, brukte halve gården 1664-71. Han var trolig bror av Halvor Nilsen

Anders Nilsen f. ca. 1652, var tjenestedreng på Tårnby i 1664. I 1666 er han nevnt som husmannsønn. 8 år gamle Erik Oluffsson tjente også her i 1666.

Nils Halvorsen er nevnt som bonde på Tårnby 1680-1713. Nils eide tre fjerdedeler av bondegodset i Tårnby.

Nils Halvorsen f. ca. 1650

Gift med Marte Svendsdatter fra Bøen i Høland

Barn:

Knut f. ca. 1672

Kristen er nevnt som medbruker i 1680. I 1690 eide Kristen 1 fjerding i gården, Klaus Rasmussen eide 2 fjerdinge og Hans 1 fjerding.

Det var flere brukere her i siste halvdel av 1600-tallet, og gården ble trolig delt i en østre og en vestre halvpart omkring århundreskiftet.

I skoskattelisten fra 1711 er Erik, Claus og Johannes oppført som brukere på Tårnby. Erik brukte Østre Tårnby, Klaus var på Vestre Tårnby og Johannes var kanskje sammen med Klaus.

VESTRE TÅRNBY

(vestre halvpart)

Det vestre bruket beholdt det gamle tunet. Det østre flyttet ut. Denne vestre halvdel av Tårnby var eget bruk fra slutten av 1600-tallet. Den nordre halvdel, kalt Nordstua, ble fradelt i 1790, og husa ble flyttet 100 meter nord for det gamle tunet, som ble kalt Søstua. Nordstua ble kjøpt inntil igjen i 1873, og Vestre Tårnby var igjen samlet.

I 1914 ble den østre halvdel (bnr.2) lagt til Søstua, og hele innmarka på Tårnby ble samlet omkring det gamle tunet.

Brukere på Vestre Tårnby

Klaus Rasmussen er nevnt her i 1690, og han bodde fortsatt her da skoskatten ble tatt opp i 1711. Han hadde to barn i 1711, og den ene kan være Paul Klausen Verven, som eide hele Vestre Tårnby i 1733.

Klaus må ha eid denne parten, for barnebarnet til Klaus, Paul Paulsen forteller retten i 1754 at han som Klaus Rasmussens eldste sønnesønn ønsket å innløse Vestre Tårnby, som farfaren hadde eid og brukt med odel og åsetesrett over hele gården. Han lyste sin pengemangel, og ba retten om at dette ble publisert.

Knut Nilsen brukte Vestre Tårnby ca. 1713 og til han døde i 1739. Knut eide trolig ikke noe av gården.

Knut Nilsen f. ca. 1672 d. 1739

Barn:

1. Kari f. ca. 1696 d.1781, gift i 1728 med Morten Andersen Steinby d.1759
2. Jan Henrik f. ca. 1710, overtok Vestre Tårnby

Kristen Arnesen Dehli i Høland er nevnt 1721-30, og han eide trolig hele eller deler av denne vestre halvdel av Tårnby. Han bodde også på gården, for i 1730 er han

oppført som fadder i kirkeboka og kalles nå «Christen Torneby».

I 1733 står Paul Klausen på Verven i Setskog som eier av hele skylda på Vestre Tårnby. Paul var sønn av Klaus Rasmussen og må ha arvet gården etter faren. I 1733 selger Paul Klausen denne parten til oberstløytnant Peder Colbjørnsen i Fredrikshald for 200 rdl. Knut Nilsen var fortsatt bruker på Vestre Tårnby.

Det er vanskelig å se om Knut Nilsen eide noe i gården, men i 1733 hører vi om en kontrakt mellom Knut og Peder Colbjørnsen, som kan tyde på at Knut faktisk eide gården en tid og at han i 1713 pantsatte denne til Peder Colbjørnsen.

En og en halv måned etter at han kjøpte parten, selger Peder Colbjørnsen til Jan Henrik Knutsen Tårnby, «den andel i gården som hans far Knut Nilsen til denne tid har beboet og nu siger have overlatt til bemeldte Jan Henrik Knutsen».

Det vises nå til en kontrakt og panteforskrivelse datert Fredrikshald 2.11.1713 mellom Knut Nilsen og Peder Colbjørnsen, og til lov av 4. juni 1720. Ifølge kontrakten skulle Peder Colbjørnsen alene fremdeles nyte sin panterett for kapital og rentes rente, og «med rett til Vandstrømme og av gaardens skog faldende tømmer». Paul Klausen må så ha kjøpt denne parten av Knut Nilsen før 1733, og Peder Colbjørnsen mener at han fortsatt har rettigheter i skogen på Tårnby (skjøte til Jan Henrik Knutsen 25.11.1733).

I 1743 eide Jan Henrik Knutsen fortsatt dette vestre bruket, og i 1759 pantsatte han hele skylda på 10 lisp tunge til Niels Tank i Fredrikshald. Rasmus Halvorsen på Østre Tårnby pantsatte også sitt bruk til Niels Tank, og til sammen lånte de 400 rdl mot pant i sine to bruk på Tårnby.

I 1761 bygslet Jan Henrik bort halve gården 5 lisp tunge og 1 skinn til svigersønnen Rasmus Jørgensen.

Jan Henrik Knutsen f. ca. 1710 d. 1795

Far Knut Nilsen Tårnby

Gift i 1734 med Eli Steffensdatter Næss f. ca. 1712 d. 1792

Barn:

1. Mari f. 1735, gift med Amund Johannesen Østenby i Rødenes
2. Berte f. 1738, gift med Rasmus Jørgensen på Østre Tårnby
3. Marte f. 1740 d. 1743
4. Marte f. 1743, gift med Jørgen Pedersen Haukenes, overtok Vestre Tårnby
5. Knut f. 1746 d. 1750
6. Steffen f. 1749 d. 1750

18. desember 1769 møtte arvingene til Jan Henrik og Eli opp hos sorenskriver Hieronimus Basøe på Gjølstad i Rakkestad, hvor de tilkjendega at deres foreldre på grunn av alderdom og skrøpeligheit hadde bestemt å oppgi sitt bo til lovlig skifte og deling mellom sine barn. For at de gamle ikke skulle savne pleie og opphold, skulle de holde tilbake 200 rdl i løsøre som svigersønn Jørgen Pedersen, gift med yngste datter Marte, skulle ha for å forsyne begge svigerforeldre upåklagelig så lenge de levde, og deretter la deres legemer sømmelig begraves. Dersom de ikke skulle bli fornøyd med sitt opphold hos Marte og Jørgen, skulle de få utbetalt de 200 rdl og flytte inn til en av de andre barna.

Det øvrige løsøret delte barna mellom seg slik at alle ble fornøyd. Grunnen til at de nå møtte opp på Gjølstad, var at Jan Henrik Knutsen eide Vestre Tårnby, og at de nå ønsket at sorenskriveren som skifteforvalter skulle opprette et skiftebrev, «til bevis ved forefaldende handlinger i fremtiden». Arvingene kunne legge fram skjøte fra løytnant Peder Colbjørnsen av 25. november 1733, samt en odelstakst og dom av 18. og

19. juni 1754, hvor det fremgikk at Jan Henrik Knutsen hadde eid Vestre Tårnby av skyld 10 lisp tunge 1 skinn, som han dels hadde arvet etter sine foreldre og dels innløst. Verdien på gården var etter foreldrenes vilje satt til 900 rdl. Den ble nå delt slik at de tre døtrene ble utlagt hver sin tredjepart i gården for 300 rdl. Eldste datter Mari Jansdatter skulle ha åsetesretten. Arvingene kunne videre opplyse at det ikke heftet noen gjeld ved boet.

Selv om Jan var gammel og skrøplig i 1769, fikk han ti år senere et barn med tjenestejenta Karen Bergersdatter Sandviken. Jan Henrik var nå 69 år. Barnet døde to måneder etter fødselen. Jan ble dømt for leiermål i sitt ekteskap, men kunne ikke betale leiermålsbøtene, og svigersønnen Rasmus Jørgensen kunne bekrefte at han intet eide.

Marte Jansdatter og ektemannen Jørgen Pedersen overtok i 1774 arvepartene til Mari og Berte for til sammen 800 rdl. De betalte 300 rdl for hver av partene og 200 rdl til Mari for åsetesretten over hele Vestre Tårnby.

Jørgen Pedersen f. ca. 1736 på Lund i Høland d. 1780

Foreldre Peder Syversen og Ingeborg Knutsdatter Haukenes

Gift 1. gang i 1767 med Marte Jansdatter Tårnby f. 1743 d. 1774

Gift 2. gang i 1775 med Anne Maria Halvorsdatter

Barn:

1. Marte Jansdatter hadde en datter Kirsti med soldat Torkild Rasmusen
2. Ingeborg f. 1768, gift med Lars Andersen Berger i Rødenes
3. Knut f. 1771, overtok Søstua Tårnby
4. Halvor f. 1776
5. Marte d. 1780
6. Johanne Maria f. 1780

Jørgen skyldte Tor Ringsby 374 rdl og Rasmus Tårnby 50 rdl da Marte døde i 1774.

Jørgen Pedersen døde 9. mai 1780 under et besøk hos sin svoger Even Rommedahl i Fredrikshald. Det ble holdt registreringsforretning på Tårnby 19. mai, og vi hører nå at kona Anne Maria Halvorsdatter er «frugtsommelig og begavet med livs frukt efter bemeldte hendes salige mand».

Kreaturer

| | |
|-----------------------------------|-------------------|
| 1 rød blakk hoppe 11 år | 9 rdl |
| 1 blakk hest 15 år | 4 rdl |
| 1 rødsidet ku kalt Månild | 3 rdl |
| 1 grå ku kalt Gulleroes | 3 rdl 2 ort |
| 1 hvit ku kalt Kinderoes | 3 rdl 1 ort |
| 1 hvit ku kalt Kirstine | 3 rdl |
| 1 grå og hvit kvige kalt Saleroes | 2 rdl 2 ort |
| 1 rød oksekalv | 3 ort |
| 6 voksne sauer | 3 rdl |
| 2 lam | 16 skilling |
| 2 voksne geiter med kje | 1 rdl |
| 1 geit uten kje | 1 ort 16 skilling |
| 6 unge geiter | 2 rdl |
| 4 ditto | 1 rdl |
| 3 unge hannsauer | 1 rdl |
| 1 galtegris | 2 ort 12 skilling |

Av redskaper kan nevnes

| | |
|-----------------------------------|------------------|
| 3 arbeidsseler | 2 rdl 1 ort |
| 1 gammel fjerdingsslede | 12 skilling |
| 1 malt spisslede med skrin | 4 rdl |
| 1 gammel spisslede | 1 rdl |
| 1 manns ridesadel | 2 rdl |
| 1 gammel manns ridesadel | 1 ort 8 skilling |
| 1 kløvsadel | 8 skilling |
| 1 gammel fruentimmer ridesadel | 12 skilling |
| 1 høyslede med grinder | 8 skilling |
| 1 ny bordslede med drag og andrer | 1 rdl |
| 1 gammel bordslede med drag | 2 ort |
| 1 gammel vedslede | 4 skilling |

| | |
|--|-------------------|
| 3 gamle møkksleder | 12 skilling |
| 1 gammelt møkkjerrehjul | 1 ort |
| 1 plog med fullt behør | 1 ort 8 skilling |
| 1 gammelt plogjern | 8 skilling |
| 2 harver | 1 rdl 2 ort |
| 1 rifle borse med rund pipe | 2 rdl 2 ort |
| 1 borsepipe og en lås | 1 ort 16 skilling |
| 1 stor slipestein med jernvind | 1 rdl 1 ort |
| 1 liten svensk slipestein med jernvind | 8 skilling |
| 1 gammel lyster | 2 skilling |
| 1 langt jage Fiskegarn | 3 ort |
| 1 grovere ditto | 1 ort 8 skilling |
| 2 små garn | 4 skilling |
| 1 gammel pram | 1 ort 8 skilling |
| 3 sauesakser | |

Videre er det nevnt økser og biler, navere, hoggejern, skohammer og tang, båndkniv, håndsag og flere høvler.

På stolpeboden kan nevnes

Flere holker, emberer, traue, kar, kanner, bøtter og spann

| | |
|------------------------------------|-------------------|
| 1 ny kledeskiste med beslag og lås | 1 ort 8 skilling |
| 1 melbøle med to rom | 3 ort |
| 2 bryggekar | 2 ort 16 skilling |
| 2 øltønner | 1 ort 20 skilling |
| 1 anker av tre | 8 skilling |
| 1 bakstegang med behør | 2 ort 8 skilling |
| 4 store melketraue | 16 skilling |
| 1 lite smørspann | 2 skilling |
| 1 gammel kjerne | 4 skilling |
| 10 melketraue «i sæteret» | 1 ort 12 skilling |
| 16 tretallerkener | 18 skilling |
| 12 gamle dreide fat | 16 skilling |

Halvparten av ei smie med redskaper sammen med Rasmus Tårnby

1 rdl 1 ort

| | |
|-----------------------------|-------|
| Halvparten av en fossekvern | 4 rdl |
| Halvparten av en håndkvern | 2 ort |

Fra dagligstuen

| | |
|----------------------------------|-------------------|
| 1 stor kakkellovn med jernrør | 8 rdl |
| 1 stort framskap med lås | 1 rdl 2 ort |
| 1 mindre ditto med lås | 1 rdl 2 ort |
| 1 gammelt framskap med lås | 2 ort |
| 1 roskap med lås | 1 ort 8 skilling |
| 2 bord med krakker | 3 ort 12 skilling |
| 1 lite malt bord | 16 skilling |
| 1 melke eller hylleskap | 2 ort |
| 1 innelukket sengested | 2 ort |
| 1 sengested i nordre kove | 2 ort 12 skilling |
| 1 sengested i søndre kove | 2 ort 12 skilling |
| 1 sengeomheng av svensk tøy | 1 ort |
| 1 sengeomheng trykket på strie | 1 ort |
| 1 underdyne | 1 rdl 1 ort |
| 1 gammel underdyne | 1 ort 12 skilling |
| 1 overdyne | 1 rdl |
| 1 skinnpute | 2 ort 12 skilling |
| 1 skinnpute med strievar | 16 skilling |
| 1 gammel hodepute med strievar | 12 skilling |
| 1 blå sledefell med hvite snorer | 3 ort |
| 2 skinnfeller | 3 ort 4 skilling |
| 1 gammelt teppe | 12 skilling |
| 3 røde utsyde hynder | 2 ort 20 skilling |
| 1 gammelt strielaken | 1 ort |
| 2 gamle lærretslaken | 3 ort 8 skilling |
| 1 blått trykt laken | 2 ort |
| 2 par gardiner | 2 ort |
| 1 ditto «ophæftet og 3 fletter» | 1 ort |
| 1 «ophæftet» gardin i koven | 8 skilling |
| 1 stor kopper bryggekjele | 3 rdl |
| 1 stor bred gryte | 1 rdl |
| 1 høy gryte | 1 rdl |
| 1 liten kopperpanne | 16 skilling |
| 1 kiste med lås | 1 ort |
| 1 stor funnekurv | 12 skilling |
| 1 mindre funnekurv | 12 skilling |
| 1 malt skrin med lås og beslag | 1 rdl |

| | |
|---|-------------------|
| 1 vev med behør | 1 rdl 1 ort |
| 6 gamle vevskjeer | 12 skilling |
| 1 rennebom | 8 skilling |
| 1 hespetre med to garnvinder | 4 skilling |
| 2 hjulrokker | 2 ort |
| 1 hækle | 8 skilling |
| 1 tinn ølkanne | 3 ort |
| 1 gammelt ølkrus med tinnlokk | 16 skilling |
| 1 tinn suppefat | 2 ort |
| 2 tinn stekefat | 2 ort 16 skilling |
| 1 gammel tinn smørbøtte | 20 skilling |
| 1 gammel tinnflaske | 12 skilling |
| 6 tinntallerkener | 1 rdl 1 ort |
| 4 mindre tinntallerkener | 2 ort 16 skilling |
| 2 gamle små ditto | 8 skilling |
| 1 lang stekepanne | 1 ort 8 skilling |
| 1 strykejern | 1 ort 8 skilling |
| 1 grå kledeskjole med rødt for og vest | 3 rdl 3 ort |
| 1 blå kledestrøye og vest uten ermer | 1 rdl 2 ort |
| 1 hvit vadmelvest | 1 ort 12 skilling |
| 1 gammel hvit vadmel undertrøye | 12 skilling |
| 1 par gamle skinnbukser | 16 skilling |
| 2 par blå hoser | 1 ort 4 skilling |
| 2 par hvite hoser | 20 skilling |
| 1 rød hette | 1 ort |
| 1 liten sølvbolle | 1 rdl |

Avdødes etterlatte effekter ble registrert av skifteforvalteren i Fredrikshald.

I en «tegnebog» lå skjøte på Tårnby datert 25. februar 1774, et brev fra Johannes Berg datert 16. juni 1774 og en merkeseddel datert 17. april 1780. Denne viste at Jørgen hadde levert til sammen 21 tylfter og 4 stokker tømmer på Tårnbylandet, som her ble merket med Niels Steens «principals». For dette skulle Steen betale vel 53 rdl. Når mot-

tatte varer var trukket fra, hadde boet til gode vel 33 rdl hos Niels Steen.

Vi får også vite hva Jørgen hadde på seg og med seg til Fredrikshald. Det var en lys blå kledeskjole, en rutet vevgarns vest, et par skinnbukser, et par strømper, et par vanter, et par snøsokker, et par sko, et par mesingspenner, en sekskantet rifle, en nattskjorte og en hette.

Boet eide hele Vestre Tårnby, som nå ble taksert til 700 rdl.

Men boet hadde stor gjeld. Jørgen Pedersen hadde lånt 342 rdl av Tor Larsen Ringsbu mot 1. prioritet i gården. Panteobligasjonen var datert 25. februar 1774. Like før Jørgen døde, hadde Tor Larsen bedt om at pantelånet ble innløst, siden Tor Larsen var «trengende til sine penger». Jørgen hadde derfor reist til Fredrikshald for å «etterspørge et pengelån», forteller Tor Larsen..

Av andre gjeldsposter kan nevnes vel 14 rdl i begravelseomkostninger. Jørgen skyldte Svend Andersen Ruud 9 rdl for en hestehandel på Momarken, og Syver Svendsen på Graverholdt i Høland hadde til gode 10 rdl. Jan Tårnby krevde 100 rdl ifølge skiftebrev av 18. desember 1769, og ifølge skiftebrev av 5. oktober 1774 var morsarven til Knut Jørgensen og Ingeborg Jørgensdatter innestående i boet. For Knut 223 rdl og for Ingeborg det halve.

Siden boet var beheftet med en så betydelig gjeld, så rekvirerte enke Anne Maria Halvorsdatter, sammen med loverger og formyndere, offentlig auksjon over boets eiende halve gård Tårnby og det registrerte løsøre. Kakkellovnen skulle holdes utenfor.

Auksjon ble holdt 18. desember 1780. Ulrik Torp fikk det høyeste budet på gården, som var 1130 rdl. Men da han ikke ble ansett som «souffisant» og ikke kunne stille tilstrekkelig kausjon for sitt bud, ble gården oppropt på nytt, og nå fikk Halvor Jørgensen på Trandem det høyeste budet og skjøte på Vestre Tårnby for 1122 rdl. Ved auksjo-

nen ble løsøret solgt for vel 203 rdl, og da auksjonskostnadene var trukket ifra, var det 181 rdl tilbake.

Boets samlede inntekt var 1334 rdl. Når Tor Larsens panteobligasjon var innløst og annen gjeld og skifteomkostninger var betalt, var det vel 223 rdl igjen til deling mellom Anne Maria Halvorsdatter og Jørgen Pedersens etterlatte barn. Av dette skulle Anne Maria ha halvparten. Broderloden var vel 31 rdl og søsterloden det halve.

Anne Maria Halvorsdatter giftet seg med Mads Andersen Trosterud i 1781 og flyttet fra Tårnby.

Halvor Jørgensen bodde på Trandem. I 1782 solgte Halvor Jørgensen halvparten av Vestre Tårnby til sin svigersønn Svend Andersen Rud for 561 rdl.

I 1782 ser vi at Halvor Jørgensen lånte 490 rdl av sin bror Rasmus Jørgensen på Østre Tårnby. Rasmus var formynder for de to umyndige barna etter Jørgen Pedersen og Marte Jansdatter, nemlig Knut og Ingeborg, og de 490 rdl var de to barnas arvemidler. Halvor skulle betale 4 % rente av lånet og forpliktet seg til å innfri hele lånet på 12 ukers varsel. Svigerønnen Svend Andersen gikk med på at hele Vestre Tårnby ble pantsatt som sikkerhet for lånet på 490 rdl.

Men allerede i 1784 solgte Svend Andersen sin halvpart i Vestre Tårnby til svigerfaren Halvor for samme sum som han betalte to år tidligere, nemlig 561 rdl. Svend Andersen Rud kjøpte en part i Haukenes i 1790.

Amund Johannessen Østenby, på sin hustru Maria Jansdatters vegne, hadde odels- og innløsningsretten til hele Vestre Tårnby, skyld 10 lisp tg 1 skinn, altså den delen av Tårnby som Halvor Jørgensen Trandem hadde overtatt ved auksjonsskjøte 29. desember 1781. For å unngå prosesser ble Halvor i 1789 enig med Amund om at han skulle få overta Vestre Tårnby mot å betale 360 rdl i rede penger og innfri obligasjon på 490 rdl, som Halvor hadde utstedt til sin

bror Rasmus, og som var myndlingene Knut og Ingeborg Jørgensdatters arvemidler, slik at samlet kjøpesum på Vestre Tårnby ble 850 rdl.

Amund og Marte bodde på Østenby i Rødnes, og året etter, i 1790, solgte de den nordre halvparten av Vestre Tårnby, Nordstua (5 lisp tunge $\frac{1}{2}$ skinn) til svigersønn Syver Pedersen Haukenes, som var gift med Kristine Amundsdatter. Og året etter solgte

Amund Østenby den søndre halvparten i Vestre Tårnby (Søstua) til Knut Jørgensen Tårnby, som var «min hustrus søstersønn», altså sønn av Jørgen Pedersen og Marte Jansdatter.

Vestre Tårnby ble nå delt i to bruk i vel 80 år, fra 1790 til 1873. Tunet på Nordstua ble bygd opp 100 meter nord for det gamle tunet, mens Søstua beholdt det gamle tunet på Tårnby.

SØSTUA TÅRNBY

(også kalt Veststua) bnr. 5

Denne fjerdeparten av Tårnby ble brukt som eget bruk fra 1790 til 1873. Det gamle tunet på Tårnby lå her.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|--------|--------|-------|--------|--------|
| 1802 | 1 | 2 | | 5 | | |
| 1835 | 1 | 3 | | 6 | | |
| 1845 | 1 | 4 | | 10 | 2 | 1 |
| 1865 | 2 | 6 | | 11 | | |
| 1875 | 3 | 8 kuer | 3 | 11 | | 1 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|---------------|---------------|---------------|-------|---------------|----------------|
| 1835 | | | $\frac{1}{4}$ | 3 | $\frac{1}{2}$ | $1\frac{1}{2}$ |
| 1845 | | $\frac{1}{8}$ | $\frac{1}{4}$ | 4 | $\frac{1}{8}$ | 4 |
| 1865 | $\frac{1}{4}$ | $\frac{1}{2}$ | $\frac{1}{4}$ | 6 | | 6 |
| 1875 | $\frac{3}{4}$ | $\frac{3}{4}$ | $\frac{1}{2}$ | 9 | | 6 |

1802: Utsæd 3 t. 7 lass høy

1875: $\frac{1}{8}$ t. vikker. 30 skålpund grasfrø

1802: Fjerdeparten av kvernbruket. Fornøden skog. Seter.

Nordstua (bnr. 6) ble kjøpt inntil i 1873, og i 1914 ble den østre halvdel av Tårnby (bnr. 2) kjøpt inntil, unntatt skogen. Hele innmarka på Tårnby var nå samlet.

Brukere på Søstua Tårnby

I 1791 solgte Amund Østenby denne halvparten i Vestre Tårnby til Knut Jørgensen, som var «min hustrus søstersønn», altså sønn av Jørgen Pedersen og Marte Jansdatter. Knut betalte 395 for halvparten, det

samme som Syver på Nordstua Tårnby. Amund Østenby forbeholdt seg rettigheter i Tårnbyskogen, som han gjorde da han solgte Nordstua året før, nemlig 5 års bruk av skogen på søndre side av Stangebrøttjernet.

I 1795 overdro Knut Jørgensen hogsten i et skogstykk til kjøpmann og sagbruker i Fredrikshald Christen Mamen for ett år, fra 1. oktober 1794 til 1. oktober 1795. Delet ble nøye beskrevet:

Skogstykket tar sin begynnelse ved Stangebred tjernet

på vestre side og følger en bekk i nordre ende på Dypiltjernet til en stor stubbe som er delet til Trandem. Så følges gårdsdelet til et berg i Stormyren og derfra på nordre side langs tjernet like til en røs ved Rørehøltet, hvor Rasmus Tårnbys tilhørende halvpart motstøter på østre side, og så like sørretter en bekk i Hornfisktjernet, derpå langsetter tjernet og videre langsetter bekken i søndre Hornfisktjernet, derfra like sørretter i en stor sten, fra denne sten herefter i en røs som ligger straks ovenfor Stangebred tjernet, og så følger delet en liten bekk i Stangebrøtte (2. juli 1795, pantebok 2 fol 770).

Christen Mamen kunne hogge alt sagtømmer som fantes på denne parten, men ingen trær måtte hogges som ikke hadde oppnådd det mål og den tykkelse som var bestemt i anordningen, med unntak av trær som hadde tørr topp eller andre feil, «og ei er i nogen længere tilvekst». For dette skulle Christen Mamen betale 160 rdl, og Knut hadde allerede fått pengene.

I 1810 selger Knut Jørgensen sin del i Tårnby (5 lisp tunge ½ skinn) med hus, skog, mark og eng til Carsten Tank for 1800 rdl.

Knut Jørgensen ble nå leilending på

Tårnby, og han bygslet denne fjerdeparten av gården av Carsten Tank på følgende vilkår:

Han skulle bruke gården forsvarlig, og hvis mulig forbedre jordveien. Husa måtte holdes i åbotsfri stand. Det måtte ikke hogges noe i skogen, uten til ved, gjerdefang og vedlikehold av husa. Dersom bygselpengene ikke blir betalt i rett tid, forplikter leilendingen Knut Jørgensen å fravike gården uten lov og dom (kontrakt 12. desember 1810).

Knut fornyet kontrakten på halvparten av Vestre Tårnby i 1815, og 1819. Knut bodde trolig på Tårnby til 1838, da den nye eieren Halvor Pedersen flyttet hit. Knut døde som legdslem på Sør-Tukun i 1852, 42 år etter at han solgte Søstua Tårnby for 1800 rdl.

Knut Jørgensen f.1771 på Vestre Tårnby d.1852

Foreldre Jørgen Pedersen og Marte Jansdatter på Vestre Tårnby

Gift i 1795 med Marte Olsdatter Kulblik fra Eidskog

Barn:

1. Ingeborg f.1797, gift med Kristian Jørgensen, trolig til Ertevassfallet under Bøen
2. Ole f.1805, gift med Anne Sivertsdatter, flyttet til Vinger i 1836 («husmand»)

I 1831 selger Carsten Tank ved auksjon Søstua Tårnby til Halvor Pedersen Digerne-set for 430 spdl. Halvor Pedersen kom til Tårnby i 1838. I 1832 kjøpte han Vortungsneset under Tørnby av Carsten Tank for 35 spdl, og i 1846 kjøpte han Hakabruhytta og Suluneset av Nils Engebretsen Ødegården på Setskogen for 100 spdl.

Halvor lånte penger for å finansiere kjøpet av gården og skogpartene. I 1841 lånte han 100 spdl i Opplysningsvesenets Fond, og samme år 100 spdl i Norges Bank. I 1848 skylder han Faye & Co i Fredrikshald 156 spdl, mot pant i Tårnby, og i 1849 låner han

100 spdl i Den Almindelige Enkekasse mot pant i Vortungsneset.

I 1844 ser vi at Halvor får oppsyn med fløtingen i svenske vassdrag, hvor sagbrukseierne fløtet tømmer ned til sine sagbruk i Tistedalen. Sammen med 11 andre grunneiere underskrev han i 1847 en overenskomst med Eilof Soot om oppdemming av Rømsjøen. I 1852 ble Halvor dømt til å betale 25 spdl for ulovlig hogst i skogen til Ole Rørvik.

Halvor Pedersen Digerneset f.1794 d.1852
Foreldre Peder Johannessen Digerneset og Marte Rasmusdatter
Gift i 1819 med Johanne Pedersdatter Flatahaugen
Foreldre Peder Halvorsen og Marte Gulbrandsdatter
Barn:
1. Berte Maria f. 1817
2. Rebekka f. 1819
3. Peteranne f. 1822
4. Gudbrand f. 1824

5. Andreas f. 1826
6. Maren f. 1829
7. Halvor f. 1833
8. Markus f. 1840

Ved skiftet etter Halvor ble Søstua overdratt sønnen Gudbrand Halvorsen for takstsummen 2350 spdl (skjøte 12.4.1855). Gudbrand arvet 643 spdl. Fletføringskontrakt med moren ble vurdert til 250 spdl. Gudbrand er oppført som tømmermerker i folketellingen 1875.

Gudbrand eide også Østre og Vestre Bøen. Arvingene overtok Østre Bøen, og de solgte Vestre Bøen. En tid eide Gudbrand en del i Nordsaga, og han eide også Kopperud Mølle i noen år. Røvassdala byttet han til seg mot Kopperud Mølle, for siden å kjøpe mølla tilbake, samtidig som han beholdt Røvassdala. Han kjøpte også innmarka på Steinby og en part av skogen.

VESTRE TÅRNBY samlet

bnr. 5 og 6

Tårnby var delt i tre bruk da Gudbrand Halvorsen overtok Søstua i 1855, nemlig Søstua, Nordstua og Øststua. I 1865 brukte Gudbrand 50 mål åker og dyrket eng og 20 mål naturlig eng (mål = 1080 m²). Han kunne selge tømmer for 50 spdl i året, ifølge Herredskommisjonen.

I 1873 kjøpte Gudbrand Nordstua av Hans Kristensen for 3500 spdl. I 1907 hadde Nordstua og Søstua til sammen 113 mål innmark og 4000 mål skog. Utsæden var 1,5 hl havre og 3,5 hl poteter. Det lå en husmannsplass til gården med 4 mål åker, 3 mål kunstig eng og 4 mål naturlig eng, og det var 2 hester, 2 storfe og 2 sauer på plassen. Husmannsplassen må være Haugbak.

Gudbrand Halvorsen f.1824 på Digerneset d.1891
Foreldre Halvor Pedersen og Johanne Pedersdatter
Gift i 1855 med Anne Maria Kristiansdatter Kurøen
Foreldre Kristian Jørgensen fra Østre Tårnby og Anne Eriksdatter
Barn:
1. Anne Helene f. 1855 d. 1909, ugift og bodde på Tårnby
2. Maren Julie f. 1857 d. 1925, gift med Hans Amundsen på Taraldrud i Rødenes
3. Johanne f. 1860 d. 1860

Tjenestefolk i 1875:

August Nilsen f. 1856 og Georgine Rasmusdatter f. 1851.

En tilreisende snekker fra Jærnskog bodde også her i 1875.

Maren Julie, yngste datter til Gudbrand og Anne Marie, giftet seg i 1879 med Hans Amundsen på Taraldrud i Rødenes. Søster Anne Helene bodde på Tårnby.

Anne Helene var ugift, og da folketellingen ble tatt opp i 1900, var gården forpaktet bort til Julius Nilsen. Julius og kona Kaisa Tolvdatter bodde i forpakterboligen med fire barn. Julius og Kaisa overtok Haugbak like etter århundreskiftet.

I 1900 var det også to tjenestejenter fra Skillingmark på Tårnby. Det var Emma Magnusdatter f. 1883 og Marte Kristiansen f. 1820. Marte bodde i bryggerhuset.

Bryggerhuset på Østre Tårnby ble i 1909

flyttet til tomte Bingen som ligger 60 – 70 m sør-øst for det nyeste bolighuset på Tårnby. Her har mange par på Rømskog hatt sin første leilighet:

| | |
|-------------|--|
| 1909 – 1913 | Svend og Petra Haugen |
| 1913 – 1914 | Jørgen og Ingeborg Nilsen (se 74/11) |
| 1916 – 1919 | Ole og Signe Braaten (se 74/14) |
| 1919 – 1929 | Torkeld og Selma Haugbak, |
| 1929 – 1936 | Torger og Pauline Smestadmoen |
| 1936 – 1945 | Knut og Kirsten Aarstad |
| 1945 – 1948 | Minst 3 forskjellige familier, blant annet Gudrun Andersen fra Høland. |
| 1948 – 1957 | Magnus og Anne Marie Raanes og Jon Bakken (se 72/14). |

Hele TÅRNBY samlet

bnr. 2, 5, 6

Anders Taraldrud, Maren Julie Taraldruds nest eldste sønn, arvet i 1924 Vestre Tårnby (Nordstua og Søstua) etter sin mor og hennes søster Anne Helene. Anders var 21 år da han kom til Tårnby.

Tårnby var altså delt i to bruk da Anders overtok i 1907. Bestefaren Gudbrand hadde kjøpt inntil Nordstua i 1873, slik at den vestre halvdel nå var samlet. I 1914 kjøpte så Anders inntil innmarka på Øststua (bnr. 2), slik at hele Tårnby, unntatt skogen på Øststua, nå var samlet.

Ifølge jordbrukstelling i 1907 var innmarka på Vestre Tårnby 100 mål og skogen 4000 mål. Innmarka på Øststua var 100 mål og skogen 1500 mål.

Anders bygde sagbruk på Tårnby og var medeier i sagbruk ved Hellehølen og Vor-

tungen. I 1924 kjøpte Anders Taraldrud og broren Gudbrand deler av skogen under Østtukun. Skogen ble senere delt, slik at Teigeskogen (78/2) ble lagt til Tårnby.

I 1924 kjøpte faren til Anders, Hans Taraldrud, skog under Steinby (Steinby Skog), sammen med sine barn. Ola Taraldrud jr eier 4/5 av denne skogen i dag, mens Rømskog kommune eier den siste femtedelen.

Anders var ordfører i Rømskog i 22 år (1923 – 1945).

Anders Taraldrud f. 1886 d. 1973

Foreldre Hans Taraldrud fra Rødenes f. 1848 d. 1937 og Maren Julie Torneby fra Rømskog f. 1857 d. 1925

Gift i 1911 med Jensine Flaten fra Sør-Tukun f. 1889 d. 1976

Foreldre se 71/1

Barn:

1. Hans f. 1912, overtok Tårnby
2. Ola f. 1917, overtok Tukun 72/1

Sønnen Hans overtok Tårnby i 1948 for 60 000 kroner.

Hans Taraldrud f. 1912 d.1985

Gift med Ebba Margrethe Aas fra Dyster i Ås f. 1915

Barn:

1. Anders f. 1941, overtok Tårnby
2. Anne Marie f. 1946 d. 2002, gift med Bendik Taraldlien, bodde i Fyresdal
3. Gro Sissel f. 1952, gift 1. gang med Tore Seim fra Askim f. 1950. Skilt. Gift 2. gang med Yngvar Thomassen f. 1954. Skilt. Bor på Nesodden.

Sønnen Anders Taraldrud overtok gården i 1969 for 384 250 kroner

Anders Taraldrud f. 1941

Gift med Eva Lisbeth Olsen fra Nordgård i Idd f. 1950

Barn:

1. Anne Kari f. 1974, Tårnby
2. Mari f. 1977 (se 71/6)

Anne Kari Taraldrud overtok Tårnby i 2004.

Anne Kari Taraldrud f. 1974

Samboer Kjetil Thorsdalen

Barn:

Hans Vebjørn Taraldrud f. 1996
Samboer Helge Lyder Sandem f. 1964 (se 73/30)

Gården har i dag 98 mål innmark. Skogen er på 9500 mål brutto (inkl. Østtukun 78/2 på ca. 2700 dekar). Gården henter i dag det meste av inntekten fra skogen.

Den eldste stuebygningen på Tårnby er fra 1868. Det ble bygd ny stuebygning i 1974. Låven med fjøs og stall fra 1904 ble revet i 1960. Stabburet er fra 1924 og bryggerhus 1926. Det ble bygd ny låve i 1959.

NORDSTUA TÅRNBY

bnr. 6

Nordstua var eget bruk fra 1790 til 1873. Tunet på Nordstua lå 150 meter nord for tunet på Søstua.

Husdyrhold

| | Hester | Storfe | Sauer | Griser |
|------------|--------|--------|-------|--------|
| 1802 | | 3 | 5 | |
| 1835 | 1 | 5 | 8 | 1 |
| 1845 | 2 | 5 | 12 | 1 |
| 1865 | 2 | 7 | 6 | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|-------|-----|------|-------|-------|---------|
| 1835 | | 1/8 | 1/4 | 4 1/2 | 1/2 | 3 |
| 1845 | | 1/4 | 1/4 | 5 | 1/4 | 5 |
| 1865 | 1 | 1/4 | 1/2 | 6 | | 4 |

1802: Utsæd 3 t. Fjerdeparten av et kvernbruk. Seter og fornøden skog.

I 1873 ble Nordstua lagt til Søstua. Det bodde folk her til omkring 1890.

Eiere og brukere på Nordstua

Amund Johannessen Østenby solgte i 1790 denne halvparten av Vestre Tårnby til sin svigersønn Syver Pedersen, som var gift med dattera Kristine Amundsdatter. Syver påtok seg å betale til formynderen Rasmus Jørgensen Tårnby 200 rdl, og 195 rdl til svigerfaren, slik at han til sammen betalte 395 rdl for halve Vestre Tårnby.

Men Amund forbeholdt seg rettigheter i fem år i en skogpart fra Klevemåsen til Bønsdelet, på søndre side av Stangebrøttjernet. I disse fem åra kunne Amund hogge så mye tømmer som kunne utvirkes med 10 tomers topp, i tillegg til neverflåing.

Syver Pedersen Haukenes f. ca. 1749 på Lund i Høland d.1795

Foreldre Peder Syversen og Ingeborg Knutsdatter Haukenes

Gift i 1775 med Kristine Amundsdatter f. 1758 d. 1795

Barn:

1. Peder f. 1777 d. 1777

2. Ingeborg f. 1778

3. Jørgen f. 1781

4. Anders f. 1786

5. Johannes f. 1789 d. 1795

Christian Olsen overtok denne delen av Tårnby før 1797. Vi ser at Kristian bodde her i 1797, da han underskrev som vitne på en handel på Haukenes.

Christian Olsen lånte 121 rdl i oktober 1797 mot pant i 2 lisp 2 remål tunge og 1/2 skinn i Tårnby. Han lånte dette av formynderen til Berte Torkildsdatter og Halvor Torkildsen Tørnby, med 4 % rente og tre måneders oppsigelse «på en av sidene».

Christian Olsen f. 1765

Far Ole Olsen

Gift i 1794 med Siri Torkildsdatter Tørnby
Foreldre Torkild Rasmussen og Margrete
Andersdatter

Barn:

1. Marte f. 1795
2. Ole f. 1797 d. 1797
3. Ole f. 1805

Tjenestepike Kristin Olsdatter var 24 år i 1801.

I 1803 solgte Christian Olsen sin part i Tårnby til Christen Svendsen Berger i Høland for 490 rdl. For «en øy eller holme» betalte Christen Svendsen 67 rdl. Christen overtok pantelånet på 121 rdl til myndling Berte Torkildsdatter. Lånet ble innløst 5. oktober 1804 og Christen lånte nå 99 rdl av Peder Steffensen Sundsrud, som skulle ha første prioritets pant i Christens part på 5 lisp tg ½ skinn.

I 1813 solgte Christen Svendsen et skogstykke til Carsten Tank. Christen og grosserer Tank hadde brukt skogstykket sammen en tid, men det var «intet skriftlig» om dette. Men nå fikk altså Carsten Tank skjøte på skogstykket for 1400 rdl.

Christen Svendsen brukte denne delen i 50 år, til 1853.

Christen Svendsen Berger f. 1777 på Berger i Høland d. 1857

Foreldre Svend Svendsen Berger og Susanne Svendsdatter Sandem

Gift i 1803 med Margrete Halvorsdatter Mørk

Barn:

1. Svend f. 1805
2. Halvor f. 1807, til Haugbak
3. Morten f. 1812, Haugbak
4. Kristian f. 1815
5. Hans f. 1822, Nedstua

Sønnen Hans Christensen overtok i 1853.
Hans Christensen f.1822 d.1896

Gift i 1853 med Sissel Christiansdatter Kurøen

Foreldre Christian Jørgensen og Anne Eriksdatter Kurøen

Barn:

1. Anne Kristine f. 1853 d.1907
2. Maren Rebekka f. 1855, ugift d. i Halden
3. Jørgen f. 1857
4. Halvor f. 1858
5. Johan f. 1860
6. Gunhild Maria f. 1862 d. 1864

I 1865 var det to tjenestegutter på Nordstua: Jens Halvorsen 26 år og Kristen Mortensen 22 år.

Hans og Sissel flyttet til Ydersbond i Høland i 1873 og solgte Nordstua Tårnby til Gudbrand Halvorsen på Søstua for 3500 spdl. Gudbrand bodde på Søstua og leide bort Nordstua. Det er nevnt tre familier på Nordstua fram til 1891, og det er mulig disse leide bruket eller bodde på en plass under Nordstua.

Andreas Jørgensen bodde her to-tre år på 1870-tallet før han flyttet til Steinby og senere til Nord-Klubben, som han kjøpte i 1880. Andreas var trolig født på Nordby og bodde på Kjernmoen 1865-71 og på Nord-Trandem før han kom til Nordstua Tårnby.

Andreas Jørgensen f. 1844 d. 1920

Foreldre Jørgen Andersen Nordby og Petrina Mikkelsdatter

Gift i 1871 med Anne Kathrine Olsdatter fra Kolstad i Setskog f. 1850 d. 1913

Barn:

1. Josefine Ovida f. 1871 d. 1875
2. Marianne Pamela f. 1874 d.1941. Til Trosterud.
3. Jørgen f. 1875 d.1958. Til Bjørkelangen.
4. Ole f. 1877 d.1963 (se 73/51)
5. Gudmund f. 1880 d.1958 (se 73/4)
6. Tørris f. 1882 d. 1956 til USA i 1911. Ugift.

7. Berte Margrete f. 1885 d. 1975. Til Setskog.
 8. Anders f. 1887 d. 1932. Til Setskog.
 9. Mathilde Elisabeth f. 1890 d. 1909.
 10. Signe f. 1892 d. 1972 (se 74/14).

Anne Helene Halvorsdatter f. 1856 i Rømskog var tjenestejente her i 1875.

Johan Torkildsen bodde her 1879-81. Han flyttet da til Steinby og til USA samme år. Han hadde tidligere blant annet bodd på Bøen og Tørnby.

Johan Torkildsen født på Mellom-Saga Foreldre Torkild Ingvaldsen Saga og Kari Torsdatter
 Gift i 1876 med Jørgine Rasmusdatter Sundet f.1851

Barn:

1. Jørgen f.1877
2. Karoline f.1879

Julius Nilsen bodde her et par år etter at han giftet seg i 1889 med Kaisa Tolfsdatter. De bodde senere på Søstua Tårnby, før de overtok Haugbak i 1902. Julius og Kaisa var trolig de siste som bodde på Nordstua.

ØSTSTUA TÅRNBY

(østre halvpart)

Det vestre bruket beholdt det gamle tunet, mens det østre bruket flyttet nord for veien, ca 100 meter øst for det gamle tunet. Det sto hus her til ca. 1955. Kjelleren står ennå sør for veien.

Øststua Tårnby var delt i to like deler i to år, fra 1853 til 1855. Øststua ble så brukt samlet fram til 1914, da Anders Taraldrud

kjøpte hele innmarka, mens skogen ble solgt til Thor Ringsbu på Bøen.

Røvassfallet var husmannsplass under Øststua fra tidlig på 1700-tallet. Plassen ble fradelte sammen med to skogparter i 1863, bnr. 3. (mer om Røvassfallet under husmannsplasser). Skolestua ble fradelte i 1863, bnr. 4. Videre fradelinger se side 424 – 425.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|----------------|--------|-------|--------|--------|
| 1802 | 1 | 5 | | 10 | | |
| 1835 | 2 | 6 | | 14 | 5 | 1 |
| 1845 | 3 | 10 | | 18 | 4 | 1 |
| 1865 | 3 | 10 | | 13 | | 1 |
| 1875 | 2 | 1 okse, 6 kuer | 1 | 8 | | 1 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|-------|-----|------|-------|-------|---------|
| 1835 | | ¼ | ⅜ | 8 | ½ | 4 |
| 1845 | | ¼ | ¾ | 10 | ⅛ | 10 |
| 1865 | ¼ | ⅝ | 1 | 9 | | 6 |
| 1875 | ¼ | ¾ | ¾ | 7 ¼ | | 4 |

1802: Utsæd 5 t. 14 høylæss. Halve kvernbruket. Seter og fornøden skog.

1875: 20 skålpund grasfrø

1907: 100 dekar innmark og 1500 dekar skog. Utsæd 0,3 hl bygg og 4 hl havre. Bruket hadde 60 mål havnegang, men ingen husdyr.

Eiere og brukere på Østre Tårnby

Erik Bjørnsen er nevnt her fra ca. 1720 og til han døde i 1754. Erik eide hele denne halvdel av gården.

I 1749 ser vi at Erik Bjørnsen skylder proviantforvalter Svend Olsens dødsbo 135 rdl 1 ort. Dette var del av en pantegjeld som Brynild Pedersen Taje i Høland hadde hos Svend Olsen, og som Erik hadde påtatt seg ansvaret for å betale. Arvingene ønsket innløsning av dette pantelånet, og Erik låner nå 140 rdl av Karl Rasmus Kristoffersen på Vest-Tukun.

Erik Bjørnsen f. ca. 1684 på Bøen d. 1754
Foreldre Bjørn Olsen Bøen og Jøran Larsdatter

Gift med Ingeborg Torsdatter

Foreldre Tor Paulsen Skjeggenes og Kari Halvorsdatter, som kom til Skjeggenes fra Tårnby og var datter av Halvor Nilsen

Barn:

1. Anne f. ca. 1706, gift med Rasmus Stensen Trosterud
2. Berte, gift med Andor Jørgensen Evenby i Høland

3. Marte, gift med Steffen Torsen Næss i Høland

4. Jøran f. ca. 1721, gift med Rasmus Nilsen Sæter

5. Halvor f. ca. 1723

6. Mari f. ca. 1724, gift med Anders Rasmussen Langemyråsen

7. Kirsti, gift 1. gang med Kristen Rasmussen Jørgentvedt i Trøgstad og gift 2. gang med Ingebret Torsen

8. Brynild f. ca. 1728, overtok Østre Tårnby

9. Marte, gift med Anders Halvorsen, som kjøpte Østre Tårnby av svoger Brynild i 1757/58

10. Klaus

11. Anna

Arvingene etter Erik Bjørnsen forlangte skifte på Tårnby, mellom hans etterlatte enke Ingeborg Olsdatter og deres 8 barn. Siden boet ikke eide annet enn arvetomten Tårnby, skyld 10 lisp tg, så ble de forlikte om følgende:

Brynild skulle beholde Tårnby alene imot at han forsynte deres gamle mor med all fornøden underholdning så lenge hun levde, og deretter en sømmelig begravelse. De øvrige syv søsken skulle beholde for seg og sine arvinger skogen under Tårnby i ti år, og «gjøre sig nyttig og gavnlig av hva tømmer derudi findes». Etter 10 år skulle skogen igjen tilhøre broren Brynild.

I 1755 solgte Brynild plassen Langemyrå-



Bygningen på Østre Tårnby som ble flyttet til Myrvold ca. 1929. (Foto: Anders Taraldrud).

sen til sin svoger Anders Rasmussen, som hadde ryddet plassen. Han hadde havn og ved i Tårnby skogen. Anders betalte 60 rdl for plassen. Brynild sier videre i skjøtet til Anders at dersom noen av hans arvinger, imot forhåpninger, skulle oppløse dette kjøpet og «nytte rettens bifald», skulle Anders ikke bare ha tilbake kjøpesummen med renter, men de skulle også erstatte ham for arbeidet han hadde nedlagt på plassen, bygninger åker og eng.

Brynild Eriksen f.1728.
 Gift i 1751 med Kari Bryntesdatter
 Far Brynte Høgenes
 Barn:
 Tor f. ca. 1752

I 1757 byttet Brynild gård med sin svoger Anders Halvorsen, som eide Halsnes i Høland. Halsnes hadde skyld 5 lisp tg, mens Østre Tårnby var skyldsatt for 10 lisp, så Brynild fikk 50 rdl i mellomlegg. Plassene Hagen og Langemyråsen, som Brynild tidli-

gere hadde solgt til sin svoger Anders Rasmussen, ble holdt utenfor makeskiftet.

Anders Halvorsen solgte samme år, i 1757, til broren Rasmus Halvorsen på Tørnby og Rasmus Kristoffersen på Vest-Tukun for 763 rdl. De leide nå bort gården til Anders Halvorsen og hustru Marte Eriksdatter, som nå ble leilendinger på Østre Tårnby. De brukte Østre Tårnby til 1762.

Anders Halvorsen f. 1720 på Haukenes
 Far Halvor Andersen på Steinby
 Gift i 1744 med Marte Eriksdatter
 Foreldre Erik Bjørnsen og Ingeborg Torsdatter
 Barn:
 1. Ragnhild f. 1745
 2. Kristen f. 1748
 3. Ragnhild f. 1750
 4. Tor f. 1753 d.1753
 5. Erik f. 1754 d. 1754
 6. Halvor f. 1757
 7. Kari f. 1759

I 1759 pantsatte Rasmus Halvorsen sin halvpart i Østre Tårnby og Jan Henrik Knutsen sin part i gården til Niels Tank i Fredrikshald, for et lån på til sammen 400 rdl.

I 1762 selger Rasmus Halvorsen på Tørnby og Rasmus Kristoffersen på Tukun bruket Østre Tårnby til «våres kjære svoger» Rasmus Jørgensen Trandem og hustru Berte Jonsdatter for 760 rdl. «Bruket Hagen», dette kan være Langemyråsen, fulgte ikke med i salget. Rasmus lånte 400 rdl av Even Halvorsen på Østtukun.

Lånet ble innløst i februar 1764. I 1784 tok Rasmus pantelån på 100 rdl hos major von Oldenburg i Fredrikshald. I 1801 innløste Rasmus også et pantelån på 55 rdl hos Overformynderiet i Rakkestad.

I 1764 kjøpte Rasmus Jørgensen en liten part på $\frac{1}{2}$ lisp 2 rem $\frac{1}{4}$ bmkr tunge i Østre Tårnby av Kirsti Eriksdatter, som hadde giftet seg med Kristen Rasmussen Jørgentvet i Trøgstad. Dette kan være en gammel arvepart. Broren Halvor Jørgensen eide Vestre Tårnby, og Rasmus bodde her et års tid før han overtok Østre Tårnby.

Rasmus Jørgensen f. 1734 på Trandem d. 1804

Foreldre Jørgen Bergersen Trandem og Kirsti Brynildsdatter

Gift i 1761 med Berte Jansdatter Tårnby
Foreldre Jan Henrik Knutsen Torneby og Eli Steffensdatter

Barn:

1. Mikkel f. 1761 d. ung
2. Kirstine f. 1763
3. Jørgen f. 1766

I 1799 selger Rasmus Jørgensen halve Østre Tårnby til sønnen Jørgen Rasmussen for 698 rdl. Året etter selger han Langemyråsen (Myrvold) til sønnen Jørgen for 88 rdl.

Rasmus og kona Berte Jansdatter inngikk samtidig kontrakt med sønnen Jørgen om

føderåd. For salgssummen 88 rdl skulle Jørgen gi foreldrene «førnøden underholdning, både i sunde og syke dager». Dersom Rasmus og Berte ikke skulle bli fornøyd med omsorgen, skulle de ha rett til å leie ut plassen Myrvold til fremmede «til vores underholdning», eller få utbetalt de 88 rdl, som de skulle kunne bruke slik de ønsket. Når de begge var døde, skulle plassen være sønnens eiendom. Jørgen skulle uten omkostninger for de andre arvingene «besørge våres legemer sømmelig begravet».

I 1806 leide Jørgen Rasmussen bort land langs Langebekk kaldet Røvassmoen «eller hvor findes for godt at nedlegge sagtømmer» til Carsten Tank som skulle bruke grunnen til tømmeropplag. Tank leide for 30 år, og for dette fikk Rasmus 100 rdl. Carsten Tank leide også grunn av Jørgen Halvorsen på Trandem ved Lukashytta og Hornsjøen til Gåsevik-delet.

Jørgen flyttet fra Tårnby til Vest-Tukun i 1790 og flyttet tilbake til Tårnby i 1796.

Jørgen Rasmussen f.1766 d. 1834

Gift i 1790 med Ragnhild Halvorsdatter Trandem

Barn:

1. Jørgen f.1790
2. Kristian f.1790, til Kurøen, gift med Anne Eriksdatter på Kurøen (en datter Anne ble gift med Gudbrand Halvorsen på Vestre Tårnby)
3. Rasmus f. 1793 d. 1793
4. Rasmus f. 1794 d. 1813
5. Gudmund f. 1797 d. 1811
6. Ingeborg f. 1800
7. Marte f. 1803
8. Halvor f. 1809 d. 1813

Kristian Jørgensen fikk skjøte på Østre Tårnby i 1834. Kristian var gift med dattera på Kurøen, Anne Eriksdatter, og i 1838 overtok de også Kurøen. Anne døde i 1852, og året etter delte Kristian dette østre bruket

på Tårnby likt mellom sønnene Rasmus og Jørgen. Yngste sønnen Anders overtok Kurøen.

Deleforretning ble avholdt på Østre Tårnby 26. september 1853, og gården ble nå delt i en østre og vestre del. Den østre delen av innmarka med husmannsplassen Myrvold skulle tilhøre Rasmus og Jørgen skulle ha den vestre delen. I skogen ble det trukket en delelinje over Myrvoldhøyden til Grytetjernet. Rasmus skulle ha den nordre del og Jørgen den søndre del av denne skogparten. Av Hjemmeskogen skulle Rasmus ha den søndre del og Jørgen den nordre del. Den østre skogen, som ble kalt Seterskogen, ble også delt i en nordre og søndre del, og Rasmus skulle ha den nordre delen. Delet begynte på østre ende av tjernet Stangebrøt.

Husmannplassen Røvassfallet ble også delt. Rasmus skulle ha den sørvestre del med stua og fjøset, mens den nordøstre delen med ladebygningen og et lite skogstykke nord og nordøst for jordveien, skulle tilhøre Jørgen. Vannet og havnegangen skulle være felles.

Det ble også bemerket at Kurøen skulle ha rett til seter i Seterskogen på Østre Tårnby.

Kristian Jørgensens mor Ragnhild Halvorsdatter bodde på Østre Tårnby, og hun hadde en tinglyst føderådskontrakt. Selv om føderådet heftet på gården, ville Kristian selv sørge for at moren fikk det hun hadde krav på.

Men Østre Tårnby ble delt i bare to år. I 1855 døde Jørgen Kristiansen. Jørgen var ugift, og faren og søsknene ble enige om at broren Rasmus nå skulle overta denne vestre delen av Østre Tårnby, som Jørgen fikk ved delingen i 1853. For dette skulle Rasmus betale 3300 spd. Salget innbefattet også ei mølle og en kakkelovn. Østre Tårnby var igjen samlet til et bruk.

I 1873 kjøpte Rasmus Kristiansen Nedre Moen for 780 spd. Rasmus flyttet til Nedre Moen etter 1875.

Rasmus Kristiansen f. 1814 d. 1887
Foreldre Kristian Jørgensen Tårnby og Anne Eriksdatter Kurøen
Gift i 1839 med Kristine Torkildsdatter f. 1816 d. 1909

Far Torkild Pedersen Høgenes

Barn:

1. Maren Rebekka f. 1840 d. 1843
2. Berte Maria f. 1842
3. Jørgen f. 1848, overtok Østre Tårnby
4. Maren Helene f. 1851, gift med Julius Olsen fra Setskog (losjerte her i 1875)
5. Anders Emil f. 1853, Nedre Moen, Myrvold
6. Kristine f. 1859, gift i 1879 med Johan Andreassen Sandem

Tjenestefolk

1865: Rasmus Kristiansen 31 år og Maria Torkildsdatter 60 år.

1875: Maria Torkildsdatter, Helene Larsdatter f. 1859 og Markus Halvorsen f. 1862, som var legdslem og gjeter.

Johan Andreassen Sandem giftet seg i 1879 med dattera Kristine. Det er mulig de brukte Østre Tårnby et par år før de flyttet til Haukenes og senere til Sandem.

I 1885 overtok sønnen Jørgen Rasmussen hele Øststua.

Jørgen (Jørn) Rasmussen f. 1848 på Østre Tårnby d. 1904

Gift 1. gang i 1870 med Pauline Halvorsdatter Søgarden Sundsrud f. 1848 d. 1871

Gift 2. gang i 1876 med Josefine Halvorsdatter f. 1855 d. 1882

Barn:

1. Rasmus Helvin f. 1873 d. 1874
2. Pauline Amalie f. 1874 d. 1952, gift med Karl Andreassen Kind, Nedre Moen/Nes i Høland
3. Berte Sofie f. 1879, gift med Aksel Nilsson, Remjäng i Sverige

4. Kristine f. 1882, gift med Olaf Andreassen Heia

Jørgens mor Kristine Torkildsdatter, f. 1816, bodde på gården i 1900.

Jørgen Rasmussen døde i mars 1904. I januar samme år giftet yngste datter Kristine seg med Olaf Andreassen Heia. Olaf overtok nå Østre Tårnby sammen med Thor Rings-

bu. Karl Andreassen Kind fikk 5 000 kr for odelsretten til gården. Karl Kind var gift med Jørgen Rasmussens eldste datter Pauline Amalie.

Brødrene Ringsbu står som eiere av Øststua Tårnby i 1907.

1914 kjøpte Anders Taraldrud på Vestre Tårnby jordveien og Rompelykkja.

Thor Ringsbu beholdt Myrvoldhøgda og Olaf Heia Røvasshøgda.

HUSMANNSPLASSENE UNDER TÅRNBY

Langemyråsen

Langemyråsen lå kanskje i det myrlendte område sør-øst for tunet på Søndre Myrvold. Plassen er nevnt første gang i 1755, da Brynild på Østre Tårnby solgte plassen eller ødegården Langemyråsen til sin svoger Anders Rasmussen. Anders hadde ryddet plassen og bygd hus her. Anders betalte 60 rdl for plassen, som ble tillagt rett til havn og ved i Tårnbyskog.

Brynild sier videre i skjøtet til Anders at dersom noen av hans arvinger skulle oppløse dette kjøpet og få medhold av retten, skulle Anders ikke bare ha tilbake kjøpesummen med renter, men de skulle også erstatte ham for arbeidet han hadde nedlagt på bygninger, åker og eng.

En plass kalt Hagen nevnes sammen med Langemyråsen i 1757, da Brynild Eriksen bytter gård med sin svoger Anders Halvorsen på Halsnes i Høland. Det sies nå at plassene Hagen og Langemyråsen skulle holdes utenfor makeskiftet, siden Brynild hadde solgt plassene til sin svoger. Da gården ble solgt i 1762, hører vi at plassen Hagen ikke skulle følge med i salget.

Anders Rasmussen f. 1725 d. 1757

Foreldre Rasmus Andersen Haukenes og

Anne Bergersdatter

Gift i 1753 med Mari Eriksdatter Langemyråsen f. 1724

Barn:

1. Jørgen f. 1754

2. Erik f. 1756.

Anders døde i 1757, og enka Mari Eriksdatter giftet seg året etter med Ingvald Torsten.

Det ble ikke skiftet etter Anders Rasmussen før i 1759, og boets formue ble nå registrert.

Husdyr

1 ku, 1 kalv, 3 geiter, 3 yngre geiter, 2 unge bukker, 3 sauer og 2 værere.

Enken anmeldte at hun hadde til gode 11 rdl hos Rasmus Tørnby og Rasmus Tukun. Samlet inngjeld (formue) 26 rdl.

Boets gjeld

| | |
|--------------------|--------|
| Anders Kirkerud | 15 rdl |
| Rasmus Tørnby | 6 rdl |
| Berger Trandem | 4 rdl |
| Skifteomkostninger | 5 rdl |

Mari Eriksdatter og Ingvald Torsen eide nå Langemyråsen. Men allerede i 1758 fikk de kontrakt på plassen Myrvold av Rasmus Halvorsen på Østre Tårnby. For 3 rdl i året skulle de få bruke Myrvold på livstid. Men Mari og Ingvald ble boende på Langemyråsen til 1764, da Ingvald Torsen, med velbetenkt hug og sinn og med sin kjære hustru Mari Eriksdatters råd og samtykke, solgte Langemyråsen til Rasmus Jørgensen og hustru Berte Jansdatter på Østre Tårnby. Rasmus betalte 88 rdl, som Ingvald brukte til å betale sin «salige formands gjeld».

Ingvald og Mari ble nå husmenn på Myrvold. Mer om familien under Myrvold.

Vi hører ikke mer om Langemyråsen før i 1799, da Rasmus Jørgensen selger halve Østre Tårnby til sønnen Jørgen Rasmussen for 698 rdl. Året etter selger han Langmyråsen til sønnen Jørgen for 88 rdl.

Rasmus og kona Berte Jansdatter inngikk samtidig kontrakt med sønnen Jørgen om føderåd. For salgssummen 88 rdl skulle Jørgen gi foreldrene førnøden underholdning, både i sunne og syke dager. Dersom Rasmus og Berte ikke skulle bli fornøyd med omsorgen, skulle de ha rett til å leie ut plassen Myrvold til fremmede eller få utbetalt de 88 rdl. Når de begge var døde, skulle plassen være sønnens «odelige eiendom». Jørgen skulle uten omkostninger for de andre arvingene bekoste foreldrenes begravelse.

Dette er siste gang vi hører om Langemyråsen. Plassen ble lagt til Myrvold.

Det er mulig at den nåværende veslebygningen på Søndre Myrvold er flyttet fra Langemyråsen.

Myrvold

bnr. 8

Matrikkelskyld

1884: 0,80 mark

Myrvold ligger nord-øst for tunet på Tårnby og grenser i vest til Østkrøkkeveien og Skoglilykja og i øst til Myrvoldhøgda. Det er grunn sandjord og noe myrjord.

Husdyr i 1875 var 1 hest, 4 kuer, 2 ungdyr og 3 sauer. Utsed $\frac{1}{8}$ t. hvete, $\frac{1}{6}$ t. rug, $\frac{3}{4}$ t. bygg, $3\frac{1}{2}$ t. havre, 3. t. poteter og 6 skålpund grasfrø.

Myrvold var husmannsplass under Øststua Tårnby og er nevnt første gang i 1758. Myrvold ble fradelt som eget bruk i 1894.

Ved fradelingen i 1894 hadde Myrvold ca. 40 dekar dyrket mark og ca. 1400 dekar skog. Den nordre halvdel av Myrvold (bnr. 22) ble fradelt i 1940. Skogparten Lønjedalen (bnr. 23) ble fradelt i 1944. Det

er fradelt fem hyttetomter og det er bygslet flere tomter.

Fram til ca. 1957 var det fire kuer, en hest, åtte-ti sauer og en gris på gården, senere bare sau i noen år. I 1976 hadde Myrvold 25 dekar jordbruksareal, alt fulldyrket, 418 dekar skog og 98 dekar annet areal.

De siste 20 åra har jorda vært leid bort, først til Ivar Høisveen og fra 1999 til Jan Holth.

Stuebygningen er fra 1856, stabburet fra 1911 og det ble bygd ny låve i 1933, på tomte til den gamle tømmerlåven. Det sto et sommerfjøs 100 meter sør for låven. Bryggerhuset er trolig det eldste huset på Myrvold, og har tidligere stått øst for tunet. Det er en jordkjeller sørvest på tunet. Stabburet ble revet i 2002 og nytt laftet stabbur ble satt opp samme år.

Husmenn/brukere

I 1764 solgte Ingevold Torsen og hustru Mari Eriksdatter sin påboende plass Langemyråsen til Rasmus Jørgensen og hustru Berte Jansdatter på Østre Tårnby, og de flyttet nå til Myrvold.

Ingevold Torsen f. ca.1728 på Gåsvika d. 1807

Foreldre Tor Ingevoldsen Gåsvika og Kari Ingebretsdatter

Uekte barn Ingrid f. 1757 med Marte Mikeldsdatter

Gift i 1758 med enke Mari Eriksdatter på Langemyråsen

Barn:

1. Anne f. 1759 d. 1844. Bodde på Myrvold
2. Mikkel f. 1762
3. Knut f. 1765 d.1766
4. Tor f. 1766 d. 1773

Dattera Anne Ingevoldsdatter giftet seg i 1785 med Gulbrand Johannessen, og de overtok trolig nå som husmannsfolk på Myrvold. I folketellingen 1801 ser vi at enkekann Ingevold Torsen «nyder opphold i familien».

Anne Ingevoldsdatter f. 1759 d. 1844

Gift 1. gang i 1785 med Gulbrand Johannessen d. 1795

Gift 2. gang i 1796 med Gudmund Gulliksen Nygård d. 1796

Gift 3. gang i 1797 med Halvor Olsen Bunes

Barn:

1. Jørgen f. 1786 d. 1795
2. Kristian f. 1789 d. 1795
3. Maria f. 1791 d. 1795
4. Halvor f. 1794 d. 1795

De fire barna ble begravd sammen med faren Gulbrand 4. november 1795, trolig omkommet ved brann.

5. Gudmund f.1797, bodde på Myrvold, Fallet, Haukenes og Myrvold

6. Kristian f.1800 d. 1810

7. Maria f. 1806, gift med Halvor Rasmussen, bodde på Myrvold

Sønnen Gudmund Gudmundsen fra annet ekteskap brukte kanskje plassen et par år før han flyttet til Fallet i 1825. Han kom senere til Haukenes, men døde på Myrvold i 1834.

Gudmund Gudmundsen f.1797 d.1834

Gift i 1822 med Mari Madsdatter Bøen f. ca. 1804

Barn:

1. Kristian f.1822 d. 1822
2. Karen Sopfie f. 1824
3. Anne Maria f. 1827 d. 1827
4. Maren f. 1828
5. Anne Kristine f. 1832
6. Gudmund f. 1834

Marie Halvordatter, fra Anne Ingevoldsdatters tredje ekteskap, ble i 1825 gift med Halvor Rasmussen, og de ble boende på Myrvold. Marie døde i 1827/28. Halvor inn gikk nytt ekteskap og bodde her til 1833, da han flyttet til Mellom-Flaten.

Halvor Rasmussen f. 1795 på Flaten d. 1857.

Foreldre Rasmus Stensen Flaten og Anne Halvorsdatter

Gift 1. gang i 1825 med Marie Halvorsdatter Myrvold

Barn:

1. Rasmus f. 1827
2. Dødf. barn.

Gift 2. gang i 1829 med Anne Jørgensdatter Trosterud f. 1807 d. 1885

Barn:

3. Berte Maria f. 1829
4. Anne Maria f. 1833
5. Kristine f. 1836
6. Andreas f. 1839
7. Iver f. 1842
8. Markus f. 1846



Søndre Myrvold med Nordre Myrvold i bakgrunnen. (Widerøe 1953).

9. Teodor f. 1850

10. 2 dødfødte barn

Johan Jonsen er nevnt på Myrvold i 1840-åra. Han bodde på Storøya før han kom til Myrvold og flyttet til Rødenes omkring 1850.

Johan Jonsen

Gift med Johanne Torsdatter

Barn:

1. Iver f. 1837

2. Markus f. 1840,

3. Kristian f. 1843.

Myrvold ble trolig brukt sammen med Østre Tårnby til slutten av 1860-åra. Myrvold er ikke nevnt i folketellingen 1865.

I 1875 bodde Jørgen Rasmussen på Myr-

vold. Jordbruker og leilending, enkemann, født i 1848, står det i folketellingen.

Lærer Nikolai Nilsen losjerte her, før han flyttet til Skolestua i 1881. Enke Marie Kronkvist f. 1831 i Köla i Sverige, var husholderske, sammen med sine døtre Augusta f. 1859 og Hilda f. 1869.

Anders Emil Rasmussen, sønn til Rasmus Christiansen på Østre Tårnby, bodde på Nedre Moen 1878-87 og på Myrvold 1887-1901. Anders Emil ble eier av Myrvold og Nedre Moen, som faren Rasmus Kristiansen hadde kjøpt i 1873. I 1891 solgte Anders Emil Rasmussen Nedre Moen og Rønningsengen (bnr. 7) til sin svoger Theodor Jørgensen Sandem for 6000 kr.

Anders Emil Rasmussen f. 1853 d. 1924

Gift 1876 med Maren Johansdatter fra

Nordgardslund d. før 1893

Gift 2. gang 1893 med Maren Kristiansdatter Haga f. 1858 d.1921

Barn:

1. Kristine f.1880
2. Johan Rasmus f.1883
3. Rudolf f.1886
4. Torkild f.1889 d.1890
5. Anne f.1894
6. Kristian f.1896
7. Johanne f.1899

Amanda Otilie Realsdatter f. 1884 i Høland (svensk statsborger) var tjenestejente her i 1900.

I 1901 solgte Anders Emil Rasmussen bruket Myrvold til Karen Sofie, Anne og Julie Andersen for 9000 kroner. Anders Emil hadde ikke tinglyst skjøte på Myrvold, og derfor fikk de tre søstrene skjøte av Jørgen Rasmussens arvinger, etter å ha betalt siste avdraget i 1910. Det er Bjarne Myrvold som forteller dette i 2005.

Anders Emil tok navnet Myrvold. Han var postfører fra Bjørkelangen til Rømskog fra 1905 til 1914. Han kjørte de 6 milene tre dager i uka. Anders Emil og familien bodde på Solberg i Rømskog fra 1901.

Ved Karen Sofie Andersdatter Bøens død i 1930, gikk hjemmelen, ifølge skjøte av 11.10.1928, over til Kristine Ringsby og hennes ektefelle Martin(-ius) Ringsby samt Anne og Julie Andersen Bøen, som tidligere hadde hjemmel sammen med Karen Sofie.

Ved Julie Andersen Bøens død i 1937,

gikk hjemmelen over til Anna Kristine Bøen Myrvold ($\frac{2}{3}$) og Kristine og Martin Ringsby ($\frac{1}{3}$).

Ved Anna Kristine Bøen Myrvolds død i 1944, gikk hjemmelen over til Andreas Andersen Myrvold med $\frac{1}{2}$, Marie Andersen med $\frac{1}{4}$, Kristine og Martin Ringsby $\frac{1}{4}$. De eide fra før en tredjepart, slik at Kristine og Martin fikk hjemmel til $\frac{5}{8}$. De overtok Nordre Myrvold bnr. 22. Andreas Myrvold overtok nå Myrvold for 14 000 kr.

Andreas Andersen Myrvold f. 1892 d. 1961
Gift med Esther Ringsby f. 1901 d. 1973

Barn:

1. Bjarne f. 1928
2. Astrid f. 1931 (se Tørnby bnr. 20)
3. Rakel f. 1933 (se Pånt bnr. 31)
4. Anne Mari f. 1938, gift med Reidar Myrvold. Bor i Sverige

Bjarne Myrvold overtok jordveien med Lykkja i 1956, og skogen etter Andreas Myrvolds død i 1961. Kjøpesum 67 000 kr.

Bjarne Myrvold f. 1928

Gift med Randi Hansen f. 1929 fra Katterud, Bjørkelangen

Søndre Myrvold ble i 2003 solgt til Bjarne Myrvolds niese Wenche Høilund Trydal.

Wenche Høilund f. 1961

Gift med Espen Trydal f. 1960 fra Oslo

Barn:

Julie f. 2003

Nordre Myrvold

(Nordstua) bnr. 22

Matrikkelskyld

1944: 50 øre

Denne nordre halvdelen av Myrvold ble fradelt som eget bruk i 1940.

Føderådsbygningen på Øststua Tårnby ble flyttet hit ca. 1929. Låven er fra 1940, verksted og stabbur noe senere.

Det var ca. 14 dekar innmark her i 1940, og det var dyrket opp nye 14 dekar. I 1976 er areal oppgitt til 32 dekar jordbruksareal, alt fulldyrket, 378 dekar skog og 95 dekar annet areal.

Det var vanlig med tre kuer og noen sauer. Hovednæringen har vært snekkerarbeid. I dag blir jorda leid bort til korndrift, og Jan Holth på Østre Bøen bruker jorda.

Eiere

Kristine og Martin(-ius) Ringsby var arvinger til Myrvold og overtok denne nordre delen av Myrvold i 1940. De kom hit fra Søndre Tukun, og de drev Nordre Myrvold til 1956.

Martin Ringsby f. 1886 d. 1964

Gift med Kristine Bøen (Myrvold) f.1887 d. 1956

Barn:

1. Jørgen f. 1917 d. 2001

2. Marie Karoline f. 1923, gift med Odvar Høisveen f. 1918



Nordre Myrvold med Fjellhaug i bakgrunnen. (Widerøe 1964).

Jørgen og Edith Ringsby overtok Nordre Myrvold i 1956.

Jørgen Ringsby f. 1917 d. 2001
Gift med Edith Haugen f. 1919

Ved siden av gårds- og skogsarbeidet har Jørgen arbeidet som bygningssnekker og møbelsnekker i eget verksted.

Marie og Oddvar Høisveen (se Steinby bnr. 19) overtok Nordre Myrvold da Jørgen Ringsby døde i 2001.

Myrvoldbråten

bnr. 12

Matrikkelskyld

1910: 3 øre

Myrvoldbråten ligger nord for Myrvold og var husmannsplass under Myrvold i siste halvdel av 1800-tallet. Plassen ble fradelt Myrvold i 1910.

I 1865 var det 1 storfe, 2 sauer på Myrvoldbråten, og utsæden var $\frac{1}{8}$ t. hvete, $\frac{1}{6}$ t. bygg, $\frac{3}{4}$ t. havre og 1 $\frac{1}{2}$ t. poteter.

Rømskog kommune eide Myrvoldbråten en tid før 1921. En liten skogteig kaltes Kommunelykkja.

1976: 19 dekar jordbruksareal og 12 dekar skog.

Husmannsfolk

Ole Andersen bodde her med familie ca. 1861-70.

Ole Andersen f. 1834 på Østtुकun d. 1870
Foreldre Anders Olsen og Anne Marie Gulbrandsdatter

Gift i 1857 med Marte Olsdatter fra Jærnskog f. ca. 1832 i Köla pastorat d. 1886

Barn:

1. August f. 1857
2. Anne Kirstine f. 1858
3. Berthe Maria f. 1861
4. Olaus f. 1863
5. Helene f. 1866
6. Johan f. 1868 d. 1869

Marte Olsdatter bodde her til hun døde i 1886. Det er usikkert hvem som brukte plassen før svenskene Olaus Olsen og kona Anne Andersdatter kom hit omkring 1890. De bodde på Østtुकun før de kom til Myrvoldbråten.

Olaus Olsen d. før 1900

Gift i 1889 med Anne Andersdatter f.1862 i Östervallskog d. 1902

Barn:

1. Aksel f. 1890
2. Henrik Viktor f. 1892 d. 1962
3. Petra f. 1893
4. Anders f. 1895 d. 1916 i det militære

I folketellingen 1900 ser vi at enke Anne Andersdatter og hennes fire barn ble understøttet av fattigvesenet. Anne døde to år senere.

Svensken Karl Anderson er nevnt her i 1902. Han var på Østtुकun i 1900, Mellombøen i 1901, Myrvoldbråten i 1902, og flyttet videre til Ødegårdshaget i 1903, til Nylenna i 1912, Søstua Tårnby i 1919, og han bodde på Sør-Saga fra 1920 til han døde i 1935.

Karl Andersson f.1865 d.1935

Gift i 1902 med Hilda

Barn:

1. Olaf f. 1902 d. 1961
2. Borghild f. 1904 d. 1970

Enke Marta Tolfsdatter fra Haugbak bodde her fra 1904 og til hun døde i 1908.

Selveier

Theodor Augustsen fra Haugbak bodde på Sørstua Tårnby i fire år før han kom til Myrvoldbråten i 1906. I 1921 kjøpte han plassen for 1400 kr (skjøte fra Rømskog kommune til Theodor Haug).

Theodor Augustsen Haug f. 1883 på Haugbak d. 1955

Foreldre August Nilsen f. 1858 d. 1901 og Marta Tolfsdatter f. 1856 d. 1908

Gift med Olga Marie Flaten f. 1892 d. 1974 (hun hadde en datter Margrethe)

Ved Olga Marie Haugs død i 1974, gikk hjemmelen over til datter Ingeborg Margrethe Haug (Flaten) f. 1916 d. 1979.

I 1977 solgte Ingeborg Margrethe Flaten til datter Bjørg Irene og svigersønn Aage Karel Sundsrud for 30 000 kr.

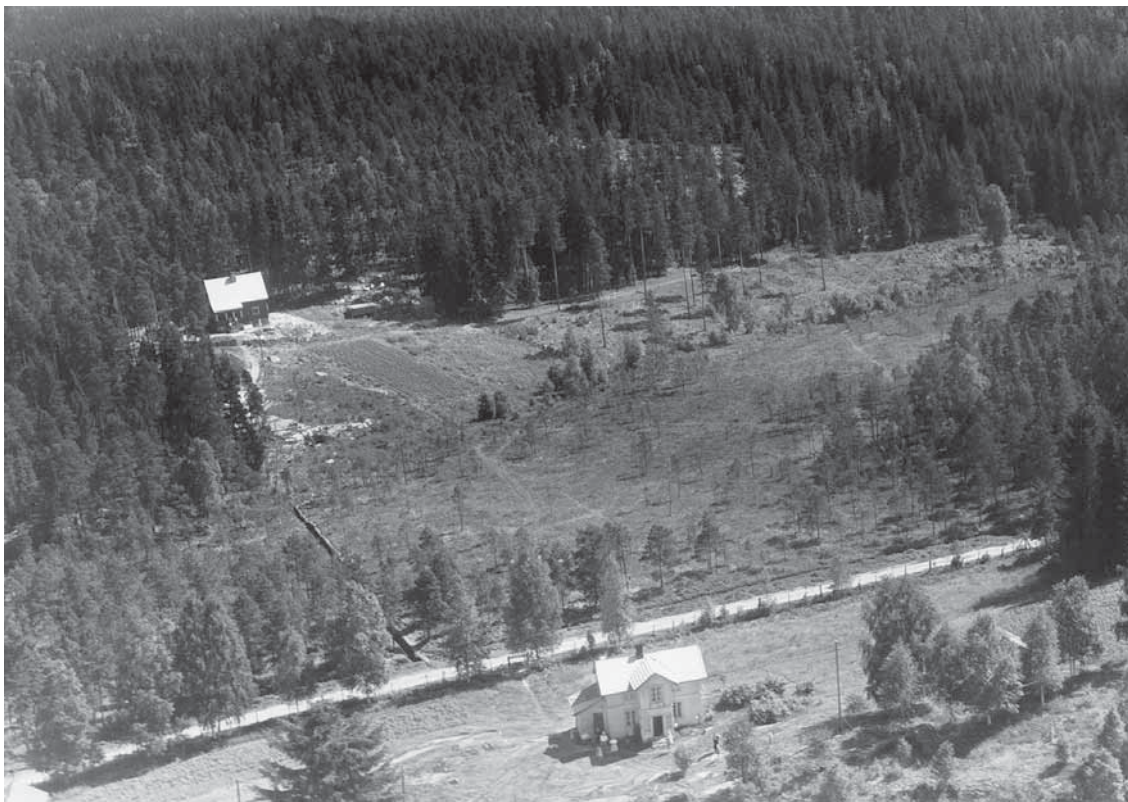
Bjørg Irene Flaten f. 1955

Gift med Aage Karel Sundsrud f. 1953

Barn:

Jan Fredrik f. 1976, bor på Myrvoldbråten

Bjørg Irene og Aage Karel kjøpte Skogtun 67/38 etter Daniel Sundsrud i 1999 og flyttet dit.



Myrvoldbråten med Fjellbu bak i bildet. (Widerøe 1953).

Haugbak

bnr 17

Matrikkelskyld

1924: 25 øre

Haugbak ligger sørøst for Tårnby, bak en haug, med kupert sandjord.

Haugbak var husmannsplass under Tårn-

by fra tidlig på 1800-tallet. Plassen lå til Vestre Tårnby, og etter delingen av Vestre Tårnby, ble Haugbak liggende til Nordstua. En tid bodde folk fra Nordstua på Haugbak.

Haugbak ble fradelt Nordstua i 1924. Bruket ble tillagt havnerett i hovedbølets skog.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|--------|--------|-------|--------|--------|
| 1835 | | | | | | |
| 1845 | | | | | | |
| 1865 | | 4 | | 2 | | |
| 1875 | | 2 kuer | | 3 | | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Blandkorn | Havre | Erter | Poteter |
|-----------|-------|-----|------|-----------|-------|-------|---------|
| 1835..... | | | | | | | |
| 1845..... | | | | | | | |
| 1865..... | 1/8 | | | | 1 | | 3 |
| 1875..... | 1/4 | | 1/4 | | 1 | | 2 |

1875: 4 skålpund grasfrø

I 1907 hadde Haugbak 4 dekar åker, 3 dekar kunstig eng og 4 dekar naturlig eng, og det var 2 hester, 2 storfe og 2 sauer på plassen.

I 1971 ble skogparten Myrvoldhøgda bnr. 13 fradelt Tårnby og lagt til Haugbak. Ifølge jordregistret i 1976 hadde Haugbak (bnr. 13 og 17) 32 dekar jordbruksareal, 29 dekar fulldyrket, 894 dekar skog og 45 dekar annet areal.

Det har vært hestehold på Haugbak siden 1967.

Husmenn

Torkild Halvorsen bodde på Haugbak et par år før han døde her i 1816. Han hadde tid-

ligere bodd på Flaten, Os, en plass under Tørnby, Øya og på plassen Nordby under Vest-Tukun.

Torkild Halvorsen f. 1761 d. 1816

Foreldre Halvor Pedersen Fladen og Jøran Torkildsdatter

Gift med Berte Gulbrandsdatter Os f. 1770

Foreldre Gulbrand Jonsen Os og Kari Larsdatter

Barn:

1. Jøran f. 1796

2. Kari f. 1798

3. Halvor f. 1802 d. 1812

4. Jøran f. 1804 d. 1812

5. Jørgen f. 1807 d. 1812

6. Kristine f. 1810 d. 1812



Haugbakk i 1953. (Widerøe).

7. Halvor f. 1812
8. Kristine f. 1816

Halvor Kristensen bodde her fra 1824 og til 1834, da han døde på Haugbak. Halvor var sønn på Nordstua Tårnby, som eide plassen Haugbak.

Halvor Kristensen f.1807 på Nordstua Tårnby d.1834
Foreldre Kristen Svendsen Tårnby og Margrete Halvorsdatter
Halvor var trolig ugift

Halvor døde i 1834, og broren Morten Kristensen flyttet inn et års tid senere. Han bodde på Nadden i Høland før han kom til Haugbak, og i 1876 emigrerte familien til USA. I 1865-74 står Morten som husmann med jord i folketellingene. I 1865 nevnes også at han er medeier i en andel av gården Steinby (lpr. 140 nr. 2).

Morten Kristensen f. 1812 på Nordstua Tårnby
Foreldre Kristen Svendsen og Margrete Halvorsdatter
Gift i 1835 med Karen Davidsdatter fra Eid i Høland (d. før 1875)
Barn:
1. Halvor f. 1838, til USA i 1866, tilbake til Rømskog ca. 1910 (Teigen)
2. Martin f. 1842 d. 1863
3. Kristian f. 1844, dagarbeider/tømmerhogger i 1875
4. Rebekka f. 1846
5. Real f. 1848, dagarbeider/gårdsarbeid i 1875
6. Maren f. 1851
7. Svend Olai f. 1854
8. Gabriel f. 1858
9. Uekte barn Berte Sophie f.1841 med pike Kristine Jørgensdatter Åseby

Tjenestejente Amalie Henriksdatter f. 1849 i 1875.

Sønnen Kristian Mortensen ble ikke med til USA. Kristian og familien bodde på Haugbak til 1885, da de flyttet til Trosterud, Almtjärn og Norra Ivarsbyn. Før 1900 flyttet familien til Systemoen, Bottner i Sverige.

Kristian Mortensen f.1844

Gift 1. gang i 1876 med Amalie Henriksdatter Tørkaas

Gift 2. gang i 1885 med Anna Torstensdatter f. 1865 fra Södra Vålta i Norra Ivarsbyn

Barn:

1. Hans Karel f. 1877
2. Martinius f. 1879 d. 1879
3. Magnus f. 1887
4. Tea Maria f. 1886
5. Augusta Bernhardina f. 1893

August Nilsen overtok på Haugbak da Kristian Mortensen flyttet til Sverige. August og kona Marta bodde på Ertevassfallet før de kom til Haugbak.

August Nilsen f. 1858 på Ertevassfallet d. 1901

Foreldre Nils Andersson og Anne Torkeldsdatter

Gift i 1881 med Marta Tolfsdatter f. 1856 i Järnskog d. 1908 på Myrvollbråten

Barn:

1. Anna Theoline f. 1881 d. 1882
2. Theodor f. 1883, d. 1955, til Myrvoldbråten
3. Nils f. 1885 d. 1963, til USA i 1910
4. Anna f. 1888 d. 1944, bodde på Myrvoldbråten
5. Ole f. 1890 d. 1977(bodde på Bergli)
6. Torkel f. 1893 d. 1962, til USA 1912
7. Anton f. 1898 d. 1977, bodde i Oslo

Selveiere

Julius Nilsen overtok Haugbak da broren døde i 1901. Julius var født på Ertevassfallet og bodde på både Nordstua og Sørstua Tårnby 1876-91 og på Ingvaldsaga 1896-1902.

Julius Nilsen kjøpte Haugbak i 1924. Bruket ble tillagt havnerett i hovedbølets skog.

Julius Nilsen (Jul Haugbak) f. 1864 på Ertevassfallet d. 1957

Foreldre Nils Andersson og Anne Torkeldsdatter

Gift i 1889 med Kaisa Tolfsdatter fra Sverige f. 1860 d. 1952

Barn:

1. Torkel f. 1890 d. 1984, bodde på Nord Saga 1915-17 og Bingen 1917-29 på Rømskog. Flyttet til Sundbråten i Strømmer i Sverige i 1929.
2. Anna f. 1893 d. 1972, til Kirkerud
3. Rebekka f. 1895 d. 1978, til Sandbu
4. Nils f. 1897 d. 1967, overtok Haugbak
5. Agnes f. 1901 d. 1946, bodde hos sin søster Anna på Kirkerud

Sønnen Nils Juliussen Haugbak tok over etter foreldrene i 1944 for 6 000 kr.

Nils Juliussen Haugbak f.1897 d.1967.

Ugift.

Ved Nils Haugbaks død i 1967, gikk hjemmelen over til arvingene Torkel Haugbak, Anna Haugbak Kind og Rebekka Tørnby. De solgte nå Haugbak til Knut Ringsbu for 25 000 kr. I 1971 kjøpte Knut Ringsbu skogeiendommen Myrvoldhøgda, som siden har ligget til Haugbak.

Knut og Kirsten Ringsbu bodde på Skogly bnr. 71 før de flyttet til Haugbak.

Knut Ringsbu f. 1926

Gift med Kirsten Tørnby f. 1932

Barn:

1. Ole f. 1954 (se 71/22), gift med Tone Høgenes
2. Aud f. 1957, til Koppom, gift med Tommy Eriksson
3. Thor Axel f. 1958 (se 67/28), gift med Nina Moen
4. Anne f. 1962, til Oslo
5. Hilde f. 1967, til Skogly og Sandbu (71/22). Samboer med Roger Andersson
6. Ragnhild f. 1972, til Töcksfors. Samboer med Jørgen Christofferson

Ole Ringsbu overtok Haugbak i 1991 for 400 000 kr. Tone og Ole bodde på Sandbu under Steinby (71/ 22) til de flyttet til Havna (71/52) i 2003.

Røvassfallet

bnr. 3

Matrikkelskyld

1863: 1 ort 9 skilling

1886: 1,52 mark

Røvassfallet ligger lengst øst i skogen ved Røvannet vest for Røvassfallsdalen. Det bodde folk her fra tidlig på 1700-tallet. Vi har ingen kontrakter om bruk av plassen. Det er lite trolig at de arbeidet framme på gården. I tillegg til leie av plassen, hadde de sikkert arbeidsplikt i skogen og i fløtinga.

Det bodde ingen her da folketellingen ble tatt opp i 1801. I tellingene i 1865 og 1875 er de oppført som husmenn med jord.

Husdyr og utsæd

1865: 2 storfe, 3 sauer, 3 geiter. $\frac{1}{8}$ t. hvete, $\frac{3}{8}$ t. bygg, $\frac{5}{8}$ t. havre, 3 t. poteter.

1875: 2 kuer, 3 sauer. $\frac{1}{4}$ t. bygg, $\frac{1}{4}$ t. havre, 2 $\frac{1}{2}$ t. poteter.

I 1880 forpaktet Anne Torneby bort et stykke av en odde ved Røvannet til Nordmark Flottnings Aktiebolag i 49 år for årlig avgift 5 kr.

Røvassfallet med to skogstykker ble fradelt Østre Tårnby i 1863, med samlet skyld 1 ort 9 skilling. Dette ble nå overtatt av kirkesanger Anders Kristiansen på Kurøen. I 1872 ble Røvassfallet og skogen kjøpt tilbake

til gården, men Kurøen behold seter- og beiterett.

I 1924 solgte Hans Taraldrud på Tårnby bnr. 3 Røvassfallet til sin datter Jenny Taraldrud for 35 000 kr.

1976: 1627 dekar skog og 180 dekar annet areal.

I 1971 selger Nils Konrad Solheim til sin livsarving Maren Anne Vaktskiold Leren for 70 000 kr.

Husmannsfolk

Erik Røvassfallet er nevnt i 1738, da dattera Maria ble døpt.

Erik Røvassfallet

Gift med Kirsti

Barn:

Maria døpt 26. mars 1738

Mikkel Olsen er nevnt her i 1755, da han giftet seg med Ingeborg Zakariasdatter Bunes. Mikkel ble kanskje etterfulgt av Ole Kristensen, som er nevnt her i 1759. Han bodde tidligere på Bøen.

Ole Kristensen

Gift i 1747 med Marte Larsdatter

Barn:

1. Anne f. 1754
2. Halvor f. 1756
3. Jørgen f. 1759.

Ole ble trolig etterfulgt av Kristoffer Kjellsen, som bodde her en ti års tid fra 1761. Han kom senere til Bøen.

Kristoffer Kjellsen f. 1719 d. 1792.

Foreldre Kjell Andersen Kalveneset og Goro Kristoffersdatter

Gift i 1744 med Marte Bergersdatter

Barn:

1. Berger f. ca. 1748
2. Berte f. ca. 1751
3. Berte
4. Kristine f. 1758 d. 1792
5. Anne f. ca. 1764 d. 1784
6. Ole f. 1763
7. Halvor f. ca. 1765.

Det er ikke nevnt noen her i 1801, da folketellingen ble tatt opp.

Erik Johansen bodde her 2-3 år med familien fram til 1804, da han døde. Han er tidligere nevnt på Nybru, Trosterud, Flata-Haugen, Tårnby og Sundsrud, hvor han bodde i 1801.

Erik Johansen d. 1804

Gift med Kari Gudmundsdatter f. 1768

Barn:

Maria f. 1804

Ole bodde på Tårnbyeie i 1815 og det var trolig her på Røvassfallet.

Ole Olsen

Gift med Ingeborg Hansdatter

Barn:

Hans f. 1815

Jon Pedersen bodde her noen år omkring 1820. Dette kan være Jon Pedersen som var fattiglem på Bøen i 1849.

Jon Pedersen f. ca. 1779 d. 1849

Gift med ?

Barn:

1. Kristen f. ca. 1793
2. Peder f. ca. 1801 d. 1859

Sønnen Kristen Jonsen bodde her sammenhengende i 15 år, fra 1827 til 1842, da han flyttet til Høland.

Kristen Jonsen f. ca. 1793

Gift med Anne Olsdatter

Barn:

1. Johan f. 1827
2. Dorthea f. 1829.
3. Anne Maria f. 1831

I 1865 var plassen leid bort til husmann Jørgen Kristiansen. Jørgen, f. 1818, var ugift, og Marta Kristiansdatter, f. 1821, bodde sammen med broren.

Kirkesanger Anders Kristiansen kjøpte Røvassfallet og skog omkring plassen av sin svoger på Tårnby i 1863. Han bodde på Kurøen, og hadde seter og havn i skogen.

I 1872 solgte Anders Kristiansen tilbake til sin svoger Gudbrand Halvorsen på Søstua Tårnby for 1400 spdl. Salget omfattet plassen Røvassfallet og tilliggende skog, som nå ble kalt Seterskogen. I skjøtet ble det bemerket at gården Kurøens rett til seter og havn i «heromliggende skog» skulle være uforandret etter handelen, med følgende fastsatte bestemmelser:

Kurøens eiere skulle selv vedlikeholde seterhusene. Materialer kunne de ta i den frasolgte skogparten etter utvisning. Dersom grunneieren også ønsket å havne i samme skog, skulle havnegangen være felles. All gjødsel på setra skulle tilfalle grunneieren. Dersom grunneieren fant det for

godt å utvide den innhegnede mark eller sette ned en husmann her, skulle Kurøens eier eller oppsitter ha rett til å havne med sine kreaturer i kjøperens tilstøtende skog på søndre side av tjernet Stangebrøt, inntil en bekk som renner ut fra Stangebrøt og ned i Slatjern.

Svensken Anders Bengtson leide Røvassfallet i siste halvdel av 1890-åra. Han er nevnt på Fjellsåtra på svensk side i 1893, og han flyttet fra Røvassfallet til Sør-Saga i 1899,

og bodde der til han emigrerte med familien til USA i 1903.

Anders Bengtson f. 1854 i Järnskog
Gift ca.1882 med Ingeborg Andersdatter

Barn:

1. Alfred f. 1883
2. Otilie f. 1887,
3. Anne Maria f. 1890
4. Birger f. 1898.

Kleiva

Den nedlagte plassen lå på Kleivejordet, ved skogsveien mellom Gryttjern og Stangebrøt. Det ble dyrket 4-5 dekar. Røysene etter husa er synlige.

Vi kjenner folk her fra 1760-åra til 1850-tallet. Brukeren kalles «husmann med jord» i 1801. Det bodde ingen her da folketelling- en ble tatt opp i 1865. Vi har ingen kontrakter om bruk av plassen.

Husmenn

Lars Torsen var husmann på Kleiva ca. 1766-77.

Lars Torsen f. ca. 1743

Foreldre Tor Ingvaldsen og Kari Ingebretsdatter Gåsvika

Gift i 1767 med Mari Steffensdatter

Foreldre Steffen Pedersen og Kari Brynildsdatter på Ertevassfallet

Barn:

1. Tor f. 1768 d. 1768
2. Helvig f. 1769
3. Kari f. 1771 d. 1774
4. Tora f. 1777

Skoleholder Tor Mikkelsen er nevnt på Kleiva i 1781, da sønnen Kristoffer ble

født. Tor var født på Haukenes og bodde på Bøen og Sandem før han kom til Kleiva.

Tor Mikkelsen f. 1750 på Haukenes

Foreldre Mikkel Ingebretsen Haukenes og Berte Torsdatter

Gift i 1773 med Ragnhild Kristoffersdatter

Barn:

1. Mette f. 1773
2. Mikkel f. 1776
3. Berte f. 1778 d. 1778
4. Karen f. 1780 d. 1780
5. Kristoffer f. 1781

Kristen Kleiva er nevnt i 1787.

Kristen Kleiva

Gift med Karen Steffensdatter

Barn:

Kristian f. 1787

Gudmund Steffensen var husmann på Fallet, men var på Kleiva et par år i begynnelsen av 1790-åra, dro så tilbake til Fallet hvor han bodde da folketellingen ble tatt opp i 1801. Han kom tilbake til Kleiva hvor han døde i 1807. Han var også innom Ringsby, Bøen og Kirkerud før han kom til Kleiva.

Gudmund Steffensen f. ca.1737 d.1807
Foreldre Steffen Pedersen og Kari Brynildsdatter på Fallet under Bøen
Trolovet i 1765 med Kari Mortensdatter f. 1741 d. 1769

Barn:

1. Halvor f. 1766, til Fallet
2. Kari f. 1768

Gift i 1779 med Berte Kristoffersdatter Bøen

Barn:

3. Steffen f. 1780 d. 1780
4. Kari f. 1782, ble kalt Blindekari og reiste rundt som predikant i Østfold
5. Steffen f. 1788 d.1790
6. Anders f. 1791

Sønnen Halvor bodde på Kleiva noen år før han giftet seg i 1793 og flyttet til Fallet.

Halvor Gudmundsen f. 1766 d. 1804

Gift i 1793 med Jøran Bryntesdatter Bøen

Barn:

1. Kristian f. 1794
2. Steffen f. 1796 d. 1809
3. Kristine f. 1798
4. Jørgen f. 1802
5. Jøran f.1802 d.1809

I 1801 var Johannes Andersen husmann med jord på Kleiva. Han hadde tidligere bodd på Krokvasseheia og Ertevassfallet før han kom til Kleiva ca. 1797, han er nevnt på Graverholt i 1807.

Johannes Andersen f. ca. 1763

Gift 1. gang i 1789 med Berte Pedersdatter Fallet d. før 1792

Gift 2. gang i 1792 med Marte Jakobsdatter Ramberg f. ca. 1765

Barn:

1. Jørgen f. 1790
2. Brynild f. 1792
3. Anne f. 1793
4. Maria f. 1795
5. Kristine f. 1797
6. Kari f. 1807

Den siste vi vet brukte plassen er Steffen Bergersen og Marte Gulbrandsdatter. De er nevnt på Sandvika før de kom til Kleiva i 1802, de var på Fallet 1805, igjen på Kleiva 1810-12 og senere på Gravlidalen. Steffen døde som legdslem på Haugbak i 1856.

Steffen Bergersen f. ca. 1773 på Trandem d. 1856

Foreldre Berger Steffensen og Anne Bergersdatter Sandvika

Gift i 1799 med Marte Gulbrandsdatter

Barn:

1. Kristian f. 1800 d.1800 (tvillinger)
2. Brynild f. 1800 d.1800

Harakleiva

«Harekleven» er nevnt i kirkebøkene og lå 500 meter nordvest for Kleiva. Vi vet ikke

om dette var en husmannsplass eller bare ei stue.

Måsarud

bnr. 11

Matrikkelskyld

1910: 9 øre

Måsarud ligger øst for Tårnbymåsan og grenser til Myrvold i øst.

Det har bodd folk her fra 1820-åra, og Måsarud var trolig husmannsplass. Vi har ingen kontrakter om bruk av plassen.

Måsarud ble fradelt bnr. 2 i 1910. Det ble kjøpt inntil en part fra bnr. 16 i 1941, Måsarudløkka bnr. 20 skyld 1 øre. Det er fradelt 18 parter (se oversikt s. 464 – 465).

Husmannsfolk på Måsarud

Torkild Halvorsen var trolig husmann her fra midt på 1820-tallet til han døde her i

1842. Han bodde på Trandem til han ble gift med Berte i 1803 og var siden på Tukun, Haukenes, Haukebøl, på en plass under Trandem og på Tangen før han kom til Måsarud.

Torkild Halvorsen f. 1776 d. 1842

Foreldre Halvor Jørgensen Trandem og Ingeborg Kristoffersdatter

Gift i 1803 med Berte Torkildsdatter

Barn:

1. Torkild f. 1808

2. Helene f. 1814

3. Halvor f. 1818

4. Kristian f. 1822, gift i 1852 med Johanne Rasmusdatter Sagmoen

5. Sofia f. 1825



Måsarud ca. 1915. På bildet ser vi Johan og Janny Moen med barna Anne, Laila, Anders og Harald i vogna. Familien flyttet hit fra Holm i Ullensaker. (Foto: Anders Moen. Eier Margit Sannes).

Anders Brynildsen er nevnt her 1842-43. Han bodde på Ringsby i 1829, Kopperud 1836, Kirkerud 1842, Kurøenga 1842, og etter at han giftet seg med Sofie i 1842, bodde de på Måsarud et par år før de flyttet til Trandemsætra, hvor de var 4-5 år og dro videre til Stormyra, hvor de var en ti års tid før de flyttet til Hedemarken i Hærland i 1858.

Anders Brynildsen f. 1812

Far Brynild Andersen

Gift i 1842 med Sofie Rasmusdatter Kirkerud. f.1822

Foreldre Rasmus Eriksen og Siri Halvorsdatter

Barn:

1. Maren Kirstine f. 1844
2. Realf f. 1847
3. Anne Helene f. 1849 d. 1850
4. Andreas f. 1851
5. Semila f. 1854
6. Halvor f. 1857

Det bodde ingen her i 1865-75.

Selveiere

Hva skjedde?

Måsarud ble fradelt bnr. 2 i 1910, og Johan Olsen Haugen fikk skjøte for 3 000 kr. 1914 kjøpte Anders Taraldrud bruket Måsarud. Svend Haugen flyttet hit i 1915, men kjøpte ikke Måsarud før i 1920.

Svend Haugen f. 1880 d. 1950 (se 73/6)
Gift med Petra Nilsen f. 1883 d. 1965 (se 74/40)

Barn:

1. Ole f. 1908 d. 1996. Til Røros og Rømskog (74/51)
2. Anne f. 1910 d. 2003. Til Myrvang (74/27)
3. Nikolai f. 1912 d. 1996. Til Oslo og Rømskog (74/30)
4. Harald f. 1913 d. 2000. Til Eng (74/21)
5. Nora f. 1916 d. 2000. Til Grums i Sverige
6. Aase f. 1918. Til Japan som misjonær (se 74/56).
7. Aasmund f. 1920. Til Drangedal.
8. Grete f. 1922 d. 1998. Til Kroken i Sverige.
9. Sigurd f. 1923 d. 1997. Til Sandbo (73/46).
10. Nils f. 1925. Bor i Skien.
11. Johan f. 1925. Bor i Skien.
12. Tore f. 1927 d. 2003. Til Pånt (74/31). Sønnen Sigurd overtok i 1950.

I 1954 solgte Sigurd til broren Harald S. Haugen for 16 000 kr. I 1960 selger Harald S. Haugen til Tore Tørnby for 25 000 kr.

Tore Tørnby f. 1933 d. 1989 (se 69/10)
Gift med Eva Arnesen f. 1936 (se 74/27)

Barn:

1. Torkel f. 1955, gift med Torunn Nilsen f. 1959 (se 74/57)
2. Inger Johanne f. 1963, gift med Steinar Sundsrud f. 1961 (se 66/6)
3. Anne Grethe f. 1967, gift med Steinar Eriksen, Slitu

Tore Tørnby døde i 1989, og Eva Tørnby sitter i uskifte.

Skolestua

bnr. 4

Matrikkelskyld

1863: 5 skilling

1886: 20 øre

Skolestua ble fradelt bnr. 2 i 1863 og solgt til Rødenes prestegjelds skolekommissjon for 200 spd. Den fradelte parten skulle ha rett til havn for to kuer i selgerens skog. I 1865 sier Herredskommissjonen at ikke noe er dyrket, men 20 mål er egnet til oppdyrking.

Bruket hadde ca. 15 dekar innmark. Sandli bnr. 36 ble fradelt i 1966. I 1967 ble bnr. 42 og 43 lagt til Skolestua.

Det var skole her til ca. 1918.

Utsæd og husdyrhold

1865: 1 storfe, 1 sau. $\frac{1}{6}$ t. havre, $1\frac{3}{4}$ t. poteter.

1875: Ingen husdyr. $\frac{1}{2}$ t. hvete, $\frac{1}{4}$ t. bygg, $\frac{5}{8}$ t. havre, $1\frac{1}{2}$ t. poteter, 4 skålpund grasfrø.

Det var to kuer her fram til midten av 1960-åra, det var føringsdyr et par år og gris fram til ca. 1980. Ca. 10 dekar er nå (2005) leid bort til korndyrking.

Eiere

I 1863 kjøpte Rødenes prestegjelds skolekommissjon tomt til fastskole på Tårnby.

Halvor Halvorsen forpaktet her i 1865.

Halvor Halvorsen f. 1823

Gift med Marte Ingebretsdatter f. 1824.

Barn:

1. Johan August f. 1850
2. Thea f. 1852
3. Anne Helene f. 1854
4. Juliane f. 1859
5. Markus f. 1861
6. Halvor f. 1865

Andreas Gulbrandsen bodde trolig på Skolestua 1868-73. Han flyttet da til Oppstua Ertevassfallet, hvor han bodde til han døde i 1890.

Andreas Gulbrandsen f. 1841 d. 1890

Foreldre Gulbrand Steffensen Gravidalen og Berte Rasmusdatter

Gift 1. gang i 1868 med Karen Sophie Thorsdatter Bøen f. 1832 d. 1882

Foreldre Thor Eriksen og Ragnhild Stenersdatter. Gift 2. gang i 1885 med Karoline Olsdatter f. 1858 i Jærnskog.

Barn:

1. Theodor f. 1872
2. Bertinius f. 1877
3. Theoline Mathilde f. 1885

I 1875 bodde Helene Kristiansdatter på Skolestua. Hun var født i 1830, var «enslig person og ugift» og ernærte seg ved håndarbeid. Det var ingen husdyr her, men jorda ble brukt.

Nikolai Nilsen var lærer i Tårnby krets og losjerte på Myrvold fra 1875. Han giftet seg i september 1880 og flyttet nå til Skolestua, som han senere kjøpte.

Nikolai Nilsen var lærer i Rømskog i over 40 år. Han var også kirkesanger, herredskasserer og likningssekretær. Nilsen døde i 1936.

Nikolai Nilsen f. 1852 på Hvaler d. 1936

Foreldre Nils Olsen f. 1811 og Elen Torine Torbjørnsdatter f. 1818

Gift i 1880 med Anne Kirstine Petersdatter f. 1859 i Rømskog d. 1948

Foreldre Petter Nilsen Trandemødegård f. 1835 og Sophie Jørgensdatter Tukun f. 1859

Barn:

1. Torine Sophie f. 1881 d. 1964 (se 67/2)

2. Petra Nilsine f. 1883 d. 1965 (se Måsarud)
3. Nils f.1884, organist, gift med Margrethe Østreng, Høland
4. Kristine Marie f. 1886 d.1889
5. Jørgen f. 1888, gift med Ingeborg Kind f. 1881. Flyttet til Ringebu.
6. Ole f.1890 d. før 1892
7. Ole f.1892, gift med Juliane Østreng, Høland
8. Kristine Marie f. 1893, gift med Johan Kongtorp, Høland
9. Hans f. 1896 d. 1983, gift med Signe Kollerud, Høland, f. 1895 d. 1946
10. Torbjørn f. 1900 d. 1985, gift med Thora Thyberg f. 1906 d. 1991
11. Aasmund død ung

Helene Kristiansdatter f. 1837 i Rømskog var tjenestejente her i 1900.

Kristine Hansdatter Tukun, f. 1810, enke, rentenist og forhenværende gårdmannskone, losjerte her i 1900.

I 1933 solgte Nikolai Nilsen til sønnen Torbjørn Nilsen for 4000 kr.

Torbjørn Nilsen f. 1900 d.1985.
Gift med Thora Camila Tyberg fra Nøtterøy

f. 1906 d. 1991

Barn:

1. Bjørn f.1932
2. Reidar f. 1939 (se 74/36)

I 1967 selger Torbjørn Nilsen til sønnen Bjørn Torbjørnsen Nilsen

Bjørn Torbjørnsen Nilsen f.1932
Gift med Reidun Halvorsen fra Guldberg i Setskog f.1940

Barn:

1. Torunn f. 1959 g. m. Torkel Tørnby f. 1955 (se 74/57)
2. Mona f. 1961 (se 71/58)
3. Tor Kristian f. 1963 (se 71/14)

Reidun og Bjørn Nilsen solgte Skolestua i 2003 til dattersønnen Thomas Tørnby.
Reidun og Bjørn Nilsen beholdt Vestua bnr. 43 og flyttet dit.

Thomas Tørnby f. 1979
Gift i 2006 med Anne Haugen f. 1981 (se 73/98)

Rønningsengen

bnr. 7 og 9

Matrikkelskyld
1885: 0,64 mark

Rønningsengen, den gamle fotballplassen på Nedre Moen, ble fradelt Tårnby bnr. 2 i 1885. I 1907 ble det lagt inntil en mindre part av bnr. 2, Rydningsengen bnr. 9. Bnr. 39

og 58 ble fradelt i 1967 og 1980, uten fratrukk i skylda.

Anders Egil Rasmussen, sønn av Jørgen Rasmussen på Tårnby, kjøpte Rønningsengen i 1885, og året etter overtok han Nedre Moen. Rønningsengen har siden ligget til Nedre Moen.

Røvasshøgda

bnr. 10

Matrikkelskyld

1907: 1,26 mark

Skogparten ble fradelt bnr. 2 i 1907 og solgt til Olaf Andreassen Halsnes.

I 1940 selger Helga Halsnes til Ole Ringsbu og Andreas Tukkensæter for 31 000 kr.

I 1971 solgte Agnes Tukkensæter halvparten av eiendommen til dødsbo etter Ole

Ringsbu. Den andre halvparten var ved Ole Ringsbus død gått over til arvingene. Medarving Trygve Ringsbu fikk samme år skjøte på hele eiendommen for 50 000 kr.

1976: 1207 dekar skog og 56 dekar annet areal.

Astrid (Ringsbu) Aasland har siden 1975 hatt hjemmelen til eiendommen. Se Måsarud

Myrvoldhøgda

bnr. 13

Matrikkelskyld

1914: 95 øre

Skogparten ble fradelt bnr. 2 i 1914. I 1939 solgte Thor Ringsbu til Ole Ringsbu for 22 000 kr. I 1949 leide Ole Ringsbu bort grunn til skytterbane i 99 år.

I 1971 solgte arvingene til medarving

Knut Ringsbu på Haugbak for 80 000 kr. Myrvoldhøgda har siden ligget til Haugbak.

I 1991 fikk Ole Ringsbu skjøte på denne eiendommen og Haugbak bnr. 17 for 400 000 kr.

Bergli

bnr. 14

Matrikkelskyld

1919: 4 øre

Bergli ble fradelt bnr. 11 i 1919 og solgt til Ole og Signe Braaten for 200 kr. Det var tidligere et par kuer og gris på Bergli..

Ole Braaten f. 1890 d. 1977

Gift med Signe Kjernmoen f. 1892 d. 1972

Barn:

1. Arne f. 1915 d. 1996 (se 74/19)

2. Erling f. 1917 (se 74/25)

3. Martha f. 1919 d. 1989 (se 74/28)

4. Ella f. 1922 d. 1994 (se 74/18)

5. Aaslaug f. 1927 d. 2004 (se 74/37)

I 1976 solgte Ole til Arne Bergli for 35 000 kr.

1976: 18 dekar jordbruksareal, 8 dekar fulldyrket, 5 dekar skog og 5 dekar annet areal.

I 1980 solgte Arne Bergli til Tor Bergli for 35 000 kr.

Tor Bergli f. 1952

Gift med Eva Røed f. 1956 (skilt)

Barn:

1. Gun Anita f. 1978

2. Tor Arne f. 1980

Fradelinger 1920 – 2005

Vestre Bergli bnr. 15

Parten ble fradelt bnr. 11 i 1920. Tre år tidligere hadde Johan Olsen Haugen solgt denne parten til Anders Taraldrud for 4250 kr.

Bråteløkken bnr. 16

Bråteløkken ble fradelt bnr. 12 i 1920 og solgt til Rømskog kommune.

I 1941 solgte Rømskog kommune denne parten til Theodor Haug for 128,50 kr.

Haugbak bnr. 17

1924: 25 øre

Husmannsplassen Haugbak ble fradelt bnr. 6 i 1924. Se under husmannsplasser.

Bjørkeng bnr. 18

1932: 8 øre

Parten ble fradelt bnr. 6 i 1932. Anders Taraldrud solgte til Hans og Signe Nilssen for 780 kr. I 1991 ble en part på 1649 m² kjøpt inntil fra bnr. 2.

Hovedbygningen ble påbygd i 1972 og 1998. Det ble bygd en liten kårbolig (kalt Hytta) i 1956. Det er bygd låve og to garasjer. Det østre jorder ble kalt Øverenga. Det har vært ku, sauer og høner på Bjørkeng. Et par mål av innmarka ble plantet til da kuene ble borte.

Hans Nilssen f. 1896 d. 1983

Gift med Signe Kollerud f. 1895 d. 1946

Barn:

1. Johan f. 1920 d. 2002
2. Astrid f. 1923, gift med Mads Sletten (67/40)
3. Reidun f. 1926, gift med Odd Solli (se 71/65)
4. Tordis f. 1929, gift med Alf Johannessen (se 75/18)
5. Nils f. 1930 d. 1946, 16 år gammel.

I 1955 solgte Hans Nilssen til sønnen Johan Nilssen for 18 000 kr.

Johan Nilssen

Gift i 1952 med Ella Bergli f. 1922 d. 1994

Foreldre Signe og Ole Braaten på Bergli

Barn:

1. Nils f. 1953
2. Sidsel f. 1954, gift med Oddmund Fjerdings, bor i Rømskog (se 73/123)

I 1988 fikk Nils Nilssen skjøte på Bjørkeng for 170 000 kr.

Nils Nilssen f. 1953

Gift med Nina Hellebakken f. 1958 fra Fosser i Aurskog-Høland

Barn:

1. Silje Hellebakken f. 1984 (datter til Nina)
2. Sondre Nilssen f. 1994

Fjellhaug bnr. 19

Parten Fjellhaug ble fradelt Kommunelykkja bnr. 16 i 1941, og Rømskog kommune solgte den til Arne og Gudrun Bergli for 128,50 kr.

Arne Bergli f. 1915 d. 1996

Foreldre Signe og Ole Braaten på Bergli

Gift med Gudrun Jørgensen f. 1919 d. 2000

Foreldre Johanne og Anton Jørgensen

Barn:

1. Signe Johanne f. 1941, gift med Frank Bergh. Bor i Kongsvinger.
2. Reidun f. 1943 d. 1996, gift med Bjørn Mikalsen. Bodde i Oslo.
3. Berit f. 1948, bor i Sandefjord, gift med Erling Kristoffersen.
4. Ola f. 1949, på Fjellhaug
5. Tor f. 1952, bor på Bergli

Sønnen Ola Bergli overtok Fjellhaug i 2005.

Moserudløkken bnr. 20

Moserudløkken ble fradelt bnr. 16 i 1941 og solgt til Svend Haugen.

I 1954 solgte Sigurd Haugen denne eiendommen og Måsarud bnr. 11 til broren Harald S. Haugen for 25 000 kr (se bnr. 28).

Eng bnr. 21

Parten Eng ble fradelt Måsarud bnr. 11 i 1944. Svend Haugen solgte da denne parten til sønnen Harald S. Haugen og hans hustru Martha for 50 kr (se bnr. 28).

Myrvold nordre bnr. 22

Myrvold nordre ble fradelt Myrvold bnr. 8 i 1944. Se under Myrvold.

Løljedalskifte bnr. 23

Skogparten Løljedalskifte (skyld 40 øre) ble utskilt Myrvold bnr. 8 i 1944. Hjemmelsinnhavere i 1944 var Andreas Myrvold 2/9 parter, Marie Andersen Myrvold 2/9 parter og Kristine og Martin Ringsby 5/9 parter. I 1954 solgte Andreas Myrvold og Kristine og Martin Ringsby sine parter til Marie Moen (Marie Andersen Myrvold). Barnebarnet Dag Halvorsen overtok i 2006.

Rømskog idrettsbane bnr. 24

Idrettsbanen ble fradelt bnr. 5 i 1946, da Anders Taraldrud solgte denne jorda til Rømskog Idrettslag for 1000 kr. I 1973 solgte Rømskog Idrettslag til Rømskog kommune for samme sum.

Fjellbu bnr. 25

Parten ble fradelt Myrvoldhøgda bnr. 13 i 1948, da Ole Ringsbu solgte til Erling og Ingeborg Bergli for 100 kr. Kjøpesummen skulle betales i form av skogsarbeid etter gjeldende tariff. Det er kjøpt inntil en part fra Trandem (73/132) i 1989. Det ble festet bort en tomt til Gustav Hagelin i 1960. Denne ble skilt ut som eget bruksnr. i 1993 (bnr. 75).

Erling Bergli drev oppdrett av hare på Fjellbu fra 1973 til 1989.

Erling Bergli f. 1917

Foreldre Signe og Ole Braaten på Bergli

Gift med Ingeborg Fagermoen f. 1921

Foreldre Ragna og Anton Fagermoen på Halvorsrud i Setskog

Barn:

1. May f. 1944, gift med Per Soknes, Aurskog

2. Liv f. 1946, gift med Kjell Larsson, Kopom

3. Aud f. 1954, ugift, bor i Bergen

Erling Bergli solgte Fjellbu til Malin Nilsson og Andreas Lejon i 2005. Erling og Ingeborg flyttet til en kommunal trygdebolig.

Andreas Lejon f. 1979 i Mariestad, Sverige
Samboer med Malin Nilsson f. 1977 (se 74/55)

Barn:

1. Annie Madelene f. 2001

2. Adrian Nikolai f. 2004

Elverhøi bnr. 26

Parten ble fradelt bnr. 5 i 1949, da Hans Taraldrud solgte til Alf Kjelsrud for 450 kr.

Alf Kjelsrud f. 1907 d. 1983

Gift med Margrethe Trandem f. 1906 d. 1975 (se 73/9)

Barn:

Bjørn f. 1945

I 1973 solgte Alf Kjelsrud til Bjørn Kjelsrud for 50 000 kr.

Bjørn Kjelsrud f. 1945

Gift med Anne Brit Åserud f. 1950

Barn:

1. Bjørn Rune f. 1969

2. Kent-Stian f. 1980 d. 2001

Myrvang bnr. 27

Myrvang ble fradelt bnr. 11 i 1951. Edlar Arnesen kjøpte nå denne parten av Petra Haugen, som satt i uskiftet bo etter Svend Haugen. Huset er oppført ca. 1932.

Edlar Arnesen f. 1909 d. 1993

Gift med Anne Haugen f. 1910 d. 2003 (se 74/11)

Barn:

1. Edla f. 1930 (se 79/9)
2. Sten f. 1932 (se 67/57)
3. Eva f. 1936 (se 74/11)
4. Anne Marie f. 1939. Bor i Oslo
5. Netta Kristiane f. 1939. Bor på Kongsberg.

Øyvind Larsen kjøpte Myrvang i 1996 og solgte igjen i 2002 til Sylvia Simonsen f. 1948.

Eng II bnr. 28

Parten ble fradelt bnr.11 i 1951, da Petra Nilsen Haugen, i uskiftet bo etter Svend Haugen, solgte til Harald S. Haugen for 90 kr.

Harald S. Haugen f. 1913 d. 2000 (se 74/11)

Gift med Martha Bergli f. 1919 d. 1989 (se 74/14)

Barn:

1. Knut f. 1944 (se 74/44)
2. Per f. 1946 (se 74/66)

Eng III bnr. 29

Parten ble fradelt bnr. 11 i 1951, da Petra Nilsen Haugen, i uskiftet bo etter Svend Haugen, solgte til Harald S. Haugen for 100 kr (se 74/28).

Kulykja bnr. 30

Kulykja ble fradelt bnr. 20 i 1951, da Petra Nilsen Haugen, i uskiftet bo etter Svend Haugen, solgte til sønnen Nikolai Haugen for 50 kr. Nikolai Haugen solgte i 1973 til Aud Pettersen for 10 000 kr.

Nikolai Haugen f. 1912 d. 1996

Gift med Ebba Waaler f. 1921 d. 1989

Barn:

1. Aud f. 1951, gift med Ivar Fedrik Pettersen fra Oslo f. 1951
2. Leif f. 1954, gift med Marie Bakketun f. 1955

Pånt bnr. 31

Tomta ble fradelt bnr. 20 i 1951. Petra Nilsen Haugen, i uskiftet bo etter Svend Haugen, solgte nå denne parten til sønnen Tore Haugen for 60 kr.

Tore Haugen f. 1927 d. 2003 (se 74/11)

Gift med Rakel Myrvold f. 1933 (se 74/8)

Barn:

Kenneth f. 1956

Sønnen Kenneth Haugen og Rakel Haugen bor her i dag.

Myrvang bnr. 32

Tomta ble fradelt bnr. 11 i 1959. Harald S. Haugen solgte parten til Edlar Arnesen for 500 kr (se 74/27).

Eng IV bnr. 33

Tomta ble fradelt bnr. 11 i 1960. I 1954 hadde Harald S. Haugen hjemmelen til eiendommen (se 74/28).

Kulykja II bnr. 34

Tomta ble fradelt bnr. 20 i 1960. Harald S. Haugen solgte denne parten til Nikolai Haugen for 200 kr. Parten ble lagt til bnr. 30, som Nikolai Haugen eide.

Rømskog ungdomslokale bnr. 35

Ungdomslokalet ble fradelt bnr. 6 i 1936. Hans Taraldrud ga tomta som gave til Rømskog Ungdomslag. I 1969 solgte Rømskog Ungdomslag til Rømskog kommune for 7000 kr.

Sandli bnr. 36

Tomta ble fradelt bnr. 4 i 1966, da Torbjørn Nilsen solgte til Reidar Nilsen for 600 kr.

Reidar Nilsen f. 1939

Gift med Liv Tønsberg fra Aurskog f. 1947.

Bjørkebo bnr. 37

Tomta ble fradelt bnr. 16 i 1966. Olga Haug solgte da denne tomte til Aaslaug og Rolf W. Bergh for 600 kr. De bodde i Oslo og bygde hytte her. Rolf døde i 1983. Hytta ble nå påbygd, og Aaslaug flyttet hit 1. juli 1984. Aaslaug er yngste datter av Signe og Ole Braaten på Bergli.

Hun solgte til Line Carina Nilsson (se 74/55) i 1999, men bodde her til sin død i 2004.

Bergli II bnr. 38

Tomta ble fradelt bnr. 11 i 1966. Tore Tørnby solgte tomte til Ole Braaten for 400 kr.

Bergli III bnr. 39

Tomta ble fradelt bnr. 9 i 1966, da Jens Sandem solgte tomte til Ole Braaten for 300 kr.

Bergli IV bnr. 40

Tomta ble fradelt bnr. 12 i 1966, da Theodor Haug solgte denne parten til Ole Braaten for 200 kr.

Bergli V bnr. 41

Tomta ble fradelt bnr. 16 i 1966, da Theodor Haug solgte til Ole Braaten for 200 kr.

Tårnby skolejord II bnr. 42

Tomta ble fradelt bnr. 2 i 1967. Hans Taraldrud solgte nå denne parten for kr. 500,- til Bjørn Nilsen, og den ble lagt til Skolestua bnr. 4.

Vestua bnr. 43

Vestua ble fradelt bnr. 2 i 1967, da Hans Taraldrud solgte denne parten for 500 kr til

Bjørn Nilsen på Skolestua bnr. 4. Reidun og Bjørn Nilsen flyttet til Vestua i 1995.

Lykkebo bnr. 44

Tomta ble fradelt bnr. 21 i 1968. Harald S. Haugen solgte da denne parten til Knut Haugen for 500 kr.

Knut Haugen f. 1944 (se 74/28)

Gift med Sidsel Oxholm f. 1945

Barn:

1. Monica f. 1967, gift med Jostein Landa f. 1959. Bor i Holter i Nannestad
2. Catrin f. 1972, samboer med Kjell Patric Svensson f. 1974. Bor på Hagan 73/134

Røvasshøgda II bnr. 45

Skogparten ble fradelt bnr. 10 i 1970. Ole Ringsbu og Andreas Tukkensæter hadde hjemmelen til denne eiendommen, og arvingene i dødsboet etter Ole Ringsbu solgte i 1971 halvparten av denne skogeiendommen til Agnes Tukkensæter for 25 000 kr.

I 1973 solgte hun til Thoralf Tukkensæter for 25 000 kr. Året etter solgte Thoralf Tukkensæter til sønnen Trond Tukkensæter for 25 000 kr.

Fredbo bnr. 46

Tomta ble fradelt bnr. 11 i 1970. Tore Kjell Tørnby solgte nå denne tomte til Finn Boklund for 300 kr. I 1979 solgte Finn Boklund denne eiendommen og bnr. 53 til Harald Torbjørn Karlsen for 90 000 kr. Harald Karlens dattersønn Per Jørgen Aulie overtok i 1997.

Per Jørgen Aulie f. 1975

Sambo med Else-Katrine Aas f. 1976.

Bjørkebu bnr. 47

Tomta ble fradelt bnr. 13 i 1971 og solgt til Ottar Simonsen for 500 kr. Ved Ottar L. Simonsens død i 1984, gikk hjemmelen over denne eiendommen og bnr. 67/26 til Ansgar Heyerdahl Simonsen, i henhold til testa-

ment av 3.3.1971. I 1985 overtok Knut Ringsbu hjemmelen til eiendommen. Verdi 85 000 kr.

Kulykja III bnr. 48

Tomta ble fradelt bnr. 30 i 1972. Nikolai Haugen solgte da denne parten og bnr. 49 til Leif Haugen for 10 000 kr.

Kulykja IV bnr. 49

Parten ble fradelt bnr. 34 i 1972. Nikolai Haugen solgte denne parten og bnr. 48 til Leif Haugen for 10 000 kr.

Bjørkelund bnr. 50

Tomta ble fradelt Måsarud bnr. 11 i 1972, da Tore Tørnby solgte til Svein Sletten for 3000 kr.

Svein Sletten f. 1949 d. 2004

Foreldre Astrid Nilssen og Mads Sletten

Gift med Kate Synøve Løken f. 1950 i Hennes i Høland

Foreldre Astrid Løken (f. Holth) og Åge Løken

Barn:

1. Anita f. 1969
2. Evy f. 1970 (se 73/24)
3. Henning f. 1986

Ousbo bnr. 51

Ousbo ble fradelt bnr. 11 i 1973. Tore Tørnby solgte denne tomte til Ole Ous for 6000 kr.

Ole Ous f. 1908 d. 1996 (se 74/11)

Gift med Christiane Wilhelmine Riiser Krohn f. 1909 d. 1982

Barn:

1. Ole Christian f. 1945, gift med Randi Marthinsen f. 1947. Bor på Kongsberg
2. Inger Johanne f. 1949, gift med Ole Pedersen f. 1946. Bor på Røros.

Vidar Havnås f. 1955 kjøpte Ousbo i 2001.

Pånt II bnr. 52

Parten ble fradelt bnr. 11 i 1973, da Tore Tørnby solgte til Tore Haugen for 1000 kr.

Fredbo II bnr. 53

Tomta ble fradelt bnr. 11 i 1974, da Tore Tørnby solgte til Finn Boklund for 4000 kr. I 1979 solgte Finn Boklund denne eiendommen og bnr. 46 til Harald Torbjørn Karlsen for 190 000 kr. I 1984 solgte Harald Torbjørn Karlsen til sin datter Bjørg Aulie for 1000 kr.

Bjørg Aulie f. 1946 d. 2003.

Gift med Per Jakob Aulie f. 1936. Skilt.

Barn:

Per Jørgen f. 1975 (se 74/46)

I 1998 ble Fredbo II solgt til Wenche Odland.

Andreasbo (hytte) bnr. 54

Tomta ble fradelt bnr. 8 i 1975. Bjarne Myrvold hadde hjemmelen på denne eiendommen til 1988, da den ble solgt til Astrid Høiland for 1000 kr.

Øverenga bnr. 55

Tomta ble fradelt bnr. 18 i 1977, da Johan Nilssen ga denne som gave til Sidsel Nilssen.

Sidsel Nilssen f. 1954

Gift med Heikki Nilsson f. 1952 fra Östervallskog

Barn:

1. Malin f. 1977 (se 74/25)
2. Line f. 1981, overtok Bjørkebo 74/37 i 1999

Sidsel og Heikki ble skilt i 1993. Sidsel giftet seg i 2000 med Oddmund Fjerdingen (se 73/123). Heikki Nilsson overtok Øverenga. Han giftet seg i 1997 med Grethe (Anne Margrethe) Østby f. 1944.

Aasebø bnr. 56

Tomta ble fradelt Måsarud bnr. 11 i 1977, da Tore Tørnby solgte tomta til Aase Haugen (f. 1918) for 8000 kr. Det ble ikke bygd på tomta før i 1982. Aase Haugens besteforeldre på morsiden var lærer Nikolai Nilsen og Anne Nilsen. På farsiden var besteforeldrene Ole Ous og Netta Haugen. Aase Haugen var en tid misjonær i Japan.

Aasebø ble overtatt av Eva Tørnby i 2002.

Einerli bnr. 57

Parten på 1,4 mål ble fradelt bnr. 11 i 1979. Tore Kjell Tørnby solgte denne til Torkel Edlar Tørnby for 1000 kr.

Torkel Edlas Tørnby f. 1955

Gift med Torunn Anita Nilsen f. 1959

Barn:

1. Thomas f. 1979 (se 74/40)

2. Espen f. 1983

Myrvoldbråten II bnr. 58

Parten ble utskilt fra bnr. 9 i 1979. Hjemmelsinnehaver er Jens L. Sandem

Myrvoldhøgda II bnr. 59

Parten ble utskilt fra bnr. 8 i 1979. Bjarne Myrvold er hjemmelsinnehaver.

Myrvold II bnr. 60

Parten på 0,7 mål ble utskilt fra bnr. 13 i 1979. Knut Ringsbu har hjemmelen.

Bergli bnr. 61

Tomta på 1,4 mål ble fradelt bnr. 14 i 1979. Arne Bergli solgte denne til Signe Johanne Bergh for 3000 kr.

Fjellhaug II bnr. 62

Tomta på 1,3 mål ble fradelt bnr. 19 i 1979, da Arne Bergli solgte til Berit Bergli for 3000 kr.

Fjellhaug III bnr. 63

Tomta på 1,5 mål ble fradelt bnr. 19 i 1979, da Arne Bergli solgte til Reidun Bergli for 3.000 kr.

Enerhaugen bnr. 64

Tomta på 0,64 mål ble fradelt bnr. 13 i 1981. Knut Ringsbu solgte til Berit Ringsbu for 1000 kr. Per Sverre Haugseter f. 1965 kjøpte Enerhaugen i 1998.

Rømskog industriområde bnr. 65

Industritomta på vel 19 mål ble fradelt bnr. 5 i 1983. Anders Taraldrud solgte tomta til Rømskog kommune for 84 000 kr.

Persbråten bnr. 66

Tomta på vel 3 mål ble fradelt bnr. 12 i 1983. Bjørg Irene og Aage Sundsrud solgte denne til Per Haugen for 16 000 kr.

Per Haugen f. 1946 (se 74/28)

Gift med Toril Krogstad. Skilt. Gift med Grethe Ruud f. 1956 fra Bjørkelangen.

Barn:

Per Frode f. 1970 (første ekteskap). Bor i Oslo.

Persbråten bnr. 67

Parten ble fradelt bnr. 22 i 1983, da Jørgen Ringsby solgte til Per Haugen for 2160 kr.

Setervikstua (hytte) bnr. 68

Tomta på vel 3 mål ble fradelt bnr. 2 i 1984. Anders Taraldrud solgte til Gro Sissel Taraldrud for 2500 kr.

Industriområde bnr. 69

Industriområdet ble fradelt bnr. 65 i 1988. Rømskog kommune har hjemmelen.

Skyttebo bnr. 70

Parten ble fradelt bnr. 11 i 1990. Torstein Flateby kjøpte tomta for 5000 kr. Åse Lill Simonsen kjøpte Skyttebo i 1996. Steinar

Storløs f. 1940 og Vigdis Alstein f. 1945 kjøpte i 2004.

Skogly bnr. 71

Skogly ble fradelt Myrvoldhøgda bnr. 13 i 1990. Knut Ringsbu solgte til Hilde Ringsbu og Per Nilsen for 12 000 kr.

Det bodde folk på Skogly i mange år før fradelingen i 1990. Ole Ringsbu bodde her med familien fra 1926 til 1946.

På Skogly var det kommunalt kontor i mange år. Ole og Esther hadde kommunekassa og ligningssekretariatet fra 1927 til 1943. Ole Ringsbu ble i 1932 ansatt som «Skogoppsynsmand» og registrerte og kontrollerte all avvirkning i Rømskog.

I 1947 ble skogoppsynet i Marker og Rømskog slått sammen, og Ole Ringsbu ble felles herredskogmester med kontor på Ørje til han gikk av i 1967. Esther Ringsbu drev privat fortsettelsesskole og middelskole på Skogly.

Ole Ringsbu f. 1900 d. 1970 (se 75/3)

Gift med Esther Strøm fra Oslo f. 1899 d. 1971

Barn:

1. Knut f. 1926, Skogly og Haugbak
2. Kari f. 1928 d. 1997, gift med Ivar Engh, Kroksund.
3. Berit f. 1930 d. 2000, gift med Håkon Sætra, Ørje
4. Trygve f. 1941 d. 1972, gift med Astrid Stensrud, Ørje

Knut og Kirsten Ringsbu bodde her fra 1954 til de overtok Haugbak i 1967.

Knut Ringsbu f. 1926

Gift med Kirsten Tørnby f. 1932

Barn: se Haugbak

Dattera Hilde Ringsbu (se 71/22) overtok Skogly i 1991 sammen med Per Nilsen (se 73/24, 25).

Per Nilsen ble eneeier i 2000. Gamle Skogly ble brent og nytt hus ble bygd samme sted. Det sto ferdig i 1994.

Hilde Ringsbu f. 1967

Samboer med Per Nilsen f. 1966 (forholdet slutt)

Barn:

1. Erik f. 1989
2. Berit f. 1994

Søom bnr. 72

Tomta ble utskilt fra Haugbak bnr. 17 i 1990. Hjemmelshaver i 1990 er Knut Ringsbu på Haugbak. Husa på Søom ble oppført 1976/78.

Rømskog industriområde II bnr. 73

Området ble fradelt bnr. 65 i 1990. Rømskog kommune er hjemmelshaver.

Bjørkeng I bnr. 74

Tomta ble utskilt fra bnr. 2 i 1991 og lagt til Bjørkeng bnr. 18.

Fjellbuhytta bnr. 75

Tomta ble skilt ut fra bnr. 25 i 1993 og eies av Gustav og Astrid Hagelin.

Begge er født i 1917.

Vestli bnr. 76

Bjørn Nilsen solgte tomta til Trond Aarstad og Tove Gjemble Aarstad i 2001.

Tove Kristin Gjemble Aarstad f. 1969 (se 67/39). Gift med Trond Aarstad f. 1955.

Barn:

1. Lars Hjalmar f. 1997
2. Solveig Marie f. 1998

Hytter (festetomter) under Myrvold bnr. 8

Feste nr. 1

Finn Hansen fikk festekontrakt på tomta av Bjarne Myrvold i 1965. Ifølge kontrakten var festeavgiften 250 kr i året. Festet gjaldt fram til 2005, med rett til forlengelse for 20 år av gangen (festekontrakt 26.10.1965)

I 1978 selger Finn Hansen bebyggelsen på tomta til Helge Christiansen for 100 000 kr. I 1988 overtar barna Jan Fredrik Christiansen og Gerd Aase Strand bebyggelsen som gave. Verdi 100 000 kr.

Feste nr. 2

Erik Palkin fikk festekontakt på tomta av Bjarne Myrvold i 1968 og fram til 2008. Ifølge kontrakten er den årlige avgiften 250 kr, og kontrakten gir rett til forlengelse for 20 år av gangen (festekontrakt 11.9.1968).

Feste nr. 3

Sverre Mohn fikk festekontrakt av Bjarne Myrvold i 1969. Tomta var festet til 2009, og kontrakten inneholdt bestemmelser om rett til forlengelse for 20 år av gangen. Den årlige avgiften er 250 kr (festekontrakt 29. 11. 1969). I 1982 skjøttet Sverre Mohn bebyggelsen på tomta til Berit Ekeheien for 190 000 kr.

Feste nr. 4

Magda Lorentzen festet tomta av Bjarne Myrvold i 1970. Festet gjaldt til 31.12.2009, med rett til forlengelse. Den årlige leie 250 kr (festekontrakt 6.5.1970).

Feste nr. 5

Lizzie Honig-Nybakk fikk festekontrakt på tomta i 1982 av Bjarne Myrvold. Festet skulle gjelde i 80 år fra 22.12.1982. Den årlige leien ble bestemt til 530 kr, og den skulle indeksreguleres hvert 10. år (festekontrakt 22.12.1982).

Hytter (festetomter) under Myrvoldhøgda bnr. 13

Feste nr. 1

Ole Ringsbu leide bort tomt til Rømskog skytterlag i 99 år for årlig leie 1 kr. (grunnseddel datert 18.10.1949).

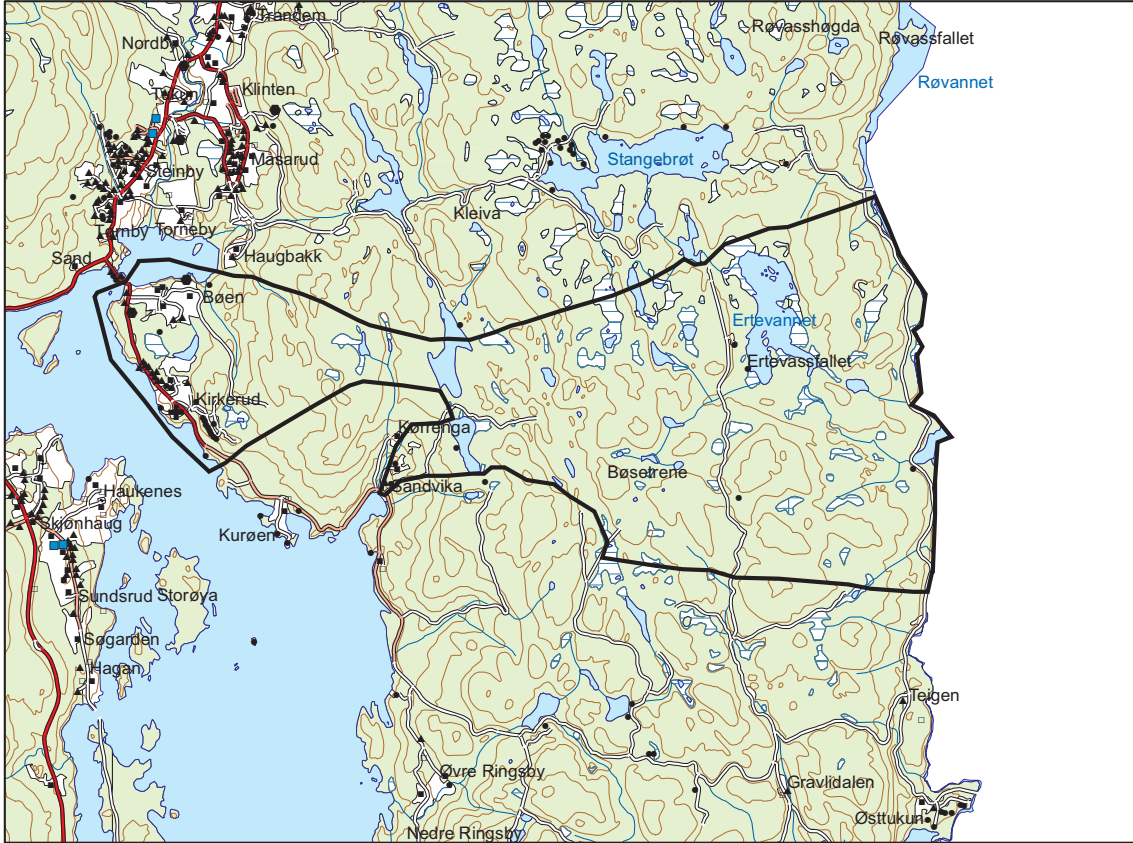
Feste nr. 2

Kjell Lybekk fikk festekontrakt på denne tomta i 1984 av Knut Ringsbu. Festet var på 40 år med rett til forlengelse for 20 år av gangen. Årlig leie 450 kr (festekontrakt 17.4.1984). I 1984 får Kjell Lybekk skjøte på bebyggelsen av Jens Lybekk som gave. I 2005 ble hytta solgt til Bjørn Harald Tangen, May Ellinor Tangen og Hilde Iren Tangen.

Festetomt under Fjeldbu bnr. 25

Feste nr. 1 (er nå bnr. 75)

Erling Bergli festet bort denne tomta i 1960 til Gustav Hagelin i 75 år. Årlig leie 10 kr (grunnseddel 10.11.1960). Tomta ble fradelt i 1993.



BØEN

Gårdsnummer 75

Matrikkelskyld

1647: 15 lispund tunge og 1 bismerpund
rå fisk

1838: Gammel skyld: 18 ½ lisp tunge
Ny skyld 4 daler 2 ort 4 skilling

1886: 13,43 mark

Bøen ligger mellom Rømsjøen og svenskegrensen, med tunet sør for Bøvika, innmarka ned til Rømsjøen og skogen østover til svenskegrensa.

Rømskog kirke ble bygd nede ved sjøen på 1300-tallet, og her ligger Kirkerud, som har fått navn etter kirken. Kirkerud ble gitt i

gave til Rømskog kirke tidlig på 1700-tallet, eller kanskje tidligere.

Bonden på Bøen var selveier til begynnelsen av 1700-tallet, da utenbygdsboende eiere overtok hele Bøen, unntatt Kirkerud som var kirkegods. Først på slutten av 1800-tallet og begynnelsen av 1900-tallet ble det igjen selveiere på noen av Bøen-gårdene.

Navnet Bøen, uttales bøn, kommer av norrønt bærinn, bestemt form av bær, som betyr gård. Navnet ble skrevet Bønn i 1593, Bøn i 1604, Bøen med Kiercherud i 1723 og Bøen i matriklene 1838 og 1886.

Ut fra navn og beliggenhet er det mulig at



Bøen søndre, vestre og mellom. (Widerøe 1953).

Bøen ble trolig ryddet i høgmiddelalderen. Men det knytter seg stor usikkerhet til datering.

Det er oppdaget en steinalderboplass ved Sandvikssand, i det svakt nordøst-sørvestgående dalsøkket som ender i sandstranda i bunnen av bukta. Steinalderplassen er lokalisert på den ca. 200 m lange stranda innerst og nord for bukta, 200 m sør-sørvest for driftsbygningen på Sandvika. Her er det funnet flintbiter og kokstein.

På Kirkerud er det registrert en gravhaug, nord for kirken på østsiden av veien. Det er en steinblandet rundhaug, godt markert med antydning til fotgrøft. Det er gravd noe i toppen av haugen, men det er ikke funnet noe. Haugen er nå restaurert.

Ved Venetjernmåsan nordøst for Bøsetra er det dyregraver. Den ene ligger 100 m nord for Venetjern ved den gamle gangstien mellom Sandvika og Fallet. Den andre ligger 150 m lenger øst mellom Venetjernmåsan og Styggetjern. Kirkerudsetra ligger i nærheten av den andre dyregrava. Alderen på gravene er uviss.

Kirkerud er første gang nevnt i skriftlige kilder i 1577, men det har bodd folk her lenge før den tid. Presten bodde ikke i Rømskog, og Kirkerud ble kanskje bygd som bosted for presten når han besøkte Rømskog. Kirkerud har hele tiden ligget under Bøen og har i dag bnr. 4.

Folk og hushold på Bøen

| År | Antall personer | Husholdninger | Selveierfamilier | Leilendingsfamilier | Føderådsfolk | Husmannsfamilier | Tjenestefolk | Losjerende, håndverkere, fattig, andre |
|------|-----------------|---------------|------------------|---------------------|--------------|------------------|--------------|--|
| 1711 | 5 | 1 | | | | | | |
| 1801 | 39 | 9 | | 5 | 1 | 4 | 1 | 2 |
| 1825 | 38 | 6 | | 3 | | 3 | 3 | 1 |
| 1835 | 43 | 8 | 1 | 4 | | 3 | 1 | 3 |
| 1845 | 48 | 8 | 1 | 3 | 2 | 4 | 7 | 10 |
| 1865 | 53 | 9 | 1 | 4 | 1 | 3 | 2 | 3* |
| 1875 | 47 | 8 | 1 | 3 | 2 | 4 | 4 | 2 |
| 1900 | 37 | 8 | 1 | 3 | | 4 | 2 | |

* Jordmor Ingeborg Kristine Trandem og hennes tante Pernille Jørgensdatter bodde på Kirkerud.

I 1647 ble gården ført opp som halvgård med skyld 15 lisp tunge 1 bismerpund rå fisk. I 1723 er fisken tørr. Fisken, som må være gjedder, ble senere omregnet til 3 ½ lisp tunge. Nabogården Tårnby var i skatteklasse helgård, og hadde 5 lisp tunge høyere skyld, mens Trandem, nabogården i nord, var halvgård som Bøen og med samme skyld. I 1723 ble skylda forslått forhøyet med hele 8 lisp tunge.

Går vi fram til 1838, ser vi at myndighetene nå hadde fastsatt skylda på Bøen med

Kirkerud til hele 4 daler 2 ort 4 skilling, mens Tårnby hadde 3 daler 4 ort 4 skilling. Bøen var nå kommet opp blant de høyest skyldsatte gårdene i bygda. I 1865 ble skylda på alle brukene på Bøen foreslått hevet med 5 skilling, mens matrikkelskylda på Kirkerud ble foreslått redusert med 17 skilling.

Jordbruket

Innmarka på Bøen ble delt mellom fire-fem brukere og det ble lite jord på hver.

Bruksstørrelsen i dag er heller ikke mer enn 20-30 mål på de minste og 50-60 mål på de største. Leilendingene hadde beiterettigheter i skogen, og som på de andre gårdene i bygda beitet husdyra i utmarka det meste av sommerhalvåret. Her hadde gården setrer. Mye av vinterfôret ble også hentet i skogen.

Landbruksoppgaver (Bøen m/Kirkerud)

Tallene fra 1665 og 1723 gir et forventet snitt av utsæd og husdyrhold. Tallene fra 1835 og framover bygger på jordbrukstallinger. Mer om de offisielle tallene i innledningen.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|-----------|--------|---------|--------|-------|--------|--------|
| 1665..... | 1 | 4 | 2 | 6 | | |
| 1723..... | 1 ½ | 5 | | 6* | | |
| 1802..... | 2 | 6 | | 22 | | |
| 1835..... | 5 | 19 | | 33 | 9 | 3 |
| 1845..... | 7 | 22 | | 53 | | 4 |
| 1865..... | 7 | 35 | | 34 | 3 | 1 |
| 1875..... | 7 | 25 kuer | 4 | 27 | | 2 |

* Sauer og geiter

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Blandkorn | Havre | Erter | Poteter |
|-----------|-------|-----|------|-----------|-------|-------|---------|
| | | | | | 3 ½ | | |
| 1723..... | | | | ¼ | 5 ½ | | |
| 1835..... | | ⅛ | ⅛ | ¼ | 14 ½ | ⅓ | 9 |
| 1845..... | | ¾ | 1 ½ | | 23 | ⅓ | 26 |
| 1865..... | 1 ⅜ | 1 ¼ | 1 ⅜ | | 25 | | 26 |
| 1875..... | 1 ½ | 1 ¼ | 2 ⅜ | | 23 ½ | ⅓ | 21 ½ |

1723: 1 setting lin

1802: 7 t. korn

1875: 32 skålpund grasfrø

Høyavlinger

1723: 10 lass 1865: 92 skpd

1802: 16 lass

Kornavlinger

Se innledningen.

I matrikelutkastet fra 1723 står det at gården lå i baklia og var tungbrukt.

Ifølge Herredskommisjonen i 1865 hadde Bøen 238 mål åker og dyrket eng og 157

mål naturlig eng (mål = 1080 m²). Gården var lettbrukt, frostfri og alminnelig bra drevet.

1976 : Bøen m/Kirkerud 241 dekar jordbruksareal.

Det ble slutt med tradisjonell gårdsdrift med variert husdyrbruk på 1970-tallet. Brukeren på Østre Bøen drev med gris til 1990-tallet. Det er nå gras- og åkerbruk på hele gården.

Setrer

Bøen hadde setrer på felles setervang øst for Søndre Sandtjern, ca. 4 km sør-øst for gården. Kirkerudsetra lå 3,5 km øst for Kirkerud, nord for Bøsetra, mellom Venetjern og Styggetjern. I de skriftlige kildene er Bøsetrene nevnt første gang i 1802, men de er sikkert mye eldre.

Skog og skogsdriften

Gården har noe tømmerkog, står det matrikkelen fra 1665, og matrikelutkastet 1723 sier at gården har skog til husbehov og noen tylfter tømmer. Skogen ble vurdert til 12 ½ lisp tunge, som var det meste av skylda på gården. I 1865 sier Herredskommissjonen at gården årlig kunne selge tømmer for 85 spdl.

Skogen på Bøen strekker seg østover til svenskegrensen. Det meste av skogen på Vestre Bøen ble lagt til Østre Bøen i 1893, mens skogen på Mellom-Bøen ble lagt til Østre Bøen i 1926. Østre Bøen har også en part av skogen på Østtjukun (Heia 78/4). Skogarealet på Bøen gnr. 75 med Heia var ifølge jordregisteret 1976 på 10 545 dekar produktiv skog og 754 annet areal.

Da det ble mulig å få tømmeret ut av bygda, kjøpte utenbygdsboende det meste av skogen i Rømskog. De overtok også Bøen. Mer om dette under eiere.

Da Bøen ble delt i tre bruk i 1823, ble skogen delt i fire atskilte deler, som hver ble delt i tre parseller.

I 1806 leide Ole Blikrud i Høland, som nå eide en av Bøen-gårdene, bort grunn til Carsten Tank langs Langebekk til tømme-



Tømmervase i Ertevassbekken. Bildet er tatt ca. 1957. På bilde ser vi fløterne Jens Gustavsson, Axel Olausson og Anders Ringsby. (Foto: Leif Ringsby).

ropplag. For dette skulle Carsten Tank betale 8 rdl i året. Tømmeret skulle kjøres over Bøens eiendom om vinteren, slik det til alle tider hadde blitt «fremdraget tømmer».

I 1876 fikk fløtningsbestyrelsen i Fredrikshald rett til å oppføre dammer fra blant annet Nedre Slatjenn og Ertevannet mot en godtgjørelse på 450 spdl. I 1903 ble det inngått avtale om tømmerfløting mellom Gåsvik i Setskog og Tukun, Trandem og Bøen.

I 1928 kjøpte Hans Taraldrud og sønnene Anders og Gudbrand det som var igjen av P.M. Ankers eiendommer i Rømskog. Det ble bygd to lokomobilsagbruk på Bøen. Den ene var Fjørbeekktjennsaga ved riksgrensen, og den andre var Bøsaga øst for Østre Bøen. I september 2002 fortalte Anders Moen Gudbrand Kvaal om aktiviteten i skogen på denne tiden.

Det ble nå satt i gang bygging av bilveier. Først ble det bygget vei fra riksgrensen ved Østtukkun til Fjørbeekktjern. Da veien ble ferdig, ble det bygget sag og husvære ved Fjørbeekktjern. Lokomobil og det mest nødvendige sagutstyr ble kjørt med lastebil gjennom Sverige. Johannes Skau kjørte lokomobil som tilhenger over flytebrua over Hagasundet og gjennom Sverige uten større problemer.

Grunnen til at det ble så populært med bygging av sager, var den lave prisen på tømmeret. Prisen på barked gran var nede i 10 kroner og barked furu 8 kr pr. m³. Herfra ble trukket fløte- og måleavgift. Anders Taraldrud sa en gang i trettiåra: «Nå trur jeg det har snudd, for i år har jeg fått 25 øre i netto pr. kubikkmeter.»

Bøsaga ble bygd i 1930, og Venemostua ble flyttet til Bøen som husvære for sagmannskap. Andreas Kind ble ansatt som skogbestyrer og sjef for saga. I de første åra etter skogkjøpet, ble det skåret relativt store tømmerpartier ved både

Bøsaga og Fjørbeekktjennsaga. Det ble kjøpt lastebil til planketransport, og Håkon Ringsby ble ansatt som sjåfør.

Det ble skåret ganske mye på saga ved Fjørbeekktjern i tretti-åra, men det ble slutt i 1940, da krigen kom og svenskegrensa ble stengt. Men i 1946 hadde Anders og Gudbrand Taraldrud blinket hvert sitt parti vest for Langebekk for salg på rot. Lundeby og Langebrekke kjøpte partiene, men satte som betingelse at saga ble flyttet til Hellehølen, og det ble bygget nytt husvære.

I 1947/48 var det igjen virksomhet ved Bøsaga. Nå var det Dokken som kjøpte et større parti på rot med Leif Landmark som bestyrer. Dette var trolig siste gang det var sagbruksdrift her av betydning.

Kvernbruk

En gammel bekkkvern er nevnt ved arveskifte i 1793, og det er nevnt kvernbruk på Bøen i 1802. Denne lå trolig øst for Østre Bøen.

Husmannsplasser

1. Ertevassfallet ligger vest for Ertevannet, og det ble ryddet husmannsplass her i 1740-åra. Det ble snart to plasser her, på 1800-tallet kalt Oppstua og Nedstua. Oppstua ble lagt til Østre Bøen da gården ble delt i 1823, og Nedstua ble lagt til Mellom-Bøen.
2. Sandvika ble ryddet som husmannsplass i første halvdel av 1700-tallet, og plassen ligger på høyden opp for bunnen av Sandvika, kalt Sandvikssand. Plassen ble lagt til Vestre Bøen da gården ble delt i 1823.
3. Venemoen ligger øst for de to Venemostjerna og Venemomåsan, ca. 1 km øst for



Tur til Bøsetra 1907. (Foto: Anders Taraldrud).

Østre Bøen. Det ble ryddet husmannsplass her i første halvdel av 1800-tallet. Plassen er ikke nevnt da gården ble delt i 1823. Venemoen var plass under Vestre Bøen.

Oppdeling av gården

Fra tidlig på 1700-tallet var det to leilendinger på Bøen. På slutten av 1700-tallet var det fire brukere på selve Bøen og en leilending på Kirkerud. I tillegg til gårdsbrukene var det tre husmannsplasser på Bøen, og i siste halvdel av 1900-tallet ble det fradelt mer enn 20 boligtomter. Kirkerud har ikke vært delt.

I 1823 delte Ole Olsen Blikrud i Høland gården mellom sine tre døtre. De tre bruka

lå uforandret fram til begynnelsen av 1900-tallet. Vestre Bøen ble delt i 1893 og gitt nytt bruksnummer i 1909 (bnr. 5). Husmannsplassen Sandvika ble fradelt i 1921 og Søndre Bøen i 1938. Det er også fradelt over 20 tomter på Bøen, de fleste etter midten av 1900-tallet.

Det ble fradelt tomt til Rømskog bedehus i 1905, og bedehus ble bygd året etter. Tomten ble gitt av Andreas Rikard Andreassen på Vestre Bøen, og Anne Helene Torneby ga en tømmerlåve. Bedehuset ble reist på dugnad. I 1981 ble 2,6 dekar fradelt Vestre Bøen og solgt til Misjonsforeningen (bnr. 34).



Rømskog bedehus i 1921. (Foto: Rømskog billedarkiv).

Bruksdeling og fradelinger av boligtomter

| | | | |
|---------|--|------------------------|--------------------------------|
| Bnr. 1 | Bøen (østre) | fradelt i 1825 | skyld 1 daler 1 ort 1 skilling |
| Bnr. 2 | Bøen (vestre) sammenføyd med bnr. 1 i 1909) | fradelt i 1825 | skyld 1 daler 1 ort 1 skilling |
| Bnr. 3 | Bøen (mellom) | fradelt i 1825 | skyld 1 daler 1 ort 1 skilling |
| Bnr. 4 | Kirkerud | | |
| Bnr. 5 | Bøen vestre | fradelt bnr. 2 i 1909 | skyld 0,88 mark |
| Bnr. 6 | Sandvigen | fradelt bnr. 1 i 1921 | skyld 1,65 mark |
| Bnr. 7 | Bøen skog | fradelt bnr. 3 1927 | skyld 2,80 mark |
| Bnr. 8 | Indleggen | fradelt bnr. 1 i 1927 | skyld 5 øre |
| Bnr. 9 | Kirkerud nedre | fradelt bnr. 4 i 1928 | skyld 3 øre |
| Bnr. 10 | Sandvigen | fradelt bnr. 6 i 1929 | skyld 15 øre |
| Bnr. 11 | Bøen søndre | fradelt bnr. 3 i 1938 | skyld 50 øre |
| Bnr. 12 | Sannås | fradelt bnr. 5 i 1950 | skyld 5 øre |
| Bnr. 13 | Bøhler | fradelt bnr. 5 i 1957 | skyld 5 øre |
| Bnr. 14 | Bøsand | fradelt bnr. 5 i 1957 | skyld 1 øre |
| Bnr. 15 | Furustua | fradelt bnr. 11 i 1962 | skyld 2 øre |
| Bnr. 16 | Furusand | fradelt bnr. 4 i 1963 | skyld 1 øre |
| Bnr. 17 | Karibu | fradelt bnr. 4 i 1963 | skyld 1 øre |
| Bnr. 18 | Strandli | fradelt bnr. 4 i 1963 | skyld 1 øre |
| Bnr. 19 | Delesand | fradelt bnr. 3 i 1964 | skyld 3 øre |
| Bnr. 20 | Rømskog kirke | fradelt bnr. 4 i 1967 | skyld 1 øre |
| Bnr. 21 | Kirketangen | fradelt bnr. 4 i 1967 | skyld 6 øre |
| Bnr. 22 | Solum | fradelt bnr. 4 i 1971 | skyld 1 øre |
| Bnr. 23 | Sandli | fradelt bnr. 10 i 1973 | skyld 1 øre |
| Bnr. 24 | Sannås II | fradelt bnr. 4 i 1974 | |
| Bnr. 25 | Solvang | fradelt bnr. 4 i 1974 | skyld 1 øre |
| Bnr. 26 | Kolbotn | fradelt bnr. 5 i 1974 | skyld 1 øre |
| Bnr. 27 | Solvik | fradelt bnr. 5 i 1974 | skyld 1 øre |
| Bnr. 28 | Sandlia | fradelt bnr. 10 i 1974 | skyld 1 øre |
| Bnr. 29 | Aabelhytta | fradelt bnr. 4 i 1974 | skyld 1 øre |
| Bnr. 30 | Fjellbu | fradelt bnr. 11 i 1978 | skyld 1 øre |
| Bnr. 31 | Solvik II | fradelt bnr. 5 i 1977 | skyld 1 øre |
| Bnr. 32 | Kolbotn 2 | fradelt bnr. 5 i 1977 | skyld 1 øre |
| Bnr. 33 | Furumoen | fradelt bnr. 4 i 1979 | skyld 1 øre |
| Bnr. 34 | Vestre Bøen | fradelt bnr. 5 i 1981 | |
| Bnr. 35 | Rømskog kirke | fradelt bnr. 4 i 1982 | |
| Bnr. 36 | Rømskog kirke | fradelt bnr. 21 i 1982 | |
| Bnr. 37 | Rømskog kirke | fradelt bnr. 21 i 1982 | |
| Bnr. 38 | Solvang | fradelt bnr. 4 i 1981 | |
| Bnr. 39 | Kirkerud I | fradelt bnr. 4 i 1993 | |
| Bnr. 40 | Kirkerud II | fradelt bnr. 4 i 1993 | |
| Bnr. 41 | Lyngbo | fradelt bnr. 4 i 1994 | |

Eiere

Kirkegodset

En part på 1 bismerpund rå fisk er gammelt kirkegods under Rømskog kirke og er nevnt første gang i skriftlige kilder i 1577. Dette er Kirkerud, som ligger nede ved sjøen nær Rømskog kirke. I et skjøte fra 1754, da Erik Hansen Østby og Jens Jølsen Haneborg blir eiere av Rødenes kirke og Rømskog anneks, får vi vite at Kirkerud «for rom tid siden» ble skjenket Rømskog kirke av Hågen Bøen, og gavebrevet ble nå overlevert til kirkens kjøpere «in originale».

I 1754 selger kirkeierne Jens Jølsen Haneborg og Erik Hansen Østby «gaard eller plads» Kirkerud til brukeren Anders Steffensen.

Bondegodset

Hovedparten i gården på 15 lisp tunge var bondegods, og brukerne eide dette på 1600-tallet og begynnelsen av 1700-tallet. I 1715 pantsatte brukeren Bjørn Olsen bondegodset til oberstløytnant Peder Colbjørnsen for 300 rdl. Lånet ble etter hvert utvidet til 850 rdl, og sønnen Lars Bjørnsen solgte i 1734 bondegodset til Colbjørnsen.

Peder Colbjørnsen eide Rømskog kirke og mye annet gods i Rømskog. Niels Stub Colbjørnsen arvet godset etter sin bror. I 1743 pantsatte han Bøen med underliggende Kirkerud, sammen med mye annet gods i Rømskog og i andre bygder, til sin svoger Thomas Blix.

I 1753 solgte arvingene etter Peder Colbjørnsen en fjerdepart i Bøen til Svend Skarebøl for 1037 rdl. Samme dag ble en fjerdepart i Bøen solgt til Erik Østby og en fjerdepart til Rasmus Halvorsen Tørnby. De betalte også 1037 rdl for sine parter. Samme dag solgte Rasmus Halvorsen Tørnby denne parten til Morten Knutsen Enger.

Karen Tank, søster av oberstløytnant Colbjørnsen og enke etter Carsten Tank, eide

resten av gården og Morten Knutsen Enger og Svend Knutsen Skarebøl kjøpte denne fjerdeparten for 650 rdl (skjøte 24. august 1754).

Fram til begynnelsen av 1800-tallet var eierforholdene svært skiftende, og det er vanskelig å følge de enkelte partene. Vi ser at deler av gården og snart hele gården tilhørte bønder i Høland, og de preget eierforholdene på Bøen til slutten av 1800-tallet.

I 1789 selger Ole Jørgensen en tredjepart i gården til Svend Svendsen og hustru Mari Olsen for 500 rdl. De selger denne tredjeparten til Ole Olsen Blikrud for 589 rdl.

I 1795 selger Morten Knutsen Engers sønner, Christian og Ole, en tredjepart i gården til sin bror Anders Mortensen for 450 rdl. Anders selger dette fem år senere til Ole Olsen Blikrud for 760 rdl. I 1805 betaler Ole Blikrud 800 rdl for odelsretten til samme parten.

I 1807 behandler Forlikskommissjonen for Høland en sak mellom Ole Olsen Blikrud og Anders Mortensen Nordre Østby vedrørende eiendommen Bøen. Forliket endte med at Ole Blikrud overtok halve Bøen.

Før 1823 eide Ole Blikrud hele gården. Dette året delte han Bøen i tre like bruk, mellom sine tre døtre, Marthe Olsdatter, Christiane Frederikka Olsdatter og Karen Olsdatter, gift med Even Olsen Komnes. De betalte 300 spdl hver.

Gårdens «hjemmemark, setermark og skog» ble delt i et østre, vestre og et mellomste bruk. Jordveien ble delt i tre etter «hevdvunnen bruk», en deling som trolig gikk langt tilbake på 1700-tallet. I delepapirene fra 10. august 1825 er delene av jordveien beskrevet slik: Den første avdeling følger etter det østre gjerde som nu går eller begynner i Rømsjøviken og i sydvest til Kirkerudtjernet. Den andre avdeling er det nuværende vestre gjerde, som kommer fra førrommeldte sjøvik og går i sydvest til

bemeldte Kirkerudtjern. Det sto hus på alle tre partene.

Skogen ble delt i fire atskilte deler, og hver del ble delt i tre parseller, en til hvert bruk.

Ved delingen fikk de tre brukene hver sin husmannsplass. Sandvika ble lagt til Østre Bøen, mens Vestre og Mellomste Bøen skulle ha hver sin plass på Ertevassfallet. De to brukene eide ikke skogen omkring Ertevassfallet, og det ble sagt i delingskontrakten at de ikke kunne hogge ferskt tre til bygging eller reparasjon av seterhusene i den omliggende skogen. «Havnen i sætermarken og sæterbolet» skulle være felles som tidligere.

Brukere

Svend bodde på Bøen i 1591. Han var da hyldingsmann. Amund Bøen er nevnt som eier av gården i 1615.

I 1647 var Erik Simensen bruker og eier av hele bondegodset på 15 lispund tunge. Han eide også 5 lispund i Tårnby. Erik er også nevnt som eier og bruker i matrikkelen 1665. Erik var 80 år gammel i 1664, og han hadde to tjenere, Ole Andersen på 22 år og Anders Halvorsen på 32 år, ifølge manntallet dette året.

I 1666 bruker Anders Halvorsen halve gården, mens Amund Torsen 30 år gammel bruker den andre halvdel. I en jordebok fra 1660 er Anders Halvorsen nevnt som eier av bondegodset i Bøen, men dette blir ikke nevnt i matrikkelen 1665.

Bjørn Olsen er nevnt her i 1680 og til han døde i 1721. Bjørn eide bondegodset i gården. I 1715 pantsatte Bjørn Olsen «sin eiende gård Bøen» for 300 rdl til oberstløytnant Peder Colbjørnsen i Fredrikshald på grunn av «sin høyest nødvendighet for nytteforstreking i de vanskelige krigstider». Men Bjørn trengte mer penger og lånte nye 241 rdl før han døde i 1721.

Bjørn Olsen f. ca.1650 d.1721

Gift med Jøran Larsdatter f. 1649 d.1727

Barn:

1. Siri f. ca. 1676, gift med Berger Torkildsen Trandem
2. Lars f. ca. 1680 d. ca. 1758, brukte Bøen
3. Erik f. ca.1684, gift ca. 1710 med Ingeborg Torsdatter
4. Anne, gift i 1721 med Erik Halvorsen

Enka Jøran Larsdatter og eldste sønn Lars Bjørnsen tok opp nye lån hos oberstløytnant Peder Colbjørnsen, slik at gjelda i 1734 var 850 rdl. Lars sier nå at han ikke er i stand til å betale denne kapitalen og innløse gården, og siden ingen av hans søsken heller maktet å innløse gården, valgte han å selge den til Colbjørnsen for samme sum som pantegjelda, nemlig 850 rdl.

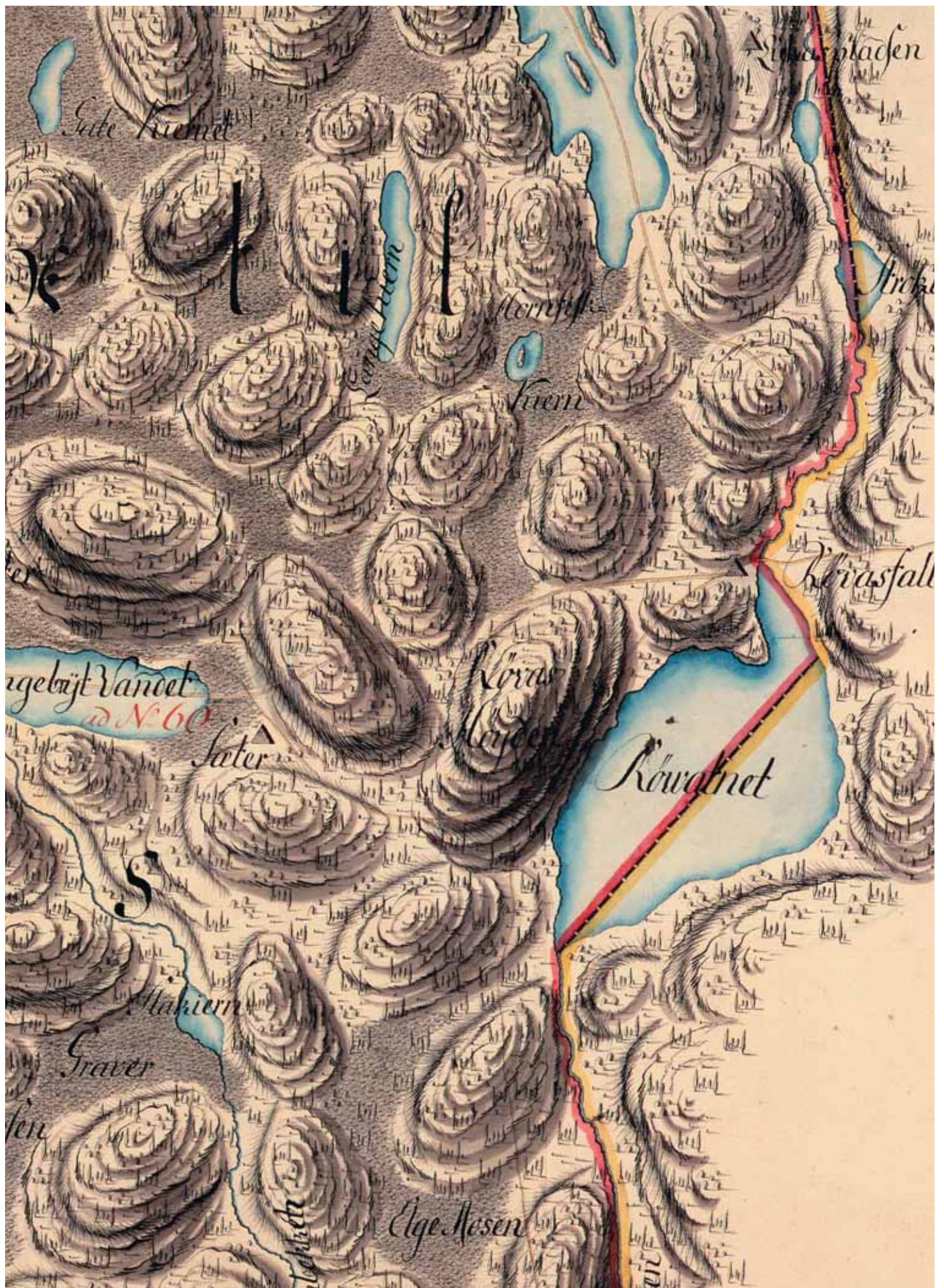
Lars Bjørnsen f. ca. 1680 d. ca. 1758

Gift 1. gang med ? Gift 2. gang i 1735 med Pernille Klausdatter Bolstad.

Barn:

1. Karen f. 1722
2. Ole f. 1725, brukte Bøen
3. Jøran f. 1728
4. Amund f.1731

I 1753 solgte arvingene etter Peder Colbjørnsen en fjerdepart i Bøen til Svend Skarebøl for 1037 rdl. Ole Larsen, sønn av Lars Bjørnsen, protesterte imot auksjonen og tilbød seg som odelsmann å betale 850 rdl for



Sale Kienet

Nordpläcken

Stroka

Morsjö

Kuon

Kövasfossen

gebijt Vandet
N. 60

Säter

Kövas
Måsen

Kövatnet

Makiern

Graver

Elge Mosen

Kövatnet

Bøen, samme sum som faren solgte for i 1734. Arvingene ble forlikte med Ole Larsen og betalte ham forskjellen mellom summen han tilbød og auksjonssummen på fjerdeparten av gården, som var 1037 rdl.

Karen Tank, søster av oberstløytnant Colbjørnsen og enke etter Carsten Tank, sammen med Morten Knutsen Enger og Sven Skarebøl, leide nå bort hele eller deler av gården til Ole Larsen og hans to søstre mot sedvanlig leie og landskyld, samt at de etter kristen plikt skulle dra omsorg for deres gamle fader, «slik at han ei skal lide mangel på sin alderdom». Ole Larsen fikk også tillatelse, «dog på egen bekostning», å si opp Børge Nilsen på ødegården Sandvika under Bøen. Men Steffen på Fallet hadde tatt opp plassen av ødemark og kunne derfor ikke sies opp.

Ole Larsen er nevnt på Vest-Tukun i 1748, Tørnby 1754-57, Vest-Tukun 1774-74, og de siste åra før han døde bodde han på Ringsby.

Ole Larsen f. 1725 d. 1784

Gift i 1757 med Berte Brynildsdatter

Barn:

1. Anders f. ca. 1758
2. Marte f. ca. 1760
3. Kirsti f. 1766
4. Jørgen f. ca. 1770
5. Maria f. ca. 1771 d. 1774
6. Berte f. 1775
7. Ragnhild f. 1777

Men Ole Larsen var ikke alene på Bøen, og til ut på 1800-tallet var det tre, og en tid også fire brukere på Bøen. Det ser ut som om gården alt på midten av 1700-tallet var delt i tre deler. Omkring 1800 var den ene delen delt, slik at det en tid var fire leilendinger på selve Bøen. Kirkerud hadde en bruker.

Selv om det er vanskelig å knytte leilendingene til bestemte deler av gården før

langt ut på 1800-tallet, skal vi ta med alle vi vet brukte deler av gården. Mange av brukerne overtok bygsla etter foreldrene, og vi ser at noen giftet seg med døtre på Bøen og overtok som leilendinger.

Del 1

Bygselmann Rasmus Bøen er nevnt på Bøen i 1730, da han ble far til sønnen Berger.

Syver var leilending på Bøen en tid før han døde her i 1744, 60 år gammel. Syver hadde en sønn Nils, som overtok bygsla etter faren. Brynte Andersen overtok kanskje som leilending på denne parten etter Syver.

Brynte Andersen født ca. 1680 på Haukenes Far Anders Herliksen Haukenes

Gift med Amfri Olsdatter Graverholt

Barn:

1. Knut f. 1767, leilending på Bøen
2. Anne f. 1722
3. Ole f. 1724 d. 1730
4. Kari f. 1728
5. Ingeborg
6. Klara

Sønnen Knut Bryntesen overtok bygsla etter faren og var trolig leilending på Bøen 1759-1777.

Knut Bryntesen

Gift i 1735 med Kirsti Olsdatter

Barn:

1. Amfri f. 1736, gift med Kristoffer Amundsen, leilending på Bøen 1777-1780
2. Olof f. 1738
3. Brynte f. 1740 d. før 1742
4. Brynte f. 1742
5. Anders f. 1744 d. 1744
6. Anders f. 1745
7. Marte f. 1747 d. 1748
8. Anders f. 1752
9. Marte f. 1754
10. Knut f. 1756

Sønnen Brynte Knutsen var trolig leilending her fra han giftet seg i 1767 til ut på 1800-tallet. Han døde på plassen Venemoen i 1813. Brynte skjøt en bjørn i 1784 og to bjørner i 1799.

Brynte Knutsen f. 1742 d.1813
Gift i 1767 med Amfrie Nilsdatter f. 1735 d.1809

Barn:

1. Knut f. 1767, leilending på Bøen
2. Jøran f. 1770
3. Margrete f. 1774
4. Marte f. 1777
5. Anders f. 1780 d. 1783
6. Berte f. 1782
7. Nils f. 1786

Sønnen Knut Bryntesen var leilending på Bøen omkring 1800. Han bodde på Eikestan noen år før han døde her i 1810.

Knut Bryntesen 1767 d. 1810
Gift i 1793 med Berte Mikkelsdatter Bråten f.1771

Barn:

1. Kristine f. 1793 d. 1794
2. Kristine f. 1795
3. Johannes f. 1798
4. Jørgen f. 1799 d. 1802
5. Margrete f. 1807
6. Kari f. 1811

Del II

Nils Syversen, sønn til Syver som døde her i 1744, var leilending på Bøen trolig fra 1730-åra til han døde i 1786.

Nils Syversen f. ca. 1705 d. 1786

Far Syver Bøen

Gift 1. gang i 1734 med Jøran Larsdatter
Gift 2. gang i 1759 med Berte Jakobsdatter

Barn:

1. Hans f. ca. 1737 d. 1750
2. Johannes f. 1739 d. 1740

3. Amfrie f. 1740, gift med Kristoffer Amundsen, leilending på Bøen 1777-1780
4. Syver f. 1744 d. 1748
5. Margrete f. 1747 d. 1748
6. Margrete f. 1749 d. 1750
7. Torer f. 1751
8. Hans f. 1754
9. Johannes f. 1757 d. 1760
10. Jøran f. 1759, gift med Halvor Kristoffersen, leilending på Bøen

Det ble skiftet etter Jøran Larsdatter i 1758.

Registrering av boet

Husdyra var 1 hest, 3 kuer, 1 okse, 1 bingekalv, 2 sauer med lam, 3 unge sauer, 5 voksne geiter og 4 unge geiter. Av innbo kan nevnes en stor kiste med lås, et framskap og et roskap. Kista ble taksert til 1 rdl 1 ort, det samme som den store jerngryta. Bakstegangen med behør ble og taksert til 1 rdl 1 ort. En gammel dyne ble verdsatt til 1 rdl 2 ort, en rød kvinnfolks trøye 1 rdl 2 ort, en brun trøye 2 ort 12 skilling, en gammel trøye 1 ort 12 skilling, et sort sargers skjørt 2 rdl og et blått skjørt 1 rdl og en fløyelslue 1 rdl. Boets inntekt var på vel 61 rdl.

Av gjeld kan nevnes 6 rdl 2 ort til Mikkel Trandem, 7 rdl til Torer Ringsby og 1 rdl til Nils Mortensen Nyby. Når skifteomkostningene ble lagt til, ble samlet gjeld vel 21 rdl, slik at det ble vel 39 rdl til deling mellom arvingene.

Husa på Bøen brant i 1773, og familien bodde på Kirkerud mens gården ble bygd opp igjen.

Kona Berte Jakobsdatter døde på Kirkerud, og det ble skiftet etter henne i 1774.

Boets inntekter

| | |
|--|-------------------|
| 1 hvit blakk hest 18 år | 6 rdl |
| 1 rød ku med hvitt hode kalt Gjøgås | 3 rdl |
| 1 ku kalt Gråside | 3 rdl |
| 1 ku kalt Frogås | 3 rdl |
| 1 ku kalt Svanigås | 3 rdl |
| 4 geiter med kje | 1 rdl 2 ort |
| 1 sau | 1 ort 12 skilling |
| 1 vær og 1 sau | 1 ort |
| 1 bred grytestakke | 2 ort |
| 1 gammel kledeskiste | 1 ort |
| 1 gammel underdyne | 1 ort 12 skilling |
| 1 kvarter med en del jernskap | 1 ort 16 skilling |
| 1 gammel øks og 1 gammel bile | 12 skilling |
| 2 tømmerlenker | 16 skilling |
| 1 par jerndrag | 4 skilling |

Mer var det ikke i boet, for de hadde mistet mye i brannen på Bøen. Boet ble taksert til 22 rdl, men utestående skatter og annen gjeld oversteg inntektene. Husdyr og løsøre ble nå solgt ved auksjon og innbrakte vel 31 rdl. Det var heller ikke nok til å dekke gjelda.

Kristoffer Amundsen var leilending på Bøen 1777-80.

Kristoffer Amundsen f. 1733 på Flaten
Foreldre Amund Mortensen og Anniken Olsdatter. Gift i 1764 med Amfri Knutsdatter Bøen f. 1736.

Barn:

1. Ragnhild
2. Amund f. 1765 d. 1837, gift i 1788 med Jøran Nilsdatter Kurøen
3. Anne f. 1772
4. Ole f. 1772 d. 1780
5. Knud f. 1780

Halvor Kristoffersen var leilending på Bøen ca. 1782-1815, og han døde på Fallet i 1837.

Halvor Kristoffersen f. ca.1763 d.1837
Foreldre Kristoffer Kjellsen og Marta Bergersdatter
Gift i 1788 med Jøran Nilsdatter Bøen f. 1759

Barn:

1. Kristian f. ca.1789, husmann på Ertevass fallet
2. Nils f. 1792 d. 1792
3. Anders f. 1794 d. 1795
4. Berte f. 1796 d. 1797
5. Marte f. 1798 d. 1801

Del III

Leilending Erik Ingebretsen brukte en fjerdepart av Bøen fra ca. 1800. Ole Olsen Blikserud i Høland eide denne parten. Erik var født på Ås i Båstad eller på Holen i Eidsberg. Han bodde på Kirkerud før han overtok Bøen.

Erik Ingebretsen f. ca. 1764 d. 1853
Foreldre Ingebret Saksesen Ås i Båstad og Berte Andersdatter
Gift 1. gang med Kari Torsdatter f. 1778 d. 1813
Gift 2. gang i 1814 med enke Gunhild Knutsdatter Pavestad.

Barn:

1. Marte Sofie f. 1802
2. Berte f. 1804 d. før 1814
3. Tor f. 1808, brukte Østre Bøen
Trillinger 5.10 1795 med Marte Torkildsdatter Nordby (før han giftet seg med Kari Torsdatter)

Kari Torsdatter døde i 1813, og skiftebehandling etter henne begynte i februar 1814, «da boet er i fattige omstendigheter og enkemannen vil gifte sig igjen». Vurderingsmennene Halvor Tørnby og Brynild

Kirkerud verdsatte innbo og husdyr til vel 61 rdl. Husdyra på gården var:

| | |
|------------------------------|--------|
| 1 blakk hest 18 år gammel | 18 rdl |
| 1 gammel rød og hvit ku | 8 rdl |
| 1 kvige | 7 rdl |
| 2 voksne sauer og 3 ungsauer | 7 rdl |
| 2 geiter og 3 unggeiter | 7 rdl |

Men boet hadde stor gjeld. Det skyldte 100 rdl til Kongens kasse og Kongens magasin, til Amund Ringsby 27 rdl og hele 300 rdl til Reier Vidmyren i Høland.

Først i juni 1817 ble det påbegynte skiftet avsluttet. Erik Engebretsen opplyste nå at fattigdom hadde tvunget ham til å selge kua og kviga. Dette hadde skjedd for et år siden. Den gamle hesten døde for 1 ½ år siden, og han hadde også mistet en annen hest etter dette. Dette ble bekreftet både av lagrettemennene og vergen til de umyndige barna.

Når det gjaldt boets gjeld, kunne Erik fortelle at han omsider hadde fått betalt så vel de 100 rdl som han skyldte til den Kongelige kasse og de 300 rdl som han hadde vært skyldig til Reier Vidmyren. Men han hadde

ennå ikke klart å gjøre opp for magasinkorn og skatter, og heller ikke de 27 rdl til Amund Ringsby. Erik forklarte at dette var gammel gjeld og egentlig sølvverdi, slik at han anså gjelda til Amund å være 13 spdl 60 skilling. Erik visste ikke hvor mye han skyldte i skatter og i magasinkorn til Rødenes sognekommisjon, men erklærte nå at han ville være ansvarlig for at gjelda ble betalt, hvis han bare kunne beholde de «ubetydelige» ting som var i boet. Men skifteretten gikk ikke med på en slik løsning.

Boets inntekter ble vurdert til vel 25 rdl. Dette ville ikke en gang dekke skifteomkostningene, men 10. juli 1817 ble det foretatt utlodning i det insolvente boet etter Kari Torsdatter, som nå hadde vært død i tre år. Nå var bestemmelsene slik at rettsbetjentenes salarium skulle dekkes før kreditorenes tilgodehavende. Boets inntekter var ikke tilstrekkelig til å dekke skifteomkostningene fullt ut, men vi ser at fogden og sorenskriveren fikk dekket sine «salaria».

I 1823 ble gården overtatt av de tre døtrene til eieren Ole Olsen Bliksrud, og Bøen ble delt i tre bruk.

ØSTRE BØEN

bnr. 1

Matrikkelskyld

1823: 5 lisp tunge

1838: 1 daler 1 ort 1 skilling

1886: 3,80 mark

Østre Bøen har vært eget bruk siden delingen i 1823.

Vinteren 1893 ble det meste av skogen på Vestre Bøen lagt til dette østre bruket, mens resten av Vestre Bøen, jordveien og litt av skogen, ble solgt til Andreas Andreassen. I 1909 ble delene på Vestre Bøen gått opp. Skogen på Vestre Bøen, som nå var lagt til Østre Bøen, beholdt bnr. 2, som var det gamle bruksnummeret på Vestre Bøen, mens tun, hus og jordvei på Vestre Bøen og skogstykket nord for Kirkerud fikk bnr. 5.

I 1926 kjøpte Gudbrand Taraldrud skogparten Bøen skog bnr. 7 fra Mellom-Bøen av P.M. Anker i Halden. Parten ble skyldsatt til 2,80 mark. Hele Mellom-Bøen var på 3,80 mark før skylddeling. Gudbrand betalte 150 000 kr for skogparten. Etter avtale mellom partene ble havneløkka Indleggen bnr. 8, skyld 5 øre, lagt til Mellom-Bøen som erstatning for innmarka Engene øst for Østre Bøen. Thor Ringsbu overtok nå Mellom-Bøen.

I 1928 solgte P.M. Anker sine øvrige eiendommer i Rømskog til Hans Taraldrud og sønnene Anders og Gudbrand. Dette gjaldt Tørnby gnr. 70/1 (Vortungsneset), skyld 1,37 mark, Steinby gnr. 71/8 og 9 skyld 2,48 mark og Østtukun (Teigen skog) gnr. 78/2



Østre Bøen. (Widerøe 1953).

skyld 5,57 mark. Samlet kjøpesum var 300 000 kr.

Året etter ble Teigen skog delt i to deler, slik at Teigen skog og den fradelte parten kalt Heia fikk samme skyld, nemlig 2,78 mark (deleforretning 28. august 1929). Heia bnr. 4 (78/4) ble overtatt av Gudbrand Taraldrud på Østre Bøen, og Heia er siden brukt sammen med skogen på Østre Bøen, som Heia grenser opp til. Den andre parten Teigen skog 78/2 ligger til Tårnby.

Dette østre bruket ble i 1865 vurdert som lettbrukt, frostfritt og alminnelig dyrket og hadde 60 mål åker og kunstig eng og 22 mål naturlig eng. Det var skog til husbruk, og det kunne selges skogprodukter for 28 spdl i året.

1976: 43 dekar jordbruksareal, hvorav 39 fulldyrket, 9630 dekar skog og 856 dekar annet areal.

Det var vanlig jordbruksdrift på Østre Bøen til ca. 1970. Det var vanligvis 3-4 kuer, gris og høner. Det var alltid stort hestehold på grunn av skogsdriften.

I 1972 ble driften lagt om til smågrisproduksjon. Produksjonen var på ca. 40 kull eller ca. 400 smågris for salg i året. Denne produksjonen ble avviklet i 1995, og etter den tid har det ikke vært produksjonsdyrehold på Østre Bøen. I dag drives jordbruket som rent åkerbruk

Jan Holth, som forpaktet Østre Bøen fra 1968, leier også betydelige arealer i Rømskog og Høland.

Ny driftsbygning ble satt opp i 1939, og ny hovedbygning samme år. I 1999 ble driftsbygningen ombygd. Deler av bygningen er utleid til verksted og er base for Holth Skogsdrift AS, som er en betydelig skogsentreprenør.

På 1900-tallet bodde eieren Gudbrand Taraldrud her i flere år med sin familie, og de drev gården selv. For øvrig har forpaktere hatt ansvaret for jordbruksdriften, mens eierne av gården har stått for driften av skogen.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|--------|--------|-------|--------|--------|
| 1835 | 1 | 5 | | 8 | 3 | |
| 1845 | 2 | 6 | | 15 | | 1 |
| 1865 | 1 | 7 | | 8 | | 1 |
| 1875 | 1 | 4 kuer | 1 | 4 | | |
| 1902 | 1 | 10 | | | | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|-------|-----|------|-------|-------|---------|
| 1835 | | | ¼ | 3 ½ | | 2 ½ |
| 1845 | | ⅛ | ⅜ | 6 | ⅓ | 7 |
| 1865 | ¼ | ¼ | ¼ | 4 | | 4 |
| 1875 | ¼ | ⅜ | ⅜ | 5 | | 3 |

1875: 5 skålpund grasfrø

Eiere

Marthe Olsdatter overtok denne østre delen av Bøen da faren delte gården mellom de tre døtrene i 1823. Marthe var gift med Anders Larsen Haneborg i Aurskog. I 1834 kjøpte Anders Larsen det vestre bruket, som hans svigerinne Christiane Fredrikke hadde overtatt i 1823.

Anders Larsen eide nå både det østre og vestre bruket. Anders Larsen overdro dette vestre bruket til sin sønn Lars Andersen Haneborg, og i 1876-78 er Lars Andersen også blitt eier av Østre Bøen etter sine foreldre. Ved skifte i 1885 etter Lars Andersens hustru Marie Pauline Kristiansdatter, ble Østre og Vestre Bøen utlagt deres sønn Anders Larsen for 50 000 kr.

I 1889 selger Anders Larsen Østre og Vestre Bøen (bnr.1 og 2) til Gudbrand Halvorsen på Tårnby. En ny familie kommer nå inn som eiere på Bøen, og de er fortsatt på Østre Bøen.

Gudbrand Halvorsen f. 1824 på Digerneset d.1891

Foreldre Halvor Pedersen og Johanne Pedersdatter

Gift i 1855 med Anne Maria Christiansdatter Kurøen

Foreldre Christian Jørgensen fra Østre Tårnby og Anne Eriksdatter

Barn:

1. Anne Helene f. 1855 d. 1909, ugift og bodde på Tårnby
2. Maren Julie f. 1857, gift med Hans Amundsen på Taraldrud i Rødenes
3. Johanne f. 1860 d. 1860
3 dødfødte barn

Gudbrand Halvorsen Torneby døde i 1891. Datteren Maren Julie var gift med Hans Taraldrud, som nå fikk skjøte på Østre og Vestre Bøen (bnr.1 og 2).

Vinteren 1893 solgte Hans Taraldrud Ves-

tre Bøen med hus, jordvei og skogdelen nord for Kirkerud til Andreas Andreassen. Det meste av skogen holdt han tilbake. I 1909 ble delene på Vestre Bøen gått opp, og skogen på Vestre Bøen, som nå var lagt til Østre Bøen, beholdt bnr. 2, som var det gamle bruksnummeret på Vestre Bøen, mens tun, hus og jordvei på vestre Bøen og skogstykket nord for Kirkerud, fikk bnr. 5.

Hans Anton Taraldrud f. 1848 d. 1937

Gift med Maren Julie Torneby f. 1857 d. 1925

Barn:

1. Anne Kristiane f. 1880 d. 1962
2. Amanda Gunderie f. 1881 d. 1890
3. Amund f. 1883 d. 1910
4. Gudbrand f. 1884 d. 1888
5. Anders f. 1886 d. 1966
6. Gudbrand f. 1889 d. 1950, overtok Østre Bøen
7. Jørgen f. 1891 d. 1970
8. Håkon f. 1894 d. 1897
9. Jenny Amalie f. 1896 d. 1957
10. Helga Marie f. 1898 d. 1998

I 1924 overdrar Hans Taraldrud Østre Bøen bnr. 1 og 2 til sønnen Gudbrand Taraldrud for 95 000 kr. Gudbrand og hustru Sigrid (f. Huser) hadde bodd på Østre Bøen og drevet gården siden 1919. Gudbrand Taraldrud hadde utdanning fra Vinterlandbruksskolen fra 1911 og Norges Landbruks-høgskole (jordbruksavdelingen) fra 1913. Han arbeidet i Landbruksdepartementet 1916-1917. Gudbrand Taraldrud begynte så å studere medisin. Han var ferdig utdannet lege i 1924, og begynte da som praktiserende lege i Rømskog. I 1925 ble han ansatt som kommunelege i Høland, og familien flyttet nå dit. Senere bodde de i Trøgstad. I 1940 flyttet de tilbake til Bøen og foresto jordbruksdriften til 1947.

Gudbrand Taraldrud f. 1889 d. 1950

Gift med Sigrid Huser fra Rødnes f. 1890 d. 1977. Foreldre Amund Olsen Huser og Thea Tukkun.

Barn:

Elisabeth Thea Julie f. 1921

Gudbrand Taraldrud døde i 1950, og hjemmelen over eiendommen Østre Bøen (bnr. 1,2 og 7) og med skogen Heia 78/4, ble overdratt til datteren Elisabeth Kvaal. Moren Sigrid Taraldrud ble gitt rett til vederlagsfri bruk av våningshuset så lenge hun levde.

Elisabeth Kvaal fikk skjøte på eiendommene samme år. Hun eide også Huser gnr. 39/2 og Hestjernstykket gnr.1 bnr. 7 i Marker. Det ble nå foretatt takst av eiendommen, som ble utført av Andreas Kind, Klemet Tørnby og Ole Ringsbu. Verdien på eiendommen ble satt til 240 800 kr.

Elisabeth Kvaal bortforpakter i 1959 jordveien på bnr. 1 og 2 til Olaf Kind i fem år for årlig leie 200 kr.

Elisabeth Thea Julie Kvaal f. 1921

Gift med Ørnulf Kvaal fra Fet f. 1914 d. 1992

Barn:

1. Sigrid Ingeborg f. 1951

2. Thor Gudbrand f. 1952, overtok Østre Bøen

3. Aksel Erlend f. 1954

4. Barbro Elisabeth f. 1956

I 1988 overdrar Elisabeth Kvaal to femteparter av eiendommen til sin sønn Thor Gudbrand Taraldrud Kvaal for 917 000 kr. Han hadde i 1974 overtatt en femtepart, og han overtok nå driftsansvaret. I 1992 overtok han den resterende eierandelen. Gudbrand Kvaal er utdannet siviløkonom og har i tillegg skogbruksutdannelse fra skogskolen i Bygland og Universitetet i Umeå i Sverige.

Thor Gudbrand Taraldrud Kvaal f. 1952

Gift med Marit Bunes Nybakk fra Nord-Odal f. 1947

Barn:

1. Torkel Anders f. 1982

2. Julie Margrethe f. 1984

Leilendinger og forpaktere på Østre Bøen

Vi vet lite om hvem som brukte jorda på Østre Bøen i første halvdel av 1800-tallet.

Erik Ingebretsen som var leilending på Bøen (del III) fra ca. 1800, brukte kanskje denne østre delen. Sønnen Tor Eriksen bygset iallfall denne østre delen av Bøen, og han overtok trolig bygsla da han giftet seg i 1832.

Tor Eriksen Bøen f. 1808 d. 1867.

Foreldre Erik Ingebretsen og Kari Torsdatter på Bøen del III

Gift i 1832 med Ragnhild Stenersdatter Trosterud f. 1805. Foreldre Stener Torsen og Kirsti Rasmusdatter på Trosterud.

Barn:

1. Karen Sofie f. 1833 d. 1882

2. Kristine f. 1837, gift med Petter Chr. Aaser, utvandret til USA

3. Even f. 1841

4. Helene f. 1844 d. 1919

5. Teodor f. 1847, gift med Maren Gustia Ramberg, Ramberg og Trandemsætra. Døde hos sin datter Ingeborg Wergeland på Ørje i 1921.

6. Berte Marie f. 1851 d. 1871

Sønnen Even Thorsen overtok som leilending etter faren, men han døde allerede i 1874, og enka Rebekka Rasmusdatter står som gårdbrukerske i 1875. Vi vet ikke hvor lenge hun leide jorda på Østre Bøen.

Even Thorsen Bøhn f. 1841 d. 1874

Gift i 1865 med Rebekka Rasmusdatter Saga f. 1841 d. 1885

Barn:

1. Tea Matilde f. 1866 d. 1902, gift med Theodor Nilsen Nylende f. 1860 d. 1947
2. Ingeborg f. 1867
3. Richard f. 1871 d. 1871
4. Rasmus f. 1872, til USA i 1891

Andre som bodde her i 1875

Rebekkas far Rasmus Mortensen føderåds-
mann f. 1802.

Tjenestejente Kirstine Andersdatter f. 1849 i
Rømskog.

Tjenestegutten Ole Bengtson fra Järns-
skog f. 1850 (fraværende i 1875).

Losjerende Berte Kristiansdatter f. 1821,
ernærte seg med håndarbeid.

I 1900 bodde forpakter og tømmerkjører
Markus Jørgensen på Østre Bøen. Han var
enkemann, født på Vestre Bøen i 1847,
bodde på Venemoen 1886-1899 og på Østre
Bøen 1899-1907, sammen med sin ugifte
søster Karen Helene Jørgensdatter f. 1853.

Kristian Tøgersen forpaktet jordveien på
Østre Bøen fra 1907 til 1919, da han flyttet
til husmannsplassen Sandvika. Kristian kjøp-
te plassen i 1929.

Fra 1919 til 1924 brukte eieren Gudbrand
Taraldrud gården. Han flyttet nå til Høland
og senere til Trøgstad, hvor han arbeidet
som kommunelege. Andreas Kind (se 74/4)
ble nå ansatt som forpakter og skogsbestyr-
rer. I perioden 1940 til 1947 drev Gudbrand
Taraldrud og familien selv jorda på Bøen, i
perioder med bestyrere.

Fra 1940 til 1942 bodde og arbeidet
Håkon Lintho, gift med Mary, på gården.
De flyttet til Nedstua Fallet i 1942.

I 1943 kom Hans Kollerud til Østre Bøen
som bestyrer. De flyttet tilbake til egen eiend-
dom i Høland i 1947.

Hans Kollerud f. 1903 d. 1990

Gift i 1941 med Randi f. 1912 d. 1991

Barn:

1. Thor f. 1942
2. Else Karin f. 1947

Fra 1947 til 1957 var Anders og Randi
Moen forpaktere på Østre Bøen. De flyttet i
1957 til Bøsand (se 75/14).

Anders Moen f. 1910 d. 2005

Gift i 1942 med Randi Tørnby f. 1920

Barn:

1. Johan f. 1946
2. Toril f. 1950

Olaf Kind overtok jordbruksdriften fra
1957 til 1968. I avtalen fra 1959 bortforpak-
tet Elisabeth Kvaal jordveien på bnr. 1 og 2
til Olaf Kind i fem år for årlig leie 200 kr.

Olaf Karlsen Kind f. 1908 d. 1982

Gift i 1938 med Hjerdis Havnås f. 1917

Barn:

1. Oddvar f. 1939
2. Marit Pauline f. 1943
3. Turid f. 1945
4. Knut Arild f. 1950

I 1968 inngikk Elisabeth Kvaal forpakt-
ningskontrakt med Jan Kristian Holth om
jordveien for en årlig leie av 400 kr pluss
leveranse av slaktegris til jul, passende
mengde kjøtt og ved. Forpakter skulle også
ha et løpende tilsyn med bygninger, vann-
ledninger og kloakk og gi bistand ved stell
av hagen.

Jan Kristian Holth f. 1940

Gift i 1966 med Ragnhild Tørnby f. 1944

Barn:

1. Jan Birger f. 1967 (se 75/25)
2. Reidun f. 1969, gift med Emil Simonsen.
Bor i Høland.

VESTRE BØEN

bnr. 2 (fra 1908 bnr. 5)

Matrikkelskyld

1823: 5 lisp tunge

1838: 1 daler 1 ort 1 skilling

1886: 3,80 mark

Vestre Bøen har vært eget bruk fra 1823, da Ole Blikrud i Høland delte Bøen mellom sine tre døtre.

Fra 1834 hadde Vestre Bøen og Østre Bøen samme eier. I 1893 ble det meste av skogen på Vestre Bøen fradelt og lagt til Østre Bøen, mens jordveien ble solgt. I 1909 ble delene på Vestre Bøen gått opp, og skogen, som lå til Østre Bøen, fikk bnr. 2, mens tun, hus, jordvei på Vestre Bøen og en skogpart nord for Kirkerud fikk bnr. 5.

1976: Vestre Bøen bnr. 5 har 64 dekar jordbruksareal, alt fulldyrket, 95 dekar skog og 78 dekar annet areal.

Skogpartene Haukebråtan og Mellomskiftet (Tørnby bnr. 4 og 13) og Vestre Eikelistykket (Steinby 71/7) ligger til Vestre Bøen, og ifølge jordregisteret 1976 er skogparten på Tørnby 359 dekar og skogparten på Steinby 519 dekar. Tredjeparten av havneretten i Bøen-skogen lå til dette bruket.

Det var husdyr her fram til 1970-tallet.

Våningshuset er fra 1700-tallet, ifølge tidligere eier Jens Chr. Heyerdahl. Det ble bygd sidebygning i 1920, låve med fjøs og stall 1938 og stabbur i 1925.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer | Geiter | Griser |
|-----------|--------|--------|-------|--------|--------|
| 1835..... | 2 | 5 | 8 | 2 | 1 |
| 1845..... | 2 | 6 | 15 | | 1 |
| 1865..... | 2 | 5 | 5 | | |
| 1875..... | 1 | 6 kuer | 7 | | 1 |

1942: 2 hester, 6 storfe, 3 ungfø og 2 griser

1962: 1 hest, 2 kyr og 1

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|------------|---------------|---------------|---------------|-------|----------------|----------------|
| 1835 | | | $\frac{1}{4}$ | 4 | | $2\frac{1}{2}$ |
| 1845 | | $\frac{1}{8}$ | $\frac{3}{8}$ | 6 | $\frac{1}{12}$ | 7 |
| 1865 | $\frac{1}{4}$ | $\frac{1}{4}$ | $\frac{1}{8}$ | 4 | | $3\frac{1}{2}$ |
| 1875 | $\frac{1}{4}$ | $\frac{1}{4}$ | $\frac{1}{8}$ | 4 | $\frac{1}{16}$ | 4 |

1875: 8 skålpund grasfrø

Eiere og brukere

Christiane Fredrikke Olsdatter overtok den vestre delen av Bøen da faren Ole Blikrud delte gården i 1823.

Christiane Fredrikke giftet seg med Kristen Pedersen Berger, og i 1834 solgte de Vestre Bøen for 500 spdl til Anders Larsen Haneborg/Nordby, som var gift med Marte Olsdatter på Østre Bøen. Det vestre og østre



Vestre Bøen. (Widerøe 1964).

bruket fikk nå samme eier. Før 1838 overdro Anders Larsen det vestre bruket (bnr. 2) til sønnen Lars Andersen Haneborg, og 1876-1878 ble Lars også eier av Østre Bøen (bnr.1).

Ved skifte etter Lars Andersens hustru i 1885, ble Østre og Vestre Bøen utlagt sønnen Anders Larsen for 50 000 kr.

I 1889 selger Anders Larsen Østre og Vestre Bøen (bnr. 1 og 2) til Gudbrand Halvorsen Torneby. Gudbrand Halvorsen Torneby døde i 1891. Datteren Maren Julie var gift seg med Hans Taraldrud, og de fikk nå skjøte på Østre og Vestre Bøen (bnr. 1 og 2).

Vinteren 1893 solgte Hans Taraldrud husa, jordveien og en skogpart nord for Kirkerud på Vestre Bøen til Andreas Rikard Andreassen. Det meste av skogen holdt selgeren tilbake, og den er siden brukt sammen med Østre Bøen (kjøpekontrakt 12. januar 1894).

Andreas Rikard Andreassen eide Torkildsbråtan og Haukebråtan under Tørnby.

Han solgte Torkildsbråtan da han kjøpte Vestre Bøen. Han beholdt Haukebråtan til 1910.

I 1909 ble delene på Vestre Bøen gått opp, og skogen, som altså lå til Østre Bøen, fikk bnr. 2, mens tun, hus, jordvei på Vestre Bøen og en skogpart nord for Kirkerud fikk bnr. 5.

Andreas Rikard Andreassen f. 1869

Gift med Berte Kristiane Elisanna Andersdatter Kurøen f. 1868

Barn:

1. Anders f. 1891

2. Andreas f. 1894, gift i 1918 med Birgitte Margrete Gundersdatter f. 1892

1875: Tjenestejente Emilie Andersdatter f. 1883 i Jærnskog

I 1908 solgte Andreas Rikard Andreassen gården til Jørgen Tørnby, og Jørgen ble gårdbruker på Vestre Bøen. I kjøpekontrakten ble det bemerket at en tredjepart av hav-

neretten i Bøen skog tilhørte gården. Andreas Rikard Andreassen hadde ikke tinglyst skjøte på gården, slik at Jørgen Tørnby fikk skjøte på Vestre Bøen av Hans Taraldrud som hjemmelsinnehaver.

1910 solgte Andreas skogparten Haukebråtan til Jørgen Tørnby for 6500 kr, og skogparten har siden ligget til Vestre Bøen.

I 1920 solgte Jørgen Tørnby til sønnen Klemet Tørnby.

Klemet Tørnby f. 1883 d. 1975
 Gift med Olga Gåsvik f. 1888 d. 1960
 Barn:
 Jørgen f. 1912

Sønnen Jørgen overtok gården i 1945.

Jørgen K.Tørnby f. 1912 d. 1971
 Gift med Laila Moen f. 1914 d. 2004
 Barn:
 Inger f. 1946, gift med Jens Chr. Heyerdahl

I 1972 skjøttet Laila Tørnby gården Vestre Bøen og skogpartene under Tørnby og Steinby (69/4, 69/13 og 71/7) til datter og svigersønn Jens Chr. Heyerdahl for 100 000 kr.

Jens Chr. Heyerdahl f. 1944
 Foreldre Rolf Heyerdahl og Borghild Bolstad, Sandem Løken i Høland
 Gift i 1970 med Inger Tørnby f. 1946
 Barn:
 1. Liv f. 1970
 2. Rolf Jørgen f. 1971

I 2005 ble gården med skogpartene overtatt av datter Liv Heyerdahl og Helge Grønlund.

Liv Heyerdahl f. 1970
 Samboer med Helge Grønlund f. 1965
 Barn:
 Maja f. 2000

Leilendinger på Vestre Bøen

Vi vet ikke sikkert hvem som brukte jorda på Vestre Bøen på 1800-tallet, eller om noen av eierne bodde på Bøen. Noen leilendinger kan vi knytte til dette vestre bruket.

Morten Jørgensen kom hit i 1810, da han giftet seg med enke Kari Ingvaldsen Bøen. Morten var født på Steinby og bodde på Flaten, Trosterud og Nes før han kom til Bøen.

Morten Jørgensen f. 1775 på Steinby d. 1849
 Foreldre Jørgen Mortensen og Ragnhild Olsdatter
 Gift i 1810 med enke Kari Ingvaldsdatter Bøen
 Barn:
 1. Ingeborg f.1811
 2. Kristian f.1815
 3. Ragnhild f.1821
 4. Jørgen f.1824
 5. Karen f.1827

Sønnen Jørgen overtok som leilending etter faren

Jørgen Mortensen f.1824 på Vestre Bøen d.1888 på Bøen
 Foreldre Morten Jørgensen Bøen og Kari Ingvaldsdatter
 Gift i 1846 med Berte Marie Halvorsdatter f. 1815 i Setskog
 Barn:
 1. Markus f. 1848
 2. Johan f. 1849 d. 1888
 3. Karen Helene f. 1853

Tjenestepike i 1865: Ingeborg Gudmundsdatter 44 år.

I 1908 solgte Andreas Andreassen gården Vestre Bøen til Jørgen Tørnby, og Jørgen flyttet til Vestre Bøen.

MELLOM-BØEN

bnr. 3

Matrikkelskyld

1823: 5 lisp tunge

1838: 1 daler 1 ort 1 skilling

1886: 3,80 mark

P.M. Anker eide Mellom-Bøen til 1926. Han solgte nå jordveien til sin fullmektig Thor Olsen Ringsbu og skogen til Gudbrand Taraldrud på Østre Bøen. Skogparten

kalt Bøen skog ble fradelt som bnr. 7 og ble skyldsatt for 2,80 mark. Hele Mellom-Bøen var på 3,80 mark før skylddelingen.

Etter avtale mellom partene ble havneløkka Indleggen bnr. 8, skyld 5 øre, lagt til Mellom-Bøen som erstatning for innmarka Engene øst for Østre Bøen. Søndre Bøen bnr. 11 ble fradelt i 1938. I 1954 ble Indleggen fradelt (se Indleggen bnr. 8).

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|-----------|--------|--------|--------|-------|--------|--------|
| 1835..... | 1 | 5 | | 9 | 4 | 1 |
| 1845..... | 2 | 6 | | 15 | | 1 |
| 1865..... | 1 | 6 | | 5 | | |
| 1875..... | 1 | 4 kuer | 1 kalv | 4 | | 1 |

1914: 2 hester, 6 storfe, 4 småfe (Nikolai Nilsen)

1942: 1 hest, 3 storfe, 2 griser og 5 småfe (Norske gårdssbruk)

1940-åra: 3 hester, 6-7 kuer, 4-6 kalver og 15-20 sauer.

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Blandkorn | Havre | Erter | Poteter |
|-----------|---------------|---------------|---------------|---------------|-----------------|----------------|-----------------|
| 1835..... | | | $\frac{3}{8}$ | $\frac{1}{4}$ | $3 \frac{1}{4}$ | | $2 \frac{1}{2}$ |
| 1845..... | | $\frac{1}{8}$ | $\frac{3}{8}$ | | 6 | $\frac{1}{12}$ | 7 |
| 1865..... | $\frac{1}{4}$ | | $\frac{1}{8}$ | | 5 | | $3 \frac{1}{2}$ |
| 1875..... | $\frac{1}{4}$ | $\frac{1}{4}$ | $\frac{1}{8}$ | | 4 | $\frac{1}{24}$ | 4 |

1875: 6 skålpund grasfrø

I 1865 ble eiendommen vurdert som lettbrukt, frostfri og alminnelig godt dyrket og hadde 60 mål åker og dyrket eng og 29 mål naturlig eng. Det var skog til husbruk, og det kunne årlig selges skogprodukter for 25 spdl.

Norske gårdssbruk 1942: Ca. 25 dekar innmark og 70 dekar beiteland.

1976: 43 dekar jordbruksareal, 23 dekar fulldyrket, 12 dekar skog og 7 dekar annet areal.

På Mellom-Bøen opphørte husdyrholdet på 1960-tallet, og det har siden vært korn-drift. Jordveien ble forpaktet bort til Anton Myrvold fra 1964 til 1974, og fra 1974 og fram til i dag (2004) er gården brukt av eier Knut Andreas Magnussen.

Tunet ble flyttet 100 meter nordover i 1902.



Mellom-Bøen med Vestre Bøen til venstre i bildet. Tørnby og Steinby på andre siden av Bøvika og sagbruket på Eidet øverst til venstre i bildet. (Widerøe 1953).

Eiere

Da Ole Olsen Bliksrud delte gården mellom sine tre døtre i 1823, ble denne mellomste delen overdratt datter Karen Olsdatter og svigersønnen Even Olsen for 300 spd.

Sønnen Anton Evensen Komnes fikk i 1867 skjøte på gården for 2000 spd av sin mor Karen Olsdatter, som nå var enke. Anton Evensen hadde overtatt gården allerede i 1863, da han skrev kontrakt med den nye husmannen på Fallet. Anton bodde ikke på Bøen, og i en husmannskontrakt fra 1863 sies det at husmannen skulle svare pliktarbeid til Komnes.

I 1876 skjøter Anton Evensen Komnes Mellom-Bøen til P.M. Anker i Fredrikshald for 48 848 kr. Ifølge kjøpekontrakten som ble undertegnet 27. november 1876, skulle Anker betale 4 spd pr. mål inn- og utmark medregnet. Men han skulle ikke betale

for tjern og myrer, så 100 mål skulle trekkes fra.

I 1877 ble grensene mellom dette bruket og bnr. 1 og 2 gått opp.

Ca. 1888 ble Julius Andreassen ansatt som fullmektig for P.M. Anker, og han brukte Mellom-Bøen til han døde i 1895. Familien ble boende her til Thor Ringsbu overtok som fullmektig i 1901. Mer om Julius og familien under leilendinger.

P.M. Anker eide Mellom-Bøen til 1927, da han solgte skogen til Gudbrand Taraldrud på Østre Bøen og hus og innmark ble overtatt av Thor Ringsbu, som var fullmektig for P.M. Anker og som bodde her.

Selveier

I 1926 solgte eieren P.M. Anker skogen på Mellom-Bøen til Gudbrand Taraldrud på Østre Bøen. Skogparten kalt Bøen skog ble

skyldsatt for 2,80 mark, slik at skylda på resten av gården ble 1,00 mark.

Samme år solgte P.M. Anker jordveien til sin fullmektig Thor Olsen Ringsbu, som hadde bodd på Mellom-Bøen siden 1901. Thor Ringsbu var født på Ringsby og han bodde i Trangstad i Jærnskog i noen år.

I perioden 1903-06 ble det bygd ny hovedbygning og låve på Mellom-Bøen. Bua ble flyttet nord på det nye tunet. Det gamle fjøset, låve, skjul, kjone og hovedbygning ble revet. Den nye hovedbygningen ble omgitt av en have, som ble prosjektert av hagearkitekt A. Moen i 1912. Den ble antakelig opparbeidet samme år av anleggsgartner Anders Underdal, f. 1880. Han var en svært kulturinteressert original, som folk mente å vite var sønn av Bjørnstjerne Bjørnson.

Thor Olsen Ringsbu f. 1866 på Øvre Ringsby d. 1950

Foreldre Ole Thorsen Trosterud (fullmektig for P.M. Anker) og Olea Johansdatter
Gift i 1890 med Anne Andreasdatter Krogvassheien f. 1869 på Heia i Setskog d. 1954

Barn:

1. Olea f. 1891, gift med Sigurd Magnussen f. 1892 d. 1981
2. Karoline f. 1894 d. 1973, gift med Christian Gaasvik, Setskog
3. Thora f. 1896 d. 1915. Ugift
4. Andrea f. 1898 d. 1983, gift med Kristian Kolstad på Setskog
5. Ole f. 1900, gift med Ester Strøm, bodde på Skogly (se 74/71)
6. Trygve f. 1904 d. 1983, ugift
7. Astrid f. 1906, Mellom-Bøen bnr. 3
8. Thoralf f. 1908, Søndre Bøen bnr. 11
9. Marit f. 1910, Mellom Bøen bnr. 3

Søndre Bøen bnr. 11 ble fradelt i 1938. Samme år solgte Thor og Anne Ringsbu Skogly med skogparten Myrvoldhøgda gnr. 74/13 til Ole Ringsbu, gårdsbruket Mellom-Bøen med Indleggen til Astrid (gift Myr-

vold) og Marit (gift Bolstad), og den fradelte parten Søndre Bøen til Thoralf Ringsbu.

I 1939 ble Mellom-Bøen bnr. 3 med Indleggen delt i tre mellom tre av søsknene. Ole Ringsbu overtok Skogly med skogparten Myrvoldhøgda gnr. 74/13. Thoralf overtok Søndre Bøen bnr. 11 og Astrid (gift Myrvold) og Marit (gift Bolstad) overtok Mellom-Bøen bnr. 3. Astrid løste ut sin søster, og brukte Mellom-Bøen sammen med sin ektemann Anton Myrvold.

Anton Myrvold f. 1909 d. 1986, fra Myrvold på Setskog (se Søndre Bøen bnr. 11)

Gift med Astrid Ringsbu f. 1906 d. 2003

Barn:

Thor Ludvig f. 1948

I 1954 byttet Astrid og broren Thoralf Ringsbu gårder, slik at Astrid overtok Søndre Bøen bnr. 11 og Thoralf overtok Mellom-Bøen bnr. 3. Thoralf betalte 12 000 kr for Mellom-Bøen, mens Astrid og ektemannen Anton betalte 31 000 kr for Søndre Bøen bnr. 11.

Thoralf og Synnøve Ringsbu solgte i 1964 Mellom-Bøen bnr. 3 til sin søstersønn Kjeld Thor Johan Magnussen for 40 000 kr. Kjeld Magnussen var sivilarkitekt hos Riksantikvaren og bodde i Oslo.

Jordveien ble forpaktet bort til Anton Myrvold fra 1964 til 1974.

Kjeld Thor Johan Magnussen f. 1923

Gift med Ragnhild Edith Smidt f. 1931

Barn:

Knut Andreas f. 1956

I 1974 selger Kjeld Magnussen Mellom-Bøen til sønnen Knut Andreas Magnussen for 30 000 kr. Han driver selv gården. Familien bor i Oslo.

Knut Andreas Magnussen f. 1956

Gift med Heidi Solberg f. 1958

Barn:

1. Helle f. 1985
2. Kjell Ola f. 1991

Leilendinger på Mellom – Bøen

Det er vanskelig å si sikkert hvem som leide jorda på dette mellomste bruket på 1800-tallet.

Vi tror at Kristian Tarvaldsen leide her i mange år. Han bodde på Nordgardslund og Flaten før han kom til Bøen i 1802.

Kristian Tarvaldsen f. 1774 d. 1863
Foreldre Tarvald Brynildsen og Kristine Amundsdatter

Gift i 1802 med Siri Eriksdatter Bøen

Barn:

1. Tor f. 1803 d. 1808
2. Brynild f. 1806
3. Mari f. 1809
4. Kristine f. 1813
5. Tor f. 1817.

Omkring 1840 ble bygsla overtatt av Anders Jørgensen.

Hovedpunktene i kontrakten

som Anders Jørgensen inngikk med eieren Anton Evensen Komnes i Høland.

Den årlige avgiften på 15 spdl skal være betalt innen 25. september.

Gården skal dyrkes vel og ikke forringes på hus eller jordvei.

Avgrøden må ikke selges eller bortføres, og den samlede gjødsel må bli på gården.

Husfolkene må ikke gi noen tilhold på gården til andre uten eierens samtykke.

Havnegang tilkommer brukeren i skogen for de kreaturer han føder på gården om vinteren.

Brukeren er forpliktet til å utrette for meg i skog og mark hva slags arbeid han måtte bli anvist med hugst og kjørsel for alminnelig betaling.

Skulle eieren finne for godt enten å bruke gården selv eller å overlate den til noen annen, da skal brukeren, hans kone og barn være forpliktet til å fraflytte og ryddiggjøre til neste lovens faredag 14. april eller 29. september.

Skulle brukeren ønske å flytte, skal han frasi seg gårdens bruk innen 29. september.

Anders Jørgensen f.1814 på Trosterud d.1869

Foreldre Jørgen Olsen Trosterud og Tore Torsdatter

Gift i 1839 med Kristine Kristiansdatter Bøen f.1814

Barn:

1. Juliane f. 1840 død ung
2. Karen Sofie f. 1842
3. Tea f. 1845 død ung
4. Markus f. 1848 d. 1888
5. Julie Marie f. 1852
6. Anne Kristine f. 1854

Anders døde i 1869, og enka Kristine står som leier av jorda i 1875. Men det var sønnen Markus som brukte gården. Markus var ugift og døde her i 1888.

I 1876 hører vi at den årlige avgiften på gårdsbruket var 30 spdl, og at dette ble betalt enten med pliktarbeid i skogen eller med penger.

Tjenestefolk her i 1875 var Johan Nilsen f. 1855 og Anne Kirstine Andersdatter f. 1854.

Julius Andreassen var fullmektig for P.M. Anker fra ca. 1888, og han brukte Mellom-Bøen. Julius døde i 1895, og familien bodde

her til Thor Ringsbu overtok som fullmektig i 1901.

Julius Andreassen f. 1854 på Kopperudsætra d. 1895. Foreldre Andreas Nilsen («Tyve») og Marte Mortensdatter (se Skurås og Tuku-setra).

Gift i 1886 med Anne Kirstine Andersdatter Bøen f. 1854 d. 1944. Anne Kristine var tjenestejente her i 1875.

Barn:

1. Kristine f. 1887
2. Marie f. 1889
3. Andreas f. 1892

Da folketellingen ble tatt opp i 1900, hadde Anne Kirstine vært enke i fem år. To søstre bodde på Mellom-Bøen og var «behjelpelig i huset». Det var Karen Sofie Andersdatter f. 1842, ugift, og Julie Marie Andersdatter f. 1852 ugift. I 1900 bodde også legdslem Marie Olsdatter 82 år på Mellom-Bøen.

I 1901 kom Thor Ringsbu til Mellom-Bøen som fullmektig for P.M. Anker, og han kjøpte senere gården.

SØNDRE BØEN

bnr. 11

Matrikkelskyld

1938: 50 øre

Parten ble fradelt mellom Bøen bnr. 3 i 1938, skyld 50 øre. Sønnen på Mellom-Bøen Thoralf Ringsbu overtok denne delen da gården ble delt mellom søsknene. Thoralf f. 1908 var gift med Synnøve Engh f. 1910 fra Setskog

Våningshuset ble bygd 1937/38, låve med fjøs og stall 1941/42, stabbur 1955, smie 1956 og garasje 1981.

1976: 25 dekar fulldyrker jordbruksareal, 34 dekar skog og 28 dekar annet areal.

Det var husdyr her til ut på 1970-tallet. Fra 1970-tallet og til 2000 ble det dyrket korn på Søndre Bøen. Fra 2000 dyrket eng, og det er dyr på gården.

Brukere

Thoralf Ringsbu flyttet til Setskog, og i noen år ble Søndre Bøen leid bort til Mads og Harda Tørnby og senere til Knut og Kirsten Ringsbu.

I 1954 makeskiftet Thoralf Ringsbu sitt bruk Søndre Bøen med Mellom-Bøen, som søster Astrid Myrvold og hennes ektemann Anton Myrvold eide. Astrid og Anton Myrvold betalte 31 000 kr for Søndre Bøen, mens de fikk 12 000 kr for Mellom-Bøen.

Anton Myrvold f. 1909 fra Myrvold i Setskog d. 1986

Gift med Astrid Ringsbu f. 1906 d. 2003

Barn:

Thor Ludvig f. 194

Astrid og Anton bygde nytt hus (Fjellbu bnr. 30) i 1979, og sønnen Thor Ludvig overtok Søndre Bøen for 90 000 kr.

Thor Ludvig Myrvold f. 1948

Gift med Ellinor Gun-Britt Louise Bryngel-son f. 1952 d. 2005

Barn:

1. Ellinor Ann-Jeanette f. 1971, overtok Søndre Bøen
2. Thor Øystein f. 1972, bor på Fjellbu

Datter Ellinor Ann-Jeanette, gift med Olof Christer Jansson, overtok Søndre Bøen i 1998. De er bosatt på gården og driver den.

Barn:

1. Sanne Kristina f. 1995
2. Ellinor Louise f. 1998

Ellinor Ann-Jeanette Myrvold f. 1971
Gift med Olof Christer Jansson f. 1968

KIRKERUD

bnr. 4

Matrikkelskyld

1647: 1 bismerpund rå fisk
1723: 1 bismerpund tørre gjedder
1838: 4 ort 1 skilling
1886: 2,03 mark

Bruket Kirkerud, uttales kjø`rkeru, har fått navn etter Rømskog kirke som ble bygd her på 1300-tallet. Presten bodde ikke i

Rømskog, men hadde sikkert behov for et bosted i bygda når han kom hit fra Rødenes. Vi vet ikke når det ble bygd hus her, men det bodde kanskje folk her før svartedauen.

I en jordebok fra 1615 er «ødegård Kirkerud» nevnt under Bøen. Det er likevel usikkert om Kirkerud var en virkelig ødegård, altså en egen gård som ble lagt øde etter svartedauen og tatt opp igjen under Bøen.



Kirkerud med Rømsjøen i bakgrunnen. (Prospektkort Widerøe).

«Pladsen» Kirkerud er nevnt i 1723. Den var skyldsatt for 1 bismerpund tørre gjedder og tilhørte Rømskog kirke. Det er en gravhaug sør-vest på gården.

I et skjøte fra 1753, da Erik Hansen Østby og Jens Jølsen Haneborg blir eiere av Rødenes kirke og Rømskog annekstkirke, får vi vite at Kirkerud «for rom tid siden» ble skjenket Rømskog kirke av Hågen Bøen. Gavebrevet ble nå overlevert til kirkens kjøpere «in originale». Erik Hansen Østby og Jens Jølsen Haneborg ble nå eiere av hver sin halvdel av Kirkerud (kongelig skjøte 27.12.1753).

Samme år solgte de «gaard eller plads Kirkerud» til oppsitter Anders Kirkerud for 440 rdl, som Anders betalte kontant. I 1788 er Rødenes kirke igjen blitt eier av Kirkerud. Brynild Mikkelsen fikk nå bygselbrev på Kirkerud av sogneprest Sommer.

I 1831 ble Rasmus Eriksen selveier på Kirkerud, da han fikk kongelig skjøte på eiendommen for 280 spd.

Skogparten Grevlingkulhøgda fra Steinby (71/11) har ligget til Kirkerud siden 1923.

Det første kommunelokalet i Rømskog ble bygd på Kirkerud, på nedsiden av veien mot sjøen. I 1875 bodde tidligere jordmor Marie Olsdatter i Kommunelokalet. Marie var født i 1814, ugift, hadde en årlig pensjon og ernærte seg ved håndarbeid. I 1900 bodde jordmor og rentenist Hilarie A. Høgenes og kirketjener Halvor Gulbrandsen i «Kommunebygningen». Hilarie var født i 1852 og Halvor i 1862. Begge var ugifte.

Det gamle kommunelokalet brant i 1959. I 1967 fikk eierne av Kirkerud skjøte på tomte av Rømskog kommune (bnr. 9).

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Griser |
|-----------|--------|--------|--------|-------|--------|
| 1835..... | 1 | 4 | | 8 | 1 |
| 1845..... | 1 | 4 | | 8 | 1 |
| 1865..... | 1 | 7 | | 5 | |
| 1875..... | 1 | 4 kuer | 1 | 3 | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter | Poteter |
|-----------|-------|-----|------|-------|-------|---------|
| 1835..... | | 1/8 | 1/4 | 3 1/2 | 1/2 | 2 |
| 1845..... | | 1/8 | 3/8 | 5 | 1/8 | 5 |
| 1865..... | 1/4 | 3/8 | 1/4 | 6 | | 4 |
| 1875..... | 1/4 | 1/4 | 1/8 | 5 | | 2 1/2 |

1875: 6 skålpund grasfrø

1942: 2 hester, 5 storfe, 4 ungfe, 1 gris, 11 sauer (Norske gårdsbruk)

1962: 1 hest, 1 ku, 2 ungdyr (Norske gårdsbruk)

1976 : Kirkerud (75/4 /9 og skogparten

71/11): 66 dekar jordbruksareal, alt fulldyrket, 774 dekar skog og 31 dekar annet areal.

2005: 84 dekar fulldyrket (korn, poteter, fulldyrket eng) og 11 dekar innmarksbeite.

Det har vært campingdrift her siden 1974



Dette bilde er et av de få med kommunehuset på Kirkerud. Er tatt 17. mai ca. 1950. (Foto: Åse Haugen).

og gårdssag fra 1982. Våningshuset er fra ca. 1890 og ble restaurert i 1973. Sidebygninger ble oppført i 1928 og 1941. Låve, fjøs, stall og stabbur oppført i 1890 ca. 100 m vest for det gamle tunet.

Brukere

Vi kjenner ingen av brukerne på Kirkerud før vi møter Anders Steffensen her i 1738. Dette året innbetalte Anders 140 rdl til kirkeieren Peder Colbjørnsen. I stedet for å nyte renter av de 140 rdl, skulle han være fri for å betale de årlige avgiftene av Kirkerud, og han skulle ha havn for sine kreaturer og «en liten sæter» i Bøens skog

I 1753 solgte kirkeierne Erik Hansen Østby og Jens Jølsen Haneborg «gaard eller plads Kirkerud» til brukeren Anders Kirkerud for 440 rdl, som Anders betalte kontant. I 1743 står Anders som eier av 4 ½ lisp tg i Østre Strand i Høland.

Anders Steffensen f. ca. 1691 d. 1774

Foreldre Steffen Halvorsen Næs og Margrete Rasmusdatter

Gift med Marte Bjørnsdatter f. 1692 d. 1772

Barn:

1. Halvor f. 1721

2. Berte f. 1723

3. Marte f. 1726

4. Margrete f. 1734, gift med Torkild Rasmussen Kirkerud

Nils Syversen på Bøen bodde på Kirkerud i noen år etter 1773, trolig fordi husa på Bøen hadde brent ned.

Svigersønn Torkild Rasmussen overtok bygla etter Anders Steffensen.

Torkild Rasmussen f. ca. 1735 d. 1787

Foreldre Rasmus Halvorsen Tørnby og Kari Bergersdatter

Gift 1. gang i 1756 med Margrete Andersdatter Kirkerud

Gift 2. gang i 1770 med Maria Gudmundsdatter Ramberg f. 1750

Barn:

1. Jørgen f. 1757 d. 1756
2. Halvor f. 1758,
3. Marte f. 1761 d. 1783 på Ramberg
4. Jørgen f. 1765 d. 1765
5. Siri f. 1766
6. Jørgen f. 1769 d. 1770
7. Jørgen f. 1770 d. 1771
8. Margrethe f. 1772
9. Anders f. 1776
10. Lars f. 1776 d. 1795
11. Berte f. 1782

Skifte etter Margrete Andersdatter ble åpnet 9. februar 1770.

Husdyr

- 1 rød hest 14 år
- 1 rødsidet ku kalt Gulbrand
- 1 ku kalt Julline
- 1 ku kalt Svanegås
- 1 ku kalt Kollerod
- 1 ku kalt Løkke
- 1 kvige kalt Gulderos
- 1 kvige kalt Eva
- 1 kvige kalt Valleros
- 1 oksekalv
- 1 bingkalv
- 7 voksne geiter
- 3 geiter
- 1 rispitt bukk (ung hannsau)
- 1 ung bukk



Rømskog kirke ble bygd nede ved sjøen på 1300-tallet, og her ligger Kirkerud, som har fått navn etter kirken. Kirken var tidligere hvit. Den ble malt rød etter restaureringen 1952-57 (Widerøe 1964).

3 unge geiter
5 voksne sauer
4 værer

Kornbeholdningen på gården 9. februar var 1 tønne rug verdi 1 rdl, ½ tønne bygg verdi 1 rdl, 3 tønner havre á 1 rdl 1 ort og brødhavre for 20 skilling.

Boets inngjeld (aktiva): 78 rdl

Enkemannen Torkild Rasmussen mente at skifteretten måtte tillegge ham en del av boet, siden hans avdøde hustru hadde etterlatt ham to barn i deres «spedeste alder». Han var en fattig mann som ikke kunne gi dem fornøden omsorg av egen formue, og han måtte derfor tillegges lønn for dem inn-til de var sju år. Men Tor Larsen Ringsby som var verge for barna, mente at enkemannen ifølge loven selv måtte sørge for omsorg for sine barn. Skifteretten mente det samme og viste til at det bare var enker med faderløse barn, som etter loven kunne tillegges hjelp til sine barns oppdragelse. Men etter loven hadde ikke faren dette privilegium.

Boet hadde ingen gjeld, og da skifteomkostningene var betalt, var det vel 69 rdl igjen til deling mellom enkemannen og barna. Ifølge loven fikk Torkild det halve, en broderlodd var vel 11 rdl, mens en søsterlodd var det halve.

Torkild Rasmussen flyttet til Tørnby, og Ingebret Saksesen var leilending på Kirkerud fra ca. 1777 til han døde i 1783. Han hadde tidligere brukt Ås og Bråte i Trøgstad.

Ingebret Saksesen f. ca. 1734 d. 1783

Gift 1. gang med Berte Andersdatter d. 1764 på Ås i Båstad (trolig i barsel)

Gift 2. gang i 1765 med Siri Rasmusdatter Tørnby

Barn:

1. Erik f. 1764, til Bøen
2. Berte f. 1768
3. Halvor f. 1776
4. Rasmus f. 1778
5. Margrete f. 1781

Skiftet etter Ingebret Saksesen ble åpnet 23. mai 1783.

Boets formue

Husdyr

| | |
|-----------------------------|-------------------|
| 1 sort fole 4 år gammel | 12 rdl |
| 1 rø ku kalt Eva | 3 rdl 2 ort |
| 1 rø ku kalt Rødgås | 4 rdl |
| 1 oksekalv kalt Adam | 1 rdl 2 ort |
| 2 voksne sauer | 1 rdl |
| 1 ung sau | 1 ort |
| 1 vær | 1 ort |
| 3 voksne geiter | 1 rdl 3 ort |
| 3 unge geiter | 1 rdl |
| 1 geit med kje | 1 ort 16 skilling |
| 1 rispit bukk (ung hannsau) | 1 ort 8 skilling |
| 1 geit | 1 ort 16 skilling |

Det ble skiftet etter Berte Andersdatter i 1764. De bodde nå i Båstad i Trøgstad prestegjeld. Sønnen Erik var 10 uker da skiftebehandlingen ble påbegynt, og han var nå hos sin moster på Holen i Eidsberg.

Boet eide også en god båt verdt 2 rdl og halvparten i ei bekkvern verd 1 rdl 1 ort. Av innbo kan nevnes et malt framskap med lås, et hengeskap med lås, ei kiste med lås og ei kleskiste.

Husdyr, arbeidsredskaper, innbo mv. ble verdsatt for 55 rdl 2 ort 8 skilling.

Boets gjeld omfattet blant annet sønnen

Eriks morsarv på vel 20 rdl og ytterlige 6 rdl som han hadde til gode. Videre skyldte boet vel 22 rdl til Torkild Tørnby. Ingebret hadde lånt dette av Torkild i 1777. Gudmund Andersen Sundsrud hadde 5 rdl til gode i boet, og sogneprest Sommer fordret landskyld for to år, 3 rdl 3 ort. Even Johannesen Nybru hadde til gode 1 rdl, Steffen Haukenes 3 ort, Tor Ramberg 1 rdl 3 ort 19 skilling, Anders Knutsen Steinby 2 ort og 16 skilling og Brønte Bøen 16 skilling.

Samlet gjeld på var hele 61 rdl, og enka og hennes verge Torkild Tørnby forlangte auksjon over boets løsøre, for å kunne dekke inne noe av gjelda, og de ønsket auksjonen utsatt til høsten. Auksjonen ble holdt 24. november, og boets effekter ble solgt for 80 rdl 22 skilling. Herfra ble fratrukket auksjonsomkostningene på vel 8 rdl, slik at boets aktiva ble 71 rdl 3 ort 22 skilling.

Men først 25. februar i 1785 ble skiftebehandling endelig avsluttet. Skifteretten mente at sønnen Erik ikke kunne kreve renter av sin morsarv på 20 rdl 23 skilling. Hans avdøde far og enken hadde bekostet hans oppfostring etter morens død fra han var 10 uker gammel til han kunne tjene sitt brød, og dette utgjorde mer enn rentene av arven. Erik fikk altså sine 20 rdl 23 skilling. Når skifteomkostningene og gjeld var betalt, ble det ikke noe igjen til enken Siri Rasmusdatter og barna.

Før midten av 1770-tallet har Rødenes kirke igjen blitt eier av Kirkerud, og i 1776 utsteder sogneprest Sommer bygselsbrev på Kirkerud til Brynild Mikkelsen. Brynild var bare 13 år da kontrakten ble inngått, og Brynild var her trolig bare 2-3 år før han flyttet til Ramberg. Men i 1788 kom Brynild tilbake til Kirkerud. Han giftet seg nå med enka etter Ingebret Saksesen, og bygselsbrevet fra 1776 ble nå fornyet. Brynild var leilending her til han døde i 1824.

Brynild Mikkelsen f.1763 d.1824

Foreldre Mikkel Johannesen og Margrethe Steffensdatter

Gift 1. gang i 1788 med enke etter Ingebret Saksesen, Siri Rasmusdatter

Gift 2. gang i 1819 med Berte Bryntesdatter f. 1781 d. 1827

Barn:

1. Siri f. 1819 d. før 1825

2. Johannes f. 1822,

3. Andreas f. 1823

Skiftet etter Brynild viser at han klarte seg bra som leilending på Kirkerud. Skifteregistrering ble foretatt 25. oktober 1824, og det ble etter enkens og vergens begjæring avholdt auksjon over boets effekter 18. desember samme år.

Vi får nå vite at Brynild i sin tid hadde hatt et innskudd i Norges Bank på 4 sølvspesier, og at han deretter hadde overdratt sin ervervede rettighet til banken imot en godtgjørelse på 3 spdl 40 skilling. Hele beløpet hadde Brynild brukt til å betale skatter.

Halvor Ingebretsen Trandemplass og Jørgen Rasmussen Øya hadde vel 12 spdl til gode i tjenerlønn, og enken erkjente videre at oppsitterne på Bøen, Kristian Tarvaldsen, Morten Jørgensen og Erik Ingebretsen hadde 2 spdl 2 ort til gode i boet for havn i gårdens skog siste året. Leilendingen på Kirkerud betalte altså for å la sine dyr beite i Bøen-skogen.

Fogden kunne opplyse at ingen skatterestanser påhvilde boet. Enken kunne vise fram skatteboka, som viste at de hadde betalt skatt fram til 1. juli 1825, og lensmannen kunne bekrefte at formues- og næringskatten var betalt. Enka forklarte videre at bygninger og gjerder var i god stand, og dette ble understreket ved at pastor Hansteen ikke hadde bedt sorenskriveren om å foreta besiktelsesforretning for å bedømme åbot på bygninger og gjerder.

Enken forklarte at hun hadde betalt 10-12

spdl for begravelsen av sin avdøde mann. Men av kjærlighet til sine små barn, ville hun ikke kreve mer enn 8 spdl som begravesvederlag. Ingen annen gjeld heftet ved boet, ifølge enka.

6. oktober 1825 ble skiftet etter leilending Brynhild Mikkelsen endelig gjort opp. Auksjonen i desember året før hadde innbrakt vel 220 spdl. Når gjelda var betalt, ble det vel 162 spdl igjen til deling mellom enka og de to barna

Enka Berte Bryntesdatter døde i 1827, tre år etter mannen. Rasmus ba om at skiftebehandlingen ble utsatt en «passende tid». Han hadde solgt en del tømmer som tilhørte boet, og betalingen var ennå ikke forfalt, og det var også uklartheter når det gjaldt en del fôr som tilhørte boet, men som ikke måtte føres ut fra Kirkerud, som var benefitert. Skiftebehandlingen ble derfor utsatt til 6. oktober 1828.

Rasmus Eriksen flyttet fra Øst-Tukun i 1827 og overtok «den huslige bestyrelse» i boet etter Berte Bryntesdatter, og han hadde brukt Kirkerud siden sistleden fare-dag. Rasmus overtok fôret på Kirkerud, bestående av høy og halm, og for dette betalte han vel 10 spdl til boet. Det ble krevd at fôret skulle anvendes til hest og fekreaturer på Kirkerud. Rasmus tilkjennega også at han regnet med å kunne overta Kirkerud, først som forpakter og siden som leilending, og at sognepresten ønsket at han skulle overta og ville bidra til dette.

Vi får nå vite at det «ubetydlige kvantum tømmer som enken hadde latt hugge foregående vår», og som Rasmus Eriksen hadde lunnet og kjørt fram til Rømsjøen, var solgt til konsul Wiel i Fredrikshald og utgjorde 5 tylfter og 5 stokker. Men betalingen var ennå ikke i orden, så skiftebehandlingen ble avbrutt og ble ikke tatt opp igjen før i juli 1832. Vi får nå høre at Wiel hadde betalt 7 spdl 60 skilling for tømmeret.

Siden forrige skiftesamling i 1828, hadde

Rasmus Eriksen blitt eier av Kirkerud. Han fikk Kongelig skjøte på bruket 22. november 1831.

Rasmus hadde hatt utgifter til oppfost-ring av barna, og han forbeholdt seg å få dette erstattet av barnas arv, etter at han hadde fått øvrighetens samtykke til dette. Vi kan ikke se at Rasmus fikk noe for oppfost-ringen. De tilstedeværende ba nå innstendig om at boet måtte gjøres opp, og de innrøm-met at overtakelsen av Kirkerud var skyld i at skiftet ikke var sluttet tidligere.

2. august ble skiftet etter Berte Bryntes-datter endelig slutført. Ved auksjonen 14. september ble løsøret solgt for vel 199 spdl. Da Rasmus Eriksen og Kristen Svendsen hadde innbetalt det de skyldte boet for korn, poteter og andre varer, pengene for tømmer-salget til Wiel var lagt til og smågjeld og skifteomkostninger var betalt, ble det vel 166 spdl igjen til deling mellom sønnene Johannes og Andreas Brynhildsen.

Selveiere

I 1831 fikk Rasmus Eriksen kongelig skjøte på Kirkerud for 280 spdl. Eieren av Kirkerud skulle fortsatt betale en årlig avgift på 7 skjepper bygg, omregnet til penger, til Rødenes prestebord.

Rasmus flyttet fra Kirkerud til Østtukun i 1827.

Rasmus Eriksen f. 1781 på Trosterud d.1867
Foreldre Erik Steffensen og Mari Torsdatter
Gift i 1806 med Sigrid Halvorsdatter Østtukun

Barn:

1. Anne Marie f. 1807
2. Ingeborg f. 1813
3. Sofie f. 1822
4. Marie f. 1825

I 1855 solgte Rasmus Eriksen til sviger-sønnen Anders Kristoffersen for 1000 spdl.

Anders Kristoffersen Haukenes f. 1816 d. 1891 på Ringsbysetra

Foreldre Kristoffer Svendsen Haukenes og Marte Andersdatter

Gift i 1853 med Mari Rasmusdatter Kirkerud f. 1825

Barn:

1. Karen Sofie f. 1854
2. Rebekka f. 1857
3. Maren Helene f. 1859
4. Gustine f. 1864

Johanne Brynildsdatter 36 år var tjenestegjente her i 1865, og svigerfar og føderådsmann Rasmus Eriksen og jordmor Ingeborg Kristine Trandem 22 år og ugift, bodde også på Kirkerud i 1865. Hun bodde kanskje i Kommunelokalet. I 1875 var Brønthe Andersen f. 1850 i Tøcksmark tjenestegutt på Kirkerud.

I 1884 selger Anders Kristoffersen til Olaus Olsen på Haukenes. Olaus Olsen flyttet ikke til Kirkerud, men overdro eiendommen som gave til datter Constanse Marie og svigersønn Olaf Andreassen Kind. Olaf bodde på Heggedal i Setskog før han kom til Kirkerud.

Olaf Andreassen Kind f.1865 på Sør-Trandem d. 1897. Foreldre Andreas Amundsen Kind og Karen Jørgensdatter.

Gift i 1886 med Constanse Marie Olausdatter Haukenes f.1866 d. 1950

Barn:

1. Mari f. 1887 d. 1888
2. Andreas f. 1889 d. 1963, gift med Anna Juliusdatter Haugbak f. 1893 d. 1986
3. Olaus f. 1891 d. 1941
4. Jørgen f. 1894, Kirkerud

Olaf Andreassen Kind døde i 1897, og Konstanse Marie giftet seg igjen i 1907 med Thorvald Hansen f. 1882 d. 1951. De hadde ingen barn.

Sønnen Jørgen Kind overtok Kirkerud i 1950 (hjemmelsattest 28.8.1957). Jørgen brukte gården sammen med broren Andreas. De døde hadde hvert sitt uthus fra 1950 til 1964. Uthusa ble revet i 1989.

Jørgen Kind f. 1894 d. 1985

Gift i 1924 med Anna Cesilie Andersdatter fra Holmedal i Sverige f. 1899 d. 1991

Barn:

1. Marry f. 1925 d. 1988, gift med Rolf Johannessen
2. Vendla f. 1927 d. 1983, gift med Arne Johannes Trømborg (se 75/16)
3. Thyra f. 1931, gift med Oswald Lyngstad (se 75/41)

I 1964 solgte Jørgen og kona Anna til datter Marry og ektemann Rolf Johannessen for 105 000 kr.

Rolf Johannessen f. 1922 i Eidsberg

Foreldre Johs og Olava Johannessen

Gift med Marry Kind f. 1925 d. 1988

Barn:

1. Harry Olaf f. 1948, Kirkerud
2. Bodil f. 1952, gift med Kjell Kristiansen f. 1943
3. Inger-Marie f. 1965

I 1988 ble Kirkerud overtatt av sønnen Harry Johannesen for 1 337 500 kr.

Harry Olaf Kind Johannessen f. 1948

Gift med Inga May Annika Anderson f. 1951

Barn:

1. Christer f. 1968, bor i Oslo
2. Per Jørgen f. 1971, samboer med Yvonne Olsen. Bor i Blaker.
3. Nina Anette f. 1973, samboer med Petter Andresen. Bor på Kirkerud.

Barn:

1. Brian f. 2000
2. Joakim f. 2003
3. Mikael f. 2006

ERTEVASSFALLET

Ertevassfallet ligger på vestsida av Ertevanet. Det ble ryddet en plass her i 1740-åra, og det var to husmannsfamilier allerede fra midt på 1700-tallet. Fra tidlig på 1800-tallet ble de to plassene kalt Oppstua og Nedstua. Begge plassene ble fraflyttet på 1950-tallet. Alle hus er borte, og det er nå bare hus-tufter tilbake.

Arveskifter og jordbrukstillinger viser at det var romslige husmannsplasser ved Ertevanet. I tillegg til skogarbeid, var tømmerfløtingen viktig for husmennene, som var faste tømmerfløtere. I 1876 hører vi at leie for halve plassen Ertevassfallet, som lå til Mellom-Bøen, var 15 spd. Leien ble betalt med pliktarbeid i skogen eller med penger.

Veien til Tårnby skole og butikken gikk på skogstien i nordvest retning til Stangebrøt og ned kleiva rundt Gryttjern på sørsiden og ned til skolestua på Tårnby. Det gikk også en vei ned til Sandvika, over Syltungåsen nord for Bøsetrene, forbi Sandtjern og ned til Sandvika.

Husmenn

Steffen Fallet er i 1754 nevnt som rydningsmann på Ertevassfallet. Dette året leide Ole Larsen og hans to søstre Bøen av Morten Knutsen Enger og Sven Skarebøl. Ole Larsen fikk nå tillatelse til å si opp Børge Nilsen på ødegården Sandviken under Bøen. Men



Fløtelag ved Ertevassfallet ca. 1900. Sittende fra venstre: Karl Saga, Tørris Kjernmoen, Nils Nyland og Emil Sandvika. Stående bak fra venstre: Kari Fallet, Richard Løkken, Anton Fallet, Halvor Jørgensen, Nils Fallet. (Kari og Nils Fallet var gifte og bodde her). (Foto: Arne Halvorsen, Oslo. Eier: Asbjørn Hansen, Høland.)

Steffen Fallet, som hadde tatt opp plassen av ødemark, kunne ikke sies opp. Steffen kom til Fallet i begynnelsen av 1740-åra, og han døde her i 1784, 90 år gammel. Steffen bodde på Tørnby og Ringsby før han kom til Fallet. Steffen var finne.

Steffen Pedersen f. ca. 1694 d. 1784

Gift i 1721 med Kari Brynildsdatter

Barn:

1. Peder f. 1722 d. før 1729
2. Marte f. 1725
3. Peder f. 1729, husmann på Fallet
4. Mali f. 1734
5. Gudmund f. 1737, husmann på Fallet og Kleiva under Tårnby

Sønnene Peder og Gudmund ble begge husmenn på Fallet, Peder fra midten av 1750-tallet og Gudmund noen år senere. I 1801 er Gudmund og sønnen Halvor oppført som husmenn, og Fallet ble delt i to plasser, kalt Oppstua og Nedstua.

Peder Steffensen f. 1729 på Ringsby d. 1799

Gift 1. gang i 1755 med Margrete Jonsdatter d. 1777. Gift 2. gang i 1788 med Siri Mikelsdatter Ramberg d. 1793.

Barn:

1. Halvor f. 1756, død tidlig
2. Berte f. 1758 d. 1792, gift med Johannes Andersen, som bodde på Fallet til 1797.
3. Kari f. 1762
4. Marte f. 1765 d. 1766
5. Steffen f. 1780 d. 1786
6. Mikkel f. 1783

Skiftet etter Margarete Jonsdatter

Ertevassfallet

Husdyr

| | |
|----------------------------|-------------------|
| 1 rød skyd 15 år | 8 rdl |
| 1 ku kalt Kinneros | 4 rdl |
| 1 okse kalt Gullring | 5 rdl |
| 1 rød og hvit oksekalv | 2 ort 12 skilling |
| 1 sortsidet okse | 2 ort |
| 1 liten risbit bukk | 1 ort 12 skilling |
| 1 voksen geit med kje | 3 ort |
| 1 voksen geit med kje | 2 ort 8 skilling |
| 1 hvit geit med to kje | 3 ort |
| 1 hvit kolled geit med kje | |
| og en mindre uten kje | tils 1 rdl 1 ort |
| 1 hvit blakk geit | 1 ort 16 skilling |
| 1 hvit kolled geit | 1 ort |
| 2 voksne sauer | 1 rdl |
| 1 voksen sau med lam | 2 ort 8 skilling |

Av husgeråd og inventar kan nevnes

| | |
|--------------------------------------|-------------|
| 1 vev med behør | 1 rdl 1 ort |
| 1 bakstegang med behør | 2 ort |
| 1 gammelt framskap i den søndre stue | 1 rdl 2 ort |
| 1 framskap uten lås | 1 rdl 1 ort |
| 1 stor gryte | 2 rdl |
| 1 rødt og hvitt teppe | 1 rdl |

| | |
|-------------|--------|
| Sum inntekt | 46 rdl |
|-------------|--------|

Gjeld

| | | | | |
|---|--------|-------|-------|-------------|
| Tor Larsen Ringsboe | 31 rdl | | 2 ort | 1 skilling |
| Lensmann Iver Olsen Lund | 3 rdl | 3 ort | | 16 skilling |
| Rasmus Jørgensen Tårnby | 1 rdl | 1 ort | | |
| Jørgen Pedersen Tårnby..... | 6 rdl | 2 ort | | |
| Halvor Sondsrud | | | 2 ort | |
| Hans Kurøen..... | | | 2 ort | |
| Halvor Rasmussen Torkildsbråten Under Tørnby..... | | | 2 ort | |
| Morten Knutsen Enger i Høland - resterende avgift av plassen | | 2 rdl | 2 ort | 6 skilling |
| Samlet gjeld med skifteomkostningene | 53 rdl | 3 ort | | 7 skilling |
| Boets gjeld oversteg inntekten med | 6 rdl | 3 ort | | 19 skilling |

Peder giftet seg igjen i 1788 med Siri Mikelsdatter, som døde i 1793. Det ble igjen avholdt offentlig skifte, og forholdene hadde bedret seg på Fallet siden skifte 16 år tidligere, da det ikke ble noe igjen til arvingene.

Registreringen ble foretatt 19. juli 1793, og 27. november 1794 ble skiftet avsluttet på sorenskrivergården Gjølstad i Rakkestad. Halvor Gudmundsen Fallet møtte også opp på Gjølstad, siden enkemannen Peder og sønnen Mikkel, som var «noget svag og nesten er krøbling», hadde bodd hos Halvor siden registreringen 19. juni 1793.

Boets formue og inntekt var vel 91 rdl. Enkemannen Peder Steffensen ønsket å selge boets løsøre på offentlig auksjon, og skifteslutningen ble derfor utsatt og tatt opp igjen først i november 1794.

Auksjonen innbrakte vel 68 rdl, og da omkostningene var betalt, var boets inntekt vel 61 rdl. Boets gjeld og utgifter beløp seg til vel 31 rdl. Foruten skifteomkostningene, hadde Tor Larsen Ramberg 10 rdl til gode, og Halvor Gudmundsen Fallet 9 rdl for den tid han hadde hatt den umyndige og sykeli-

ge Mikkel Pedersen hos seg til oppdragelse og underholdning.

Det ble vel 29 rdl igjen til deling mellom ektemannen og sønnen Mikkel. Det var avtalt at Mikkel fortsatt skulle bo hos Halvor Fallet, som ble tillagt Mikkels arvepart, «til hjelp til klær og videre for ham».

Gudmund Steffensen var husmann på Fallet samtidig med broren Peder Steffensen. Gudmund er også nevnt under Ringsby i 1768, Nybru 1778, Kirkerud 1783 og på Kleiva under Tårnby 1791-93 og 1807. I 1801 bodde han på Fallet.

Gudmund Steffensen f.1737 d.1807

Gift med Kari Mortensdatter Bøen f. 1741 d.1769

Gift 2. gang 2. januar 1779 med Berte Kristoffersdatter f.1759

Barn:

Halvor f. 1766, husmann på Fallet

Trillinger f. 1768 d. unge

Kari f. 1768

Kari f. 1783

Anders f. 1791

Halvor Gudmundsen, sønn til Gudmund Steffensen, var husmann på Fallet før 1793, da det ble skiftet etter onkelen Peder Steffensens andre kone. Peder døde i 1799, og i 1801 er Halvor oppført som husmann med jord sammen med faren Gudmund Steffensen.

Halvor Gudmundsen f. 1766 d. 1804
 Gift i 1793 med Jøran Bryntesdatter f. 1770 på Bøen d. 1809 på Venemoen
 Foreldre Brynte Knutsen Bøen og Amfri Nilsdatter

Barn:

1. Kristian f. 1794
2. Steffen f. 1796 d. 1808

3. Kristine f. 1798
4. Jørgen f. 1802, Venemoen
5. Uekte: Halvor f. 1807 d. 1808, far gårdmann Jacob Erichson, Järnskog

Peder Steffensen døde i 1799, og i 1801 står broren Gudmund Steffensen og sønnen Halvor Gudmundsen som husmenn på Fallet. Men Halvor døde allerede i 1804 og faren Gudmund i 1807. Halvors kone Jøran flyttet til plassen Venemoen, og det kom nytt husmannsfolk til de to plassene på Fallet, som nå ble kalt Oppstua og Nedstua.

OPPSTUA FALLET

Oppstua hadde ca. 10 mål dyrket mark og en utslått på ca. 2 mål 400 m nord for plassen. Plassen ble fraflytte i 1950, da Sigurd Ingebretsen flyttet til Nedstua Fallet. Husa ble brukt av skogsarbeidere i noen år. I 1957 ble de revet og brent. Huset på Oppstua

besto av en tømret stuebygning med kjøkken, stue og et soverom i første etasje. Trapp utenpå den ene endeveggen førte opp til loftet i annen etasje. Tømret låve, fjøs og stall var under ett tak.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer |
|-----------|--------|--------|-------|
| 1865..... | 1 | 2 | 5 |
| 1875..... | 1 | 2 kuer | 1 |

Utsæd (t)

| | Bygg | Havre | Poteter |
|-----------|------|-------|---------|
| 1865..... | ¼ | 1 ½ | 2 ½ |
| 1875..... | ⅜ | 1 | 1 ½ |

1875: 2 skålpund grasfrø



Øvre Fallet ca. 1915. På bildet Nils Fallet, som døde i 1917. (Foto: Anders Taraldrud).

Husmenn

Peder Steffensen brukte kanskje det som senere ble kalt Oppstua til han døde i 1799. Svigersønnen Johannes Andersen, gift med Berte Pedersdatter, bodde her 1790-97, da de flyttet til Kleiva under Tårnby og senere til Graverholt.

Det er usikkert hvem som bodde her før vi møter Gudmund Gudmundsen som husmann her i 1820-åra. I begynnelsen av 1830-åra flyttet han til Haukenes, og han døde på Myrvoll i 1834.

Gudmund Gudmundsen f. 1797 på Myrvold d. 1834

Foreldre Gudmund Gulliksen Myrvold og

Anne Ingevoldsdatter

Gift i 1822 med Mari Madsdatter Bøen

Barn:

1. Karen Sofie f. 1824
2. Maren f. 1828
3. Anne Kristine f. 1832
4. Gudmund f. 1834

Gudmund ble etterfulgt av Kristian Jørgensen, som trolig var husmann her til han døde i 1849. Kristian var født på Os, og han bodde på Bøen 1809-12, på Tårnby i mange år og var også en tid på Moen og Os igjen før han kom til Fallet i 1834. I 1844 er han nevnt på Østtukun, men han bodde på Fallet da han døde i 1849.

Kristian Jørgensen f.1789 d.1849
Foreldre Jørgen Halvorsen Os og Kari Gulbrandsdatter

Gift i 1818 med Ingeborg Knudsdatter Tårnby f. ca.1798

Barn:

1. Jørgen f. 1818
2. Marte f. 1821
3. Kristine f. 1823
4. Karen f. 1830
5. Ole f. 1834
6. Helene f. 1836
7. Markus f. 1844, til USA i 1872

Kristian døde i 1849, og kona Ingeborg Knudsdatter satt med plassen i 25 år etter mannens død. I 1865 var Ingeborg 67 år og er i folketellingen oppført som «husmoder, husmannskone med jord». Sønnen Ole Kristiansen «bestyrer pladsen for moderen». Dattera Helene på 29 år og sønnen Markus på 22 år, som var skomaker, bodde også her i 1865.

I 1874 hadde Andreas Gulbrandsen flyttet inn på Oppstua Fallet, som han brukte til han døde i 1890. Andreas var født på Gravidalen og bodde her til 1868. Han bodde på Tårnby skolestue et par år før han kom til Oppstua.

Andreas Gulbrandsen f.1841 på Gravidalen d. 1890

Foreldre Gulbrand Steffensen Gravidalen og Berte Rasmusdatter

Gift 1. gang i 1868 med Karen Sofie Torsdatter Bøen f. 1833

Gift 2. gang i 1885 med Karoline Olsdatter f.1858 i Järnskog.

Barn:

1. Theodor f. 1872
2. Bertinius f. 1877
3. Teoline Mathilde f. 1885 (i 2. ekteskap)

Karen Sofies mor, føderåds-kone Ragnhild Stenersdatter f. 1805, bodde også her i 1875.

Ole Andersson overtok plassen på slutten av 1890-tallet og bodde her til 1923. Ole døde på Venemoen i 1928. Ole bodde på Oppstua Ringsby og Koppom i Sverige før han kom til Oppstua Fallet i 1896.

Ole Andersson f.1866 i Østervallskog d. 1928

Gift i 1890 med Emilie Larsdatter Kurøenga f.1862

Barn:

1. Anna Sofie f. 1891 i Järnskog
2. Lars Anton f. 1893 i Järnskog
3. Olga Emilie f. 1896 i Järnskog
4. Tea Johanne f. 1898 i Rømskog
5. Berte Elise f. 1900 i Rømskog
6. Josefina
7. Aagot
8. Otto f. 1906 (se 73/45)

Sigurd Engebretsen var den siste som bodd her, og han flyttet til Nedstua Fallet i 1950.

NEDSTUA FALLET

Plassen hadde ca. 8 mål dyrket mark. Låve, fjøs og stall var under samme tak. Fjøs og stall var tømret. Stuebygningen var tømret i en enetasje med kjøkken og stue, og soverom og loft i annen etasje av reisverk. Låve, fjøs og stall var undet samme tak, med tømret fjøs og stall. En motordrevet saginnretning med et blad, ble satt opp i 1950

Husa på Nedstua ble restaurert da foreldrene til Gudbrand overtok Bøen i 1924. Plassen ble fraflyttet midt på 1950-tallet. Stuebygningen ble brukt som skogshusvær i noen år. I 1967 ble stuebygningen revet og brent. Låven ble stående igjen, men er nå falt sammen.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer |
|-----------|--------|--------|-------|
| 1865..... | 1 | 3 | 6 |
| 1875..... | 1 | 1 ku | 3 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Erter |
|-----------|-------|-----|------|-------|-------|
| 1865..... | ½ | ⅛ | ¼ | 1 ½ | 2 ½ |
| 1875..... | | ⅛ | ⅜ | 1 ½ | 2 ½ |

1875: 2 skålpund grasfrø

Husmenn

Gudmund Steffensen og sønnen Halvor Gudmundsen brukte kanskje denne delen av Fallet på slutten av 1700-tallet, mens broren Peder brukte Oppstua (se foran).

I 1805 møter vi Steffen Bergersen her, sønn til husmann Berger Steffensen på Sandvika. Steffen giftet seg i 1799 og bodde hos foreldrene på Sandvika i 1801. I 1802 flyttet Steffen og Marte til Kleiva under Tårnby, var så på Fallet i 1805, kom tilbake til Kleiva og kom senere til Gravidalen og Haugbak.

Steffen Bergersen f.1773 d.1856

Foreldre Berger Steffensen og Anne Bergersdatter

Gift i 1799 med Marte Gulbrandsdatter

Barn:

1. Gulbrand f. 1802

2. Anne f. 1805

Kristian Halvorsen flyttet kanskje til Nedstua Fallet da han giftet seg i 1815. Kristian er nevnt som legdslem på Ringsby i 1865, og han døde tre år senere.

Kristian Halvorsen f. 1789 på Bøen d. 1868
Foreldre Halvor Kristoffersen Bøen og Jøran Nilsdatter Bøen

Gift i 1815 med Marte Jørgensdatter Bøen

Barn:

1. Marte f. 1816 d. 1835

2. Ragnhild f. 1820

3. Jørgen f. 1823, husmann på Fallet

4. Berte f. 1825

5. Ingeborg f. 1829

Sønnen Jørgen Kristiansen overtok plassen etter foreldrene og var husmann her til 1862, da familien flyttet til Lintjernmoen, hvor Jørgen døde i 1865.

Jørgen Kristiansen f. 1823 d. 1865
Gift i 1846 med Kirsti Jakobsdatter f. 1817 i Järnskog

Barn:

1. Marte f. 1848
2. Ingeborg f. 1850
3. Johan f. 1852
4. Karl f. 1857
5. Juul f. 1859 d. 1860
6. Anne f. 1861

Nils Andersson overtok etter Jørgen Kristiansen i 1863, og Nils bodde her til han døde i 1917.

Nils underskrev kontrakten med påholden penn 14. februar 1863 med eieren av Mellom-Bøen Anton Komnes. Nils skulle betale 10 spesiedaler i årlig leie for plassen, og han skulle arbeide en måned på gården Komnes hver sommer for 10 skilling dagen. For øvrig måtte han møte til arbeide når han ble tilsagt mot sedvanlig betaling. Nils forpliktet seg til å holde jordveien i forsvarelig stand og alltid holde så mange kuer som plassen vanligvis kunne fø. Høy, halm og gjødsel måtte ikke føres bort fra plassen. Ulovlig skoghogst og bråtebrenning medførte erstatning og bortvisning fra plassen.

Nils bodde på Storøya og Øtre Tårnby før han kom til Nedstua Fallet i 1863.

Nils Andersson f. 1833 i Holmedal d. 1917
Foreldre Anders Nilsson f. 1802 i Färnebo og Ingeborg f. 1811 i Sanda Tøcksmark

Gift 1. gang i 1857 med Anne Torkildsdatter f. 1836 fra Storøya d. før 1875

Gift 2. gang i 1885 med Kari Bengtsdatter f. 1850 i Järnskog

Barn:

1. Johan f. 1855 d. 1944
2. August f. 1858 d. 1901
3. Teodor f. 1860 d. 1947 gift med Thea Mathilde Evensdatter Bøen f. 1866 d. 1902
4. Olava f. 1862
5. Julius f. 1864 d. 1956
6. Regine (Gina) f. 1867 d. 1942, gift med Edvard Skogheim f. 1868 d. 1949 (se 71/18)
7. Mina Emilie f. 1868
8. Ole Edvin f. 1870 d. 1888 (1890?)
9. Bernhard f. 1885 d. 1888

Foreldrene til Anne Torkildsdatter, Torkild Mortensen 58 år og Rebekka Olsdatter 53 år, bodde på plassen i 1865. «Hjelper svigersønnen med pladsens brug, samt skogarbeid», står det i folketellingen om Torkild.

Nils Anderson ble etterfulgt av Amund Eriksen og kona Berte Kristiandatter, som flyttet inn på Nedstua Fallet i 1918 med tre barn. De bodde her til 1925, og de flyttet senere til Treungen i Norra Ivarsbyn.

Amund Eriksen Ringsby f. 1879 på Ringsby
Foreldre Erik Olsen Ringsby og Maren Sofie Pedersdatter

Gift i 1910 med Berte Kristiansdatter Gravlidalen

Foreldre Kristian Gulbrandsen og Maria Kristiansdatter på Gravlidalen

Barn:

1. Einar f. 1910, gift med Anna Olsson
2. Thora f. 1911, gift i Sverige
3. Roald f. 1914, ugift
4. Margit f. 1916, gift i Sverige

Sigurd Engebretsen kom hit fra Oppstua i 1950 og bodde her til midt på 1950-tallet.

SANDVIKA

bnr. 10

Matrikkelskyld

1929: 15 øre

Plassen ble ryddet i første halvdel av 1700-tallet og ble fradelt som eget bruk i 1929.

Husmannsplassen Sandvika lå to hundre meter opp for vika som kalles Sandvika. Det lå en steinalderboplass i Sandvika.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Sauer |
|-----------|--------|--------|-------|
| 1865..... | | 2 | 4 |
| 1875..... | 1 | 2 kuer | 2 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Bygg | Havre | Poteter |
|-----------|-----------------|------|-------|---------|
| 1865..... | ½ ₂₄ | ¼ | 1 ⅜ | 3 |
| 1875..... | | ½ | 1 ½ | 2 |

1875: 3 skålpund grasfrø

I 1965 var det 2 kuer, 2 ungdyr og 1 gris på Sandvika. Dette året ble det slutt med gårdsdriften på Sandvika.

1976: 24 dekar jordbruksareal, 75 dekar skog og 13 dekar annet areal.

Det ble bygd uthus i 1930 og våningshus i 1934. Det er nå bygd nytt våningshus og ny garasje.

Husmenn

Da Morten Knutsen Enger og Sven Skarebøl leide bort Bøen til Ole Larsen og hans to søstre i 1754, fikk Ole tillatelse til å si opp Berger («Børge») Nilsen på «ødegaarden Sandvigen». Berger var sikkert sønn av Nils som bodde her i 1730, da dattera Mari ble født, og kanskje da Berger ble født ca. 1722.

Nils Sandvigen
Gift med ?

Barn:

1. Berger f. ca. 1722
2. Mari f. 1730

Sønnen Berger var husmann på Sandvika etter faren, og han døde her i 1774.

Berger Nilsen f. ca. 1722 d. 1774
Gift i 1744 med Kirsti Nilsdatter

Barn:

1. Anne f. 1740
2. Mari f. 1744
3. Kari f. 1747
4. Nils f. 1752
5. Morten f. 1754
6. Ragnhild f. 1756
7. Mari f. 1759 d. 1786
8. Marte f. 1762

Berger Steffensen giftet seg med dattera Anne Bergersdatter på Sandvika, og de over-



Sandvika. (Widerøe 1953).

tok trolig plassen i 1777. Berger var husmann her til 1802. Berger var født på Trosterud, bodde på Trandem i 1773 da han giftet seg med Anne, og de bodde på Trandem til de flyttet til Sandvika i 1777.

Berger Steffensen f. 1743 på Trosterud
Foreldre Steffen Eriksen Trosterud og Berte Bergersdatter

Gift i 1773 med Anne Bergersdatter Sandvika f. 1740

Barn:

1. Steffen f. 1773
2. Berger f. 1780 d. 1780
3. Rasmus f. 1782
4. Kirsten f. 1785

Sønnen Steffen Bergersen giftet seg i 1799 med Marte Gulbrandsdatter, og de

bodde på Sandvika til 1801. Steffen er oppført som «jordløs husmann og går i dagleie» i folketellingen 1801. Samme år flyttet Steffen og Marte til Kleiva under Tårnby, var på Fallet i 1805, men flyttet tilbake til Kleiva og kom senere til Gravidalen og Haugbak, hvor Steffen døde i 1856.

Steffen Bergersen f.1773 d.1856

Gift i 1799 med Marte Gulbrandsdatter f. 1771

Barn:

1. Kristian f. 1800 d.1800
2. Brynild f. 1800 d. 1800
3. Gulbrand f. 1802
4. Anne f. 1805

Fra ca.1810 og en ti års tid ble plassen brukt av Ole Andersen.

Ole Andersen Sandvigen (Ramberg).
Gift med Berte Eriksdatter f. 1778 d. 1863.

Barn:

1. Brynild f. 1815, gift med Berte Maria Gudmundsdatter Østtukun. De flyttet til Østtukun
2. Maria f. 1817
3. Erik f. 1820, husmann på Sandvika
4. Kristine f. 1823

Sønnen Erik Olsen overtok plassen etter foreldrene, og Erik bodde her til han døde i 1863.

Erik Olsen f. 1820 d. 1863.

Gift med Petrine Halvorsdatter f. 1819 på Gåsebysætra i Rødenes

Barn:

Wilhelmine Emilie Nilsdatter (Petrines datter) f.1849

I 1865 satt enka Petrine Halvorsdatter med plassen og er i folketelling oppført som «husmoder, husmannskone med jord». Hennes ugifte datter Wilhelmine Emilie Nilsdatter på 17 år, faren Halvor Pedersen på 80 år og 14 år gammel legdslem Andreas Johansen, som var Petrines søstersønn, bodde også på Sandvika i 1865

Petrines datter Wilhelmine Emilie giftet seg i 1867 med Tøger Kristiansen, og de overtok nå som husmannsfolk på Sandvika. Wilhelmine var 19 år og Tøger 12 år eldre. Tøger var født på Myrvold og var tjenestegutt på Trosterud og Teigen før han flyttet til Sandvika.

Tøger Kristiansen f. 1837 på Myrvold d. 1925 på Sandvika

Foreldre Kristian Gudmundsen og Ragnhild Mortensdatter

Gift i 1867 med Wilhelmine Emilie Nilsdat-



Den gamle stua på Sandvika. Fra venstre Kristian og Tilda Sandviken, med barna Mina og Kristine, og til høyre i bildet bestefaren Tøger Sandviken. (Foto: Anders Moen).

ter Basmoen f. 1849 i Rødenes d. 1911

Barn:

1. Randine Emilie f. 1868
2. Pauline Elisabeth f. 1869
3. Kristian f. 1872,
Sandvika/Venemoen/Østre Bøen
4. Hilda f. 1874
5. Emil f. 1881 d. ung
6. Emil f. 1884

Wilhelmines mor Petrine Halvorsdatter f. 1819 bodde her i 1875 som føderådskone. Tilreisende skomaker Andreas Johannesen 20 år gammel fra Ødemark, losjerte også her i 1875.

Selveiere

Sønnen Kristian bodde hjemme på Sandvika til han var 28 år. Kristian giftet seg i 1901 og flyttet med familien til Venemoen, hvor de bodde til 1906. De forpaktet så jordveien på Østre Bøen 1907-19. De flyttet nå tilbake til Sandvika. De første åra leide de Sandvika. I 1929 kjøpte Kristian husmannsplassen av Anna Taraldrud og ble første selveier på Sandvika. Kristian brøt opp mye ny jord, og

han bygde nye uthus. Den gamle stua ble flyttet dit den står i dag, og ny hovedbygning ble bygd i 1934.

Kristian Tøgersen Sandviken f.1872 d.1949
Gift med Mathilde Gustavsens fra Losbyn i Järnskog f. 1878 d. 1952

Barn:

1. Torin f. 1902 d. 1965
2. Kristine f. 1909 d. 1979
3. Mina f. 1910 d. 1977 (se 78/5)

Torin og Kristine Sandviken overtok bruket i 1944 for 12 000 kr. De drev gårdsbruket her fram til Torine døde i 1965. Da ble gårdsdriften nedlagt og husdyra solgt. Kristine bodde på Sandvika til hun døde i 1979. Minas barn Kåre Johnny og Bjørg Ringsby overtok Sandvika. Jordveien og husa var i perioder utleid.

Rolf Johan Aabel fra Lillestrøm kjøpte Sandvika i 1997. Det er bygd nytt våningshus og ny garasje.

Rolf Johan Aabel f. 1948.

Samboer med Anne Kari Bolstad f. 1951 fra Bjørkelangen.

VENEMOEN

Venemoen ligger øst for Venemomåsan og Venemotjerna, ca. 1 km øst for Østre Bøen. Plassen ble tatt opp i begynnelsen av 1800-tallet og hadde ca. 5 mål dyrket mark. Det var tømmerhus på Venemoen, og stua

hadde kjøkken og stue. Stua ble senere flyttet til Østre Bøen (Sagstua). Plassen ble nedlagt da Ole Anderson døde i 1928.

Husdyr og utsæd på 1800-tallet:

Husdyr

| | Storfe | Sauer | Geiter |
|-----------|--------|-------|--------|
| 1865..... | 3 | 2 | 3 |
| 1875..... | 2 kuer | 3 | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Bygg | Havre | Poteter |
|------------|----------------|---------------|-----------------|---------|
| 1865 | $\frac{1}{8}$ | $\frac{1}{8}$ | 1 $\frac{1}{2}$ | 3 |
| 1875 | $\frac{1}{12}$ | $\frac{1}{8}$ | 1 $\frac{1}{2}$ | 2 |

Det bodde folk her til 1928. Husa på Venemoen besto av stue med to rom, låve, fjøs, skjul og stue. Alle husa var tømret. Husa ble flyttet til Bøsaga i 1930. Veien til butikken gikk om Østre Bøen, mens veien til Tårnby skole gikk om Haugbak.

Husmenn

Jøran Bryntesdatter var enke etter Halvor Gudmundsen på Fallet, og hun flyttet hit da Halvor døde i 1804. Jøran døde her i 1809. Mer om familien under Fallet.

Vi vet ikke hvem som brukte plassen før Jørans sønn Jørgen overtok som husmann på Venemoen. Jørgen hadde kanskje brukt plassen en tid før han giftet seg i 1830, 28 år gammel. Han var kort tid på Sandvika før han overtok Venemoen. Sønnen Andreas døde før 1875, og svigerdattera Petrane Halvorsdatter hjalp til på plassen. Petrane og Andreas hadde sønnene Halvor og Johannes, født i 1861 og 1862.

Jørgen Halvorsen (kalt Trebeint-Jørn) f. 1802 på Ertevassfallet d.1882

Gift i 1830 med enke Marte Rasmusdatter Moen f. 1793 d.1878

Barn:

1. Andreas f. 1830 d. før 1875, gift med Petrane Halvorsdatter fra Setskog
2. Halvor f. 1832

Marte døde i 1878 og Jørgen i 1882, og det er usikkert hvem som brukte plassen før Markus Jørgensen kom hit i 1886. Markus var født på Vestre Bøen og bodde her til han var nesten 40 år. Da giftet han seg med

Olava Nilsdatter, og de flyttet til Venemoen. Olava døde i 1889, og Markus flyttet trolig tilbake til Vestre Bøen 1890-91, var på Østre Bøen 1899-1907 og på Venemoen igjen 1908-23. Jørgen Mortensen flyttet nå til Nord-Sundrud, hvor han døde i 1923.

Markus Jørgensen f. 1847 på Vestre Bøen d. 1932

Foreldre Jørgen Mortensen og Berte Maria Halvorsdatter

Gift i 1886 med Olava Nilsdatter f. 1862 d.1889

Barn:

Et barn som døde.

I 1900 bodde Helene Larsdatter på plassen, sammen med sønnen Haldor Kristiansen. Haldor som nå var 20 år, står i folketellingen fra 1900 som husmann med jord og tømmerhogger.

Helene Larsdatter f. 1859, ugift

Sønn Haldor Kristiansen f. 1880

Kristian Tøgersen brukte Venemoen 1901-06. Kristian var født på Sandvika, han var på Østre Bøen 1907-1919, og flyttet så tilbake til Sandvika.

Kristian Tøgersen Sandvigen f.1872 d.1949

Gift med Mathilde (Tilda) fra Losbyn i Järnskog f. ca. 1878 d. 1952

Barn:

1. Torin f. 1902 d. 1965
2. Kristine f. 1909 d. 1979
3. Mina f. 1910 d. 1977

Ole Andersson, som hadde brukt Oppstua Fallet 1890-23, bodde på Venemoen de siste fem åra før han døde i 1928, sammen med yngste sønn Otto. Mer om familien under Oppstua Fallet.

Vestre Bøen bnr. 5

Dette er husa og en part av skogen av bnr. 2 Vestre Bøen (se under Vestre Bøen).

Sandvigen bnr. 6

Denne skogparten ble fradelt bnr. 1 i 1921, skyld 1,65 mark, og solgt til Hans Taraldrud. Skogparten grenset mot vest til Kurøen, mot nord til Mellom-Bøen, mot øst til Østtukkun og mot sør til Ringsbyseter skog.

I 1924 solgte Hans Taraldrud denne parten til datter Anna Taraldrud for 30 000 kr. Husmannsplassen Sandvika ble fradelt denne parten i 1929 med bnr. 10.

Anna Taraldrud døde i 1962, og 4/5 av Sandvigen bnr. 6 ble overtatt av medarvinger Helga Østbye og Olaf Østbye for 110 400 kr. De solgte 1/3 i 1974 til Thor Østbye for 4500 kr, og samme år solgte de 1/9 til Arne Østbye for 15 000 kr.

I 1978 solgte Helga og Olaf Østbye sine ideelle 5/9 deler til sin sønn og medeier Thor Østbye, slik at Thor nå ble eier av 8/9 og Arne 1/9.

Bøen skog bnr. 7

Skogparten ble fradelt Mellom-Bøen bnr. 3 i 1926, skyld 2,80 mark, og lagt til Østre Bøen bnr. 1, da Gudbrand Taraldrud kjøpte dette av P.M. Anker. Mellom-Bøen skulle ha havnerett i den fradelte skogen (se også under Østre Bøen bnr. 1).

Indleggen bnr. 8

Indleggen (senere kalt Kirkebø) ble fradelt Østre Bøen i 1927, skyld 5 øre, og lagt til Mellom-Bøen bnr. 3, som erstatning for innmarka Engene øst for Østre Bøen. Thor Ringsbu fikk skjøte på denne parten av Gud-

brand Taraldrud på Østre Bøen. I 1954 solgte Astrid Myrvold på Mellom-Bøen sin halvdel i Indleggen til søsteren Marit, gift med Olaf Bolstad. De bygde hus og flyttet til Innleggen

Marit Bolstad (f. Ringsbu) f. 1910 d. 1996
Gift med Olaf Bolstad fra Setskog f. 1910 d. 1983

De bygde hus og bosatte seg på Indleggen.

Barn:

1. Hans f. 1946 (se 67/91)
2. Berit Anne Minda f. 1948, gift med Paul Oscar Ohlsson, Arvika i Sverige

Sønnen Hans Bolstad fikk skjøte på Indleggen i 1983.

Kirkerud bnr. 9

Her sto det gamle kommunelokalet som brant 1959. Tomta ble fradelt Kirkerud bnr. 4 i 1928, skyld 3 øre. I 1967 selger Rømskog kommune til Marry og Rolf Johannessen på Kirkerud.

Sannås bnr. 12

Tomta ble fradelt Vestre Bøen bnr. 5 i 1959, skyld 5 øre. Jørgen K. Tørnby solgte den til Karsten Henrik Halvorsen for 500 kr. Halvorsen var snekker og skogsarbeider.

Karsten Henrik Halvorsen f. 1917 på Digernes i Setskog d. 1973. Gift med Ingeborg Oskarsdatter Nyborg f. 1921, fra Nyborg under Hverven i Setskog.

Ingeborg Halvorsen står fremdeles som eier av Sandås. Sønnen Odd Harry Halvorsen bor her.

Odd Harry Halvorsen f. 1941

Gift med Synnøve Berntsen f. 1945 fra Skrepstad på Bjørkelangen

Barn:

1. Ole Karsten f. 1969
2. Elin f. 1976

Bøhler bnr. 13

Tomta ble fradelt bnr. 5 i 1957, skyld 1 øre. Åse og Harald Moen solgte Kopperud mølle i 1954. De bygde hus på Bøhler, men det ble ikke ordnet med skjøte før Jørn-Harald Moen overtok i 2004.

Harald Moen f. 1913 d. 1976 gift med Aase Josefine Tørnby f. 1917.

Barn:

1. Janny f. 1945
2. Kolbjørn f. 1949 (se Kolbotn bnr. 26)

Janny Moen f. 1945, gift med Thore Degnes f. 1944 fra Rakkestad

Barn:

1. Trond f. 1968 gift med Kristine Moen fra Rømskog
2. Jostein f. 1969
3. Jorun Helene f. 1975

Jørn-Harald Moen overtok Bøhler i 2004.

Bøsand bnr. 14

Parten ble fradelt bnr. 5 i 1957, skyld 1 øre. Jørgen K. Tørnby solgte tomta til Anders Moen for 500 kr.

Anders Moen f. 1910 d. 2004, gift med Randi Tørnby f. 1920

Barn:

1. Johan f. 1946. Bor i Sverige
2. Torild f. 1950. Bor i Sverige

Furustua bnr. 15

Tomta ble fradelt bnr. 11 i 1962, skyld 2 øre. Anton Myrvold solgte til Sofie Øgar Svendsen for 400 kr. Ingvild Øgar Svendsen fikk skjøte på Furustua i 1991 for 70 000 kr.

Furusand bnr. 16

Parten ble fradelt bnr. 4 i 1963, skyld 1 øre. Jørgen og Anna Kind solgte til datter Vendla og Arne Johannes Trømborg fra Eidsberg for 400 kr.

Arne Johannes Trømborg f. 1924

Foreldre Hans Trømborg fra Eidsberg og

Signe Viktoria Nilsson fra Tøckførs

Gift med Vendla Kind f. 1927 d. 1983

Foreldre Jørgen Kind og Anna Cecilia Kind

på Kirkerud i Rømskog

Barn:

1. Jørgen f. 1953 (se bnr. 33)
2. Henny Mariann f. 1957

Karibu bnr. 17

Tomta ble fradelt bnr. 4 i 1963, skyld 1 øre. Jørgen og Anna Kind solgte den til Karl Tørnby for 500 kr. I 1974 solgte Karl Tørnby til Egil Tørnby og Anne Kari Tørnby Bolstad for 40 000 kr.

Strandli bnr. 18

Tomta ble fradelt Kirkerud bnr. 4 i 1964, skyld 1 øre. Alf og Tordis Johannessen fikk skjøte på tomta av Jørgen og Anna Kind. Verdi 1000 kr.

Alf Johannessen f. 1927 fra Trømborg d. 2004

Gift med Tordis Nilssen f. 1929

Barn:

Hans Vidar f. 1954, gift med Oddny Nordås f. 1959

Delesand bnr. 19

Parten ble fradelt bnr. 3, skyld 3 øre. Parten ligger fortsatt til bnr. 3.

Rømskog kirke bnr. 20

Tomta ved Rømskog kirke ble fradelt Kirkerud bnr. 4 i 1967, skyld 1 øre. Rømskog kommune fikk skjøte av Marry og Rolf Johannessen for 1000 kr.

Kirketangen bnr. 21

Parten ved Rømskog kirke ble fradelt Kirkerud bnr. 4 i 1967, skyld 6 øre. Den norske stat v/Kommunal- og arbeidsdepartementet fikk skjøte av Marry og Rolf Johannessen for

40 000 kr. I 1982 ble to parter kalt Rømskog kirke bnr. 36 og bnr. 37 fradelt Kirketangen.

Solheim bnr. 22

Tomta ble fradelt Kirkerud bnr. 4 i 1971, skyld 1 øre. Sønnen på Kirkerud Harry Olaf Johannessen fikk skjøte på tomta av sine foreldre. Verdi 500 kr. Ved ektepakt i 1988 ble eiendommen Inga-Maj Johannessens sær-
eie.

Sandli bnr. 23

Tomta ble fradelt Sandviken bnr. 10 i 1973, skyld 1 øre. Halvdan Flenstad fikk skjøte på tomta av Kristine Sandviken for 5000 kr.

Halvdan Flenstad f. 1936 d. 1998

Gift med Liv Ødegaard f. 1935

Barn:

1. Jan f. 1962
2. Kjell f. 1964, se Steinby 71/58
3. Roy f. 1971

Sønnen Roy kjøpte Sandli og solgte i 2004 til Rolf Johan Aabel på Sandvika. Samme år kjøpte Roy Flenstad Øiseth 66/9 av Sigrid Sundsrud og flyttet hit.

Sannås II bnr. 24

Parten ble fradelt Kirkerud bnr. 4 i 1974, skyld 1 øre. Lagt til Sandås bnr. 12.

Solvang bnr. 25

Tomta ble fradelt Kirkerud bnr. 4 i 1974, skyld 1 øre. Marry og Rolf Johannessen solgte denne til Odd Kristian Solli for 5000 kr (se 71/65). Jan Birger Holth f. 1967 kjøpte Solvang i 1994. Han er gift med Tone Martinsen.

Kolbotn bnr. 26

Tomta ble fradelt Vestre Bøen bnr. 5 i 1974, skyld 1 øre. Jens Heyerdahl solgte denne til Kolbjørn Moen for 2000 kr.

Kolbjørn Moen f. 1949

Gift i 1972 med Wenche Haugen f. 1952

Barn:

1. Kristine f. 1974, gift med Trond Degnes f. 1968 i Rakkestad
2. Jørn-Harald f. 1978 (se 75/13)
3. Truls-Kenneth f. 1980, gift med Yvonne Aarstad f. 1981 i Bjørkelangen (se 73/46)
4. Robert f. 1985

Solvik bnr. 27

Tomta ble fradelt vestre Bøen bnr. 5 i 1974, skyld 1 øre. Jens Heyerdahl solgte denne til Otto Tørnby for 2000 kr.

Otto Tørnby f. 1952 gift med Elsie Mariann Persson f. 1953

Barn:

1. Bo Jonas f. 1974
2. Kjersti Elisabeth f. 1977, gift md Arild Brudeli f. 1976
3. Emma Sofie f. 1981

Elsie og Otto flyttet til Sverige i 2000, og samme år overlot de Solvik til sønnen Bo Jonas

Bo Jonas f. 1974. Gift med Linda Cathrin Gangestad fra Oslo f. 1976.

Barn:

1. Guro Elisabeth f. 1998
3. Ingvild f. 2000
4. Mads Alfred f. 2003

Sandlia bnr. 28

Parten ble fradelt Sandviken bnr. 10 i 1974, skyld 1 øre. Kristine Sandviken solgte denne til Heming Kolstad for 3000 kr.

Aabelhytta bnr. 29

Tomta ble fradelt Kirkerud bnr. 4 i 1975, skyld 1 øre. Rolf Johan Aabel fikk skjøte på denne av Marry og Rolf Johannessen for 1500 kr. I 1988 overtok Rolf Johan Aabel eiendommen vederlagsfritt. Verdi 50 000 kr.

Fjellbu bnr. 30

Tomta på 0,8 dekar ble fradelt Søndre Bøen bnr. 11 i 1978. Anton Myrvold og kona Astrid bygde hus på Fjellbu og flyttet hit da sønnen Thor Ludvig overtok Søndre Bøen i 1980.

Anton Myrvold f. 1909 d. 1986
Gift med Astrid Ringsbu f. 1906 d. 2003

Thor Øystein Myrvold overtok Fjellbu etter besteforeldrene.

Thor Øystein Myrvold f. 1972
Gift med Anita Keiserud fra Hemnes

Barn:

1. Vilde f. 2001
2. Anton f. 2006

Solvik II bnr. 31

Parten på 0,3 dekar ble fradelt Vestre Bøen bnr. 5 i 1979. Jens Chr. Heyerdahl har hjemmel til denne parten, som er tillegg til Solvik bnr. 27.

Kolbotn II bnr. 32

Parten på 0,225 dekar ble fradelt Vestre Bøen bnr. 5 i 1979. Jens Chr. Heyerdahl har hjemmel til eiendommen. Tillegg til Kolbotn bnr. 26.

Furumoen bnr. 33

Tomta på 0,6 dekar ble fradelt Kirkerud bnr. 4 i 1980. Marry og Rolf Johannessen solgte denne til Jørgen Kind Trømborg for 5000 kr.

Jørgen Kind Trømborg f. 1953

Foreldre se Furusand bnr. 16.

Gift med Kristina Sjøqvist f. 1962 fra Østervallskog

Barn:

1. Lars Tommy f. 1983
2. Anne Cecilie f. 1988

Vestre Bøen bnr. 34

Tomta på 2,6 dekar ble fradelt Vestre Bøen bnr. 5 i 1981. Jens Chr. Heyerdahl solgte denne til Rømskog Misjonsforening for 5000 kr.

Rømskog kirke bnr. 35

Parten på vel 11 dekar ble fradelt Kirkerud bnr. 4 i 1982. Marry og Rolf Johannessen solgte denne til Rømskog kommune for 7675 kr.

Rømskog kirke bnr. 36 og bnr. 37

Partene på til sammen vel tre dekar ble fradelt Kirketangen bnr. 21 i 1982. Staten v/Miljødepartementet solgte de to partene til Rømskog kommune for 16 648 kr.

Solvang bnr. 38

Parten på knapt et halvt dekar ble fradelt Kirkerud bnr. 4 i 1983. Marry og Rolf Johannessen på Kirkerud innehar hjemmelen.

Kirkerud I bnr. 39

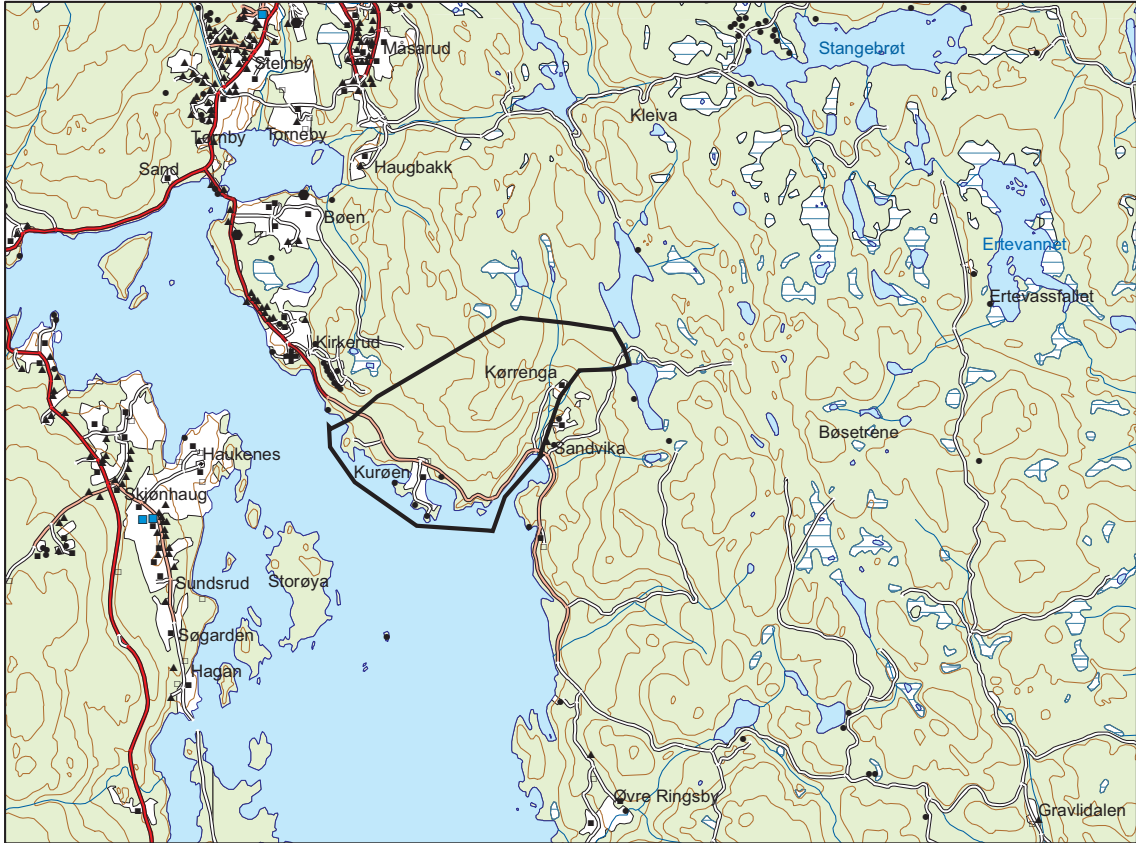
Tomta ble fradelt bnr. 4 i 1993. Eier Bodil Kind Johannessen.

Bnr. 40 Kirkerud II bnr. 40

Tomta ble fradelt bnr. 4 i 1993. Eier Inger Marie Kind.

Lyngbo bnr. 41

Parten ble fradelt bnr. 4 i 1994. Eier Thyra Lyngstad f. 1931, gift med Oswald Lyngstad f. 1922 d. 2004.



KURØEN

Gårdsnummer 76

Matrikkelskyld

1647: 6 skinn

1838: 1 daler 2 ort 17 skilling

1886: 3,09 mark

Gården ligger på ei halvøy nord i Rømsjøen og grenser i nord til Kirkerud og skogen under Østre Bøen. Kurøen hører til de yngste gårdene i bygda og er tatt opp i høg-middelalderen. Kurøen er oppført som ødegård i 1624, men vi vet ikke om gården lå øde etter svartedauen. Ødegård var en skatteklasse for de minste gårdene.

Navnet Kurøen blir uttalt kø`rren, og navnet ble skrevet Kurøy i Røde Bok fra omkring 1400, Kurrøenn i 1577, Kurøen i 1626, Kuurøen i 1723 og Kurøen i 1838 og 1886. Andre stavelsen er øy. Gården ligger i dag på ei halvøy, men det kan ha vært øy tidligere. Betydningen av første stavelse er ukjent.

Det ble registrert ei gravrøys på Kurøen i 1982.

Gården hadde den laveste matrikkelskylda av gårdene i Rømskog. I 1723 ble det foreslått uendret matrikkelskyld, og i 1865



Kurøen i 1953. (Widerøe).

ble skylda på 1 daler 2 ort 17 skilling fore-slått nedsatt med 2 ort.

Låven ble bygd i 1820 av to svensker og fjøset i 1937 av Jørgen Sletten. Våningshuset er fra begynnelsen av 1900-tallet og er

påbygd flere ganger. Sommerfjøset står på grunnen til Melleby, men fulgte med i gaven til kommunen.

Gården har ikke vært bruksdelt.

Folk og hushold på Kurøen

| År | Antall personer | Hus-holdninger | Selveier-familier | Leilendings-familier | Føderåds-folk | Husmanns-familier | Tjeneste-folk | Losjerende, håndverkere, fattig, andre |
|--------|-----------------|----------------|-------------------|----------------------|---------------|-------------------|---------------|--|
| 1711 | 3 | 1 | | | | | 2 | |
| 1801 | 8 | 1 | 1 | | | | 2 | |
| 1825 | 13 | 2 | 1 | | | 1 | 2 | 1 |
| 1835 | 13 | 2 | 1 | | | 1 | | |
| 1845 | 14 | 2 | 1 | | | 1 | 2 | 3 |
| 1865 | 22 | 4 | | 1* | | 1 | 2 | 3 |
| 1875** | 8 | 1 | | | | 1 | | |
| 1900 | 10 | 2 | | | | 1 | | 3 |

* Eieren bodde også på gården

** Det er ikke nevnt noen på gårdsbruket

Jordbruket

Beliggende i sollien, tungvint og sandjord som på Sundsrud, står det i matrikelutkastet fra 1723. I 1865 var gården tungbrukt, frostfri og alminnelig drevet, ifølge Herredskommisjonen.

Som på de andre gårdene i bygda var innmarka på Kurøen liten i forhold til husdyrholdet, og hovedbeite for husdyra var i skogen. Gården hadde to setrer, og i en deleforretning på Østre Tårnby i 1853 ble det opplyst at Kurøen skulle ha rett til seter i Seterskogen på Østre Tårnby.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|--------|--------|-------|--------|--------|
| 1665 | 1 | 3 | 2 | 4 | | |
| 1723 | 1 | 3 | | 4* | | |
| 1802 | 1 | 3 | | 8 | | |
| 1835 | 1 | 4 | | 12 | | 1 |
| 1845 | 2 | 6 | | 12 | | 1 |
| 1865 | 1 | 8 | | 9 | 1 | |
| 1907 | | 3 | | | | |

* Sauer og geiter

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Blandkorn | Erter | Poteter |
|-----------|-------|-----|------|-------|-----------|-----------------|---------|
| 1665..... | | | | 1 ½ | | | |
| 1723..... | | | | 2 | ⅛ | | |
| 1835..... | | ⅛ | ¼ | 4 ½ | | | 3 |
| 1845..... | | ¼ | ½ | 7 | | ½ ₁₂ | 6 |
| 1865..... | ⅞ | ⅞ | ⅜ | 6 ½ | | | 10 |

1723: 1 skjeppe blandkorn, 2 t. havre

1802: Utsæd 3 t. korn

Høyavlinger

1723: 2 lass

1802: 9 lass

1865: 18 skpd

Kornavlinger

Se innledningen til boka.

1865: 64 mål åker og dyrket eng og 20 mål naturlig eng (mål = 1080 m²).

1962: 30 mål dyrket mark og 1300 mål produktiv skog. I hest, 3 kuer, 3 ungdyr, 2 griser og 20 høner (Norske gårdsbruk)

1976: 40 dekar jordbruksareal, 29 dekar fulldyrket. 1274 dekar skog og 13 dekar annet areal.

Det var husdyr på Kurøen til ca. 1973. Innmarka er siden brukt til poteter, gras og beite.



Stabburet på Kurøen. Bildet er tatt på slutten av 1980-tallet. (Foto: Pål Nordby).



Kurøen i 1986. (Foto: Øivind Eriksen).

Setrer

1. Marisetra 5 km nord-øst for gården
2. Kørresetra vel 6 km nord-øst for gården.

Husmannsplass

Kurøenga ligger lengst øst i skogen, øst for bekken og nord for Sandvika. Plassen ble tatt opp i første halvdel av 1800-tallet og ble fradelt i 1928.

Kvern

Bekkevern er nevnt på Kurøen i 1680, 1723 og 1802. Kverna lå i bekken som renner ned i Sandvika.

Skogen

Skogen på Kurøen ligger nord for gården. Det var skog til husbehov i 1723, og i 1865 sier Herredskommisjonen at det årlig kunne selges tømmer for 25 spdl.

Fradelinger

| | Fradelt bnr. 1 |
|------------------|--------------------|
| Bnr. 2 Kurøengen | 1928 skyld 15 øre |
| Bnr. 3 Kurøen | 1981 (2,041 mål) |
| Bnr. 4 Kurøen | |
| Bygdetun | 1985 (38, 879 mål) |
| Bnr. 4 Odden | 1985 (1,963 mål) |
| Bnr. 6 Tangen | 1985 (2,465 mål) |
| Bnr. 7 Neset | 1985 (2,247 mål) |

Kurøen Bygdetun

I 1985 ble Kurøen Bygdetun opprettet. Innmarka på vel 38 mål og husa på gården ble fradelt bnr. 1, og Arne, Arve og Gunvor Melleby skjøtet eiendommen til Rømskog kommune som gave.

Da kommunen overtok, hadde det ikke bodd folk her på 13 år. De siste som brukte Kurøen var Maren og Nils Stenby, som

bodde her til 1973. De hadde dyr så lenge de bodde på Kurøen.

I 1991 vedtok Rømskog kommunestyre plan for bruk og videreutvikling av Kurøen. Restaureringsarbeidet er planlagt og godkjent av Fylkeskonservatoren i Østfold. Det omfattende restaureringsarbeidet som nå er gjennomført, er i hovedsak utført ved dugnad.

Låven, vedskjulet og stabburet ble restaurert i 1986 med ca. 1000 dugnadstimer. I 1987 sto våningshuset for tur. Her disponerer Rømskog husflidslag annen etasje.

I 1997 ble de første planene lagt for restaurering av fjøset. Den gamle fjøsinnredningen med murte binger ble slått ned og fjernet. Føringsbriskan ble beholdt. Golvet ble rettet opp, og nytt tregolv ble lagt over det gamle. Det svake taket ble støttet opp med stolper og bjelker. Det ble også montert ny inngangsdør. Vegger og tak ble malt

og vinduene oljet. Utvendig ble fjøset panelt og senere malt med oljeblandet tjære. Smia er flyttet hit fra Nedre Ringsby, men manglet både skorstein, esse og elektrisk strøm. Dette er nå på plass, og smia er i bruk under skolens årlige besøk på Kurøen.

Kommunen har sørget for nye golv i hele 2. etasje i låven og i rommet ved siden av fjøset. Nytt utedo med vaskemuligheter er satt opp, og grunnmuren på nordveggen av fjøset er forsterket. I 2005 ble også taket på hovedbygningen grundig reparert, blant annet med ny takstein.

Eiere

Ifølge Biskop Eysteins Røde bok fra omkring 1400 eide Rømskog kirke hele Kurøen. I 1577 er denne parten 3 skinn. I 1647 står Rømskog kirke fortsatt som eier av gården og skylda er nå 6 skinn. Før 1656 har



Restaurering av smia i 1994. På bildet fra venstre: Asbjørn Holmedal, Torkild Haukvik, Jørgen Dahl og Åge Wikeby. (Eier av foto Jørgen Dahl).



Til venstre på bildet ekteparet Augusta og Klemet Ringsby. Augusta var fra Nedre Ringsby og Klemet var fra Øvre Ringsby. De stelte for Johannes Christiansen på Kurøen i flere år. August døde i 1921, mens han sådde i Storlibakken. Midt på bilde står August Flaten, som var gift med Johannes Christiansens eldste søster Anne. Personen til høyre i bildet er ukjent. Bildet henger på Kurøen. Fotograf ukjent.

Ingvald Mikkelsen overtatt hele Kurøen. Han eide også 10 skinn i Taraldrud i Rødenes. Ingvald bodde trolig på Kurøen.

Brukere og eiere

Tord er nevnt på Kurøen 1599 – 1620, og Nils 1624-28. Oluf bodde her i 1645 og da matrikkelen ble tatt opp i 1647.

Ingvald Mikkelsen eide hele Kurøen og 10 lispund i Taraldrud i Rødenes i 1656 og til 1669. Ingvald bodde trolig på Kurøen.

I 1669 overdro Ingvald gården til sin søsterdatter Anne Knutsdatter og hennes mann Gudmund Brynildsen f. ca. 1637. I manntallene fra 1664-1666 er Gudmund oppført som husmann på Kurøen. På den tid ble husmann også brukt om folk som bodde på gården eller leide hus.

Ingvald døde i 1669, 72 år gammel. Husdyra ved skifteregistreringen var 1 rød hest, 4 kuer, 1 kvige, 1 kalv, 4 geiter og 4 sauer. Det var 8 tønner korn på gården. Av innbo kan nevnes et sølvbelte, en sølvskål, en kobberkjele, to jerngryter, to messingstaker, ei kiste med beslag og ei bakstetakke.

Gudmund Brynildsen f. ca. 1637

Gift med Anne Knutsdatter

Barn nevnt i manntallene 1664-1666

1. Mari f. ca. 1662, gift med Anders Tarvaldsen på Østtukun
2. Erik f. 1666
3. Kjersti
4. Marte

I 1714 bor Gudmund hos sin datter Mari på Østtukun. Mari og Anders Tarvaldsen

hadde ei datter Ragnhild Andersdatter, som giftet seg med Brynild Klaussen, og de overtok nå Kurøen.

Brynild eide hele gården til 1730, da han solgte halve gården og kort tid etter den andre halvparten.

Brynild Klaussen f. ca. 1637

Gift med Ragnhild Andersdatter fra Østtुकun

De hadde 3 barn som døde unge

I 1730 selger Brynild halve gården til sin svoger Berger Andersen på Haukenes. Dette var kanskje et makeskifte, for Brynild flytter til Haukenes og Berger flytter til Kurøen (skjøte 12.8 1730). Berger overtok kort tid etter den andre halvparten

Det er usikkert hvor lenge Brynild bodde på Kurøen. Vi vet at Ragnhild Andersdatters bror Ingvald Andersen bodde her fra ca. 1715 til ut i 1730-åra, da den nye eieren Berger Andersen flyttet til Kurøen. I 1723 er Ingvald oppført som bruker på Kurøen, og det er ikke nevnt andre på gården.

Ingvald Andersen født ca. 1687 d. 1742

Foreldre Anders Torvardsen Østtुकun og Mari Gudmundsdatter

Gift med Marte Andersdatter

Barn:

1. Torvald f. ca. 1716
2. Gudmund f. ca. 1720
3. Anders f. 1722
4. Ole f. 1725
5. Anders f. 1726, Evenby
6. Anne f. 1730 d. 1750
7. Mikkel f. 1734
8. Maria f. 1737 d. 1737

Berger Andersen overtok halve Kurøen i 1730 og flyttet hit fra Haukenes ca. 1735. Berger overtok senere den andre halvdel av Kurøen.

Berger Andersen

Far Anders Olsen, leilending på Haukenes død ca. 1718

Gift i 1722 med Anne Andersdatter Østtुकun f. 1699 d. 1763

Barn:

1. Anders f. 1723, overtok Kurøen
2. Gudmund f. 1726 d. 1726
3. Erik f. 1727, gift i 1762 med enke Marte Syversdatter Graverholt
4. Ole f. 1730, Halsnes
5. Gudmund f. 1733, Hallerud
6. Marte f. 1737

Berger var på Kurøen til 1773.

Ved skifte etter Anne Andersdatter i 1766, ble Kurøen delt mellom sønnene Anders, Gudmund, Erik og Ole. Anders kjøpte nå de tre andre fjerdepartene for til sammen 600 rdl.

Anders Bergersen f. 1723 d. 1812

Gift i 1755 med Sissel Olsdatter Gåseby f. 1730 d. 1800

Kjenner ingen barn

I 1801 var Anders 77 år og enkemann, og Erik Jansen «tjener husbonden». Erik var gift med Marte Gudmundsdatter, brordatter til Anders Bergersen, og de flyttet hit fra Tårnby i 1795.

I 1801 selger Anders Bergersen gården til Marte Gudmundsdatter og Erik Jansen for 1100 rdl. De betalte Anders 650 rdl kontant. De øvrige 450 rdl skulle kjøperen betale arvingene.

Anders Eriksen på Hobøl i Askim fraskrev seg odelsretten til Kurøen i 1805, til fordel for Erik Jansen, mot en godtgjørelse på 300 rdl. Anders Eriksen må være sønn av Erik Bergersen Graverholt, som var fetter av Erik Jansens kone Marte.

Erik Jansen f. 1757 d. 1842

Gift med Marte Gudmundsdatter Kurøen

Barn:

Barn:

1. Ingeborg f. 1793 d. 1795
2. Anne f. 1795, gift i 1812 med Christian Jørgensen Tårnby/Kurøen
3. Sissel f. 1801 d. 1806

I 1838 overdrar Erik Jansen gården til datter Anne og svigersønn Christian Jørgensen Tårnby for 500 spdl, og med forpliktelse for kjøperen, i stedet for renter, «å prestere selgeren alt hva denne behøver til sitt livsopphold». Christian Jørgensen eide også Østre Tårnby, som han fikk skjøte på i 1834.

Christian Jørgensen Tårnby f. 1790 d. 1872
Foreldre Jørgen Rasmussen og Ragnhild Halvorsdatter Tårnby
Gift i 1812 med Anne Eriksdatter f. 1795
Kurøen d. 1852

Barn:

1. Rasmus f. 1814, til Østre Tårnby
2. Jørgen f. 1817, til Østre Tårnby
3. Sidsel f. 1820
4. Ingeborg f. 1823,
5. Anne Maria f. 1826
6. Anders f. 1829, overtok Kurøen
7. Halvor f. 1831
8. Johan f. 1835
9. Gudmund f. 1841

Christian ble enkemann i 1852, og året etter skiftet han mellom barna, som nå var myndige. Sønnene Rasmus og Jørgen fikk hver sin del av Østre Tårnby, mens yngste sønn Anders overtok Kurøen for 1500 spdl.

Anders Christiansen gikk på Asker Seminar og var lærer i Rødenes 1847-49, i Øymark 1849-54 og i Rømskog 1854-74. Anders var også kirkesanger i Rømskog.

Anders Christiansen f. 1829 d. 1877

Gift 1. gang med Johanne Thorersdatter Ytterbøl fra Øymark f. 1828. d. 1857

Gift 2. gang i 1859 med Ingeborg Gul-

brandsdatter fra Bøltorp i Eidsberg f. 1832

Barn:

1. Anne Alette f. 1853 d. 1854
2. Anne Alette f. 1855, gift i 1876 med Christian August Jensen Flaten (til Trøgstad)
3. Johannes f. 1857, overtok Kurøen
4. Halvorine Gunhilda f. 1860
5. Georgine Ragnhilda f. 1862
6. Christian f. 1864 d. 1864
7. Berte Kristine Elisanna f. 1868
8. Kristian Julius f. 1870 (kaptein Kristian Julius Melleby) d. 1949
9. Gulbrand f. 1874 d. 1937, gift med Anna Halvorine Haugen.
Gulbrand tok også navnet Melleby. Gulbrand og Anna eide gården Torp i Trøgstad og hadde 8 barn. Fem av barna nevnes nedenfor blant eierne av Kurøen, nemlig Ingeborg f. 1900, Adelsten f. 1905, Gunvor f. 1914, Arve f. 1916 og Arne f. 1916.

Ved skiftet etter Johanne Thorersdatter i 1859, ble gården overdratt enkemannen for 2500 spdl. Av dette ble sønnen Johannes og dattera Anne Alette utlagt vel 778 spdl hver i arv.

Kristian Villumsen forpaktet Kurøen 1865-68. Anders Christiansen bodde på gården.

Kristian Villumsen f. ca. 1833 i Rødenes

Gift i 1859 med Maria Andersdatter f. ca. 1826 i Köla pastorat i Sverige

Barn:

1. Ole f. 1860
2. Anne f. ca. 1863 i Köla prestegjeld i Sverige.

Halvor Torsen er nevnt som lottbruker 1868-70. Familien flyttet til Kroken i Holmedal i 1870.



Maren og Nils Stenby var de siste forpakterne på Kurøen. De bodde her til 1973.

Halvor Thorsen f. 1833 på Oppstua Ringsby

Gift i 1866 med Karoline Thorsdatter Moseby i Setskog

Da folketellingen ble tatt opp i 1875, bodde det ingen på Kurøen. Anders Christensen døde i 1877, og gården ble nå overtatt av sønnen Johannes Christiansen for takstsummen 20 714 kr.

Johannes Christiansen bodde på Kurøen til han døde i 1943. Johannes var ugift.

Teodor Halvorsen f. 1859 var forpakter på Kurøen da han døde her i 1888.

Da Johannes døde i 1943, ble gården overtatt av Adelsten, Arne og Arve Melleby for 106 000 kr, hver for 1/3.

Ved Adelsten Mellebys død i 1982, gikk hans andel over til søsteren Gunvor Melleby, i henhold til testamente av 21.12.1959. I

1988 solgte Arne Melleby sin tredjepart til Per Gulbrand Solli for 15.000 kr (barnebarn til Ingeborg Gulbrandsdatter, gift med Peter Solli).

I 1985 ble innmarka og husa på gården gitt til Rømskog kommune som gave.

Tjenestefolk på Kurøen nevnt i kirkebøker og folketellinger

Iver Torbjørnsen 15 år var dreng på Kurøen i 1666.

Hans Nielsen f.1754, sønn av Nils Syversen og Jøran Larsdatter på Bøen, var tjenestetgutt på Kurøen 1774-78.

Rasmus Nilsen f. 1761, sønn av Nils Mortensen og Kari Brynildsen, var i tjeneste på Kurøen fra 1782 og trolig til han giftet seg i 1788 med Marte Rasmussdatter.

Brynild Nilsen var trolig i tjeneste her 1785-97. Brynild døde på Nedre Moen i 1833.

Morten Andersen, f. 1761 d. 1837, foreldre Anders Mortensen og Amfi Mikkelsdatter, bodde her et par år før han giftet seg i 1794 med Marte Eriksdatter fra Tukun under Krog i Rødenes.

Det var tre andre tjenestefolk her i 1801, nemlig Siri Eriksdatter 26 år, Ole Andersen 18 år og Kirsti Bergersdatter 14 år.

Hans Gudmundsen er nevnt på Kurøen i 1807. Han var gift med Sissel Andersdatter fra Løken i Herland. Han hadde desertert som soldat. I 1807 druknet han i Rømsjøen.

Ole Jørgensen f. ca. 1782, sønn av Jørgen Mortensen og Ragnhild Olsdatter, var i tjeneste på Kurøen 1810-12. I 1822 ble han gift med Jøran Larsdatter Kirkerud og i 1825 med Anne Engebretsdatter.

I 1837 var Anders Eriksson tjenestedreng på Kurøen. Han var født ca. 1821 i Østervallskog i Sverige.

Anne Ingevoltdatter Myrvold f. 1759 døde på Kurøen 7. februar 1844. Hun var nå 85 år gammel og var kanskje på legd.

Svensken Nils Nilsson, f. 1829 d. 1865, var tjenestedreng her før han giftet seg i 1855 med Karen Andersdatter fra Østtukun. Anders Erikson fra Østervall var trolig i tjeneste på Kurøen i begynnelsen av 1860-åra. Han giftet seg senere med Mina Torkildsdatter.

Ole Halvorsen Sundby f. 1822 i Høland er i folketellingen under Kurøen oppført som «losjerende skredder». Han flyttet hit fra plassen Lundsrud under Skrepstad i Høland til Kurøen.

I 1865 var Johanna Fredrikke Magnusdatter barnepike på Kurøen. Hun var 14 år og født i Köla i Sverige.

Rebekka Hansdatter fra Kudalen tjente på Kurøen da hun 31. januar 1868 fødte sønnen Hans. Faren var «urtedoktor» Joseph Andersson.

Karl Olsson f. 1839, gift med Lena Kaisa Olsdatter fra Järnskog, var på Kurøen 1871-75. De reiste i 1875 til Ed sogn i Sverige.

Halvor Gulbrandsen f. 1836 på Gravidalen var tjenestedreng delvis på Kurøen og delvis på Bøen i årene 1872-74.

Johan Olsen bodde på Kurøen 1879-82. Familien bodde på Tukusetra før de kom til Kurøen, og de flyttet fra Kurøen til Hagan under Sundsrud.

Johan Olsen f. 1838 i Høland d. 1909
Gift med Helene Hansdatter f. 1833 på Langsrud i Høland
Barn:

1. Mina Elise f. 1864
2. Hilda Julie f. 1866
3. Hans Oskar f. 1868
4. Martin Julius f. 1871

Herman Andreassen, sønn av Helene Hansdatter, var skredder og oppholdt seg på Kurøen i 1881. Han flyttet med sin mor til Hagan og var der til i 1892.

Fra 1885 til 1889 bodde Karl Johan Karlson med familien på Kurøen. De kom hit fra Holmedal i Sverige i 1885 og flyttet til Ørje i 1889.

Karl Johan Karlsson f. 1859 i Holmedal
Gift 1885 med Tea Halvorsdatter fra Høland
Barn:
Hans f. 1886.

En tømmerkjører og to tømmerhoggere, alle fra Holmedal i Sverige, bodde på Kurøen da folketellingen ble tatt opp i 1900. Tømmerkjøreren Nils Nilsen var født i 1867. Tømmerhoggerne Edvin Abelson Hedin i 1873 og Simon Abelson i 1877.

KURØENGA

(bnr. 2)

Matrikkelskyld

1929: 15 øre

Kurøenga ligger lengst øst i skogen, øst for bekken og nord for Sandvika. Det ble ryddet en husmannsplass her i første halvdel av 1800-tallet, og plassen ble fradelt i 1929.

I 1907 er innmarka oppgitt å være 17 mål, hvorav 7 mål åker, 5 mål kunsteng og 5 mål naturlig eng. 10 mål innmark står det i Norske gårdsbruk fra 1962 og 1986. I 1962 er det også nevnt 75 mål produktiv jord, mens det i 1982 er oppgitt 45 mål utmark.

Husdyr og utsæd

1865: 1 storfe, 3 sauer. Utsæd $\frac{1}{8}$ t. hvete, $\frac{3}{10}$ t. rug, 1 t. havre, 3 t. poteter

1875: 2 kuer, 3 sauer. Utsæd $\frac{1}{4}$ t. havre, 4 skålpund grasfrø, $2\frac{1}{4}$ t. poteter

1907: 3 storfe, 1 sau

Våningshus, låve og vedskjul er fra ca. 1950. Etter 1953 har eierne av Kurøenga også eid Trandem skog 73/11.

Husmenn

Berger Gudmundsen, sønnesønn av Berger Andersen Kurøen, var smed og bodde på Kurøen i noen år. Han giftet seg i 1824 med Mari Knutsdatter Kirkerud. Han fikk en uekte datter Ingrid med Anne Bergersdatter i 1795. Berger døde som legdslem på Haugbak i 1861.

I 1865 var Even Kristiansen husmann med jord på Kurøenga.

Even Kristiansen f. ca. 1820 i Rødenes

Gift med Maria Olsdatter f. ca. 1825

Barn:

1. Karoline f. ca. 1849

2. Andreas f. ca. 1856

3. Maren f. ca. 1858

4. Anne Kristine f. ca. 1862

Evens søster Berte Kristiansdatter på 42 år bodde også her i 1865, sammen med sin uekte datter Anne Kristine Andersdatter 17 år. Berte ernærte seg ved «daglønnerskearbeid», står det i folketellingen.

Før 1875 var plassen overtatt av Lars Hansen. Lars bodde også her i 1900.

Lars Hansen f. 1828 i Östervallskog i Sverige
Gift med Sophie Christiansdatter f. 1835 i Rømskog

Barn:

1. Rebekka f. 1860

2. Emilie f. 1862

3. Maren f. 1865

4. Anne Kristine f. 1867

5. Tea f. 1873

6. Berte Sophie f. 1874 d. 1886

7. Olaf f. 1877

Legdslem, tidligere husmannskone Marie Brynildsdatter f. 1816, bodde også her i 1900.

Selveiere

Olaf Larsen kjøpte Kurøenga av Johannes Christiansen på Kurøen i 1928 for 350 kr. Skjøtet innholdt bestemmelser om damfeste og mulig tomt inntil Sandtjernbekken, i tilfellet fallet i bekken ble utnyttet. Kurøenga skulle ikke ha noen rettigheter i vannfallet mellom Kurøen og Sandvika. Den fradelte eiendommen skulle ha rett til havn i skogen under Kurøen.

Otto Olsen overtok Kurøenga i 1941 (se 73/45)

1. oktober 1953 solgte Otto Olsen til Realf Berg for 22 500 kr. Berg eide Trandem skog 73/11.

Realf Tukun Berg f. 1901 d. 1969
Gift med Aslaug Ruud f. 1904 d. 1942
Barn:

1. Kari Margrethe f. 1937
2. Roald Bredo f. 1937 (se 77/2)

Realf Berg døde i 1969, og datter Kari Margrethe overtok Kurøenga og skogparten på Trandem (73/11) etter sin far.

Kari Margrethe Berg f. 1937
Gift i 1969 med Olle Johansson f. 1937, sønn av Herbert Johansson og Sigrid Johansson. Bor i Stockholm.
Barn:



Dugnad på uthustaket på Kurøen i 1986. Mari Haukvik til høyre langer stein til barnebarna. Ved stigen Torstein, bøyd, Jan Torkild og yngstemann Ole Henrik. (Foto: Øivind Eriksen).



Bakerst fra venstre i gluggen: Agnar Sletten, Johs Haukvik, Ole Henrik Haukvik Torstein Haukvik, Jan Torkild Haukvik, Thoralf Tukkensæter, Frank Olsen og Kjell Høgenes. Foran fra venstre: Torkild Haukvik, Kåre Nygaard, Ivar Høisveen og Bjørn Tørnby. (Foto: Øivind Eriksen).

1. Claes Olav f. 1970

2. Torkel Magnus f. 1975

til Per Gulbrand Solli som gave. Verdi 10 000 kr.

Kurøen bnr. 3

Denne parten på vel to mål ble fradelt bnr. 1 i 1981. Adelsten, Arne og Arve Melleby solgte denne til Arve Johs. Melleby for 500 kr.

Tangen bnr. 6

Tangen på knapt 2,5 dekar ble fradelt bnr. 1 i 1985. Arne, Arve og Gunvor Melleby skjøttet Tangen til Clemet Torp og Elisabeth Flatla som gave. Verdi 28 000 kr.

Kurøen Bygdetun bnr. 4

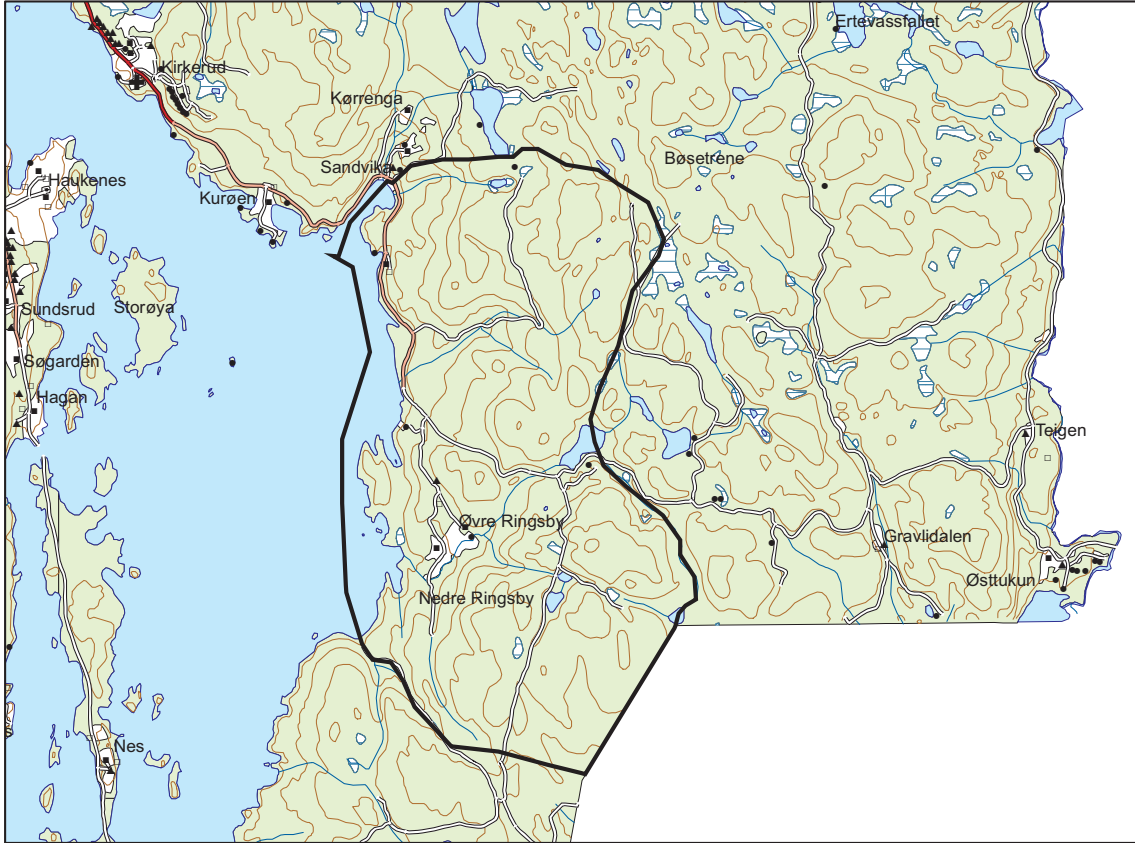
Innmark og hus på Kurøen ble fradelt bnr. 1 i 1985. Arne, Arve og Gunvor Melleby skjøttet dette til Rømskog kommune som gave. Verdi 65 000 kr.

Neset bnr. 7

Neset på vel to dekar ble fradelt bnr. 1 i 1985. Arne, Arve og Gunvor Melleby skjøttet Neset til Petter Otto Solli som gave. Verdi 10 000 kr.

Odden bnr. 5

Parten på knapt to dekar ble fradelt bnr. 1 i 1985. Arne, Arve og Gunvor skjøttet Odden



RINGSBY

Gårdsnummer 77

Matrikkelskyld

Skatteklasse: ¼ gård (ødegård)

1647: 1 bismerpund tørr fisk

1838: Gl. skyld 3 ⅓ lisp tunge

Ny skyld 3 dalere 1 ort 10 skilling

1886: 4, 94 mark

Gården ligger på østsiden av Rømsjøen og grenser i øst til Østtukun, i nord til Bøenskogen og i sør til Trosterud. Gården hører til de yngste i bygda og ble trolig tatt opp i høgmiddelalderen. Gården lå trolig øde en tid etter svartedauen.

Ifølge Oluf Rygh heter gården Ringsbu, uttales ri'ngsbu, og den offisielle skrivemåten er fortsatt Ringsbu. Navnet kommer av mannsnavnet Ringr og budir. Budir er flertall av bud, som betyr bosted. Navnet ble skrevet Ringsbo i 1577 og 1626, Ringsboe i 1723 og 1802, Ringsbye i 1825, Ringsbue i 1835, Ringsby i 1838 og Ringsbu i 1886.

I folketellingen fra 1900 står det «Ringsbu nedre under Ringsby». Dette viser at begge skrivemåtene var i bruk. Ved deleforretningen i 1906, da gården ble delt i fire deler, brukes Ringsby, og utover på 1900-tallet ble



Øvre Ringsby. De to stuebygningene står, men husa er revet. (Eier: Roald Brede Berg).

Ringsby den vanlige skrivemåten av gårdnavnet. I Norske gårdsbruk fra 1942 og 1962 skrives gårdsnavnet Ringsby. Navnet skrives også Ringsby i sorenskriverens grunnbok over fast eiendom. Det opprinnelige navnet Ringsbu brukes som slektsnavn i Rømskog.

Gården ble brukt av leilendinger fra 1500-tallet og kanskje enda tidligere. Ringsby lå til Rødenes prestebord i en jordebok fra 1577. Fra midt på 1600-tallet eide familier i Fredrikshald gården, de samme familiene som eide de andre skoggårdene i Rømskog. Ingen av eierne bodde på Ringsby før på 1900-tallet. Mer om dette under Eiere.

Ringsby skattet som ødegård på 1600-tallet, sammen med Steinby, Tørnby og Kurøen. Dette var laveste skatteklasse. I 1723 ble skogen på Ringsby verdsatt til en skyld på 2

½ lisp tunge. Gårdens samlede skyld var 1 bismerpund tørr fisk, omregnet til 3 ½ lisp tunge, slik at skogen utgjorde det meste av verdien på gården. Skylda ble nå foreslått forhøyet med 3 lisp tunge, sikkert på grunn av den gode skogen.

I 1865 foreslo Herredskommisjonen at skylda på 3 daler 1 ort 10 skilling skulle forhøyes til 4 daler 4 ort 14 skilling. Det kunne årlig selges tømmer for 215 spdl, og verdien av skogen må være grunnen til forslaget fra Herredskommisjonen.

Det var en bruker på Ringsby til midt på 1700-tallet, da det ble to brukere her. Men innmarka og skogen ble brukt sammen. Før 1800 var gården blitt delt i to atskilte bruk.

Gårdsdriften på Ringsby tok slutt midt på 1900-tallet.

Folk og hushold på Ringsby

| År | Antall personer | Husholdninger | Selveierfamilier | Leilendingsfamilier | Føderådsfolk | Husmannsfamilier | Tjenestefolk | Losjerende, håndverkere, fattig, andre |
|-------|-----------------|---------------|------------------|---------------------|--------------|------------------|--------------|--|
| 1711 | 5 | 1 | | | | | | |
| 1801 | 14 | 2 | | 2 | | | 2 | 1 |
| 1825 | 13 | 2 | | 2 | | | 2 | |
| 1835 | 21 | 3 | | 2 | | 1 | 3 | |
| 1845 | 24 | 3 | | 2 | | 1 | 2 | 6 |
| 1865* | 3 | 1 | | | | 1 | | |
| 1875 | 27 | 3 | | 2 | 1 | 1 | 2 | 7 |
| 1900 | 21 | 2 | | 2 | | | 1 | |

* Det bodde ingen gården da tellingen ble tatt opp

Jordbruket

Gården lå i baklia og var skarplendt, hører vi i 1723 I 1865 ble gården betegnet som tungbrukt, men frostfri og alminnelig godt brukt.

Det har vært forholdsvis stort dyrehold på Ringsby, og utsæden av korn var også høy, tatt i betraktning den begrensede innmarka.

Det store hesteholdet skyldtes skogsdriften i dette området. Havn for husdyra var i skogen, som ellers i bygda, og gården hadde seter. I tillegg til høy og halm fra innmarka, måtte mye av vinterfôret hentes i skogen. Sauene fôres med lauv og mose, hører vi i 1723, og lauvskog er nevnt som førsurrogat i 1865. Mose er nevnt på andre gårder, og de slo sikkert gras på myrene.

Landbruksoppgaver

Tallene fra 1665, 1723 og 1802 gir et forventet snitt av utsæd og husdyr. Tallene fra 1835

og framover bygger på jordbrukstellinger. Mer om de offisielle tallene i innledningen til boka.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|--------|--------|-------|--------|--------|
| 1665 | | | | | | |
| 1723 | 1 | 6 | | 8 | | |
| 1802 | 2 | 4 | | 16 | | |
| 1835 | 4 | 12 | | 32 | 12 | 3 |
| 1845 | 4 | 9 | | 14 | 14 | 2 |
| 1875 | 4 | 12 | 3 | 18 | | |
| 1907 | 3 | 14 | | 11 | | 2 |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Blandkorn | Havre | Poteter |
|------------|---------------|-----------------|---------------|---------------|------------------|-----------------|
| 1723 | | | | $\frac{1}{8}$ | 2 | |
| 1835 | $\frac{1}{8}$ | $\frac{3}{4}$ | | | 11 $\frac{1}{2}$ | 9 |
| 1845 | | 1 $\frac{3}{4}$ | $\frac{1}{2}$ | | 6 $\frac{1}{2}$ | 9 |
| 1875 | $\frac{1}{2}$ | $\frac{1}{2}$ | 2 | | 7 $\frac{1}{2}$ | 9 $\frac{1}{2}$ |

1723: 1/2 setting lin og hamp. Høyavling 4 lass.

1802: 4 t. korn

1875: 18 skålpund grasfrø

Høyavlinger

1723: 4 lass

1802: 18 lass

1865: 65 skpd

Kornavlinger

Se innledningen til boka.

1865: 79 mål dyrket mark og 77 mål naturlig eng.

1976: 44 dekar jordbruksareal, 34 dekar fulldyrket.

Det var gårdsdrift her til midt på 1900-tallet. Det er nå 15-20 dekar dyrket mark på Ringsby.

Seter

Det er nevnt seter på Ringsby i 1802, men det har sikkert vært seter her langt tilbake.

Husmannsplass

Det var husmenn på Ringsby i 1770-80-åra, og det er mulig de bodde på Ringsbysetra. På 1800-tallet var Ringsbysetra husmannsplass, og den siste husmannen vi kjenner her, døde i 1891.

Kvern

Kvern til husbehov er nevnt i 1665

Skogen

Omtrent hele gårdsområdet på Ringsby er skog, og det var skogen Fredrikshaldborgerne var interessert i da de kjøpte gården på 1600-tallet.

Noe «ringe» skog til gården, står det i matrikkelen fra 1665. Men i 1723 hadde myndighetene fått øye for verdien i den

store skogeiendommen. Ifølge matrikelutkastet dette året hadde Ringsby skog til husbehov og årlig 2 à 3 tylfter tømmer. Skogen ble ansett til en skyld på 2 ½ lisp tunge, og forslaget om å øke gårdens skyld med 3 lisp tunge, må skyldes skogen.

I 1865 ble salg av tømmer fra skogen på Ringsby anslått til 215 spdl årlig, og det var også nå forslag om å heve gårdens skyld betraktelig.

I et arveskifte på Oppstua Ringsby i 1765 får vi vite mer om hvordan skogen ble drevet. Det var to utenbygdsboende eiere i 1765, og de to leilendingene hadde kontrakt med begge eierne. Skogen på Ringsby var ikke delt.

Vi får nå vite at etter sedvane skulle de to leilendingene på Ringsby levere halvparten av tømmeret de hadde drevet ut, til hver av de to eierne av Ringsby. På den måten fikk de to eierne like mye tømmer. Thomas Blixenschields kontrabok viser hvor mye det ble hogd i Ringsbyskogen midt på 1700-tallet.

- 1754: Levert tømmer ved Rømmen (begge leilendingene tils):
 80 ½ tylfter 6 alen måls furu à 5 ort er 100 rdl 2 ort 12 skilling
 6 ½ tylfter 5 alen furu à 4 ort er 6 rdl 2 ort
 16 ½ tylfter 11 toms à 2 ort er 8 rdl 1 ort
- 1755: Levert tømmer ved Bøen og Rommenäslandet (begge leilendingene tils):
 30 tylfter 2 stk 6 alen måls furu à 5 ort er 37 rdl 2 ort 20 skilling
 2 tylfter 11 stk 5 alen furu à 1 rdl er 2 rdl 3 ort 16 skilling
 6 tylfter 11 stk 11 toms à 2 ort er 3 rdl 1 ort 20 skilling
- 1757: Levert tømmer ved Bøen og Rommenäslandet (begge leilendingene tils)
 18 tylfter 2 stk 6 alens furu à 5 ort er 22 rdl 2 ort 20 skilling
 1 tylft 5 alen furu à 1 rdl

7 tylfter 1 stk 11 toms furu à 2 ort er 3 rdl 2 ort 4 skilling

- 1763: Levert tømmer ved Bøen og Rommenäslandet (leilending Tøger Olsen)
 16 tylfter 2 stk 6 alen måls furu
 2 tylfter 5 alen måls furu
 1 tylft blokk furu
 11 stk undermåls furu 5 alen

Leilendingene tok ut korn, fransk og svensk salt, tobakk og feit sild for pengene de fikk for tømmeret. Avgiften for bruk av gården og skyssferdspenger ble også betalt av disse pengene. Regnskapet viser at leilendingene skyldte penger.

Deling av gården og fradelinger

Det var en bruker på Ringsby til midt på 1700-tallet, da det ble to brukere her. Men de brukte ikke hver sin del av gården. Innmarka og skogen ble brukt sammen. Før 1800 var gården blitt delt i to atskilte bruk. Det var to bruk her på hele 1800-tallet, selv om gården fikk ett bruksnummer i matrikelen 1886. Folketellingen fra 1900 viser at det fortsatt bodde to leilendinger på gården – den ene på Ringsby øvre bnr. 1 og den andre på Ringsby nedre «under bnr. 1».

I 1906 ble Ringsby delt i fire deler (deleforretning 15.9.1906)

| | | |
|--------|---------------------|-----------|
| Bnr. 1 | Ringsby nedre skyld | 4,41 mark |
| Bnr. 2 | Ringsby øvre skyld | 4,41 mark |
| Bnr. 3 | Ringsby Sæterskog | 4,40 mark |
| Bnr. 4 | Høgkolddrågene | 1,72 mark |

Senere fradelinger

| | | | |
|--------|-------------|----------------|------|
| Bnr. 5 | Torebo | fradelt bnr. 3 | 1969 |
| | skyld 1 øre | | |
| Bnr. 6 | Sandvik | fradelt bnr. 3 | 1987 |
| | 4,8 mål | | |
| Bnr. 7 | Ringsbuly | fradelt bnr. 2 | 1990 |
| | 1,9 mål | | |

Eiere

I Poul Huitfeldts jordebok 1577 ligger hele Ringsby til Rødenes prestebord. Gården er ikke nevnt i biskop Eysteins jordebok fra ca. 1400 (Røde Bok), så kirken eide trolig ikke gården i mellomalderen. Ringsby kan ha blitt lagt til Rødenes prestebord da gården ble tatt opp igjen etter å ha ligget øde en tid etter svartedauen.

Fra midt på 1600-tallet eide familier i Fredrikshald gården, de samme familiene som eide de andre skoggårdene i Rømskog. Ingen av eierne bodde på Ringsby før på 1900-tallet.

Rødenes prestebord er fortsatt eier i 1647. Rikskansler Jens Bjelke står som eier fra 1660. Sønnen admiral Henrik Bjelke eide gården fra 1666 til 1682, og han ble etterfulgt av Niels Stub, som eide Ringsby til han døde i 1721. Søstersønnen Peder Colbjørnsen var neste eier, og han testamenterte gården til Niels Stub Colbjørnsen, som i 1743 pantsatte sin broderarv til sin svoger Thomas Blix, senere kalt Thomas Blixenschiold.

Thomas Blixenschiold fikk så skjøte på halve Ringsby i 1753 for 1000 rdl, og Peder Svendsen Blix fikk skjøte på den andre halvdel for samme sum.

Gården var så eiendomsmessig delt i to halvparter fra 1753 til 1800. Det var en eier 1800-1831, to eiere 1831 til 1883 og fem eiere i felleseie fra 1883 til 1906.

To eiere 1753-1800

Del 1

I 1764 selger arvingen etter Thomas Blixenschiold, hr. Mossencrone, halve Ringsby til Erik Hansen på Østby i Høland, sammen med hele Østtukun, $\frac{2}{3}$ av Trosterud, $\frac{1}{3}$ av Flaten og fjerdeparten av Sundsrud og Steinby. Erik Hansen fikk kort tid etter Christian Heyerdahl på Fosser i Høland som medeier i Ringsby.

Kjøpmann Peder Wiel i Fredrikshald overtok denne halvdel i 1769, sammen med de øvrige gårdpartene som Erik Hansen Østby og Chr. Heyerdahl eide. Mette Carine Jølsen, enke etter Erik Hansen Østby, solgte fjerdeparten i Ringsby og de andre gårdpartene til Peder Wiel. Christian Heyerdal overdro fjerdeparten i Ringsby og de andre gårdpartene mot eiendommer i Eidskog i Vinger prestegjeld og halvparten i et lite skogstykke i Trandems skog til brukelighet i 18 år. I tillegg fikk Heyerdal 3000 rdl i kontanter.

Peder Wiels dødsbo solgte i 1783 andeler i gårdene i Rømskog, hvorav halvparten av Ringsby, til Niels Tank. I 1800 ble Niels Tank eier av hele Ringsby (auksjonsskjøte fra Madame Anne, salig Thomas Stangs enke, på $\frac{1}{2}$ part av eiendommen Ringsby til Niels Tank for 1129 riksdaler 95 skilling).

Del 2

Peder Svendsen Blix solgte sin halvdel i 1776 til Thomas Andersen Stang, som samme år ble eier av $\frac{5}{8}$ i Trosterud og fjerdeparten av Sundsrud. Thomas Stang solgte i 1799 til sin svigersønn Niels Tank.

En eier 1800-1834

Niels Tank eide hele Ringsby fra 1800. Sønnen Carsten arvet Ringsby og hele Østtukun. I 1831 kjøpte svigersønnen Peder M. Anker hele Ringsby, Trosterud og Østtukun. Anker betalte 150 spd for Ringsby.

To eiere 1834-1886

Del 1

I 1834 skjøtet grosserer Peder M. Anker en halvpart av gården til konsul Mads Wiel for 575 spd. På skjøtet ble det bemerkt at hele eiendommen ble i fellesskap.

Eiendommen besto altså av halve Ringsby, halve Østtukun og halve Trosterud. Ved skiftet etter Mads Wiel i 1845, ble enken Petronelle Wiel utlagt eiendommen, og hun

beholdt denne til hun døde i 1880. Den ble da utlagt svigersønnen Fritz Lorch i Trondheim. I 1883 solgte Fritz Lorch til «kompaniet» Niels Krog, landhandler Olaus Olsen Haukenes, Real Tukken, Julius Tukken og Ole Jensen Flaten. For dette betalte de 300 000 kr.

Del 2

Peder M. Anker eide hele Ringsby fra 1831 og denne halvdel fra 1834. I 1868 fikk sønnene hjemmelsdokumenter på halve Ringsby, halve Østtukun og halve Trosterud for 8000 spd. av enken og de myndige arvingene etter grosserer Peder M. Anker. Året etter fikk grosserer Chr. Anker hjemmelsdokumenter på halve Ringsby, Østtukun og Trosterud i boet etter Annette Anker.

I 1883 ble eierne av Ringsby, Østtukun, Trosterud og Flaten enige om å dele eiendommene og fordele partene ved loddrekning. Anker eide halve Ringsby, halve Østtukun og halve Trosterud, mens Niels Krog, Olaus Olsen Haukenes, Real Tukken, Julius Tukken og Ole Jensen Flaten eide den andre halvparten av Ringsby, halve Østtukun og halve Trosterud. Etter deling og loddrekning overtok Niels og Chr. Anker Trosterud og nordre del av Østtukun (bnr. 2), mens Niels Krog, Olaus Olsen, Real Tukken, Julius Tukken og Ole Flaten overtok hele Ringsby og søndre del av Østtukun (bnr. 1). Begge parter forbeholdt seg fri kjørsel til sjø og vassdrag etter alminnelige vinterveier, og adgang til leggeplass for tømmer og havnegang som hittil. Eierne av Ringsby skulle ha rett til å oppføre dam ved Gåsetjern uten avgift.

15. september 1906 ble delene gått opp, «efter en av eierne godkjente deling av 26. august 1904». De som rekvirerte deleforretning var Niels Krog, dr. Berg (etter sin svigerfar Real Tukken), Ole Flaten, Olaus Olsen Høgenes og Julius Tukken

Ringsby ble nå delt i fire deler

1. Ringsby nedre bnr. 1 (2308 dekar skog) skyld 4,41 mark. Eier Nils Krog.
2. Ringsby øvre bnr. 2 (2234 dekar skog) skyld 4,41 mark. Eier Real Tukken.
3. Ringsby Sæterskog bnr. 3 (2412 dekar) skyld 4,40 mark. Eier Ole J. Flaten.
4. Høgkolddrågene bnr. 4 (2812 dekar skog) skyld 1,72 mark. Eier Olaus Olsen Høgenes.

Olaus Olsen Høgenes overtok også Gravidalen skog under Østtukun, skyld 2,68 mark.

Julius Tukken overtok Østtukun skog, som grenset til Ankers Østtukun, skyld 4,41 mark.

Brukere

Gården ble brukt av leilendinger fra 1500-tallet, og kanskje enda tidligere. Skjøller er nevnt på Ringsby 1615-21 og Peder i 1624. Halvor Lauritsen brukte gården i 1647, og han bodde her også da manntallene ble tatt opp midt på 1660-tallet.

Halvor Lauritsen f. ca. 1605

Sønn Laurits f. ca. 1653 er nevnt 1664-66

Husmann Kristoffer Karlsen f. ca. 1640 er nevnt på Ringsby i 1666. Kristoffer var nok ikke husmann slik vi møter dem på 1700-tallet. Kristoffer bodde på gården og brukte en part på 7 ½ lisp tunge i Sundsrud 1666-80.

Peder var leilending her i 1689. Han ble etterfulgt i 1690 av Even, som er nevnt som kirkeverge i 1695.

Even Ringsby

Barn:

1. Lars f. ca. 1676
2. Halvor f. ca. 1690

Sønnene Lars og Halvor overtok hver sin del av Ringsby. Gården ble trolig ikke delt.

Lars Evensen var leilending her fra ca.1720 til ut i 1740-åra.

Lars Evensen f. ca. 1676 d. 1769

Datter Berte f. 1727

Broren Halvor brukte trolig gården sammen med Lars, og han bodde på Ringsby til han døde i 1762.

Halvor Evensen f. ca. 1690 d. 1762

Gift med Birgitta Rasmusdatter fra Tukun

Barn:

1. Even f. ca. 1716

2. Kirsti f. 1721

3. Tor f. 1724, bodde på Ringsby

Peder Steffensen er nevnt på Ringsby i 1729. Han kom fra Tørnby og flyttet fra Ringsby til Fallet.

Steffen Pedersen f. 1694 d. 1784

Gift i 1721 med Kari Brynildsdatter

Barn:

1. Peder f. 1722 d. før 1729

2. Marte f. 1725

3. Peder f. 1729, husmann på Fallet

4. Mali f. 1734

5. Gudmund f. ca. 1737, husmann på Fallet

Halvor Evensens sønn Tor Halvorsen bodde også på Ringsby til 1779. Familie er ukjent.

Ringsby hadde, som vi har sett, hatt to brukere i flere år, før leilendingene Tor og Jørgen fikk bygselseddel i 1759 på hver sin halvpart av gården. Da bygselkontrakten ble fornyet i 1767, står det «halvparten av øvre og nedre Ringsby». De to leilendingene brukte altså ikke hvert sitt bruk, men det halve i hvert av de to bruka på Ringsby.

At det virkelig var slik, ser vi ved skiftebehandlingen etter Kari Halvorsdatter i 1765, da Tor Ringsby ble beskyldt for å sikre seg en bestemt halvdel av gården. Det var trolig slik at de to brukerne bodde på hver sin del av gården, som i kirkebøkene ble kalt Nedstua og Oppstua, og at jordveien og skogen ble brukt sammen.

I siste del av 1700-tallet ble Ringsby delt i to atskilte bruk. På kartet fra 1795 er det avmerket to bruk, og i bygselkontraktene fra 1810 sies det «halvparten av gården Ringsby» og i 1819 «halve delen i gaarden Ringsby».

NEDSTUA RINGSBY

(Nedre Ringsby) bnr. 1

Tor Larsen fikk bygselseddel på halvparten av gården av de Blixenschioldske arvinger i 1759. I 1767 fikk Tor fornyet kontrakten med de nye eierne Erik Hansen Østby og Christian Heyerdahl.

Tor Larsen brukte Nedstua til 1779, og han ble etterfulgt av Kristoffer Andersen.

Kristoffer Andersen d. 1787
 Gift med Ragnhild Torsdatter
 Barn:
 Rasmus f. ca. 1784

Kristoffer Andersen døde i 1787, og vi skal se hva han etterlot seg.

| <i>Husdyr</i> | | |
|-------------------|--|-------------|
| 1 sort skyd 16 år | | 4 rdl |
| 1 ku Salegåås | | 3 rdl |
| 1 ku Plomme | | 2 rdl 2 ort |
| 1 liten okse | | 1 rdl 2 ort |
| 1 kvigekalv | | |
| 2 voksne geiter | | |
| 5 sauer | | |
| 4 geitunger | | |
| 2 lam | | |

Boets samlede inntekt var 29 rdl 1 ort 4 skilling. Boet hadde ingen gjeld, og da skifteomkostningene på vel 4 rdl var trukket i fra, arvet enken og sønnen 12 rdl 1 ort 18 skilling hver.

Amund Olsen overtok som leilending på



Tunet på Nedre Ringsby i 2006. (Foto: Rolf Aabel).

Nedstua Ringsby etter Kristoffer 1790/91. Først i 1810 fikk Amund Olsen tinglyst byggeselkontrakt på Nedstua av kjøpmann Carsten Tank i Fredrikshald. Kontrakten ble fornyet for tre år i 1815 og 1819.

Innholdet i kontraktene var stort sett like

1. Han skulle bruke gården forsvarlig og så vidt han evnet forbedre jordveien, samt holde husebygningene ved like og i åbotsfør stand.
2. Ikke hogge noe i skogen uten det nødvendige til brensel, gjerdefang og husenes reparasjon på gården. Hva som ellers var nødvendig, etter utvisning.
3. I rett tid betale landskyld og alle flytende kongelige skatter og utgifter.
4. Dersom leilendingen ikke overholdt de ovenførte forpliktelser, eller Carsten Tank selv ville finne for godt å disponere sin eiendom på en annen måte, så måtte leilendingen fravike gården, «etter at han derfra lovlig før jul er bleven oppsagt».

Amund bodde på Holaug og Nordre Opsal i Rødnes før han kom til Ringsby.

Amund Olsen f.ca.1754 på Holaug d. 1827
Foreldre Ole Andersen Holaug og Astrid Bjørnsdatter

Gift med Inger Madsdatter f. ca. 1757

Barn:

1. Ole f. ca. 1784
2. Brynild f. ca. 1787
3. Kristian f. ca. 1790
4. Knut f. 1791 d.1791
5. Anne f. 1792 d. 1793
6. Anne f. 1794
7. Berte f. 1796 d. 1797
8. Berte f. 1799 d. 1801
9. Kristine f. 1803, gift med Ole Eriksen, overtok Ringsby

De hadde tjenestejenta Mari Knutsdatter 27 år i 1801.

Amund døde i 1827, og det ble skiftet etter ham året etter.

Svigersønnene Ole Eriksen Ringsby og Erik Olsen Trosterud møtte som verge for umyndige datter Anne Amundsatter.

En panteobligasjon utstedt av Hans Olsen Komnes i Høland, ble først nevnt å tilhøre boet etter Amund. Men dette viste seg ikke å være riktig. Obligasjonen var utstedt til datteren Anne Amundsatter, som oppholdt seg på gården Nes i Trøgstad. Hans Komnes erkjente å ha lånt 100 spd. av pike Anne Amundsatter, med 3. prioritet i Komnes av skatteskyld 15 lisp tg.

Avdøde Amund Olsen hadde de to siste åra vært innerst hos sin svigersønn Ole Eriksen Ringsby, og svigersønnen Erik Olsen Trosterud forsikret at Amund ikke etterlot seg noen som kunne komme til arv eller deling mellom hans enke og barn. Vi får også vite at enka Inger Madsdatter hadde flettført seg «med de smuler hun eide» til sin svigersønn Ole Eriksen, slik at det heller ikke ville falle arv til barna etter henne.

Det ble likevel skiftet etter enken Inger Madsdatter da hun døde i 1836. Svigersønnen Ole Eriksen kunne nå opplyse at han i sin tid hadde inngått «forening» med sin svigermor og arvinger om underhold i hennes levetid, i mot å beholde hva hun måtte etterlate seg. Skiftebehandlingen ble utsatt for at Ole Eriksen skulle skaffe attestasjon på dette.

Et par måneder senere, 9. desember 1836, møtte sønnene Ole Amundsen Krog, Brynhild Amundsen Klubbemoen og Kristian Amundsen Borstad, samt svigersønn Ole Eriksen Ringsby, og de kunne fortelle at Ole Eriksen hadde underholdt og pleiet sin svigermor i hennes 10 siste leveår, og at dette minst kunne ansettes til 50 spd. Etter oppfordring erklærte arvinger og verge at det i alle deler forholdt seg slik som Ole Eriksen forklarte, og at de ikke kunne annet

enn å bifalle at Ole Eriksen fikk alt Inger Madsdatter etterlot seg.

Men Ole måtte betale lensmann Lund 45 skilling for at han hadde underrettet de berørte om skiftet. Lensmannen skulle ha bekjentgjort arveskiftet ved kirken. Men det hadde ikke vært gudstjeneste på Rømskogen etter at skifteforvalteren hadde utferdiget plakaten om den forestående skiftebehandlingen, slik at lensmannen måtte oppsøke hver enkelt. Og for dette skulle han altså ha 45 skilling.

Ole Eriksen overtok som leilending på Nedstua etter svigerfaren Amund Olsen. Ved skiftet etter Amund i 1828, hører vi at han hadde bodd hos svigersønnen de siste to åra før han døde. Ole Eriksen var født på Husa og bodde på Østtukun før han kom til Ringsby i 1822.

Ole Eriksen Ringsby f. 1794 d. 1837
Foreldre Erik Steffensen og Anne Olsdatter
Gift i 1822 med Kristine Amundsdatter
Ringsby f.1802

Barn:

1. Erik f. 1823 d. 1823
2. Elen f. 1824
3. Maria f. 1827
4. Anne f. 1830
5. Andreas f. 1832 d. 1833
6. Karen f. 1834
7. Andreas f. 1836 d. 1836
8. Olea f. 1837

Ved skiftet etter Ole Eriksen Ringsby, som begynte 5. april 1838, meldte enken Kristine Amundsdatter sykdomsfall, og hennes bror Brynild Amundsen Klubbemoen møtte som fullmektig for henne. Avdødes svoger, Tor Hemmingsen på Oppstua Ringsby, ble anbefalt som verge for boets arvinger. Enken hadde i august måned nedkommet med en datter, som ved dåpen hadde fått navnet Olea. Hun ble altså født etter farens død i mars måned.

Løsøret var blitt solgt ved auksjon 15. april. Foruten de solgte effektene eide boet også ei ku, noen gamle sengeklær og ei gryte, som enka hadde bedt om å få beholde. Det ble nå bestemt at dette skulle pålodes henne in natura for 8 spd. Ved registrering var det også blitt «forglemt» at boet hadde 30 rdl til gode hos Paul Paulsen Strand, med renter fra 30. mars 1836. Paul Paulsen var personlig til stede og erkjente denne gjelda.

Kristine Amundsen giftet seg igjen med Peder Halvorsen, og de brukte Nedstua Ringsby til 1868, da de emigrerte til USA. Husdyr i 1865 var 2 hester, 5 storfe og 10 sauer, og det ble sådd $\frac{1}{4}$ t. hvete, $\frac{1}{4}$ t. rug, $\frac{1}{4}$ t. bygg og 3 t. havre og satt 4 t. poteter.

Peder Halvorsen f. 1815 på Sundrud
Foreldre Halvor Pedersen Sundrud og Berte Olsdatter. Gift i 1838 med enke Kristine Amundsdatter Ringsby.

Barn:

1. Halvor f.1839
2. Maren Sofie f. 1842, gift med Erik Olsen
3. Johan f. 1846

Da Peder og Kristine reiste til USA i 1868, overtok datter Maren Sofie og svigersønn Erik Olsen som brukere på Nedstua Ringsby. Husdyr i 1875: 2 hester, 5 kuer, 1 ungdyr og 7 sauer. Det ble sådd $\frac{3}{8}$ t. hvete, $\frac{3}{16}$ t. rug, $\frac{3}{4}$ t. bygg, 3 $\frac{1}{2}$ t. havre og 13 skålpund grasfrø og satt 4 t. poteter. I folketellingen 1900 er Erik innført som «leilending, jordbruker og tømmerkjører»

Erik Olsen gårdbruker og leilending f. 1831 i Holmedal sogn i Sverige
Gift med Maren Sofie Pedersdatter f. 1842 i Rømskog

Barn:

1. Ingeborg f. 1862 i Rømskog
2. Karoline f. 1865 i Rømskog
3. Pauline Augusta f. 1867 i Rømskog

4. Ole f. 1870 i Rømskog
5. Halvor f. 1872 i Rømskog
6. Anne f. 1874 i Rømskog
7. Johan f. 1876, Nedstua Ringsbu
8. Osmund f. 1880, snekker i Kristiania i 1900
9. Emil f. 1881, jordarbeider i Kristiania i 1900
10. Jul f. 1884
11. Hjalmar f. 1888

Tjenestejente i 1875 Anne Olsdatter f. 1858 i Rømskog. Halvors kone Marianne Rasmusdatter f. 1873 og deres datter Maria Halvorsdatter f. 1900, bodde her i 1900.

Sønnen Johan tok over som bruker på Nedstua etter foreldrene. Fra 1945 til 1951 bodde Johan og kona Augusta på Kurøen.

Johan Eriksen f. 1876 d. 1955
Foreldre Erik Olsen Ringsby og Maren Sofie Pedersdatter. Gift i 1912 med Augusta Rasmusdatter Enger f. 1874 d. 1961.

Barn:

1. Maren Augusta f. 1913
2. Ruth Elise f. 1915

Johan og Augusta bodde i Veslestua på Nedstua Ringsby 1945- 47. Hans Rustbakken med familie bodde i den røde stua i 1945. De ble etterfulgt av Gerd og Hans Høgenes som bodde her i 1946. Marie og Jens Høilund kom i 1947, og de ble her til de flyttet inn i eget hus i mai 1954 (Bergsett 69/17).

Den neste som bodde her var Odvar Solbrekke med familie, som bodde i den røde stua til høsten 1957. Mari og Torkild Hauvik forpaktet Nedstua fra mai 1958 til 1972. De flyttet da til boligen Ringstad, som er bygd i Ringsby Sæterskog.

I 1906 ble Ringsby og Østtukun skog delt mellom de fem eierene (se under Eiere).

Niels Krog overtok nå denne nedre delen av Ringsby. Ved delingen ble Nedre Ringsby tillagt 2308 dekar skog.

Niels Olsen Krog f. 1830 d. 1911
Gift i 1858 Ingeborg Torkildsdatter Tukken f. 1839 i Rømskog d. 1926

Barn:

1. Marianne f. 1858, gift med Henningsmoen i Trøgstad
2. Josefine f. 1860, gift med Ludvik Kragtorp-Krone
3. Ole Krog f. 1863, overtok Gløtta i Setskog
4. Thea Susanne f. 1866, gift med Hans Krogstad, Herland
5. Thorkild f. 1970, gift med Torbjørg Heramb
6. Karel f. 1874, overtok Krog
7. Anna Maria f. 1877, gift med Hans Kristian Bøhler
8. Inga Nathalia f. 1881

Ved eiendomshevedsdom 5.10.1908 ble Marianne Henningsmoen, Josefine Kragtorp, Susanne Krogstad, Anna Bøhler og Inga Krog kjent eiendomsberettiget i fellelskap til eiendommen. Verdi 60 000 kr.

Hjemmelsinnehavere pr. 19.6.1957

| | |
|--------------------------------|------|
| Inger Marie Henningsmoen | |
| Ingeborg Henningsmoen | |
| Haakon Henningsmoen tils. | 1/10 |
| Ingeborg Randem..... | 1/10 |
| Berthe Haugen | 1/5 |
| Maren Krogstad | 1/5 |
| Anna Bøhler..... | 2/5 |

Hjemmelsinnehavere 2000

| | |
|-------------------------------------|------|
| Inger Marie Henningsmoen | 1/30 |
| Ingeborg Henningsmoen Mulen..... | 2/30 |
| Anne Henningsmoen | 1/30 |
| Ragnhild Grønlien | 4/30 |
| Ingeborg Houge-Thiis | 4/30 |
| Inge Stensland | 3/30 |
| Ludvig Kragtorp Haugen | 5/30 |
| Hans Chr. og Per Johs. Bøhler | 7/30 |
| Ingeborg Mjøllner | |
| (nå Eva Frich Mjøllner) | 3/30 |

OPPSTUA RINGSBY

(fra 1906 Øvre Ringsby) bnr. 2

Tøger Olsen fikk bygselseddel på halve Ringsby i 1759, samme dag som Tor Larsen fikk bygselseddel på andre halvparten. Tøger hadde bodd på Ringsby fra midt på 1740-tallet. Gården var ikke delt da Tøger og Tor Larsen var leilendinger her.

Tøger Olsen f. 1717 på Søndre Opsal i Rødenes

Foreldre Ole Knudsen Opsal og Mari Larsdatter Hallesby

Gift 1. gang i 1744 med Kari Halvorsdatter d. 1764

Gift 2. gang i 1766 med enke på Raknerud i Båstad, og Tøger flyttet til Raknerud

Barn:

1. Ole f. 1745 d. 1765

2. Rasmus f. ca. 1747

3. Mari f. ca. 1747

4. Daniel f. 1753 d. 1753

5. Anders f. 1755 d. 1755

6. Ole f. 1757 d. 1768

7. Halvor f. 1760

8. Anne f. 1762 d. 1762

9. Kristian f. 1763

Kari Halvorsdatter døde i 1764, og skifte-registrering ble foretatt 29. januar 1765.

Husdyr: 1 hest, 4 kuer (Lilli, Stjerne, Rødside, Kindros), 1 kvige, 1 oksekalv, 1 spekalv, 2 værer, 9 voksne sauer, 6 ungsauer, 8 voksne geiter, 2 unge geiter, 3 resbit bukker, 3 geitekje, 2 unge bukker og 1 gris.

Korn på gården 29. januar

3 t. havre

1 t. bygg

1 t. blandingskorn

1 t. rug

Videre kan nevnes tavle i høysetet, et sølvstøp verdsatt til 2 rdl og tre sølvskjeer til 2

Klær som Kari etterlot seg

| | |
|--------------------------------|-------------------|
| 1 rød klædes fruentimmer trøye | 1 rdl 2 ort |
| 1 blå ullen damaskes trøye | 1 rdl |
| 1 gammel brun klædes trøye | 2 ort |
| 1 trøye av verkens | 1 ort 12 skilling |
| 1 gammel sort trøye | 8 skilling |
| 1 kallemanes liv | 12 skilling |
| 1 blått skjørt | 1 rdl 1 ort |
| 1 grønt skjørt | 3 ort |
| 1 sort sargens skjørt | 1 rdl |
| 1 blått skjørt av stemet | 1 ort 12 skilling |
| 1 rannet verkens skjørt | 3 ort |
| 1 gammelt blått verkens skjørt | 16 skilling |

Sum inngjeld 126 rdl 3 ort 18 skilling

Utgifter

Følgende hadde penger til gode i boet

| | |
|------------------------|----------------------------|
| Halvor Sundsrud | 50 rdl (fra 16. juli 1764) |
| Tor Ringsby | 30 rdl |
| Even Østtukun | 36 rdl 2 ort |
| Lars Pavestad i Høland | 5 rdl |

rdl 1 ort. Boet eide også halvparten i ei bekkervein med redskap.

Enkemannen Tøger Olsen ba om at løsøret ble solgt ved auksjon, slik at han kunne betale gjelda. Auksjonen ble holdt 21. mars og innbrakte over 190 rdl, som var 65 rdl mer enn vurderingsmenneses takst ved registreringen.

Ved auksjonen kjøpte Tøger selv hesten og to av kuene, oksekalven, spekalven, 5 voksne sauer, 5 unge sauer, 1 ung geit og de 3 resbit bukkene. Han kjøpte også alt kornet unntatt ei tønne blandingskorn, en del gårdsredskaper og innbo, og han sikret seg også sølvstøpet og sølvskjeene.

Høgsetetavla kjøpte Ole Haukenes for 2 rdl 17 skilling, og halvparten i bekkverkna kjøpte Tore på Nedstua Ringsby. Da gjeld og skiftekostnader var betalt, var det 50 rdl igjen til deling mellom enkemannen og barna. Guttene fikk hver 10 rdl og jenta 5 rdl.

Da boet skulle gjøres opp, leverte Tøger Olsen to merkesedler til skifteforvalteren, som bevis på at boet hadde penger til gode for tømmerleveranser til eierne av Ringsby. Ifølge Tøger hadde han bare fått betalt for halvparten av det han hadde til gode for hogst og drift. Kontraboken som eieren Mossencrone oppbevarte, viste dette, fremholdt Tøger. Mossencrone var en av arvingene etter Thomas de Blixenschiold og står som eier av halve Ringsby fram til 1764.

Skifteforvalteren tok nå kontakt med Mossencrone, som i to omfattende brev redegjorde for saken. Vi får nå vite at etter sedvane skulle de to leilendingene på Ringsby levere halvparten av tømmeret, som de hadde drevet ut av Ringsbyskogen, til hver av de to eierne av Ringsby.

Ifølge Mossencrone hadde Tøger Olsens medbruger «den listige Tor Ringsbu», skapt problemer for Tøger, slik at Tøger bare fikk betalt for halvparten av tømmeret han hadde drevet fram. Tor hadde nemlig levert alt sitt tømmer til Peter Blix, og Mossencrones «tåpelige» tømmermerker hadde overtatt Tøger Olsens ene halvdel, slik han skulle gjøre, men altså ikke Tors ene halvdel.

Mossencrone var slett ikke fornøyd med denne måten å levere tømmer på «som aldri hadde vært brukelig verken i forfedrenes eller Blixes og min eiendomstid». Og Mossencrone var også forundret over Blixes atferd, dersom han, ifølge Tøger Olsens beretning til meg, skal ha svart at han hadde gitt Tor Ringsbu betaling for alt det han hadde utdrevet, og at han derfor ikke ville godtgjøre Tøger det ringeste».

Og Tor Ringsbus hensikt viste seg snart, sier Mossencrone videre. For da Mossencrone med lensmannens hjelp ønsket å utsi Tor Ringsbu fra sin eiende halvdel i Ringsby, sier Tor at den halvpart han påbor, tilhører Blix, som han hadde levert alt sitt frembrakte tømmer til, og at den del Tøger brukte, tilhørte Mossencrone, og som Tøger hadde levert sitt sagtømmer til.

«Således krøp ræven af hulen», sier Mossencrone i brevet til skifteforvalteren. Tor hadde en ond hensikt med dette delingspåfunnet. Men han hadde ingen rett til å dele Ringsby mellom Blix og Mossencrone, selv om Blix var enig, for på den måten å få den beste halvdel av gården når det gjaldt jordvei og husebygninger. «Det vet jeg for visst», sier Mossencrone, at dersom jeg ikke forleden år hadde solgt eiendommen, da skulle jeg nok ha lært Tor Ringsbu til å kvede en annen tone».

Mossencrone mente nå at Blix måtte betale Tøger for tømmerleveransene i 1763 og 1764. Men skifteforvalteren sier at dette fikk bli en sak mellom de to eierne. Tøger skulle ha vel 22 rdl for denne andre halvparten av sitt tømmer. Men Tøger skyldte Mossencrone 5 rdl for varer han hadde tatt, slik at Tøger skulle ha 17 rdl.

Tøger Olsen giftet seg med enka på Raknerud i Båstad og flyttet fra Rømskog, og Gudmund Ingvaldsen overtok nå som leilending på Ringsby. Gudmund hadde tidligere brukt Ramberg, som hadde samme eiere som Ringsby.

Gudmund Ingvaldsen d. 1779

Gift med Berte Larsdatter

Barn:

1. Tor, gift og bor på gården
2. Anders f. ca. 1763
3. Lars f. ca. 1768
4. Maria, gift med Torkild Tørnby
5. Marte, gift med Anders Knutsen Steinby

Gudmund døde i 1779, og 1. oktober ble det foretatt registrering i boet.

Husdyr

1 sort hest 15 år gammel, halvparten i en ung hest som Gudmund hadde eid sammen med sønnen Tor, 1 ku kalt Rødside, 1 risbit bukk, 2 unge bukker, 2 voksne geiter, 2 geiter, 1 liten geit, 1 kje, 6 voksne sauer, 4 lam og 2 værslam

Av redskaper kan nevnes en malt kirkeslede, en båt, tredjeparten i en fossekvern med tilhørende redskap og en håndkvern. Halvparten i ei stor gryte ble vurdert til hele 4 rdl.

Gjeld og utgifter til sammen 64 rdl 1 ort 8 skilling. Utgiftene oversteg formuen med 6 rdl 16 skilling.

Siden ingen av kreditorene hadde forlangt boet til auksjon, måtte kreditorene få dekket sitt tilgodehavende av boets løssøre, og resten hos enken og arvingene. Tor Ramberg som hadde over 42 rdl til gode, tok med seg størsteparten av boet, blant annet hesten, ei kvige og tre bukker, Brochmans huspostil, Det nye testamente, tredjeparten i en fossekvern med tilhørende redskaper, som boet eide sammen med Gulbrand Haukenes. Han tok også med seg gardinene som hang i den vestre stua og den malte høysetetavla.

Alle kreditorene fikk fullt utlegg for sine fordringer, men det ble ikke noe i arv til enke og barn.

Gudmund Ingvaldsen ble etterfulgt av Anders Olsen, som døde 1790.

Anders Olsen d. 1790

Gift med Mari Torkildsdatter

Barn:

1. Ole f. ca. 1787

2. Anne f. ca. 1789

Skifteregistreringen etter Anders ble foretatt 11. februar 1790.

I den vestre stue

1 malt framskap med lås
 1 framskap uten lås i den gamle stue
 1 melkeskap uten lås i kåven
 1 bord med forsete
 1 kolleseng
 1 fiskegarn
 1 ditto finere
 1 ditto mindre
 6 grove gjeddegarn
 1 gl gjeddegarn
 2 vindusgardiner i den vestre stue ble vurdert til 1 rdl
 1 malt tavle i høysetet
 Brochmans huspostil
 Det nye testamente

Ei stor kiste med lås

Sum inntekter: 58 rdl 16 skilling

Gjeld

| | |
|-------------------------------|-------------------|
| Til Tor Larsen Ramberg | 42 rdl 4 skilling |
| Til Steffen Larsen Sondsrud | 10 rdl |
| Til Torkild Rasmussen Tørnby | 2 rdl 4 skilling |
| Til sogneprest Sommer | 3 rdl |
| Til Gudmund Jørgensen Trandem | 1 rdl 1 ort |
| Skifteomkostninger | 6 rdl |

Husdyr: 1 gammel muset hest, 1 oksekalv 1 år, 1 liten bingekalv, 2 sauer, 1 liten vær og 1 liten bukk

Husdyr, innbo og gårdsredskaper ble taksert til vel 20 rdl. Ved auksjon 15. april 1790 ble løssøret solgt for over 26 rdl.

Når auksjons- og skifteomkostningene var dekket og boets gjeld var trukket fra, var det bare 3 ort og 23 skilling igjen til enka og de to barna. Og siden barna «aldeles trenger til

moderens pleie og omsorg», så ble enka tillagt barnas andel.

Hemming Eriksen kom til Ringsby i 1788. Den første tinglyste bygselseddel fikk han i 1810 av eieren Carsten Tank. Kontrakten ble fornyet for tre år i 1819.

Hemming Eriksen f.ca. 1760 på Haugerud i Rødenes

Foreldre Erik Kristensen Haugerud og Berte Hemmingsdatter, Mellem-Degnes

Gift i 1788 med enke Ragnild Torsdatter Ringsby f. ca. 1761

Barn:

1. Erik f. 1788 d. 1790
2. Kristine f. 1791 d. 1792
3. Tor f. 1793
4. Rasmus Kristoffersen f. ca. 1786, Ragnhilds sønn i første ekteskap

Bodde her i 1801

Tjenestepike Berte Ingebretsdatter 23 år.

Enkemann Steen Knudsen 71 år levde av almisser.

Sønnen Tor Hemmingsen etterfulgte foreldrene som leilending på Oppstua Ringsby.

Tor Hemmingsen Ringsby f. 1793 d. 1872

Foreldre Hemming Eriksen og Ragnhild Torsdatter

Gift i 1819 med Mari Eriksdatter Tukun f. 1797 d. 1885

Barn:

1. Erik f. 1819
2. Erich f. 1821, gift med Andrine Engebretsdatter Sletner
3. Kristine f. 1822
4. Kristian f. 1824
5. Andreas f. 1826, gift med Anne Kristine Halvorsdatter Trosterud. Gift 2. gang i 1862 med Maren Svendsdatter Kåtorp
6. Ole f. 1828 d. 1912, leilending på Oppstua Ringsby

7. Ragnhild f. 1831, gift med Andreas Olsen Morstad-Søby

8. Halvor f. 1833, Holmedal i Sverige

9. Anne f. 1836, gift med Johan Halvorsen Sundsrud

10. Kristian f. 1839

11. Kristine f. 1842, gift med Markus Jørgensen Tukun

Sønnen Ole Torsen overtok bygsla etter faren. Ole giftet seg i 1861, men hadde ikke tatt over i 1865. Ole brukte da gården «i forening med faren, samt skogbruksdriver». Før 1875 hadde Ole tatt over bruken av gården. Ole ble kalt «leilending og skogfullmektig» i folketellingen 1875.

Husdyr i 1865 var 2 hester, 6 storfe, 10 sauer og 10 geiter. Utsæden i 1875 var ½ t. hvete, ¼ t. rug, 1 t. bygg, 3 t. havre og 5 skålpund grasfrø og 4 t. poteter.

Ole Torsen f. 1828 i Rømskog d.1912

Foreldre Tor Hemmingsen og Mari Eriksdatter

Gift i 1861 med Olea Johansdatter Ous f.1835 i Rømskog

Barn:

1. Maren Augusta f. 1861
2. Johan f. 1863 d. 1946
3. Thor f. 1866 d. 1950
4. Hemming f. 1869 d. 1935
5. Olaf f. 1871 d. 1936
6. Anne f. 1874 d.
7. Mari f. 1874 d. 1875
8. Mari f. 1877

Tjenestefolk i 1865

Aron Eriksen (f. 1841 d. 1901) født i Holmedal i Sverige

Mina Torkildsdatter 26 år født i Rødenes

Andre som bodde her da folketellingen ble tatt opp i 1875

Mari Eriksdatter, husfarens mor, føderådskone.

Martinius Andreassen, husfarens brorsønn, tjenestegutt f. 1858

Halvor Torsen, husfarens bror, bor i Holmedal sogn i Sverige, hvor han er gårdbruker/leilending

Halvors kone Karoline Torsdatter, f. 1839 i Setskog

Barn;

1. Karl Hemming Halvorsen f. 1869 i Rømskog
2. Gjørgine Mathilde Halvorsdatter f. 1874 i Holmedal

Ole flyttet til Trosterud i 1884, og Markus Olsen på Trosterud overtok som «gårdbruker og leilending» på Oppstua Ringsby. Markus bodde på Trosterud fra han ble født til han flyttet til Ringsby i 1884, unntatt i 1865-67, da han bodde på Haukenes.

Markus Olsen f. 1842 på Trosterud d. 1934
Foreldre Ole Jørgensen og Kristine Olsdatter

Gift i 1872 med Caroline (Lina) Jensdatter Flaten f. 1847 d. 1919

Barn:

1. Constanse Marie f. 1872 d. 1872
2. Ole f. 1874 d. 1940, ugift
3. Jens f. 1877 d. 1957, ugift
4. Klemet f. 1879 d. 1946, gift med Augusta Eriksen Nedre Ringsby
5. Constanse Marie f. 1880 d. 1882
6. Torvald f. 1883 d. 1964, gift med Maren Strand, Rakkestad
7. Martinius f. 1885 d. 1964 (se 74/22)
8. Anton f. 1887 d. 1974 (brukte Ringsby)
9. Jørgen f. 1890 d. 1983 (se 67/15)

I 1900 var Olga Andreassen tjenestejente på Oppstua Ringsby. Hun var født i 1878 i Sverige og drev med hus- og fjøsstell, står det i folketellingen.

Anton Ringsby overtok etter Markus Olsen.

Anton Ringsby f. 1887 d. 1974

Gift med Alma Pedersdatter fra Ivarsbyn f. 1894 d. 1967

Barn:

1. Magne f. 1923 d. 2001
2. Henry f. 1924
3. Mary f. 1926 d. 1926
4. Karoline f. 1926 d. 1927
5. Thore f. 1929

Familien flyktet til Sverige f. 1943 og har siden bodd i Östervallskog.

I 1906 ble Ringsby delt i fire deler (Se under Eiere). Real Tukken overtok Øvre Ringsby bnr. 2, med 2234 dekar skog.

Margrethe Tukken arvet Øvre Ringsby etter sin far Real Tukken. Hun var gift med Adolf Bredo Fossum Berg. Berg kjøpte Krosby i Aremark, hvor de bodde. Berg var distriktslege i Aremark. Bredo Berg eide også Søndre Vortungsneset gnr. 67/27 og Trandem skog gnr. 73/11, som han kjøpte av sin svigerfar, og skogeiendommer i Aurskog-Høland, Aremark og i Näsing i Sverige.

Innmarka er i dag på ca. 15 dekar og brukes til hestebeite. Den gamle hovedbygningen på Øvre Ringsby ble revet i 1950, og det er oppført nytt våningshus på samme tomt. Sidebygningen er fra ca. 1900, stabburet 1965-68, låve 1948, finsk badstu 1953, garasje ca. 1950 og hytte 1907 og 1948. Det har vært sagbruk sør for husa. Saga ble drevet med vannturbin og hadde to sagblad.

Adolf Bredo Fossum Berg f. 1869 i Vinger d. 1940

Gift med Margrethe Tukken Opsahl f. 1871 i Rødenes d. 1943

Barn:

1. Realf f. 1901
2. Elsa f. 1906
3. Ellen Margrethe f. 1910



Hovedbygningen på Øvre Ringsby i 2006. (Foto: Rolf Aabel).

I 1944 fikk sønnen Realf Berg skjøte på Øvre Ringsby, Vortungsneset syd 67/27 og Trandem skog 73/11 for åsetesverdi 95 000 kr. Realf Berg var lege som sin far og arbeidet på Rikshospitalet og på flere andre sykehus, og han bodde ikke fast på Ringsby før i sine siste år.

Realf Tukkun Berg f. 1901 d. 1969
 Gift med Aslaug Ragnhild Ruud f. 1904 d. 1942
 Barn:
 1. Kari Margrethe f. 1937 (se 76/2)
 2. Roald Bredo f. 1937

Roald Berg overtok Øvre Ringsby i 1969 etter sin far, og han flyttet til Ringsby. Roald Berg overtok samtidig Søndre Vortungsneset gnr. 67/27, og i 1984 arvet han skogeiendommen Bråtehøyden gnr. 147/10 på Setskog. De tre eiendommene har et totalareal på 6047 dekar. 5689 dekar er produktiv skog.

Roald Bredo Berg f. 1937
 Gift med Signe Elisabeth Lund f. 1936. d. 1998.
 Foreldre Gutorm Lund og Anna Karoline Mo.
 Barn:
 1. Cato Bredo f. 1963
 2. Roald Peder f. 1965, samboer med Nina Pedersen

Sønnen Cato Bredo Berg overtok Ringsbuly 77/7 i 1994, og i 2004 Øvre Ringsby 77/2 og Søndre Vortungsneset 67/27.

Cato Bredo Berg f. 1963
 Gift med Nina Malnes f. 1969
 Barn:
 1. Marcus Bredo f. 1997
 2. Celine Elisabeth f. 2001

Sønnen Roald Peder Berg overtok Bråtehøyden gnr. 147/10 på Setskog i 2004.

RINGSBY SÆTERS KOG

bnr. 3

Matrikkelskyld

1906: 4,40 mark

Ole J. Flaten overtok i 1906 skogparten kalt Ringsby Sæterskog. Den var på 2412 dekar, og er den nordre delen av skogen på Ringsby. Det har ikke vært gårdsbruk her. I 1972 bygde Mari og Torkild Haukvik våningshus og uthus med matbod, vedskjul, garasje og stall. Bostedet ved Rømsjøen har fått navnet Ringstad og er ikke utskilt fra bnr. 3.

Ole J. Flaten døde i 1926 og hans datter Marie Flaten (senere Fladeby) overtok skogen samme år. I 1952 solgte Marie Fladeby til datteren Elise Telle for 96 000 kr. Elise Telle bodde i Moss.

I 1958 fikk Mari Haukvik odelskjøte på eiendommen for odelsstakst 330 000 kr.

Mari Haukvik f. 1920, adoptivdatter av Torstein O. Haukvik og Margit Skobba i Sauherad i Telemark

Gift i 1942 med Torkild Haukvik f. 1917 d. 2002, sønn av Johs. Haukvik og Ingeborg Moen, Sauherad.

Barn:

1. Johannes f. 1943, gift med Ann-Kersti Johannesen f. 1946. Skilt 1985.

Gift i 2004 med Elisabeth Eide f. 1957 fra Oslo

2. Tore Knut f. 1946

Torkild Haukvik fikk i 1979 Norsk institutt for skogforsknings diplom og pris for fremragende behandling av sin skog.

Sønnen Tore Knut Haukvik overtok eiendommen i 1986 for åsetestakst 825 000 kr.

Tore Knut Haukvik f. 1946

Gift med Marit Vee f. 1946, Øvre Årdal i Sogn

Barn:

1. Torstein f. 1970

2. Ingrid f. 1973

Tore Knuts sønn Torstein Vee Haukvik overtok Ringsby Sæterskog i 1999.

Torstein Vee Haukvik f. 1970

Gift med Irene Elisabeth Rossland f. 1975

HØGKOLDRÅGENE

bnr. 4

Matrikkelskyld

1906: 1,72 mark

Olaus Olsen Høgenes, som fra 1883 var medeier i Ringsby, Østtukun og Trosterud, overtok skogeiendommen Høgkolldrågene på 2812 dekar i 1906. Han eide også Gravlidalen skog under Østtukkun.

I 1936 solgte Olaus Høgenes' arvinger til Ole Høgenes for 15 000 kr. Ole var gift med

Marie Høgenes. De ble skilt, og Ole flyttet til sin søster Amanda Melleby.

Som gjenytelse for oppholdet fikk søsteren skjøte på skogparten Høgkolldrågene. Amandas døtre overtar senere Høgkolldrågene, og selger videre til Rolf Johannessen i 1986 for 50 000 kr. Han selger til Torkjell Tukun i 1992 for 540 000 kr.

Torebo bnr. 5

Torebo ble fradelt bnr. 3 i 1969, skyld 1 øre. Tore Knut Haukvik fikk skjøte på denne parten av sin mor Mari Haukvik vederlagsfritt. Verdi 500 kr.

Sandvik bnr. 6

Parten Sandvik ble fradelt bnr. 3 i 1986 og er knapt 5 mål. Johannes Haukvik fikk skjøte på denne parten av sin bror Tore Knut Haukvik som gave. Verdi 1 000 kr.

Ringsbuly bnr. 7

Parten kalt Ringsbuly ble fradelt Øvre Ringsby bnr. 2, og Cato Bredo Berg overtok denne i 1994. I 2004 overtok han Øvre Ringsby 77/2 og Søndre Vortungsneset 67/27.

Ringsbysetra

Ringsbysetra lå nord for gårdsbruka på Ringsby, nær delet til Østtukun, på det som i dag er Øvre Ringsby bnr. 2. Etter navnet har dette vært seter for Ringsby. Det er ikke spor etter hus her i dag.

Det er nevnt folk på «Pladsen Ringsboe» og «Ringsbuejet» allerede i siste halvdel av 1700-tallet. Vi kjenner ingen husmannsplaser på Ringsby, så det er mulig de har bodd på Ringsbysetra.

Husdyr og utsæd på Ringsbysetra i 1865 var 2 storfe, 2 sauer. $\frac{1}{8}$ t. bygg, 1 t. havre og 2 t. poteter. I 1875 var det 2 kuer og 2 ungdyr her, og det ble sådd $\frac{1}{2}$ t. hvete, $\frac{1}{8}$ t. bygg og 1 t. havre og satt 1 $\frac{1}{2}$ t. poteter

Det bodde ingen her da folketellingen ble tatt opp i 1900.

Husmenn

Mikkel Johannessen bodde på Ringsbyeiet 1775-80. Mikkel bodde på Nes 1758-61, og etter at han flyttet fra Ringsby, bodde han på Klerudplass? og Kirkerud

Mikkel Johannessen f. 1728 på Flaten d. 1801

Foreldre Johannes Pedersen og Berte Mikeldatter

Gift i 1757 med Margrete Steffensdatter

Barn:

1. Johannes f.1756
2. Anne f.1758
3. Berte f.1761 d.1762
4. Brynild f.1763
5. Stephen f.1766
6. Berte f.1769
7. Siri f. 1771
8. Karen f.1775
9. Even f.1779 d.1780

Ole Larsen bodde på «Pladsen Ringsboe» da han døde i 1784.

Ole Larsen d. 1784

Gift med Berte Brynildsdatter

Barn:

1. Anders f. ca. 1757
2. Marte f. ca. 1759
3. Kirsten f. ca. 1765
4. Jørgen f. ca. 1769
5. Berte f. ca. 1773
6. Ragnhild f. ca. 1775

Skifteregistrering viste at boets inntekt bare var 7 rdl 2 ort 22 skilling og anført gjeld 10 rdl 2 ort 13 skilling, uten at skifteomkostningene var tatt med. Siden enka ønsket å betale gjelda etter hvert, for å kunne beholde boets ringe løsøre, og kreditorene var fornøyd med det, så bestemte skifteforvalteren, for å spare den fattige enka for ekstra omkostninger, at det ikke skulle utstedes noe skiftebrev, men «antegne omstendighetene i skifteprotokollen til fornøden etterretning i fremtiden».

Det bodde ingen på Ringsbysetra eller «Pladsen Ringsboe» da folketellingen ble tatt opp i 1801, og vi treffer ingen her før i 1830-årene. Ingebret Andersen bodde her

de siste 10 åra før han døde i 1841. Ingebret var født i Høland og bodde på Lukashytta og Nylenna før han kom til Ringsbysetra.

Ingebret Andersen f. 1776 i Høland d.1841
 Gift første gang i 1819 med enke Anne Larsdatter på Lukashytta d.1822
 Gift annen gang i 1824 med Anne Andersdatter Fallet

Barn:

1. Kristian f. 1820 d. 1824
2. Lars f. 1820 d.s.å.
3. Anne Andersdatters uekte barn Svend f. 1812. Far Halvor Hejerdahl i Høland.
 Sven ble senere husmann på Ringsbysetra

Sven Halvorsen ble boende på Ringsbysetra etter at stefaren døde. Sven var nå 29 år gammel, og han overtok sikkert plassen da han to år senere giftet seg med Maria Brynildsdatter. Sven bodde her til han døde i 1883.

Karen Kristiansdatter, ugift 37 år født i Rømskog og ernærte seg ved spinning og annet håndarbeid, losjerte her i 1865-75. Da bodde også ugift dagarbeider og tømmerhogger Torinius Kristiansen på Ringsbysetra. Han var født i 1854 i Eidskog.
 Sven Halvorsen f. 1812 i Høland d. 1883

Foreldre Halvor Hejerdahl fra Høland og Anne Andersdatter
 (Anne Andersdatter gift med Ingebret Andersen Ringsbysetra)
 Gift i 1843 med Maria Brynildsdatter f. 1813 i Rødenes
 Kjenner ingen barn

Den siste vi vet bodde på Ringsbysetra er Anders Kristoffersen, som var født på Haukenes i 1816 og «døde i båten i Ringsbyvika» 22. oktober 1891. Anders bodde på Kirkerud 1854-88, og han solgte Kirkerud til Olaus Olsen Haukenes da han flyttet til Ringsbysetra i 1888.

Anders Kristoffersen f. 1816 d. 1891
 Foreldre Kristoffer Svendsen Haukenes og Marte Andersdatter
 Gift i 1853 med Kari Rasmusdatter Kirkerud f.1815
 Barn:

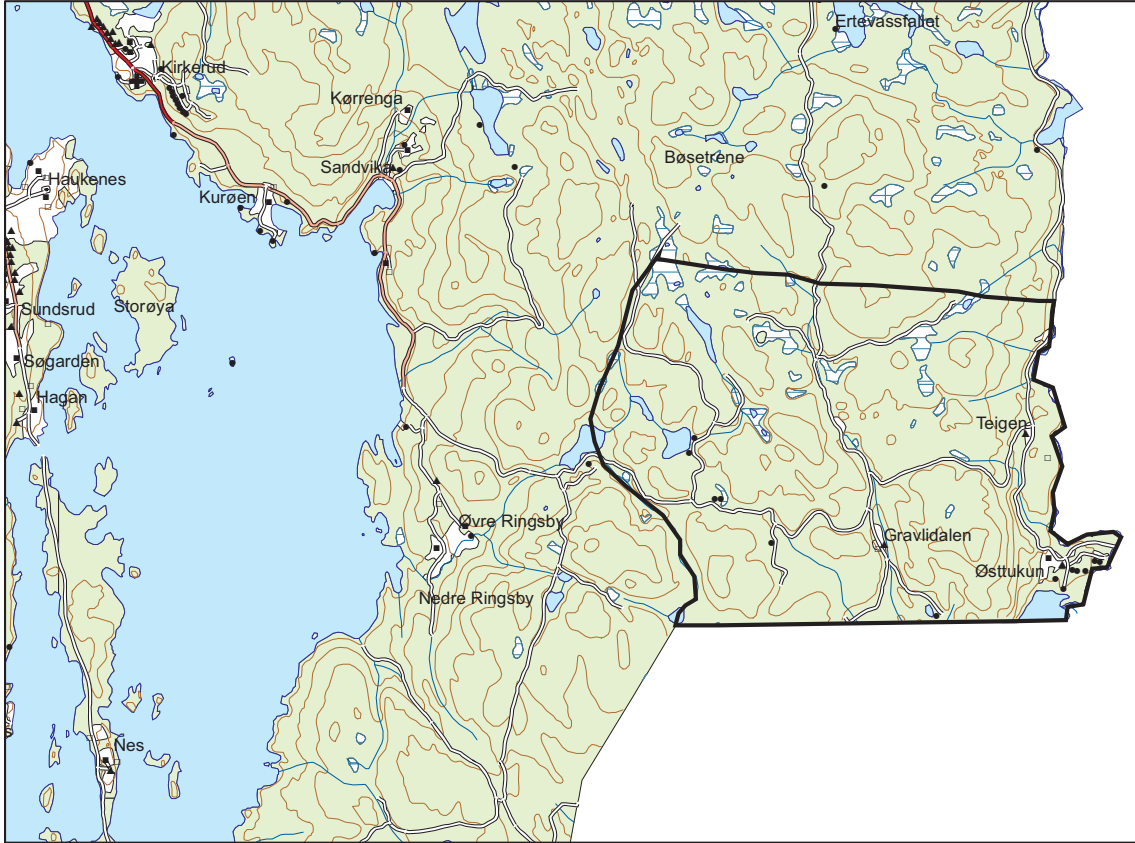
1. Karen Sophie f. 1854
2. Rebekka f. 1857
3. Maren Helene f. 1859
4. Gustine f. 1861 d. 1863
5. Gustine f. 1864



Jan Birger Holth med en av sine skogsmaskiner. (Foto: Rolf Aabel).



Steinar Moen med tømmerbil. Årlig kjøres det ut 24 000 m³ tømmer fra Rømskog (i gjennomsnitt på 10 år).



ØSTTUKUN

Gårdsnummer 78

Matrikkelskyld

1647: 10 lisp tg

1838: 3 daler 4 ort 6 skilling

1886: 12,66 mark

Østtukun ligger lengst øst i Rømskog, med tunet ca. 500 m fra grensen til Sverige. Veien til Østtukun går over Ringsby, Gravidalen og Teigen. Bilvei ble påbegynt allerede i 1913 av Johan O. Ringsby og Anders Gravidalen, men den ble først ferdig for biltrafikk omkring 1960. Østtukun fikk veiforbindelse til Sverige omkring 1930.

Gården ble ryddet i høgmiddelalderen og hører til de yngste gårdene i bygda. Det er to Tukun-gårder i Rømskog, en vest i bygda og en øst ved riksgrensen.

Det er registrert en gravhaug på Oppstua, ca. 500 meter sør-sørvest for driftsbygningen. Haugen blir vurdert som et usikkert fornminne.

Navnet Tukun, uttales tu`kunn, kommer av takan, som er bestemt form av taka eller tokunni (dativ). Taka som stedsnavn må bety opptatt, oppdyrket land, ifølge professor Oluf Rygh.



Østtukun 2006. (Foto: Rolf Aabel).

I perioden 1860-1889 var det grendeskole på Østtukun, under Haukenes-Trosterud skolekrets.

Østtukun er en av de store skoggårdene i bygda, og det var tømmer til sagbrukene langs Tista og ikke leieinntekter av jorda som fikk borgere i Fredrikshald til å interessere seg for gården. Midt på 1700-tallet var hele gården overtatt av folk utenfor bygda. Det må være verdien av skogen som i 1865 fikk Herredskommisjonen til å foreslå at matrikkelskylda skulle heves med nesten en daler.

I 1767 ble gården delt. De nye eierne trengte nok flere faste skogsarbeidere, og i leilendingskontraktene var det alltid et

punkt om tømmerhogging, kjøring og fløting. Eierne ønsket også at leilendingen holdt øye med skogen, og dette ble også understreket i kontraktene.

Da de selveiende bøndene ble leilendinger, mistet de all rett til å ta ut tømmer til salg. Etter avtale med eieren kunne de bare hogge tømmer til vedlikehold av husa på gården, gjerdefang og ved. Så lenge leilendingene holdt seg til bestemmelsene i kontraktene og betalte leieavgift og skatter, satt de rimelig trygt. Kontraktene ble vanligvis fornyet hvert tredje år.

De to bruka ble fradelt i 1934 (bnr. 5 og 6). De ble tillagt mindre skogparter ved fradelingen.

Folk og hushold på Østtukun

| År | Antall personer | Husholdninger | Selveierfamilier | Leilendingsfamilier | Føderådsfolk | Husmannsfamilier | Tjenestefolk | Losjerende, håndverkere, fattig, andre |
|------|-----------------|---------------|------------------|---------------------|--------------|------------------|--------------|--|
| 1711 | 7 | 1 | | | | | | 1 |
| 1801 | 14 | 2 | | 2 | | | 1 | 1 |
| 1835 | | | | | | | | |
| 1825 | 26 | 6 | | 4 | | 2 | 2 | 2 |
| 1835 | 29 | 5 | | 4 | | 1 | 5 | |
| 1845 | 39 | 5 | | 3 | | 2 | 4 | 4 |
| 1865 | 31 | 4 | | 2 | | 2 | 1 | 2 |
| 1875 | 21 | 4 | | 2 | 1 | 2 | 4 | 3 |
| 1900 | 22 | 4 | | 3 | | 1 | 3 | 6 |

Jordbruket

Leilendingene hadde beiterett i skogen, noe som var helt nødvendig for husdyrholdet. Den vesle innmarka måtte nyttes til åker og eng. Som de andre gårdene i bygda hadde Østtukun setrer. Mye av vinterfôret måtte også hentes i skogen. Høyet og halmen strakk ikke til. I 1865 er lauv nevnt som fôrsurrogat, og på andre steder er mose nevnt som fôr til sauene. De slo sikkert også myrene der det var mulig.

I baklien og skarp sand som under Sundsrud forklart, står det i matrikkelutkastet fra 1723. I 1865 sier Herredskommisjonen at gården var alminnelig godt drevet.

Landbruksoppgaver

Tallene fra 1665, 1723, 1802 er offisielle tall og gir et forventet snitt av husdyr og utsæd. Tallene fra 1835 og framover bygger på jordbrukstillinger. Mer om de offisielle tallene i innledningen til boka.

Husdyr

| | Hester | Storfe | Ungdyr | Sauer | Geiter | Griser |
|------------|--------|--------|--------|-------|--------|--------|
| 1665 | 16 | 4 | 2 | 6 | | |
| 1723 | 1 | 6 | | 8 | | |
| 1802 | 2 | 8 | | 16 | | |
| 1835 | 3 | 8 | | 16 | 6 | 2 |
| 1845 | 4 | 9 | | 34 | 4 | 2 |
| 1865 | 4 | 15 | | 26 | | |
| 1875 | 3 | 9 kuer | 2 | 15 | | |

Utsæd (t)

| | Hvete | Rug | Bygg | Havre | Bl. korn | Erter | Poteter |
|------------|-------|-----|------|--------|----------|-------|---------|
| 1665 | | | | 4 | | | |
| 1723 | | | | 2 | 1/8 | | |
| 1835 | | 1/4 | 1/2 | 10 | | | 7 |
| 1845 | | 1/3 | 3/4 | 12 | | 1/3 | 15 |
| 1865 | 3/8 | 3/4 | 5/8 | 10 1/4 | | | 10 1/2 |
| 1875 | 3/16 | 1 | 1 | 9 | | | 10 1/2 |

1723: 1 set. lin og hamp. 1802: Utsæd 8 t. korn.

Høyavlinger

1723: 4 lass

1802: 24 lass

1865: 55 skpd

Kornavlinger

Se innledningen til boka

1865: 100 mål dyrket åker og eng og 60 mål naturlig eng (mål = 1080 m²).

1962: 60 dekar jordbruksareal (Norske gårdsbruk).

1976: 68 dekar jordbruksareal

I dag er det ingen gårdsdrift på Østtukun.

Setrer

1. Hagasetra lå nord for Store Gåsa, 3 km nordvest for tunet på Østtukun. Setra lå til Oppstua.
2. Østtukusetra var seter under Nedstua og lå nord i Østtukuhea, ca. 3,5 km fra tunet på Østtukun.

Husmannsplasser

1. Gravlidalen ble tatt opp som husmannsplass tidlig på 1800-tallet. Gravlidalens Skog ble fradelt bnr. 1 i 1906, og husa på Gravlidalen ligger øst i denne skogparten.
2. Teigen ligger nær grensen til Sverige, i skogstrekningen nord for tunet på Østtukun, og ble tatt opp som husmannsplass i første halvdel av 1800-tallet. Den nordre delen av skogen som ble fradelt i 1883, ble kalt Teigen Skog, etter husmannsplassen som lå her. I 1955 ble selve plassen Teigen fradelt Teigen Skog (bnr. 10)
3. I siste halvdel av 1800 tallet var det også et hus nord for låven som står i dag. Den ble kalt Hagastua, forteller Johnny Ringsby.

Skogen

I matrikkelen fra 1665 står det noe tømmer-skog til gården, og i matrikelutkastet 1723 skog til husbehov og noen tylfter tømmer. Skogen ble i 1723 vurdert til 10 lisp tunge,

som var hele gårdens skyld. I 1865 sier Herredskommisjonen at det årlig kunne selges tømmer for 210 spdl.

Skogen på Østtुकun er delt mellom flere eiere. Ingen av disse bor på Østtुकun. Ut fra jordregisteret 1976 er skogarealet på Østtुकun på ca. 9600 dekar. Da er Heia bnr. 4, som nå ligger til Østre Bøen, vurdert som like stor som Teigen bnr. 2 under Tårnby. I 1929 ble Teigen skog delt i to like deler (bnr. 2 og 4), slik at anslaget må være noenlunde riktig. Mer om skogen i avsnittet om skogen på Østtुकun.

Fradelinger

| | Fradelt |
|--------------------------|----------------------|
| Bnr. 2 Teigen Skog | 1885 bnr. 1 |
| Bnr. 3 Gravlidalens Skog | 1906 bnr. 1 |
| Bnr. 4 Heia Skog | 1929 bnr. 2 |
| Bnr. 5 Øvre Østtुकun | 1934 bnr. 1 |
| Bnr. 6 Nedre Østtुकun | 1934 bnr. 1 |
| Bnr. 7 Klammeskifte | 1938 bnr. 1 |
| Bnr. 8 Gåseskifte | 1950 bnr. 3 |
| Bnr. 9 Teigemoen | 1951 bnr. 6 |
| Bnr. 10 Teigen | 1955 bnr. 2 |
| Bnr. 11 Furutangen | 1969 (hytte) bnr. 11 |
| Bnr. 12 Myggebo | 1972 (hytte) bnr. 6 |
| Bnr. 13 Dalen | 1973 (hytte) bnr. 3 |
| Bnr. 14 Sjøli | 1974 (hytte) bnr. 6 |
| Bnr. 15 Soltun | 1974 (hytte) bnr. 6 |
| Bnr. 16 Einertun | 1974 (hytte) bnr. 6 |
| Bnr. 17 Bjerketun | 1974 (hytte) bnr. 6 |
| Bnr. 18 Grensero | 1974 (hytte) bnr. 6 |
| Bnr. 19 Løvås | 1974 (hytte) bnr. 6 |
| Bnr. 20 Sandmo | 1974 (hytte) bnr. 6 |
| Bnr. 21 Sandmo | 1975 (hytte) bnr. 6 |

Eiere

Gården er gammelt bondegods, og bonden eide gården i 1591 og trolig også tidligere.

Ved en skiftesamling i 1738, ble Ingvald Andersen, som brukte gården, tilkjent åsetes- og besittelsesretten over Østtुकun.

Denne retten overdrar han til sin brorsønn Mikkel Tarvaldsen, etter prosesser (se under brukere). Samme år solgte Ingvald Andersen halve Østtुकun til oberstløytnant Peder Colbjørnsen i Fredrikshald, som eide en rekke gårder i Rømskog.

Halvor Gudmundsen på Utveien i Båstad, som var gift med Marte Torvaldsen fra Østtुकun, solgte i 1739 sin kones arvepart på 1 lisp 2 remål 6 bismarker tunge i Østtुकun til sin kones farbror Ingvald Andersen for 180 rdl. I 1744 selger samtlige arvinger etter Ingvald Andersen denne parten til handelsmann Thomas Blix i Fredrikshald for 152 rdl. I 1759 var Thomas Blixs arvinger, nå kalt de Blixenschioldske arvinger, blitt eier av hele Østtुकun.

I 1764 ble Østtुकun og gårdparter i Rømskog og Eidskog solgt til Erik Hansen på Østby i Høland. Schøller og Peder Mossencrone i Fredrikshald sto for salget, og ifølge skjøte datert 31.12. 1764, skulle Erik Hansen betale 5 % pro anno av kjøpesummen på 12 600 rdl. Gårdpartene i Rømskog var $\frac{1}{2}$ Ringsby, $\frac{1}{4}$ Sundsrud, $\frac{3}{8}$ Trosterud, $\frac{3}{8}$ Flaten og $\frac{1}{4}$ Steinby.

I 1772 selger enken etter Erik Østby Mette Carine Jølsen halvparten av gården til kjøpmann Peder Wiel i Fredrikshald. I samme handel inngikk også halvparten av det hun eide i Ringsby, Trosterud, Flaten, Sundsrud og Steinby, halvdel av et lite skogstykke i Trandem skog til hogst og brukelighet i 18 år, samt en rekke gårdparter i Vinger prestegjeld.

I 1769 ble det inngått et omfattende jord- og makeskifte mellom major Christian Hejerdahl og kjøpmann Peder Wiel i Fredrikshald, hvor halvparten av Østtुकun var en av partene. Wiel må også ha overtatt Erik Hansen Østbys halvpart i gården, for Wiel er nå blitt eier av hele Østtुकun. Ved auksjon i kjøpmann Peder Wiels dødsbo i 1783, ble Østtुकun solgt til Niels Tank og Thomas Stang, med en halvpart til hver, for 1273 rdl.



Skogsmaskin i skogen på Østtukun i 1992. (Foto: Per Erik Nilssen).

Seksten år senere, i 1799, selger Thomas Stangs enke Anna Stang halve Østtukun til kanselliråd Wiel for 1900 rdl. Året etter ble Niels Tank eier av halve gården etter et makeskifte med kanselliråd Wiel og Thomas Stang. Ved makeskifte samme år mellom Niels Tank og Truls Wiel, overdro Tank $\frac{3}{8}$ av Flaten til Wiel, slik at Wiel ble eier av hele Flaten og Tank av hele Østtukun.

Grosserer P. Anker overtok hele gården ved auksjon i 1831 for 1350 spdl. I 1834 skjøttet P. Anker halve gården til konsul Mads Wiel mot 675 spdl. På skjøttet ble det påtegnet at eiendommen ble drevet i felleskap.

Halvdelen som P. Anker eide fra 1834

I 1868 fikk sønnene Nils og Christian Anker hjemmelsdokument fra enken og de myndige arvinger etter grosserer P. Anker på halvdelen av Østtukun, halvdelen av Ringsby og halvdelen av Trosterud for 8 000 spdl.

Halvdelen som Mads Wiel kjøpte av P. Anker i 1834

Ved skifte etter enkefru Petronelle Wiel i 1880, overtok avdødes svigersønn, konsul og grosserer Fritz C. Lorch i Trondheim, halve Ringsby, halve Trosterud og halve Østtukun. Det ble bemerket at hver enkelt halvdel på Østtukun lå i fullstendig felleskap med den andre halvdel.

I 1883 solgte Fritz Lorch til «Companiet» Niels Krog, landhandler Olaus Olsen Haukenes, Real Tukken, Julius Tukken og Ole Jensen Flaten. For dette betalte de 300 000 kr.

Nils og Christian Anker eide nå halve Ringsby, halve Østtukun og halve Trosterud, mens Niels Krog, Olaus Olsen Haukenes, Real Tukken, Julius Tukken og Ole Jensen Flaten eide halvparten i de samme gårdene. I 1883 ble eierne av Ringsby, Østtukun, Trosterud og Flaten enige om å dele eiendom-

mene. Etter deling og loddtrekning overtok Niels Krog, Olaus Olsen, Real Tukken, Julius Tukken og Ole Flaten hele Ringsby og søndre del av Østtुकun (bnr. 1 som utgjorde 14/25 deler). Niels og Chr. Anker overtok hele Trosterud og nordre del av Østtुकun (11/25 deler bnr. 2).

Begge parter forbeholdt seg fri kjørsel til sjø og vassdrag og etter alminnelige vintereier, og adgang til leggeplass for tømmer og havnegang som hittil. Eierne av Ringsby skulle ha rett til å oppføre dam ved Gåsetjern uten avgift.

15. september 1906 ble deler gått opp, «efter en av eierne godkjente deling av 26. august 1904». De som rekvirerte deleforretning var Niels Krog, Bredo Berg (etter sin svigerfar Real Tukken), Ole Flaten, Olaus Olsen Høgenes og Julius Tukken.

Ringsby ble nå delt i fire deler. Olaus Olsen Høgenes overtok Gravlidalens Skog under Østtुकun, skyld 2,68 mark, og Julius Tukken overtok Østtुकun skog, skyld 4,41 mark. Denne delen grenset til Ankers part av Østtुकun. Mer om eierne av skogen i avsnittet om skogen på Østtुकun.

Gårdsdriften på Østtुकun

Innmarka på Østtुकun ligger lengst sør-øst på gården, nær grensen til Sverige. Bøndene eide gården selv til midt på 1700-tallet. Fedrikshald-borgere overtok nå gården. Bøndene ble leilendinger og fikk ikke lengre muligheten til å utnytte skogen til annet enn beite, vedlikehold av husa på gården, vedhogst og gjerdefang. Fra midt på 1700-tallet var det to gårdsbruk på Østtुकun, kalt Oppstua og Nedstua.

Det var et par hundre meter mellom de to bruka, med Nedstua lengst øst. Begge ble fradelt i 1934 (bnr. 5 og 6), og begge bruka ble tillagt en mindre skogpart ved fradelingen. I 1951 ble skogparten Teigmoen fradelt Nedstua. I 1962 ble arealet oppgitt til 20

dekar innmark på Nedstua og 40 dekar innmark og 50 dekar skog på Oppstua.

Selveiere

Even på Østtुकun var hyldningsmann i 1591. Even eide gården, ifølge skatteliste i 1615.

Tarvald Hallvardsen bodde trolig på Østtुकun fra tidlig på 1600-tallet og til han døde i 1666.

Tarvald Hallvardsen f. ca. 1580 d. 1666
Faren Hallvard bodde på Tørnby i 1591
Barn:

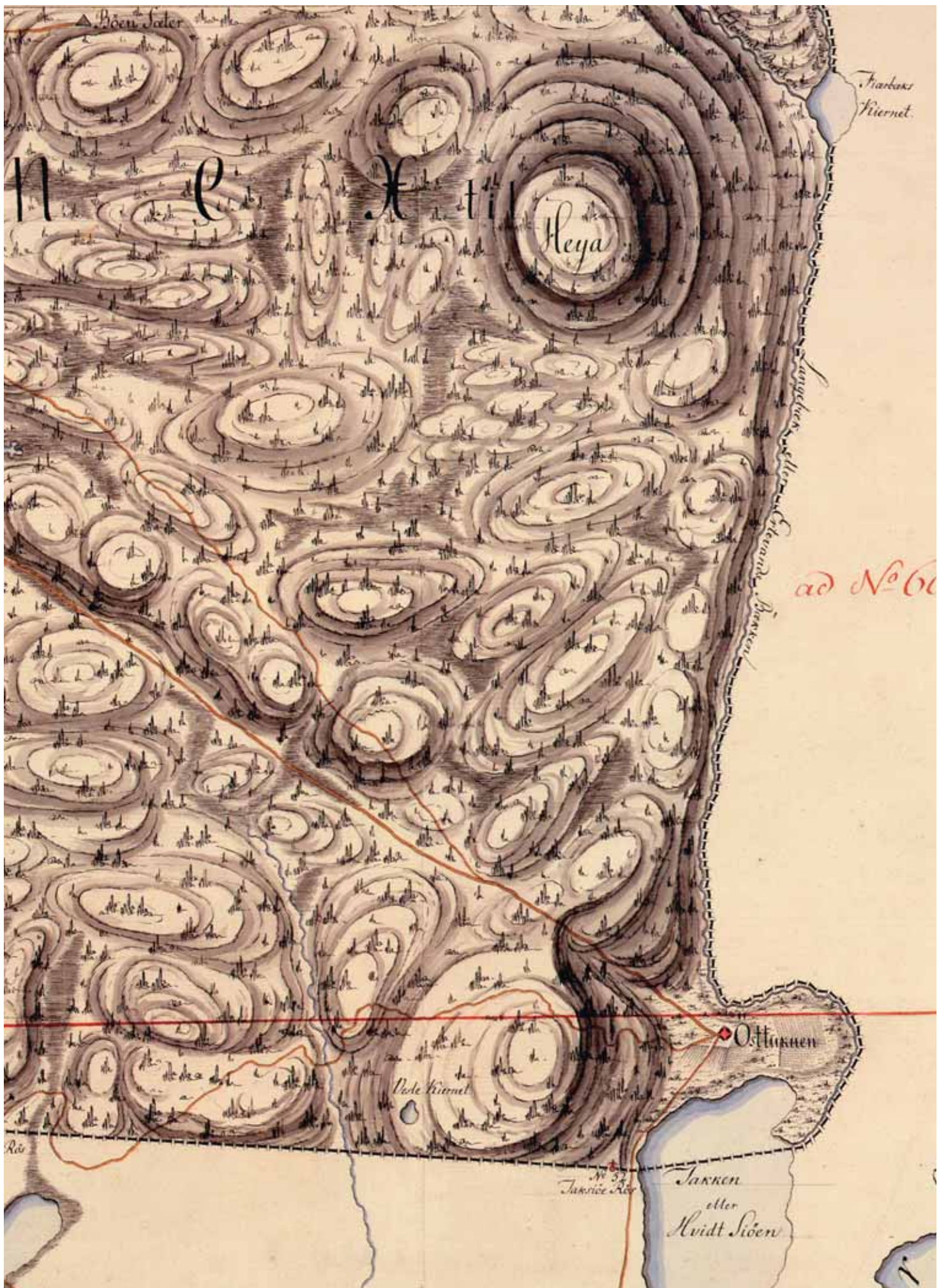
1. Halvor f. ca. 1617, brukte Steinby
2. Morten f. ca. 1620, brukte Tørnby
3. Jacob f. ca. 1629
4. Anders f. ca. 1639, bodde på Østtुकun

Sønnen Anders Tarvaldsen overtok gården, som han brukte til 1718. Anders eide Torp i Baastad, Grorud i Høland og trolig Steinby.

Anders Tarvaldsen f. ca. 1639
Gift med Mari Gudmundsdatter Kurøen
Barn:

1. Tarvald, brukte Østtुकun
2. Ingvald, brukte Østtुकun
3. Elsebet
4. Kari
5. Anne
6. Ragnhild

Tarvald Andersen brukte trolig gården i noen år før den yngre broren Ingvald overtok.



Tarvald Andersen f. ca. 1656

Gift med ?

Barn:

1. Marte, til Utveien i Båstad.
2. Mikkel, til Verven i Setskog og senere til Bunes og Emsrud i Høland.

Ingvald Andersen bodde på Kurøen 1716-1730. Han overtok så Østtukun etter broren.

Ved skiftesamling 4. april 1738 etter Mari Gudmundsdatter, ble sønnen Ingvald Andersen tilkjent åsetes- og besittelsesretten til Østtukun. Brorsønnen Mikkel Torvaldsen godtok ikke dette og gikk til retten. Det endte med at Ingvald fraskrev seg retten, «siden åsetet mig ikke efter lov og forordninger tilkom».

Ingvald selger nå halvdel av Østtukun til oberstløytnant Peder Colbjørnsen i Fredrikshald. I skjøtet ble det bestemt at Colbjørnsen skulle innløse åsetesretten som Mikkel nå var blitt tilkjent, og videre skulle Colbjørnsen tilby Mikkel annet «beleiligt gods». Peder Colbjørnsen inngikk nå make-skifte med Mikkel Torvaldsen, slik at Colbjørnsen overtok Mikkels part på vel 3 lispund i Østtukun, mens Mikkel overtok Verven på Setskog.

Colbjørnsen eide nå over 8 lisp i Østtukun. Mikkel flyttet til Verven i 1738, og senere til Bunes og Emsrud i Høland, hvor han døde i 1798.

Leilendinger

Ingvald Andersen ble nå leilending på Østtukun. I kontrakten med oberstløytnant Peder Colbjørnsen skulle Ingvald fritt bruke gårdens åker og eng og samtlige bygninger, og rett til havning i skogen, hvor han også kunne hente ved og bygningstømmer. Men skogen for øvrig skulle Colbjørnsen bruke selv. Dersom Ingvald tok på seg å hogge sagtømmer her, skulle han ha samme betaling som Colbjørnsens øvrige landbønder på

Rømskogen. Ingvald skulle betale alle kongelige skatter og i rett tid betale de faste leieavgiftene.

Ingvald hadde åsetetsretten til Kurøen, men valgte altså å være leilending på Østtukun og overdro Kurøen til sin svoger Berger Andersen for 100 rdl. Fra 1738 og fram til 1934 var bøndene på Østtukun leilendinger.

Halvor Gudmundsen på Utveien i Båstad, som var gift med Marte Torvaldsen fra Østtukun, solgte i 1739 sin kones arvepart på 1 lisp 2 remål 6 bismesmerker tunge i Østtukun til konens farbror Ingvald Andersen for 180 rdl. I 1744 selger samtlige arvinger etter Ingvald Andersen denne parten til handelsmann Thomas Blix i Fredrikshald for 152 rdl.

Ingvald Andersen f. ca. 1687 d. 1742

Gift ca. 1715 med Marte Marie Andersdatter (hun ble senere gift med Even Halvorsen Østtukun)

Barn:

1. Tarvald f. ca. 1716, Bunæs
2. Gudmund f. 1720, Ramberg
3. Anders f. 1722, Utveien i Båstad
4. Ole f. 1725, leilending på Østtukun
5. Anders f. 1726, Evenby i Båstad
6. Anne f. 1730 d. 1751
7. Mikkel f. 1734, Flaten
8. Maria f. 1737 d. 1737

Marte Marie Andersdatter giftet seg i 1743 med Even Halvorsen, som nå ble leilending på Østtukun. I 1759 fikk han byggeseddell på hele gården av de Blixenschiolske arvinger, sammen med flere leilendinger på nabogårdene. Even eide 3 remål 3 bismesmerker i Østtukun i 1743, og han kjøpte halve Orderud i Rødenes i 1757.

Even Halvorsen f. 1716 d. 1767

Foreldre Halvor Evensen Ringsby og Berte Rasmusdatter

Gift i januar 1743 med Marte Marie Anders-

datter, enke etter Ingvald Andersen Østtukun.

Ingen barn

Det ble skiftet etter Even Halvorsen i 1767, mellom hans gjenlevende hustru på den ene side og han nærmeste arvinger i sidelinjen, siden han ikke etterlot seg noen barn eller livsarvinger.

Arvingene i «sidelinjen» var

Mor Berte Rasmusdatter som var gammel og skrøpelig. Hun hadde bodd i noen år hos sin avdøde sønn på Østtukun.

Søster Kari Halvorsdatter som nå var død, og som i ekteskap med Tøger Olsen på Raknerud i Trøgstad hadde fem barn, som alle bodde hjemme hos faren.

Ved åpningen av skiftesamlingen 22. juni på Østtukun, var også Berte Rasmusdatter til stede, og hun tilkjennega nå at hun ønsket å dele det hun kom til å arve etter sønnen mellom barna etter sin avdøde datter Kari, etter at hun hadde holdt tilbake det som kunne anses som nødvendig til opphold i hennes øvrige levetid.

Boets formue var på hele 853 rdl 2 ort 8 skilling. Vi skal ta med noe fra registreringen av dette omfattende boet:

Husdyr

| | |
|----------------------------------|-------------|
| 1 rød hest med bles 12 år | 10 rdl |
| Halvpart i en «sotete» hest 9 år | 6 rdl |
| 1 ku med navn Dagros | 4 rdl 3 ort |
| 1 ku Rødside | 3 rdl |
| 1 ku Eva | 4 rdl |
| 1 ku Bolleros | 4 rdl |
| 1 ku Hvithode | 4 rdl 2 ort |
| 1 rød kvige | 4 rdl |
| 1 sort med navn Månild | 3 rdl |
| 1 okse kalt Dreng | 4 rdl 3 ort |

| | |
|-----------------|-------------------------|
| 1 liten okse | 1 rdl |
| 7 bukker tils. | 6 rdl 1 ort 12 skilling |
| 21 voksne sauer | 10 rdl 2 ort |
| 3 værere | 1 rdl 3 ort 12 skilling |
| 21 lam | 2 rdl 12 skilling |
| 17 voksne sauer | 8 rdl 2 ort |
| 17 unge sauer | 2 rdl 12 skilling |
| 2 griser | 4 rdl 4 ort |

| | |
|--|--|
| 1 plog med behør | |
| 1 gammel plog uten behør | |
| 2 harver | |
| 1 fjerdingslede med jernandrer og drag | |
| 1 gammel fjerdingslede uten andrer og drag | |
| 3 høysleder | |
| 2 par plogskokler | |
| 2 par plogskokler med jernvire og langhommel | |
| 1 par skokler med jernvire | |
| 2 par tømmerdrag | |
| 3 arbeidsseler | |
| 4 møkksleder | |
| 1 malt kirkeslede med behør | |
| 2 vedsleder | |
| 1 mannsridesadel | |
| 1 gammel sadel | |
| 2 bidsler | |
| 1 grime med jernbidsel | |
| 1 kløvsadel | |
| 4 fremlenker | |
| 4 baklenker | |
| 1 hesteskrape | |
| 1 håndkvern | |
| 1 bagstegang med fullt behør | |
| 1 gammel nu | |
| 1 slipestein med jernvind | |
| 2 mindre slipesteiner | |
| 1 ny slipestein som ikke var oppsatt | |
| Smieredskaper: sted, hammer, to tener, sømbor (stemug) og smiebelg | |
| Flere økser | |
| 1 huggebile | |
| 1 skohammer og tang | |
| 3 sigder | |
| 1 mindre sigd | |
| 6 gamle sigder | |
| 1 plogristel | |

1 håndsag
 Flere navere
 7 ganger hestesko
 1 bille
 1 skreddersaks
 3 sauesakser
 1 jernstør
 2 bråteriver
 1 grev
 2 rokokspader av jern
 1 stor bred gryte
 1 høy gryte
 1 bred gryte
 2 stekepanner
 1 kopper bryggekjele
 1 liten kopper bryggekjele
 1 kopperøse
 1 brennevinskjele med behør

I dagligstuen

Et framskap med lås, et framskap uten lås, et bord med forfot, et gammelt roskap med to låser, et sengested, en gammel dobbeltseng, en kolleseng, et gammelt kar i kåven, et gammelt teppe og et teppe hengende i høysetet, et gammelt lerretslaken og håndklær, to gamle skinnfeller, to store fat, to mindre fat og to dype leirfat. Videre kan nevnes en huspostil, en «tusen psalmebog» og en «kirkebog».

I «Klædesstuen»

Et framskap, tre sengesteder, en malt kiste med beslag og lås, en gammel kiste med lås og en gammel kiste uten lås. En ferdingsask, en pipekanne, to pottekanner, to ølkrus uten låkk, to stekefat av tinn, seks tinn-tallerkener, fire bouteiller, en stor og en liten messingstake, en tinn smørbøtte, flere malte trefat, senge- og linklær, tre underdyner med rannet var, tre hodeputer, ti nye skinnfeller og to gamle, 12 beredde skinnfeller, to

gamle benkedyner, to nye sengeklær og en gammel. Flere lerretslaken og strielaken. Her nevnes også en «malt tavle på et laken» og fem «flætter på veggen». Den avdødes gangklær ble også oppbevart i «Klædesstuen», og registreringen viser at Even Halvorsen hadde en meget rikholdig garderobe.

Videre nevnes jordboden, bryggespiseriet, den vestre stolpebod og den østre halve bod, hvor det blant annet var kornbøler, kornsåld og kasteskovler. Her var det også fiskegarn og fire barkede kalveskinn. I den vestre boden var det også kornbøler, såkurv og en fønnekurv.

Av sølvtøy ble det registrert to sølvstøp verdsatt til 4 rdl og 4 ort. Videre hadde enken 11 rdl og 14 skilling i kontanter.

Boet eide også en fjerdepart i ei bekkverkern.

Disse skyldte penger til boet

Anders Bergersen Kurøen 100 rdl
 Halvor Trandem 100 rdl
 Sven Evenby i Høland 40 rdl
 Tor Stenersen Flaten 20 rdl
 Tøger Olsen Raknesrud 12 rdl 2 ort
 Peder Erlandsen i Sverige 20 rdl
 Ole Olsen Vengse i Sverige 4 rdl
 Syver Andersen Giøbact i Sverige 5 rdl 1 ort
 14 skilling
 Ole Andersen Karlsmoen i Sverige 6 rdl 2 ort
 12 skilling

Even Halvorsen eide halve Orderud i Rødenes. Han hadde kjøpt parten i 1757 for 240 rdl. Jørn Amundsen Orderud ville nå hindre at denne halvparten falt i «andres hender og fremmed eie», og som odelsmann tilbød han nå arvingene 240 rdl for denne halvparten i gården. Orderud, ble nå bygslet av Ole Ingvaldsen. Arvingene ble enige med Jørn Amundsen om at Ole Ingvaldsen skulle ryddiggjøre gården til neste års første faredag. Jørn skulle betale boet 250 rdl, og Ole Ingvaldsen skulle ha 24

rdl av boet for reparasjoner han hadde gjort på Orderud i den tiden han hadde brukt gården.

Arvingene ønsket å omsette løsøret i rede penger ved offentlig auksjon «til fælles beste». Auksjon over løsøret ble holdt 5. oktober og innbrakte 402 rdl.

Skiftebehandlingen ble tatt opp igjen 25. februar 1768. Boets inngjeld (formue) var hele 1434 rdl 22 skilling. Boets utgjeld utgjorde et par mindre gjeldsposter, utgifter til begravelsen og skifteomkostningene. Når dette var trukket fra, var det 1260 rdl 1 ort 18 skilling igjen til deling mellom arvingene. Av dette skulle enken ha det halve, og avdødes mor Berte Rasmusdatter den andre halvpart.

Som vi har hørt ønsket moren Berte Rasmusdatter å gi sin arv til sin avdøde datters barn – det som ble igjen når hun hadde sørget for sitt eget livsopphold. Hun flyttet nå til barnas far Tøger Olsen på Raknerud, og for 100 rdl skulle han sørge for hennes livs-

opphold og gi hennes legeme en sømmelig begravelse. Det øvrige av Bertes arvelodd på vel 530 rdl ble nå delt mellom hennes barnebarn. De tre guttene fikk hver vel 117 rdl, mens den ene jenta fikk det halve.

Enke Marte Andersdatter ønsket å dele sin arv mellom sine seks sønner. Hun tok ut 80 rdl til livsopphold «for tiden hun hadde igjen å leve». Hun skulle bo hos sin sønn Ole Ingvaldsen på Østtukun, som nå fikk disse 80 rdl. Resten av pengene ble delt mellom de seks sønnene, som fikk vel 87 rdl hver.

Gården deles

Even Halvorsen brukte hele gården til han døde i 1767. Samme år ble det utstedt byggeselkontrakt til to brukere på Østtukun. Den ene var Ole Ingvaldsen. Før 1800 ser vi at de to bruka kalles Oppstua og Nedstua. Oppstua må være det gamle tunet. Nedstua lå et par hundre meter lenger øst.



En av de østligste boplasser i Rømskog Oppstua og Nestua Ertevassfallet ca. 1950. Idag er det kun skog her.

OPPSTUA

(Øvre Østtukun) bnr. 5

Matrikkelskyld

1934: 0,70 skyldmark

Oppstua Østtukun var leilendingsbruk fra 1767 til 1934. Bruket ble da fradelt med matrikkelskyld 70 øre. Det er ikke fradelt noen parter av Oppstua.

Husdyr og utsæd

1865: 2 hester, 5 storfe og 8 sauer. Utsæd: ½ t. hvete, ¼ t. rug, ¼ t. bygg og 3 ⅛ t. havre, 3 t. poteter.

1875: 2 hester, 2 kuer, 1 ungdyr, 5 sauer. Utsæd ½ t. rug, ½ t. bygg, 2 t. havre, 10 skålpund grasfrø, 4 t. poteter

1976: 45 dekar jordbruksareal, hvorav 36

dekar fulldyrket. 177 dekar skog og 24 dekar annet areal.

Oppstua Østtukun ble drevet av Håkon og Mina Ringsby til 1967. Gårdsdriften ble trappet ned, og husdyra ble solgt. Jorda ble leid bort i noen år. I 1985 flyttet Håkon Ringsby til aldershjemmet, og Øvre Østtukun brukes nå som feriested av arvingene.

Gamlestua på Østtukun ble revet omkring 1906, og dagens hovedbygning var antagelig ferdig i juni 1905. Tilbygget ble bygget omkring 1920. Tidligere hovedbygning sto på berget ca 25 meter nord/øst for dagens bygning. Låven ble bygd omkring 1907. Den gamle låven sto ca 90 meter vest for den gamle hovedbygningen. Merker etter tjære-



Oppstua på Østtukun.

brenning finnes 50 meter sør for dagens hovedbygning, og i skråningen her finnes også rester etter en gammel jordkjeller.

Leilendinger

Ole Ingvaldsen overtok halvdelten kalt Oppstua da gården ble delt mellom to leilendinger i 1767. Det gamle tunet på Østtukun lå her.

I bygselkontraktene som Ole Ingvaldsen og Ole Jørgensen fikk av eierne Christian Hejerdahl og Erik Hansen Østby, sies det at leilendingene bare kunne hente brendeved, gjerdefang og materialer til husreparasjoner i skogen, «samt etter utvisning med bråtehugst hvor alene løvskog findes». Den øvrige skogen og husmannsplassene skulle eierne selv disponere.

Ole Ingvaldsen bodde på Østtukun fra 1730 til 1750, på Orderud 1751-1767 og på Østtukun igjen 1768-1783.

Ole Ingvaldsen f. 1725 på Kurøen d. 1783
Foreldre Ingvald Andersen og Marte Marie Andersdatter

Gift i 1751 med Anne Rasmusdatter

Barn:

1. Anders f. ca. 1751
2. Siri f. ca. 1756
3. Ingvald f. ca. 1758
4. Jørgen f. ca. 1760

Ole døde 16. januar 1783, og arveskiftet tok til allerede 12. februar samme år. Husdyra i boet var 2 hester, 3 kuer, 1 oksekalv, 1 kvigekalv, 3 bukker, 3 geiter, 1 kje, 4 sauer og 2 lam. Det var framskap både i den nordre og søndre stue, og i den nordre stue var det tre par små gardiner, en del «flætter på veggene» og en malt tavle. Bruttoformuen var 77 rdl. Det var ingen gjeld, og da skifteomkostningene var betalt, var det vel 69 rdl til deling mellom arvingene.

Moren foreslå at datteren Siri skulle arve

like mye som sønnene. Søsterlodd var bare det halve av en broderlodd. Alle sønnene var vel fornøyd med forslaget og «begjærte at deres søster Siri tildeles en broderlod, likesom enhver av dem». Moren arvet det halve, mens barna fikk vel 8 rdl. hver.

Tor Steffensen var leilending på Oppstua Østtukun fra ca. 1800. Han bodde i Setskog i 1779 og på Haukenes før han kom til Østtukun, hvor han bodde til ca. 1810.

Tor Steffensen f. 1753

Foreldre Steffen Larsen Sundsrud og Kirsti Torsdatter

Gift med Berte Nilsdatter fra Setskog f. ca. 1735

Barn:

1. Gudmund f. 1775, brukte Oppstua
2. Susanne f. 1777, gift med Tor Ingvaldsen, Bunæs

Datter Susanne giftet seg med Tor Ingvaldsen Bunæs, og de bodde på Oppstua 1799-1801. I folketellingen 1801 står det at Tor Ingvaldsen «tjener husbonden». Kristian Larsen 17 år var tjenestedreng på Oppstua i 1801.

Sønnen Gudmund Torsen overtok som leilending etter faren i begynnelsen av 1800-tallet, og i 1810 fikk han fornyet kontrakt på halve gården av Carsten Tank, som nå eide Østtukun. Erik Steffensen på Nedstua fikk samtidig fornyet sin kontrakt. Vilråene var de samme: Å bruke gården forsvarlig og så vidt det står i hans evne forbedre jordveien, samt holde husene vedlike og i åbotsfør stand. Intet hogge i skogen uten det nødvendige til brendsel, gjerdefang og husenes reparasjon – hva ellers nødvendig etter utvisning. Landskyld og alle «flytende» kongelige skatter og utgifter måtte betales i rett tid.

I 1815 fikk Gudmund fornyet kontrakten for nye tre år. Erik Steffensen på Nedstua fikk samtidig fornyet sin kontrakt. I kontrak-

ten er det føyd til et nytt punkt, nemlig at det ikke er tillatt å brenne kaser eller på annen måte utsette ild i skogen.

I 1819 fikk Gudmund fornyet sin kontrakt for nye tre år. Gudmund hadde nå fått Rasmus Eriksen som medbruker.

Gudmund Torsen f. 1775 d. 1844 (kalt Østtukkujempen).

Foreldre Tor Steffensen og Berte Nilsdatter fra Setskog.

Gift i 1801 med Ragnhild Eriksdatter Tros-terud f. 1775 d. 1856

Barn:

1. Kristian Gudmundsen Teigen f. 1804 d. 1872
2. Marte f. 1806
3. Ingeborg f. 1809 d. 1812
4. Kristine f. 1812
5. Berte Maria f. 1815, på Oppstua
6. Anders f. 1818
7. Ingeborg f. 1821

Dattera Berte Maria giftet seg med Brynild Olsen i 1842, og de overtok nå Oppstua. De bodde her til 1874. Brynild var født på plassen Sandvika, og han bodde på Ringsby før han kom til Østtukun.

Brynild Olsen f. 1815 på plassen Sandvika
Foreldre Ole Andersen og Berte Eriksdatter på plassen Sandvika

Gift i 1842 med Berte Maria Gudmundsdatter Østtukun f. 1815 d. 1863

Barn:

1. Olai f. 1843
2. Juliane f. 1845 d. 1918 gift med Magnus Johansen på Nedstua Østtukun f. 1844
3. Markus f. 1847. Utvandret til USA i 1869
4. Real f. 1849, tjenestegutt på Nedstua i 1875. Utvandret til Amerika i 1882
5. Andreas f. 1851 d. 1852
6. Andreas f. 1853, legdslem på Nedstua i 1900
7. Edvard f. 1856 d. 1857

8. Beate f. 1859. Til Järnskog i 1880. Utvandret til USA

Marie Olsdatter 49 år var tjenestejente her i 1865.

Innerst Kristine Gudmundsdatter 57 år, Berte Marias søster, bodde her i 1865. Hun livnærte seg ved spinning og annet håndarbeid. I 1875 bodde hun på Nedstua.

Ole Villumsen overtok som leilending på Oppstua Østtukun i 1874. Ole var født på Tommelsrud i Rødenes i 1833, og han bodde på Orderud tre-fire år før han kom til Østtukun i 1874.

Ole Villumsen f. 1833 på Tommelsrud d. 1886

Foreldre Villum Ingebretsen og Gunhild Kristofferdatter

Gift 1. gang med Gunhild Beate Iversdatter Joterud

Gift 2. gang i 1871 med enke Petrine Halvorsdatter f. 1837 i Rødenes

Barn:

1. Olaus Olsen f. 1862 på Sjøte (Petrines sønn fra 1. ekteskap med Ole Pedersen)
2. Gunhild Beate f. 1871
3. Hilda Vilhelmine f. 1874
4. Anne Marie f. 1876 d. 1877
5. Anne Marie f. 1878.

Tjenestefolk i 1875: Gustav Olsen f. 1844 i Östervallsskog i Sverige og Kristine Villumsdatter f. 1849 i Östervallskog i Sverige.

Ole Villumsen døde i 1886, og Petrines sønn Olaus Olsen brukte Oppstua til han døde i 1896.

Olaus Olsen f. 1862 d. 1896

Gift i 1889 med Anne Andersdatter, Østre Gate, Bottner i Sverige.

Barn:

1. Aksel f. 1890

2. Henrik Viktor f. 1892
3. Petra Bertinia f. 1893
4. Anders f. 1895

Johan Olsen Ringsby overtok Oppstua i 1896 og bodde her til han døde i 1946. Johan var født på Ringsby, og han bodde på Trosterud 1885-94, avbrutt av et år i Fredrikstad i 1892. Han bodde i Ivarshbyn i Sverige et par år før han kom til Oppstua Østtukun i 1900. Johan er i folketellingen fra 1900 oppført som «leilending, jordbruker, fløteformann og skogvirksomhet»

Han hadde nå en tjenestegutt som het Karl Anderson, født 1865 i Järnskog i Sverige.

Selveiere

I 1934 ble Oppstua fradelt Østtukun bnr.1, og Johan Olsen Ringsby fikk skjøte på bruket. Skjøtet inneholder bestemmelser om havnerett.

Johan Olsen Ringsby f. 1863 d. 1946
Foreldre Ole Torsen og Olea Johansdatter

Ous

Gift 1891 med Hanna Pettersdatter Høgebøl f. 1867

Barn:

1. Peter f. 1892 d. 1893
2. Olga f. 1894 d. 1971
3. Anton f. 1896 d. 1896
4. Agnes f. 1897 d. 1898
5. Julie f. 1899 d. 1899
6. Esther f. 1901 d. 1973
7. Jenny f. 1904 d. 1943
8. Håkon f. 1907, overtok Oppstua
9. Ninni Kamilla f. 1910 d. 1910
10. Mary Johanna f. 1911 d. 1911
11. Ole f. 1913 d. 1913

I 1940 solgte Johan O. Ringsby til sønnen Håkon Ringsby for 9 500 kr.

Håkon Johansen Ringsby

Gift med Mina Kristiansdatter Sandvika f. 1910 d. 1977

I 1974 solgte Håkon Ringsby til sønnen Kåre Johnny Ringsby, gift med Bjørg Henny Husby.

NEDSTUA

(Nedre Østtukun) bnr. 6

Matrikkelskyld

1934: 0,60 skyldmark

Nedstua var leilendingsbruk fra 1767 til 1934, da dette nedre gårdsbruket på Østtukun ble fradelt bnr.1 med matrikkelskyld 60 øre. Nedre Østtukun ble tillagt skogparten Teigemoen bnr. 9. Denne ble fradelt i 1962.

Husdyr og utsæd

1865: 2 hester, 5 storfe og 8 sauer. Utsæd ½ t. hvete, ¼ t. rug, ¼ t. bygg, 3 ⅓ t. havre og 3 t. poteter.

1875: 1 hest, 3 kuer, 1 ungdyr og 6 sauer. Utsæd ¼ t. hvete, ¼ t. rug, ¼ t. bygg, 3 t. havre, 5 skålpund grasfrø og 2 ½ t. poteter.

I 1962 ble Nedstua overtatt av eierne av Gravlidalens Skog (bnr. 3).

1976: 16 dekar jordbruksareal, 15 dekar fylldyrket. 10 dekar skog og 4 dekar annet areal.

Nedstua brukes nå som feriested.

Bruket er fradelt 10 parter.

Leilendinger

Nedstua var eget bruk fra 1767, da gården ble delt mellom to leilendinger. Ole Ingvaldsen overtok Oppstua, der det gamle tunet lå, mens Ole Jørgensen flyttet til Nedstua, et par hundre meter øst for det gamle tunet.

Ole Ingvaldsen og Ole Jørgensen fikk bygselseddel på hver sin halvdel av gården i 1767. I kontraktene som de fikk av eierne Christian Hejerdahl og Erik Hansen Østby, sies det at leilendingene bare kunne hente brendeved, gjerdefang og materialer til husenes reparasjon i skogen, «samt etter utvisning med bråtehugst hvor alene løvskog findes». Den øvrige skogen og husmannsplassene skulle eierne selv disponere.

Ole Jørgensen f. 1745

Foreldre Jørgen Olsen og Eli Kristensdatter
Øvrig familie ukjent.

Erik Steffensen ble leilending på Nedstua i 1799, og han bodde her til han døde i 1819. Erik var født på Husa under Trosterud, og han bodde trolig her til han flyttet til Østtukun. I 1815 fikk Erik ny bygselkontrakt på Nedstua av eieren Carsten Tank.

Erik Steffensen f. ca. 1739 d. 1819

Foreldre Steffen Eriksen og Berte Bergersdatter

Gift 1. gang i 1769 med Mari Torsdatter

Barn:

1. Ragnhild f. 1769 d. 1780

2. Siri f. 1772

3. Ragnhild f. 1775

4. Berte f. 1778

5. Rasmus f. 1781, brukte Nedstua

Gift 2. gang i 1787 med Anne Olsdatter
Tårnby

Barn:

6. Maren f. 1789 d. 1793

7. Ole f. 1794

8. Mari f. 1797

Kari Pederdatter «blind og nyter almiser» bodde på Nedstua da folketellingen ble tatt opp i 1801.

Sønnen Rasmus Eriksen overtok som leilending på Nedstua etter foreldrene, og han brukte Nedstua til 1827, da han flyttet til Kirkerud.

Rasmus Eriksen f. 1781 d. 1867

Foreldre Erik Steffensen og Mari Torsdatter
Gift i 1806 med Sigri Halvorsdatter Østtukun

Barn:

Anne Maria f. 1807

Helene f. 1810 d. 1811

Helene f. 1812 d. 1812

Ingeborg f. 1813

Marie f. 1816 d. 1822

Erik f. 1819 d. 1843

Sofie f. 1822

Marie f. 1825

Tor Knutsen kom til Østtukun i 1827, da Rasmus Eriksen flyttet til Kirkeby. Tor Knutsen bodde på Sand under Tørnby fra 1817, og han brukte Nedstua Østtukun til 1847, da han flyttet til Solberg i Trøgstad. Ved skiftet etter kona Marte Larsdatter, som døde i 1828, blir Tor kalt avgiftsbruker, og han brukte fjerdeparten av Østtukun, som han leide av Wiel og Anker. Det er usikkert hvem som brukte den andre delen av Nedstua.

Tor Knudsen f. 1802

Foreldre Knud Brynildsen Sandem og Kari Torkildsdatter

Gift 1. gang 1826 med Marte Larsdatter
Steinby f. 1799 d. 1828

Gift 2. gang i 1829 med Hedvig Stenersdatter
Trosterud f. 1792 d. 1837

Barn:

1. Berte Marie f. 1827

2. Johan f. 1830
3. Marthe Marie f. 1833
4. Svend f. 1836 d. 1836
Gift 3. gang i 1838 med Kari Olsdatter
Østtुकun f. ca. 1813
5. Halvor f. 1838
6. Bolette f. 1840
7. Dinus f. 1842

8. Oliver f. 1844
9. Markus f. 1846

Skiftet etter Marte Larsdatter ble avsluttet i oktober 1829. Løsøret ble solgt ved auksjon for 55 rdl. Avlingen for 1829 på $\frac{1}{4}$ gården ble verdsatt til 15 rdl.

Boet hadde gjeld på vel 27 rdl

| | |
|---|-------------------------|
| Til fogden for resterende skatter | 6 rdl 1 ort 12 skilling |
| Fredrikstad kornmagasin | 5 rdl |
| Jørgen Rasmussen Vest-Tुकun..... | 8 rdl |
| Tor Stenersen Trosterud | 2 rdl 2 ort 20 skilling |
| Tor Olsen Flaten..... | 2 rdl |
| Lenmann Lund – auksjonspenger..... | 3 rdl 4 ort 2 skilling |

Tors andre kone Hedvig døde i 1837, og vi ser av skiftepapirene at Tor fortsatt brukte en fjerdepart av gården.

Tor Knutsen flyttet til Trøgstad i 1847, og Anders Olsen overtok nå som leilending på Nedstua Østtुकun. Anders bodde på Trosterud før han kom til Nedstua.

Anders Olsen f. 1806 på Sundsrud d. 1866
Gift i 1827 med Anne Marie Gudbrandsdatter f. ca. 1804

Barn:

1. Karen f. 1828, gift med Nils Nilsson (bodde på Nedstua)
2. Sofie f. 1831
3. Ole f. 1834
4. Halvor f. 1836
5. Andreas f. 1840
6. Gunerius f. 1844, skomaker i 1865
7. Johan f. 1849, hjelper faren med gårdsbruket i 1865

Datter Karen giftet seg i 1855 med Nils Nilsson fra Skillingmark i Sverige, og de bodde her 1855–57 og i Skillingmark 1858–

62 før de kom tilbake til Østtुकun, hvor de bodde til 1865.

Nils Nilsson f. 1829 d. 1865. Gift i 1855 med Karen Andersdatter Østtुकun f. 1829.

Barn:

1. August f. 1856
2. Olof f. 1858
3. Anders f. 1859
4. Andreas f. 1862
5. Anne Kirstine f. 1864 d. 1864
6. Anne Kirstine f. 1865 d. 1868

Anders Olsen døde i 1866, og Magnus Johansen flyttet til Nedstua, da han giftet seg med Juliane Brynildsdatter på Oppstua i 1870. «Leilending, jordbruger, tømmerkjører, fløter» står det om Magnus i folketellingen 1900.

Magnus Johansen f. 1844 på Os d. 1925
Foreldre Johan Halvorsen og Anne Olsdatter
Gift i 1870 med Juliane Brynildsdatter på Oppstua Østtुकun f. 1845. Ingen barn.

Real Brynildsen f. 1849, bror til Juliane, var tjenestegutt her i 1875. I 1875 losjerte også Kristine Gudmundsdatter på Nedstua. Hun var født i 1811 og ernærte seg ved spinning og strikking. Hun bodde på Oppstua i 1865.

Tjenestefolk på Nedstua i 1900 var Johan Olsen f. 1876 og Hilda Olsen f. 1874. Hilda var datter av Ole Villumsen og Petrine Halvorsdatter, som brukte Oppstua Østtukun. Julianes bror Andreas Brynhildsen f. 1853, var legdslem på Nedstua i 1900. I «Fattighuset» bodde Petrine Halvorsdatter f. 1836, står det i folketellingen.

Selveiere

Nedstua ble fradelt Østtukun (Østtukun Skog) bnr. 1 i 1934, og Jørgen Markussen Ringsby fikk skjøte på bruket for 7500 kr av

Marie Høgenes, med påtegnet samtykke fra Julius Tukkens og hustrus samtlige og myndige arvinger. Bestemmelser om havnerett er nevnt i skjøtet. Bruket ble tillagt Teigemoen skog .

I 1962 solgte Jørgen M. Ringsby for 15 000 kr til Lizzie Ødegård og Alf Ødegård, som eide Gravlidalens Skog bnr. 3. Jørgen Ringsby beholdt Teigemoen bnr. 9.

I 1963 solgte Alf Ødegård Nedstua Østtukun til sin datter til Liv Finstad for 17 000 kr. Hun var gift med Halvdan Flenstad, og de bodde her i noen år med barna Jan, Kjell og Roy før de flyttet til Sandvika.

Jan Flenstad overtok i 1994 for 50 000 kr. Han videresolgte til broren Roy samme år, og han solgte i 2002 til Jon Harald og Elisabeth Pedersen for 54 000 kr. Nedstua brukes nå som feriested.

Husmannsplasser

Teigen

Husmannsplassen Teigen ble tatt opp i første halvdel av 1800-tallet. Plassen lå i den nordre delen av skogen (Teigen skog) som ble fradelt i 1883.

Husdyr på Teigen i 1865 var 3 storfe og 5 sauer, og det ble sådd $\frac{1}{8}$ t. hvete, $\frac{1}{8}$ t. rug og 2 t. havre og satt 2 $\frac{1}{2}$ t. poteter

I 1955 ble plassen Teigen med husa og tomt fradelt Teigen Skog. Teigen fikk bnr. 10, skyld 3 øre. Teigen hadde en tid samme eier som på Berg under Sundsrud 66/10, og Teigen var delt i noen år. Hele Teigen har i dag samme eier. Mer om dette under selveiere.

Husmenn

Kristian Gudmundsen var husmann med jord på Teigen fra ca. 1830, og han var kan-

skje første husmann her. 15. juli 1845 utsteder P. Anker og Mads Wiels enke & Co husmannskontrakt til Kristian Gudmundsen, mot en årlig avgift på 2 spdl. Kristian var husmann her til han døde i 1872.

Kristian Gudmundsen f. 1804 d. 1872
Foreldre Gudmund Torsen og Ragnhild Eriksdatter Østtukun

Gift i 1829 med Ragnhild Mortensdatter Nybru f. ca. 1804

Barn:

1. Maren f. 1829
2. Erik f. 1831 på Østtukun, druknet under tømmerfløyting i 1862
3. Halvor f. 1833 d. 1839
4. Sofie f. 1835 d. 1910. Gift i 1858 med Lars Hansen fra Sverige. Flyttet til Kurøenga



Teigen 2006. (Foto: Rolf Aabel).

5. Tøger f. 1837 d. 1925. Flyttet, og overtok Sandvika
6. Halvor f. 1840 d. 1841
7. Kristian f. 1841
8. Halvor f. 1841. Overtok Teigen d. 1924
9. Bolette f. 1844.
10. Rebekka f. 1846
11. Gunerius f. 1849 Båstad
- 12 Berte Maria f. 1851

Sønnen Halvor Kristiansen var født på Teigen, og han bodde her til han døde i 1924. I 1876 fikk Halvor husmannskontrakt på Teigen av Mads Wiels enke & Co og Peder Anker mot årlig avgift på 2 spd og pliktarbeid. I folketellingen 1900 står Halvor oppført som forpakter, jordbruker, fløter og arbeider i tømmer skogen.

Halvor Kristiansen Teigen f. 1841 d. 1924
Gift i 1875 med Maren Mortensdatter Haugbak d. omkring 1930

Barn:

1. Mariane Regine f. 1878
2. Karel Emil f. 1885

Tre svensker bodde her da folketellingen ble tatt opp i 1900

Gustav Eriksen, f. 1862 i Järnskog i Sverige, tømmermann

Anders Olsen f. 1866 i Järnskog i Sverige, tømmermann

Anders Alfred Persson f. 1876 i Östervallskog i Sverige, skomaker

Datter Mariane Regine giftet seg med Johan Olsen Haugen, og de bodde på Teigen.

Johan Olsen Haugen f. 1876 på Stormyra d. 1951. Foreldre Ole Johansen Ous og Netta Svendsdatter Steinby.

Gift med Mariane Regine Halvorsdatter Teigen f. 1878 d. 1956

Barn:

1. Signe
2. Ester
3. Olga
4. Hedvig, gift med Thomas Myrvold

Selveiere

I 1955 fikk barnebarnet Jens Gustavsson skjøte på Teigen av Anders Taraldrud for 15 000 kr. I 1961 kjøpte Jens Gustavsson Berg under Sundsrud (66/5).

I 1961 solgte Gustavson halvparten av Teigen bnr. 5 til Thomas Myrvold for 6000 kr. Thomas døde i 1990, og enka Hedvig Myrvold utstedte skjøte til sønnen Raimo Myrvold på halvparten av Teigen.

Jens og Ågot Gustavssons sønn Tor Ronny overtok den andre halvparten etter foreldrene. Senere overtok Tor Ronny også Raimo Myrvolds del og ble eier av hele Teigen bnr. 5.

I 2005 ble Teigen solgt som feriested til Torbjørn Naug fra Oslo for 690 000 kr.

Gravidalen

Husmannsplassen Gravidalen lå langt sør i skogen, vest for tunet på Østtukun. Steffen Bergersen var trolig første husmann på Gravidalen og ryddet plassen.

Barn:

1. Gulbrand f. 1802
2. Anne f. 1805

Sønnen Gulbrand Steffensen overtok plassen i 1835.

Gulbrand Steffensen f. 1802 d. før 1865

Gift med Berte Rasmusdatter

Barn:

1. Brynild f. 1825
2. Kristian f. 1833, overtok Gravidalen
3. Halvor f. 1836

Enke og «husmannskone med jord» Berte Rasmusdatter står som bruker av plassen i 1865. Husdyra på Gravidalen var nå 2 storfe og 5 sauer, og utsæden var $\frac{1}{8}$ t. rug, $\frac{1}{8}$ t. bygg, 2 t. havre og 2 $\frac{1}{2}$ t. poteter.

Legdslem Anne Steffensdatter 67 år, Gulbrands søster, bodde her i 1865 og 1875. Hjelper til litt i fjøset, står det i folketellingen fra 1875.

Sønnen Kristian Gulbrandsen overtok Gravidalen før 1875. Husmann med jord står det i folketellingen 1875. I 1900 er Kristian oppført som husmann, jordbruker, tømmerhugger og fløter.

Kontrakt 1812

Steffen Bergersen fikk kontrakt på plassen i 1812 av Carsten Tank i Fredrikshald, som nå eide Østtukun. Steffen skulle betale 3 rdl i årlig leie og «uvægerlig» utføre det arbeid som ble forlangt av ham, imot samme betaling som andre fikk for slikt arbeid. Han skulle bygge og vedlikehold husene og gjerdene på plassen. Plassen skulle brukes forsvarlig, dyrkes vel og ikke forringes på jordveien. Grøden måtte ikke selges eller bortføres, og det samme gjaldt gjødsel. Han måtte ikke foreta noen hogst i skogen uten etter utvisning av eieren eller av hans fullmektig.

Steffen Bergersen f. 1773 d. 1856

Foreldre Berger Steffensen og Anne Bergersdatter

Gift i 1799 med Marte Gulbrandsdatter

Kristian Gulbrandsen f. 1833
Foreldre Gulbrand Steffensen og Berte Ras-
musdatter

Gift i 1872 med Maria Kristiansdatter f. 1851

Barn:

1. Karel f. 1873, gift i Sverige, sjef for Len-
nartsfors bruk.

2. Berte Maria f. 1878, gift med Amund fra
Nedstua Ringsby, til Ertevassfallet og til
Treungen i Ivarsbyn.

Vi kjenner ikke flere som har bodd på
plassen, som nå ligger i skogparten Gravli-
dalens Skog, som ble fradelt gnr. 1 i 1906.

Skogen på Østtukun Østtukun skog

bnr. 1

Matrikkelskyld

1886: 7, 09 mark

I jordregisteret 1976 er arealet på bnr. 1
oppgitt til 2088 dekar skog og 34 dekar
annet areal.

Niels Krog, Olaus Olsen, Real Tykken,
Julius Tukken og Ole Flaten overtok denne
søndre delen av skogen på Østtukun (14/25
deler) ved delingen i 1883. I 1906 ble Julius
Tukken eneeier.

Hans datter Marie Høgenes overtok
denne eiendommen, og ved hennes død
fikk datter Lizzie denne delen som sitt sær-
eie. Lizzie f. 1909, var gift med Alf Ødegård
f. 1907.

I 1957 fikk sønnen Alf Tore Ødegård skif-
teskjøte på eiendommen fra skifteforvalte-
ren i moren Lizzie Ødegårds dødsbo for åse-
testakst 200 000 kr.

Alf Tore Ødegård f. 1943, sønn av Alf Øde-
gård og Lizzie Ødegård (f. Høgenes)
Gift med Brith Helen Holmen f. 1945, dat-
ter av Holm A. Holmen og Borghild Mor-
genlien

Barn:

Helen f. 1980

Alf Tore Ødegård bor i Aurskog.

Teigen Skog

bnr. 2

Matrikkelskyld

1886: 5,57 mark

Den nordre delen av skogen utgjorde
etter delingen i 1883 11/25 deler av skogen
på Østtukun.

Teigen Skog har fått navn etter hus-
mannsplassen Teigen som ligger her.

Den nordre delen av Teigen skog, Heia
Skog bnr. 4, ble fradelt i 1929, skyld 2,78
mark.

Gudbrand Taraldrud, som nå eide en tre-
djepart av Teigen Skog, kjøpte denne par-
ten. Teigen Skog er brukt sammen med
Tårnby (74/2) siden 1937.

1976: 2692 dekar skog og 359 dekar annet
areal.

Husmannsplassen Teigen ble fradelt i
1955, bnr. 10 skyld 0,03 mark.

Eiere

Nils og Christian Anker ble eiere av Teigen Skog etter delingen i 1883. Etter loddtrekning overtok Niels og Chr. Anker hele Trosrerud og nordre del av Østtukun.

I 1928 selger P.M. Anker denne eiendommen sammen med Vortungsneset 70/1 og Steinby 71/8 og 71/9 til Hans Taraldrud, Anders Taraldrud og Gudbrand Taraldrud for 300 000 kr.

I 1928 solgte P.M. Anker sine øvrige eiendommer i Rømskog til Hans Taraldrud og sønnene Anders og Gudbrand. Dette gjaldt

Tørnby gnr. 70/1 (Vortungsneset), skyld 1,37 mark, Steinby gnr. 71/8 og 71/9 skyld 2,48 mark og Østtukun 78/2 (Teigen Skog), skyld 5,57 mark. Samlet kjøpesum var 300 000 kr.

Året etter ble Teigen Skog delt i to deler, slik at Teigen skog 78/2 og den fradelte parten Heia 78/4 fikk samme skyld, nemlig 2,78 mark (deleforretning 28. august 1929).

Heia 78/4 ble overtatt av Gudbrand Taraldrud på Østre Bøen, og Heia er siden brukt sammen med skogen på Østre Bøen, som Heia grenser opp til. Teigen skog 78/2 ligger til Tårnby.

Gravlidalens Skog

bnr. 3

Gravlidalens Skog er den søndre delen av skogen på Østtukun. Plassen Gravlidalen ligger lengst øst på denne skogparten, som ble fradelt bnr. 1 i 1906. Gåseskiftet bnr. 8 ble fradelt 1950, skyld 80 øre.

1976: 7 dekar jordbruksareal, 1228 dekar skog og 2 dekar annet areal

I 1962 kjøpte Lizzie og Alf Ødegård eiendommen Nedstua Østtukun av Jørgen Ringsby for 15 000 kr. Året etter solgte Alf Ødegård Nedstua Østtukun til sin datter Liv Finstad for 17 000 kr.

Eiere

Olaus Olsen Høgenes overtok Gravlidalens Skog i 1906.

I 1936 solgte Olaus Høgenes' arvinger til Ole Høgenes for 15 000 kr. Ole var gift med Marie Høgenes. De ble skilt, og Ole flyttet til sin søster Amanda Melleby. Ole solgte Gåseskiftet til Jørgen Kind i 1950.

Ved skiftet etter Ole Høgenes fikk Liv, Alf og Alf Ødegård skjøte på det som var igjen av Gravlidalens Skog for 162 000 kr.

I 1969 ble det inngått ektepakt mellom ektefellene Alfi Hammer (f. Ødegård) og Helge Hammer, slik at 55/162 deler av denne eiendommen ble Alfi Hammars sær-eie.

Ved Alf Ødegårds død i 1970, gikk hjemmelen over 52/162 deler over til arvingene Liv Flenstad, Alfi Hamamer og Alf Tore Ødegård.

I 1971 skjøtet Alf Thore Ødegård sin del av farsarven (52/486 deler) til søstrene Liv Flenstad og Alfi Hammer for 28 750 kr. I 1984 solgte Alfi Hammer sin andel til Liv Flenstad, som senere overdro dette til sin sønn Kjell, som i dag driver skogen.

Heia Skog (Østtukunhea) bnr. 4

1929: Skyld 2,78 mark

Heia er den nordre delen av skogen på Østtukun, og parten ble fradelt Teigen Skog i 1929, da Teigen Skog bnr. 2 ble delt i to like deler. Gudbrand Taraldrud overtok Heia bnr. 4. Gudbrand Taraldrud eide Østre



Gravlidalen 1983. Elgjakt. (Foto: Per Erik Nilssen).

Bøen, og Heia Skog er siden brukt sammen med Østre Bøen. Skogen på Østre Bøen grenser opp til Heia.

Klammeskifte bnr. 7

Parten ble fradelt bnr. 1 i 1938, skyld 10 øre. (Utgår).

Gåseskifte bnr. 8

Skogparten kalt Gåseskifte ble fradelt bnr. 3 i 1950, skyld 88 øre. Den grenser i vest til Ringsby. Tjernene Veslegåsa og Storegåsa ligger her. Jordregisteret 1976: 538 dekar skog.

I 1951 fikk Jørgen Kind skjøte på denne skogen for 16 500 kr av Ole Høgenes. I 1963 solgte Jørgen Kind og Anna Kind til Vendla og Arne Trømborg for 70 000 kr. I 1986 solgte Arne Trømborg sin part til Jørgen Trømborg for 75 000 kr.

Teigemoen bnr. 9

Parten ble lagt til Nedre Østtukun i 1951, skyld 10 øre. Parten ligger rett øst for Teigen. I 1962 ble skogparten fradelt Nedre Østtukun. Jørgen Ringsby, som nå solgte Nedre Østtukun, beholdt Teigemoen, som han solgte til Arve Hærgård for 42 000 kr (skjøte på denne parten i 1974 fra Jørgen Ringsby for 42 000 kr.). I 1974 selger Arve Hærgård til Bjørn Arve Hærgård og Geir Roald Hærgård for 40 000 kr. I 1993 ble Teigemoen solgt til Thor L. Myrvold for 85 000 kr.

Teigen bnr. 10

Se under Husmannsplasser

Furutangen bnr. 11

Tomta ble fradelt bnr. 8 i 1969, skyld 1 øre. Vendla og Arne Trømborg solgte tomta til Bernhard G. Trondseth for 800 kr. I 1974

solgte Bernhard G. Trondseth til Hans Østby for 50 000 kr. I 1989 ble Furutangen solgt til Mai Irene Andersen for 100 000 kr.

Myggebo bnr. 12

Tomta ble fradelt bnr. 6 i 1972, skyld 1 øre. Gerd Kari Kvaksrud kjøpe denne av Liv Flenstad for 800 kr. I 1986 solgte Gerd Kari Kvaksrud til Terje Solberg og Pål Kristian Rygg for 75 000 kr. I 1990 ble Myggebo solgt til Bjørn Skaug for 207 000 kr.

Dalen bnr. 13

Parten ble fradelt Gravlidalens Skog bnr. 3 i 1971, skyld 10 øre. Liv Flenstad og Alfi Hammar hadde hjemmel til denne eiendommen. I 1973 fikk Alfi Hammar skjøte på halvparten av Dalen bnr. 13 av Liv Flenstad. Verdi 5625 kr.

Sjøli bnr. 14

Tomta Sjøli ble fradelt Østtुकun nedre bnr. 6 i 1974, skyld 1 øre. Bjørn Hovind fikk skjøte på tomta av Liv Flenstad for 15 000 kr.

Soltun bnr. 15

Tomta ble fradelt bnr. 6 i 1974, skyld 1 øre. Svein Nordby fikk skjøte på tomta av Liv Flenstad for 15 000 kr. I 1982 solgte Svein Nordby til Berit Enersen og Ole Enersen for 35 000 kr.

Einertun bnr. 16

Tomta ble fradelt bnr. 6 i 1974, skyld 1 øre. Arvid Hagerud fikk skjøte på tomta av Liv Flenstad for 12 650 kr.

Bjerketun bnr. 17

Tomta ble fradelt bnr. 6 i 1974, skyld 1 øre. Torleif Pettersen fikk skjøte av Liv Flenstad for 8000 kr.

Grensero bnr. 18

Tomta ble fradelt bnr. 6 i 1974, skyld 1 øre. Torger Dahl fikk skjøte av Liv Flenstad for 10 000 kr.

Løvås bnr. 19

Tomta ble fradelt bnr. 6 i 1974, skyld 1 øre. Sigmund Lunner fikk skjøte av Liv Flenstad for 14 000 kr.

Sandmo bnr. 20

Tomta ble fradelt bnr. 6 i 1974, skyld 1 øre. Rolf Johannessen fikk skjøte av Liv Flenstad for 5 000 kr.

Sandmo bnr. 21

Tomta ble fradelt bnr. 21 i 1975 (areal 3, 37 dekar). Rolf Nordby fikk skjøte av Liv Flenstad for 9000 kr.

Mål og vekt

Rommål for kornvarer

1 tønne = 4 kvarter = 8 skjepper = 12 settinger = 192 potter = 145,8 liter

Ved lov av 28. juli 1824 ble enhetene for kornmål endret:

1 tønne = 4 kvarter = 8 skjepper = 16 settinger = 144 potter = 138,974 liter

Vektenheter

1 skippund = 4 fjerdinger = 20 lispund = 185,17 kilo

1 lispund = 9,26 kilo

1 bismerpund = 12 skålpund = 24 bismarker = 6,168 kilo

1 skålpund = 0,514 kilo

1 bismark = 0,257 kilo

Myntenheter

Riksdaler = 4 ort = 96 skilling (myntenhet til 1813)

Riksbankdaler = 6 mark = 96 skilling (myntenhet 1813 – 1816)

Spesiedaler = 5 ort = 120 skilling (myntenhet 1816 – 1875)

Krone = 100 øre (myntenhet fra 1876)

Landskyldenheter

Mellomalderen

1 markebol = 8 øresbol = 24 ørtugbol = 480 penningbol

1 (ku)hud = 12 (kalv)skinn = 48 skinklinger

Fra 1500-tallet til 1838

1 skippund = 4 fjerdinger = 20 lispund

Matrikkelskyld 1838

1 skylddaler = 5 ort = 120 skilling

Matrikkelskyld 1886

1 skyldmark = 100 øre

Tidstavle

| | |
|----------------------|-------------|
| – 1500 f. Kr | Steinalder |
| 1500 – 500 f. kr | Bronsealder |
| 500 f. K – 800 e. Kr | Jernalder |
| 800 – 1050 | Vikingtid |

Middelalder som deles i

| | |
|-------------|------------------------------------|
| 1050 – 1349 | Høymiddelalderen (gammelnorsk tid) |
| 1350 – 1536 | Seinmiddelalderen |
| Etter 1536: | Nyere tid |

Forkortelser

| | |
|------|-----------------|
| bmk | – bismarmerker |
| bmpd | – bismerpund |
| bnr | – bruksnummer |
| gnr | – gårdsnummer |
| lpr | – løpenummer |
| rbd | – riksbankdaler |

| | |
|------|-------------------------------------|
| rdd | – riksdaler |
| skpd | – skippund |
| spdl | – spesiedaler |
| t | – tønne |
| tg | – tunge (kornvekt: fullmodent korn) |
| tgl | – tinglyst |



Normeka AS sitt nybygg sett fra syd 2006. Det hvite huset til venstre er klubbhuset til Rømskog Idrettslag. (Foto: Rolf Aabel).

Ordforklaringer

Bygsel

Bygsel kommer av det gammelnske verbet byggja som betyr å leie bort. Å bygge eller byggle ble på 1500-tallet og senere brukt om jordleieforhold, og kunne bety både å leie bort jord og ta jord til leie. I første betydning ble det ofte brukt spesielt om det å ha retten til å leie bort jord og ha de økonomiske fordelene som fulgte med det. Dette ble kalt bygselrett. Bygselretten gjaldt opprinnelig leie av jord til leilendinger, og det var dette forholdet lovgivningen beskjefteget seg med. Eierne fikk landskyld av leilendingen.

Leilending

En leilending leide skyldsatt jord av en jordeier. I Rømskog var et flertall av bøndene leilendinger på 1700-tallet. Leievilkårene var fastsatt i et lovverk som ga et rimelig godt rettsvern, og leilendingenes stilling ble gradvis styrket etter reformasjonen. Den vanlige leietiden var tre år, men det var ganske vanlig at arvinger overtok som leilendinger. Leilendingen betalte førstebygsel når han overtok, landskyld hvert år og tredjeårstake når kontrakten ble fornyet hvert tredje år. Leilendingen drev jordveien som han ville, men i forhold til selveiere hadde leilendingen innskrenket hogstrett i skogen. Dette ble klart uttrykt i leilendingskontraktene i Rømskog, og leilendingene ble vanligvis også tillagt ansvaret for oppsyn med skogen. En leilending kunne ikke ta opp lån og stille gården som sikkerhet, slik en selveier kunne gjøre.

Landskyld

Årlig leie som en leilending betalte til jordeieren. I eldre tid var landskyld også den faste målestokk for jordeiendom ved kjøp, salg og arveskifter. Alle selvstendige gårder var skyld-

satt enten oppsitteren var leilending eller selveier. Etter loven skulle landskylda betales innen juleaften. Landskylda var sjelden uttrykt i penger, men i forskjellige vareslag. I Rømskog var det meste av landskylda i korn (tunge, dvs. fullmodent korn). Noen gårder hadde også mindre parter uttrykt i huder og i tørre gjedder. Jordeierne ønsket å få landskylda i penger, mens leilendingene vanligvis ønsket å betale med varer. Ved en forordning i 1684 ble leilendingene gitt anledning til å velge betalingsmåte. Foretrakk han penger, skulle dette skje etter offentlig takst på varene. Ved forordning 5.2.1685 ble det oppfordret til betaling av landskylda i penger.

Matrikkel og matrikkelskyld

Matrikkel er et offentlig register over eiendom med opplysninger om gårdens og gårdsbrukets navn, eier og bruker og matrikkelskyld. Matrikkel har sitt opphav i registre over offentlig eiendom og faste inntekter, og i skattemanntallene fra 1500- og 1600-tallet. Matrikkelskylda i dagens matrikkel har sitt utspring i landskylda, som var eldre tiders verdimål for jord. I 1838 ble matrikkelskylda angitt i 1 skylddaler = 5 ort = 120 skilling. Skylddaleren skulle svare til en verditakst på 400 spesiedaler. I Norsk matrikkel 1886 er regneenheten 1 skyldmark = 100 øre.

Benefisert gods

Jordeiendom som lå til et embete og som embetsinnehaveren selv brukte eller hadde leieinntekter av

Føderåd

Føderåd eller kår er en gammel sosial institusjon om underhold knyttet til gården. De som skulle nyte kår overdro til den som skulle yte

kår, en rett i gården. Som oftest var dette overdragelse av eiendomsretten.

Fletføring

Ved fletføring overdro de fletførte alt de eide og kom til å eie til en slektning eller en annen mot underhold. De fletførte ble umyndiggjort når de inngikk en slik avtale.

Gårdklasser

Til grunnlag for skatteberegning ble gårdene inndelt i klasser. Fullgårdene (helgårdene) utgjorde den øverste klassen, mens halvgårder og kvartgårder (fjerdingsgårder) sto for halvparten og fjerdeparten av fullgårdssatsen. Kvartgårdene ble også kalt ødegårder. Dette kunne være gårder som var gjenryddet etter svartedauen, men ikke nødvendigvis. De små gårdene havnet i denne skatteklassen, selv om de hadde vært i bruk etter svartedauen.

Innerst

Denne var en person som leide husvære og hadde egen husholdning.

Jordebok

Jordebok er en fortegnelse over fast eiendom og rettigheter knyttet til eiendommen,

Kjone

Kjone er et hus som ble brukt til tørking av korn, malt og lin. Flere gårder kunne ha kjone sammen.

Kongehylling

Kongehylling fant regelmessig sted i Norge fra høymiddelalderen. Dette fant vanligvis sted i Trondheim. Delegater fra de forskjellige landsdeler ble sendt hyllingsmøtene (i Oslo/ Kristiania etter 1537) for å uttrykke sitt samtykke i riksrådets kongevalg og hylle den nye kongen. Kongehyllingen falt bort ved innføringen av eneveldet i 1660.

Lagrettemann

Menn som var blitt tatt i ed av lagmannen og dermed autorisert som lekdommere. De opptrådte som domsmenn og forliksmenn og spesielt i rettemøter knyttet til grenseganger og arveskifter.

Navnegård

En enhet (område) som blir betegnet med et gårdsnavn (f. eks. Trandem, Sundsrud, Tårnby).

Skyldsetting

Fastsetting av skylda på en gård for betaling av landskyld og bygselavgifter og fra 1600-tallet som grunnlag for skattlegging. Sorenskriveren ledet skyldsettingsforretningene.

Åbot

Den plikt en leilending hadde til å vedlikeholde husa på en gård. Selve vedlikeholdet og eventuell erstatning til jordeieren for forsømt vedlikehold, ble også kalt åbot

Åsetesrett

Åsetesretten gir livsarving rett til å overta jordeiendom udelt. Retten gjelder både for odeljord og annen jord. Åsetesretten ble først særskilt utformet i en recess av 1593, og den ga eldste bror blant arvingene rett til åsetet. Medarvingene skulle få annen jordeiendom eller annen arv med tilsvarende verdi. Fantes ikke dette, skulle de få landskyld av broren, men han hadde bruksretten alene. Fra 1769 fikk bonden anledning til å bestemme at gården skulle deles fysisk mellom to eller flere livsarvinger. Betingelsen var at gården kunne gi utkomme til flere familier, og at beste åsetesmann fikk minst halvparten av den. Åsetesretten er senere endret flere ganger.

Kilder

Det skriftlige kildematerialet har vært hovedkilden til bosettings- og næringshistorien, og det meste av dette materialet finnes i statsarkivet i Oslo og i Riksarkivet. Fra middelalderen har vi enkelte diplomer og fra omkring 1400 viser Biskop Eysteins jordebok hvilke gårder og gårdparter som hadde ligget og lå til kirker og klostre. Fra 1500-tallet blir det skriftlige kildematerialet fyldigere, og etter hvert som administrasjonen bygges ut på 1600-tallet, blir det skriftlige materialet mer og mer omfattende.

De sentrale kildene for Rømskog i Statsarkivet i Oslo og i Riksarkivet er avskrevet, kopiert og arkivert av Hans og Ebba Taraldrud, og Ole Ous sammen med Ebba Taraldrud har nedlagt et stort arbeid med å bygge opp et personarkiv for Rømskog. Dette enestående arbeidet med de skriftlige kildene og den omfattende innsamlingen av muntlige kilder, har gitt Rømskog en lokalsamling, som betyr mye for arbeidet med bygdebøkene for Rømskog, og for alle andre som vil lære mer om Rømskog.

Mer om de enkelte kildene

Et stort materiale foreligger i trykte utgaver. Her kan nevnes Diplomatarium Norvegicum, Biskop Eysteins Jordebok («Røde Bok») fra omkring 1400, Oslo og Hamar bispedømmes jordebok 1574-1577 (Paul Huitfeldts stiftsbok), Skattematrikkelen 1647, Norges Matrikkel fra 1838 og 1886 og Oluf Ryghs Norske Gaardnavne.

Kirkebøker 1721 – 1899

Originalmaterialet i Statsarkivet i Oslo. Materialet er avskrevet og ordnet i Rømskog lokalsamling.

Folketellinger

Originalmaterialet til tellingene 1801, 1825, 1835, 1845, 1865, 1875 og 1900 er i Statsarkivet

i Oslo og i Riksarkivet. Avskrifter av tellingene ligger i Rømskog lokalsamling. Tellingene 1801 og 1865 er digitalisert og kan leses på Internett (www.digitalarkivet.uib.no). Skotskatten 1711 i fogderegnskapene kan også si noe om hvor mange som bodde på de enkelte gårdene.

Panteregistre, pantebøker og ekstrarettsprotokoller

Originalmaterialet i Statsarkivet i Oslo. Materialet er avskrevet og finnes i Rømskog lokalsamling (1734-1855). Grunnbøkene for Rømskog er kopiert hos Sorenskriveren i Heggen og Frøland. Tinglysningen er nå overført til Statens kartverk.

Skifteprotokoller

Originalmaterialet i Statsarkivet i Oslo. Skifteprotokollene fra 1758 til 1842 er avskrevet, og personopplysningene er ført inn i personarkivet. Avskriftene av skiftene ligger i Rømskog lokalsamling.

Tingbøker

Tingbøker fra Rakkestad sorenskriveri for tiden 1758-67 og 1779-91 (nr. 32 og 33) er gjennomgått, men lite er funnet. Saker fra Rømskog i tingbøkene 1-31 er ikke registrert.

Dyrehold, utsæd og arealopplysninger

Matrikkel 1665, matrikkelutkast 1723, jordavgiften 1802 og jordbrukstillinger 1835, 1845, 1865, 1865, matrikkelforarbeid etter lov av 6.6.1863 og jordbrukstilling 1875. Videre er Norske gårdsbruk 1941, 1962 og 1985 benyttet, og opplysninger om produksjonsstøtte for de siste årene. De eldste arealopplysningene er fra matrikkelrevisjonen i 1860-årene. Videre er Jordregister 1976 benyttet (Jordregistreringsinstituttet på Ås).

Setrer i Rømskog

Innberetning til Institutt for sammenlignende kulturforskning 1932 (Anders Taraldrud innberettet fra Rømskog).

Kart 1775/1795 over Rømskog

Originalene i Statens kartverk. Kartene viser gårder og husmannsplasser og veiene gjennom bygda.

Lokale skrifter mv.

Nikolai Nilsen «Rømskogen Herred 1814-1914 Bidrag til en bygdebeskrivelse» og «Kart og namnebok over Rømskog» fra 1984. Truls Haugens registrering og omtale av en rekke husmannsplasser har betydd mye for historien om

husmannsvesenet i Rømskog. Rømskog Friluftskart utgitt av Rømskog J.F.F. i samarbeid med Rømskog kommune har også vært til stor nytte.

Bildematerialet

Østfold bildearkiv og Rømskog bildearkiv har bidratt med de eldste fotografiene til boka. Rolf Aabel og Anders Stang har tatt nye fotografier, og mange av Widerøes luftfoto fra 1953 og 1962 er tatt med i boka.

Litteratur

Bygdebøker fra nabobygdene og andre deler av landet. «Norges landbrukshistorie» I-IV (Oslo 2002) har vært til stor nytte og likeledes Norsk historisk leksikon (1999).



Amund Ljøner en av de mange håndverkerne i Rømskog. (Foto: Per Erik Nilssen).

Bostedene alfabetisk ordnet

A

Andreasbo 465, 508
Andreassetra 23
Annabo (67/54) 154, 238
Annebo (73/143) 376, 457
Ararat (67/80) 155, 240
Arstusetra (u. Sundsrud)
96
Aspeli (71/34) 311, 332
Asper (68/5) 250, 261
Aune (67/39) 154, 236

B

Bakketun (71/48) 311, 333
Bekkele (69/34) 270, 301
Bekkesætra (69/31) 270,
301
Berg (67/67) 155, 240
Berg (71/41) 311, 332
Berg 71/13) 311, 328
Berg vestre (66/5) 100, 137
Bergan (68/15) 250, 263
Bergan (68/9) 250, 263
Bergan 2 (68/12) 250, 263
Bergbo (67/53) 154, 238
Bergbo (73/128) 377, 456
Bergget (69/22) 270, 300
Bergget (73/52) 376, 446
Bergget (u. Sundsrud) 97,
136
Bergli (74/14) 464, 503
Bergli II 465, 507
Bergli II 465, 509
Bergli III 465, 507
Bergli IV 465, 507
Bergli V 465, 507
Bergli vestre (74/15) 464,
504
Bergseth (73/63) 376, 448
Bergsett (69/17) 270, 299

Bergtun (66/15) 100, 139
Bergtun (69/21) 270, 300
Betel (72/13) 342, 365
Betel 376, 443
Bjerkenes (73/24, 25) 375,
439,
Bjerketun 626
Bjørkebakken (71/31) 311,
331
Bjørkebo (74/37) 465, 507
Bjørkebu 465, 507
Bjørkelund (74/50) 465,
508
Bjørkeng (74/18) 464,
504
Bjørkeng I (74/74) 465,
510
Bjørkheim (71/46) 311,
333
Bjørkli (71/19) 311, 330
Bjørklund (79/10) 64, 91
Bjørkås (69/38) 270, 302
Bjørnbo (67/60) 154, 239
Bjørndalstykket (71/2)
311, 323
Bjørneøene (69/14) 270,
299
Bjørnlia (69/48) 270, 302
Bjørnstadneset (70/5) 271,
303
Bjørntjernstykket (71/15)
311, 326, 328
Bottsetra (u. Tørnby) 267
Branntårnet på Haukenes-
fjellet 148, 149
Bratodden (67/58) 154,
239
Bratteli (66/12) 100, 139
Brendtøya (67/52) 154,
238

Brennemoen (73/37) 376,
443
Brennemoen 2 (73/91)
376, 453
Brøttumfeltet (67/77) 155,
240
Brøtum (67/25) 154, 234
Brøtum I (67/101) 155,
242
Bråteløkken 465, 504
Braaten (Halvorsbråtan
73/30) 376, 441
Bråteskiftet (72/11) 342
Bråtåsetra 23
Bunes 96, 100, 124
Bunesetra 96
Bye (67/75) 155, 240
Bøen 513
Bøen mellom (75/3) 520,
536
Bøen skog (75/7) 520, 562
Bøen søndre (75/11) 520,
540
Bøen vestre (75/34) 520,
565
Bøen vestre (75/5) 520,
533, 562
Bøen vestre 520, 533
Bøen østre (75/1) 520, 528
Bøhler (75/13) 520, 563
Bøsand (75/14) 520, 563
Bøsetra 516
Bås (67/70) 155, 240

C

Capri 376, 444

D

Dalen (78/13) 626
Dalen 145, 227

- Dalheim (67/21) 154, 233
 Dammen 145, 230
 Delesand (75/19) 520, 563
 Dritarbekkvold (67/63) 154, 239
- E**
 Eidet 268, 269 (sagbruket), 290
 Eikelistykke vestre (71/7) 311, 325
 Eikelistykke østre (71/16) 311, 328
 Eikestadsetra 144
 Eikestan 145, 224
 Einerberget (73/67) 376, 448
 Einerberget (73/69) 376, 448
 Einerberget II (73/110) 376, 455
 Einerli (66/57) 154, 239
 Einerli 465, 509
 Einertun 626
 Elvebakke (71/21) 311, 330
 Elvebakke II (71/47) 311, 333
 Elverhøi 464, 505
 Elverud (79/6) 64, 90
 Enerhaugen (74/64) 465, 509
 Eng (74/21) 464, 505
 Eng II 465, 506
 Eng III 465, 506
 Eng IV 465, 506
 Enga (67/14) 153, 174
 Enga 145
 Engehagefeltet (Rømskog eldrester) 311, 332
 Engehagefeltet (Rømskog eldrester) 312, 333
 Engehaget (72/18) 342, 365
 Engen (67/16) 153, 177
 Engen 64, 81
- Engerodden (70/9) 271, 304
 Eriksbo (69/26) 270, 300
 Eriksbo (69/36) 270, 301
 Ertevassfallet 517, 549
- F**
 Fagerlisetra (u. Trosterud) 64
 Fallet (Nedstua) 555
 Fallet (Oppstua) 552
 Fjeldstad (73/33) 376, 442
 Fjell (67/66) 155, 240
 Fjellbo (73/83) 376, 450
 Fjellbu (74/25) 464, 505
 Fjellbu (75/30) 520, 565
 Fjellbu I (73/132) 377, 456
 Fjellbu II (73/133) 377, 456
 Fjellbuhytta 465, 510
 Fjellhaug 464, 504
 Fjellhaug II 465, 509
 Fjellhaug III 465, 509
 Fjellheim 79/12) 64, 91
 Fjelly (73/81) 376, 450
 Flatabråtan 39
 Flatahaugen (Haugen) 34
 Flatby (67/28) 154, 234
 Flaten med Nes 19,
 Flaten mellom (Mellom-Flaten) 32
 Flaten nordre (Nord-Flaten) 29
 Flintjernsetrene 371
 Framsetra 23
 Framsetrene (u. Sundsrud) 96
 Fredbo 465, 507
 Fredbo II 465, 508
 Fredheim (79/3) 64, 90
 Fredhjem (69/10) 269, 297
 Fredhjem II (69/24) 270, 300
 Fredli (70/8) 271, 304
 Fredly (67/97) 155, 242
 Fredly (69/42) 270, 302
 Fredly (71/43) 311, 332
- Furubakken (73/73) 376, 449
 Furuberget (70/2) 270, 303
 Furuberget (73/127) 377, 456
 Furuholmen (67/36) 154, 236
 Furuli (73/35) 376, 443
 Furuli I (73/125) 377, 455
 Furuli II (73/108) 376, 454
 Furulund (71/45) 311, 332
 Furulund (71/62) 312, 334
 Furulund (73/45) 376, 444
 Furuly 250, 263
 Furumoen 520, 565
 Furuodden 271, 304
 Furusand 520, 563
 Furustua 520, 563
 Furutangen (67/82) 155, 241
 Furutangen 625
 Furuvik 271, 304
 Furuås (69/20) 270, 300
 Furuås (69/41) 270, 302
- G**
 Gammelsetra 371
 Geitungøya (67/62) 154, 239
 Granberg (73/89) 376, 453
 Granli (67/37) 154, 236
 Granli 2 (67/50) 154, 238
 Granly (71/78)n 312, 335
 Granly (73/49) 376, 445
 Granly (73/71) 376, 449
 Gravlidalen 605, 622
 Gravlidalens Skog 605, 624
 Grensen (Solheim) 64, 80
 Grensero 626
 Grevlingskulhøgda (71/11) 311, 328
 Grusmo (73/57) 376, 447
 Grusmo (73/65) 376, 448
 Gryttjernsetra 461
 Gråtaneset 145, 231

Gubberud 97, 136
Gåseskifte (78/8) 625

H

Haga (u. Steinby) 309, 311,
323, 324
Hagan (u. Sundsrud) 96,
100, 131
Hagasetra (u. Sundsrud)
96
Hagasetra (u. Østtukun)
605
Hagastua (u. Østtukun)
605
Hagasundet 23, 57
Hagen (73/134) 377, 456
Hakebruhytta 145, 230, 295
Harakleiva 498
Hareholmen (67/59) 154,
239
Hauersetra 23
Haug (67/76) 155, 240
Haugbak 463, 464, 492, 504
Haugen nordre (73/5)
375, 405, 437
Haugen søndre (73/6) 375
Haugerud (67/41) 154,
236
Haugerud (67/96) 155,
242
Hauglund (Klubbemoen-
Hauglund 73/21) 375,
438
Haugsettvolden (67/79)
155, 240
Haugsettvolden II (67/93)
155, 242
Haugtun (73/34) 376, 442
Haukebråtan (69/4) 269,
284
Haukebøl 153, 160, 169
Haukeli (67/78) 155, 240
Haukenes (nordre) 153,
162
Haukenes (Veststua) 153,
193
Haukenes 141

Haukenes boligfelt
(67/107) 155, 243
Haukenes I (67/108) 155,
243
Haukenes V (67/115) 156,
243
Haukenes østre 153, 195
Haukenesskogen 146
Haukenæs (67/121) 156,
243
Haukenæs (67/123) 156,
243
Haukenæs boligfelt
(67/109) 155, 243
Haukenæs III (67/119)
156, 243
Haukenæs IV (67/122)
156, 243
Haukenæs VI (67/116)
156, 243
Haukenæs VII (67/117)
156, 243
Haukenæs VII (67/118)
156, 243
Haukenæs VII (67/120)
156, 243
Haukli II (67/94) 155, 242
Havna (71/52) 311, 333
Heia Skog (78/4) 605, 624
Hellefeltet (bnr. 114-123)
454-455
Hellenefeltet (73/109)
376, 454
Hellingstjernsetra 461
Hjertåsen (71/12) 311, 328
Husa (79/11) 64, 91
Hytta (73/85) 376, 451
Hyttebo (67/103) 155, 242
Høgbo (67/104) 155, 242
Høgenesengen 199, 205
Høgenesskogen 199
Høgheim (67/43) 154, 237
Høgheim (67/45) 154, 238
Høgkolddrågene (77/4)
598
Høgtun (71/42) 311, 332
Høgås (73/31) 376, 441

Høie (67/44) 154, 237
Hølvassetra 371
Høyebo (67/47) 154, 238

I

Igletjernsætra (73/113)
376, 455
Ilebu (67/91) 155, 241
Ilebu II (67/95) 155, 242
Indleggen (75/8) 520, 562
Industriområde (74/69)
465, 509
Industriområde II
(73/137) 377, 456

J

Jerpeset 249, 259
Jørnesetra 461

K

Karibu (75/17) 520, 563
Karisetra 340
Karlsnes (70/3) 270, 303
Kirkerud (75/4) 520, 541
Kirkerud I (75/39) 520,
565
Kirkerud II (75/40) 520,
565
Kirkerud nedre (75/9)
520, 562
Kirkerudsetra 516
Kirketangen (75/21) 520,
563
Kjelsås (69/40) 270, 302
Kjelsås (69/43) 270, 302
Kjensli (73/126) 377, 456
Kjensli (73/54) 376, 446
Kjernmoen 340, 342, 362
Kjernmoskiftet (72/17)
342, 365
Kjernslund (u. Haukenes)
231
Kjonelia (71/26) 311, 331
Kleiva (71/30) 311, 331
Kleiva (u. Tårnby) 461, 497
Klinteskiftet (73/136) 377,
456

- Klubbemoen 375, 399, 403
 Klubben (Nord-Klubben)
 73/4) 403
 Klubben (Sør-Klubben)
 73/3) 375, 399
 Knatten (72/19) 342, 365
 Knutsetra (u. Haukenes)
 144
 Knutstli (71/44) 311, 332
 Knutsti (71/36) 311, 332
 Kolbotn (75/26) 520, 564
 Kolbotn II (75/32) 520,
 565
 Kollberg (67/24) 154, 234
 Kollberg (73/112) 376, 455
 Kollen (71/32) 311, 331
 Kollen (71/61) 312, 333
 Kollerud (73/62) 376, 448
 Kopperud (67/106) 155,
 243
 Kopperud 144, 153, 199,
 202, 243
 Kopperud sag- og mølle-
 bruk 149, 205, 267, 249,
 305
 Kopperudsetra 144, 211
 Kova (67/61) 154, 239
 Kroken (73/107) 376, 453
 Kroken (73/48) 376, 445
 Krokenfeltet (73/87) 376,
 451
 Krokenfeltet (tomt 1-10,
 bnr. 94-103) 451- 452
 Krokvold 100, 111
 Kudalen 23, 53
 Kudalssetra 23
 Kulpesetra (u. Sundsrud)
 96
 Kulykja 465, 506
 Kulykja II 465, 506
 Kulykja III 465, 508
 Kulykja IV 465, 508
 Kurøen (76/3) 570, 579
 Kurøen 567
 Kurøen Bygdetun (76/4)
 570, 579
 Kurøenga 570, 577
- Kvennbo (72/15) 342, 365
 Køia (Trandem) 372, 433
 Kørresetra 570
- L**
- Lande (67/33) 154, 235
 Langemyråsen 461, 484
 Langetangen 145, 226
 Larsodden (69/27) 270,
 301
 Libak (Klubbemoen-Libak
 73/20) 375, 438
 Libak grustak 376, 444
 Lie (67/69) 155, 240
 Lien (Klubbemoen-Lien
 73/18) 375, 419
 Liljeviken (70/14) 271, 304
 Lillebo (67/51) 154, 238
 Lillebo (73/44) 376, 444
 Lillebo I (73/135) 377, 456
 Lillebråten 268
 Lilleengen (72/8) 342, 364
 Liås (73/74) 376, 449
 Liås I (73/124) 377, 455
 Lonkøya 268, 290
 Lukashytta 372, 375, 411,
 424
 Lund (73/26) 375, 440
 Luneng (73/76) 376, 449
 Lykkebo 465, 507
 Lykkja, se Trandemløyken
 73/39
 Lyngbo (75/41) 520, 565
 Lyngås (73/56) 376, 446
 Lysheia (69/35) 270, 301
 Lysheia med Sagen søndre
 (69/2) 269, 296
 Løkensetra (u. Sundsrud)
 96
 Løkka (67/21) 154, 233
 Løkkeberg (73/138) 377,
 456
 Løyken (68/3) 250, 261
 Løyjedalskifte 464, 505
 Løyneberg 100, 119
 Løyneiset, se Struten
 Løyli (79/4) 64, 90
- Løyvstad (79/7) 64, 90
 Løyvås 626
- M**
- Maisetra (u. Flaten) 23
 Marisetra (u. Kurøen) 570
 Markstykke med vannfall
 (Mølla 69/7) 205, 269
 Mellemskiftet (69/13) 270,
 299
 Mellom-Saga 268, 270, 291
 Moe (67/74) 155, 240
 Moen Nedre (73/1) 375,
 391
 Moen øvre (73/8) 375, 395
 Moseby (67/64) 155, 239
 Moserudløyken (74/20)
 464, 505
 Myggebo (78/12) 626
 Myra (67/73) 155, 240
 Myrvang (74/27) 464, 506
 Myrvang (74/32) 465, 506
 Myrvold (festetomter 1-5)
 511
 Myrvold 461, 464, 485
 Myrvold II (74/60) 465,
 509
 Myrvold nordre (74/22)
 464, 489, 505
 Myrvoldbråten 463, 490
 Myrvoldbråten 464, 490
 Myrvoldbråten II (74/58)
 465, 509
 Myrvoldhøyda (74/13)
 464, 503
 Myrvoldhøyda II 465, 509
 Myrvoldhøyda, feste 1-2,
 464, 511
 Mølla (69/7) ved Koppe-
 rulfossen) 205, 269
 Møylobo (69/37) 270, 302
 Måsarud 463, 464, 499
- N**
- Nanseth (69/11) 269, 298
 Ned-Gropa (Trandem) 372,
 411, 431

- Nes 43
 Neset (76/7) 570, 579
 Nessetra 23
 Ninnibo (71/29) 311, 331
 Nordby 340, 342, 363
 Nordeng (67/40) 154, 236
 Nordgardslund 96, 128
 Nordli 145, 221
 Nordre Kattebuhea
 (67/90) 155, 241
 Nord-Saga 268, 269, 293
 Nordstua (73/80) 376, 450
 Nordstusetra 23
 Norom (67/86) 155, 241
 Nybru 23, 48
 Nybrusetra 23
 Nylenna 340, 342, 359
- O**
 Odden (67/72) 155, 240
 Odden (68/10) 250, 263
 Odden (70/11) 271, 304
 Odden (76/5) 570, 579
 Oddernes (70/6) 271, 303
 Os 64, 85
 Ousbo 465, 508
- P**
 Persbråten (74/66) 465,
 509
 Persbråten (74/67) 465,
 509
 Pånt 465, 506
 Pånt II 465, 508
- R**
 Ramberg (Sør-Ramberg)
 256
 Ramberg 247
 Ramberg (Nord-Ramberg)
 253
 Rambergenga 249, 260
 Rambergodden (68/4)
 250, 261
 Rambergtangangen 249, 260
 Ringsbuly (77/7) 599
 Ringsby (Nedstua) 588
- Ringsby (Oppstua/Øvre
 Ringsby) 592
 Ringsby 581
 Ringsby Sæterskog (77/3)
 598
 Ringsbysetra 581, 599
 Risensetra (u. Sundsrud)
 96
 Roan (73/88) 376, 453
 Roan 2 (73/92) 376, 453
 Rognedrågsetra/Rogne-
 setra 144
 Rognheden (73/14) 375,
 437
 Rognlia (68/14) 250, 263
 Roligheta (67/49) 154, 238
 Rosenborg (73/77) 376,
 450
 Rosenlund (73/40) 376,
 443
 Rosenlund II (73/75) 376,
 449
 Rundmyrskiftet (67/46)
 154, 238
 Rydningsengen (74/9) 464
 Røitjernparcellen (66/13)
 100, 139
 Rømskog eldrester
 (71/75) 312, 335
 Rømskog idrettsbane 464,
 505
 Rømskog industriområde
 (74/65) 465, 509
 Rømskog industriområde II
 465, 510
 Rømskog kirke (75/20)
 520, 563
 Rømskog kirke (75/36)
 520, 565
 Rømskog kirke (75/37)
 520, 565
 Rømskog Samvirke­
 lag (67/81) 155, 241
 Rømskog Samvirke­
 lag (67/85) 155, 241
 Rømskog Samvirke­
 lag (66/7) 137
- Rømskog ungdomslokale
 465, 465, 506
 Rønningsengen (74/7)
 464, 502
 Røvassfallet 461, 464, 495
 Røvasshøgda (74/10) 464,
 503
 Røvasshøgda II 465, 507
- S**
 Sagtjennsetra (u. Hau-
 kenes) 144
 Sand (69/44) 270, 302
 Sand (73/105) 376, 453
 Sandbakken (68/7) 250,
 261
 Sandbakken (u. Ramberg)
 249, 260
 Sandbo (73/131) 377, 456
 Sandbo (73/46) 376, 444
 Sandbu (71/22) 311, 330
 Sandem 153, 160, 180
 Sandem nordre 153, 184
 Sandem skole 152, 153, 189
 Sandem skolegård II
 (67/88) 155, 191, 241
 Sandem søndre 153, 188
 Sandli (74/36) 465, 507
 Sandli (75/23) 520, 564
 Sandlia (75/28) 520, 564
 Sandmo (73/58) 376, 447
 Sandmo (78/20) 626
 Sandmo 78/21) 626
 Sandsbråtan 267, 288
 Sandvigen (75/6) 520, 562
 Sandvik (77/6) 599
 Sandvika (75/10) 517, 520,
 557
 Sandvoll (71/14) 311, 328
 Sannerud (66/14) 100, 139
 Sannerud (66/7) 100, 137
 Sannås 520, 562
 Sannås II 520, 564
 Seterli (66/56) 154, 239
 Setervikstua 465, 509
 Sjøgløtt (67/102) 155, 242
 Sjøli (66/19) 100, 139

- Sjøli (78/14) 626
 Skjønhaug (67/17) 154, 231
 Skjønhaug (67/22) 154, 233
 Skjønnberg (67/23) 154, 234
 Skog 67/71) 155, 240
 Skogheim (71/18) 311, 329
 Skogly (74/71) 465, 510
 Skogly (79/8) 64, 90
 Skogstad (71/17) 311, 328
 Skogstad II og III (71/40) 311, 332
 Skogtun (67/38) 154, 236
 Skogtun (73/106) 376, 453
 Skogtun (73/59) 376, 447
 Skogtun (73/78) 376, 450
 Skurås 309, 327, 311 (bnr. 25 og 38), 331, 332
 Skyttebo 465, 509
 Skytterhustomta (71/24) 311, 331
 Sletta (71/74) 312, 335
 Sletten (67/19) 154, 232
 Sletten 145
 Smørmoseskifte (67/100) 155, 242
 Smørmoseskifte (67/98) 155, 242
 Smørmoseskifte (67/99) 155, 242
 Smørmoseskiftet (67/34) 154, 235
 Sol (70/15) 271, 304
 Solbakken (73/27) 375, 440
 Solbakken (73/64) 376, 448
 Solberg (68/8) 250, 262
 Solbråten (69/25) 270, 300
 Solheim (71/20) 311, 330
 Solheim (73/50) 376, 445
 Solheim (75/22) 520, 564
 Solheim (79/5) 64, 80
 Solheim 2 (73/93) 376, 453
 Solli (69/19) 270, 300
 Solli (73/32) 376, 442
 Solli II (69/33) 270, 301
 Sollia (79/9) 64, 91
 Solstrand (70/13) 271, 304
 Soltun (78/15) 626
 Solvang (75/38) 520, 565
 Solvang 520, 564
 Solvik (75/27) 520, 564
 Solvik II (75/31) 520, 565
 Solås (69/15) 270, 299
 Solås (73/61) 376, 447
 Solås II (73/104) 376, 453
 Spilhaug (Trandem) 372, 376, 411, 432
 Stein (67/65) 155, 239
 Steinby (Nord-Steinby) 71/5,10) 311, 319, 320
 Steinby (skog 71/8) 311
 Steinby (skog 71/9) 311
 Steinby (Sør-Steinby) 71/1) 316
 Steinby 307
 Steinby II (71/90) 312, 335
 Steinby III (71/88) 312, 335
 Steinby III (71/89) 312, 335
 Steinby skog (71/86) 312, 335
 Steinbyfeltet (71/50) 311, 333
 Steinbyfossen (71/4) 311
 Steinbyveien 2 (71/58) 312, 333
 Steinheim (71/73) 312, 334
 Steinodden (70/12) 271, 304
 Steinodden (73/82) 376, 450
 Steinsborg (67/29) 154, 234
 Steinsodden (67/83) 155, 241
 Steinur (71/71) 312, 334
 Steinvik (69/28) 270, 301
 Stenberg (69/12) 269, 299
 Stendalskiftet (69/47) 270, 302
 Store Risen-parcel (66/11) 100, 138
 Storetyven (67/92) 155, 242
 Stormyra (Trandem) 372, 411, 430
 Storsletten 152
 Storøya 153, 207
 Strand 96, 100, 135
 Strandheim (68/13) 250, 263
 Strandli (75/18) 520, 563
 Strandsetra (u. Sundsrud) 96
 Struten (67/48) 154, 238
 Struten (Lønnset) 145, 153, 216, 238
 Sulubergneset 145
 Sundbo hytte (73/139) 377, 456
 Sundbo hytte (73/141) 377, 457
 Sundbo hytte (73/140) 376, 457
 Sundet (66/8) 100, 138
 Sundet (Hagasundet) 23, 57
 Sundodden (70/4) 270, 303
 Sundro (73/70) 376, 449
 Sundsrud (Arstua) 111
 Sundsrud (Nordstua) 119
 Sundsrud (Søgarden) 106
 Sundsrud 93
 Sundsrudhaugen (Haugen) 100, 114
 Sundtangen (69/16) 270, 299
 Svendbu (69/18) 270, 300
 Syverstua (71/37) 311, 332

- Sæterskog (73/17) 375
 Sæterskog I (73/144) 376, 457
 Sæterstykket (u. Steinby) 326
 Søgardssetra (u. Sundsrud) 96
 Søom 465, 510
 Søreng (67/42) 154, 237
 Sørrom (67/87) 155, 241
 Sør-Saga 145, 227, 241
 Sør-Saga 67/84) 155, 241
- T**
 Tangen (76/6) 570, 579
 Teigemoen (78/9) 625
 Teigen 605, 620
 Teigen Skog 605, 623
 Tiriltoppen (71/72) 312, 334
 Tittut (67/112) 156, 243
 Tittut (67/113) 156, 243
 Tittut (67/114) 156, 243
 Tjuvannsetra 340
 Tobberud (69/30) 270, 301
 Tokstad (73/66) 376, 448
 Tollefsetrene (u. Sundsrud) 96
 Tomta (71/87) 312 335
 Tonheim (70/16) 271, 304
 Torebo (77/5) 599
 Torgersetra 340
 Torilbu (69/29) 270, 301
 Torkildsbråtan 267, 269, 284
 Torvtjennsetra (u. Haukenes) 144
 Trandem søndre I (73/130) 377, 456
 Trandem (Nord-Trandem 73/9) 375, 388
 Trandem (Vest-Trandem 73/16) 375, 387
 Trandem 367
 Trandem nedre (73/22) 375, 439
 Trandem skog (73/11) 375, 436
 Trandem skog (73/11) 434, 436
 Trandem skog (73/13) 434, 436
 Trandem søndre II (73/129) 377, 456
 Trandem vestre II (73/79) 376, 450
 Trandemhagen (73/72) 376, 449
 Trandemhagen II (73/86) 376, 451
 Trandemløggen/Lykkja (73/39) 372, 376, 427
 Trandemskogen 434
 Trandemsætra 371, 375, 408
 Trandem (Sør-Trandem 73/15) 375, 383
 Trandem Fremskog (73/12) 375, 436
 Trangklevstykket (71/3) 311
 Trollbu (69/32) 270, 301
 Trosterud (søndre) 75
 Trosterud (Veststua) 71
 Trosterud (Øststua) 77
 Trosterud 61
 Trosterud skog (79/2) 64
 Trosterud skole 89
 Tryggelia (71/35) 311, 332
 Tryggelia (71/27) 311, 331
 Tukkun skole 339, 342, 364
 Tukkun søndre (72/16) 342, 365
 Tukun (Nord-Tukun) 351
 Tukun (Sør-Tukun) 348
 Tukun (Sør-Tukun) 348
 Tukun (Vest-Tukun) 337
 Tukun øvre (72/9) 342
 Tukusetra 340, 342, 354
 Tyrolerkollen (71/51) 311
 Tørnby 265
 Tørnby Landhandel 269
 Tørnby vestre (69/5) 269, 281
 Tørnby Vestskog (69/8) 269, 296
 Tørnby østre (69/3) 269, 278
 Tørnli (69/46) 270, 302
 Tårnby (Nordstua) 464, 477
 Tårnby (Skolestua) 464, 501, 507
 Tårnby (Søstua) 464, 472
 Tårnby (Øststua) 479
 Tårnby 459
 Tårnby skolejorde II 465, 507
 Tårnby søndre 472
 Tårnby vestre 467, 474
 Tårnbymåsan 463
 Tårnodden (67/55) 154, 238
 Tårnåsen (67/35) 154, 236
 Tårnåsen I (67/111) 155, 243
 Tårnåsen I (67/131) 156, 244
 Tårnåsen II (67/110) 155, 243
 Tårnåsen II (67/124) 156, 244
 Tårnåsen III (67/125) 156, 244
 Tårnåsen V (67/126) 156, 244
 Tårnåsen V (67/127) 156, 244
 Tårnåsen VI (67/128) 156, 244
 Tårnåsen VII (67/129) 156, 244
 Tårnåsen VIII (67/130) 156, 244
- U**
 Ungdomsboliger (71/63) 312, 334
 Utne (73/60) 376, 447

V

- Vaddalstykket 326
Vadengen (Klubbemoen-
Vadengen 73/19) 375,
438
Vang (66/16) 100, 139
Venemoen 517, 560
Vesleskedsmo (67/89) 155,
241
Vestby (67/30) 154, 235
Vestby (67/32) 154, 235
Vestby 146, 231
Vestby I (67/105) 155, 243
Vestbyskiftet (66/10) 100,
138
Vestengen (67/18) 154,
232
Vesthaget (73/28) 375, 441
Vestli (73/42) 376, 444
Vestli 465, 510
Vestly (72/14) 342, 365
Veststusetra (u. Tårnby)
461
Vestua (74/43) 465, 507

Vortungen 269

Vortungsneset (67/26)

153, 154, 234

Vortungsneset (gno. 70)

303

Vortungsneset søndre

(67/27) 154, 234

Vortungsneset Østre

(69/9) 269, 297

Ø

Ødegården (73/2) 372,

375, 420

Ødegården nordre

(73/29) 375, 432, 441

Øiseth (66/9) 100, 138

Østby (67/31) 154, 235

Østli (68/6) 250, 261

Østli (72/12) 342, 364

Østlistua (73/68) 376, 448

Øststua (73/84) 376, 450

Østtukun (Nedstua) 617

Østtukun (Oppstua) 614

Østtukun 603

Østtukun skog (78/1) 605,
623

Østtukusetra 605

Øverenga 465, 508

Øverlia (71/28) 311, 331

Øverlia (71/33) 311, 331

Å

Aabelhytta (75/29) 520,
564

Åkerli (71/23) 311, 331

Ås (67/68) 155, 240

Aas (69/23) 270, 300

Aaseby (73/111) 376, 455

Åseby (73/7) 375, 407

Aasebø 465, 509

Åsen 3 (73/90) 376, 453

Åsheim (73/51) 376, 445

Åsli (73/53) 376, 446

Åsvang (73/55) 376, 446